KAMIITHARI ÑAANTSI

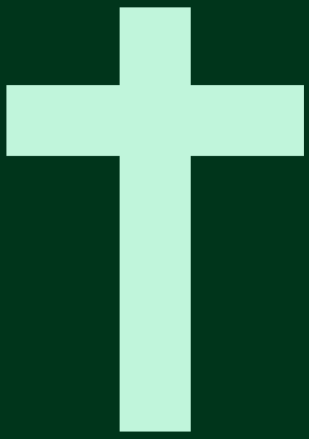

New Testament in Ajyíninka Apurucayali (PE:cpc:Ajyíninka Apurucayali)

KAMIITHARI ÑAANTSI
New Testament in Ajyíninka Apurucayali (PE:cpc:Ajyíninka Apurucayali)

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ajyíninka Apurucayali

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ajyíninka Apurucayali [cpc], Peru

Copyright Information

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ajyíninka Apurucayali

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 30 Dec 2021
f6359b3a-1ee9-58fb-a9df-96f6fcc0ffa5

Contents

MATEO 1
MARCOS 62
LUCAS 98
JUAN 161
JANTAYITAKIRI 207
ROMA-JATZIITI 265
1 CORINTO-JATZIITI 291
2 CORINTO-JATZIITI 319
GALACIA-JATZIITI 337
EFESO-JATZIITI 347
FILIPOS-JATZIITI 356
COLOSAS-JATZIITI 363
1 TESALÓNICA-JATZIITI 369
2 TESALÓNICA-JATZIITI 374
1 TIMOTEO 377
2 TIMOTEO 385
TITO 391
FILEMÓN 394
HEBER-PAANTIRI 396
SANTIAGO 418
1 PEDRO 425
2 PEDRO 432
1 JUAN 437
2 JUAN 444
3 JUAN 445
JUDAS 446
JOÑAAGAITAKIRIRI 448

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI MATEO

Ichariniyitari Jesucristo
(Lc. 3.23-38)

1 Jiroka iwairopaini ikaatzi ichariniyitari Jesucristo. Tima iriitaki icharini
David-ni, ipoña iijatzi Abraham-ni.
2 Ikanta pairani Abraham-ni, itzimaki itomi jiitakiri Isaac. Ikanta Isaac
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jacob. Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Judá. Tii apaani ikanta itomi Jacob, ojyiki itomipaini.
3 Ikanta Judá jowaiyantakaakiro Tamar, jiitakiri Fares, iriima pashini
jiitakiri Zara. Ikanta Fares tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Esrom. Ikanta
Esrom tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Aram.
4 Ikanta Aram tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Aminadab. Ikanta Aminadab
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Naasón. Ikanta Naasón tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Salmón.
5 Ikanta Salmón jowaiyantakaakiro Rahab, jiitakiri Booz. Ikanta Booz
jowaiyantakaakiro Rut, jiitakiri Obed. Ikanta Obed tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Isaí.
6 Ikanta Isaí tzimanaki itomi irirori, jiitakiri David. Iriitaki
pinkatharitaintsiri. Ikanta pinkathari David jowaiyantakaakiro iina Urías,
jiitakiri Salomón.
7 Ikanta Salomón tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Roboam. Ikanta Roboam
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Abías. Ikanta Abías tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Asa.
8 Ikanta Asa tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Josafat. Ikanta Josafat
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Joram. Ikanta Joram tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Uzías.
9 Ikanta Uzías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jotam. Ikanta Jotam
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Acaz. Ikanta Acaz tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Ezequías.
10 Ikanta Ezequías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Manasés. Ikanta
Manasés tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Amón. Ikanta Amón tzimanaki
itomi irirori, jiitakiri Josías.
11 Ikanta Josías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jeconías. Irojatzi
itzimantanakari iririntzipaini iijatzi. Aripaiti ipokaiyakini owayiriiti
poñaachari Babilonia, jaakiri maawoni inampiki.
12 Okanta ipiyaiyaani jaantaitakariri maawoni Babilonia-ki. Tzimai itomi
Jeconías irirori, jiitakiri Salatiel. Ikanta Salatiel tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Zorobabel.
13 Ikanta Zorobabel tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Abiud. Ikanta Abiud
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Eliaquim. Ikanta Eliaquim tzimanaki itomi
irirori, jiitakiri Azor.
14 Ikanta Azor tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Sadoc. Ikanta Sadoc tzi-
manaki itomi irirori, jiitakiri Aquim. Ikanta Aquim tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Eliud.

15 Ikanta Eliud tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Eleazar. Ikanta Eleazar
tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Matán. Ikanta Matán tzimanaki itomi irirori,
jiitakiri Jacob.
16 Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, jiitakiri José. Iriitaki oiminthori-
takari María. Jiroka María iro owaiyantakiriri Jesús, irijatzi jiitaitakiri Cristo.
17 Jirika ikaatzi icharinintayitakari. Jitanakawo itzimanaki Abraham-
ni irojatzi itzimantakari David-ni, ikaataiyini 14. Ipoñaanaa David-ni iro-
jatzi jaantaitakariri Babilonia-ki, ikaataiyini 14. Ipiyaiyaani jaantaitakariri
Babilonia-ki, irojatzi itzimantakari Cristo, ikaataiyini 14 iijatzi.

Itzimantakari Jesucristo (Lc. 2.1-7)

18 Jiroka okanta itzimantakari pairani Jesucristo. Ikanta José, tzimatsi
iinathori oita María. Ikajyaakawo iinatyaawo. Tiimaita iñiiro intsipawait-
yaawo. Iro kantacha María motzitaki, ikantakaakawo Tasorintsinkantsi.
19 Ikanta José, tampatzikashiri jinaki irirori, ikowaki jowajyaantiromi
imananikiini, tii ikowi jowaaripirotiro inkimakoitiro itzimashiwaitaka
iintsiti.
20 Ikanta ikinkishiriwaita José tsiniripaiti, jomishimpiyaakiri imaninkar-
iti Pawa imayinikiini, ikantakiri: "José, icharini David-ni. ¿Iitama pikink-
ishiritantari powajyaantiro María? Payiro, tima Tasorintsinkantsi kan-
takaawori omotzitantakari.
21 Aririka intzimaki iintsi, piitiri JESÚS. Iriitaki owawijaakotairini
ijyininkapaini ikaaripiroshiriwaiwitaka".
22 Ari okanta imonkaatantakari maawoni josankinatakiri pairani Kaman-
tantaniri, ikantaki:
23 Ari owaiyantaki tsinani kaari ñiirini shirampari, intzimi otomi,
Jiitaitiri Emanuel, akantziri añaaniki aaka: "Itsipatai Pawa".
24 Ikanta ikakitanai José, jimatakiro okaatzi jinintakaakiriri Pawa, jiinan-
takawo.
25 Tii jimaantzimaitawo irojatzi itzimantakari itanakawori otomi. Ji-
itaitakiri JESÚS.

2

Ipokaki yotaniri iñiiri Jesús

1 Itzimaki Jesús nampitsiki Belén saikatsiri janta Judea-ki. Tima itzimantakari Jesús, iri pinkathariwintantatsiri Herodes. Ari jariitakari nampitsiki Jerusalén yotzinkariiti ikinapaakiro ishitowapiintzi ooryaatsiri.
2 Josampitapaakiri: "¿Tsika isaikika iwinkathariti Judá-mirinkaiti owakiraa tzimatsiri? Janta nonampiki nopoñaanaka, noñaakiri impokiro niyotantakari tzimaki. Iro nopokantaiyarini nompinkathatiri".
3 Ikanta ikimawaki pinkathari Herodes, antawo ikinkishiryaanaka, ari ikimitakari iijatzi maawoni Jerusalén-jatzi.
4 Ipoña ikaimakaantakiri Herodes maawoni ijiwari Ompiratasorintsi-taari, iijatzi maawoni Yotzinkari, josampitakiri: "¿Tsika intzimika Cristo?"
5 Ikantaiyanakini irirori: "Intzimi janta nampitsiki Belén saikatsiri Judea-ki, tima ari okantzi josankinari Kamantantaniri, ikantaki:
6 Ari osaikiri nampitsi Belén janta Judea-ki, tikaatsi thainkironi.
Ari impoñiiyaari pinkatharipirori janta. Iriitaki jiwatairini Israel-mirinkaiti
ikaatzi nashitaari naaka".

7 Ipoña Herodes, ikaimakaantakiri pokayitaintsiri jiñiiri owakiraa tzimatsiri, josampitakiri: "¿Tsikapaiti piñaakiri impokiro piyotantakari tzimaki pinkathari?"
8 Ikamantakiri maawoni. Ipoña ikantanakiri irirori: "Kamiitha, pimatiro piyaati Belén-ki, paminiri tsika isaikajaantzi iintsi. Aririka piñaakiri, iijatzi pinkinapai jaka, pinkamantapaina. Niyaatiita iijatzi naaka, nompinkathatakitiri".
9 Irojatzi jawijantanakari. Iijatzi jiñaanairi impokiro jiñaakiri chapinki. Jiñaashitakari jaatzinkapaaki, iro jiyotantapaakawori pankotsi isaiki iintsi.
10 Ikanta jiñaakiri, kimoshiri ikantaiyapaakani.
11 Ariitaiyapaakani pankotsiki, jiñaapaakiri iintsi iijatzi inaanati María. Jotziirowashitapaakari, ipinkathatapaakiri. Jashitaryaakotapaakiri jamakiniriri, ipapaakiri oro, ipakiri kasankayitatsiri, ipakiri iijatzi kasankaari kipijyaari. Ojyiki owinawo jirokapaini.
12 Ikanta jimagaiyapaakini, jomishimpiyaakiri Pawa, ikantziri: "Iiro pipiyashitari Herodes. Pinkinanai pashiniki aatsi piyaatantaiyaari pipankoki".

Jowamagaitaki iintsi

13 Aritaki piyaiyaani yotzinkariiti. Japiitairo imaninkariti Pawa jiñaanatziri José imishinikiini, ikantziri: "José, pishiyakairi iintsi iijatzi inaanati, piyaati nampitsiki Egipto. Ari pisaikiri janta irojatzi nonkantantaimiri: 'Pimpiyai'. Aatsikitaki Herodes intsitokiri iintsi".
14 Ikanta ikakitanaki José, ikamantakiro María, tsiniripaiti ishiyaka Egipto-ki, jaanakiri iintsi.
15 Ari isaikakiri janta, irojatzi ikamantaari Herodes. Ari okanta imonkaatantakari josankinatakiri kitziroini Kamantantaniri, ikantaki: Isaikawitaka notomi nampitsiki Egipto, nokaimairi impiyaita iijatzi.
16 Ikanta Herodes, yotaki jamatawitakiri yotzinkariiti, tii ipiyashitaari. Otyaanakari imashirinka. Jotyaantaki jowayiriti, ikantakiri: "Piyaati janta Belén-ki, papirotiri powamairi iintsipaini, pinthonkiri owakiraa tzimatsiri, iijatzi tzimakotaintsiri apiti josarintsiti". Tima ari ikamantakiri chapinki yotzinkariiti jiñaantakariri impokiro.
17 Irootaki iñaanitakari kitziroini Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikantaki:
18 Okaimapirotatzi Ramá-jato iragaiyani.
Ojyininkathori Raquel inatzi iraakotakariri iintsitipaini.
Iro owashiriniintantakari jowamaitsiitakiro maawoni oryaaniiti.*
19 Okanta osamanitaki, kamai Herodes, irojatzi isaikaki José nampitsiki Egipto. Ari iñaanatairi imaninkariti Pawa imishinikiini,
20 ikantairi: "José, kantatsi piyaatai pinampiki, paanairi piintsiti pintsipataanairo inaanati. Tima kamaki kowawitachari intsitokirimi".
21 Ari ikantaka José, ipiyaawo inampiki Israel.
22 Iro jariiwitaa José inampiki, ikantaitawairi: "Iri pinkatharitaatsiri Arquelao Judea-ki. Ipoyaataari iwaapati Herodes". Ari ikinkishiritanaka José, iiro ikinanai janta. Ari japiitaitziri ikantaitziri imishinikiini: "Paamaiyaari Arquelao". Irootaki ikinantanakari José Galilea-ki.

---

* **2:18** Jiroka Raquel irootaki iinani Jacob, iro jinintapirotani. Irooma Ramá nampitsi inatzi, saikatsiri iipatsitiki Israel-mirinkaiti. Iro ikinkithatakotzi Mateo okaatzi josankinatakiri pairani Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikinkithatakotziro Raquel iijatzi Ramá-jatoiti oñaashitaiyawoni, tima athataatziiro tsinaniiti Jerusalén-jatoiti oñaashitaiyani irooriiti jowamaitsiitakiro owaiyaniiti.

23 Ikanta jiyaataki, isaiki nampitsiki Nazaret. Ari okanta imonkaatantakari josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:
Nazaret-jatzi jiitaitiri.

3

Ikamantantakiri Juan owiinkaatantaniri
(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Okanta pairani janta Judea-ki, ipokaki Juan owiinkaatantaniri, ikamantantzi otzishimashiki.
2 Ikantantapaaki: "Powajyaantairo pikaaripiroshiriwaitaki, tima irootaintsi impinkathariwintanti Inkitijatzi".
3 Irootaki iñaanitakari pairani Kamantantaniri iitachari Isaías, ikantaki:
Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:
Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki.
Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.
4 Iithaaritakari pairani Juan, jontyagaitziro iwitzi camello, jowathakitakari mishinantsimashi. Jañaantari jowayitari kintori, imiritari iyaaki pitsi.
5 Ojyiki pokashitakiriri pairani Juan, Jerusalén-jatzi, Judea-jatzi, ipokashitakiri iijatzi nampiyitawori antawaaki jiñaa Jordán.
6 Ikinkithatakotapaakiro ikaaripiroshiriwaitaki, iro jowiinkaatantakariri jiñaaki Jordán.
7 Ari ipokaiyawitakani Fariseo-paini, iijatzi Saduceo-paini, ikowi jowiinkaatyaami. Ikisawakiri Juan, ikantakiri: "Tii pikamiithashiritaiyini iiroka, pikimitashitakari maanki. ¿Piñaajaantzi iiro jowasankitaitzimi?
8 Imapirorika powajyaantairo tsika pikantawita pairani, pinkamiithashiritai, pinkimityaawo pankirintsi kithokitatsiri.
9 Iiro pikantashiriwaitzi: 'Aña naaka icharini Abraham-ni, tii okowapirota nowajyaantairo nokaaripiroshiriwaitzi'. Pinkimi nonkanti: 'Iiro pikantakaapirowaita piñaajaanti iiroka ikowapirotani Pawa, aña kantatsi jatziritakairo mapi, iro impoyaataimini incharinitaiyaari Abraham-ni'.
10 Iirorika pikimitawo pankirintsi kithokitatsiri, ichikakaitawo chacha pankirintsiponkitziki kaari kithokitatsini, ompoña jagaitiro intagaitiro.
11 Aririka jowajyaantanairo atziri ikaaripiroshiriwita, ari nowiinkaatantatyaari jiñaa. Iro kantzimaitacha, aatsikitaki matzirori ipinkatharitzi, nopinkathatsitakari naaka, tii onkantaajaiti inkimitakaantina jompiratani naantyaanariri i-zapato-ti. Iriitaki kimitakaantironi jowiinkaatantatyiimiri Tasorintsinkantsi, iijatzi paampari.*
12 Tima aririka oyiipatiro awankiri, otikakitziro. Atayiro opintakiiriki. Iro aaki okithoki, otikitakiro kamiitha, owakoyitakiro. Ari inkimitaiyaari iijatzi pokaintsiri, jinashiyitaiyaari atziri, inishironkayitairi inkaati kimisantanairini, iriima kaari owajyaantironi ikaaripiroshiritaki, intaantaiyaari paampari kaari tsiwakanitatsini".

Jowiinkaata Jesús
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

13 Ipoña ipokaki Jesús antawaaki jiñaa Jordán, ipoñaakawo Galilea-ki. Ipokashitakiri Juan jowiinkaatiri.

---

* **3:11** Ikantakotziri Juan jaka: "Owanaa nopinkathatakiri naaka". Ikantatzi: "Tii okantzi nayiniri i-zapato-ti". Tima pairani iro jantapiintziri ompirataari jayiniri i-zapato-ti ompiratariri. Iro jojyakaawintziri jaka Juan: "Tima imapirotya Jesús janaakotantzi irirori, tikaatsi kimityaarini, tii onkantaajaiti inkimitakaantina naaka jompiratani".

14 Tii ikowawita Juan jowiinkaatirimi Jesús, ikantawakiri: "¿Iitama
pipokashitantanari naaka nowiinkaatimi? Aña iiroka owiinkaatinanimi
naaka".
15 Jakanaki Jesús: "Nokowapirotatzi powiinkaatina. Irootaki ikowakaaki-
nari Pawa". Kowanaki Juan, ikantziri: "Aritaki nowiinkaatakimi".
16 Jaanakiri, jowiinkaatakiri. Iro intonkaanaimi Jesús, kimiwaitaka
ashitaryaanakityaami inkiti, iñaatziiri ipokashitakiri Tasorintsinkantsi iki-
napaaki inkitiki ikimitapaakari shiro.
17 Ikimaitatzi inkitiki ikantaitanaki: "Notomi jinatzi jirika nitakopirotari,
ojyiki nokimoshiriwintakiri".

4

Inkaaripirotakaitirimi Jesús
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jatanaki otzishimashiki, ari
ikowawitakari kamaari inkaaripiroshiritakairimi.
2 Ojyiki kitiijyiri isaikaki, itzitakawo owanawontsi, owamaimatakiri itajyi.
Okaatzi 40 kitiijyiri isaikawaitaki.
3 Ikanta kamaari, ipokashitakiri Jesús inkaaripiroshiritakairimi. Ikanta-
paakiri: "Imapirotatyaarika Itomintzimi Pawa, pimpiyiro tanta jiroka mapi,
poyaawo".
4 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri:
Tii apa onkowapirotya tanta oyaawo, aña iro kowapirotacha ankimisantairo
maawoni ikantairi Pawa".
5 Ipoña kamaari jaanakiri nampitsiki tasorintsitatsiri, isaikakaapaakiri ji-
noki otawantoki tasorintsipanko.*
6 Ikantapairi: "Imapirorika Itomintzimi Pawa, pimitai isaawikinta. Pinkink-
ishiritiro josankinaitakiri pairani okantzi:
Jotyaantimiri Pawa imaninkariti aamaakowintimini.
Iri thomaawakimini iiro pontajantapaaka mapikiki".
7 Jakanakiri Jesús, ikantzi: "Okantzi iijatzi josankinaitakiri pairani:
Tii okamiithatzi piñaantashiwaityaari Piwinkathariti Pawa".
8 Japiiwitakari kamaari jaanairi Jesús tonkaariki otzishi. Jaminakaakiri
maawoni nampitsi ipinkatharitzi atziriiti, tima kamiitha okanta owani-
inkataka.
9 Ikantziri: "Piñaakiro okaatzi tzimatsiri. Aririka potziirowashitakina
pimpinkathatina, ari nompakimiro maawoni".
10 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Piyaatawiiti intaina. Satanás pinatzi
iiroka. Tima josankinaitaki pairani, kantatsiri:
Ampinkathatairi Awinkathariti, iri ankimisanti apaniroini".
11 Ari jintainaryaawitapainta kamaari. Pokaiyapaakini imaninkariti Pawa,
jimitakotapaakiri Jesús.

Jitanakari jantziri Jesús
(Mr. 1.14-20; Lc. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

12 Ikanta Jesús ikimakotakiri Juan jomontyaitakiri. Iro ipiyantanaari
irirori janta Galilea-ki.
13 Tii isaikapai Nazaret-ki, ikinanai nampitsiki Capernaum, ari isaikapairi.
Tima inkaarithapiyaaki osaiki Capernaum, tsika inampiwitawo Zabulón-
mirinkaiti iijatzi Neftalí-mirinkaiti.

* **4:5** Iro jiitaitzi Jerusalén nampitsi tasorintsitatsiri.

14 Ari okanta imonkaatantakari okaatzi ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Isaías, ikantaki:
15 Osaiki inampitsiti Zabulón-mirinkaiti iijatzi Neftalí-mirinkaiti janta
inkaarithapiyaaki,
Intatsikironta antawaaki jiñaa Jordán,
Saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyotapaa atziri kaari ajyininkata.
16 Kimitakawori isaikaatyiimi otsinirikitzi, iriitaki ñaayitairini ootamintotsi.
Otsimankakowitakari jaamparyaa ashitawori sarinkawini.
Kimiwaitaa isaikaatyiimi okitiijyiinkatzi.
17 Ari jitanakawo Jesús ikamantapaakiri atziripaini, ikantapaakiri: "Powajyaantairo pikaaripiroshiriwaitzi, pinkathariwintantai Inkitijatzi".
18 Ipoña ishirithapiyaatanakawo inkaari saikatsiri Galilea, irojatzi iñaantapaariri Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro, itsipatari iririntzi jiita Andrés, ishiryaataiyini. Tima shiryaatzinkari jinatzi.
19 Ikantapaakiri: "Poyaatina, onkimiwaityaawo iriimi atziri noshiryaatakagaimi".
20 Ari joyaatanakiri, jookanakiro ishiryaaminto.
21 Iro jawijanakityiimi, iñaapaatziiri Jacobo, itsipatakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki ishirikiro ishiryaaminto itsipatakari iwaapati iitachari Zebedeo. Jomiyaanakiri iijatzi irirori,
22 irojatzi jookanakiri iwaapati ipitoki, joyaatanakiri Jesús.
23 Ari okantaka, ithonkakiro janiitakiro Jesús Galilea, jiyotaantaki maawoni nampitsi tsika japatotapiintaita, ikamantantakiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotzirori impinkathariwintantai Pawa. Joshinchaayitaki ojyiki mantsiyayitatsiri nampitsiki.
24 Ikimakoitanakiri Jesús intaina. Ikimaki iijatzi Siria-jatzi, jamayitapaakiniri mantsiyayitatsiri ijyininka, joshinchiiniri. Jamakiniri aayitziri kantashiwaitachari mantsiyarintsi, katsiwaitatsiri, kamimawaitatsiri, kisopookiwaitatsiri. Jamakiri iijatzi piyarishiriyitatsiri. Ari ithonkiri joshinchaawakiri Jesús.
25 Joyaataiyakirini ojyiki Galilea-jatzi, Decápolis-jatzi, Jerusalén-jatzi, Judea-jatzi, poñaayitanainchari iijatzi intatsikironta antawaaki jiñaa Jordán.

5

Ikinkithatzi Jesús tonkaariki, ikantakota kimoshiritaatsini (Lc. 6.20-23)

1 Ikanta jiñaakiri Jesús ojyiki apatowintakariri, tonkaanaki otzishiki, ari isaikapaaki. Pokaiyapaakini jiyotaani, ipiyowintapaakari.
2 Ari jiyotaayitakiri, ikantziri:
3 "Kimoshiri inkantaiya iintashiriri, iriitaki ñagaironi impinkathariwintantai Inkitijatzi.
4 Kimoshiri inkantaiya iraaniintawaitachari, iriitaki joimoshirinkaitairi.
5 Kimoshiri inkantaiya tsinampashiriri, iriitaki saikaatsini kamiitha kipatsiki ikowakaitakiriri.
6 Kimoshiri inkantaiya kowironi inkamiithashiriti, aritaki iñiiro ikowiri.
7 Kimoshiri inkantaiya nishironkashiritantaniri, ari inishironkaitairi iijatzi irirori.
8 Kimoshiri inkantaiya kitishiriri, iriitaki ñagairini Pawa.
9 Kimoshiri inkantaiya ookakaantzirori kisaantsi, iriitaki intomitaiyaari Pawa.

10 Kimoshiri inkantaiya inkimaatsitakaityaari ikamiithashiritzi, iriitaki
ñagaironi impinkathariwintantai Inkitijatzi.
11 Kimoshiri pinkantaiya imanintawaitaitimi, inkimaatsitakaitimi, inthi-
iyakoitimi okantakaantziro pikimisantaana.
12 Thaaminta pinkantanatya, tima Pawa pinataimini inkitiki. Pinkink-
ishiritakotiro jiroka, ari ikimitaitakiri pairani itayitakawori Kamantanta-
niri".

Kimitawori tziwi

13 "Pikimitakawo iirokaiti tziwi. Aririka intsipataitiro tziwi tsika oitya,
iiro opantanaawo inkatyokantaityaawo. Ontzimatyii imanintaitiro,
jookaitakiro isaawiki jaatzikawaitaitiro".

Kimitariri ootamintotsi

14 "Aririka osaiki nampitsi tonkaariki, okoñaatzi maawoni aririka ootya
tsiniripaiti, tii imana nampitsi. Kitiijyiinkatakotantaniri pinanaatzi iiroka
iijatzi, iirokataki yotaanairini maawoni atziri, iiro pimanimotziri okaatzi
piyotanairi.
15 Ari okimitari iijatzi, aririka owaampatiri ootamintotsi, tii ashitakotziri
kantzirinaki. Owakotziri jinoki inkitijyitakotiri maawoni saikatsiri pankot-
siki.
16 Ari pinkimitanaiyaari iijatzi iiroka, pisaikayitanai kamiitha iñaantimiri
pijyininka okamiithatzi maawoni pantanairi. Iro impinkathatantaiyaariri
irirori Ashitairi Inkitijatzi".

Ikinkithatakotziro Jesús Ikantakaantaitani

17 "Iiro pikinkishiritashita iro nopokantari nowajyaantakaimiro
pikimisantziro Ikantakaantaitani, iiro nowajyaantakaimiro iijatzi
ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri. Aña iro nopokantari
nimonkaatiro okaatzi ikinkithatakoitakiri pairani.
18 Imapiro onthonkaiya paata kipatsi iijatzi inkiti, iiro othonkimaita Ikan-
takaantaitani, irojatzi imonkaatantatyaari maawoni.
19 Iirorika pikimisantziro Ikantakaantaitani, iirorika piyotaayitairi pi-
jyininka inkimisantairo, iiro pinintagaawo impinkathariwintantai Inki-
tijatzi. Iriima matakirori ikimisantairo, jiyotaantairo iijatzi, iriitaki
ñaapirotaachani inkitiki.
20 ¿Piñaajaantzima kamiithashiri ikantayita Yotzinkari iijatzi Fariseo? Aña
tii. Tii jimonkaayitziro tyaaryoopiroini jinintakaawitariri Pawa. Iirorika
panaakotairi iiroka pinkamiithashiritai, iiro piñiiro impinkathariwintantai
Inkitijatzi".

Ikinkithatakotziro Jesús kisaantsi
(Lc. 12.57-59)

21 "Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiriri pairani itakaantawori:
Iiro pitsitokantzi. Aririka pitsitokantaki, jowasankitaitimi iiroka.
22 Jiroka nokantzi naaka: Iiro pikishiri pijyininka, jowasankitaitzimikari.
Iiro pikantawaitziri iijatzi: 'Tikaatsi piyomachiiti iiroka'. Ari jowasanki-
taitakimi pinkatharintsiki. Tii okamiithatzi iijatzi pinkisaniintawaitiri pi-
jyininka piitamasontziwaitiri, patsipitawokari pintagaiya sarinkawiniki.
23 Tima paapiintzi pipira tasorintsipankoki, pintayiniri Pawa, aririka
pinkinkishiritapaakiro tzimatsi ikisantzimiri pijyininka,
24 pookanakiri pipira, piyaatashitiri kisakimiri. Pinkantairi: 'Ajyininká,
thami aapatziyawakaiya'. Aririka paapatziyawakaiya kamiitha, pimpiyai
tasorintsipankoki, pintaapainiri Pawa pipira.

25 Aririka intzimi kijyimini, impoña jaanakimi pinkatharintsiki,
pinthaawakoti iiroka aatsiki, pinkantairi: ‘Iiro pikisawaita, thami
aapatziyawakaiya’. Tima aririka jariitakaakimi pinkatharintsiki,
inkantaitakiri jimpiratani: ‘Paanakiri jirika’. Ari jagaitanakimi
jomontyagaitimi.
26 Iirorika pipinatashitari piriiwitani, iiro piñagairo joimishitowakaantaimi.
Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús mayimpiritaantsi

27 Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani, ikantaitzi:
Iiro pimayimpiritzi.
28 Jiroka nokantzi naaka: Pinkowashiritirorika piñiiro tsinani, matakimi,
pimayimpirishiritakiro.
29 Pinkimi nojyakaawintimiro: Iroorika pokipiro pantanta kaaripirori,
powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyiiromi, pookiro. Tima tii
pikowi atsipitakagaimiro poki sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikapiton-
aakitai.
30 Iroorika pakopiro pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaan-
tiro pinthatzinkatyiiromi, pookiro. Tima tii pikowiro atsipitakagaimiro
pako sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikaponthokitai.

Ikinkithatakotziro Jesús ookawakaantsi

31 “Ikantaitaki iijatzi pairani:
Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri osankinarintsi
jookawakaantyaari.
32 Jiroka nonkanti naaka: Kaaripiroshiriri jinatzi ookashiwaitawori itsi-
patari. Tima aririka aawitaiya pashini oimi, omayimpiriwintakiri itaw-
itari oimintari. Ari ikimitakari iijatzi agaironi, mayimpiritaki irirori. Ti-
imaita okaaripirowita jookiromi atziri itsipatari, aririka iñiiro omayimpir-
itzimowaitiri”.

Ikinkithatakotziri Jesús pairyaashiwaitariri Pawa

33 “Piyotaiyironi iijatzi ikantaitakiriri pairani itakaantawori:
Iiro pipairyaashiwaitari Pawa.
Apa pinkanti: ‘Jowasankitaina Nowinkathariti iirorika nimatziro
nokantziri’. Aririka pinkantaki, ontzimatyii pimonkaatiro.
34 Jiroka nokantzi naaka: Tii okantzi pimpairyaashiwaityaari Pawa, pi-
matantyaawori pikantayitziri. Iiro pipairyaashiwaitawo inkiti, tima ari
isaikiri Pawa janta.
35 Iiro pipairyaashiwaitawo kipatsi, tima irojatzi jashitari Pawa, ari jowach-
intitapiinta. Iiro pipairyaashiwaitawo Jerusalén, tima ari ipinkathariwin-
tantzi Pinkatharipirori.
36 Iiro pipairyaashiwaitawo piito, pinkanti: ‘Iirorika nimonkaatziro
nokantziri, inthatzinkaitinawo noito’. Tiira iiroka matironi pijyookakairo
pipai, pinkisaashitakagairo iijatzi.
37 Iiro pamatawitantzi. Imapirorika pantiro pikantziri, ari pinkanti: ‘Jii,
nimatiro’. Iirorika pantziro, pinkanti: ‘Iiro nimatziro’. Tima tii okamiithatzi
pojyityiiro piñaani”.

Ikinkithatakotziro Jesús inishironkaitziri kisaniintantatsiri (Lc. 6.27-36)

38 “Piyotaiyironi ikantaitakiri pairani:
Aririka pinkithoryiitiri irooki pashini atziri, okamiithatzi impiyakowin-
taityaari, inkithoryiitaitimiro poki iiroka.

Aririka pintsinkiryaakotiri pashini atziri, okamiithatzi impiyakowintaityaari intsinkiryaakoitimi iijatzi iiroka.
39 Jiroka nokantzi naaka: Tii okamiithatzi pimpiyatyaari kisaniintzimiri. Aririka impajapootimi kajyitaniki, pishinitiniri iijatzi pashinipooki impajatimi.
40 Aririka inkowaiti jaapithaitimiro piithaari, pishinitiniri jaanakiro iijatzi pipiwiryaakotapiintari.
41 Aririka jompirataitimi paanakiro ajyaagawontsi pookiro niyanki aatsi, paanakiro ajyaagawontsi panaakairo ikantaitakimi tsika pookiro.
42 Aririka inkantaitimi: 'Pimpinawo', kamiithatatsi pimpiri. Aririka inkantaitimi iijatzi: 'Pimpawakinawo, ari noipiyaimi', okamiithatzi pimpiri iiro pithañaapithatari.
43 Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani:
Pinishironkatiri pijyininkapirori. Iriima atziri kijyimiri, pinkijyiri irirori.
44 Jiroka nokantzi naaka: 'Pitakotyaari kisayitzimiri. Pamanakotyaari inishironkatantyaariri Pawa irirori. Iiro pipiyatari kisaniintzimiri, paapatziyaari'.
45 Irootaki ikowakaitakiriri itomitaari Ashitairi Inkitijatzi. Witsikakiriri ooryaatsiri, oorintakotziriri maawoni atziri: kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri. Iriitaki witsikakirori iijatzi inkani, jowaryiiniri maawoni atziri: kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri.
46 Pitakotashitaririka ikaatzi itakotzimiri iiroka, ¿piñaajaantzi ari impinataimi Pawa? Añа iiro, iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri kowakotziriri ijyininka kiriiki.
47 Pitakotyaaririka pijyininka, ¿aminaashiwaitaka? Tima iro jimatapiintakiri iijatzi kaari pijyininkata irirori.
48 Kamiithashiri pinkantanaiya iiroka, pinkimitakotyaari Ashitairi Pawa, imapiro ikamiithashiripirotaki irirori".

6

Ikinkithatakotziri Jesús pashitantachari

1 "Powajyaantairo powapiyimoyitari atziriiti pinkamiithashiritimi. Iinirorika piyaatatyi pantiro, tikaatsi impinataimiri Ashitairi Inkitijatzi.
2 Aririka pimpashitantya, tii okamiithatzi pinkantanti: 'Nopashitantaka naaka'. Irootaki jamiyitari thiiyinkari, ikowi irirori impinkathaitiri. Intzimakirika pinkathatakirini jaka, iro iñaamachiiti irirori impinkathawintaitiri.
3 Aririka pimitakotiri iiroka ashironkainkari, iiro pikamantziri pitsipaminthari,*
4 manaantsiini onkantakotya pipashitantakari. Jiyotaki Pawa irirori, iriitaki pinataimini".

Ikinkithatakotziro Jesús amanamanaataantsi (Lc. 11.2-4)

5 "Aririka pamanamanaatyaari Pawa, tii opantawo pinkimitakotyaari kantakaapirowaitachari. Ikatziyapiinta irirori japatotapiintaita, ikatziya iijatzi niyankiniki nampitsi, iñaantyaariri ijyininka. Iro iñaamachiiti irirori impinkathawintaitiri. Imapiro.
6 Irooma iiroka, aririka pamanamanaatya, pashitakotya pipankoki pinkowakotiri Ashitairi tsipatakimiri. Iri ñiimiri apaniroini, ari inishironkatakimi, iriitaki iijatzi pinataimini.

* **6:3** Pinkimitakaantiro tii iyotzimi pampati tsika oita antakiri pakopirori.

7 Tima aririka pamanamanaatya, tii opantawo papiipiintiro okaatzi
pikantakiri. Iro jamiyitari kaari ajyininkata aaka. Iñaajaantzi japiipiintziro
ikantakiri ari inkimakiri Pawa.
8 Paamaakowintya pikimitakotarikari iiroka. Tikiraamintha
pinkowakotiri Ashitairi kowityiimotzimiri, jiyotsitakawo maawoni irirori.
9 Jiroka pinkanti pamanamanaatapiintya iiroka:
Ashitanarí, nampitawori inkitiki,
Tasorintsi pinatzi iiroka.
10 Pimpinkathariwintaina naaka.
Pantakainawo jaka kipatsiki okaatzi pinintakaanari iiroka,
Pinkimitakainari inkitiwiri, pantakairi irirori maawoni pinintakairiri.
11 Pimpapiintinawo kowityiimotanari noyaari.
12 Pimpiyakotainawo nokaaripiroshiriwaitaki,
Tima nimatakiro naaka, nopiyakotairi ikaatzi owaaripiroshiritakinari.
13 Iiro pishinitana iñaantaityaana, inkowaiti jantakaitinawo kaaripirori.
Ari pinkantaityaani pimpinkathariwintanti. Ari pinkantaityaani ontzimi-
motimi pishintsinka, iijatzi powaniinkawo. Ari onkantyaari.
14 Tima aririka pimpiyakotairi atziri kijyimiri, ari impiyakotaimi Ashitairi
Inkitijatzi.
15 Irooma iirorika pipiyakotairi kijyimiri, iiro ipiyakotaimi iijatzi Ashitairi
irirori".

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi

16 "Aririka pintziwintya pinkinkishiritakotiri Pawa, iiro pikamantantzi,
pinkanti: 'Notziwintatyaari Pawa'. Paamaiya iiroka pikimitarikari thi-
iyinkari. Itzitapiintawita irirori, mantsiyapoo ikantayita jiyotantaityaari
itziwintatya. Iro impinkathawintamachiitiriri irirori. Imapiro.
17 Irooma iiroka aririka pintziwintyaari Pawa pinkinkishiritantyaariri,
pinkiwapootya, ipoña pinkishitatya kamiitha,
18 iiro jiyotantaitzimi pitziwintatya. Apa jiyotimi Ashitairi Inkitijatzi,
iriitaki pinataimini".

Ikinkithatakotziro Jesús inkitijato ajyaagawontsi (Lc. 12.32-34)

19 "Tii opantawo powaagaantashiwaitya jaka kipatsiki, owanaa oth-
onkanita, ari ipiyotapaari iijatzi koshintzi.
20 Iro kamiithatatsi pantayitairo pisaikantaiyaari kamiitha inkitiki.
Onkimiwaityaawo powaagaantaiya inkitiki tsika tii othonkanitapaa, tii
itzimapai koshintzi.
21 Tsikarika powaagantaka, ari pinkinkishiritapiintiro".

Ikinkithatakotziri Jesús ootamintotsi (Lc. 11.33-36)

22 "Kamiitharika onkantya poki, piñaantawo kamiithaini, okimitawo
pinkoñiityaakotatyiimi.†
23 Tiirika opantawo poki, iiro piñaantawo kamiithaini, kimitaka
pintsinirikitakotatyiimi".‡

Ikinkithatakotziro Jesús ajyaagawontsi (Lc. 16.13)

† **6:22** Ojyakaawintachari okitsi kamiithari, apaani pimantaniri kaari mashithatatsi, ñiirori ikimath-
atairo jantakairiri Pawa. Tima isaikanaatzi okitiijyiinkatzi. ‡ **6:23** Ojyakaawintachari iirorika
opantawo oki, apaani mashithari, kaari ñiironi inkimathatairo jantakairimi Pawa. Tima isaikatzi tsika
otsinirikitzi.

24 “Tikaatsi matironi jantawaitiniri apiti ompiratantaniri.
Apaani inkowapiroti imonkaatiniri jompiratariri, iriima pashini,
inkisaniintanakiri. Ari okimitsitari iijatzi: Tikaatsi matironi jantiniri
Pawa ikowakaantziri irirori, aririka inkinkishiritakoitiro ajyaagawontsi
inkimitakaantanakiro iroorikami ompiratyaarini”.

Ikinkithatakotziro Jesús kantzimoshiritaantsi
(Lc. 12.22-31)

25 “Pinkimi nonkanti: Tii opantawo onkantzimoshiriwaitimi pinkanti:
‘¿Iitama noyaari, iitama nomirityaari, iitama nonkithaatyaari?’ Aña tzi-
matsi pashini ankinkishiritapiintairi añaantariki, iro kowapirotacha, anairo
okaatzi owayitapiintari, akithaayitapiintari iijatzi.

26 Thami ankinkishiritakotiri tsimiripaini. Tii jiyotzi impankiti joyaari,
tii jiwitsiki ipanko jowantyaawori iwankiri. Iro kantzimaitacha Pawa,
ipayitapiintakiri jowanawo. Aaka jimapirotzi jitakotai Pawa.

27 Aririka paakowintyaawo onkantzimoshiriwaitimi ¿arima pinkantakiro
powawiniintawairo posarintsiti?

28 Incha ankinkishiritakotiro inchatiyapaini, tii añiiro antawaitaniti, tii
ontyaawinta onkithaatyaari. Tiimaita okantzimoshiriwaitawo, onkanti:
‘¿Iitama nonkithaatyaari?’§

29 Owaniinkata kamiitha, anairi jowaniinkawita Salomón, pinkathari-
witachari pairani.

30 Iriitaki Pawa owaniinkatzirori. Okantawita kapichi añaawitawo owani-
inkatapaintya, iro osamani, tikaatsi ompantyaawoni aririka onkamatiy-
atanaki, tima inchikaitakiro, impoña intaayitakiro. ¿Iiroma ikimpoyaawintz-
imi Pawa? Aritaki, iiro pikisoshiritzi.

31 Aritapaaki okantzimoshiriwaitzimi, pikantzi: ‘¿Iitama noyaari, iitama
niriri, iitama nonkithaatyaari?’

32 Apatziro okantzimoshiriwaitari kaari kimisantatsini. Irooma iiroka-
paini, jiyotakotzimiro Ashitairi Inkitijatzi iitarika kowityiimotzimiri.

33 Iro kowapirotachari pinkowi impinkathariwintaimi, piñiiro iijatzi
jowamiithashiritaimi, irojatzi impantaimirori okaatzi kowityiimotzimiri.

34 Ari okanta, iiro okantzimoshiriwaitzimi oityaarika awijyimotimiri
oñaatamani. Tima maawoni kitiijyiri piñiiro oitya awijyimotzimiri”.

7

Ikinkithatakotziro Jesús ookimotaantsi
(Lc. 6.37-38, 41-42)

1 “Tii opantawo ankantanti: ‘Kaaripiroshiri jinatzi nojyininka’. Aririka
ankantantaki, ari jimaitai aaka, inkantayiitai: ‘Kaaripiroshiriri pinatzi
iiroka’.

2 Aririka ankantakotiri ajyininka, ari inkantakotanakai iijatzi aaka. Ontzi-
matyii aamaiya, aririka ontzimi antzimotantani, imapiroitaikari aaka paata
impiyaitai.

3 Okimiwaitakawo aririka ontyaakitaimi antawo inchapitoki okiki, ¿kan-
tatsima aminiri pashini tyaakitachari kapichiini jokiki?

4 ¿Tiima iiro okantzi ankantiri: ‘Pimpoki, nagaimiro otyaakitakimiri
pokiki?’ Tima otyaakitakimi iiroka antawo inchapitoki.

5 Pikimitakari thiiyinkari. Pitawatyaawo iiroka paawairo inchato
otzikaakimiri, irojatzi paminantanaiyaari kamiitha paantaiyaanariri
pashini otyaakitachari.

§ **6:28** Iro ikantakoitzi jaka “inchatiyapaini” iitachari “lirio”.

6 Tii ipaitapiintziri otsitsi wathatsi tasorintsitatsiri. Ari okimitari iijatzi tii
ipaitziri chancho poriryaayitatsiri, ari joipatsitakiro jaatzikawaitawakiro.
Tii ipaitziri ikowawitari, owanaa inkatsimati, ari jatsikantaki".*

Ikinkithatakotziri Jesús amanapirotariri Pawa
(Lc. 11.9-13; 6.31)

7 "Pinkamitanti, pinkowakotanti iijatzi, aritaki piñaakiro impaitimiro
pikowiri. Pinkimitakaantiro pariitya pankotsi, pinkantapaakiri ashitawori:
'Pashitaryiinawo'. Aritaki jashitaryaakimiro ipanko.
8 Aritaki impaitairi kamitantatsiri. Inkaati kowakotantatsiri, ari
joñaagaitairi. Aririka inkantaitiri: 'Pashitaryiiro'. Aritaki jimatakiro.
9 Aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: 'Paapa, pimpina tanta'. ¿Arima
pimpakiri mapi?
10 Aririka inkantimi: 'Pimpina shima noya'. ¿Arima pimpakiri maanki
joyaari?
11 Piyotzi iiroka pitakotari pitomipaini, kaaripiroshiri pinawita. Iri owat-
sipiro Ashitairi Inkitijatzi, jitakotari maawoni amanayitariri.
12 Aririka pinkowi jitakotaitimi, pitawatyaawo pitakotantya iiroka.
Irootaki okantakotziri Ikantakaantaitani, irojatzi ikantakiri pairani
Kamantantaniri".

Ikinkithatakoitziro aatsimanchaki
(Lc. 13.24)

13 "Aririka pinkowi pintyaapankotairi Pawa, pinkimitakaantiro
pimpampithatatyiiromi aatsimanchaki. Tima tzimatsi pashini aatsipitatzi,
kaari pomirintsitachani inkinantaityaawo. Ojyiki pampithatakirori,
jashironkaayiitaiya sarinkawiniki.
14 Irooma aatsimanchaki, tii ijyikitzi kinantyaawoni, iriitaki ariitaachani
Pawakinta, inkantaitatyaani jañagai janta".

Ikinkithatakotziri Jesús thiiyachari
(Lc. 6.43-44)

15 "Pintyaaryootaiyini, jamatawitzimikari ojyawitariri Kamantantaniri,
inkimitakotapaatyaari ikanta oijya tii ikatsimanitzi. Kaaripiroshiri jinay-
itzi, ikimitakari piratsi katsimari.
16 Ontzimatyii ankimpoyiiro jantayitziri ayotantantyaari ikamiithashir-
itzirika. ¿Añiiroma uva onkithokitantyaawo owaato kitochii? Tii. ¿Imatziroma
higo onkithokitantyaawo iroori? Tii imata iijatzi.
17 Inchato saankanatatsiri ojyooki, okithokitzi kamiitha. Irooma inchato
kamaatotatsiri, tii onkithokiniti.
18 Tima inchato saankanatatsiri ojyooki, tii iñaitziro onkaaripiroti okithoki.
Ari okimitari iijatzi inchato kamaatotatsiri, tii iñaitziro onkamiithati
okithoki.
19 Tima itowaitziro inchato kaari kithokitatsini, jagaitziro intagaitiro.
20 Pinkimpoyaakotairi yotaayitzimiri. Ikimitakaworika okithokitzi in-
chato saankanatatsiri ojyooki, pimatiro jiyotaayitzimiri".

Ikinkithatakotziri Jesús yotakopirotanairiri
(Lc. 13.25-27)

---

* **7:6** Ikantaitziri jaka: "wathatsi tasorintsitatsiri" ipoña "poriryaatatsiri", iro ojyakaawintachari Kamiithari Ñaantsi tasorintsitatsiri. Tima iñaani Pawa, okimitari ikaatzi poriryaatatsiri. Iriima otsitsi ipoña chancho, iri ojyakaawintacha, kaari kowironi inkimisantiro Kamiithari Ñaantsi, ojyiki ikisaniintakiri kamantantzirori. Iiro okantzi joñaashirinkaitiri, tiirika ikowiro inkimisanti.

21 “Tzimawitacha ojyiki kantawitanari: ‘Nowinkathariti pinatzi iiroka,
nopinkathapirotzimi’. Iiromaita jiñairo impinkathariwintairi Pawa. Apa
jiñairo antanairori ikowakaantziri Ashitanari Inkitijatzi.
22 Aririka nompinkatharitai paata napatotairi maawoni atziri. Tzimatsi
kantayitaatsini: ‘Nowinkathariti, nopairyaapiintzimi nokinkithatakotzimi.
Nopairyaakimi nowawijaakotziri piyarishiritatsiri. Nokantayitziri iijatzi
nojyininka: Iro notasonkawintantari nopairyiiri Jesús’.
23 Nonkantzimaitanatyaari naaka: ‘Tii niyotzimi. Piyaatawiiti jantyaat-
sikiini, imapiro pikaaripiroshiritaki’ ”.

Ikinkithatakoitziri owatzikirori ipanko (Lc. 6.46-49)

24 “Pinkimi, aririka pinkinkishiritiro maawoni nokantakimiri, aririka
pinkimisantanakiro maawoni, ari okamiithatzi. Irootaki piyotanityaari.
Pinkimityaari owatzikirori ipanko okisopathatzi kipatsi.
25 Oparyaawita antawoiti inkani, amaaniwita. Otampiyawitaka shintsi-
ini, ookantawitawo pankotsi, tii aawiyiro. Tima owatzikatya kamiitha
okisopathatzi kipatsi.
26 Ari okimitari iirorika pikinkishiritziro nokantayitakimiri, iirorika
pinkimisantanairo, iiro piñiiro piyotanityaawo. Pinkimitakotyaari
owatzikirori ipanko impanikipathatzi.
27 Oparyaapaaki inkani, amaanitapaaki. Ipoña otampiyatapaaki, ookan-
tapaakawo, tyaanaki pankotsi, aanakiro. Tii jiñaitairo”.
28 Irootaki jiyotaayitakiriri Jesús ikaatzi apatowintakariri. Iyokitzi ikan-
tanaka atziriiti.
29 Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, janairi jiyotaantzi Yotzinkariiti.

8

Joshinchagairi Jesús imatziri pathaawontsi (Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

1 Ikanta joirinkaa Jesús ikinkithataki tonkaariki otzishiki, joyaatairi ojyiki
atziri.
2 Ari ipokashitakiri imatziri pathaawontsi, jotziirowashitapaakari Jesús,
ikantapaakiri: “Pinkatharí, pikowirika, poshinchagaina”.
3 Iro jakotashitantanakariri, jotirotantakari kapichiini jako, ikantzi:
“Nokowí, pishintsitai”. Shitakotanai ipathaawaiwita.
4 Ipoña Jesús ikantawitawaari: “Iiro pikinkithatakotana. Apatziro
powanakiro piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatantyaawori
Ikantakaantani Moisés, pimpiri pashitakaariri Pawa, jiyotantaityaari ishi-
takotaimi”.

Joshinchagairi Jesús jompiratani ijiwari owayiriiti (Lc. 7.1-10)

5 Ikanta jawijanaki Jesús, ariitaiyakani nampitsiki Capernaum. Ari
ipokakiri Roma-jatzi ijiwari owayiriiti, jiñiiri Jesús,
6 ikantapaakiri: “Nowinkathariti, tzimatsi nompiratani nopankoki,
mapirokitaka imantsiyataki, kisopookitaki”.
7 Jakanakiri, ikantziri: “Aritaki niyaataki noshinchagairi”.

8 Ikantzimaitanakari irirori: “Ojyiki nopinkathatakimi iiroka, kaaripiro
ninatzi naaka, niyotzi iiro okantzi pintyaapankotina. Apa nokowi pinkan-
takaantiri, ishintsitai. Tima aritaki jimatatya pinkantiri.*
9 Tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi iijatzi owayiripaini nompiratari
naaka. Aririka nonkantiri: ‘Piyaati’, aritaki jiyaataki. Aririka nonkanti
pashini: ‘Pimpoki’, aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nompiratani:
‘Pantiro jiroka’, jimatziro jantziro”.
10 Iyokitzi ikantanaka Jesús ikimakiri ikantaki jirika ijiwari owayiriiti.
Ikantanakiri oyaataiyirini: “Iri matakirori jirika ikimisantzi, jaka Israel-ki
tii itzimi ajyininka kimityaarini. Imapiro.
11 Pinkimi, aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ari intzimaki ojyiki
kaari ajyininkata poñaayitachari pashiniki nampitsi, nintaachani intsi-
pataiyaari Abraham-ni, Isaac-ni iijatzi Jacob-ni.
12 Iiromaita itzimapirotai ajyininka saikaatsini janta. Iriitaki ikowakaawi-
itakari impinkathariwintairimi maawoni janta, ojyiki ipiyathawaitaka,
irootaki jookantaiyaariri otsinirikitaki. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaiki-
waitya inkimaatsiwaitaiya”.
13 Ipithokashitanaari ijiwari owayiriiti, ikantziri: “Pimatairo pimpiyi
pipankoki. Tima pimatakiro pikimisantzi iiroka, irootaki ishintsitantaiyaari
pompiratani”. Aripaiti ishintsitanai jompiratani janta ipankoki.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro
(Mr. 1.29-34; Lc. 4.38-41)

14 Ikanta Jesús jataki ipankoki Pedro. Iñaapaakitziiro riyoti, omaryaaka,
imatatziiro saawataantsi.
15 Jotirotantapaakawo kapichiini jako, shintsitanai. Piriintanaka, ami-
nawakiniri oitarika ompawakiriri.
16 Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaaki ojyiki piyarishiritatsiri. Joshin-
chaayitairi, ikisawakiri iwiyariti. Joshinchaayitairi iijatzi mantsiyayitatsiri.
17 Ari okanta imonkaatantakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantanta-
niri Isaías, ikantaki:
Iri aanakironi amantsiyari,
Irijatzi aanakironi okaatzi akimaatsiyitari.

Oyaatirini Jesús
(Lc. 9.57-62)

18 Ikanta jiñaakiri Jesús ijyikitapaaki atziri apatowintariri, ikantanakiri
jiyotaani: “Thami amontyagai intatsikironta”.
19 Ikantawitawaari Yotzinkari: “Yotaanarí, nokowi noyaatanakimi
tsikarika pikinayitzi iiroka”.
20 Jakanaki Jesús, ikantziri: “Tzimatsi imoo otsitsiniro jimaantapiintari,
iijatzi tsimiripaini tzimatsi jomayiro. Iriima jirika Itomi Atziri tii otzimi
ipanko jimaantapiintyaari irirori”.
21 Ari ikantanaki jiyotaani: “Yotaanarí, nokowawitaka noyaatanakimi,
tiimaita iroñaaka nokowatzi noñaanairi nowaapatitari nonkitatanairi, ari
noyaatimiri”.
22 Ipoña ikantanakiri Jesús: “Poyaatina. Tima ikaatzi kamashiriyitatsiri,
ari inkitatairi irirori kaminkaripaini”.

Jomairintziro Jesús tampiya
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

---

* **8:8** Jirika ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, kaari Judá-mirinka, pashinijatzi atziri jinatzi. Tima pairani apaani Judá-mirinka, tii ityaapankotziri pashinijatzi kaari ijyininkata.

23 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, itsipatanaari jiyotaani.
24 Ikanta imontyaakotanaki, maanaki Jesús pitotsiki. Iro jiwiyaakotaiyakani niyantyaaniki, omapokashitaka otampiyatapaaki antawoiti, kitaatapaaka jiñaa pitotsiki, otamaryaatanaki inkaari.
25 Jiyaatashitanakiri Jesús, jowakiryaapaakiri, ikantapaakiri: "¡Yotaanarí, ampiinkatyi! ¡Powawijaakotaina!"
26 Ikantanakiri irirori: "¿Iitama pithaawantari? ¿Tikiraama pikimisantapirotziita?" Piriintanaka, jomairintakiro tampiya iijatzi otamaryaani inkaari, awijanaki, mairyaatanai kamiitha.
27 Iyokitzi ikantaiyanakani jaminanakiri Jesús, antawoiti ipinkathatanakiri, ikantawakaiyani: "¿Iitama atziritatsiri jirika? Jomairintziro tampiya, iijatzi inkaari".

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri (Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

28 Aritaki ariitaiyakani intatsikironta, aatakotaiyapaakani nampitsiki iitachari Gadara. Ari ishiyashitawakari apiti piyarishiritatsiri ipoñaakawo kitataariki. Katsimaki ikantakaakari piyari, owanaa ithaawantaitakari, tii okantzi inkinaiti janta.
29 Ikantawakiri: "¡Jesús, Itomi Pawa! ¿Irootaintsima powasankitaina? ¿Tsikama nokantakimika iiroka?"
30 Ari itzimi janta ojyiki chancho, joshintagaiyini.
31 Ñaawaitanaki iwiyariti, ikantanaki: "Aririka powawijaakotairi jirika nopiyarishiritakairi, potyaantina ipiyotaka chancho".
32 Jakanakiri Jesús, ikantziri: "Piyaati piyari". Matanaka. Jatanaki piyaripaini chancho-ki, iro ishiyantanakari impiitatzi otzishi, mitagaiyapaakini, apirotaka ipiinkaki maawoni inkaariki.
33 Ikanta jiñaakiri aamaakowintariri, shiyaiyanakani. Jataki nampitsiki, ikamantapaakiri maawoni atziri okaatzi jiñaakiri.
34 Iro jiyaatashiitantakariri Jesús, ikantaitapaakiri: "Tii nokowaiyini pisaiki nonampiki, pamini tsika pinkini".

9

Joshinchagairi Jesús kisopookiri (Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

1 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, montyaakotanai, ipiyaawo inampiki.
2 Ari jamaitakiniri kisopookiri, jinatakoitantakari jomaryaantapiintari. Jiyoshiritawakiri Jesús atziri natakotakiriri, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantawakiri: "Thaamintashiri pinkantanatya notomi, ari noshinchagaimi, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwaiwitaka".
3 Ikanta ikimawaki Yotaniriiti, ikantashiritanaki: "Ithainkatziiri Pawa jirikawí".
4 Yotaki iijatzi Jesús iita ikantashiritakiri, josampitanakiri: "¿Iitama okaaripirotantari pikantashiritziri?
5 ¿Tiima okamiithatzi nonkanti: 'Ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka?' ¿Irooma pikowi nonkantiri: 'Pinkatziyi, piyaatai?'
6 Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impiyakotairi kaaripiroshiriwitachari". Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri: "Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto, piyaatai pipankoki".
7 Ari ikatziyanaka mantsiyawitachari, jatai ipankoki.

8 Jiñaakiri maawoni atziri apatotainchari, iyokitzi ikantaiyanakani jiñaawairi jiyaatai. Ikantaiyanakini: “Imapirotatziiri Pawa, iriitaki matakirori otzimimotantakariri ishintsinka Jesús”.

Jagaitanakiri Mateo (Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

9 Ikanta jawijanaki Jesús, irojatzi jiñaantapaakariri iitachari Mateo, kowakotziriri ijyininka kiriiki. Ikantapairi: “Poyaatina”. Katziyanaka, joyaatanakiri.

10 Ipoña jaanakiri ipankoki jowakaiyaari, itsipataanakiri jiyotaani. Ojyiki jatanaintsiri kowakotziriri ijyininka kiriiki, jiyaataki iijatzi kaaripiroshiritatsiri. Ari itsipatakari Jesús jowaiyakani.

11 Ikanta jiñaakiri Fariseo-paini, ikaimakiri jiyotaani Jesús, josampitakiri: “¿Iitama itsipatantariri Jesús kowakotantatsiri kiriiki, itsipatakari iijatzi kaaripiroshiritatsiri? Tii okamiithatzi”.

12 Ikimawaki Jesús, ikantanaki irirori: “Aririka imantsiyati atziri ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikaatsi inkowi irirori.

13 Ontzimatyii pinkinkishiritiro Ikantakaantani Pawa, kantatsiri:
Tii apa nonkowairi pamayitaina pipira pintayinari.
Iro nokowapirotziri pinishironkatairi pijyininka.
Tii apa nompokashitiri kamiithashiriri nonkaimashiritairi, aña nopokashitatziiri kaaripiroshiriri nonkaimashiritairi jowajyaantairo kaaripirori”.

Ikinkithatakotziro Jesús itziwintaita (Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

14 Ipoña ipokaiyakini jiyotaani Juan, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “¿Iitama kaari itziwintanta piyotaani? Notziwintapiintaka naaka, ari ikimitari iijatzi jiyotaani Fariseo-paini”.

15 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Aririka intsipataityaari aawakaachari, ¿arima jowashiriniintaitatya? Aryaajaini paata, aririka jagaitakiri iimintaitari, aripaiti intziwintaitya.

16 Apaani paijatori ikithaataitari, aririkami jowapatankaitantyaawo osapiki owakiraari, ari osagaapirotanaki aririka aminthatanatyaarika owakiraari.

17 Iijatzi okimitari, tii okantzi paijatori mishinantsinaki jowantaityaawo iiryaari jimiritaitari. Aririka jowantaityaawo, ari intankanaki, apaawaitashitatya jimiriitari, iijatzi mishinantsinaki. Iri kamiithatatsi owakiraari mishinantsinaki jowantaityaawo, iiro apaawaitanta apitiroiti”.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús (Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Tikira ithonkiro jiñaawaiti Jesús, ariitapaaka jiwari, ipinkathatapaakiri, ikantapaakiri: “Kamaki nishinto, iro nopokantari piyaati nopankoki potirotantyaawo kapichiini pako, añagaita”.

19 Ari jiyaatanaki Jesús, iijatzi jiyotaani joyaatanakiri.

20 Okanta mantsiyatatsiri tsinani, ojyiki osarintsi osokaawaitaka, tzimakotaki 12 osarintsi, okinashitapaakiri itaapiiki Jesús, otirotakiro opatziki iithaari.

21 Tima okantashiritakitzi: “Aririka notirotakiro iithaari, ari noshintsitai”.

22 Ipithokashitanakawo Jesús, ikantziro: “Thaaminta pinkantanaiya nishinto, oshinchagaimi pawintagaana”. Apathakiro ishitanaki omantsiyanka tsinani.

23 Ikanta jariitapaaka Jesús ipankoki jiwari, jiñaapaatzi jyowiwintzirori
kamaintsiri, ojyiki atziri kamiñiinkataintsiri.
24 Ikantapaakiri Jesús: "Pijyiki, tii okami piraakotaiyakarini, aña imako-
ryaatzi". Thainka jowaitakiri Jesús.
25 Ipoña jomishitowapaakiri maawoni, tyaapaaki Jesús, joirikawakota-
paakiro, piriintanaa iintsi.
26 Tii jimanakotanaka jantakiri Jesús, ikimakoitanakiri maawoni.

Joshinchagairi Jesús kaari okichaatatsini

27 Ikanta jawijanaki Jesús, ipatzimatanakiri apiti kaari okichaatatsini,
ikaimotziri, ikantzi: "¡Icharini David-ni, pinishironkataina!"
28 Irojatzi jariitantapaakari pankotsiki, iijatzi kaari okichaatatsiri
irirori. Ipokashitapaakiri okaakiini, josampitakiri Jesús, ikantziri:
"¿Pikinkishiryaama iiroka ari nowawijaakotaimi?" Ikantzi irirori: "Jii, aritaki
pimatakiro nowinkathariti".
29 Jakotanaki Jesús, ipampiyookitakiri, ikantziri: "Oshinchagaimi
pikimisantaana".
30 Apathakiro jaminanai kamiitha. Ishinchiinkatawairi, ikantziri: "Tii
nokowi pinkinkithatakotina noshinchagaimi".
31 Ikanta jiyaatai, ikamantantanaki, ithonka ikimakoitanakiri Jesús.

Iñaawaitakaitziri masontzipaantiri

32 Ipoña jamaitapaakiniri Jesús piyarishiritatsiri, masontzipaanti ikan-
taka.
33 Ari joshinchaawakiri Jesús jirika, ñaawaitanai imasontzipaantitakaaw-
itari piyari, tima jotyaantapithatakiri iwiyariti. maawoni jiyokitziiwin-
tanakiri Jesús, ikantashiritaitanaki: "Tii añaapiintzi ojyariri jirika anampiki
Israel-ki".
34 Iriima Fariseo-paini ikantaiyini irirori: "Jimatakaatziiri ijiwari piyariiti
joshinchaantariri piyarishiritatsiri".

Sampainkataki pankirintsi

35 Ithonka jiyaayitaki Jesús maawoni nampitsiki, jiyotaantayitaki japato-
tapiintaita. Ikinkithatakotapiintakiro Kamiithari Ñaantsi tsika onkantya im-
pinkathariwintantai. Joshinchaayitakiri maawoni, tikaatsi mantsiyarintsi
pomirintsitzimotyaarini.
36 Iñaayitziri ojyiki apatowintariri, antawo Jesús jitakoshiritakari, ikantaki:
"Imapiro jashironkaayitaka jirika atziripaini.
Ikimitakari oijya iirorika itzimi aamaakowintyaarini".
37 Iikiro ikantanakitziiri jiyotaani: "Ikimitakawo jirikapaini atziri, osam-
painkatzi pankirintsi, tiimaita itzimapirotzi atziri oyiipataironi.
38 Pamañaari Awinkathariti jotyaantiita ojyiki jatatsini atziriki, tima tzimatsi
ojyiki kimisantayitaatsini".

10

Jiyoshiitaki Jesús 12 Otyaantapirori (Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

1 Ipoña jiyoshiitaki Jesús ikaatzi 12 jiyotaani, jimatanakiro irirori joshin-
chaayitairi mantsiyari, iijatzi ikaatzi piyarishiritatsiri, tima ipasapiyaakari
itasonkawintantzi.
2 Jirika ikaatzi 12 jiyoshiitakiri Jesús: Itanakawori Simón, jiitakiri Pedro.
Ipoñaapaaka Andrés, iririntzi Pedro. Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo
itsipatakari iririntzi Juan.

3 Ipoñaapaaka Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo kowakowitariri kiriiki
ijyininka, ipoñaapaaka Jacobo itomi Alfeo, Tadeo,
4 ipoñaapaaka Simón, jiitaitakiri iijatzi Kisakowintantaniri. Ipoñaapaaka
iwiyaantapaakawori Judas Iscariote, iriitaki pithokashitantainchari.

Jotyaantaitakiri kaataintsiri 12
(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

5 Ipoña jotyaantakiri Jesús kaataintsiri 12, ikantawakiri: "Iiro pikini
isaikayitzi atziri kaari ajyininkata aaka, iiro pikini iijatzi inampiki Samaria-
jatziiti.
6 Iri pitapaintya piyaatashitiri ikaatzi icharinitari Israel-ni, kimitakariri
oijya itzipinawaita.
7 Tsikarika pinkinayitaki pinkamantanti, pinkanti: 'Irootaintsi im-
pinkathariwintantai Inkitijatzi'.
8 Poshinchaayitairi maawoni mantsiyari, pañaakaayitairi kamawitachari,
poshinchagairi pathaawaitatsiri, iijatzi piyarishiritatsiri. Tima nishi-
ronkataari pinayitaki, iiro piñi inkowakoitimi. Iro pimatanairi iiroka pin-
ishironkayitantai iijatzi.
9 Iiro paanaki piiriikiti pithaatiki,
10 iiro paanaki iijatzi pithaati, iiro paanaki apiti piithaari, pi-zapato-ti,
pikotzikiiro, tikaatsi paanaki. Tima ikantaitzi:
Impinaitiri antawaitatsiri.
11 Aririka pariitya nampitsiki, paminapaaki aapatziyimini, iri pisaikimota-
paaki, irojatzi pawijantatyaari pashiniki nampitsi.
12 Ari pariitatyaarika pankotsiki, piwithatapaatyaari ikaatzi saikatsiri.
13 Aririka jaawakimi kamiitha irirori, ari isaikai kamiitha okaatzi piwithat-
apaakari. Irooma iirorika jaawakimi kamiitha, aminaashitaka piwithata-
paakari.
14 Iirorika jaapatziyaitzimi, iirorika ikimisantaitzimi iijatzi, pawijapithatiri,
potikanairo piipatsikiiti.
15 Tima iriitaki imapiroitiri paata jowasankitaitiri jirika, ari anaanakiro
ikantaitakiri Sodoma-jatzi ipoña Gomorra-jatzi. Imapiro".

Inkimaatsitakaitatyiimi paata

16 "Notyaantatziimi naaka. Pikimiwaitakari jotyaantaitziri oijya ipiyota
piratsi katsimari. Ontzimatyii pinkimitakotyaari kokiyantzi maanki. Ontzi-
matyii iijatzi pinkimityaari shiro tii ikatsimawaitzi.
17 Paamaakowintya. Tima jaakaantaitatyiimi jiwaripainiki
impajatakaantaitimi japatotapiintaita.
18 Ompoña jaayiitanakimi pinkatharintsiki, okantakaantziro pawintaana
ari pikinkithatakotaina, irojatzi inkimantaiyaari iriroriiti, iijatzi pashini-
jatzi atziri kaari ajyininkata.
19 Aririka piñaakiro jaayiitanakimi, iiro pikantashiriwaitzi: '¿Iitama
nonkantapaakiri?' Tima tzimatsi yotashiritakaimini oita piñaanityaari.
20 Iiro piyotashitanakawo oitya piñaanityaari, Tasorintsinkantsi poñaachari
Ashitzimiriki, iri yotakaimironi oita pinkantayitapaakiri.
21 Ari iñaitaki aakaantirini iririntzi jowamaakaantiri. Piñi aakaantirini
itomi. Piñi tsitokakaantirini ashitariri ikisaniintanakiri.
22 Ojyiki piñiiro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana
pikimisantaana, ari pinkantaitatyiiro pawintaiyaana, aritaki
nowawijaakoshiritaimi.

23 Aririka inkisaniintaitanakimi nampitsiki, pawijyi pashiniki nampitsi.
Tima tikira pithonkiro pinkinayiti maawoni nampitsiki tsika isaikayitzi
Israel-mirinkaiti, irojatzi impiyantaiyaari jirika Itomi Atziri. Imapiro.
24 Tii jiñaitzi apaani yotaari janaakotiri yotairiri. Tii añai iijatzi onampi-
taari janaakotiri onampitariri impinkathaitiri.
25 Apa añiiro kantatsi yotaari inkimitakotaiyaari yotairiri pairani. Ari
ikimitari iijatzi onampitaari. Ikisaniintaitakina naaka iroñaaka, ikimi-
takaantaitakina naakami Beelzebú, iwinkathariti piyari. Iiroka imapiroiti
inkisaniintaitimi pikimisantaana".

¿Iitaka ampinkathatiri?
(Lc. 12.2-9)

26 "Iiromaita pipinkashiwaitari jirikapaini. Ontzimatyii onkoñaatakoyitai
manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani.
27 Apaniroini niyotakaayitaimiro iiroka jirokapaini, tii jiyotzimaitawo
thainkantaniri, iirokamaitaka kinkithatakaayitairini.
28 Iiro pipinkashiwaitari tsitokimini, iiro jimatziro jotyaantimi sarinkaw-
iniki. Aña iri pimpinkathatai Pawa, iriitaki matzirori jotyaantantzi
sarinkawiniki.
29 Pamini, tii ipinapirowita tsimiripaini, iro kantzimaitacha jiyotzi Pawa
aririka inkamagaanti apaani.*
30 Jiyotsitawo Pawa okaatzi tzimayitatsiri aishi.
31 Piñaakiro, jaamaakotari Pawa tsimiripaini, iiroka jimapirotzi jaa-
maakotzimi. Iiro pipinkashiwaitari kisaniintimiri.
32 Aririka pinkantiri pijyininka: 'Nopinkathatairi Jesús', aritaki nonkan-
tairi Ashitanari Inkitijatzi: 'Paapá, ipinkathataana jirika, ajyininkataari'.
33 Irooma pinkantiririka pijyininka: 'Tii nopinkathatziri Jesús', ari
nonkimitaiyaari naaka, nonkantairi Ashitanari: 'Paapá, tii nonkimitsi-
taiyaari ipinkathatana jirika, tii ajyininkataari' ".

Ikinkithatakota Jesús
(Lc. 12.49-53; 14.26-27)

34 "Tii nokowi onkompitzimotimi. Tii apa nompoki jaapatziyawakaiya
atziri. Aña iro nopokantari onkimiwaityaawo namatyiimi owathaamintotsi
jantaminthatawakaantyaari.
35 Aña iro nopokantakari:
Inkisaniintantyaariri atziriiti iwaapatitari,
Onkisaniintantyaawori tsinani onaanatitari,
Onkisaniintantyaawori tsinani ayiro.
36 Iri pithokashitawakaachani atziriiti inkisaniintawakaiya ikaatzi isaika-
pankotawakaiyani.
37 Iro kamiithawitachari pitakoyityaari piwaapati, pinaanati, powaiya-
nipaini. Iro kantzimaitacha iirorika pimapirotanaki pitakoyityaari pi-
jyininka, tiira pityaaryootzi pitakotaana naaka.
38 Ontzimatyii pintyaaryoowintiro nokinkithatakotakimiri, onkantawitya
impaikakoitimi. Aririka powajyaantakiro, tii pityaaryoowintziro
pikimisantana.
39 Ikaatzi itakowaitachari apaniroini jantayitziro inintashitari, aritaki
impiyashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani jantanairo nokowakairiri,
aritaki jawijakoshiritai".

---

* **10:29** Kantakotachari jaka "tii ipinapirowita tsimiripaini", tima kantatsi jamanantaitantyaari apapintyakiroini kiriiki inkaati apiti tsimiri.

Impinayiitairi
(Mr. 9.41)

40 “Iitarika aapatziyimini, naaka jaapatziyaka. Ari okimitari iijatzi, iitarika aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka Ashitanari otyaantakinari jaka.
41 Iitarika yotimini kamantantaniri pinatzi, impoña jaapatziyanakimi, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata. Ari okimitari iijatzi, iitarika yotakimini kamiithashiriri pikimisantanai, ipoña jaawakimi kamiitha, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata.
42 Aririka jiyoitimi iirokataki niyotaani, iro ipantzimiri pimiri, jiyotzi Pawa, iriitaki pinatairini itakotakimiri”.

11

Jotyaantziri Juan jiyotaani
(Lc. 7.18-35)

1 Ithonkakiro Jesús jiyotaakiri 12 jiyotaani. Awijanaki inkamantanti maawoni nampitsiki.
2 Ikanta Juan owiinkaatantaniri jomontyaitakiri chapinki, ikimakotakiro jantayitakiri Cristo, jotyaantaki apiti jiyotaani,
3 josampitiri Jesús, inkantiri: “¿Iirokama jiitaitziri, ‘Pokatsini?’ Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini pokatsini?”
4 Ikanta jariitaka jotyaantani Juan, josampitapaakiri Jesús. Ari jakanaki irirori, ikantzi: “Aririka pimpiyanai, pinkamantapairi Juan okaatzi pikimakiri, okaatzi piñaakiri nantayitakiri iijatzi.
5 Naminakaayitairi kaari okichaatatsini, naniitakaayitairi kisopookiri, noshinchaayitairi pathaawaiwitachari, nokimakaayitairi ashikimpitari, nañaakaayitairi kaminkari, nokinkithatakotainiri Kamiithari Ñaantsi ashironkainkaripaini.
6 Inkimoshiriwintaina kaari kisoshiriwintinari”.
7 Ikanta ipiyanaa jiyotaani Juan, josampitanakiri Jesús apatowintakariri, ikinkithatakotziri Juan, ikantzi: “¿Iitama pikinkishiritakotariri piñaakiri chapinki otzishimashiki? ¿Iriima piñaaki ojyawori sawoo opiyonkatonkitakairo tampiya okantakaari tii ithaamintashirita?
8 ¿Piñaakirima jowaniinkataka ikithaata? Aña tii. Ikaatzi owaniinkatachari ikithaata, isaikapankotziri pinkatharintsi.
9 Piyaatashitakiri piyotaki kamantantaniri jinatzi. Tima jimapirotatziiro janaakiri Kamantantaniriiti.
10 Iriitaki josankinatakoitaki pairani, jiñaanatziri Pawa Itomi, ikantziri:
Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkinkithatakotimi,
Iriitaki witsikaantimini tsika pinkinapaaki iiroka.
11 Pinkimi nonkanti naaka: Ojyiki atziri tzimawitainchari, tikaatsimaita anairini jiyotanitakari Juan. Iro kantzimaitacha inkaati ipinkathariwintairi Inkitijatzi, tsinampashiritaatsiri janta, janaakotairi irirori Juan. Imapiro.
12 Jitakawo pairani Juan ikinkithatakaakimi, tzimatsi ojyiki kowanakirori shintsiini iñiiro impinkatharitai Inkitijatzi. Antawoiti ikowanaki iñiiro ojyawaitakawo ishintsitaitzi jowayiritaitya. Irojatzi ikantaita iroñaaka.
13 Pairani tikira itzimi Juan, tzimawitacha Kamantantaniri opoña Ikantakaantaitani.
14 Iriima Juan, iriitaki ikinkithatakoitakiri pairani, iriitaki Elías-tatsiri piyaatsini.
15 Kowirori inkimathatiro, inkimisanti.

16 Nokimitakaantakimiri naaka kojyikawairintzi iintsi aririka imaananiwaiti,
17 ikantaiyini: ‘Thami ajyowiwaiti amajyiitantyaari’. Iiromaita ikowi. Ikantaiyini iijatzi: ‘Incha ampampithai owashiritantyaari’. Tii ikowiro iijatzi.
18 Ari pikimitaiyakarini iirokaiti. Piñaawitawakari Juan itzitapaakawo owanawontsi, tii jimiritawo kachori, pikantaiyakirini: ‘Ipiyarishiritatzi, iro itziwaitantari’.
19 Ipokawitaka Itomi Atziri, tii itziwitawo irirori owanawontsi, imiritawo kachori iijatzi. Pikantaiyakirini: ‘Kaaripirori jinatzi jirika, niyawairintzi, shinkiryaantzi jinatzi. Jaapatziyari kowakotziriri kiriiki ijyininka, jaapatziyitari kaaripiroshiriri’. Tikaatsi oitya, tima apaani yotaniri ari jiyoitairi paata imapiro jiyotanita, aririka jiñaayitakiro onkaati awijayitaatsini”.

Ikantamachiitziri kisoshiriri nampitsiitiki (Lc. 10.13-16)

20 Ipoña ikinkithatakotanakiri Jesús ikaatzi ñaayiwitakawori itasonkawintantaki nampitsiki, tiimaita jowajyaantziro ikaaripiroshiritaiyini. Ikantanaki:
21 “Ikantamachiitziri Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi. Iñaayiwitakawo notasonkawintantayitaki, tiimaita ikimisantaiyini. Iriimi ñaakinanimi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi, aritakimi jowashiritakotatyaami ikaaripiroshiriyitzi, jowajyaantakiromi. Inkimisantaimi maawoni iriroriiti.*
22 Aririka jaayiitairi paata kamiithashiriri, iiro jimapiroitziri jowasankitaayiitairi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Iriima Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi, iri jimapiroyiitai jowasankitaayiitairi.
23 Iijatzi inkimitagaiya Capernaum-jatzi, ikinkishiritaiyakani irirori jiyaatai inkitiki, iro kantzimaitacha owanaa ikisoshiritaki, jiyaayitai ikinayitzi kaminkari. Iri ñaakironimi pairani Sodoma-jatzi okaatzi jiñaakiri Capernaum-jatzi, inkimisantaimi irirori, iiro japirotzirimi pairani Pawa saikaiyatsinimi iroñaaka.
24 Aririka jaayiitairi paata kamiithashiritaintsiri, iri jimapiroitairi jowasankitaapiroitairi Capernaum-jatzi, anaanakiro jowasankitagaitakiri pairani Sodoma-jatzi”.

Pimpokashitaina naaka, ari piñiiro nimakoryaakaayitaimi (Lc. 10.21-22)

25 Ipoña jamanamanaatanakari Jesús Ashitariri, ikantanakiri: “Paapá, iiroka pinkathariwintziriri maawoni inkitijatzi, iijatzi maawoni kipatsijatzi, ojyiki nopaasoonkitakimi. Tima iiroka yotakaayitairiri kimitakariri iintsi intsinampashiritai, kaari jiyotzi yotaniriiti.
26 Tima irootaki inimotakimiri”.
27 Ipoña ikantanakiri piyowintakariri: “Iri Ashitanari yotakaakinawori maawoni. Apaniroini ikanta irirori jiyopirotana naaka tima Itomi jowana. Ari nokimitakari iijatzi naaka apaniroini niyopirotziri. Impoña jiyoyitairi inkaati niyotakaayitairi naaka.
28 Aririka piñiiro pimakoshiriwaiti, piñiiro oitya pimpakoowaityaari, pimpokashitaina naaka, pinkamantainawo, aritaki nimakoryaakaayitaimi.
29 Iiro pimanintziro pimpakoowaityaari, naakataki ompiratzimiri pantiro. Tzimatsi niyotaimiri, tii nowatsimaashiriwaitantzi naaka, tsinampashiri ninatzi. Ari piñiiro nimakoryaashiritakagaimi.
30 Tima okaatzi nompiratantziri naaka, tii opomirintsipirota”.

* **11:21** Tima jirikaiti Corazín-jatzi ipoña Betsaida-jatzi Judá-mirinka jinayitzi. Iriima Tiro-jatzi ipoña Sidón-jatzi pashinijatzi atziri jinayitatzi, tii ijyininkatari Judá-mirinkaiti.

12

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari (Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

1 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki.
Tima itajyaiyatziini jiyotaani, joyiikitanaki okithoki pankirintsi joyaari.
2 Jiñaakiri Fariseo-paini, ikantanakiri Jesús: "Paminiri piyotaani. Jiroka
kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi, tii oshinitaantsitzi joyiikiwaiti".
3 Jakanakiri Jesús ikantanakiri: "¿Tiima piñaanatakotziri ikantakota David-
ni, aantawitakariri itajyi itsipayitakari ikaataiyini?
4 Ityaaki tasorintsipankoki, jowakawo tasorintsitanta, jatyootakiri itsipay-
itakari. Tii oshinitaantsiwita, apa jowapiintawo Ompiratasorintsitaari.
5 Josankinawiitaka iijatzi pairani Ikantakaantaitani, okantzi: 'Iiro
pantawaitantawo kitiijyiri jimakoryaantaitari'. Iro kantzimaitacha
jiyaatapiintzi Ompiratasorintsitaari kitiijyiriki jimakoryaantaitari
tasorintsipankoki, jantawaitapiintzi. Tikaatsi kijyirini.
6 Nokantzi naaka, iinitatsi jaka impinkathapiroitiri, iri anairori tasorintsi-
panko.
7 Iro josankinaitantakari pairani, kantatsiri:
Tii nokowi pamayitaina pipira pintayinari,
Iro nokowapirotaki pitakotaiyaari pijyininka.
Iro pinkimathatirimi iiroka jiroka, iiro pikijyimawaitziri jirikapaini, tima tii
ikaaripiroshiritzi.
8 Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzi irirori, janairo kitiijyiri jimakoryaan-
taitari".

Atziri kisowakori (Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

9 Ipoña jawijanai Jesús, ityaapai japatotapiintaita.
10 Ari isaikakiri kisowakotatsiri. Ikanta Fariseo-paini, josampitakiri Jesús,
ikantziri: "¿Kamiithatatsima poshinchiiri kisowakori kitiijyiri jimakoryaan-
taitari?" Iro josampitantariri inkini inkantakotiri.
11 Ipoña jakanakiri irirori, ikantanakiri: "Tii paminashitari poijyati
aririka jotitya omoonaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, pitakotari,
pinoshikiri.
12 Iri jitakopiroita atziri, janairi oijya. Tima tii okaaripiroshiritakaantzi
anishironkatanti kitiijyiriki jimakoryaantaitari".
13 Jiñaanatanakiri kisowakori, ikantziri: "Pinthaaryaawakotai". Matanaka
atziri, akotsitanai, okimitanaawo pashini jako.
14 Ari ikisaiyanakani Fariseo-paini. Jataiyakini, ikinkithawaitaiyini,
ikantzi: "¿Tsika ankantakirika Jesús, ampiyakaantyaariri?"

Josankinatakoitsitakari pairani Jesús

15 Ikanta Jesús, yotaki ikowaitatzi intsitokaitiri, irootaki jawijantanaari.
Ari joyaatanakiri ojyiki atziri, joshinchaaki ojyiki mantsiyari.
16 Ikantayiwitakari: "Iiro pikinkithatakotana".
17 Ari imonkaatari josankinatakaayiitakiriri pairani Kamantantaniri
Isaías-ni, ikantzi:
18 Jirika nompiratani, iriitaki niyoyaakiri.
Nitakotani jinatzi, iri oimoshirinkanari.
Kiso jowiri Tasorintsinkantsi,
Ikinkithatakagairi kaari ajyininkata, ikamantairi tyaaryootatsiri.
19 Iiro ishinchiinkawintawaita apaniroini irirori,
Iiro ikimaitziri inchiraachiraati inkinkithatakotya,

20 Iiro jimapirotziro irirori isataapirotiro sonkari sataawitainchari,
Iiro joitsiwakiri paampariminki kapichiwitainchari ipaampataki,
Irojatzi inkitsirinkantaiyaawori jiñaitairo tyaaryootatsiri.*
21 Iriitaki joyaakoniintairi kaari ajyininkata impairyagairi iwairo.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi (Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23)

22 Ipoña jamaitakiniri Jesús piyarishiritatsiri, ikamampotaakitakaakiri, imasontzipaantitakaakiri iijatzi. Joshinchaawakiri, aminanai kamiitha, ñaawaitanai iijatzi.
23 Iyokitzi ikantanaka maawoni atziri, ikantaiyanakini: "¿Iriima jirika charinitariri David-ni?"
24 Ikanta ikimaiyakini Fariseo, ikantaiyanakini irirori: "Jirika atziri joshinchaatziiri ashitariri piyari iitachari Beelzebú, irootaki jowawijaakotantariri ikaatzi ipiyarishiritaiyini".
25 Jiyotakotzimaitakari Jesús ikinkishiritakari, ikantanakiri: "Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintaitziri, ari jiñaakiro jowapintawakaiya. Iijatzi okimita aririka jantaminthatawakaayitaiya inampiki atziri, ari jiñaakiro jookawintawakaiya inampiki. Aririka jantaminthatawakaiya atziri ikaatzi isaikapankotawakaa, ari jiñaakiro jookawintawakaiya ipankoki.
26 Ari inkantyaari iijatzi piyari aririkami jantaminthatawaiya. ¿Iiroma ithonka aririka jookawintawakaanatya?
27 Iriirikami kamaari Beelzebú oshinchiinani naaka, ¿irijatzima kamaari oshinchiiriri piyotaaniyitari iiroka jowawijaakotantariri kaaganiritatsiri? Aririka okanta pikinkithatakotatziiri piyotaani, ari inkisantakimiro okaatzi pikantakiri.
28 Tima Tasorintsinkantsi poñaachari Pawaki oshinchaanari naaka nowawijaakotantariri piyarishiritatsiri. Irijatzi Pawa omapokakimiri iiroka ipinkathariwintantzi.
29 Aririka inkowaiti inkoshiitiri shintsitatsiri kamiitha atziri, ontzimatyii jitaitawatyaari joojoitiri, onkantya iiro ikisakowintantawo jashiwitari aririka jayitsiitiri.
30 Tima ikaatzi kaari aapatziyanari naaka, iriitaki kisaniintanari. Inkaati kaari imitakotinani joyiipatakotina, japaatakotatyaana.
31 Iro kantzimaitacha nokantzi naaka: Kantatsi impiyakotairi Pawa inkaati kaaripiroshiriwitachani, ari inkimitagairi ñaawaiwitawori kaaripirori ñaantsi. Iriima ookimotakirini Tasorintsinkantsi, iiro ipiyakoitairi.
32 Ari okimitsitari iijatzi: Kantatsi impiyakotairi Pawa ookimowityaarini Itomi Atziri, iriima inkaati kijyimatakirini Tasorintsinkantsi, iiro ipiyakoitairi.
33 Okimiwaitakawo aririka iñaitiro kamiithari chochoki, jiyotaitzi kamiithari inatzi owaato tsika opoñaaka chochoki. Ari okimitari iijatzi aririka iñaitiro chochoki piyantatsiri, jiyotaitzi kaaripirori onatzi owaato tsika opoñaaka iroori.
34 Pikimitakari maanki, kaaripiroshiri pikantaiyakani. Tikaatsi pinkinakairo piñaawaitiro kamiithari, tii opantawo pikinkishiritari, irootaki okaaripirotantakari piñaawaiyitziri.

---

* **12:20** Ojyakaawintachari sonkari ipoña paampariminki tsiwakimataintsiri, iriitaki atziriiti kimisantawitachari kapichiini, ashironkaashiriyitachari, mantsiyashiriyitatsiri, shipitashiriyitatsiri, tima aritaki inishironkaitairi Jesús jirikaiti, iiro ishinitziri jashironkaayitaiya, aña aawiyaashiri inkantakaayitaiyaari, joshiripiroyitaiya.

35 Apaani kamiithashiriri ikinkishiritawo kamiithari, irootaki okamiithatantari jantayitziri. Iriima kaaripiroshiritatsiri tii ikinkishiritapiintawo kamiithari, irootaki okaaripirotantari jantayitziri.
36 Irootaki nokantantari naaka, aritaki jaminakoyiitairo paata okaatzi kaaripirori iñaaniyiitari.
37 Kamiitharika okaatzi piñaaniyitari, ari jaapatziyaitaimi. Irooma tiirika okamiithatzi, inkantayiitaimi: 'Kaaripiroshiri pinatzi, ojyiki pinkimaatsitaiya' ".

Ikowawita kaaripiroshiriri intasonkawintantaiti (Lc. 11.29-32)

38 Ipoña jakanaki Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti ikantanaki: "Yotaanarí, nokowi noñiimi pintasonkawintanti".
39 Ari jakanaki Jesús ikantzi: "Kaaripiroshiriri pinaiyini iiroka, pithainkani powakiri Pawa, pikowaiyini piñiina nontasonkawintanti. Iiromaita noñaayimiro, apa piñiiro kimityaawoni awijyimotakiriri pairani Jonás,
40 iniyantakariri kimitariri antari omani, tima mawa kitiijyiri isaikaki imotziki. Ari inkimityaari iijatzi Itomi Atziri inkitawitapaintya mawa kitiijyiri kipatsiki.
41 Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzi jantayiitziri, ari jiyakowintaimi Nínive-jatzi, tima ikimisantairi pairani Jonás jowajyaantanairo ikaaripiroshiriwitaiyani. Jirika saikimotakimiri iiroka janairi Jonás.
42 Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzi jantayiitziri, ari iyakowintaimi tsinani pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tima opokashitakiri yotaniri pinkathari Salomón, okimisantairi. Jirika saikimotakimiri iiroka janairi Salomón".

Ipiyashitanta piyari (Lc. 11.24-26)

43 "Okimiwaitakawo isaikashiritantyaarimi piyari apaani atziri, ipankotsititakawomi jañaantari. Aririka jookawiityaari, awijakowitaa atziri isaikantakari piyari. Ikinawaiwita otzishimashiki, iiro iñi tsika isaiki.
44 Impoñaatya inkantashiritai piyari: 'Nompiyai nopankoki tsika nopoñaaka'. Piyaa piyari, iñaapairi atziri kamiitha opishitaka jañaantari, owaniinka okantaka.
45 Impoña jiyaatashitakiri mapirotzirori ipiyaritzi, inkantakiri: 'Thami aati nopankoki, pintsipatina ampinkathariti'. Jamaki inkaati 7. Ari jashironkaapirotaiya jirika atziri, iiro ikimitaa jashironkaawita pairani kapichiini. Ari pinkimitaiyaari iirokaiti".

Ikinkithatakotziro Jesús inaanati ipoña iririntzi (Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46 Iikiro ikinkithatakaatziiri Jesús apatowintakariri, ariitapaaka inaanati otsipatakari iririntzipaini, okatziyapaaka jikokiroki, okaimakaantapaakiri.
47 Ikantawiitakari: "Ari ariita pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi".
48 Ari jakanaki ikantzi: "¿Tsika otzimikama pikinkishiritaiyarini iro nonaanatitari, iri nirintzitari?"
49 Jookotanakiri ikaatzi jiyotaapiintakiri, ikantzi: "Jirikapaini iriitaki nokimitakaantairi nirintzi, irootaki nokimitakaantairi iijatzi nonaanati.
50 Tima maawoni antanairori ikowiri Ashitairi Inkitijatzi, iriitaki nirintzitaari, irootaki notsirotaari, irootaki nonaanatitaari".

13

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi (Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Ipoña ishitowanai Jesús pankotsiki, jatanai inkaarithapiyaaki. Ari isaikapaaki.
2 Ipiyowintapaari iijatzi ojyiki atziri. Iñaaki othataka pitotsi, otitapaaka, saikapaaki. Katziyaiyakani atziri irirori inkaarithapiyaaki.
3 Jojyakaawintatziiniri okaatzi ikinkithatakairiri, ikantzi: "Tzimatsi pankiwairintzi jatatsiri impankiti.
4 Ikanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki, ipokapaaki tsimiri, jowapaakawo.
5 Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi, ari ojyookawitanakari thaankipiroini. Tii otontapathatatzi kipatsi,
6 sampiyashitanaki pankirintsi ishintsitapaaki ooryaatsiri, tii otyaapirotzi oparitha inthomainta.
7 Tzimatsi pashini ookakitapainchari kitochiimashiki, anaanakiro kitochii ojyookanaki, kamanaki pankirintsi.
8 Irooma pashini ookakitapainchari okamiithapathatzi kipatsi, saankana ojyookanaki, kithokitanaki maawoni. Tzimayitanai okithoki apaanipaini okaatzi jyookapaintsiri. Apaani jyookapaintsiri kithokipirotanaki, pashini ojyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyokiini okithokitanaki.*
9 Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitatya inkimisanti".

¿Iitama jojyakaawintantawori Jesús? (Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

10 Ipoña josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Oitama pojyakaawintziri pikinkithatakairi atziripaini?"
11 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Ishinitaitzimiro iirokaiti piyotairo tsika ikanta ipinkathariwintantai Inkitijatzi, iriima jirikaiti tii ishinitaitziniri irirori.
12 Iitarika otzimimotakiri, ari ontzimimopirotairi ojyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro iñaatyiiro iiro otzimimopirotairi.†
13 Irootaki nojyakaawintantawori jiroka, onkantawitya jamini jirikaiti, kamampotaaki inkantya. Ari inkimawityaawo, matakimpita inkantayitya.
14 Iriitaki ikinkithatakotakiri pairani Isaías-ni, ikantaki:
Pinkimawitya, matakimpita pinkantya.
Paminawitya, kamampotaaki pinkantya.
15 Tima kisoshiri ikantaka jirikaiti.
Ashikimpita ikantaka.
Kamampotaaki ikantaka iijatzi.
Irootaki kaari iñaantaawo,
Kaari ikimanta,
Kaari ikinkishiritanta.
Tii ikimisantzi, iiro nowawijaakotairi.
16 Irooma iiroka kimoshiri pinkantya, tima piñagairo, pikimayitairo iijatzi.
17 Iro ikowawitakari pairani Kamantantaniriiti iijatzi kamiithashiriri, iñiiromi okaatzi piñaakiri iirokaiti. Ikowawitaka inkimiromi pikimakiri iiroka. Tima tii iñaatyiina, tii ikimaiyanani iijatzi. Imapiro".

---

* **13:8** Kantakotachari jaka "okaatzi jyookapaintsiri", kimitaka okaatzi 100 okithoki, pashini okaatzi 60 okithoki, pashini okaatzi 30 okithoki. † **13:12** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro.

Ikinkithatakotziro Jesús jojyakaawintziri pankiwairintzi (Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 "Pinkimi nonkinkithatakotimiro okaatzi nojyakaawintakiri pankiwairintzi.
19 Tzimatsi kimirori nokinkithatakotziro impinkathariwintantai Pawa, tiimaita ikimathatziro. Ikanta ipokaki owaaripiroshiritantaniri jowajyaantakaapaakiri ikimisantawitanaa. Iriitaki kimitakawori pankirintsi ookakitapainchari aatsiki.
20 Tzimatsi iijatzi thaamintawori noñaani, ikimisantzi thaankiini. Iri kimitakawori pankirintsi ookakitapainchari omapipookitzi.
21 Tii jiyotakopirotziro ñaantsi, tii ikisashitawo ikimaatsiwintanakawo ikimisantzi, jowajyaantanakiro. Ikimitakawo pankirintzi sampishitaintsiri tii otyaapirotzi oparitha inthomainta kipatsiki.
22 Tzimatsi iijatzi kimawitawori noñaani, iro kantzimaitacha inintawaitziro inthaamintawaitya, ikinkithashiritakotziro jajyaagawo, irootaki ipiyakotantakawori noñaani, tii ikimisantzi. Ikimitakawo pankirintsi ookakitapainchari kitochiimashiki, kaari kithokitatsini.
23 Tzimatsi pashini kimirori noñaani, ikimisantanakiro. Ityaaryoowintanairo. Iri ojyakawori pankirintsi jyookapaintsiri okamiithatzi kipatsi, ojyikipirotanaki okithoki, pashini ojyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyokiini okithokitanaki".‡

Ikinkithatakotziri Jesús pankitzirori trigo

24 Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintziniri, ikantzi: "Jiroka ojyari iijatzi ipinkathariwintantai Inkitijatzi, ojyari atziri pankitzirori kamiithakiri trigo.
25 Okanta tsiniripaiti imagaiyini jatziritipaini iijatzi irirori, pokaki kisaniintziriri jamaki trigo-niro, ipankitakiro itsipataakiro trigo-pirori, piyanaka.
26 Opoña ojyookanaki trigo-pirori, kithokitanaki. Ari okimitsitakari iijatzi trigo-niro itsipataakirori.
27 Ikanta jiyotaitakiro, jiyaatashiitakiri ashitawori, ikantaitakiri: 'Tii opantawo trigo apankitakiri powaniki, ¿iitama otsipatantawori ojyookaki trigo-niro?'
28 Ikantanaki ashitawori jowani: 'Iri pankitakirori kisaniintanari'. Ikantzi jatziriti: '¿Pikowima nonthokayitairo trigo-niro?'
29 Jakanaki, ikantzi: 'Iiro, aamaashitya, ari pinthokakotakiro trigo-pirori.
30 Ari onkantawatyaata ontsipatyaawo ojyooki, irojatzi osampatantyaari trigo-pirori. Aripaiti nonkantimiri: Pinthatzinkiro trigo-niro, pintayiro. Poyiikitairo trigo-pirori, powayitairo' ".

Jojyakaawintaitziro okithoki oryaanikitatsiri (Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintakiniri, ikantzi: "Jiroka ojyari iijatzi ipinkathariwintantai Inkitijatzi, okimiwaitakari pankitzirori oryaanikitatsiri okithoki pankirintsi.§
32 Oryaani okantawita okithotyaaniki, iro kantzimaitacha aririka ojyookanaki, anairo pashini pankirintsi, antawo ontiwayitanaki ari iminkoshityaawo tsimiripaini otsimankatapishitaki".

Jojyakaawintaitziro shiniyakairori tanta (Lc. 13.20-21)

‡ **13:23** Paminiro kantakotachari janta versículo 13.8. § **13:31** Iro ikantakoitzi jaka okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi, iitachari mostaza, jyookatsiri inampiki pashini atziri.

33 Jiroka pashini jojyakaawintakiri Jesús, ikantzi: “Aririka ipinkathariwintantai Inkitijatzi, ojyakotawo tsinani witsikirori tanta. Aakiro trigo-pani, otsipataakiro shiniyakairori. Aritaki oñaaki oshiniyi otantanipathati”.

Oita jojyakaawintantawori Jesús ikinkithatakoyitziri (Mr. 4.33-34)

34 Ari ikantapiintatya Jesús jojyakaawintziro okaatzi jiyotaantziri. maawoni jojyakaawintakiro.

35 Ari imonkaataakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri ikinkithatakotziro ikantakiri Pawa:

Nojyakaawintatyiiniri atziriiti onkaati nonkinkithatakotiniriri.

Nooñaawontainiri kaari jiyowita pairani owakiraa iwitsikantakari kipatsi irojatzi iroñaaka.

Joñaagantziro Jesús kimitawori trigo-niro

36 Ipoña jawijanai Jesús, jookanairi apatowintakariri, jatanaki pankotsiki. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “Piyotainawo okaatzi pojyakaawintakiri. ¿Itama ojyakaawintachari trigo-niro itsipatagaitakirori trigo-pirori?”

37 Ikantzi Jesús: “Jirika Itomi Atziri iriitaki kimitakariri ashitawori jowani ipankiitakiro trigo-pirori.

38 Jiroka owaantsi irootaki ojyakaawintawori kipatsi asaikantayitari. Jiroka trigo-pirori iri ojyakaawintacha ipinkathariwintairi Pawa. Irooma trigo-niro iri ojyakaawintziri ikaatzi jashitaari Kaaripirori.

39 Jirika kisaniintantatsiri pankitakirori trigo-niro iri ojyakaawintacha kamaari. Kimityaawoni joyiipataitziro okithoki trigo, ojyakaawinta aririka onthonkaiya paata kipatsi. Jirikapaini oyiipayitakirori okithoki iri ojyakaawintacha maninkariti.

40 Pikimaki, japatotakaantaitakiro trigo-niro, itagaitakiro. Iro ojyakaawintacha aririka onthonkaiya paata kipatsi.

41 Jirika Itomi Atziri jotyaantakiri maninkariiti, japatotairi kaaripiroshiritatsiri, tima tii ikowi intsipataiyaari ikaatzi kimisantakiriri.

42 Impoña intagairi kaaripiroshiriri, ari jiraawaityaari jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya.

43 Iriima kamiithashiritaintsiri, shipakiryaa inkantaiya inkimitaiyaari ooryaatsiri. Isaikimotairi Ashitairi tsika ipinkathariwintantzi irirori. Powakimpitatyaawo”.

Ikinkithatakotziri Jesús manachari kiriiki

44 Ipoña ikantaki iijatzi Jesús: “Jiroka pashini nojyakaawintimiri. Tzimatsi ojyiki kiriiki jimanaitziri owaantsiki. Ikanta apaani atziri iñaakiri, tii okantzi jaanakiri, iijatzi imananairi, tikaatsi inkamanti, ikantashiritanaki irirori: ‘Ontzimatyii namanantiro jiroka kipatsi, ari onkantya nashitantyaariri ikaatzi tzimatsiri janta’. Ipoña ipimantakiro okaatzi tzimimowitariri, jamanantakiro kipatsi. Kimoshiri ikantaka, tima jamanantakotakiri ojyiki kiriiki. Ari okimitari iijatzi ipinkathariwintantai Inkitijatzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús poriryaari pinapirotachari

45 Ikantzi iijatzi Jesús: “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ikimitari apaani atziri kowatsini jamananti poriryaari.*

46 Iñaaki poriryaari, ikowapirotaki jayiri. Ipiyanaa inampiki, ipimantapaakiro okaatzi tzimimotziriri, jamanantakiro poriryaari”.

---

* **13:45** Iro ikantakoitzi jaka poriryaari, okaayitzi poriryaayitatsiri kimitawori mapi jiitaitziri “perla”, owanaa inintaitziro. Iro kantzimaitacha ojyiki owinawo.

Ikinkithatakotziro Jesús shiryaamintotsi

47 Ikantaki iijatzi Jesús: “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ikimitari apaani shiryaawairintzi. Jaaki ojyiki nashiyitachari shima.
48 Ipoña inoshikakotakiri othapiyaaki, jiyoshiiyitakiri kamiithatatsiri. Ikaatzi kaari kamiithatatsini, jookayitakiri.
49 Ari onkimitaiyaari paata aririka onthonkaiya kipatsi. Impokaki maninkariiti, jiyoshiitairi kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri.
50 Impoña intagaitairi kaaripiroshiriri, ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsitaiya”.

Ikinkithatakotziro Jesús owakiraari ajyaagawontsi iijatzi paijatori

51 Ari ikantzi Jesús: “¿Pikimathatakiroma okaatzi nokantakiri?” Ikantaiyini jiyotaani: “Nokimathatakiro”.
52 Ipoña ikantanaki Jesús: “Nojyakaawintiri iwaapatiitari, tzimatsiri jajyaagawo pinayitachari. Jaapiintziro paijatori, jaapiintziro iijatzi owakiraari jajyaagawo. Aritaki inkimitaiyaari iijatzi yotzinkariiti aririka impinkathariwintairi Inkitijatzi, jiyotaantairo itawori pairani, jiyotaantairo iijatzi owakiraataatsiri”.

Ipiyaa Jesús Nazaret-ki
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53 Ithonkakiro Jesús jojyakaawintakiro okaatzi ikinkithatakotakiri, ari jiyaatanai.
54 Ikinanai inampiki. Jiyotaantayitapai japatotapiintaita. Iyokitzi jowiri ikaatzi kimiriri, ikantaiyini: “¿Iitama matakaakiriri jirika jiyotanitantari, itasonkawintantzi iijatzi?
55 ¿Kaarima jirika itomi kimitapiintzirori inchakota, otomintari María? ¿Kaarima iririntzipaini jirika: Jacobo, José, Simón, iijatzi Judas?†
56 ¿Tiima ari akaatzi iritsiropaini anampitawo jaka, iitama pinkatharitakaakiriri?”
57 Owanaa ithainkaitakiri, ikisaniintaitanakiri. Iro ikantantanakari Jesús: “Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri pashiniki nampitsi, irooma inampiki irirori, tii ikimisantaitziri”.
58 Owanaa ithainkimataitakiri Jesús inampiki, irootaki kaari itasonkawintanta.

14

Ikamantakari Juan owiinkaatantaniri
(Mr. 6.14-29; Lc. 3.19-20; 9.7-9)

1 Ikanta pinkathari Herodes iitachari Tetrarca, ikimakotakiri Jesús.
2 Ikantziri jimpiratani: “Jirika Jesús iriitaki Juan owiinkaatantaniri. Iri añagaatsiri, piñiiri otzimi ishintsinka”.
3 Tima iri Herodes aakaantakiriri Juan, joojotakaantakiri, jomontyaakaantakiri. Iro kantakaantakirori iinawitari iririntzi Felipe iitachari Herodías.
4 Tima ikaminaawitatyaari Juan jirika Herodes, ikantawitari: “Tii okantzi paapithatantiro”.
5 Ari ikowawitaka intsitokakaantirimi, Iro kantzimaitacha ojyiki ipinkathatakiri Juan, jiyotaiyini Kamantantaniri jinatzi. Ithaawantanakari Herodes atziri, ikantashiritzi: “Aririka nontsitokaantakiri, ari inkisaniintaitakina”.

† **13:55** Jacobo, irijatzi jiitaitziri Santiago.

6 Okanta imonkaataka kitiijyiri joimoshirinkawitawo itzimantari
Herodes. Ipiyotaiyakani ijyininka, joimoshirinkaiyirini. Ari opokapaaki
ishinto Herodías, amajyiitapaaki. Ojyiki okamiithatzimotakiri Herodes.
7 Ikantakiro: "Tzimatsirika oitya pinkamitinari, ari nompakimiro.
Imapiro, jiyotzi Pawa iiro namatawitzimi".
8 Ipoña okantziro onaanati: "Pinkantiri inthatzinkakaantiri Juan". Iro
okantantakariri: "Nokowi pamakotakinawo iito Juan samantaki".
9 Ari jowashiritanakari Herodes, tii ikowawita. Iro kantzimaitacha iki-
maiyakirini ijyininka ikantakirori inkaanki.
10 Irootaki ikantantakari inthatzinkaitiri Juan.
11 Jamaitakiro iito, ipakoitakiro aanakiniro onaanati.
12 Ikanta ipokaiyapaakini jiyotaani Juan, ikitatairi. Ari jiyaatashitanakiri
Jesús, ikamantakiri.

Jowakaari Jesús 5000 atziri
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Ikanta ikimaki Jesús kamaki Juan, otitanaka pitotsiki jiyaatiro otzishi-
mashiki. Iro kantzimaitacha ikimakoitakiri tsika jiyaati, shiyaiyanakani
ikinaitaki aatsiki, joyaatanakiri.
14 Iro jaatakotapaakityaami Jesús, iñaapaatzi ojyiki piyowintakariri. Ji-
takoshiritapaakari, joshinchaaki ojyiki mantsiyatatsiri.
15 Okanta otsiniriityaanaki, ikantzi jiyotaani Jesús: "Asaikatzi otzishi-
mashiki, aritaki tsiniriityaaki. Pimpakairo pikinkithatzi, jiyaataita atziri
nampitsiki jowapaiya".
16 Jakanakiri, ikantziri: "¿Iita jatsipitantyaawori jiyaayitai? Pimpiri iiroka
jowanawo".
17 Ikantanaki jiyotaani: "Tikaatsi nompiri naaka. Apa otzimi okaatzi 5
tanta ipoña apiti shima".
18 Ikantzi Jesús: "Pamakinari jaka".
19 Ikantakiri maawoni atziri: "Pisaikaiyini". Saikaiyanakini atziriiti.
Ipoña jaakiro tanta, iijatzi shima, aminanaki jinoki inkitiki, jamananaka,
ikantzi: "Paasoonki Ashitanarí, iirokataki pakinawori jiroka noyaari".
Ipoña ipitharyaakiro, ipakiri jiyotaani, jowawijaakiniri ririrori atziripaini
apatotainchari.
20 Ari ikaatzi jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo
tzimagaantapaintsiri, jotiyitairo kantziriki, okaatzi 12 jaikitaatsiri.
21 Kimitaka ikaatzi 5000 shirampariiti owainchari. Tzimitacha tsinani
iijatzi iintsipaini owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.15-21)

22 Ipoña ikantairi Jesús jiyotaani: "Thami pitaiyaawo pimontyagai intat-
sikironta". Ikantakiri iijatzi piyowintakariri: "Kantatsi piyaayitai".
23 Iro ikinantanakari ririrori tonkaariki, jamañaari Ashitariri. Okanta
otsiniritanaki, saikaki apaniroini Jesús janta.
24 Jiwiyaakotaiyaani jiyotaani niyantyaaniki, antawo otamaryaani
inkaari, oipiyapiyakotakiri tampiya.

25 Okanta okitiijyitzimataki, pokai Jesús janiitantaawo inkaari.*
26 Tii jiyotawairi, ithaawantawaari jiyotaani, ikaimaiyanakini: "¡Aatsikitaki shiritsiwí!"
27 Iñaanatapairi irirori, ikantziri: "Naaka pokaatsi, tontashiri pinkantya iiro pithaawawaitzi".
28 Ari ikantanaki Pedro: "Iirokama Nowinkatharití, pinintakainawo naniitantyaawo naaka inkaari".
29 Ikantzi Jesús: "Pimpokanaki". Aniiwitanaka Pedro inkaariki jiyaatashitanakiri isaikaki.
30 Iro kantzimaitacha ikinkishiritanakiro Pedro antawo otamaryaani inkaari, ithaawanaki, iro itsitsiyantanakari, ikaimanaki: "Pinkatharí paawaina".
31 Jakotashitanakiri Jesús, jaawairi. Ipoña ikantziri: "Kapichimachiini pikimisantakina. ¿Iitama pikisoshiritantari?"
32 Ikanta jotitapaa pitotsiki, awijainkatanaki tampiya.
33 Antawoiti ipinkathatanakiri jiyotaani, ikantanakiri: "Imapirotatya iirokataki Itomi Pawa".

Joshinchaantaki Jesús Genesaret-ki
(Mr. 6.53-56)

34 Ikanta jariitaiyakani intatsikironta nampitsiki Genesaret.
35 Iro jaatakotapaakityaami Jesús, jiyotaitawakiri. Ikamantaitakiri maawoni nampitawori janta, jamayitapaakiri mantsiyayitatsiri.
36 Ikantaitakiri Jesús: "Pishinitiri mantsiyari jotirotawakiro kapichiini piithaari, ishintsitantaiyaari". Ari okantzimaitaka, ikaatzi otirotsitakiriri iithaari, shintsiyitai.

15

Owaaripiroshiritziriri atziri
(Mr. 7.1-23)

1 Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti. Ipoñaayitaka nampitsiki Jerusalén. Ikantapaakiri Jesús:
2 "Judá-mirinka anaiyini. Iro amitaiyarini akiwaakota tikira owanatyaata, ari okanta jiyotaakairi pairani achariniiti. ¿Iitama kaari jimatantawo piyotaani? Tii ikiwiro jako jowapiintaiyani".
3 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Irojatzi paakowintawo jiyotaayitairi pairani achariniiti, tiimaita pantziro jiyotaayitairi Pawa.
4 Jiroka ikantziri Pawa:
Pimpinkathatiri ashitzimiri.
Ikantaki iijatzi:
Ontzimatyii jowamaitiri kijyimatziriri ashitariri.
5 Iro kantzimaitacha pikantapiintaki iiroka: 'Kamiithatatsi ankantiri ashiyitairi: "Nokajyaakairi Pawa maawoni noiriikiti, iiro okantzi nonishironkatimi".'
6 Piyotaantashitakawo jamitaitari pairani, tii piyotaantziro ikowiri Pawa. Irootaki kaari jitakotantari ajyininka ashitariri.

* **14:25** Kantakotachari jaka: "Iro okitiijyitzimataki", irootaki ojyawori jamitari owayiriiti jaamaakowinta tsiniripaiti, iiro inkakiwaitanta apaani owayiri maawoni tsiniri, ontzimatyii intzimi 4 owayiri aamaakowintachani. Apaani jitanatyaawo owakiraa ontsiniriityaanaki, pashini tikira oniyankiityiimati, pashini oniyankiitipirotapaaki, pashini iro onkitiijyitzimataki. Ikantakoitziri jaka, "okitiijyitzimataki, pokai Jesús" iriira kimitakariri 4-tapaintsiri owayiri kitiijyitakotatsiri jaamaakowintanta.

7 Thiiyinkari pinaiyini. Iiroka ikinkithatakotaki pairani Isaías, ikantaki:
8 Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.
Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiitha.
9 Aminaashiwaita jotziirowashitana ipinkathawitana,
Jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori".
10 Ikaimakiri Jesús maawoni piyowintakariri, ikantziri: "Pinkimisantaiyini, pinkimathatantyaawori nonkinkithatakotiri:
11 Ikaatzi owayitari tii jowaaripiroshiritantzi, irooma okaatzi añaawaiyitziri, iro matzirori owaaripiroshiritantzi".
12 Ipokashitapaakiri jiyotaani okaakiini, ikantapaakiri: "Tii inimotziri Fariseo-paini ikimakimi pikantaki".
13 Ikantanaki Jesús: "Ashitanari Inkitijatzi, ari inthonkairo kaari ipankitzi irirori.
14 Piñaashityaari, tii jiyotaiyini irirori, jojyakari kaari aminatsiri. Ikimitakotakari ikathatawakaa kaari okichaatatsini, tii jiyotzi tsika inkini, apitiroiti imparyai omoonaki".
15 Ari ikantzi Pedro: "Poñaayinawo okaatzi pojyakaawintakiri".
16 Ikantzi Jesús: "¿Tikiraama otzimimotzimi iiroka piyotani?
17 ¿Tiima piyotzi okaatzi owayitapiintari okini ajyiitoki, impoña omishitowairo?
18 Irooma añaawaitiro kaaripirori akinkishiriyitari, irootaki owaaripiroshiritantatsiri.
19 Tima ashiriki opoñaayita kaaripirori kinkishiritaantsi, tsitokaantsi, mayimpiritaantsi, kaari kinataantsi, koshitaantsi, thiiyakotaantsi, kijyimataantsi.
20 Irootaki jiroka owaaripiroshiritantatsiri. Irooma iirorika akiwaakota ankowirika oya, tii owaaripiroshiritantzi".

Okimisantzi tsinani Canaán-jato (Mr. 7.24-30)

21 Ipoña ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro irojatzi Sidón-ki.
22 Ari opokaki tsinani Canaán-jato, kaari Judá-mirinka iroori. Okantapaakiri: "Nowinkathariti, iiroka icharini pinkathari David-ni. Nokowi pinishironkataina ojyiki ashironkaawaitaka nishinto, opiyarishiritatzi".
23 Ari imairitaki Jesús, tii jakiro. Ipoña ikantaiyini jiyotaani: "Potyaantairo iyaataita, owanaa oñaashirinkakai".
24 Ikantanakiro Jesús: "Apa jotyaantakina Ashitanari nonishironkatairi nojyininka Israel-mirinkaiti, ikaatzi ojyakariri oijya ipiyaka".
25 Ari otziirowanaka tsinani, okantanakiri: "Pinkatharí, pinishironkataina naaka".
26 Ikantanakiro irirori: "Paata tsinani. Tima ikantaitaki pairani: 'Tii aapithatziri jowanawo iintsiti ampiri otsitsi joyaawo' ".*
27 Akanakiri iroori, okantziri: "Imapiro pikantakiri Pinkatharí. Iro kantzimaitacha, jowapiintamachiitawo otsitsi jowaryagaitziro owanawontsi otapinaki".
28 Jakanairo Jesús, ikantziro: "Tsinaní, imapiro pikimisantai iiroka. Irootaki nimatantyaawori pikowakotakinari". Apathakiro awijakotanai ishinto.

Joshinchaaki Jesús ojyiki atziri

* **15:26** Iri jojyakaawintaitzi Judá-mirinkaiti ikimitari iintsi. Iriima kaari Judá-mirinkatatsiri jojyari otsitsi.

29 Ipoña jawijaki Jesús ikinayitaki othapiyaaki inkaari Galilea. Irojatzi
itonkaantanakari otzishiki, ari isaikapaakiri janta.
30 Ari ipokashitakiri ojyiki atziri, jamayitakiri kantawaiyitachari imantsi-
yari: ithoriwaitatsiri, kaari okichaatatsiri, masontzipaantiri, pijapon-
thokiri, maawoni. Ithonkiri joshinchaayitairi.
31 Iyokitzi jowaitanakiri Jesús iñaitakiri jiñaawaitakagairi masontzipaantiri,
janiitakaayitairi kisopookiri, ithoriwaitatsiri iijatzi, jaminakaayitairi kaari
okichaatatsi. Ikantaiyini atziriiti: "Imapiro ikamiithataki Pawa, iriitaki
pinkathariwintairiri Israel-mirinkaiti".

Jowakaari Jesús 4000 atziri
(Mr. 8.1-10)

32 Ipoña Jesús japatotakiri jiyotaani, ikantakiri: "Owanaa nitakotakari
atziriiti, tima mawa kitiijyiri isaikaiyakini jaka ikimisantana, tikaatsi
jowaiya. Aririka jiyaatashitaiya, ari aakiri itajyi iirorika jowanaa".
33 Ikantaiyini jiyotaani: "Pamini, asaikatzi jaka otzishimashiki. ¿Tsikama
ayika owakaiyaariri? Ojyiki ikaataiyini".
34 Ari josampitziri Jesús jiyotaani: "¿Tsikama okaatzi tanta tzimatsiri?"
Ikantzi jiyotaani: "Tzimatsi okaatzi 7, tzimitacha iijatzi shimaaniki".
35 Ipoña ikantaitakiri ikaatzi piyotainchari: "Pisaikaiyini".
36 Jaakiro tanta itsipataakiri shimaaniki, ipaasoonkiwintakiri. Ipoña ipi-
toryaakiro tanta, ipayitakiri jiyotaani, jowawijaakiniri piyotainchari atziri.
37 Owaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo tzima-
gaantapaintsiri, ijaikitai okaatzi 7 kantziri.
38 Kimitaka ikaatzi 4000 shirampari owainchari. Tzimitacha tsinanipaini
iijatzi iintsipaini owainchari.
39 Ipoña ikantanai Jesús: "Ari owaiyakani, kantatsi piyaayitai". Ari joti-
tanaa Jesús pitotsiki, montyaakotanaki iipatsitiki Magdala-jatzi.

16

Ikowakoitziri Jesús intasonkawintanti
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

1 Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Saduceo, ikowawitaiyani inkom-
pitakaiyaarimi Jesús inkini jiyakowintirimi. Ikantawitapaakari: "Incha
pintasonkawintanti niyotantyaari imapiro opoñaawo pitasorinka inkitiki".
2 Jakanaki Jesús ikantzi: "Pikantapiintaiyini iiroka aririka piñiiro onki-
raityai otsiniriityaanai: 'Osaryaamanaatyi oñaatamani'.
3 Irooma piñaamanairo minkori onkiraityai inkitiki, pikantzi: 'Om-
paryaatyi inkani'. Piyotakowitawo inkiti, piyotakotziro iijatzi aririka om-
paryai inkani. Tii piyotzimaitawo piñaawitari jaka kipatsiki.
4 Tii pikamiithataiyini iiroka, thainka powakiri Pawa, irootaki pikowan-
taiyarini piñiina nontasonkawintanti, iiromaita noñaayimiro. Apa piñiiro
ojyawoni awijyimotakiriri pairani Jonás". Ari jiyaatanai Jesús.

Shiniyakaawori itantani Fariseo
(Mr. 8.14-21)

5 Ikanta jariitaka jiyotaani Jesús intatsikironta, tii jaanaki itantani, imai-
jantanakiro.
6 Ikantzi Jesús: "Paamaiyaawo shiniyakairori itantani Fariseo iijatzi jashi
Saduceo-paini".
7 Ari josampitawakaanaka jiyotaani, ikantawakaiyani: "¿Iitama ikantanta-
wori jiroka? ¿Irooma ikantantari tii amaki tanta?"

8 Yotaki Jesús ikantawakaari jiyotaani, ikantziri: "Tikira pikimisantapirotzi iirokaiti, irootaki pikantantari: 'Tii amaki tanta'.
9 ¿Tikiraama pikimathataiyironi? Chapinki otzimawita tanta okaatzi 5, nowakaayitaka 5000 shirampari. Poyiitairo tzimagaantapaintsiri. ¿Tsikama okaatzi kantziri poyiitairi?
10 Iijatzi okimita tzimatsiri chapinki 7 tanta, nowakaaka 4000 shirampari. ¿Tsikama okaatzi kantziri poyiitairi?
11 ¿Iitama kaari pikimathatantawo iiroka? Tii iro nonkinkithatakoti jowaitari tanta. Añа nokantatziimi: 'Paamaiyaawo shiniyakairori itantani Fariseo iijatzi jashi Saduceo' ".
12 Ari ikimathatanakiro jiyotaani, tii iro inkinkithatakoti Jesús shiniyakairori tanta, jojyakaawintatziiro okaatzi jiyotaantziri Fariseo iijatzi Saduceo.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi jirika Jesús (Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13 Ipoña ikinanaki Jesús janta Cesarea-ki, irootaki inampi Filipo. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Iitama ikinkishiritakoitariri Itomi Atziri?"
14 Jakaiyanakini, ikantzi: "Tzimatsi atziri kantatsiri, 'Juan owiinkaatantaniri piriintaacha'. Ikantzi pashini, 'iri koñaataatsi Elías'. Ikantzi pashini 'iri Jeremías-ni'. Tzimatsi kantatsiri iijatzi, pashini Kamantantaniri pinatzi".
15 Ipoña ikantziri jiyotaani: "Iiroka. ¿Tsikama pikantaiyinika?"
16 Jakanaki Simón Pedro, ikantzi: "Iirokataki Cristo Itomi Pawa Kañaaniri".
17 Ikantzi Jesús: "Imapiro pikantaki Simón itomi Jonás, kaari atziri yotakaimironi jiroka, iri Ashitanari Inkitijatzi yotakaakimirori.
18 Ari niitaimi naaka Pedro, iro mapi ojyakaawintacha piwairo. Tima mapi pinkimitaiya, ari niwitsikairo nopanko. Inkaati kimisantaatsini paata, iri ojyayityaawoni pankotsi. Iiro jimatziro impiyakaashitaiyaari nampitawori sarinkawini.
19 Iri pojyaari aamaakowintawori ashitakowo pankotsi, kantatsi jashitaryiiro, jashitiro, jintsiriitiro shintsiini. Iro pankotsi ojyakaawintacha tsika impinkathariwintantai Inkitijatzi. Tima inkaati pishinitairi iiroka jaka, iriitaki ishinitaiti inkitiki. Iriima inkaati kaari pishinitai iiroka jaka, iiro ishinitaitziri iijatzi inkitiki".
20 Ipoña ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: "Paatara pikamantantzi, pinkanti: 'Iriitaki Cristo jirika Jesús' ".

Ikinkithatakotziro Jesús inkami (Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

21 Ipoña Jesús ikamantakiri jiyotaani, ikantziri: "Irootaintsi aati nampitsiki Jerusalén, antawoiti inkimaatsitakaina ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ijiwari Yotzinkariiti, ari intsitokakaantinari. Iro kantzimaitacha awijawitatya mawa kitiijyiri ari nañagai iijatzi".
22 Ikanta Pedro, jaanakiri Jesús jantyaatsikiini, ikantakiri: "Pinkatharí, tii inimotana pikantziri, tii nokowi awijyimotimi jiroka".
23 Ari ipithokanaka Jesús, ikantanakiri: "Piyaati Satanás. Tima tii poshiritawo iiroka ikowakaanari Pawa, apa pikowashitawo ikowapiintakiri atziriiti".
24 Ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: "Tzimatsirika kowatsiri intsipatina, jowajyaantairo ikowashitari, onkantawitya impaikakoitirimi, intsipatina.

25 Iitarika itakowaitachari jantayitziro inintashiyitari, ari impiyashitaiya.
Iriima kamawintinani jantayitanairo nokowakairiri naaka, aritaki jawi-
jakoshiritai.
26 Tima aminaawaitashita iñaitziro otzimimotantzi ajyaagawontsi jaka
kipatsiki, ompoña jaminaashitaiyaawo añaamintotsi. ¿Kantatsima impinakow-
intaitya iiro iñaantaitawo impiyashitaitya?
27 Ari impiyi paata jirika Itomi Atziri jamairo jowaniinkawo Ashitariri,
intsipataiyaari maninkariiti, iri pinatapaironi okaatzi jantaitakiri.
28 Tyaaryoo, tzimatsi pikaatzi jaka, tikira pikamiita ari piñaakiri Itomi
Atziri impinkathariwintantai".

17

Ishipakiryiimotziri Jesús jiyotaani (Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

1 Okanta awijaki okaatzi 6 kitiijyiri, ipoña Jesús jaanakiri Pedro, Jacobo,
Juan iririntzi Jacobo. Itonkaiyanakini otzishiki.
2 Ari ipashinitzimotakiri jiyotaani, ishipakiryaanaki ipooki, jojyanakari
ooryaatsiri, ari okimitanakari iithaari kitamaaniki okantanaka.
3 Iñaatziiri Moisés-ni, ipoña Elías ikinkithawaitakairi Jesús.
4 Ikaimotanakiri Pedro, ikantzi: "Pinkatharí, imapiro okamiithatzi pa-
makina jaka. Kamiitha niwitsikimi mawa pankojyitantsi: apaani pashitya
iiroka, apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías".
5 Iñaawaiminthaitzi, opamankapaakiri minkori, shipakirya okantapaaka.
Ikimatzi iñaawaitaitanaki minkoriki, ikantaitzi: "Notomi jinatzi jirika nitakok-
itakari, ojyiki nokimoshiriwintakiri. Pinkimisantairi".
6 Ikanta ikimaiyakironi jiroka ñaantsi, oiyotaiyanakani isaawiki, antawoiti
ithaawaiyanakini.
7 Iro kantzimaitacha Jesús ipokashitapairi jiyotaani, ipampitapaakiri,
ikantziri: "Pinkatziyanai, iiro pithaawaiyini".
8 Jaminawitanaa, tikaatsi iñaanai, apaniroini ikatziyaka Jesús.
9 Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri iiro ikamantantziro iñaakiri
irojatzi paata aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri ari jañagai inkamaw-
itatyaarika.
10 Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Iitama ikantakotziri Yotzinkariiti
ikantaiyini: 'Aririka impokimataki Cristo, iri iiwatapaintsini Elías impoki?'
"
11 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Imapirotatya ikantziri, iriitaki iiwatapaintsini
Elías impoki, jotampatzikatantapaaki.
12 Pinkimi nonkanti naaka: Ariiwitaka Elías, tiimaita jiyotaiyawakirini,
ojyiki jowasankitaakiri. Ari inkimitaitiri iijatzi Itomi Atziri, ojyiki
jowasankitaitiri".
13 Ari jiyotaiyanakini jiyotaani iri ikinkithatakotzi Juan owiinkaatanta-
niri.

Jowawijaakotziri Jesús iwankari piyarishiritatsiri (Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

14 Ikanta jariitaiyaani ipiyotaiyani atziri. Ari ipokakiri atziri. Jotzi-
irowashitapaakari Jesús, ikantziri:
15 "Pinkatharí, pitakotainari notomi ojyiki ikamimawaitaki, antawoiti
ikimaatsiwaitaka, ojyiki itaawaitapiinta, ipiinkawaitzi jiñaaki.
16 Namawitakanari piyotaani, jowawijaakotainari. Tiimaita jimatziri".

17 Ari jakanaki Jesús, ikantanaki: “Tiitya pikimisantzi iiroka, pikinashiwaitaka. ¿Tsikapaitima piyotai? Pamakinari iintsi”.
18 Ikisanakiri piyari, jatanaki. Ari ishintsitanairi iwankari.
19 Ikanta jiyotaani Jesús, josampitairi apaniroini, ikantairi: “¿Iitama kaari nimatantari nowawijaakotiri?”
20 Ikantzi Jesús: “Iro kaari pimatantari tima tikira pikimisantapirotzi. Pinkimi nonkanti: Aririka pinkimisantaniinti, kantatsi pinkantiro otzishi: ‘Pishirinki’. Ari oshirinkaki. Tikaatsi kompitzimotimini aririka pinkimisantapiroti. Imapiro.
21 Iro kantacha pinkowirika poshinchiiri ojyakariri jirika iwankari, ontzimatyii pamañaari tyaaryoopiroini Pawa, pintziwintyaari”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakota inkami
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 Ikanta isaiki Jesús nampitsiki Galilea, ari ikantakiri jiyotaani: “Irootaintsi impithokashitaityaari Itomi Atziri.
23 Ari intsitokaitiri. Iro awijawitatya mawa kitiijyiri, aritaki jañagai iijatzi”. Antawoiti jowashiritanaka jiyotaani ikimakiri ikantaki.

Jashitakaitawori tasorintsipanko impinaitirori

24 Ikanta jariitaka Jesús nampitsiki Capernaum, ari ipokakiri kowakotantatsiri kiriiki jashitakaitawori tasorintsipanko, josampitapaakiri Pedro: “¿Ipinatziroma yotaimiri jashitakaitawori tasorintsipanko?”
25 Ikantanaki Pedro: “Ipinatziro”. Ikanta ipiyapaa pankotsiki, iri thaawakotapainchari Jesús josampitawairi: “¿Iitama pikinkishiritari iiroka Simón? ¿Iitama ikowakotantziri pashinijatzi pinkathariiti? ¿Iriima ikowakoyitzi ijyininkapirori? ¿Iriima ikowakoyitzi ariitzinkari atziri kaari ijyininkata?”
26 Ari jakanaki Pedro, ikantzi: “Iri ikowakotzi ariitzinkari”. Ikantzi Jesús: “Ari okanta. Tii okowapirota impinatiro ikaatzi ijyininkapiroitari.
27 Tiimaita nokowi inkisaniintawaitya kowakotantatsiri kiriiki. Piyaati pinkachaati inkaariki. Aririka pinoshikaki apaani, paminapaantitiri, ari piñiiri kiriiki. Paanakiniri kowakotantatsiri, pimpiri. Iriitaki pimpinawintyaari iiroka iijatzi naaka”.

18

Tsika itzimi ñaapirotachari
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

1 Ikanta japatotairi jiyotaani Jesús, josampitakiri, ikantziri: “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi. ¿Iitama ñaapirotachani intsipatyaari impinkathariti?”
2 Ikaimaki Jesús apaani iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori.
3 Ikantzi Jesús: “Iirorika pawintaanaari Pawa, pojyakotaiyaari ikanta jirika iintsi, iiro piñiiro impinkathariwintantai Inkitijatzi. Imapiro.
4 Tima jirika iintsi tii jiyotzi jasagaawintawaitya. Iitarika ojyakotaiyaarini, iriitaki ñaapirotaachani impinkathatairi Inkitijatzi.
5 Iitarika pairyaanari ikimisantaana, jaawakimi kamiitha ojyariri jirika iintsi, naakataki jaawaki kamiitha”.

Ari jantakaantaitiro kaaripirori
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

6 “Iitarika antakaakirini kaaripirori kimitaariri jirika iintsi ikimisantaana, kamiithawaitakimi inthaitiniri mapi ikintsiki, jowiinkaitakiri ochiinkaatzi inkaari.
7 Imapiro onkowiinkati jaka kipatsiki. Iñaiti ojyiki antayitironi kaaripirori. Iro kantacha ari jowasankitaitakiri inkaati antakaantakironi.
8 Iroorika pako, iroorika piitzi pantantakawori kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinthatzinkakityiiromi, tima iro kowapirotacha pawijakoponthokitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti pako, apiti piitzi, impoña patsipitaiyaawo paampari paata pintagaiya.
9 Iroorika poki pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyiiromi, iro kowapirotacha pawijakopityakitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti poki, impoña jookaitaimi paata opaampaporinthaatzi sarinkawiniki”.

Ikinkithatakotaitziri oijya piyachari (Lc. 15.3-7)

10 “Paamaakowintya pimanintzirikari ojyanaariri jirika iintsi. Tima ikimpoyaawintziri maninkariiti nampitawori Ashitanariki Inkitijatzi.
11 Iro ipokantakari Itomi Atziri jowawijaakoshiritairi ikaatzi piyawitainchari.
12 Pinkimi nojyakaawintimiro. Tzimatsi piratachari ikaatzi 100 oijya. Impoña impiyagaantaka apaani, tzimanai 99 joijyati. Ari jookanakiri pashini, jataki otzishimashiki jaminaminatairi piyainchari.
13 Aririka iñiiri antawoiti inthaamintya jagairi piyawitainchari. Antawoiti inkimoshiriti, anaanakiro ikimoshiriwintziri kaawitachari 99 kaari piyachani.
14 Ari ikimitari iijatzi Ashitairi Inkitijatzi, tii ikowi impiyagaantawaitya apaani ojyanaariri jirika iintsi”.

Tsika okanta ipiyakotantaitzi

15 “Aririka piñiiri pijyininka jantzimotimiro kaaripirori, piyaatashitiri, pinkinkithawaitakairi apaniroini, poñaayiri okaatzi ikinakaashitakari. Aririka inkimisantakimi, pimatairi, pikimitakaantaari iriirikami pirintzipirori.
16 Irooma iiro ikimisantzimi, paanaki pashini kimisantzinkari, iirorika apiti, iri pintsipatyaari pinkaminairi. Iro pimonkaatantyaawori ikantaitziri:
Intzimirika iyakowintaari, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tiirika, apiti ñaakotakirini okaatzi ikinakaashitakari, kamiithatatsi jowasankitaitiri.
17 Iirorika ikimisantzimi, pinkamantiri ikaatzi apatotapiintachari. Iirorika ikimisantzi, pojyakaantiri kaari pijyininka, ikimitakotakari kowakotziriri kiriiki ijyininka.
18 Iitarika pishinitairi iiroka jaka, irijatzi ishinitaitiri janta inkitiki. Iriima inkaati kaari pishinitai iiroka jaka, iriitaki kaari ishinitaitzi janta inkitiki. Imapiro.
19 Pinkimi nonkanti iijatzi: Aririka pinkaati apiti, aririka ojyawakaiya pikinkishiritani, ari pinkowakotiri Ashitairi Inkitijatzi, ari jimatakimiro.
20 Tsikarika japatotaiya apiti atziri, iirorika mawa ipairyaana ikimisantaana, ari nosaikitari naaka janta notsipatari”.

21 Ari ipokapaaki Pedro, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “Pinkatharí, aririka ontzimi jantzimotinari nojyininka, ¿tsikama onkaati nompiyakotiri? ¿Arima onkaati 7?”

22 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Iiro okantzi pimpiyatantya. Tima tii apa
pimpiyakotiri onkaati 7, ojyiki papiipiintiro”.*

Ikantakota apiti atziri iriiwitatsiri

23 “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, iroowaitaki jantziri
pinkathari ikowakotziri jompiratani impinatairi jiriiwitziri.
24 Ikanta ikowakotziri iriiwitatsiri, ari ipokapaaki iriiwipirotatsiri ojyiki
kiriiki.†
25 Tikaatsi jayi impinatairiri. Ari ikantanaki pinkathari: ‘Paanakiri jirika
atziri, iina, itomipaini, iijatzi okaatzi tzimimotziriri, pimpimantiri. Nagaitaa
kiriiki ikaatzi jiriiwitanari’.
26 Ikanta ikimawaki ompirataari, jotziirowashitanakari pinkathari, ikan-
tanakiri: ‘Iiro pipimantana, poyaakotawakina kapichiini, aritaki nomp-
inataimi’.
27 Ikanta jirika pinkathari inishironkatairi jompiratani, ikantzi: ‘Aritaki,
tii piriiwitaana’. Ipiyakotairi okaatzi jiriiwitziri.
28 Ikanta jiyaatai ompirataari, itonkiyotakari aatsiki iriiwitziriri irirori
kapichiini. Joirikakintsitawakiri, ikantziri: ‘Pimpinatina piriiwitanari’.‡
29 Ari jotziirowashiwitanakari, ikantziri: ‘Poyaawakina kapichiini aritaki
nompinataimi’.
30 Tii ikowi, jaanakiri, jomontyaakaantakiri, ikantziri: ‘Aririka pimp-
inataina piriiwitana, ari nomishitowakaantaimi’.
31 Iro kantacha jiñaakiri ikaataiyini, tii inimotanakiri, jataki ikamantakiri
pinkathari.
32 Ikanta pinkathari ikaimakaantakiri, ikantakiri: ‘Kaaripiroshiri pinatzi
iiroka. Nopiyakotaimiro iiroka piriiwitanari pikamitakina’.
33 Ari pinkantantimi iiroka, pinishironkatanti.
34 Antawo ikisanaka pinkathari, jomontyaakaantakiri, ikantziri: ‘Aririka
pimpinataina iiroka, ari nomishitowakaantaimi’.
35 Iro jantairi iijatzi paata Ashitanari Inkitijatzi, iirorika pinishironkayi-
tairi pijyininka”.

19

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina
(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

1 Ikanta ithonkanakiro Jesús jiyotaantzi Galilea-ki, jataki intatsikironta
Jordán-ki irojatzi Judea-ki.
2 Ipiyowintaitawaari. Joshinchaapai ojyiki mantsiyari janta.
3 Ari ipokashitakiri Fariseo-paini, ikowi inkompitakaiyaarimi, josampi-
tapaakiri ikantziri: “¿Jesús, shinitaantsitatsima jookashiwaityaawo iina
atziri?”
4 Ari jakanakiri irirori, ikantanakiri: “¿Tiima piñaanatakotziro owakiraa
jiwitsikantaitakari atziri? ¿Tiima jiwitsikaitakiri shirampari iijatzi tsinani?”
5 Ikantaitaki pairani:
Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina,
Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.

* **18:22** Ikantakoitziri jaka “ojyiki onkaati papiipiintiro”, aririka apiitapiintakiro ampiyakotanti onkaati 7, apiitairo 7, impoña apiitairo 7, irojatzi ariitantatyaari onkaati 70. † **18:24** Ikantaitziri “iriiwipirotatsiri”, iri ojyariri kaatatsiri 10 mil talento. Ari onkantawitya jantawaiti ojyiki osarintsi, iiro ipinakowinta. ‡ **18:28** Ikantakoitziri jaka “iriiwitziriri kapichiini” irijatzi ikantaitziri 100 denario.

6 Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakariri Pawa, tima apaani
ikantanaa, iiro okantzi jookawakaiya.
7 Ipoña josampitziri ikantzi: "¿Iitama josankinatantawori pairani Moisés,
ikantaki:
Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri osankinarintsi
jookawakaantyaari?"
8 Ikantzi Jesús: "Okantakaantziro tii pikimisantanitzi, irootaki ishinitantz-
imirori Moisés. Tii ari onkantya pairani owakiraa iwitsikantanakari maa-
woni.
9 Pinkimi nonkanti naaka: Ikaatzi ookashiwaitawori iina impoña jagai
pashini, imayimpiritaki. Irooma omayimpiritirika iinantaitari, kantatsi
jookaitiro. Itzimirika ayirori tsinani ookaawo, imayimpiritaki irirori".
10 Ipoña ikantzi jiyotaani: "Aririka okanta, tiitya okamiithatzi jagaiti
iinantaitari".
11 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: "Iriirika Pawa kowakaimironi, aritaki
pinkimathatakiro.
12 Tzimatsi kantachari iiro okantanta jaayiti iina atziri. Tzimatsi atziri owa
itzimapaaki ari ikantsita iiro okantzi jayi iina. Tzimatsi pashini jaakithoki-
taitziri iiro okantzi jayi iina. Tzimatsi iijatzi kowatsiri isaikashiwaitya, tima
ityaaryoowintatziiri pinkathariwintantatsiri inkitiki. Kowatsiri jimatiro
nokantakiri, jantiro".

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini (Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

13 Ipoña jamaitapaakiniri Jesús iintsipaini, ikantaitapaakiri: "Pamanakoti-
nari niintsiti, potzimikapatziitotiri pintasonkawintiri". Ari ikantzi jiyotaani
Jesús: "Iiro poñaashirinkiri Awinkathariti".
14 Ari ikantzi Jesús: "Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana.
Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai
Inkitijatzi".
15 Ikanta Jesús jotiropatziitoyitakiri iintsipaini, jatanai.

Ajyaagantachari mainari (Mr. 10.17-31; Lc. 18.15-17)

16 Ari ipokaki mainari, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: "Kamiithari
yotaantanirí. ¿Iitama nantairi noñaantaiyaawori kañaanimintotsi?"
17 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "¿Iitama pikantantanari 'kamiithari?'
Tikaatsi kamiithatatsini jaka, apaniroini ikantakaawo Pawa ikamiithatzi.
Pinkowirika piñagairo kañaanimintotsi, pimonkaatairo Ikantakaantaitani".
18 Ikantzi irirori: "¿Otzimika?" Ari ikantzi Jesús:
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
19 Pimpinkathatiri ashitzimiri.
Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantairi pitakotapiinta iiroka.
20 Ari ikantzi mainari: "Nimatakiro maawoni jirokapaini, irojatzi ni-
tanakawo pairani iinta niryaanitapaakiini. ¿Iitama kowityaachari iroñaaka?"
21 Ikantzi Jesús: "Pikowirika pinkamiithashiriti, piyaati pipankoki, pimpi-
mantiro maawoni tzimimotzimiri, pimpayitiri ashironkainkari, inkitiki pin-
intaawaitaiya. Aririka pimatakiro pimpokanaki, poyaatina".
22 Ikanta ikimaki mainari, owashiri ikanta ipiyanaawo, tima
ajyaagantzinkari jinatzi.

23 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Antawoiti impomirintsityaawo
ajyaagantachari impinkathariwintairi Inkitijatzi. Imapiro”.
24 Iikiro ikantatzi: “Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki
kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”.
25 Ikanta ikimaki jiyotaani, iyokitzi ikantanaka, ikantaiyini: “¿Iitatyaakama
awijakoshiritaatsini?”
26 Jaminaminthatanakiri Jesús, ikantziri: “Iirotya jimataajaitziro
apaniroini atziri, iriima Pawa tikaatsi pomirintsitzimotyaarini”.
27 Ari jakanaki Pedro, ikantanaki: “Jirika nokaataiyakini nokowi noyaatimi, nookayitanakiro maawoni tzimimotanari. ¿Iitama impinayiitainari
paata?”
28 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka owakiraatai paata kipatsi, impinkathariwintantai Itomi Atziri, inkimitaiyaari pinkathari isaikantawo
owaniinkatachari isaikaminto. Ari pinkimitaiyaari iijatzi iirokapaini
pimpinkathariwintairi maawoni chariniyityaarini Israel-ni, ikaataiyini 12
jinashitaiyani. Imapiro.
29 Tima ikaatzi oyaatakinari, jookawintanakiro ipanko, iririntzi, iritsiro,
ashitariri, iina, iriintsiti, iipatsiti. Aritaki iñaayitairo ontzimimotairi ojyiki,
tima iriitaki pairyaayitanari. Irijatzi ñaayitaironi kañaanimintotsi.
30 Tzimatsi itayitakawori iroñaaka, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi
iijatzi impoiyitatsiri iroñaaka, iri ñaayitironi jitaiyaawo”.

20

Antawaitatsiri chochokimashiki

1 “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, iriiwaitaki ikanta atziri tzimatsiri ichochokimashiti. Jataki amaityaaki jamini antawaitatsini iwankirimashiki.
2 Ikanta jiñaaki kowatsiri jantawaiti, ikantakiri: ‘Aririka pitanatyaawo
pantawaiti iroñaaka irojatzi jyiitiini, nompinatimi apaani kiriiki’. Ikantaiyini antawaitatsini: ‘Kamiithataki’. Jatanaki jantawaiti pankirintsimashiki.*
3 Ikanta ijinokiityaapaaki ooryaatsiri, iijatzi ipiyanaa ashitawori iwankirimashi. Iñaapai pashini saikashiwaitachari, ikatziyaiyaani.†
4 Ikantapaakiri: ‘Aririka piyaati pantawaiti nowankirimashiki, ari nompinapirotakimi’. Ari jiyaataki jantawaiti.
5 Ari ikimitaakiro itampatzikatapaaki ooryaatsiri, iijatzi itainkanaki
ooryaatsiri.‡
6 Ari ikimitakiro iijatzi otsiniriityaanaki, iñaapai saikashiwaitachari
atziri, josampitapaakiri: ‘¿Tikaatsima pantawairi pisaikashiwaitantari kitiijyiriki?’§
7 Ari ikantaiyini: ‘Tikaatsi antawaitakainani’. Ikantzi irirori: ‘Piyaati
pantawaiti nowankirimashiki, ari nompinapirotakimi’.
8 Okanta otsiniritanaki, ashitawori iwankirimashi, ikantakiri owiriri iiriikiti: ‘Pinkaimiri maawoni antawaitatsiri pimpinatiri. Iri pitawatya pimpinatiri impoitapaintsiri jantawaitaki, irojatzi pimatantatyaariri itakawori
amaityaaki’.

---

* **20:2** Kantakotachari jaka “kiriiki”, irijatzi jiitaitziri iijatzi “denario”. † **20:3** Iri ikantaitziri pairani ooryaatsiri 3. ‡ **20:5** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 6, iijatzi ikantaitziri ooryaatsiri 9.
§ **20:6** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 11.

9 Ikanta ipokaki impoitapaintsiri jantawaitzi, kapichiini jantawaitaki, iro
kantacha ipinaitakiri apaani kiriiki.
10 Ipokaiyakini itakawori amaityaaki jantawaitaki, iñaajaantzi
impinapiroitiri irirori. Aña tii, apaanimachiini kiriiki ipinaitakiri iijatzi.
11 Ikanta ipinawiitakari, ikisanakiri ashitawori jantawairi,
12 ikantanakiri: 'Tii jantawaipirotzi impoitapaintsiri, iro kantacha
imonkaatakina pipinatakinari, naaka kimaatsipirotakariri ooryaatsiri'.
13 Ari ikantzi ashitawori iwankirimashi: 'Ajyininká, nopinatakimi kami-
itha, ¿tiima nokantsitakimi amaityaaki nompinatimi apaani kiriiki?
14 Jirika piiriikiti nompinatimiri, piyaatai pipankoki. Naaka nintashitacha
nompinatiri apaani kiriiki impoitapaintsiri jantawaitzi,
15 ¿Iiroma okantzi nompinatiri jirikapaini nonintashitari naaka? ¿Pikisani-
intakotatyaanawoma nonishironkatantzi?'
16 Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi iijatzi
impoiyitatsi, iri ñiironi jitaiyaawo".

Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro jowamaitiri (Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

17 Ikanta itonkaanaki Jesús jiyaatiro Jerusalén-ki, jaanakiri 12 jiyotaani
ikinakaanairi aatsiki, ikantziri:
18 "Aatatzi Jerusalén-ki. Ari jaakaantaitiri Itomi Atziri, jayiri ijiwari
Ompiratasorintsitaari, intsipatatyaari Yotzinkariiti, iri yakawintirini intsi-
tokaitiri.
19 Irootaki jaantanatyaariri atziri kaari ajyininkata. Ari impajawaitaitiri.
Impoña impaikakotaitiri. Iro awijawitatya mawa kitiijyiri, ari jañagai ii-
jatzi".

Ikowiri Jacobo iijatzi Juan (Mr. 10.35-45)

20 Okanta iina Zebedeo opokashitakiri Jesús, otsipatakari otomipaini:
Jacobo iijatzi Juan. Otziirowashitapaakari, okantapaakiri: "Nokowi pinishi-
ronkatina".
21 Ari josampitanakiro, ikantziro: "¿Iita pikowakotanari?" Okantzi
iroori: "Tima irootaintsi pimpinkatharintsiti, nokowi intsipatimi notomi im-
pinkathariwintanti, isaikimotimi apaani pakopiroriki, iriima pashini isaiki
pampatiki".
22 Ari ikantanaki Jesús: "Tiitya piyotziro oita pikowakotanari. Ojyiki
nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya
ojyiki? ¿Arima pojyatyaana nonkami naaka?" Ari ikantaiyini: "Aritaki
nimatakiro".*
23 Ikantanaki Jesús: "Imapiro, irootaintsi pinkimiro onkaati nonkimaat-
sityaari naaka. Irooma pintsipatina ampinkathariwintanti pisaiki apaani
nakopiroriki, pashini nampatiki, tii naaka yotironi iita nontsipatyaari, apa
jiyotzi Ashitanari iitarika ikajyaakaayitakiri".†
24 Ikanta ikimaki pashini jiyotaani, ikisanakiri Juan iijatzi Jacobo.
25 Ari japatotairi Jesús jiyotaani, ikantziri: "Piyotaiyini iiroka tsika ikanta
ipinkatharitzi kaari ajyininkata, owanaa jompiratanta. Ari ikimitari iijatzi
ñaapirotachari ipinkathaitziri irirori.

---

* **20:22** Iro ikantakotzi Jesús jaka: "¿Arima pimatakiro iiroka piriro kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyatyaana nompiinkaati naaka aririka inkitataitakina?" † **20:23** Iro ikantakotzi Jesús: "Imapiro, aritaki pinkimakiro niriri naaka, aritaki pinkimitatyaana nompiinkaati naaka ikitataitaki-nari".

26 Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, pojyakotyaari ikanta
ompirataari.
27 Iroorika pinkowi pijiwatakaanti, iri pojyakotya ikanta ompirataari.
28 Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari
jojyakotyaari ompirataari, inkamawintanti, iri pinakowintantatsini,
jookaakowintairi maawoni".

Jaminakaitairi apiti kaari okichaatatsini
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

29 Ikanta jawijanaki Jericó-ki, ojyiki atziri oyaatanakiriri.
30 Ari isaikaki aatsinampiki apiti kaari okichaatatsini. Kimaki irirori,
ikantaitzi: "Ari inkinapaaki Jesús jaka aatsiki". Irootaki ikaimantanakari,
ikantzi: "¡Pinkatharí, icharini David-ni, pinishironkataina naaka!"
31 Ojyiki ikisawiitanakari. Tii imairitzi, iikiro ikaimanakitzi shintsiini:
"¡Pinkathari, icharini David-ni, pinishironkataina naaka!"
32 Ari ikatziyapaaka Jesús, ikaimakiri, ikantziri: "¿Iita pikowiri nantzimo-
timiri?"
33 Ikantaiyini irirori: "Pinkatharí, nokowi naminawaitai kamiitha".
34 Antawoiti jinishironkatanakiri Jesús jirika kaari okichaatatsini,
ipampiyookitakiri irookiki. Aminawaitanai kamiitha, joyaatanakiri Jesús.

21

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Ari okaakitzimatapaaki jariitantyaari Jerusalén-ki. Ariitaiyakani
Betfagé-ki omontiminthatakari otzishi Olivo. Ari jotyaantakiri Jesús apiti
jiyotaani,
2 ikantakiri: "Piyaati nampitsiki amontitakari, ari piñiiri inthatakotya
burro ontsipatatyaari oryaaniti. Pinthataryaakotiro, pamakinawo.
3 Tzimatsirika osampitawakimini, pinkantiri iiroka: 'Ikowatziiro
pinkathari. Aritaki joipiyaimiro' ".
4 Ari imonkaatari josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:
5 Pinkamantairi maawoni Jerusalén-jatzi:
Aatsikitaki Piwinkathariti ipokashitakimi,
Tsinampashiri ikantaka, ityaakaakari burro
Iwonkiri jinatzi burro, iintsiti piratsi jaakagaitziri tinari.
6 Ikanta jotyaantakiri apiti jiyotaani, jimatakiro okaatzi ikantakiri Jesús.
7 Jamakiro burro otsipatakari oryaanitsiti. Jowankiitakiniri manthakintsi
imitzikaaki inkini intyaakaityaawo. Ityaakaanakawo Jesús.
8 Ikanta atziripaini piyotainchari janta, joomaankashitakiri imanthaki
aatsiki tsika inkinanaki. Tzimatsi pashini chikayitanaintsiri inchashi
joomaankashitiriri iijatzi.
9 Ikaatzi atziri iiwataintsiri, iijatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantzi:
¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!
¡Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri!
¡Aatsikitaki Awinkatharipirotyaari!
10 Irojatzi jariitantapaakari Jesús nampitsiki Jerusalén. Ari
josampitawakaanaka nampitawori, ikantaiyini: "¿Iitaka jirika?"
11 Tzimatsi atziri kantanaintsiri: "Iriitaki Jesús Kamantantaniri, iri
poñaachari Nazaret-ki saikatsiri Galilea-ki".

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

12 Ikanta Jesús, tyaapaaki tasorintsipankoki. Jomishitowapaakiri pimantayitatsiri iijatzi ikaatzi amanantayitatsiri. Jotatsinkayitapaakiro jowantayitariri kiriiki, ari ikimitaakiro iijatzi tsika jowaitziri shiro.
13 Ikantapaakiri: "Okantzi osankinarintsi, iñaawaitzi Pawa, ikantzi:
Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintaityaanari.
Pamatawitantapiintaki iirokaiti pipimantayitzi, pikimitakaantakiro koshintzipanko".
14 Ari ipokashitapaakiriri Jesús janta tasorintsipankoki ojyiki kaari okichaatatsini, kisopookiri, joshinchaayitairi maawoni.
15 Tima owanaa okamiithataki jantakiri Jesús. Ikanta jiñaakiri iinchiiriki jantakiri, ikaimaiyanaki, ikantzi:
¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!
Ikisaiyanakani ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti, tima tii inimotziri.
16 Ari josampitaitanakiri Jesús, ikantaitziri: "¿Pikimakirima ikantaiyirini iinchiiriki?" Ari ikantzi Jesús: "Nokimakiri. ¿Tiima piñaanatziro osankinarintsi? kantatsiri:
Iri iwankariiti iijatzi iintsipaini thoyitzirori itini,
Pikantakaakari impinkathayitaimi".
17 Ari ipiyanaka Jesús ikinanairo Betania-ki. Ari jimaapairi.

Jiyakatziro kaari kithokitatsi pankirintsi (Mr. 11.12-14, 20-26)

18 Okanta amaityaaki iijatzi ipiyaawo Jesús nampitsiki. Ari itajyaapaaki niyanki aatsi.
19 Jiñaapaaki aatsinampiki okatziya pankirintsi, jiyaatashitanakiro, jiñaatzi tii okithokitzi, iyoshiita oshi. Jiyakatanakiro, ikantziro: "Ari pashi powiro iiro pikithokitai". Okanta pankirintsi, kamashitanaki.*
20 Ikanta jiñaakiro jiyotaanipaini, iyokitzi ikantanaka, josampitanakiri: "¿Tsika okantaka okamashitantanakari pankirintsi?"
21 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: "Imapiro nonkantimi, tyaaryoorika pawintaina, iirorika pikisoshiriwaitzi, ari pimatakiro iiroka, ari anaanakiro okanta piñaakiro pankirintsi. Kantatsi pinkantimi: 'Oshirinki otzishi, ompiinki inkaariki'. Ari imatatya.
22 Tima onkaati pinkowakotairiri Pawa, aririka pawintaapirotanatyaari, aritaki impakimiro".

Ishintsinka Jesús (Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

23 Ikanta jariitaa Jesús tasorintsipankoki, jiyotaantapai iijatzi. Ari ipokapaaki ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Antaripiropaini, josampitapaakiri: "¿Iitaka otyaantakimiri poñaagantiro pishintsinka?"
24 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Iijatzi naaka tzimatsi nosampitimiri. Aririka pakakinawo, aritaki nonkantakimi iita otyaantakinari.
25 Tima jowiinkaatantaki Juan-ni, ¿Iitaka otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzirima?" Ipoña ikantawakaiyanakani: "Aririka ankantakiri Pawa otyaantakiriri, ari inkantanakai: '¿Iitama kaari pikimisantantari?'
26 Aririka ankanti: 'Atziri otyaantakiriri', ari inkisanakai atziripaini". Tima ikantaiyini atziri Kamantantaniri jinatzi Juan-ni.

* **21:19** Kantakotachari jaka "pankirintsi", iro jiitaitziri "higuera".

27 Ari ikantaiyini: “Tii niyotziro”. Ari ikantanaki iijatzi Jesús: “Ari nokimitsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari”.

Ikinkithatakoitziri apiti itomintaitari

28 Ipoña josampitantaki Jesús, ikantzi: “¿Tsika okantzimotzimika iirokaiti jiroka? Tzimatsi atziri, tzimatsiri apiti itomi. Okanta apaani kitiijyiri ikantakiri itomi: ‘Notomi, piyaati pantawaiti pankirintsimashiki’.

29 Ari jakanaki itomi, ikantanakiri: ‘Tii nokowi’. Iro kantacha osamanityaaki, opiyimoshiritaari itomi, jataki jantawaitzi.

30 Ipoña jiyaatashitakiri pashini itomi, ikantakiri iijatzi. Ikantanaki irirori: ‘Ari nimatakiro, Paapá’. Iro kantacha tii jiyaatzi.

31 ¿Itzimika itomi antakirori ikowakiri ashitariri?” Ari jakaiyanakini, ikantzi: “Iri antakirori jompiratakari kitziroini”. Ipoña ikantzi Jesús: “Iri ityaawoni janaakotimi impinkathariwintairi Pawa ikaatzi kowakotziriri kiriiki ijyininka, iijatzi mayimpiroyitatsiri. Imapiro.

32 Tima ipokaki pairani Juan owiinkaatantaniri, ikamantawitakimi tsika pinkantya pinkamiithashiritantaiyaarimi, iro kantacha tii pikimisantawakiri. Iriima ikaatzi kowakotziriri kiriiki ijyininka, iijatzi mayimpiroyitatsiri, okimisantawakiri. Piñaawitawakari iirokaiti, iro kantacha tii powajyaantziro tsika pikantaiyani, inkini pinkimisantawakiri”.

Kaaripiroshiriri antawaitatsiri (Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

33 “Pinkimi pashini nojyakaawintimiri. Tzimatsi atziri pankitzirori chochokimashi, jotantotakotakiro maawoni othapiki, jiwitsikashitakiro jowironta owaaki paata, jiwitsikaki iijatzi pankojyitantsi inkini jaminakoitiro. Ipoña jaminaki atziri aminironi iwankirimashi. Jataki irirori intaina.

34 Okanta okithokipaititaki chochoki, jotyaantaki jompiratani jaakiti.

35 Ikanta antawaitatsiri aminirori pankirintsimashi, jiñaawakiri ipokaiyakini ompirataari, jaawakiri jompojawaki apaani, itsitokakiri pashini, jojyimiyantakari mapi pashini.

36 Ipoña jotyaantaki pashini jompiratani, ojyiki ikaataiyakini. Ari ikimitaawakiri iijatzi irirori.

37 Iwiyaantapaakawori, jotyaantakiri itomipirori irirori, ikantzi: ‘Aritaikima ipinkathaitawakiri notomi naaka’.

38 Ikanta jirikapaini antawaitatsiri, jiñaawakiri itomi, ikantawakaanaka: ‘Iri ashitaiyaawoni paata jiroka pankirintsimashi. Thami antsitokiri, ayiroota aaka’.

39 Joirikawakiri, jaanakiri othapiki pankirintsimashi, itsitokakiri.

40 Aririka impokanaki ashitawori iwankirimashi, ¿tsikatya inkantirika jirikapaini antawaitatsiri?”

41 Ari jakaiyanakini, ikantzi: “Ontzimatyii jowamagaitiri jirikapaini kaaripirori, jaminai pashini kamiithari aminaironi pankirintsimashi, otyaantapiintiniriri okithoki iwankiri”.

42 Ipoña ikantzi Jesús: “Tima piñaanatziro okantziri Osankinarintsipirori:

Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitakagaitaawo iroorikami tzinkamitsi.
Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki,
Irootaki ayokitziiwintantakariri maawoni”.

43 “Iro nokantantari: Iiro piñiiro impinkathariwintaimi Pawa, iri im-
pinkathariwintai pashinijatzi atziri ikaatzi ojyawori pankirintsi okithokitzi
ikimisantanaira.
44 Jiroka okantakota mapi: Iitarika ontajyaawoni mapi iparyaantakawo, ari
intankawaitaki. Iriima inkaati awitsinairi, ari ompichaakiri”.
45 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini jiy-
otawakiro iriitaki jojyakaawintaitaki.
46 Ikowawitanaka jaakaantanakirimi, iro kantacha ojyiki ithaawantakari
atziripaini. Tima ikantaiyini atziriiti Kamantantaniri jinatzi Jesús.

22

Jojyakaawintaitziri aawakaachari

1 Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintziro jiyotaantziri. Ikantzi:
2 “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, jojyakotakari pinkathari
oimoshirinkiriri itomi jaawakaa.
3 Jotyaantakiri jompiratani, inkamantiri inkaati pokatsini joimoshirintya.
Iro kantacha jirikapaini, tii ipokaiyini.
4 Ipoña jotyaantaki pashini jompiratani, ikantakiri: ‘Pinkantiri
nokaimakaantani impoki joya, nowamaaki wathayitatsiri nopira,
noimoshirinkatziiri notomi jaawakaiya’.
5 Iro kantacha iikiro jiyaatatzi ipiyathataiyani. Jataki jowaniki, pashini
ikinanaki ipimantayitzi.
6 Tzimatsi pashini owasankitaawakiriri ompirataari, itsitokakiri iijatzi.
7 Ikanta ikimaki pinkathari, jotyaantaki jowayiriti, japirotakiri itsitokiri
owamaantaintsiri, itaakiro inampitsiti.
8 Ipoña ikantairi pashini jimpiratani: ‘Aritaki witsikaka owanawontsi
oimoshirintyaari, tii impokaiyini nokaimakaantawitakari.
9 Piyaati aatsiki ikinapiintaitzi, pinkantiri inkaati piñiiri impokiita
oimoshirintya’.
10 Ikanta jiyaataki ompirataari, japatotakiri ikaatzi jiñaakiri: kamiithari
iijatzi kaaripirori. Piyotaiyakani ojyiki oimoshirinkachani.
11 Ari jiyaatanaki pinkathari jaminiri ikaatzi pokaintsiri. Jiñaatzi os-
atikainchari apaani tii ikithaatashitapaakari aawakaachari.
12 Ikantapaakiri: ‘Ajyininka, ¿tsika pikanta pityaantakari jaka tii
pikithaawintari notomi?’ Ari imairitaki, tii jaki.
13 Ipoña pinkathari inkantakiri jimpiratani: ‘Poojowakotiri, poojokiitiri,
pookiri otsinirikitaki, ari jiraawaityaari jatsikaikiwaitya inkimaatsiwait-
aiya’.
14 Tima ojyiki inkaimawiitya, kapichiini inkaati jiyoshiitaitiri”.

Ikinkithatakoitziri kiriiki impinaitiriri pinkathari (Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

15 Ari ipiyapaaka Fariseo-paini. Ikinkithawaitaiyakini, ikantawakaiyani:
“¿Tsika ankinakairika ankompitakaantyaariri Jesús?”
16 Ipoña jotyaantaki jiyotaani irirori itsipatakari jaapatziyani Herodes,
ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, okaatzi piyotaantziri imapiro inatzi.
Aritaki jiyotakoitairi tyaaryoopiroini Pawa. Tima tikaatsi pinthaawakaiya.
17 Pinkantina iita pikinkishiritari: ¿Okamiithatzima ampiri kiriiki
ikowakotantziri Pinkathari César?”
18 Iro kantacha Jesús, jiyotawakiri ikinkishiritari, ikantziri: “Thiiyinkarí.
¿Iitama piñaantashiwaitantanari?

19 Poñaayinari kiriiki pipinatapiintziriri Pinkathari". Ari jamaitapaakiniri
apaani kiriiki jiitaitziri "denario".
20 Ipoña josampitziri: "¿Iitaka ashitawori iwairo jaka? ¿Iitaka jirika
ojyakaantainchari?"
21 Ikantaiyini: "Jashi César". Ari ikantzi Jesús: "Tima iri César ashitari,
pantantyaanari ikowakaimiri, pimpinatiri. Iriima ikaatzi jashitari Pawa,
pantantyaanari ikowakaimiri irirori".
22 Ikanta ikimaiyakini ikantaki Jesús, iyokitzi ikantaiyanakani, jowajyaan-
tanakiri. Jataiyaini.

Josampitakowintaitziro jañagai kamayitatsiri (Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

23 Ikanta ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantapiintat-
siri: "Iiro jañagai kamayitatsiri". Josampitapaakiri Jesús,
24 ikantapaakiri: "Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés, okantzi:
'Aririka inkami atziri, iirorika jowaiyantakaanakiro iina, okamiithatzi ja-
gairo iririntzi, jowaiyantakagairo. Ontzimatyii inkimitakaantairi iriirikami
ashityaarini iririntzi kamaintsiri'.
25 Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 irintzitawakaachari. Itawori itzimi
jaaki iina, tikira jowaiyantakairo iina, ikamaki jagairo pashini iririntzi.
26 Ari ikimitakari iijatzi apititanaintsiri iririntzi. Ipoñaapaaka pashini
mawatanaintsiri. Ari ikimitakari maawoni ikaatzi 7.
27 Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori tsinani.
28 Aririkami jañaayitaimi paata kamayitatsiri, ¿iitama oimintapirotaiyaari
tsinani? Tima maawoni ikaataki 7 iinantawitakawo".
29 Ipoña jakanaki Jesús, ikantziri: "Pikinakaashitakawo iiroka, tii piy-
otakotziro Osankinarintsipirori, tii piyotakotairo iijatzi ishintsinka Pawa.
30 Tima aririka jañaayitai paata kamayitatsiri, iiro itzimapai aawakaayi-
taachani. Jojyapaiyaari imaninkariti Pawa Inkitijatzi.
31 ¿Tiima piñaanatakotiro tsika onkantya aririka jañaayitai kamayitatsiri?
Tima ikantaki Pawa, iñaawaitzi:
32 Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.
Ari ayotaiyini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri
Pawa, apa jimatziro añaayitatsiri".
33 Ikanta ikimaitakiri Jesús ikantakiri, iyokitzi ikantaiyanakani, ikantzi:
"Imapiro okamiithatzi jiyotaantziri".

Ikinkithatakoitziro ikowakaapirotantziri Pawa (Mr. 12.28-34; Lc. 10.25-28)

34 Ipoña japatotaiyakani Fariseo, tima ikimaki kamiitha jakakiri Saduceo
josampitakiriri.
35 Ikanta apaani, irijatzi yotakopirowitawori Ikantakaantaitani,
ipokashitakiri Jesús josampitiri, ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri:
36 "Yotaantanirí, ¿otzimika Ikantakaantaitani anairori pashini?"
37 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Piwinkathariti jinatzi Pawa, ontzimatyii
pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pampithashiri powairi iijatzi.
38 Irootaki itawori Ikantakaantaitani, iro ikowapiroitziri.
39 Ari ojyawo apititanaintsiri: Ontzimatyii pitakotaiyaari pijyininka,
pinkimitakaantairi pinishironkatziro iiroka piwatha.
40 Aririka pimonkaatakiro jiroka apitika, pimatakiro maawoni josanki-
natakiri Moisés-ni, iijatzi maawoni josankinatakiri Kamantantaniri".

¿Iitama charinitariri Cristo?
(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

41 Ipoña jimatanakiro irirori Jesús, josampitakiri Fariseo-paini itsipatakari
japatotaiyani.
42 Ikantziri: "¿Iitama pikinkishiritakotariri iiroka Cristo? ¿Iitama charini-
tariri?" Ikantaiyini Fariseo: "Icharini David-ni jinatzi".
43 Ipoña ikantzi Jesús: "¿Iitama jiñaawaitakaantariri pairani David-ni
Tasorintsinkantsi, okanta jojyakaantakariri Iwinkathariti? Tima ikantaki
pairani:
44 Iñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi nowinkathariti:
Pisaikapai Nakopiroriki ampinkathariwintanti,
Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri kisaniintakimiri,
Ari paatzikantaiyaari piitzi.
45 Aña jimatsitataikawo David-ni ikantziri: 'Nowinkathariti jinatzi'. ¿Tsikama
inkini incharinityaari?"
46 Ari jimairitaiyanakini tii jaki. Thaawashiri ikantaiyanakani, tikaatsi
kowanaatsini josampitanairi.

23

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti ipoña Fariseo-paini
(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Ipoña ikinkithatakaakiri Jesús ikaatzi apatowintakariri, iijatzi jiyotaani-
paini, ikantzi:
2 "Paminiri Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, iro jaakowinta jowaagakoyitziro
okaatzi josankinatakiri pairani Moisés-ni.
3 Kamiithawitacha pinkimisantiri onkaati inkantimiri, tiimaita okami-
ithatzi pojyakotyaari okaatzi jantayitziri, tima tii jimonkaayitziro irirori.
4 Imapiro opomirintsita ikowakaimiri pimayitainiri. Tii jiñiimaitawo im-
pomirintsiwintyaawo irirori jimayitiro.
5 Jantashiyitawo ikowiri onkantya jiñaantaityaariri. Owanaa jinintziro
mishinantsimonki tsika jotitaitziro Osankinarintsipirori jontarikakotziro
ijyimpaki, iijatzi itamakoki. Owanaa jowaniinkakaakitziro iithaari
ishirikaki manthakintsi.
6 Iro ikowapiintaki josatikaitiri niyanki aririka jowaiyaani ijyininka. Ari
ikimitari iijatzi aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita.
7 Pinkatha ikowi jiwithatapiintaityaari aririka jiñaitiri. Ikowi iijatzi inkan-
taitiri: '¡Yotaanarí!'
8 Tii okamiithatzi pimatiro iiroka, iiro pikowashita inkantaitimi: '¡Yotaa-
narí!' Tima maawoni iirokaiti kimiwaitaka pirintzitawakaatya. Apaani
ikanta yotaantatsiri, iriitaki Cristo, tikaatsi pashini.
9 Jaka kipatsiki, tii okamiithatzi pinkantashiwaityaari pijyininka: '¡Ashita-
narí!' Tima apaani ikanta Ashitzimiri Inkitijatzi.
10 Tii okamiithatzi iijatzi inkantaitimi: '¡Nowinkatharití!' Tima apaani
ikanta piwinkathariti, iriitaki Cristo.
11 Inkaati kowatsini jiñaapirotya, jojyakotyaari ikanta ompirataari.
12 Tsikarika itzimi kowashiwaitachani impinkathaitirimi, aritaki jiñaakiro
intsinampashiritakaitairi. Iriima tsinampashiriwaitatsiri, iriitaki im-
pinkathayiitairi.
13 ¡Ikantamachiitzimi iiroka Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinaki!
Owanaa potzikakiri kowatsiri impinkathariwintairi Pawa. Tima iiro piñiiro
iiroka impinkathariwintaimi, tii pikowi impinkathariwintiri pashini.

14 ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pathaagakawo kamatsiri oimi pashitawo opanko, iro posamaninkantawori pamanapiintawita iiro jiyotantaitzimi. Iro kantzimaitacha antawo jowasankitaayiitaimi.

15 ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Owanaa pipomirintsiwintakari atziriiti kaari ajyininkata jojyakotai aaka a-judá-mirinkatzi, piyotaakiri inthiiyinkariti irirori. Iro ikimitakotantzimiri iiroka jatsipitaiyaawo sarinkawini.

16 ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti, ojyariri kamampotaakiri ikathatawakaiyani! Tima aririka impairyaashiityaawo tasorintsipanko, ikantayitzi: 'Jowasankitaina Tasorintsipankowiri iirorika nimonkaatziro nokantziri'. Iro kantacha pikantaiyini iirokaiti: 'Iirorika jimonkaataitziro, tikaatsi oitya'. Irooma aririka impairyaitiri oro saikatsiri tasorintsipankoki, pikantapiintaki: 'Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri'.

17 ¡Masontzishiriri, kamampotaakishiriri! ¿Iitama kowapirotachari, iriima oro? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi tasorintsipanko otasorintsitakairi oro.

18 Ari okantari iijatzi aririka impairyaitiro taapirimintotsi, ikantayitzi: 'Jowasankitaina Ataapiintziniri iirorika nimonkaatziro nokantziri'. Iro kantacha pikantapiintaiyakini iirokaiti: 'Iirorika jimonkaataitziro, tikaatsi oitya'. Irooma aririka impairyaitiri piratsi itaayitziri taapirimintotsiki, pikantapiintaki: 'Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri'.

19 ¡Masontzishiriri, kamampotaakishiriri! ¿Iitama kowapirotachari, iriima piratsi? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi taapirimintotsi otasorintsitakairi itaayiitziri.

20 Ikaatzi pairyiirori taapirimintotsi, ari okaatzi ipairyaakiro maawoni itaayiitziri janta.

21 Iijatzi jojyari ikaatzi pairyiirori tasorintsipanko, ari okaatzi ipairyaakiro ikaatzi tzimantawori.

22 Ikaatzi pairyiirori inkiti, ipairyaakiro maawoni isaikinta Pawa, ikimitakaantakawo iriimi Pawa impairyaaki.

23 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pinashitapiintanari pashitakaariri Pawa, pipayitapiintziri inchajyaaniki. Tiimaita pantayitziro kowapirotachari ikowakaimiri: Pinkamiithashiriyiti, pinishironkashiritanti, pawintaashiritaiyaari. Irootaki kowapirotachari pantayitairo, iiro powajyaantzimaitawo pantiniri pashini.*

24 ¡Kamampotaakiri, kathatawakaachari! Pikimitakari pankinatariri shikiryaaniki iiro jirakotantari, jirakotzimaitakari antari piratsi.†

25 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pikimitakotakawo iraamintotsi iijatzi owamintotsi, okitiwita jikokiroki kamiitha, tompinakitaki inthomainta. Ari pikantayitakari iiroka kantatsi iñaitimi kamiithashiri pinatzi, aña koshintzi pinatzi, pikowapiintakiro apaniroini pinintaawaitya.

26 ¡Kamampotaakiri Fariseo! Pinkimitakaantya pojyitapiintziro piraaminto iijatzi powaminto inthomainta, onkantantyaari onkititai jikokiroki iijatzi.

27 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pojyakawo okitamaawita jowantaitariri kaminkari, owaniinka okantawita jiñokiini. Iro kantacha shityiinka okantaka inthomainta, ari isaikaki itonkipooki kaminkari.

---

* **23:23** Iro ikantaitzi jaka inchajyaaniki: menta, eneldo, comino.

† **23:24** Kantakotachari jaka "antari piratsi", iri iitachari "camello".

28 Ari pikimiyitakari iiroka, jiñaawitakimi atziri pantakiro kamiithari, iro
kantzimaitacha kaaripiroshiritakimi inthomainta, thiiyinkari pinatzi.
29 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Iitama
piwitsikapiritantawori ikitaitziri Kamantantaniri, powaniinkayitziro inkini
inkinkishiritakoitapiintiri, inkantaiti: 'Kamiithashiri jinataki jirika'.
30 Pikantaiyini iijatzi: 'Arimi nontzimitatyaami pairani iirotya nowa-
maayitzirimi, iiro nojyakotari nocharinini owamaakiriri Kamantantaniri'.
31 Iirokataki kinkithatakotacha apaniroini, iri pojyakoyita iiroka
picharinini ikaatzi owamaayitakiriri pairani Kamantantaniri.
32 ¡Incha pothotyiiro iiroka kaaripirori jitakaantakari pairani pichariniiti!
33 ¡Tima pojyakari pijyininkatatyaarimi maanki! Kaaripiroshiri pikan-
taka. ¿Tsikama pinkantaiyaaka pishiyapithatantyaawori pashironkaiya
sarinkawiniki?
34 Irootaki notyaantantzimiriri pairani Kamantantaniri, yotaniri, iijatzi
yotzinkari. Iriitaki powamaagaantakiri apawopaini, pimpaikakotakaan-
tiri. Iriima pashini, pimpajatakaantawaitiri tsika japatotapiintaita, ojyiki
powasankitaayitiri maawoni nampitsiki.
35 Iro piñaantyaawori iiroka jowasankitaawintaitimiri ikaatzi kamayi-
taintsiri pairani, jitanakawo kamiithashiriri Abel irojatzi Zacarías ito-
mini Berequías. Iriitaki jowamaitaki pairani jiyaatiromi taapirimintotsiki
ipoñaanakawo tasorintsipankoki.
36 Imapiro nokantzimi ari jowasankitaawintaitakimiri jirikapaini no-
jyininka".

Jiraaniintakotawo Jesús Jerusalén (Lc. 13.34-35)

37 "¡Jerusalén-jatzí! Ojyiki pitsitokaki Kamantantaniriiti. Pojyimiyayitakiri
ikaatzi jotyaantawitakimiri. Tima nokowawitapiintaka nonkimityaarimi
tsimiri josatitziri iryaani, ari nonkantirimi maawoni notomitaari. Iro kan-
tacha tii pikowaiyini.
38 Jaka tsika pisaikapiintawitaka iiro jiñaitai iitya nampitaiyaawoni,
kaankiityaa onkantaiya.
39 Tima iiro okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatzi paata pinkantan-
taiyaari:
Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkatharintsi aitziri otyaantakiriri".

24

Ikinkithatakotziro Jesús impookaitiro tasorintsipanko (Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ipoña ishitowanaki Jesús ipoñaanakawo tasorintsipankoki, irootaki
jiyaatai. Ari ikantzi jiyotaani: "Paminiro tsika okanta jiwitsikaitziro
tasorintsipanko".
2 Jakanakiri irirori, ikantanakiri: "maawoni piñaakiri, iiro piñiiro paata
tsika okanta opiwiryaayita mapi, iro japiroitiro impookaitiro. Imapiro
nokantzimi".

Jiñaitiri aririka onthonkimataiya (Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24)

3 Ikanta itonkaanaki otzishiki Olivo, ari isaikapaaki. Ari josampitziri jiyo-
taani, ikantziri: "Incha pinkantina, ¿tsikapaitima imonkaatya pikantakiri?
Aririka pimpiyimatai, aripaitima onthonkimataiyaari, ¿tsika onkantya niyo-
tantyaawori?"

4 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Ontzimatyii paamaakowintya jamatawitaitzimikari.
5 Tima ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaapaakina, inkanti: ‘Cristo ninatzi naaka’.
6 Tima ari pinkimakoyitakiro owayiritaantsi, paamaiya ominthaawashiritzimikari. Ontzimatyii awijayiti jirokapaini, tima tikiraata imonkaata onthonkantaiyaari maawoni.
7 Jantaminthatawakaitya maawoni nampitsiki inkaati jotyaantiri pinkathariyitatsiri. Jiñaiti mantsiyarintsi, tajyitsi, ontziñaayitya kipatsi tsikarikapaini.
8 Irootaki itanatyaawoni inkimaatsitaityaawo jirokapaini.
9 Impoña jaakaantanakimi iiroka, jimaamanitaitimi irojatzi jowamaantakimiri. Ojyiki inkisaniintanakimi atziri okantakaantziro pipairyaana pawintaana.
10 Ari jiñaitaki atsipitashitawori ikimisantawitaka, jiñaiti kisaniintawakaachani, jiñaiti iijatzi aakaantawakaachani.
11 Ojyiki pokapaintsini jojyawitapaatyaarimi Kamantantaniri, jamatawitapaakiri inkaati kimisantawakirini.
12 Jantapiroitiro kaaripirori, iiro inishironkatawakaanaa atziri.
13 Iriima tyaaryootanaintsini, iriitaki awijakoshiritaatsini.
14 Aririka othotyaatya inkimaitairo maawoni kipatsiki Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotzirori ipinkathariwintantai Pawa, aripaiti imonkaataiya onthonkantaiyaari maawoni.
15 Iro kantacha ari piñaakiri jiitaitziri ‘Pinkaari Apirotantaniri’, ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Daniel, isaikapaaki otasorintsitzi. (maawoni ñaanatironi jiroka, okowapirotatya inkimathatairo.)
16 Inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai tonkaari otzishiki.
17 Pisaikirika jikokiroki pipanko, ari pimpoña pishiyanaki, iiro pityaapanaatzi paapanaati tsikarika oitya.
18 Powanikirika pisaiki, pishiyanaki tsika pikanta, iiro paapanaatziro piithaari.
19 ¡Inkantamachiitiro paata motyaatatsini, iijatzi onkaati tzimayitatsini iintsiti iinta ithoyitzi!
20 Pamañaari Pawa, onkantya aririka pishiyaki, iiro pitonkiyotantawo tyaawontsi, iiro pishiyanta kitiijyiriki jimakoryaantaitari.
21 Tima antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa jiwitsikaitakiro kipatsi, irojatzi iroñaaka, tii jiñaitziro ojyaawoni jiroka ashironkaantsi. Iiro apiita jiñaitairo ojyaawori.
22 Iiromi ishintsitaitzi jomairintaitiro jiroka ashironkaantsi, tikaatsimi awijakotaatsini. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitaitakiri, awintaariri Pawa, irootaki jomairintantaitakawori thaankiini jiroka ashironkaantsi.
23 Aririka pinkimi inkantaitimi: ‘Jirika Cristo’. Pashini kantatsini: ‘Jirinta Cristo’, iiro pikimisantziri.
24 Tima impokayitapaaki ojyakotyaarini Cristo, ojyakotyaarini Kamantantaniri. Ari intasonkawintantashitapaatya, inkowawitya jamatawitimi jiyoshiitakiri Pawa.
25 Aritaki nokamantsitakimiro.
26 Impoña inkantaitimi: ‘Ariitaka otzishimashiki’. Iiromaita piyaatashitziri. Inkantaiti iijatzi: ‘Ari isaiki inthomainta pankotsiki’. Iiromaita pikimisantziri.

27 Tima aririka impiyi Itomi Atziri, jojyapaiyaawo ookathawontsi. Itanatyaawo omporikanaki ishitowapiintzi ooryaatsiri, irojatzi tsika ityaapiintzi.
28 Tsikarika isaiki shitziwari, ari ipiyowintari amimpori”.*

Impiyantaiyaari Itomi Atziri
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48)

29 “Aririka onkaatapaaki paata jashironkaita antawo, ari intsiwakaki ooryaatsiri, iiro joorinta kashiri iijatzi. Intziroryaayiti impokiro inkitiki, maawoni ikaatzi oorintayitachari inkitiki inthontya impookayiti iijatzi.
30 Aripaiti inkoñaatapai Itomi Atziri inkitiki. Antawo inthaawaiyanakini atziri jaka kipatsiki. Tima jiñaitawairo jowaniinkawo iijatzi ishintsinka, inkinantapaiyaawo minkori.
31 Intyootapaaki shintsiini maninkariiti, japatotapairi ikaatzi jiyoshiiyitakiri nampitawori maawoni tsikarikapaini jaka kipatsiki, irojatzi tsika ochimpitapaa.
32 Okimita aririka piñaapiintziro iirishiyitai pankirintsi, piyotzi irootaatsi osarintsitzimatai.†
33 Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitakiro nokantayitakimiri, okaakitzimataana.
34 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri.
35 Iiro okantaitatyaani piñiiro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.
36 Iro kantacha tikaatsi yotatsini tsikapaiti, iri owatsipiro inkitiwiri, tii jiyotzi. Tima apaniroini ikantakaawo Ashitanari jiyotziro irirori.
37 Ari ojyaawo pairani isaikantawitari Noé, ari onkantaiyaari iijatzi aririka impiyi Itomi Atziri.
38 Tima pairani tikira ariita oonkawo, inimowaitziri atziri, jowawaitaiyani, jirawaitaiyini, pashini aayitatsiri iina. Irojatzi jotitantanakari Noé shintsipaaki.
39 Tikaatsi inkinkishiritakoti, irojatzi omapokantakariri oonkawo, ari japirotakari maawoni. Ari onkimitaiyaari aririka impiyi Itomi Atziri.
40 Tima isaiki apiti antawaitatsiri jowaniki, apaani jaayiitanai inkitiki. Iriima pashini jookaitanairi.
41 Osaiki apiti tsinani otoonkawaitzi, apaani jaayiitanai inkitiki. Irooma pashini tsinani, jookaitanairo.
42 Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi Piwinkatharitiri.
43 Pinkinkishiritakotiri atziri, aririkami jiyoti impokatyi koshintzi tsiniri, arimi jaamaakowintatyaami, iiro ikoshitaagantaitzirimi ipankoki.
44 Ari onkantyaari, ontzimatyii paamaakowintaiya iijatzi iiroka. Tima tikaatsi yotatsini tsikapaiti impiyi Itomi Atziri.
45 Pojyakotyaari ompirataari kamiithashiriri, kinkishiritachari kamiitha. Jookanakiri ipankoki ompiratariri, ikantanakiri: ‘Pamininari ikaatzi saikatsiri pankotsiki’.
46 Kimoshiri inkantaiya jirika ompirataari, aririka impiyi ompiratariri, tima jiñaapairi imonkaatakiro ikantanakiriri.
47 Aritaki ishinitakiniri jaamaakowintyaanari maawoni okaatzi jashitari.

* **24:28** Ikimita añaapiintziri amimpori jiwotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari iijatzi aririka añaayitakiro okaatzi ikinkithatakoyitakiri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai. † **24:32** Ikantakoitziri jaka “pankirintsi” higuera inatzi.

48 Iriima kaaripiroshiriri ompirataari, ikantzi: ‘Iiro ipiyita ompiratanari’.
49 Impoña jantawaitakiri pashini ompirataari. Jataki intsipayityaari shinkiryaantzi.
50 Inimowaitziri jirika ompirataari, jomapokashitaiyaari jariitaiya ompiratariri.
51 Imapiroitiri jowasankitaapairi, jookapairi tsika ikajyaakaitakiri thiiyinkari. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsitaiya”.

25

Ikinkithatakoitziro 10 mainawo

1 “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ojyatyaawo 10 mainawo jatatsiri tsiniri ontonkiyotyaari aawakaachani. Aayitanaki ootamintopaini.
2 Tzimatsi okaatzi 5 mainawo kiyoshiritaintsiri, tzimatsi iijatzi okaatzi 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini.
3 Jirokapaini 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini aawitanakari ootaminto, iro kantacha kapichi aanaki iyaaki.
4 Irooma pashini kiyoshiritaintsiri, aayitanaki iroori ootaminto, aanaki ojyiki iyaaki.
5 Tii ipokita thaankiini aawakaachani, ayimatapaakiro owochokini, magaiyanakini.
6 Okanta niyankiiti tsiniri, okimatzi ikaimaitzi, ikantaitzi: ‘¡Aatsikitaki aawakaachani, pintonkiyotawatyaari!’
7 Kakiiyanakini mainawo, ojaikiyitanairi iyaaki ootamintopaini.
8 Mainawopaini kaari kiyoshiritatsini, okantawitanakawo kiyoshiritaintsiri: ‘Pimpina iyaaki pootaminto, irootaintsi intsiwaki nootaminto naaka’.
9 Ari okantanaki: ‘Iiro nopimi, ari inkowityiimotakina naaka, piyaati pamanantapainti’.
10 Iyaaminthaitapaintzi amanantzi, ariitapaaka aawakaachani. Jirokapaini aamagainchari, otonkiyotawakari, jaanakiro tsika joimoshirinkaitiri. Jashitaitanakiro ashitakowontsi.
11 Okanta opiyawitapaaka jatatsiri amanantzi, ojyiki okaimawitapaaka, okantapaaki: ‘¡Pashitaryiinawo naaka!’
12 Okimatzi jakaitanakiro, ikantaitziro: ‘Tiitya niyotzimi. Imapiro’.
13 Ontzimatyii paamaakowintaiya iiroka. Tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi Itomi Atziri”.

Ikinkithatakoitziri kiriiki
(Lc. 19.11-27)

14 “Tima aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, jojyakotari atziri kowatsiri jiyaati intaina, japatotakiri jompiratani, ipanakiri jashitari jaamaakowintyaanari.
15 Ipakiri apawopaini jompiratani iiriikiti. Iriima kinkishiritachari kamiitha, impanakiri ikaatzi 5 kiriiki, pashini yotatsiri kapichiini ipanakiri ikaatzi apiti, iriima pashini iwiyaantapaakawori impanakiri apaani. Jataki intaina.
16 Ikanta jirika ipanakiri 5 kiriiki, jantawaitakaakiri, jojyiñaakiri jagai ikaatzi iijatzi 5.
17 Ari ikimitakari ipanakiri apiti, jojyiñaakiri irirori, jagai ikaatzi iijatzi apiti.
18 Iriima pashini ipaitakiri apaani, jaanakiri iiriikiti, ikitatakiri kipatsiki.

19 Ikanta osamanitaki piyaa ashitariri kiriiki, ikaimakaantapairi jompiratani jiyoti iita jantantakari iiriikiti.
20 Ari ipokapaaki ipaitakiri 5 kiriiki, joñaagapairi pashini 5 kiriiki jojyiñaakiri, ikantapaaki: 'Pinkatharí, 5 kiriiki pipakina pairani, jirika pashini 5 nojyiñagairi'.
21 Ikantzi Pinkathari: 'Ariwí nompiratani, kamiithashiri pinaki. Kapichiini kiriiki pikimpoyaakina, ari pinkimpoyagai pashini ojyiki. Pimpoki, pintsipatina pinintagaiya'.
22 Ipoña jariitapaaka ipaitakiri apiti kiriiki, ikantapaaki: 'Pinkatharí, apiti kiriiki pipakina, jirika pashini apiti nojyiñagairi'.
23 Ari ikantzi Pinkathari: 'Ariwí nompiratani, kamiithashiriri pinaki. Kapichiini kiriiki pikimpoyaakina, ari pinkimpoyagai ojyiki pashini. Pimpoki, pintsipatina pinintagaiya'.
24 Ipoña jariitapaaka ipayitakiri apaani kiriiki, ikantapaaki: 'Pinkatharí, niyotzi naaka mashiryaantzi pinatzi, piñaakatsimatantzi pantawaitakaantziri piiriikiti, okanta pojyiñaantariri.
25 Iro nothaawantakari, naakiri piiriikiti, nokitatakiri kipatsiki. Jirika namaimiri'.
26 Ari jakanakiri ikantziri: 'Kaaripiroshiri pinatzi owanaa pipiranita. Piyowitaka ari nonkisakimi iirorika pojyiñaanari kiriiki,
27 piñaawitaka iiro pimatziro iiroka, paminimi iitya antawaitakaimirini, ari ijyinitakimi, iri pimpawainarimi nopiyaa'.
28 Ikantaitakiri ikaatzi saikaintsiri: 'Paapithatiri kiriiki, pimpairi pashini ojyiñaakiriri 10 kiriiki'.
29 Tsikarika itzimi otzimimotakiri, ari ontzimimotairi ojyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iiro otzimimopirotairi.
30 Paanakiri jirika kaaripiroshiriri, pookiri tsika otsinirikitzi. Ari jiraawaityaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya".

Ikinkithatakoitziro yakawintaantsi

31 "Aririka impiyi Itomi Atziri pinkatha jowaitairi. Intsipataiyaari maawoni maninkariiti, inkimitaiyaari ikanta pairani pinkathari isaikantawo owaniinkatachari isaikaminto.
32 Japatotairi maawoni atziri tsikarika isaikai irirori. Jinashiyitaiyaari joosaikayitairi. Jojyakotyaari atziri nashitariri ipira tii inkowakairi intsipataayitiri.
33 Joosaikairi ikowapirotziri jakopiroriki, iriima imanintayitziri jampatiki joosaikiri.*
34 Jiñaawaitanaki Pinkathari, iñaanatziri jinashitakari jakopiroriki, inkantiri: 'Pimpoki maawoni, ojyiki inthaamintakagaimi Ashitanari, pinampitaiyaawo tsika ipinkathariwintantzi irirori, tima ari jiwitsikitakimi pairani owakiraa jiwitsikantakawori kipatsi.
35 Tima piñaana pairani owamaawitana notajyi, pipakina nowanawo. Piñaana ayimatana nomiri, pipakina nomiri. Piñaakina nariita pinampiki, pinishironkatakina pipankoki.
36 Piñaana nosagaakowaitzi, pipakina nokithaatari. Piñaana nomantsiyataki, pimitakotakina noshintsitantaari. Jomontyaitakina, pipokashitakina piñaana'.

* **25:33** Iri ikantakoitzi jaka oijya, iriitaki piratsi ikowapiroitakiri joosaikaitakiri akotsipiroriki. Iriima cabra, iri piratsi imanintayiitakiri joosaikaitakiri ampatintsiki.

37 Inkantaiyini kamiithashiriri: ‘Pinkatharí. ¿Tsikapaiti noñiimi pitajyaaniintzi, nopantzimiri powanawo? ¿Tsika noñiimi pimiriniintzi, nopantzimiri pimiri?
38 ¿Tsikapaiti noñiimi, naantzimiri kamiitha nopankoki? ¿Tsika noñiimi pisagaakowaitzi, nopantzimiri piithaari?
39 ¿Tsikapaiti noñiimi pimantsiyatzi, jomontyaitzimi, niyaatashitakimi noñiimi?’
40 Ari jakanaki Pinkathari, ikantzi: ‘Tima pinishironkatakiri ikaatzi awintaayitanari nokimitakaantziri iyiki, aña naakataki pinishironkataki. Imapiro’.
41 Ipoña ipithokashitanakari jinashitakari jampatiki, ikantziri: ‘Kaaripirorí, piyaati iiroka pinkimaatsitaiyaari paampari kaari tsiwakanitaatsini, ikajyaakaitakari kamaari intsipataiyaari maawoni imaninkariti irirori.
42 Aña piñaawitakina notajyaaniintzi, tii pipana noyaari. Ayimatakina nomiri, tii pipana nomirityaari.
43 Piñaawitana nariita pinampiki, tii pinishironkatana pipankoki. Piñaawitana nosagaakowaitzi, tii pipana nonkithaatyaari. Piñaawitana nomantsiyatzi, jomontyaakaantaitakina, tii pariitaajaitina’.
44 Ari jakanaki kaaripiroshiriri, ikantzi: ‘Nowinkathariti, ¿tsikapaiti noñaawitzimi pitajyaaniintzi, pimiriniintzi, pariitana, pisagaakowaitzi, pimantsiyawaitzi, jomontyaitzimi, tiimaita nonishironkatzimi?’
45 Ari ikantzi Pinkathari: ‘Tii pinishironkayitantzi, onkantawitatya iintsi jinayitzi, naakataki pantzimotaki. Imapiro’.
46 Irootaki jatsipitantaityaawori kantaitachani ashironkaantsi. Iriima inkaati kamiithashiritaintsini, inkantaitaatyiironi jañaayitai”.

26

Ikamantawakaita jaakaantiri Jesús
(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ikanta ithonkanakiro Jesús okaatzi ikinkithatakotakiri, ikantanakiri jiyotaani:
2 “Piyotaiyini iiroka kaatapaaki apiti kitiijyiri joimoshirinkapiintaitziro Anankoryaantsi. Ari jaakaantaitiri Itomi Atziri impaikakoitiri”.
3 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, iijatzi Antaripiroriiti, japatotaiyakani ipankoki Caifás ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari.
4 Ari ikamantawakaiyakani, ikantaki: “Thami amatawitiri Jesús ayiri antsitokakaantiri.
5 Iiromaita amaamanitziri kitiijyiri joimoshirinkaita, ikisawintzirikari atziripaini”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

6 Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari.
7 Ari ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari, kamiitha okantaka onaki jiwitsikaitziro mapi iitachari “alabastro”, ojyiki owinawo. Osaitantapaakari iitoki Jesús isaikaki jowaiyani.
8 Ikisaiyanakani jiyotaani jiñaakiro, ikantaiyanakini: “¿Iitama apaawaitantawori?
9 Aririkami ompimantya, jagaitimi ojyiki kiriiki impaitirimi ashironkainkari”.

10 Jiyotakotakiri Jesús, ikantziri: “¿Iitama pikisantawori jiroka tsinani?
Kamiitha okanta noñaakiro antakiri.
11 Ari inkantaitatyaani ashironkainkari pintsipatyaari, irooma naaka iiro
piñiiro pintsipatapiintaina.
12 Tima iiwatatzi osaitantanawo kasankaari ojyakaawintatyaana aririka
inkitaitakina.
13 Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsi-
nani, ari onkantya joshiritantaityaawori antakiri iroori. Imapiro”.

Ikinkishirya Judas jaakaantiri Jesús
(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

14 Ikanta Judas Iscariote kaawitachari 12 jiyotaani Jesús, jiyaatashitakiri
ijiwari Ompiratasorintsitaari.
15 Ikantapaakiri: “¿Iitama pimpinari aririka namakimiri?” Ari
joñaagaitanakiri ikaatzi 30 ipiwiryaaka kiriiki.
16 Aripaiti ikowanaki Judas tsikapaiti jaakaantiri.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani
(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

17 Ariitapaaka itawori kitiijyiri jowantapiintaitawori tantaponka,
pokaiyapaakini jiyotaani Jesús, josampitziri: “¿Tsika onkotsitakaantika
oyaari kitiijyiriki Anankoryaantsi?”
18 Ari ikantanakiri: “Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiyotyaari atziri,
pinkantiri: ‘Ikantzi yotaanari: “Monkaatapaaka, niyaatantyaari pipankoki
noimoshirinkiro kitiijyiri Anankoryaantsi, nontsipatyaari niyotaanipaini” ’
”.
19 Ari jimatakiro jiyotaani okaatzi ikantakiriri Jesús. Jonkotsitakaantaki
joyaari kitiijyiriki Anankoryaantsiki.
20 Aritaki tsiniriityaanaki jariitapaaka Jesús, saikapaaki jowaiyaani itsi-
patapaakari jiyotaani ikaataiyakini 12.
21 Ikanta jowaiyani, ikantaki Jesús: “Pinkimi nonkanti, pikaataiyini iiroka
jaka, tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro”.
22 Owashiri ikantaiyanakani. Apaanipaini josampitanakiri: “¿Naakama
pinkathari?”
23 Ari jakanakiri, ikantzi: “Tsikarika itzimi atyootakinari, iriitaki
pithokashitinani.
24 Tyaaryoo impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri
pairani. ¡Ikantamachiitziri pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi ririori”.
25 Ari jiñaawaitanaki Judas pithokashityaarini, ikantzi: “¿Naakama yotaa-
nari?” Ikantzi Jesús: “Irootaki pikantakiri”.
26 Iinta jowaiyani jaakiro Jesús tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro,
ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: “Jiroka, poyaawo, nowatha inatzi”.
27 Ipoña jaakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiy-
otaani, ikantziri: “Piraiyini maawoni,
28 tima niraani inatzi jiroka, irootaki oñaagantapirotironi anka-
jyaakaawakaiyaari, iro shitowatsini impiyakotantaityaarini ikaaripiro-
witaka.
29 Pinkimi nonkanti, iiro niritaawo jiroka irojatzi paata aririka im-
pinkathariwintantai Ashitanari, ari apiitairo iijatzi”.

Ikinkithatakotakiro Jesús jookawintanti Pedro
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziri Pawa, jataiyanakini tonkaariki
otzishiki Olivo.
31 Ikantziri Jesús jiyotaani: “Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniri. Tima
josankinaitaki pairani kantatsiri:
Nontsitokiri aamaakowintariri oijya, ari inthontya impookayitanaki ipira.
32 Aririka nañagai, Galilea-ki noyaawintapaimi”.
33 Ari jakanaki Pedro, ikantzi: “Aritaima jookawintakimi pashinipaini, iiro
nimatziro naaka”.
34 Ikantzi Jesús: “Pinkimi nonkantimi, iroñaaka tsiniri tikira jiñiita tyoopi,
mawajatzi pinkantaki: ‘Tii noñiiri Jesús’. Imapiro”.
35 Ari ikantzi Pedro: “Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami”. Ari
ikantaiyakini iijatzi maawoni jiyotaani.

Jamana Jesús Getsemaní-ki
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

36 Ikanta Jesús itsipatakari jiyotaani, ariitaiyakani Getsemaní-ki, ikanta-
paakiri: “Ari pisaikawaki jaka, niyaaniintawaki naaka, namaña”.
37 Apa jaanakiri Pedro itsipataanakiri apiti itomi Zebedeo. Ari jiraashiri-
takotapaaka antawoiti Jesús.
38 Ikantziri: “Owamaimatatyaana nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini
iiroka, thami ankakimpiti”.
39 Awijaniintanaki kapichiini irirori. Otziirowapaaka, amanapaaka.
Ikantzi: “Ashitanarí, pishinitanarika iiroka, pimatinawo onkaati nonki-
maatsityaari. Iiromaita pimatanawo okaatzi nokowawitakari naaka, iro
pimati okaatzi pikowakaakinari”.
40 Ipiyashitapaakari jiyotaani, jiñaapaatziiri jimagaiyini. Ikantapaakiri
Pedro: “¿Tiima pinkisashityaawo piwochokini pintsipatina ankakimpiti?
41 Pinkakimpiti, pamaña, otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashi-
waitanita, ojyiki inawita kamiithatatsiri pikowawitari pantirimi”.
42 Iijatzi ipiyanaa Jesús, amanapaa, ikantzi: “Ashitanarí, iiro pimatanawo
onkaati nonkimaatsityaari, pimatinawo oita pikowakaakinari iiroka”.
43 Ikanta ipiyapaa, iijatzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawoiti okantaka
iwochokini.
44 Ipiyapithatanaari, mawataki ipiyaka jamana. Irojatzi japiitapai ikan-
tayitakiri inkaanki.
45 Ari ipiyashitapaakari jiyotaani, ikantapaakiri: “¿Irojatzima pima-
gaiyini? Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitanakiri
kaaripiroshiririki atziri.
46 Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitzimatapaaki pithokashitinani”.

Jagaitakiri Jesús
(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47 Jiñaawaiminthaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Ojyiki
itsipatapaakari, jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaantani iji-
waripirori Ompiratasorintsitaari, iijatzi jashi Antaripiroriiti.
48 Tima Judas pithokashitantaniri, ikantsitakari kitziroini jamaniwo:
“Iitarika nothopootapaaki, iriitaki, poirikiri”.
49 Ikanta jariitapaaka Judas, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikanta-
paakiri: “Yotaanarí”. Ithopootapaakiri jiwithatapaakari.
50 Ari josampitantzi Jesús, ikantzi: “Ajyininká, ¿Iitama pipokashitziri?” Ari
joirikaitapaakiri Jesús, jaantaitanatyaariri jiyakawintaitiri.

51 Ikanta apaani tsipatakariri okaakiini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti,
itotsitakiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari.
52 Ari ikantanaki Jesús: “Powairo piyotsiroti, ipiyaitzimikari. Tima ikaatzi
wijantatsiri, iwijaitziri irirori.
53 Tima piyotzi kantatsimi namañaari Ashitanari, aritakimi jotyaantakina
ojyiki maninkariiti piyakowintinani.*
54 Ari onkantzimaitya imonkaatantyaari josankinatakoitakinari pairani”.
55 Ipoña Jesús ipithokashitanakari ikaatzi pokashitakiriri, ikantziri:
“¿Naakama koshintzi pamashitantanari powathaaminto, pipajaminto? ¿Ti-
ima piñaapiintana niyotaantzi tasorintsipankoki, kaarima paantana janta?
56 Ari onkantyaari, irootaki imonkaatantyaari okaatzi josankinatakiri
pairani Kamantantaniri”. Aripaiti ishiyayitanaka jiyotaani, jookawintai-
tanakiri Jesús apaniroini.

Japatowintaitari Jesús
(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57 Ikanta jagaitanakiri Jesús ipankoki Caifás, ijiwaripirori Ompirata-
sorintsitaari, ari japatotaiyakani maawoni Yotzinkariiti itsipatakari An-
taripiroripaini.
58 Noshikacha iintsikiryoini Pedro joyaatakowintziri Jesús, irojatzi jari-
itantapaakari ipankoki ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. Iro intyaan-
tapaatyaarimi pankotsiki itsipatapaakari kimpoyaawintaniri, ikowi Pedro
inkimakowintiri tsika inkantaitiri Jesús.
59 Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatzi apatotain-
chari, jaminawitaiyakani iitya thiiyakotyaarini Jesús inkini intsitokakaan-
tiri.
60 Tii jiñiimaita, okantawitaka ipokayiwitaka ojyiki kowatsiri
inthiiyakotyaarimi. Ipoña ikatziyanaka apiti thiiyakotanakariri,
61 ikantanaki: “Nokimiri naaka chapinki jiñaawaitzi ikantzi: ‘Ari nom-
pookakiro tasorintsipanko, iro awijawitatya mawa kitiijyiri, nonthonkairo
niwitsikairo’ ”.
62 Ari ikatziyanaka ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ikantanakiri
Jesús: “¿Iitama kaari pakanta? ¿Tiima pinkimiri okaatzi ikantakotzimiri?”
63 Irojatzi jimairitaki, tii jaki. Ari ishintsithatanakiri, ikantziri: “Pim-
pairyiiri Kañaaniri Pawa, onkantya niyopirotantyaari tyaaryoorika onkaati
pinkantinari. ¿Iirokama Cristo Itomi Pawa?”
64 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri. Iroñaaka piñiiri Itomi
Atziri isaikai jakopiroriki Pawa impinkatharitai. Impoña piñiiri impiyi
inkinapai minkoriki”.
65 Ikanta ikimawaki jiwapirori, isagaanakiro iithaari ikisanaka, ikan-
tanaki: “Ñaakiro, ipairyaashitakari Pawa. Tikaatsi pashini ankowiri ankan-
takotiri. Pikimaiyakini iiroka okaatzi ithainkakiri Pawa.
66 ¿Iitama pikantaiyirini iiroka?” Ari jakaiyanakini: “¡Tzimaki iki-
nakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!”
67 Ipoña jiiwapoowaitaitanakiri. Tzimatsi pashini kapojapoowait-
anakiriri. Tzimatsi iijatzi pajapoowaitanakiriri.
68 Josampitzimaitaitari ikantaitziri: “Cristo, ¿Tiima Kamantantaniri
pinatzi, incha pinkantina iita pajawaitzimiri?”

---

* **26:53** Iro ikantaitzi jaka “ojyiki maninkariiti”, 12 legión ikaatzi. Ikantakoitziri jaka “legión”, iri Roma-jatzi ijyikipirori owayiriiti. Aririka inkaati 3,000, tiirika 6,000 owayiriiti, iriitaki jiitaitziri “legión”.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mr. 14.66-72; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

69 Ari isaikaki Pedro jikokiroki, iro oñaantapaakariri otzikataawo, okantapaakiri: "¿Tiima iiroka itsipata pairani Jesús jirika Galilea-jatzi?"
70 Iro kantacha ojyiki ñaakiriri Pedro jotikanakiro, ikantaki: "Tiitya, tii niyotziri iita pikantanari".
71 Ari ishitowaniintanaki Pedro jikokiroki. Ari oñaapairi pashini otzikataawo, okantapaakiri itsipatakari: "Irijatzi jirika itsipata pairani Jesús Nazaret-jatzi".
72 Ari japiitanakiro Pedro jotikanakiro, ikantanaki: "Apa jiyotzi Pawa, tii niyotziri naaka pikantanari".
73 Tikira osamanitzi, japiitakiri itsipatakari ikantziri: "Iirokataki itsipatapiintari Jesús, tima Galilea-jatzi pinatzi, iriiwaitaki ikantziro jiñaawaitzi".
74 Ikantanakiri: "Tiiwí, tii niyotziri jirika pikantanari. Jiyotzi Pawa nothiiyarika, jowasankitainaata". Aripaiti jiñaanaki tyoopi.
75 Ari ikinkishiritanairo Pedro ikantakiri pairani Jesús: "Tikira jiñiita tyoopi, mawajatzi potiki, pinkanti: 'Tii noñiiri Jesús' ". Shitowanaki Pedro, antawoiti jiraawaitanaka.

27

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

1 Okanta okitiijyitamanai, apatotamanaa jiwariiti itsipatakari Antaripiroripaini, ikamantawakaiyakani intsitokiri Jesús.
2 Ipoña joojotaitanakiri Jesús, jaitanakiri isaiki Poncio Pilato, jiwaripirori jinatzi jirika.

Ikamantakari Judas

3 Ikanta Judas aakaantaniri, jiyotanaki jowamaakaantashitakari Jesús. Antawoiti ikinkishiritanaka, jataki joipiyainiri 30 kiriiki ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi Antaripiroriiti,
4 ikantapairi: "Jirika piiriikiti. Tii okamiithatzi okaatzi nantakiri. Tikaatsi janti Jesús naakaantashitakari". Ikantaiyanakini irirori: "Intaanitya, piyotziro iiroka".
5 Jookanakiri kiriiki janta tasorintsipankoki, ishiyapirotanakitya ipiyanaka, irojatzi ishirikantapaakari.
6 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari, jagairi kiriiki, ikantaiyini: "Tii okamiithatzi ankimpoyagairi kiriiki, iriitaki apinatakiriri intsitokantaityaariri".
7 Ari josampitawakaiyani: "¿Tsika ankantirika aaka jirika kiriiki?" Ipoña ikantaiyini: "Thami amanantantyaawo pitzitharipathatatsiri kipatsi, inkitaitiri aririka inkamayiti kaari ajyininkata".
8 Irojatzi iroñaaka jiiyiitziro jiroka kipatsi: "Iraantsipatha".
9 Ari imonkaatakari josankinatakiri pairani Kamantantaniri Jeremías, ikantaki:
Jagaitakiri 30 ipiwirya kiriiki,
Okaatzi ikowaiyakirini icharinipaini Israel impinatiri,
10 Iri jamanantaitantakawori pitzitharipatha,
Irootaki ikowakaakinari Pinkathari namanantiro.

Pilato josampitziri Jesús
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

11 Aritaki ariitaka Jesús isaiki jiwaripirori, josampitawakiri, ikantziri:
"¿Iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti?" Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Irootaki
pikantakiri".
12 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipayitakari Antaripiroriiti,
ojyiki ikantakowitapaakari Jesús. Tii jakimaita irirori.
13 Ikantzi Pilato: "¿Tiima pikimi okaatzi ikantakoitzimiri?"
14 Iiniro jimairitaki, tii jaki. Jotzikanaminthatanakari Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

15 Tzimatsi jamitapiintari jiwaripirori: maawoni osarintsi aririka
joimoshirinkaiyaani Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi ijyininka
jaakaantaitziri itzimirika inkowaiyakirini.
16 Tzimatsi apaani Judá-mirinka jaakaantaitziri jiita Barrabás, ikimakoitani
jinatzi jirika jantakiro kowiinkatatsiri.
17 Ikanta japatotaiyakani atziriiti, josampitantaki Pilato, ikantzi: "¿Iitaka
pikowiri nomishitowakaantiri? ¿Iriima Barrabás? ¿Iriima pikowi Jesús ji-
itaitziri Cristo?"
18 Jiyotaki Pilato ikisaniintashitaitari Jesús, irootaki jaakaantaitantakariri.
19 Tima inkaanki, okantakaantakiri iina Pilato, okantaki: "Iiro pimaa-
maniwaitziri iiroka kamiithashiriri. Owanaa jomishimpiyaakaantakina
tsiniripaiti jariitashiryaakina".
20 Iro kantacha ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antarikona-
paini, jowatsimaakiri atziriiti, inkantaiyini: "Iro kamiithatatsi jomishi-
towaitiri Barrabás, iriima Jesús intsitokaitiri".
21 Ipoña japiitanakiro jiwaripirori josampitantzi: "¿Iitaka pikowiri
nomishitowakaantairi?" Ari ikantaiyini maawoni: "¡Iri Barrabás!"
22 Ari ikantzi Pilato: "¿Tsikama nonkantirika Jesús jiitaitziri Cristo?"
Jakaiyini atziri: "¡Pimpaikakotakaantiri!"
23 Ari ikantzi jiwaripirori: "¿Tzimatsima kaaripirori jantakiri?" Iikiro
ishintsitatzi ikaimaiyini atziriiti, ikantzi: "¡Pimpaikakotakaantiri!"
24 Ari jiyotanaki Pilato aminaashiwaita josampitantzi, owanaa ikatsi-
mashiritaki atziripaini. Ikaimakaantaki jiñaa, jiñaitakiri maawoni iki-
waakotanaka, ikantanaki: "Tii naaka kowatsini nontsitokakaantiri jirika
kamiithashiriri. Pikowaiyirinika, iiroka yotaiyironi".
25 Ikantaiyanakini iriroriiti: "Nokowaiyini, naakataki jookantaitya
oityaarika awijatsini, jookantaityaari iijatzi nowaiyanipaini".
26 Ari jomishitowakaantaitakiri Barrabás. Iriima Jesús ipajatakaantai-
tanakiri, jiyakawintakiri impaikakoitiri.
27 Ikanta owayiriiti, ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato jiitaitziro "Preto-
rio". Ari japatowintakari maawoni owayiri.
28 Jaatonkoryaakiri Jesús, ikithaataitakiri kithaarintsi pitzirishimawotat-
siri ojyawori ikithaatapiintari pinkathariyitatsiri.
29 Jamathaitantakari kitochiitapo iitoki, joirikakaitakiri jakopiroriki
sawookaaki. Ipoña jotziirowashitari Jesús ithainkimawaitziri, ikantaiyini:
"¡Paapatziyawatyaari iwinkathariti Judá-mirinkaiti!"*
30 Ojyiki jiiwapoowaitakiri, jompojainawaitantakari sawookaaki.
31 Ikanta jishitakiro ishirontaminthawaitakari. Jaatonkoryagainiri
ikithaatakiriri inkaanki, ikithaatairi iithaari, jaanakiri impaikakoitiri.

* **27:29** Tima irooyitaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaitawo poriryaatatsiri, joirikapiintziro iijatzi jakopiroriki ashirokaaki.

Ipaikakoitziri Jesús irojatzi ikamantakari
(Mr. 15.21-41; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

32 Ikanta jiyaataiyanakini, itonkiyotakari Simón poñaachari Cirene, ish-
intsiwintaitakiri jinatanakiro impaikakotaitantyaariri Jesús.
33 Irojatzi jariitantakari tonkaariki oita Gólgota (akantziro aaka: Atziri-
itoni.)
34 Ari ipakowiitakari Jesús imiri itsipataitakiro iyipitintsi, ikanta ithow-
itawakawo kapichiini, tiimaita jiriro.†
35 Ari ipaikakoitakiri. Ikanta owayiriiti jaakiro ikithaayitari Jesús,
ipawakaakawo, ikimitakaantakiro jiñaaritaita iro jiyotantyaari iitarika
ayironi. Ari imonkaatakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri,
ikantaki:
Iñaariwintaitakawo noithaari,
Ipawakaayitakawo.
36 Ari isaikawintaiyirini, jaamaakowintari.
37 Ipoña josankinaitaki kantakaantakirori ipaikakoitantakariri,
okantzi: JIRIKA JESÚS, IRIITAKI IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI.
Jontarikakoitakiniri ipatziitoki.
38 Ari itsipataitakiri apiti koshintzi, ikatziyakotaka apaani jakopiroriki,
pashini jampatiki.
39 Ithainkimatakiri ikaatzi awijayitatsiri janta, jotikayinata,‡
40 ikantaitziri: "Aña iiroka pookirori tasorintsipanko, iro awijaki mawa
kitiijyiri piwitsikairo iijatzi. Iirokami Itomi Pawa ¿Iitama kaari payiitanta
ipaikakoitakimi? Powawijaakotaiya".
41 Irojatzi ikantakiri iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari
Yotzinkariiti, Fariseo-paini, iijatzi Antaripiroriiti, ikantaiyini:
42 "Jowawijaakotziri pashini, ¿kaarima jimatantawo jowawijaakotya
irirori, iriimi iwinkathariti Israel-mirinkaiti? ¿Arimi jowawijaakotatya
ipaikakoitakiri, aritaki ankimisantakirimi?
43 Jawintaawitakari Pawa, incha añiiri imapirorika jitakotari ari jowawi-
jaakotairi. Tima ikantapiintzi: 'Naaka Itomi Pawa' ".
44 Jimatsitakawo koshintzipaini itsipatakari ipaikakota, ithainkawaitakiri.
45 Ikanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniri-
tanaki, irojatzi jyiitiini ithapirotanaka ooryaatsiri.§
46 Ari ikaimanaki Jesús shintsiini, ikantanaki: "¡Elí! ¡Elí! ¿Lama sabactani?"
(Iro ikantaitziri añaaniki aaka: "¡Pawá! ¡Pawá! ¿Iitama pookawintantakinari?")
47 Ikanta ikaatzi saikawintakiriri, ikimawitawakari ikaimanaki, ikan-
taiyini: "Pinkimiri, ikaimatziiri Elías".
48 Ipoña ishiyapainta apaani, jomitsitsiyapaintzi manthakintsi
kipijyaariki, jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankakotakiniri
jatsimiyaatawakiromi.
49 Ikantaiyini pashini: "Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayiitairi".
50 Ipoña japiitanakiro ikaimanai shintsiini, piyakotanaka.
51 Okanta tasorintsipankoki, sagaanaki niyanki tontamawotatsiri
ithatashiitzirori, apikota okantanaka, opoñaanaka jinoki irojatzi isaawiki.
Antawoiti ontziñaanaka tankayitanaki mapi.

† **27:34** Irootaki joitaitziriri atziri iiro ikimaatsiwaitanta aririka jowasankitagaitiri. ‡ **27:39** Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata aririka inthainkashiritanti. Iro ojyawori amitaiyarini aakapaini, aririka ookotiri atziri anthainkashiritiri, ankanti: "¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!" § **27:45** Iro ikantayiitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaatsiri 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka ooryaatsiri 9.

52 Ithonka ipookakoyitanaki kaminkari, añaayitai ojyiki kamiithashiriri
kamayitaintsiri.
53 Tima jañagai pairani Jesús, ikaatzi añaayitanaatsiri ishitowanairo omooki
jiyaatai iriroriiti nampitsiki tasorintsitatsiri, joñaagayitantaa.*
54 Ikanta ijiwari owayiriiti itsipayitakari ikaatzi katziyawintakariri
Jesús, jiñaakiro ontziñaanaka, jiñaakiro okaatzi awijayitaintsiri, antawoiti
ithaawanaki, ikantanaki: "¿Imapirowitatyaama Itomitari Pawa jirika?"
55 Tzimatsi iijatzi janta tsinanipaini aminakotakiriri, irootaki poñainchari
Galilea-ki oyaatakiriri Jesús, ojyiki amitakoyitakiri.
56 Jiroka okaataiyini: María Magdala-jato, María inaanati Jacobo iijatzi
José, ari osaikaki iijatzi inaanati itomipaini Zebedeo.

Ikitaitakiri Jesús
(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

57 Ikanta otsiniriityaanaki, ari ipokaki ajyaagantachari poñaachari Ari-
matea, jiita José. Irijatzi jiyotaapiintakiri Jesús.
58 Jiyaatashitakiri Pilato, ikantapaakiri: "Pishinitinari nonkitatairi Jesús".
Ikanta Pilato ikantakaantaki jaanairi inkitatairi.
59 Ikanta José iponatantakari Jesús manthakintsi kititatsiri.
60 Jowakotakiri owakiraanataki jimoontashiitziri kaminkaripaini shiran-
taaki, joipinaakaantaki antawoiti mapi, jojyipitakotantakari. Piyanaka José.
61 Okanta María Magdala-jato, iijatzi pashini María, osaikawintapaintziri
tsika ikitaitakiri.

Aamaakowintawitariri tsika ikitaitakiri

62 Okanta awijanaki jiwitsikawintapiintaitawo kitiijyiri jimakoryaan-
taitari, ari jiyaataki ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini
janta ipankoki Pilato,
63 ikantapaakiri: "Pinkatharí, chapinki iiniro jañaawita amatawitantaniri,
nokimiri ikantzi: 'Aririka nonkamawitatya, iro mawatapaintsini kitiijyiri,
aritaki nañagai'.
64 Nokowi potyaanti aamaakowintyaarini irojatzi imonkaatantatyaari
mawa kitiijyiri. Aamaashitya jiyaataki tsiniri jiyotaanipaini, jagaatiri.
Impoña inkanti: '¡Añagai Jesús!' Aririka jimatakiro, ari owatsipirotatya
jamatawitanti".
65 Ari ikantanaki Pilato: "Jirika owayiriiti, paanakiri, pinkantiri jaa-
maakowintyaari tsika okaatzi pikowiri iiroka".
66 Ari jiyaataiyanakini, jiwichaakotapaakiri omooki. Ari isaikawin-
taiyirini.

28

Jañaantaari Jesús
(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Okanta awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, aritaki kitiijyitamanai
itapiintawori kitiijyiri. Ari iyaatamanai María Magdala-jato otsipatanakawo
pashini María aminairo tsika ikitaitakiri Jesús.
2 Ari ontziñaanakari shintsiini kipatsi, tima jayiitapaakitzi inkitiwiri
maninkariiti jotainkapaakiro mapi jashitantaitakawori omoo, isaikanta-
paakawo.

* **27:53** Iro jiitaitzi Jerusalén nampitsi tasorintsitatsiri.

3 Shipakirya ikantapaaka ikimitapaakawo ookathawontsi. Kitamaaniki
okantaka iithaari kimiwaitaka jiriniki.
4 Ikanta owayiriiti aamaakowintawitariri, jiñaawakiri, antawo
ithaawaiyanakini, kimiwaitaka inkamanakityiimi.
5 Ikanta maninkariiti, ikantanakiro tsinanipaini: “Iiro pithaawaiyini
iiroka. Niyotaki iri pipokashitzi Jesús ipaikakowiitakari.
6 Tii añiiri jaka, añagai. Tima ari ikantsitaka pairani. Pimpoki, paminiro
tsika jowawiitakari Awinkathariti.
7 Pimpiyanaki, pinkamantairi jiyotaanipaini, pinkantiri: ‘Añagai Jesús,
piyaatai Galilea-ki, ari piñaayitairi’. Aritaki ikamantsitakimi kitziroini”.
8 Okanta opiyanaka iyokitzi okantayitanaka. Iro kantacha antawoiti
okimoshiritanaki, oshiyashitanakari jiyotaani onkamantayitiri.
Oshiyaminthaita iyaati onkamantanti,
9 ari joñaagakawo Jesús, jiwithatawakawo. Iyaatashitanakiri okaakiini,
otziirowashitapaakari, awithakitiri iitziki.
10 Ipoña ikantziro Jesús: “Iiro pithaawi, piyaati pinkamantayitairi nirintz-
itaari, jiyaataita Galilea-ki, ari jiñaayitainari”.

Ikantayitzi owayiri

11 Okanta opiyaiyanaka tsinani onkamantanti, jatanaki iijatzi owayiri-
iti nampitsiki, ikamantapaakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari okaatzi awi-
jaintsiri.
12 Ari japatotaiyanakani Antaripiroriiti, ikantawakaiyani: “¿Tsika
ankantyaaka omanakotantyaariri?” Ikaimaitakiri owayiri, ikantziri: “Jirika
ojyiki nompinatimiri,
13 pinkantayitiri atziriiti: ‘Niyankiiti tsiniri, nomaanaki. Aamaa ari
ipokaiyakini jiyotaani, jaanairi’.
14 Aririka inkimaki jiwari, naakataki kantakowintimini iiro jowasanki-
taantzimi”.
15 Ari jimatakiro owayiriiti, jaakiri ipinaitakiriri, jantakiro okaatzi ikan-
taitakiriri. Irootaki jantitaari maawoni Judá-mirinkaiti jiroka, irojatzi
iroñaaka.

Jotyaantziri Jesús jiyotaani
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

16 Ikanta 11 jiyotaani Jesús, jataiyakini Galilea-ki osaiki otzishi ikantakiri
pairani Jesús ari jiñiiri.
17 Ikanta jiñaawairi, jotziirowashitawaari. Tzimayitatsi iijatzi kisoshiri-
wintawairiri.
18 Ikanta itsipatapaari Jesús, ikantapairi: “Impinkathapiroitaina inkitiki
iijatzi kipatsiki.
19 Irootaki nokantantzimiri: Piyaatiro maawoni nampitsi, pinkimisan-
takaayitairi atziripaini, pothotyairo maawoni. Aririka inkimisantayitai,
powiinkaayitairi, pimpairyagairi Ashitairi, Itomi, iijatzi Tasorintsinkantsi.
20 Piyotaayitairi atziripaini jantayitairo okaatzi nokamantayitakimiri. Ari
nontsipatapiintaimi naaka, kiso nowimi irojatzi paata onthonkantaiyaari
kipatsi”. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI MARCOS

Ikamantantakiri Juan owiinkaatantaniri
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Jiroka okanta opoñaantanakari Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Itomi Pawa, iitachari Jesucristo.
2 Pairani tzimatsi Kamantantaniri jiita Isaías. Josankinatakotakiri Pawa ikamantziriri Itomi, ikantziri:
Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkamantakotimi,
Iriitaki witsikaantimini.
3 Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:
Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki.
Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.
4 Ari okantzimaitaka, monkaataka ikinkithatakoitakiri. Kinkithataki pairani Juan otzishimashiki, ikinkithatakotapaakiro owiinkaataantsi, ikantantapaaki: "Powiinkaawintaiyaari Awinkathariti, powajyaantairo kaaripirori, aritaki impiyakotaimiro pikaaripiroshiriwaitzi".
5 Ojyiki pokashitakiriri Juan, Judea-jatzi ipoña Jerusalén-jatzi. Ikamantakoyitapaakiro ikaaripiroshiriwaitzi, irootaki jowiinkaatantakariri jiñaaki Jordán.
6 Iithaari Juan, jontyaitziro iwitzi camello. Jowathakitari mishinantsimashi. Jañaantari jowari kintori, jimiritari iyaaki pitsi.
7 Jiroka ikantaki Juan ikinkithatzi: "Aatsikitaki mapirotzirori ipinkatharintsitzi, nopinkathatsitataikari naaka. Tii onkantaajaiti inkimitakaantina jimpiratani onkantya noiyotashitantyaariri nonothopaitsitiri i-zapato-ti.
8 Iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaatantatyairimi Tasorintsinkantsi. Naakamachiini nowiinkaatantawo jiñaa".

Jowiinkaata Jesús
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

9 Ikanta ipokaki Jesús ipoñaakawo nampitsiki Nazaret saikatsiri Galilea. Jowiinkaatawakiri Juan antawaaki jiñaa Jordán.
10 Iro intonkaimatimi Jesús, kimiwaitaka ashitaryaanakityiiyaami inkiti, iñaawakiri ijyaawiinkashitapaakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki jojyapaakari shiro.
11 Ikimaitatzi jinoki ikantaitanaki: "Iirokataki Notomi nitakopirotani. Ojyiki nokimoshiriwintakimi".

Inkaaripiroshiritakaitirimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12 Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jataki otzishimashiki.
13 Ari ikowawitakari Satanás inkaaripiroshiritakairimi. Tima ojyiki kitiijyiri isaikawaitzi janta itzimira kowiinkari piratsi, okaatzi 40 kitiijyiri. Iro ipokantapaakari maninkariiti jimitakotapaakiri.

Jitanakari jantayitziri Jesús
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14 Ipoña ikinanaki Jesús Galilea-ki ikamantantziro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa impinkathawintantai. Aritaki jomontyaitakiri Juan irirori.

15 Ikantantapaaki Jesús, ikamantantzi: “Monkaatapaaka jiñiitantyaawori
impinkathawintantai Pawa, pinkimisantairo Kamiithari Ñaantsi. Powa-
jyaantairo pikaaripiroshiriwaitzi”.

Jaantaitanakariri 4 shiryaatzinkari
(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Okanta pashini kitiijyiri ikinanaki Jesús inkaarithapiyaaki Galilea,
jiñaapaakitziri iitachari Simón itsipatakari iririntzi Andrés ishiryaataiyini.
Tima shiryaatzinkari jinaiyini.
17 Ikantapaakiri: “Poyaatina, onkimiwaityaawo iroñaaka iriimi atziri
noshiryaatakagaimi”.
18 Aripaiti joyaatanakiri, jookanakiro ishiryaaminto.
19 Iro jiyaatanakitziimi kapichiini, iñaapaakitziri itomipaini Zebedeo
iitachari Jacobo itsipatakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki ishirikiro
ishiryaaminto.
20 Jaanakiri iijatzi. Iiniro isaikanaki iwaapati itsipatanaari jatziritipaini.

Atziri piyarishiritatsiri
(Lc. 4.31-37)

21 Aritaki ariitaiyakani Jesús nampitsiki Capernaum. Okanta kitiijyiri
jimakoryaantaitari, jiyotaantapaaki japatotapiintaita.
22 Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, janaanakiri Yotzinkariiti, iyokitzi
ikantaiyanakani.
23 Ari isaikitsitakari janta atziri piyarishiritatsiri, kaimanaki ririrori,
24 ikantzi: “Jesús, Nazaret-jatzi, niyotzimi naaka, iirokataki itasorintsiti
Pawa. Iro pipokantari jaka papiroyitaina”.
25 Ikantanaki Jesús: “¡Pimairiti piyari! ¡Piyaatai!”
26 Ikaimanaki shintsiini atziri, jompitatakaawaitanakari iwiyariti,
jookanakirira.
27 Ikantawakaanaka atziriiti: “Piñaataitiri jirika, ikitsirinkiri jowaw-
isaakotziri piyarishiritatsiri”. Iyokitzi jowapiroitanakiri.
28 Thaankiini ikimakoitanakiri Jesús janta Galilea-ki.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Ikanta ishitowanai Jesús japatotapiintaita, jaanakiri Juan ipoña Jacobo,
ikinaiyanakini ipankoki Simón, isaiki iijatzi Andrés iririntzi Simón.
30 Iro jariitapaakityaami, ikantaitawakiri: “Okatsinkaakiwaitatzi riyoti
Simón”.
31 Iikiro ipithokashitawo, ikathawakotakiro, joosaikakiro. Kaatanaki
okatsinkaakiwaiwita. Piriintanaka aminayitawakiniri oita ompawakiriri.

Joshinchaayitziri Jesús mantsiyari
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32 Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaakiniri Jesús ojyiki mantsiyari, ja-
maitakiniri iijatzi ojyiki piyarishiritatsiri.
33 Ipiyowintapaakari pankotsiki.
34 Joshinchaayitairi maawoni. Tiira ishiniti apaani piyari iñaawaiti josh-
inchaayitziri ikaatzi piyarishiritatsiri. Tima jiyotzi piyari ririrori tsika jiita
Jesús.

Jiyotaantzi Jesús maawoni Galilea-ki
(Lc. 4.42-44)

35 Okanta oñaatamani, ananinkanaki Jesús jamana otzishimashiki.

36 Ikanta Simón itsipatakari ikaatzi joyaataiyirini, jaminaminatairi.
37 Ikanta jiñaapairi, ikantapairi: “Yotaanari, jaminaminaitatziimi”.
38 Jakanakiri irirori ikantzi: “Thami aati, tiira iro nompokantyaari nosaiki jaka, ontzimatyii niyotaantayiti iijatzi pashiniki nampitsi”.
39 Ari okantzimaitaka, ithonkakiro Jesús janiitakiro Galilea-ki, jiyotaantaki maawoni nampitsi tsika japatotapiintaita, joshinchaayitairi ojyiki piyarishiriyitatsiri.

Joshinchagaitziri imatziri pathaawontsi (Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 Ipoña ipokaki imatziri pathaawontsi, jotziirowashitapaakari Jesús, ikantapaakiri: “Pikowirika, poshinchagaina”.
41 Jaminanakiri Jesús, jitakoshiritanakari. Jotirotantakari irako, ikantziri: “¡Nokowi, pishintsitai!”
42 Shintsitanai ipathaawaiwita.
43 Ikantawitawaari jiyaataira inampiki,
44 ikantziri: “Iiro pithawitakotana. Tampatzika piyaatashitanakiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatairo ikantakaantakiri pairani Moisés-ni, paanaki pinkitiwathatantaiyaari, iroora jiyoyiitantaimini ishitakotaimi”.
45 Iro kantzimaitacha pathaawaiwitachari, ikamantantanaki nampitsiki tsika okanta ishintsitantaari. Iro kaari okantantanaa isaikanai Jesús nampitsiki ijyikitapaakira atziri. Jataki otzishimashiki, ari isaikakiri. Aritzimaitaka jiyaashitziri ojyiki atziri.

2

Joshinchagairi Jesús kisopookiri (Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

1 Awisaki tsika okaatzi kitiijyiri, iijatzi ipiyaa Jesús nampitsiki Capernaum. Ikimayitawai atziripaini, ikantaitzi: “Ariitaa Jesús”.
2 Ipiyowintawaari iijatzi, tii jimonkaatapaakawo pankotsi. Jiyotaayitapairi maawoni.
3 Tzimatsi 4 atziri pokashitakiriri Jesús jinatakotakiri kisopookitatsiri.
4 Tii okantzi jiñiiri, jotzikakiri atziriiti piyotainchari. Atiitanaki jinoki pankotsiki, jimoontakiro ikatziyakara Jesús, jowayiitakotakiniri mantsiyari.
5 Ikanta Jesús, jiyotakotawakiri jawintaashiritatyaari, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantziri: “Notomí, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwaitaki”.
6 Kimaki Yotzinkariiti, ikantashiritanaki irirori:
7 “Ithainkakiri Pawa jirika. Tima tikaatsi kantironi impiyakotantiro kaaripirori, apaniro ikanta Pawa ipiyakotantziro”.
8 Yotaki Jesús ikinkishiritari, ari josampitziri, ikantzi: “¿Oitama pikinkishiriwaitantawori jiroka?
9 ¿Tiima okamiithatzimotzimi nokantakiri kisopookiri: ‘Ipiyakoitaimiro piyaaripiroshirinka?’ ¿Irooma pikowi nonkantiri: ‘Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto, piyaatai?’
10 Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri tzimatsi ishintsinka, ipiyakotziri kaaripiroshiririiti”. Ipithokashitanakari kisopookiri, ikantanakiri:
11 “¡Pinkatziyi! Paanairo pomaryaaminto. Piyaatai”.
12 Katziyanaka mantsiyari, jaanairo jomaryaaminto, shitowanaki. maawoni atziri jiñaawakiri. Iyokitzi ikantaiyanakani jiñaayitawairira. Ikimoshiriwintanakiri Pawa, ikantaiyanakini: “Imapiro okamiithataki jiroka. Tii añaapiintziro ojyawori”.

Jaantanakariri Jesús iitachari Leví (Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

13 Ipoña japiitapairo Jesús jiyotaayitapairi atziri inkaarithapiyaaki. Ari ipiyowintapaari iijatzi.*
14 Ikanta ithonkanakiro jiyotaantzi, awisanaki. Irojatzi jiñaantapaakariri itomi Alfeo iitachari Leví, isaiki irirori ikowakoyitziri kiriiki ijyininkapaini. Ikantapaakiri: "¡Poyaatina!" Katziyanaka, joyaatanakiri.
15 Ipoña Leví irirori, jaanakiri Jesús jowakaiyaari ipankoki. Ari jiyaatsitakari iijatzi jiyotaani, itsipatapaakari kowakoyitziriri ijyininka kiriiki, ipoña kaaripiroshiririiti. Ojyiki piyotainchari jowaiyani.
16 Ikanta Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti, josampitakiri jiyotaani Jesús, ikantziri: "¿Oitama itsipatantariri yotaimiri kaaripiroshiririiti, itsipatsitakari iijatzi kowakotziriri ijyininka?"
17 Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Aririka imantsiyati atziri ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsiri tikaatsi inkowi irirori. Tii apa nompokashitiri kamiithashiririiti nonkaimashiriyitairi, aña nopokashitatziiri kaaripiroshiririiti nonkaimashiriyitairi iijatzi".

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi (Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

18 Tzimatsi pokashitakiriri Jesús, josampitapaakiri ikantziri: "Itzitapiintakawo jiyotaani Juan jowanawo, ari ikimitsitari jiyotaani Fariseo-paini. ¿Oitama kaari itzitantawo piyotaani iiroka?"
19 Jakanaki Jesús, ikantziri: "Aririka intsipataityaari aawakaachari, ¿Arima jowashiriniintawaitatya? Kimitaka iiro, aña kimoshiri ikantaiyani jowaiyani.
20 Irooma paata, aririka jagaitakiri jiimintaitari, aripaiti intziwaitaiya.
21 Aririka jowapatankaitantyaawo owakiraari osapiki paijatori ikithaataitari, arira osapiryaapirotanaki amithatanatyaarika owakiraari.
22 Iroora kamiithatatsiri owantyaawo iiryaari jimiritaitari owakiraanakiriki mishinantsinaki. Irooma jowantashiitatyaawo paijatonaki, ari osanaryaakotanaki, apitiroiti apaatashiwaitatya".

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari (Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

23 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki. Ari joyiikitanakiri jiyotaani okithoki pankirintsi.
24 Tii inimotziri Fariseo-paini, josampitakiri Jesús, ikantanakiri: "¿Oitama joyiikitantawori piyotaani? ¿Tiima jiyotzi tii oshinitaantsitzi kitiijyiriki jimakoryaantaitari?"
25 Jakanaki Jesús ikantzi: "¿Tiima piñaanatakotziri ikantakota David-ni itsipatantakariri ikaataiyini ikamantawitakari itajyi?
26 Ityaaki tasorintsipankoki ipinkathariwitara Abiatar-ni, jowakawo tasorintsitanta, ipakiri iijatzi itsipayitakari. Tiira oshinitaantsiwita, apa jowapiintawitawo Ompiratasorintsitaari".
27 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Iriira atziriiti kantakaantzirori jiwitsikantaitakanariri kitiijyiri jimakoryaantaitari. Kaari kitiijyiri jimakoryaantaitari kantakaantzirori jiwitsikantaitakariri atziripaini.
28 Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzi irirori, janairo jiroka kitiijyiri".

* **2:13** Jiroka wairontsi Leví, irojatzi pashini iwairo Mateo.

3

Atziri kisowakori
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

1 Ipoña ityaapai iijatzi Jesús japatotapiintaita. Ari isaikitsitakari atziri
kisowakori.
2 Ikowaitatziira jiñiitiri joshinchaayitairi mantsiyari kitiijyiriki jimako-
ryaantaitari. Kimpoyaa jowaitanakiri, onkantya inthawitakotantyaariri.
3 Ipoña Jesús ikaimakiri mantsiyari, ikantziri: "Pimpoki, posatitya
niyanki".
4 Josampitakiri piyowintakariri: "¿Otzimika shinitaantsitatsiri antiri kiti-
ijyiriki jimakoryaantaitari? ¿Tiima okamiithatzi anishironkatanti, irooma
kamiithatatsiri owamaanti? ¿Tiima okamiithatzi antiro iroopirotatsiri,
irooma kamiithatatsiri ankaaripirowaiti?" Tikaatsi akanaintsini.
5 Jotsikanatanakari Jesús piyowintakariri, owatsimaashiritanakiri
jiñaakiri tii jinishironkayitantzi, ikantanakiri mantsiyari: "¡Pintharyaawako-
tai!" Matanaka, akotsitanai kamiithaini atziri.
6 Ikanta Fariseo-paini, jataki inkinkithawaitakairi aapatziyariri Herodes
jamini tsika inkantiri jowamaakaantantyaariri Jesús.

Ipiyotaiyani inkaarithapiyaaki

7 Ipoña ishitowanaki Jesús, ikinanai inkaarithapiyaaki itsipatanaari jiy-
otaani. Joyaatani jowanakiri Galilea-jatzi, Judea-jatzi,
8 Jerusalén-jatzi, Idumea-jatzi, maawoni nampiyitawori intatsikironta
antawaaki jiñaa Jordán. Ikimakotakiri iijatzi Tiro-jatzi, Sidón-jatzi, ikan-
taitzi: "Ojyiki itasonkawintantaki Jesús, jantaki ojyiki kaari jiñaapiintaitzi".
Pokaiyapaakini iriroriiti jiñiiri.
9 Irootaki Jesús ikantantanakariri jiyotaani jamakiniri pitotsi, iiro jawitsi-
nagaitantari.
10 Jimatakiro Jesús, joshinchaayitaki ojyiki. Otatsinkapirinikitawakaanaka
mantsiyari ikowi jotirotantawatyaari jako.
11 Ipokayitzi piyarishiritatsiri, jotziirowashitari Jesús, ikaimimaita
shintsiini, ikantzi: "¡Iiroka Itomi Pawa, niyotzimi naaka!"
12 Onkantya iiro jiyotsitantaitari Jesús, ikisayitanakiri.

Jiyoshiitaki Jesús 12 jotyaantapiroriti
(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

13 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki. Arira ikaimakaantapaakiri ikaatzi
kamiithatzimotakiriri. Jataiyakini ikaatzi ikaimakaantakiri.
14 Aripaiti jiyoshiitakiri 12 intsipatapiintyaari, iriitaki jotyaantiri
inkinkithatakaantayiti.
15 Ipasapiyaakari joshinchaayitairi irirori mantsiyari, ikaatzi
piyarishiriyitatsiri.
16 Jirika ikaatzi jiyoshiitakiri: Simón, jiitairi Pedro.
17 Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipataakiri Juan, irijatzi iririntzi Ja-
cobo. Jiitairi "Boanerges", (akantziri añaaniki aaka: "Otomi ookathawontsi".)
18 Ipoñaapaaka iijatzi Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo
itomi Alfeo, Tadeo, iijatzi Simón iitachari "Kisakowintantaniri",
19 ipoñaapaaka Judas Iscariote, pithokashitaiyaarini.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi
(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23)

20 Ipoña ipokaiyaini Jesús pankotsiki. Ari ipiyowintawaari ojyiki atziri-
paini, tii okantzi jiyaatapainti jowaiya Jesús.

21 Tzimatsi kantayitanaintsiri: “Shinkiwintaka Jesús”. Iro ipokantawitakari ijyininkathoriiti, jaanairimi.
22 Ariitaiyapaakani iijatzi Yotzinkariiti ipoñaayitaka Jerusalén-ki, ikantapaaki irirori: “Jirika atziri joshinchaatziiri ashitariri piyari iitachari ‘Beelzebú’, irootaki joshinchaantariri piyarishiriyitatsiri”.
23 Ikanta ikimaki Jesús, japatotaiyakirini, jojyakaawintatziiniri, ikantziri: “¿Tzimatsima piyari kaminaawakaachari iiro jaagantanta?
24 Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintantzi nampitsiki, jookawintawakaa.
25 Aririka jantaminthatawakaiya iijatzi atziri ikaatzi isaikaiyini ipankoki, jookawintawakaa.
26 Ari ikantari iijatzi piyari aririka jantaminthatawakaiya, jookawintawakaa, iiro iñiiro ishintsitai, ari japirotaiyaari.
27 Atziri ñaapirotachari kamiitha, tikaatsi matirini intyaashitiri ipankoki jayitiri tzimimotziriri irirori. Irooma aririka joojoitakiri, aritaki jimatakiri.
28 Pinkimi nonkantimi: kantatsi Pawa impiyakotairi kaaripiroshiriwaitatsiri, onkantawitatya jookimowaiwityaari.
29 Iriima ookimowaitziriri Tasorintsinkantsi, jashi jowairo, iiro ipiyakoitairi”.
30 Irootaki ikantantakariri Jesús, tima ikantaitatziiri: “Kamaari jinatzi”.

Inaanati Jesús ipoña iririntzipaini (Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

31 Ariitapaaka inaanati Jesús otsipatakari iririntzipaini, okaimakaantapaakiri, okatziyapaaka jikokiroki.
32 Ikantawitakari apatowintakariri: “Ari opoki pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi”.
33 Ikantanaki Jesús: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka iro nonaanatitari, iri nirintzitari?”
34 Ipithokashitanakari apatowintakariri, ikantzi: “Jirika, iriiyitaki nokimitakaantaari nirintzi, nokimitakaantaari nonaanati.
35 Ikaatzi antanairori ikowayitziri Pawa, iriitaki nirintzitaari, notsirotaari, irojatzi nonaanatitaari”.

4

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi (Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

1 Ipoña ipiyanaa iijatzi Jesús inkaarithapiyaaki, jiyotaantapai. Ipiyowintaitawaari. Otitanaka pitotsiki, saikakotaki niyanki kapichiini, katziyaiyachani atziriiti othapiyaaki ikimisantziri.
2 maawoni jiyotaayitziriri, jojyakaawintatziiniri, ikantzi:
3 “Tzimatsi pankiwaitatsiri, jataki ipankiwaitzi.
4 Okanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki. Ipokaiyapaakini tsimiri, jowapaakawo.
5 Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi. Thaankipiroini ojyookawitanaka. Tiira otontapathapirotatzi kipatsi,
6 sampishitanaki pankirintsi jooryaapaakira ooryaa. Tima tii ontyaapiroti oparitha inthomainta.
7 Tzimatsi pashini ookakitapainchari okitochiimashitzi, anaanakiro iroori ojyookanaki. Tii okithokitzi.
8 Tzimatsi pashini ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi, saankana ojyookapaaki, kithokitanaki maawoni. Tzimayitai okithoki

apaanipaini okaatzi jyookaintsiri. Apaani jyookapaintsiri, kapichiini okithokitanaki, pashini ojyikini okanta, pashini ojyikipirotanai okithoki”.*
9 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitatya inkimisanti”.
10 Aritaki jataiyaini maawoni atziri, apa isaikaki Jesús itsipayitanaari oyaayitapiintakiriri, ipoña 12 jiyotaani. Ari josampitaiyakirini Jesús, ikantziri: “¿Oitaka pojyakaawintakinari inkaanki?”
11 Jakanakiri Jesús, ikantzi: “Iroñaaka nonkamantimiro kaari piyowitaiyani, aritaki piyotairo tsika ikanta Pawa ipinkathawintantzi. Iriima pashinipaini, iiro nokamantsitari irirori, apa nojyakaawintashityaanari,
12 onkantya iiro ikimathatantawo ikimawitakari. Onkantawitatya inkimisanti, iiro ikimathatziro, iiro ipashinishiritai, iiro ipiyakoitairi irirori”.
13 Ipoña Jesús josampitanakiri, ikantziri: “¿Tiima piyotawakiro nojyakaawintakiri? Aririka napiitakimiro nojyakaawintimiro, ¿tsikatya pinkantya piyotantyaawori?
14 Tima jirika atziri ookakitakirori iwankiri, iriira ojyakaawintachari kinkithatzirori iñaani Pawa.
15 Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ipokapaaki Satanás, imaijantakaapaakiri. Iriiyitaki ojyakaawintziri ookakitapainchari aatsiki.
16 Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ikimisantawita thaankiini. Jojyakowitakawo ookakitapainchari omapipookitzi, ojyookawitanaka thaankiini.
17 Tiira jiyotakopirotatyiiro ñaantsi, tii inkisashityaawo ikimaatsikowintawo ikimisantawitawo ñaantsi, jowajyaantanakiro. Jojyakotakawo pankirintsi sampishitanaintsiri, tii ontyaapirotatyi oparitha inthomainta kipatsiki.
18 Tzimatsi pashini kimawitawori ñaantsi, ojyakaawintakiri ookakitapainchari kitochiimashiki.
19 Okantakaantziro jamatawiwaita apaniroini, ikinkishiryaakotawo jajyaagantya, iro ikowapirotakiri ontzimimotairi maawoni. Anaanakiro ñaantsi ikimawitawakari, jojyakawo pankirintsi kaari kithokitatsini.
20 Tzimatsi kimawakirori ñaantsi, ojyakaawintakiri ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi. Ikimisantanai, jojyakotanaawo apaani jyookapaintsiri, tzimaintsiri kapichiini okithokitanaki, pashini ojyiki okantanaka, pashini ojyikipirotanaki okithoki”.†

Onkoñaatakoyitai manakoyiwitachari (Lc. 8.16-18)

21 Ipoña ikantaki iijatzi: “Akowirika ootyaari ootamintotsi, ¿arima antatakotakiri kowitzinakiki? ¿Owakotzirima otapinaki? Tiira. Iro akowi onkoñiityi maawoni aminawaitantyaari.
22 Ari onkantyaari iijatzi, ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani.
23 Kowirori inkimathatairo, inkimisanti”.
24 Ikantanakiri iijatzi: “Paamaiyaawo okaatzi pikimakiri. Otzimikari pantzimotantani, jimapiroitaimikari iiroka apaata.‡

---

* **4:8** Kantakotachari jaka “okaatzi jyookapaintsiri”, kimitaka okaatzi 30 okithoki, pashini okaatzi 60 okithoki, pashini okaatzi 100 okithoki. † **4:20** Paminiro kantakotachari janta versículo 4.8. ‡ **4:24** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro.

25 Itzimirika otzimimotakiri, iikirora ontzimimopirotanakityiiri. Iriima
kaari otzimimotzi, iikirora jiyaatatyi jiñiiro iiro ontzimimopirotairi".§

Jojyakaawintziro Jesús ojyooki pankirintsi

26 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: "Tzimatsi ojyari ipinkathawintantai
Pawa. Ojyatyaari pankiwairintzi,
27 jimayi tsiniripaiti, inkakitamanai. Tiimaita jiyotzi tsika okanta ojy-
ookantanakari iwankiri.
28 Apaniro ojyookawaitzi, itanatyaawo oshitowanaki oryaani oshi, om-
poña ompowainkatanaki, tzimanaki ojyiki okithoki.
29 Onkantya osampatanaki, monkaapaititapaaka joyiipatantaityaawori".

Jojyakaawintaitziro oryaanikitatsiri okithoki inchato
(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

30 Ikantanaki iijatzi Jesús: "¿Oitama ojyari iijatzi ipinkathawintantai Pawa?
¿Oitama nojyakaawintimirori?
31 Ojyatyaawo aririka ampankitiro oryaanikitatsiri okithoki pankirintsi.
Okantawita oryaani onawita,*
32 aririka ampankitakiro, ojyookanaki, anaanakiro pashini pankirintsi,
antawo onkantayitya otiwa, ari iminkoshitantyaawo tsimiri otsimankat-
apishitakira".

¿Oitama jojyakaawintantawori Jesús ikinkithatakotziri?
(Mt. 13.34-35)

33 Ari ikantapiintatya Jesús jojyakaawintziniri atziri okaatzi jiyotaay-
itziriri. Kapichiinirika ikimathatawakiro atziripaini, kapichiinira jiyotairi.
Ojyikirika inkimathatawakiro atziripaini, ojyikira jiyotaapirotairi.
34 Okaatzi ikinkithatakaantziri, jojyakaawintatziiro maawoni, tii
jooñaawontziniri. Iriima jiyotaani, ikimathatakaakiri maawoni irirori.

Jomairintziro Jesús tampiya
(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35 Okanta otsiniriityaanaki, ikantanairi jiyotaani: "Thami amontyaakotai
intatsikironta".
36 Aritaki jatanai maawoni piyowintakariri. Arira isaikitsitakari irirori
pitotsiki montyaakotaiyanaini. Tzimatsi oyaatanakiriri ikinakoyitanaki
pashiniki pitotsi.
37 Ari omapokapaakiri antawoiti tampiya, otamaryaatanaki antawo, ki-
taatapaaka jiñaa pitotsiki, irootaintsi intsitsiyakoti.
38 Jowakiryaitanakiri jimayira opataki pitotsi, jotziitotaka, ikantaitziri:
"¡Yotaanarí! ¡Antsitsiyakotatyí!"
39 Piriintanaka Jesús, iñaanatanakiro tampiya, ikantziro: "¡Aritapaaki pita-
mpiyatzi!" Ikantsitanakawo inkaari iijatzi: "¡Pimairyaati!" Awisanaki
tampiya, mairyaatanaki inkaari.
40 Ikantziri jiyotaani: "¿Oitama pithaawashitanakiri? ¿Tikiraama pawin-
taariita Pawa?"
41 Ojyiki ipinkathatanakiri, ikantawakaiyanakani ithaawankakiini:
"¿Iitatyaakama jirika jomairintantawori tampiya, jomairintsitakawo iijatzi
inkaari?"

---

§ **4:25** Jiroka okantakotziri okaatzi ikinkithatakoitziri jaka: Ikaatzi yotawakirori niyotaakiriri, iikiro niyotakaapirotanakityiiri. Iriima kaari kimisantawakironi niyotaawitakariri, imapirotya iiro jiyotairo. * **4:31** Iro ikantakoitziri jaka "okitho iryaanikitatsiri pankirintsi" iitachari mostaza, jyookatsiri inampiki pashini atziri.

5

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri (Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

1 Ariitapaaka Jesús intatsikironta inkaariki, inampiki Gadara-jatzi.
2 Iro jaatakotapaakityaami, ishiyashitawakari piyarishiritatsiri ipoñaakawo kitataariki,
3 ari isaikawaitziri irirori. Tii jaawiyaitziri joojowiitantari ashirotha.
4 Itzimpijyiro joojowiitantari iitziki iijatzi jakoki. Tikaatsira kitsirinkirini.
5 Ari ikantaitatyaani maawoni kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, ikinayitzi otzishiki, kitataariki, ikaimawaitzi, itotakaayitawo mapijyitapaini.
6 Ikanta iñaawakiri ipokaki Jesús, ishiyashitawakari, jotziirowashitapaakari.
7 Ikaimapaaki shintsiini, ikantzi: "¡Jesús, Itomi Pawapirotatsiri, tiira nonkowi powashironkaina! ¿Tsikama pinkantataitinaka?"
8 Tima ikisapaakitziiri Jesús, ikantapaakiri: "¡Piyaati piyarí!"
9 Ipoña josampitanakiri: "¿Tsikama piitaka?" Ari jakanaki piyari, ikantzi: "Noita 'Jyikiyantzi', tima ojyiki nokaataiyini".*
10 Iikiro ikantanakitzi piyari: "Tii nokowi potyaantina pashiniki nampitsi".
11 Ari ipiyotaka tyonkaarikiini ojyiki chancho joshintagaiyini.
12 Ikantaiyini piyari: "Potyaantina janta chancho-ki".
13 Ari ikantzi Jesús: "Pantiro". Ari ishiyaiyanakani chancho impiitatzi otzishi, mitaiyapaakini inkaariki, ari japirota ipiinkaki. Ikaataiyini 2000 chancho.
14 Ithaawaiyanakini aamaakowintariri, shiyaiyanakani inkamantanti nampitsiki, ikamantakiri iijatzi maawoni saikayitatsiri jowaniki. Pokaiyanakini jaminiro awisaintsiri.
15 Ipokashiitanakiri Jesús, iñaitapaakitziiri piyarishiriwitachari. Isaikaki, ikithaataa, kamiitha ikantanaa. Ithaawantapaakari iñaapaakiri.
16 Ikaatzi ñaakiriri inkaanki ikamantawakiri pokayitaintsiri, ikantzi: "Piñaakiri jirika, iriitaki Jesús owawisaakotairi. Jowiinkakaantaki ojyiki chancho".
17 Ikantaitanakiri Jesús: "Piyaatai, tii nokowi pisaikimotina".
18 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki. Ikantawitawaari jowawisaakotakiri: "Nokowi noyaatanakimi".
19 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Iiro poyaatana, piyaatai pijyininkaki. Pinkamantapairi, pinkantiri: 'Jinishironkataana Pinkathari' ".
20 Ikanta jirika piyarishiriwitachari, jatai inampiki iitachari Decápolis ikamantapairi maawoni atziri, ikantapairi: "Jowawisaakotaana Jesús". Iyokitzi ikantaita ikimaitziri ikantayitapairi.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús (Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Ikanta ipiya Jesús ipoñagaawo intatsikironta. Ipiyowintawaari ojyiki atziri inkaarithapiyaaki.
22 Ari jariitapaaka pinkatharitatsiri japatotapiintaita jiita Jairo. Jiñaapaakiri Jesús, jotziirowashitapaakari,
23 ikantapaakiri: "Onkamatyi nishinto. Nokowi piyaati potirotantyaawo pako, oshintsitaita".

---

* **5:9** Jiroka wairontsi "Jyikiyantzi", irojatzi ikantsitaitari "legión".

24 Ari jiyaatanaki Jesús, iro kantzimaitacha joyaatanakiri ojyiki atziri,
jawitsinaimatanakiri.
25 Okanta tsinani osokaawaitachari, tzimakotaki 12 osarintsi
omantsiyawaitzi,
26 ojyiki jaawintawiitakawo, othonkakiro tzimimowitawori opinakow-
inta. Aminaashiwaitaka, iikiro iyaatatzi omantsiyatzi.
27 Okimaki iroori ikinkithatakoitziri Jesús, ikantaitzi: “Oshinchaantaniri
jinatzi Jesús”. Osatikantanakari atziri okinashitanakiri itaapiiki, otirot-
sitawakiri iithaari.
28 Tima okantashiritanakitzi iroori: “Aririka notirotsitawakiri iithaari, ari
noshintsitai”.
29 Apathakiro oshintsitanai osokaawita.
30 Jiyotsitanaka Jesús tzimatsi oshinchaashitakari ishintsinka, josampi-
tanakiri oyaayitakiriri, ikantziri: “¿Iitama otirotsitakinawori noithaari?”
31 Jakanakiri jiyotaani, ikantzi: “¿Tiima piñiiri jawitsinaimatanakimi atziri-
iti? Iikiro pikantatzi: ‘¿Iitama otirotsitakinawori noithaari?’ ”
32 Iikiro jaminaminatanakitziiri Jesús, jiñiiri otirotsitakiriri iithaari.
33 Okanta tsinani opinkathatanakiri Jesús, okawaitanaka. Tima iro joshin-
chagai. Iyaatashitanakiri, otziirowashitapaakari, okamantakotapaaka.
34 Ikantanakiro irirori: “Tsinaní, oshinchagaimi pawintagaana. Kantatsi
piyaatai, kimoshiri pinkantanaiya, aritaki shintsitaimi”.
35 Tikira inthonkiro Jesús iñaanatziro, ariitaiyapaakani poñainchari
ipankoki Jairo. Ikantapaakiri: “Kamaki pishinto. Iiro poñaashirinkashiwaitari
yotaantaniri”
36 Ikanta ikimawakira Jesús ikantaitapaakiri, ikantanakiri Jairo: “Iiro
powashirita, pawintagaina naaka”.
37 Tikaatsi ishiniti joyaatanakiri. Apa jaanakiri Pedro, Jacobo, Juan.
Iriitaki Juan iririntzi Jacobo.
38 Ikanta jiyaatanaki, ariitaka ipankoki Jairo. Ikimapaatziiri
ikamiñiinkataki atziriiti, jiraakoiyawoni.
39 Tyaapaaki Jesús, ikantapaakiri: “¿Oitama piraantaiyarini? Tii okami,
imakoryaatzi”.
40 Thainkashiri jowaitanakiri Jesús. Jomishitowapaakiri maawoni. Apa
isaikanaki ashitawori, iijatzi jiyotaani. Ityaashitanakiro jomaryaitakiro
iintsi.
41 Joirikawakotapaakiro, iñaanatzimaitawo, ikantziro: “¡Talita cumi!”
(akantziri apaantiki aaka: “Iintsi, pimpiriinti”.)†
42 Piriintanaka iintsi, aniitanai. Tima tzimakotaki 12 osarintsiti, irootaki
aniiwaitantanaari. Iyokitzi ikantanaka ikaatzi ñaakirori.
43 Ikantzi Jesús: “Pimpiroota owanawo”. Ikantanakiri iijatzi: “Tiira
nokowi pinkamantayitiri atziriiti”.

6

Ipiyaa Jesús Nazaret
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

1 Ikanta Jesús ipiyaa inampiki, ari joyaatairi maawoni jiyotaani.
2 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, jiyotaantaki Jesús japatotapiintaita.
Iyokitzi ikantaitakiri. Ikantayiitzi ikimaitziri: “¿Iitama jiyotanitantakari
jirika? ¿Iitama antakairiri kaari jiñaapiintaitzi?

† **5:41** Irootaki iñaawaitakiri Jesús, tima Aram-paanti jiñaawaitziri irirori.

3 ¿Kaarima jirika añaapiintziri ikimitziro inchakota? ¿Iriitaki otomi María?
¿Añiiri Jacobo, José, Judas, Simón, iriitaki iririntzipaini? ¿Kaarima iritsiro
atsipayitari anampitawo jaka?" Ari opoña tii ikimisantaitziri.*
4 Ikantanaki Jesús: "Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri
pashiniki nampitsi, irooma inampiki irirori isaikayitzi ijyininka, tii
ikimisantaitziri".
5 Irootaki kaari okantanta Jesús joñaagantiro ishintsinka inampiki. Tii
ijyikipirotzi mantsiyari joshinchaaki jotirotantari jako.
6 Antawo jowashiritakotakari ikaatzi kisoshiriwaitatsiri, kaari kowatsini
inkimisantai. Iro ikinantanakari jiyotaantayitzi pashiniki nampitsi tzimay-
itatsiri janta.

Jotyaantaitziri iyotaari (Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

7 Ipoña Jesús japatotakiri 12 jiyotaani. Ipasapiyaakiri ishintsinka inkit-
sirinkantyaariri irirori piyari. Jotyaantakiri, intsipatawakaanatya inkaati
apiti.
8 Ikantawakiri: "Iiro paanaki pithaati, powanawo, iijatzi piiriikiti, apa
paanaki pikotzi.
9 Iiro paanaki pashini piithaari. Apa pintyaantanatya pi-zapato-ti".
10 Ikantsitawakari iijatzi: "Pariitatyaarika pankotsiki, ari pimaapiintatyi,
irojatzi pawisantanatyaari pashiniki nampitsi.
11 Iirorika jaapatziyaitzimi, iirorika ikimisantaitzimi iijatzi, pawisapi-
thatanakiri. Potikanairo piipatsikiiti, iro jiyotantaityaari tii ikimisantziri
Pawa. Iriira jimapiroitai jowasankitaitiri paata, anaanakiro jowasanki-
taitakiri Sodoma-jatzi, Gomorra-jatzi. Imapirotatya".
12 Ikanta jiyaayitakira jiyotaani Jesús ikamantakiri atziriiti jowajyaan-
tairo ikaaripiroshiriwaitzi.
13 Jowawisaakoyitaki piyarishiritatsiri, joshinchaayitairi iijatzi ojyiki
mantsiyari itziritantari yiinkantsi.

Ikamantakari Juan owiinkaatantaniri (Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

14 Ariitakotakari pinkathari Herodes okaatzi jantayitakiri Jesús. Tima
ikantaitaki: "Añagaira Juan owiinkaatantaniri. Piñiiro otzimi ishintsinka".
15 Pashini kantayitatsiri: "Elías jinatzi". Ikantayiitzi iijatzi: "Kimitaka
iriitaki pashini Kamantantaniri".
16 Ikanta ikimaki Herodes ikantayiitakiri, ikantanaki irirori: "Iriitaki
añagaatsiri Juan nothatzinkakaantakiri".
17 Opoñaantari kitziroini Herodes jomontyaakaantziri Juan,
okantakaantziro Herodías, iinantawitari Felipe iririntzi Herodes. Irootaki
jiinantaari Herodes irirori.
18 Tima ikaminaantawitatya Juan, ikantawitari Herodes: "Tii okamiithatzi
piinantyaawo iina pirintzi".
19 Iro opoñaantakari okisaniintziri Herodías, okowawitaka owamaakaan-
tiri.
20 Irootaki jomontyaantakariri kitziroini Herodes. Iro kantzimaitacha
Herodes antawoiti ipinkathatakiri Juan, jiyotzi kamiithashiriri
jinatzi, kitishiri ikanta. Tiira ishiniwitari intsitokakaantiri. Okaatzi
ikaminaawitariri, okompitzimoshiritakari Herodes. Ari jishiwintawitawo
ikimisantziri.

---

* **6:3** Jacobo, irijatzira ikantaitsitari iijatzi Santiago.

21 Okanta pashini kitiijyiri, joimoshirinkawitawo Herodes itzimantakari pairani. Ipokaiyakini iwinkatharintsiti, ipokaki ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, ipokaki jiwayitatsiri Galilea-ki. Owaiyakani.

22 Ari otyaapaaki ishinto Herodías jowaiyani, amajyiitapaaki, okami-ithatzimotanakiri Herodes amajyiitani, okamiithatzimotanakiri iijatzi it-sipatakari jowaiyani. Ikantanakiro Herodes: "Ari nompakimi oitarika pinkamitinari.

23 Iiro namatawitzimi, jiyotzi Pawa tyaaryoo nokantzi. Iroorika pikowi okaatzi nopinkathariwintziri, arityaami onkantaki nompimi kajyitani".

24 Iyaatashitanakiro onaanati, okantapaakiro: "¿Oitama nonkamitiriri?" Okantanaki iroori: "Pinkamitiri iito Juan owiinkaatantaniri".

25 Piyapaaka mainawo, okantapaakiri: "Nokowi pimpinawo iito Juan, powakinawo samantanakiki".

26 Antawoiti jowashiritanaka pinkathari. Tima maawoni ikimaitakiri inkaanki, ikantakirori mainawo, tikaatsi inkinakaanairo, ontzimatyii im-piro okowakotakiriri.

27 Jotyaantaki owayiri jamakiniri iito Juan.

28 Jatanaki owayiri jomontyaitziri Juan, ithatzinkapaakiri, jamakotakiro iito samantanakiki. Ipakoitakiro mainawo, aanakiniro onaanati.

29 Ikanta ikimaiyakini jiyotaani Juan-ni. Pokaiyaini, ikitatairi.

Jowakaari Jesús 5000 shiramparitiri (Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Ariiyitaa jiyotaani jotyaantakiri, apatotapaa maawoni isaikira Jesús, ikamantapairi okaatzi jantayitakiri.

31 Iikiro ipokaminthatanakitzi atziri, piyayitacha pashini. Tii onkan-tapainti jiyaataiyaini Jesús jowaiya. Irootaki ikantantanakariri Jesús jiy-otaani: "Thami aati otzishimashiki, amakoryaawakiita kapichiini".

32 Otitaiyanakani pitotsiki, jataiyaini.

33 Iro kantzimaitacha, ojyiki aminakotawakiriri jiyaatanaki, jiyoitawakiri. Shiyaiyanakani ikinaiyanaki aatsiki, ipoñaanakawo nampitsiki. Iri itaiyakawoni jariita, apatotaiyapaakani.

34 Ikanta jariitapaaka Jesús, jiñaapaakitziiri ipiyotaiyakani. Jitakoshiryaa-paakari. Ikimiwaitakari oijya iirorika itzimi aamaakowintyaarini. Jiyotaay-itapairi iijatzi.

35 Aritaki tsiniriityaanaki, ipokashitapaakiri jiyotaani, ikantapaakiri: "Yotaanarí, asaikatziira otzishimashiki.

36 Pimpakairo piyotaantzi, jiyaataita atziripaini nampitsiki jamananti joyaari".

37 Ikantanaki Jesús: "Pimpiri iiroka joyaari". Ikantzi jiyotaani: "¿Pikowatzi-ima niyaati namanantakiti nowakaiyaariri? Ojyiki owanawontsi, iiro ji-monkaata kiriiki inkaati 200 ompinatyaari, nowakaantyaariri maawoni".†

38 Ikantzi Jesús: "¿Okaatzika tanta jamakiri atziriiti? Piyaati paminakitiro". Ikanta jaminakitziro, ikantziri: "Tzimatsi 5 tanta, ipoña apiti shima".

39 Ikantzi Jesús: "Poosaikiri maawoni atziri onatsiryaataki katawoshi-mashi, pinashiyityaari poosaikayitiri".

40 Jimatakiri. Tzimatsi nashiyitainchari isaikayitaki ikaatzi 100 atziri, jimatsitakari iijatzi pashini ikaatzi 50 atziri. Joosaikakiri maawoni.

† **6:37** Ikantakoitziri jaka "kiriiki" irijatzi ikantaitziri iijatzi pashiniki ñaantsi "denario".

41 Ipoña Jesús, jaakotanakiro 5 tanta itsipataakiri apiti shima, aminanaki
inkitiki, ipaasoonkiwintakiro. Ipitoryaakiro tanta, ipakiri jiyotaani, jowaw-
isaakiniri irirori atziripaini. Ari ikimitaakiri iijatzi shima, jantitakari maa-
woni.
42 Jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani.
43 Ijaikiyitairi 12 kantziri okaatzi jowagaantakari.
44 Kimitaka ikaatzi 5000 shirampariiti owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari (Mt. 14.22-27; Jn. 6.15-21)

45 Ikantanairi Jesús jiyotaani: "Thamira, pitaiyaawo pimontyaakotai
nampitsiki Betsaida". Ikantanakiri piyotawintakariri: "Kantatsi piyaayitai
pipankoki".
46 Ikanta jiyaatanai maawoni atziri, tonkaanaki Jesús otzishiki jamana-
manaata.
47 Aritaki tsiniriityaanaki, jiwiyaakotaiyaani jiyotaani niyantyaaniki
inkaari jimontyaakotaiyini. Apaniro isaikanaki Jesús otzishiki,
48 jaminakotakiri jiyotaani, shintsiini ikomataiyini oipiyapiyatakotziri
tampiya. Okanta okitiijyitzimataki, jiyaatashitairi, janiitantanaawo inkaari,
ikinashitapairi itaapiiki, iro jawijyimatirimi.‡
49 Ikanta jiñaawairi, jojyakaatziiri shiritsi jinatzi, kaimaiyanakini,
50 tima maawoni jariitashiryaanakari jiñaakiri. Ikantapaakiri Jesús:
"Naakataki pokatsiri, iiro pithaawawaitzi, tontashiri pinkantaiyaani".
51 Otitapaa pitotsiki, awisainkatanaki tampiya. Iyokitzi ikantawin-
tanakari.
52 Tima tikiraata jiyothatziroota jojyiñaantakawori Jesús tanta, iro kan-
takaantzirori ikisoshiriwaitaiyini.

Joshinchaantzi Jesús Genesaret-ki (Mt. 14.34-36)

53 Irojatzi jariitantaiyapaakarini inampiki Genesaret-jatzi.
54 Iro jaatakotapaakityaami, thaankipiroini jiyoitawakiri Jesús.
55 Ikamantawakaanaka maawoni nampitawori janta, jamakoitakiniri
mantsiyari jomaryaamintoki. Tsikarika isaiki Jesús, ari jamakoitziniriri.
56 Imataka ikinayitzi oryaaniki nampitsi, nampitsiki antawo,
iijatzi owaantsiki, jowakoitziniri mantsiyari aatsiki, ikantayiitziri:
"Pishinitawakiniri jotirotawakiro piithaari". maawoni otirotakirori iithaari
shintsiyitai.

7

Owaaripiroshiritziriri atziri (Mt. 15.1-20)

1 Ipoña ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkari, ipoñaakawo Jerusalén-
ki. Japatowintapaakari Jesús.
2 Jiñaapaakiri jiyotaani Jesús tii jantziro jamitapiintaiyarini ikiwaakota
jowaiyani. Ikijyimatapaakiri.
3 Okaatzi jantapiintziri Fariseo-paini, iirorika ikiwaakota, iiro jowaa.
Irootaki jamitapiintakari pairani ichariniiti: Aririka inkowi joya, ontzi-
matyii inkiwaakotawatya, inkitiwathatantyaari.

‡ **6:48** Paminiro Mt. 14.25.

4 Aririka jariitaiya jamanantzi, tikiraata jowapaiyaata, inkiwaakopirotawatya. Tiira apaani onkantya jamiyitari, ikiwayitsitawo jiraaminto, iyowiti, jonkotsiminto, imaaminto, maawoni.
5 Irootaki josampitantakariri Jesús, ikantziri: "¿Oitakama imaijantantaawori piyotaani jiyotaayitairi pairani achariniiti? Noñaapaakiri jowaiyani, tii inkiwaakotya".
6 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Amatawitantaniri pinayitzi. Iirokataki josankinatakotaki pairani Isaías-ni, ikantaki:

Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.
Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiithaini.
7 Aminaashiwaita jotziirowashitana ipinkathawitana,
Jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori.
8 Pimaijantakiro iiroka Ikantakaantani Pawa, pantashitakawo jamiyitari atziriiti. Pikiwayitziro piyowiti, piraaminto. Ojyiki okaatzi pantashiyitakari".
9 Ikantziri iijatzi: "Iroora pantapirotakiri pamiyitari, pithainkanakiro Ikantakaantani Pawa.
10 Jiroka rosankinari Moisés-ni, ikantzi:

Pimpinkathatiri piwaapati iijatzi pinaanati.

Ikantzi iijatzi:

Ontzimatyii jowamaitiri kijyimawaitziriri iwaapati iijatzi inaanati.
11 Iro kantzimaitacha iiroka pikantapiintzi: 'Ankajyaakairirika Pawa airiikiti, ontzimatyii ampiri. Onkantawitatya añiiri jashironkaawaitya awaapati iijatzi anaanati'.
12 Ari pikantakari iiroka, piyotaashiwaitakari atziripaini, tii inishironkatairi iwaapati iijatzi inaanati.
13 Apa pantashiwaitakawo jamiyitari pairani pichariniiti, irootaki pithainkantakawori iñaani Pawa. Ari pikantapiintatya pantayitziro kimitakawori jiroka".
14 Ari ikaimakiri Jesús maawoni apatotainchari, ikantziri: "Pinkimisantaiyini, pinkimathatantyaawori nonkantiri.
15 Okaatzi jowayiitari, tii owaaripiroshiritantzi. Irooma omishitowayitziri poñaachari inthomainta, irootaki owaaripiroshiritantatsiri.
16 Powakimpitatyaawo jiroka".
17 Ikanta jiyaataiyaini atziri, tyaapai Jesús pankotsiki. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "¿Oita pojyakaawintakiri?"
18 Jakanaki Jesús, ikantzi: "¿Iijatzima iiroka, tima pinkimathatawakiro? ¿Tiima piyotzi iiroka tii owaaripiroshiritantzi okaatzi jowayiitari?
19 Tikaatsi okantziro ashiri, apa okiniro ajyiitoki, irojatzi oshitowantaiyaari". Iro jiyotaantakiri Jesús, tii okaaripirotzi okaatzi jowayiitari.
20 Ipoña ikantanaki iijatzi: "Aririka ankinkishiriwaitya antakairi ajyininka kaaripirori, irootaki owaaripiroshiritantatsiri.
21 Tima inthomainta ashiriki opoñaayita: kaaripirori kinkishiritaantsi, kaari kinataantsi, mayimpiritaantsi, tsitokaantsi,
22 koshitaantsi, mashithataantsi, kaaripiroshiritaantsi, amatawitaantsi, mayimpiryookitaantsi, samakoniintaantsi, kijyimataantsi, asagaawintaantsi, tzimaityaashiryaantsi.
23 Okaatzi ikinkishiritapiintakari atziriiti kaaripirori onatzi, irootaki iñaantawori owaaripiroshiriwaitziri. Tima inthomainta ishiriki opoñaayitaka jirokapaini".

Awintaari Pawa Sirofenicia-jato (Mt. 15.21-28)

24 Opoñaashitaka ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro, irojatzi Sidón-ki. Ari isaikapaaki pankotsiki, tii ikowawita inkimakoitirimi. Tiimaita jimanakota.
25 Tima janta tzimatsi tsinani, piyarishiritatsiri ishinto. Okimakotawakiri iroori Jesús, iyaatashitanakiri, otziirowashitapaakari.
26 Kaari Judá-mirinka jiroka tsinani, opoñaatya iroori pashiniki nampitsi oita Sirofenicia. Okantapaakiri: "Jesús, poshinchagainawo nishinto, opiyarishiritatzi".
27 Ikantanakiro irirori: "Paata tsinani. Ikantaitakiranki: Tii jaapithaitziri jowanawo iintsi ampiri otsitsi joyaawo, apaniro jowawaita iintsi irojatzi inkimaniintantatyaari".*
28 Ari akanaki tsinani, okantziri: "Imapirotatya pinkatharí pikantakiri. Iro kantacha ikatziyapiinta otsitsi jantyaatsikiini, jowayitawo owanawontsi jookagaantayitziri iinchaaniki".
29 Ikantzi Jesús: "Ari okanta, imapirotatya pikantakiri. Kantatsi piyaatai, ari piñaapairo pishinto, shintsitai iroori".
30 Okanta iyaatai tsinani opankoki, oñaapairo ishinto omaryaaka omaamintoki, shintsitai.

Ikimakagairi Jesús ashikimpitawitachari

31 Ipoña jiyaatanai Jesús isaikawitapaakara nampitsiki Tiro, ikinanairo Sidón-ki, Decápolis-ki irojatzi jariitantaari Galilea-ki.
32 Ari jamaitakiniri atziri ashikimpitatachari, kaari ñaawaitatsiri iijatzi. Ikantaitapaakiri: "Jesús, potirotantawatyaari pako".
33 Ipoña Jesús jaanakiri jantyaatsikiini, josagaantantakari jakoimpiki ikimpitaki, itziritantakari jiiwari ininiki.
34 Aminanaki inkitiki, ikisashiritanaka, ikantziri: "¡Efata!" (akantziri apaantiki aaka: "piwitaryagaiya")
35 Iwitaryaanaka ikimpita, ñaawaitanai kamiitha.
36 Ikantawitawaari Jesús: "Iirora pikamantakotana". Iro kantacha ipiyathatakari, ikamantakiri maawoni atziri.
37 Iyokitzi jowaitanakiri Jesús, ikantaitzi: "¿Oitaka okamiithatantari jantziri jirika? Ikimakagairi ashikimpitawitachari, iñaawaitakagairi iijatzi kaari ñaawaiwitachani".

8

Jowakaari Jesús 4000 shirampariiti (Mt. 15.32-39)

1 Ikanta japatotaiyani ojyiki atziri, thonkapaaka owanawontsi. Ikaimakiri Jesús jiyotaani ikantziri:
2 "Antawoiti nitakoshiritakari atziripaini. Mawataki kitiijyiri itsipatakina jaka, tikaatsitapaaki jowaiyaari.
3 Aririka notyaantairi, ari owamaakiri itajyi aatsiki, tzimayitatsi poñaachari intaina".
4 Jakanaki jiyotaani, ikantziri: "¿Tsika ayika owakaiyaariri jaka otzishimashiki?"

---

* **7:27** Iriira jojyakaawintayiitziri Judá-mirinkaiti, ikimitari iinchaaniki. Iriima kaari Judá-mirinkatatsini ikimiwaitakari otsitsi.

5 Ari josampitziri Jesús, ikantziri: "¿Tsika okaatzika tanta tzimatsiri?"
Ikantaiyanakini irirori: "Tzimatsi 7".
6 Ari joosaikakaantakiri Jesús maawoni atziri kipatsiki. Jaakiro 7
tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipakiri jiyotaani jowawisaakiniri
atziripaini irirori.
7 Tzimitacha iijatzi shimaaniki. Ipaasoonkiwintakiri iijatzi, ipayitakiri
atziripaini.
8 Owaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ijaikitairo okaatzi tzima-
gaantapaintsiri 7 kantziri.
9 maawoni owainchari ikaatzi 4000 shirampariiti. Ari jotyaantairi maa-
woni.
10 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki itsipatanaari jiyotaani, montyaakotanai
intatsikironta oita Dalmanuta.

Ikowakowiitari Jesús intasonkawintanti (Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

11 Ipoña ipokaiyapaakini Fariseo, iñaanaminthatapaakiri Jesús, ikowi jiñiiri
intasonkawintanti, jiyotantyaariri imapirotatya opoña itasorinka inkitiki,
tima iñaantatyaari.
12 Ikisashiritanaka Jesús, ikantzi: "¿Oitama ikowantari jiñiina nonta-
sonkawintanti jirikapaini? Iiro noñaayimaitari. Imapirotatya".
13 Piyanaka Jesús, montyaakotanai.

Shiniyakairori itantani Fariseo (Mt. 16.5-12)

14 Ari imaijantanakiro jiyotaani jaantanatyaami tanta, apaanimachiini
tanta jaanaki ipitoki.
15 Ari ikantzi Jesús: "Ontzimatyii paamawintyaawo shiniyakaawori itan-
tani Fariseo iijatzi rashi Herodes".
16 Ari jiñaanaminthatawakaiyakani jiyotaani, ikantawakaa: "Kaarima aman-
tanaka tanta".
17 Ikanta Jesús jiyotakiri ikantawakaari jiyotaani, ikantziri: "¿Oitama
pikantawakaantari: 'Kaari amantanaka tanta?' ¿Tiima pikimi? Kisoshiri
pikantaka.
18 Tzimawitacha poki tii piñaantzi, tzimawitacha pikimpita tii pikimi.
¿Tiima pikinkishiritziro nojyiñaantakawori tanta?
19 Tima 5 tanta tzimawitachari, jowimaitaka 5000 shirampariiti. Poyi-
itairo okaatzi tzimagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?"
Ikantaiyini: "12 kantziri".
20 "Iijatzi nokantakiro, kaawitachari 7 tanta, jowaiyakani 4000 atziriiti.
Poyiitairo tzimagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?" Ikan-
taiyini: "7 kantziri".
21 Ari ikantziri: "¿Tikiraama pikimathatziroota?"

Jaminakaitziri kaari aminatsiri

22 Ariitaka Jesús nampitsiki Betsaida. Jamaitakiniri kaari aminatsiri,
ikantaitapaakiri: "Potirotantawatyaari pako".
23 Ipoña Jesús, ikathawakotanakiri. Jaanakiri othapiki nampitsi. Jiiwaaki-
takiri, jotirotantanakari jako. Josampitzimaitari: "¿Kantatsi pamini?"
24 Ari jaminanaki, ikantzi: "Aminawitaana, noñaawitaari atziri janiitaiyini,
tiimaita ikoñaapirotzi, jojyashitakawo inchato".
25 Ipoña japiitakiri jotirotakiri irookiki, ikantairi: Paminai iijatzi. Ami-
nanai, koñaatanai jamini intaina, jiñaanairo maawoni.

26 Jotyaantairi, ikantawairi: “Iiro pikinanai nampitsiki, tii nokowi pinkamantakotina”.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi jirika Jesús (Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Ipoña jawisanai Jesús itsipatanaari jiyotaani ikantanaawo nampitsiki saikatsiri Cesarea-ki inampiitiki Filipo. Okanta niyanki aatsi josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Oitama ikinkishiritakotanari atziripaini?”

28 Ari jakanaki jiyotaani ikantzi: “Ikantaitzimi Juan-ni owiinkaatantaniri pinatzi, ikantaitzimi iijatzi Elías pinatzi. Tzimatsi kantayitzimiri iijatzi pashini, Kamantantaniri piriintaachari”.

29 Ipoña josampitanakiri irirori, ikantziri: “¿Oita pikinkishiritakotanari iiroka?” Ari jakanaki Pedro: “¡Cristo pinatzi!”

30 Ikantzi Jesús: “Iiro pikamantakotsitana”.

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri (Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Ari jitanakawo Jesús ikamantziri jiyotaani onkaati awijyimotirini, tima iri iitapiintachari Itomi Atziri. Ikantziri: “Ojyiki nonkimaatsikowintaimi. Ojyiki inkisaniintina pinkatharipaini, ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari, iijatzi ikaatzi Yotzinkariiti. Jowamaakaantina. Iro awisawitatya mawa kitiijyiri, añagaana”.

32 Ari ikantakiriri, tii jimaniro. Ipoña Pedro, jaanakiri Jesús jantyaatsikiini, ikowawitaka inkaminairimi.

33 Ipithokapithatanakari, jaminanakiri jiyotaani, ikisanakiri Pedro, ikantziri: “¡Piyaati Satanás! Tii poshiritawo iiroka ikowakaantziri Pawa, poshiritashitakawo ikowayitziri atziriiti”.

34 Ikaimakiri Jesús piyowintakariri, ikaimakiri iijatzi jiyotaani, ikantakiri: “Tzimatsirika kowatsiri intsipataina jowajyaantairo ikowawaitashitari jantiri. Onkantawitatya impaikakoitirimi, intsipataina naaka.

35 Ikaatzi antashiwaitawori ikowashiriyitziri, ari impiyashitaiya. Iriima kamawintinani, okantakaantziro ikimisantziro Kamiithari Ñaantsi, aritaki jawisakoshiriyitai.

36 Aminaawaitashita iñaitziro otzimimotantzi ojyiki ajyaagawontsi jaka kipatsiki, impoña iñairo impiyashitaiyaawo añaamintotsi.

37 ¿Kantatsima impinatakowintaitya iiro iñaantaawo impiyashitaiya?

38 Tima ikaatzi kaaniwintanari naaka inkinkithatakotina kaaripiroshiririki atziri, ari nonkantsitaiyaari naaka iijatzi nonkaaniwintairi paata aririka nompiyi namairo jowaniinkawo Ashitanari nontsipataiyaari maninkariiti, tima naaka Itomi Atziri”.

9

1 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Tyaaryoowa, tzimayitatsi pikaatzi jaka, tikiraamintha pikamiita, ari piñaakiro ishintsinka Pawa tsika ikanta ipinkathariwintantai”.

Ishipakiryiimotakiri Jesús jiyotaani (Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 Okanta awisanaki 6 kitiijyiri. Tonkaanaki Jesús otzishiki, jaanakiri Pedro, Juan, Jacobo. Ari ishipakiryiimotakiri.

3 Kitamaa okantanaka iithaari, tikaatsi ojyakairi okitamaatanakira.

4 Iñaatziiri Elías itsipatapaakari Moisés, ikinkithawaitakaapaakiri Jesús.

5 Iñaawaitashiwaitanaka Pedro, ikantanakiri Jesús: “Yotaanarí, imapiro
okamiithatzi pamaiyakina jaka. Kamiitha niwitsikaiyimini mawa pankojyi-
tantsi: apaani pashitya iiroka, apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías”.
6 Tima ithaawaiyanakitziini, irootaki iñaawaitashiwaitantanakari.
7 Opoña opokapaaki minkori otsimankakotapaakiri. Ikimaitatzi ikan-
taitzi: “Nitakokitani jinatzi jirika notomi, pinkimisantiri”.
8 Ipoña jaminapirowitanaka, tikaatsi iñaanai, apa Jesús.
9 Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri iiro ikamantantziro iñaakiri
irojatzi paata aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri ari jañagai inkamaw-
itatya.
10 Jimatakiro tii ikamantakotziri, iro kantacha ojyiki
josampitawakaiyanakani oita iiro ithawitakotantari Jesús, ari jañagai
inkamawitatya.
11 Ipoña josampitaiyakirini, ikantziri: “¿Oitaka ithawitakotziri yotzinkari-
iti iri iiwatapaintsini Elías impoki?”
12 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: “Imapirotatya, iriitakira iiwata-
paintsini Elías impoki, jotampatzikatantapaaki. ¿Tsikama okantzika
josankinatakoitakina pairani? Tima okantzi: ‘Jirika Itomi Atziri, ojyiki
inthainkawaitaitiri’.
13 Pinkimi, aritaki pokaki Elías. Ojyiki imaamanitaitawakiri,
jimonkaatakiro okaatzi josankinatakoitakiriri”.

Jowawisaakotziri Jesús iintsi piyarishiritatsiri (Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

14 Ikanta jariitaa Jesús jookanakiri jiyotaani, iñaapaatziiri ipiyowintakari
ojyiki atziri itsipatakari Yotzinkariiti iñaanaminthatziri.
15 Ikanta iñaawairi ipokai Jesús, jiyokitziiwintawairi, ishiyanaka jiwith-
atawaiyaari.
16 Josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “¿Iitama piñaanaminthatantariri?”
17 Akanaki apaani, ikantanaki: “Yotaanarí, namatziimiri notomi pi-
yarishiritatsiri, tii okantzi iñaawaitai.
18 Impokashitapairirika, owanaa jompojakaawaitari kipatsiki. Ishimori-
paantiwaitakairi, jatsikaikiwaita, ikisotakairi. Nokantawitakari piyotaani
jowawisaakotainari, tii ikantziri”.
19 Jakanaki Jesús, ikantanaki: “Tiitya pikimisantaiyini iiroka. ¿Tsikapaitima
piyotika? Pamakiri jaka iintsi”.
20 Jamaitapaakiniri. Ikanta piyari iñaapaakiri Jesús, jompitatakaanakari
shintsiini iintsi, tyaanaki, ipinaawaita kipatsiki, ishimoripaantiwaitanaki.
21 Josampitanakiri Jesús iwaapati iintsi, ikantziri: “¿Tsikapaitima jitanaka
piintsiti?” Ikantzi: “Ari ikantsita owakiraa jiryaanitzi.
22 Itaakaawaiwitakari paampariki, ipiinkawaitzi iijatzi jiñaaki, ikowi
jowamairimi. Kantatsirika pinishironkatina, pantiro”.
23 Ikantzi Jesús: “¿Oitama pikantantawori ‘Kantatsirika...?’ Aririka
pinkimisantai, aritaki antatya maawoni”.
24 Ipoña ikaimanaki shintsiini iwaapati iintsi, ikantanaki: “Kimisantaw-
itachana, tiirika nokimisantapirotzi, pinkimisantakaapirotaina iiroka”.
25 Iikiro iñaatzi Jesús ipokaiyapaakini atziri, ikisanakiri piyari, ikan-
tanakiri: “Pintainaryiiyaari iintsi, iiro pipiyashitaari iijatzi”.
26 Ikaimanaki shintsiini piyari. Ikamimatakaanakiri iintsi. Ojyiki kan-
tanaintsiri: “Kamaki iintsi”.
27 Ipoña ikathawakotanakiri Jesús, jowatziyakiri. Añaanai.

28 Ikanta ityaapaakira Jesús pankotsiki, ari josampitakiri jiyotaani
apaniroini, ikantziri: "¿Kaari nokantantari naaka nowawisaakotiri?"
29 Ikantzi Jesús: "Imapirotatya ishintsitzi jirika piyari, okowapirotatya
aakowintyaawo amaña, antziwintyaari iijatzi".

Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro inkamimotanti (Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Ipoña jawisanaki Jesús, ikinayitanai Galilea-ki. Tiira ikowi inkimakotiri
atziriiti.
31 Tima jiyotaayitatziiri jiyotaani, ikantayitziri: "Irootaintsira jaakaan-
taitiri Itomi Atziri, jowamaitiri. Awisawitatya, mawa kitiijyiri, aritaki
jañagai iijatzi".
32 Iro kantzimaitacha tii jiyotaiyawakironi okaatzi ikamantawitariri.
Tikaatsi kowatsini josampitiri.

Tsika itzimi ñaapirotachari (Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Ariitaiyaani Capernaum-ki. Ikanta isaikaiyapaini pankotsiki, josampi-
takiri Jesús, ikantziri: "¿Oitama pikantawakaari inkaanki aatsiki?"
34 Ari imairitaiyakini irirori. Tima ikantaminthatawakaatya inkaanki
aatsiki itzimika ñaapirotachari.
35 Saikanaki Jesús, japatotakiri 12 jiyotaani, ikantziri: "Aririka pinkowi
piñaapirotya, pojyakotyaari ikanta ompirataari, tii iñaapirowaita irirori".
36 Jamaki iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori, ikantzi
Jesús:
37 "Ikaatzi pairyiirori nowairo ikimisantaana, impoña jaawakiri kamiitha
kimitakariri jirika iintsi, naaka jaaki kamiitha. Ari okimitari iijatzi, aririka
jaapatziyaina naaka, kimipirowaitaka iriira jaapatziyaka otyaantakinari
jaka".

Ari atsipatari kaari kisaniintairi (Lc. 9.49-50)

38 Ari ikantanaki Juan: "Yotaanarí, noñaaki chapinki atziri pairyiirori
piwairo, jowawisaakotzimaitari piyarishiritatsiri. Tiira añiiri antsipatyaari
jaka, nowajyaantakaakiri".
39 Ikantzi Jesús: "Iiro powajyaantakairimi. Tima ikaatzi tasonkawintan-
tatsiri ipairyiiro nowairo, iiro ikijyimataana osamaniityaaki.
40 Tima ari atsipatari kaari kisaniintaini.
41 Aririka jitakoitaimi impairyaitiro nowairo, inkantaiti: 'Nompakotiri
jiñaa jashitaari Cristo'. Iri impinaitairi paata. Imapiro".

Iiro pantakaantziro kaaripirori (Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

42 "Tsikarika itzimi antakaakirini kaaripirori iintsi awintaanari,
ojyakariri jirika jaka, ari jowasankitaayiitairi. Iro kamiithatatsimi
inthayiitiniri mapi ikintsiki, jowiinkaitiri inkaariki.
43 Iroorika pako pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro
onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi
pako. Irojatzi piyaaponthokitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo
otzimawita apiti pako ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari
pinkantaitatyaani pintagaiya,
44 tsika tii ikaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari.
45 Iroorika piitzi pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro
onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi

piitzi. Irojatzi piyaaponthokitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti piitzi ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya,

46 tsika tii inkaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari iijatzi.

47 Iroorika poki pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinkithoryaatyiiromi poki. Irojatzi piyaapityakitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti poki ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya,

48 tsika tii inkaamanitai chowitsi, tsika tii itsiwakanitai paampari iijatzi.

49 Tima paampariki jiñaantayiitaimi maawoni, inkimitakaantaitimiro iijatzi okanta tziwi okatyotzi.

50 Kamiitha okanta tziwi okatyotzi, aririka inkonowaitiro tsika oitya, iiro opantanaawo inkatyokantaityaawo. Pinkimitakotaiyaawo iiroka tziwipirori, paapatziyawakaiya, tima tii opantawo pintzimawintawakaiya".

10

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina (Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

1 Ikanta jawisanai Jesús jiyaatairo Judea, ikinanakiro intatsikironta Jordán. Japatowintawaari ojyiki atziri. Jitapaawo jiyotaayitapairi ikimitapiintziro.

2 Ari ipokakiri Fariseo, josampitapaakiri Jesús ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri: "¿Shinitaantsitatsima atziri jookiro iina?"

3 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: "¿Oitama ikantakaantziri Moisés-ni?"

4 Ikantaiyini irirori: "Ishinitaantziro Moisés-ni ookiro aina aririka impayiitairo osankinatakota ookawakaantsi".

5 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Okantakaantziro tii pikimisantanitzi, irootaki ishinitantakimirori jiroka.

6 Pairani itantanakari jiwitsikantzi Pawa, jiwitsikakiri shirampari, jiwitsikitsitakawo iijatzi tsinani.

7 Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina,
Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.

8 Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakariri Pawa,

9 tima apaani ikantanaa, iiro okantzi jookawakaiya".

10 Ikanta isaikaiyini pankotsiki, josampitairi jiyotaani okaatzi ikantakiri,

11 ikantanaki Jesús: "Itzimirika ookironi iina, aririka jagai pashini tsinani, imayimpiriwintakiro iinawitari kitziroini.

12 Ari okimita tsinani aririka ookiri oimi, agairika pashini shirampari, omayimpiriwintakiri oimiwitari kitziroini".

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini (Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

13 Ari jamaitakiniri Jesús iintsipaini, ikowaitzi jotzimikapatziitotantawatyaari jako. Ikanta jiyotaani Jesús ikisawakiri amayitziriri iintsi.

14 Tii inimotanakiri Jesús jiñaakiri, ikantziri: "Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai Pawa.

15 Imapiro, iirorika ipinkathaitziri Pawa inkimitakoityaari ikanta iintsipaini, iirora iñaitairo ipinkatharitai".

16 Ithomaawakiri iintsipaini, jotzimikapatziitoyitakiri, itasonkawintayitakiri.

Mainari ajyaagantachari (Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

17 Iro jawisantanaiyaarimi Jesús, ishiyashitakari mainari, jotziirowashitapaakari, josampitapaakiri: "Kamiithari Yotaanarí, ¿oitama nantairi noñaantaiyaawori kañaanimintotsi?"

18 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: "¿Oitama pikantantanari: 'Kamiithari pinatzi?' Apaniro ikantakaawo Pawa ikamiithatzi, tikaatsi pashini.

19 Aritakima piyotakotakiro Ikantakaantaitziri:

Iiro pitsitokantzi.

Iiro pimayimpiritzi.

Iiro pikoshitzi.

Iiro pithiiyakotanta.

Iiro pamatawitantzi.

Pimpinkathatiri ashitzimiri".

20 Jakanaki mainari, ikantzi: "Yotaanarí, nothotyaakiro maawoni irojatzi nitanakawo pairani iiniro niryaanitzi".

21 Ipoña Jesús jaminanakiri, jitakotanakari, ikantziri: "Tzimatsi apaani kowityaapainchari kaari pantziri. Piyaati pipankoki, pimpimantiro maawoni pashitari, pimpashityaari ashironkaachari. Ari piñagairo pinintagaiya inkitiki. Pimpoki, poyaatina".

22 Ikanta ikimawaki, okantzimoniintanakari. Owashiri ikanta ipiyanaa, tima ajyaagantzinkari jinatzi.

23 Ipoña Jesús, jaminanaki maawoni onaminaki, ikantziri jiyotaani: "¡Owanaa opomirintsitzimotari ajyaagantzinkari jiyaatai ipinkathariwintantzi Pawa!"

24 Jiyokitziitanaki jiyotaani ikimakiri ikantakiri. Japiitanakiro ikantzi: "Notomiiti. ¡Owanaa ompomirintsitzimotyaari jiyaatai ipinkathariwintantzi Pawa awintaawori jajyaagawo!

25 Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa".

26 Iikiro jiyokitziitanakitzi jiyotaani, ikantashiriyitanaki: "¿Tsikama iityaaka awisakoshiritaatsini?"

27 Jaminanakiri Jesús, ikantziri: "Iirowa jantziro apaniroini atziri, iriitaki Pawa antakairini. Tikaatsi pomirintsitzimotyaarini irirori".

28 Ikantanaki Pedro: "Jirika nokaataiyakini maawoni, nookayitanakiro tzimimoyitanari, noyaataiyakimini".

29 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Imapirotatya, tzimatsi kimisantanairori Kamiithari Ñaantsi, kinkithatakotanairori iijatzi, ari okanta jookawintantawori inampi, iririntzi, iritsiro, ashitariri, iina, jiintsiti, jowani,

30 iriitaki ñagaironi onkaati impairiri Pawa. Ojyiki onkaati pankotsi, iririntzi, iritsiro, ashitariri, jiintsiti, jowani. Onkantawitatya ojyiki inkisanintawaitairi, tima iiro osamanitzi iñiiro kañaanimintotsi.

31 Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi impoiyitatsiri, iri ñiironi jitaiyaawo".

Japiitairo ikinkithatakota Jesús jowamagaitiri (Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

32 Ikanta itonkaiyini ipampithatziro aatsi jiyaatiro Jerusalén-ki. Iriitaki
iiwatatsi Jesús janiitaiyini. Iyokitzi ikantaiyani jiyotaani, thaawashiri ikan-
taiyani joyaatziri. Ipoña japiitakiro Jesús japatotziri 12 jiyotaani, ikaman-
takiri awijyimotirini, ikantakiri:
33 "Aatatziira Jerusalén-ki. Ari jaitiri Itomi Atziri jaakaantiri ijiwari Om-
piratasorintsitaari intsipatatyaari Yotzinkariiti, jiyakawintiri jowamaitiri,
jaayiitanakiri atziriki kaari ajyininkata,
34 ishirontaminthaityaari, impajawaitaitiri, jiiwawaitaitiri,
jowamaitakiri. Iro awisawitatya mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatzi".

Ikowiri Jacobo itsipatari Juan (Mt. 20.20-28)

35 Ikanta Jacobo itsipatakari Juan, itomipaini Zebedeo, jontsitokapaakari
okaakiini Jesús, ikantakiri: "Yotaanarí, nokowi pantainawo nonkamitimiri".
36 Josampitanakiri irirori: "¿Iitama pikowiri nantimiri?"
37 Ikantaiyini: "Tima irootaintsi pimpinkathariwintanti, pishinitina no-
saikanampitimi pakopiroriki nontsipatimi ampinkathariwintanti".
38 Ikantanakiri Jesús: "Tii piyotziro oita pikamitanari. Ojyiki nonkimaat-
sityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya ojyiki? ¿Arima
pinkimitatyaana nonkami naaka?"*
39 Ikantaiyini irirori: "Aritaki nantakiro". Ikantzi Jesús: "Imapiro,
irootaintsi pantiro onkaati nonkimaatsityaari,†
40 irooma pisaikanampitina nakopiroriki pintsipatina ampinkathariwin-
tanti, iiro okantzi naaka noshinitaimiro, jashi ikajyaakaitakiri kitziroini".
41 Ikanta ikimaiyakini pashini jiyotaani, ikisanakiri Jacobo iijatzi Juan.
42 Ipoña japatotanairi iijatzi, ikantziri: "Piyotaiyirini iiroka pinkathariy-
itatsiri jaka, jompiratanta. Ari ikimitari iijatzi ñaapirotachari ipinkathaitziri
irirori.
43 Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, iri pinkimitakotya ompi-
rataari.
44 Iroorika pinkowi piiwatakaanti, iri pinkimitakotya ikanta ompirataari.
45 Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari
inkimitakotyaari ompirataari irojatzi inkamawintantantyaari, iri
pinatakowintantatsini, jookaakowintairi maawoni".

Jaminakagaitairi kamiitha Bartimeo (Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

46 Ikanta Jesús jariitaka nampitsiki Jericó. Jawisanai itsipatanaari jiy-
otaani iijatzi ikaatzi apatowintakariri. Okanta aatsinampiki, jiñaapaakiri
atziri iitachari Bartimeo, itomi Timeo, ikowakotantzi impashitaityaari.
47 Ikanta ikimaki irirori, iriitaki Jesús poñaachari Nazaret, ikaimotawakiri,
ikantziri: "¡Jesús, icharini David-ni, pinishironkataina!"
48 Ikisawiitanakari imairitantyaari, iikiro ikaimanakitzi shintsiini:
"¡Icharini David-ni, pinishironkataina!"
49 Katziyapaaka Jesús, ikantzi: "Pinkaiminari". Ari ikaimaitakiri ikan-
taitziri: "Pinkatziyi, ikaimatziimi, thaaminta pinkantanatya".
50 Jookanakiro ipiwiryaakominto, katziyanaka, ishiyashitanakari Jesús.

---

* **10:38** Iro ithawitakotzi Jesús jaka: "¿Arima pantakiro iiroka piriro kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyakotakina jowiinkaataitina naaka inkitaitakina?" † **10:39** Iro ithawitakotzi Jesús: "Imapiro, aritaki pantakiro piriro niriri naaka, aritaki pojyakotakina jowiinkaataitina naaka inkitaitina".

51 Josampitawakiri, ikantziri: "¿Iitama pikowakotanari? ¿Tsika nonkantaimika?" Jakanaki irirori, ikantzi: "Yotaanarí, nokowi naminawaitai kamiitha".
52 Ikantanaki Jesús: "Kantatsi piyaatai, oshinchagaimi pawintaana". Apathakiro jaminanai kamiitha, joyaatanakiri Jesús.

11

Ariitaka Jesús Jerusalén-ki
(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Irootaintsi jariitya Jesús Jerusalén-ki, jiwiyaaka osaiki nampitsi Betfagé otsipatakawo Betania, omontitakawo otzishi Olivo. Ari jotyaantakiri apiti jiyotaani,
2 ikantakiri: "Piyaati nampitsiki amontitakari. Ari piñaaki iwonkiri burro inthatakotya, tikira ityaakaitariita. Pinthataryaakotiri, pamakinari.
3 Aririka ikantaitawakimi: '¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?' Pinkantanakiri iiroka: 'Ikowatziiri Pinkathari. Ari joipiyaimiri iijatzi' ".
4 Jataiyakini, iñaakiri ithatakotaka iwonkiri burro pankotsinampiki. Ithataryaakotapaakiri.
5 Tzimatsi atziri ñaawakiriri, ikaimotawakiri: "¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?"
6 Ikantanakiri irirori okaatzi ikantawakiriri Jesús. Ishinitawakiniri jaanakiri burro.
7 Jamaitakiniri Jesús. Jowaitakiniri manthakintsi imitzikaaki burro, ityaakaanakari Jesús.
8 Tzimatsi oomaankashitanakiriri manthakintsi, pashini chikanaintsiri inchashi ishitashitantyaari owaniinkatantyaari tsika ikinanaki.
9 Atziripaini iiwataintsiri, ikaatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantaiyini:

¡Aatsikitataiki Awinkatharitiwí!
Tasonkawintaari jinatzi, Pinkathari aitziri otyaantakiriri.
10 Aapatziyaari impoyaatyaarini acharini David-ni.
¡Aatsikitataiki Awinkatharipirotyaari!
11 Ariitapaaka Jesús Jerusalén-ki, tyaapaaki tasorintsipankoki, jaminayitapaakiro maawoni. Tima aritaki tsiniriityaanaki, piyanaka Betania-ki itsipatanaari 12 jiyotaani.

Jiyakatziro Jesús pankirintsi kaari kithokitatsi
(Mt. 21.18-19)

12 Okanta okitiijyitamanai, piyaa Jesús ipoñagaawo Betania-ki, itajyaapaaki niyanki aatsi.
13 Jaminaki jantó jiñaaki okatziya pankirintsi, owaniinka okanta oshi. Jiyaatashitanakiro, jaminiro tzimatsirika okithoki. Tikaatsimaita, iyoshiita oshi, tima tikira okithokipaititaita.*
14 Jiyakatanakiro pankirintsi, ikantzi: "Ari pashi powaatyiiro iiro pikithokitai". Ikimaiyakirini maawoni jiyotaani.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki
(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

* **11:13** Kantakotachari jaka "pankirintsi", irojatzira jiiyiitziri "higuera".

15 Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki. Tyaapaaki Jesús tasorintsipankoki,
jomishitowapaakiri pimantayitatsiri iijatzi amanantayitatsiri. Jotatsinkayi-
tapaakiro jowayitziri kiriiki, ari ikimitaakiro iijatzi tsika jowayitziri shiro.
16 Tiira ishinitanai jawisakairo jajyaagawo osaikira tasorintsipanko.
17 Ari jiyotaantanaki, ikantzi: "Pairani josankinaitakiro, kantatsiri:
'Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintinari poñaayitachari nampitsiki'.
Iro kantzimaitacha pamatawitantatapiintaki iirokapaini pipimantayitzira,
pikimitakaantakiro koshintzipanko".
18 Ikanta ikimaiyakini Yotzinkariiti, itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsi-
taari, jaminaiyakironi tsika inkinakairo jowamaakaantiri. Iro kantzi-
maitacha ithaawantaitakari Jesús, tima iyokitzi ikantayitaka atziri jiñiiri
kamiitha okanta jiyotaantayitziri.
19 Tima aritaki tsiniriityaaki, piyanaa Jesús.

Sampishitanaki pankirintsi jiyakatakiri (Mt. 21.19-22)

20 Ikanta ikinamanai osaiki pankirintsi, jiñaapairo sampishitanaki, ka-
manaki maawoni oparithaki.
21 Ikinkishiryaanairo Pedro jiyakatakiro chapinki Jesús. Ikantziri: "Yotaa-
narí, paminiro pankirintsi piyakatanakiri, sampishitanaki".
22 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Pawintaiyaari iiroka Pawa.
23 Tima aririkami pinkowakotirimi Pawa joshirinkiromi otzishi jookiro
inkaariki, iirorika pikisoshiriwaitanaki, iri pawintaanatya, aritaki jan-
takimiro. Imapiro.
24 Iro nokamantantzimirori jiroka, tima aririka pamañaari Pawa pinkami-
tiri oityaarika, pawintaanatyaaririka, aritaki jantakimiro pikowakotziriri.
25 Aririka pamañaari Pawa, pimpiyakotairo kaari inimotzimiri jantzimo-
taitzimiri iiroka, onkantantyaari Ashitairi Inkitijatzi impiyakotaimi iiroka
pikinakaashitakari.
26 Iirorika pipiyakotairo jantzimotaitzimiri iiroka kaari inimotimini, ari
inkimityaari iijatzi Ashitairi Inkitijatzi, iiro ipiyakotsitaimi iiroka pantakiro
kaaripirori".

Ishintsinka Jesús (Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

27 Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki, aniiwaitapai Jesús tasorintsi-
pankoki. Ipokashitapaakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari
Yotzinkariiti, ipokaki iijatzi Antaripiroriiti.
28 Josampitapaakiri, ikantziri: "¿Iitaka otyaantakimiri poñaagantiro pish-
intsinka?"
29 Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Tzimatsi iijatzi naaka nosampitimiri,
aririka pakakina ari nonkamantakimiro iita otyaantakinari.
30 Tima jowiinkaatantaki Juan-ni, ¿Iita otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzirima?
Pakaiyinitya".
31 Ipoña ikantawakaanaka: "Aririka ankantakiri Pawa otyaantziriri, ari
inkantanakai: '¿Oitama kaari pikimisantantari?'
32 Aririka ankanti: 'Atziri otyaantakiriri', ari inkisanakai atziripaini. Tima
ikantaiyini atziriiti, Kamantantaniri jinatzi Juan-ni".
33 Ari jakaiyanakini, ikantaiyini: "Tii niyotziro". Ikantsitanaka iijatzi
Jesús: "Ari nokimitsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari".

12

Kaaripiroshiriri antawairintzi
(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

1 Ari jitanaawo Jesús jojyakaawintziro jiyotaantayitziri, ikantzi: “Ipankitaki shirampari chochokimashi, jotantotakotakiro, jiwitsikashitakiro jowironta paata owaaki, jiwitsikaki pankojyitantsi inkini jaminakoitiro pankirintsimashi. Ipoña jaminaki aminironi iwankirimashi, jataki irirori intaina.
2 Okanta irakapaititaki iwankiri, jotyaantawitaka jompiratani jagaatimi okithoki.
3 Ikanta jiñaawakiri antawaitatsiri, jaawakiri ipajawaitawakiri, joipiyairi tikaatsi jaanai.
4 Jotyaantawita iijatzi pashini jompiratani. Itsitokainawaitawakiri, ikawiyawaitakiri, joipiyakiri.
5 Jotyaantaki iijatzi pashini, jowamaitakiri. Ojyiki ikaatzi jotyaantawitakari, tzimayitatsi ipajawaitaitakiri, jowamaitakiri pashinipaini.
6 Apaani ikantapaaka itomi irirori, jitakopirotari, jotyaantakiri, ikantashiritzi: ‘Jirikarika notomi naaka ari impinkathaitakiri’.
7 Iro kantzimaitacha jirikapaini aminirori pankirintsimashi, ikantawakaa: ‘Jirikataa ashitaiyaawoni paata pankirintsimashi. Thami owamairi, ayiroota aaka’.
8 Jaawakiri, jowamaakiri. Jookakiri othapikitapaa pankirintsimashi.
9 ¿Iitama jantiri ashitawori pankirintsimashi? ¿Tiima ari impokanaki irirori, jowamairi aamaakowintawori iwankirimashi, jaminai pashini?
10 ¿Tiima piñaanatziro osankinarintsi? Kantatsiri:
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitakagaitaawo iroorikami tzinkamitsi.
11 Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki,
Irootaki ayokitziiwintantakariri maawoni”.
12 Ari ikowaiyanakini jaakaantanakirimi Jesús, jiyotawakiro iriitaki ikantakotziri. Tii okantzi, tima ithaawantatyaari atziri piyowintakariri. Jowajyaantanakiri, jiyaapithatairi.

Kamiithama impinaitiri pinkathari
(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

13 Ipoña jotyaantaitaki Fariseo itsipatakari aapatziyariri Herodes, ikowaiyini inkompitakaiyaarimi Jesús.
14 Ikanta jariitaiyakani, ikantapaakiri: “Yotaantanirí, okaatzi piñaanitari iiroka iroopirori inatzi, kaari inintakaashitani atziri. Piyotaantziro iiroka tyaaryoopiroini inintakaantziri Pawa. ¿Kamiithatatsima ampiri kiriiki ikowakotantziri Pinkathari César?”
15 Jiyotawakiri Jesús, ikowatzi jamatawitirimi osampitakiriri, ikantanakiri: “¿Iitama piñaantashiwaitantanari? Pamakinari kiriiki, naminawakiriita”.
16 Jamaitapaakiniri. Ikantzi Jesús: “¿Iitama ashitawori jojyakaawo jaka? ¿Iitama ashitawori iwairo?” Ikantaiyini irirori: “Jashi César”.
17 Ikantanaki Jesús: “Tima iri César ashitariri, pantatyaanari ikowakaimiri pimpinatiri. Irooma maawoni jashitari Pawa, pantatyaanari ikowakaimiri irirori”. Iyokitzii ikimpoyaanakiri Jesús.

Josampitakowintaitziro aririka jañagai kamayitatsiri
(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

18 Ipoña ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantayitatsiri
iiro jañagai kamayitatsiri. Josampitapaakiri:
19 "Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés-ni, kantatsiri:
Aririka inkami shirampari, jookawintanairo iina. Iirorika jowaiyantakairo,
kamiithatatsi jiinataiyaawo iririntzi. Aririka owaiyantai tsinani,
kimiwaitanaa iriirikami ashityaarini oimi kitziroini kamaintsiri.
20 Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 shirampari, iririntzi jinaiyatziini. Itawori
itzimi jaawitaka iina, tikira osamanitzi, kamaki, tii jowaiyantakairo iina.
21 Ipoña jaawitaawo pashini iririntzi apititatsiri itzimi. Ari ikimitakari
irirori, kamaki, tii jowaiyantakairo. Ipoñaawitapaaka mawatatsiri itzimi,
iijatzi ikimitakari irirori.
22 Ari ikantakari maawoni ikaataiyini 7 iririntzi. Tikaatsi owaiyantakaironi.
Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori tsinani.
23 Aririka jañaayitaimi paata ikamawitaka, ¿Itzimikama oimipirotaiyaari tsi-
nani? Tima maawoni ikaatzi 7 iinantawitakawo".
24 Jakanaki Jesús, ikantziri: "¿Oitama kaari pikimathatantawo osankinar-
intsipirori? ¿Oitama kaari piyotantawo ishintsinka Pawa?
25 Tima aririka jañaayitai paata kamayitatsiri, iiro itzimapai
aawakaachani. Jojyapaiyaari maninkariiti saikayitatsiri inkitiki.
26 ¿Tiima piñaanatziro josankinari Moisés-ni tsika ikanta Pawa
jiñaanatantakariri oota kitochiimaishi? Ikantakiri:
Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.
27 Ari ayotaiyini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri
Pawa, apa jimatziro añaayitatsiri. ¿Ñaakiro? Pikinakaashitakawo iiroka".

Iñaawintakoitziro ikowakaapirotairi Pawa (Mt. 22.34-40)

28 Ari ipokapaaki Yotzinkari, ikimapaakiri jiñaanatawakaa. Yotapaaki kami-
itha Jesús jiyotaakiri Saduceo, josampitapaakiri irirori: "¿Oitama itawori
kowapirotachari Ikantakaantaitani?"
29 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Jiroka kowapirotachari, okantzi:
Pinkimi Israel-mirinkaiti, jirika Awinkathariti Pawa, Pinkathari apaniroini
ikanta irirori.
30 Pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pitakoshintsitaiyaari,
pampithashiri powairi iijatzi.
Iro kowapirotachari Ikantakaantaitani.
31 Ari okimitawo apititanaintsiri, okantzi:
Pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pitakotawo piwatha iiroka.
Tikaatsi pashini Ikantakaantaitani anaironi jirokapaini".
32 Ikantanaki Yotzinkari: "Kamiithataki, Yotaantanirí, imapirotatya pikan-
takiri: Apaani jinatzi Pawa tikaatsi pashini.
33 Owanaa okamiithataki atakopirotaiyaari, atakoshiritaiyaari,
atakoshintsitaiyaari, pampithashiri owanairi. Iijatzi ankimitawakaanaiya
aaka, atakotawakaiya. Iro ikowakaapirotairi Pawa, anairo maawoni
itagaitzinirири Pawa jashitakaitariri iijatzi".
34 Ikanta Jesús, jiñaakiri kamiitha okaatzi ikantakiri, ikantanakiri:
"Irootaintsimi piñiiro pimpinkathatairi Pawa, impinkathariwintantaimiri
irirori". Tikaatsi kowanaatsini josampitanairi Jesús.

¿Iitya charinitariri Cristo? (Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

35 Ipoña jiyotaantaki Jesús tasorintsipankoki, ikantzi: "¿Oitama pikinkishiritari iiroka, aririka pinkimiri Yotzinkariiti, ikantzi: 'Jirika Cristo-tatsiri icharini jinatatzi David-ni?'
36 Tima Tasorintsinkantsi ñaawaitakaakiri pairani David-ni, ikantaki:
Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi nowinkathariti:
Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti,
Irojatzi paata nowasankitaantyaariri kisaniintayitakimiri, ari pimakoryaakiitairi.
37 Ikantsitaka kitziroini David-ni irirori: 'Nowinkathariti jinatzi Cristo'. ¿Tsikama inkini incharinityaari?" Ikanta maawoni atziri piyotainchari, inimoyitakiri ikimiri ikantayitziri Jesús.

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti (Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

38 Ipoña ikantaki iijatzi Jesús: "Paamaiyaari Yotzinkariiti. Owanaa ikowiro jowaniinkatya, inkantakaapirowaityaawo iithaarithanthanaa. Ikowi jiwithatapiintaityaari jiñaitiririka.
39 Aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita, ikowapiintziro josatitya niyankiniki. Ari ikimitari aririka jowaiyaani ijyininka, ikowapiintzi josatitya.
40 Jathaagakawo iijatzi kamatsiri oimi jaapithatziro opanko. Iro josamaninkantawori jamanapiinta iiro jiyotantaitari. Iro kantzimaitacha antawo jowasankitaayiitairi".

Ashironkainkawo tsinani (Lc. 21.1-4)

41 Ikanta Jesús isaikapaaki jaminakotziri otiyitziriri iiriikiti. Ipokaiyakini ajyaagantzinkari jotipiroyitzi irirori iiriikiti.
42 Ari opokapaaki tsinani kamatsiri oimi, ashironkainkawo inatzi, otitapaaki iroori apipintyakitiini kiriiki, tikaatsi monkaatachani amanantantyaari.
43 Ikantanakiri Jesús jiyotaani: "Anaantaki jiroka tsinani, anaakiri ikaatzi otipirowitainchari. Imapiro.
44 Tima ikaatzi otiyiwitainchari ojyiki, jotitashitakari tzimagaantatsiri iiriikiti. Irooma jiroka ashironkainkawo, apintziryaakiri otitakiri amanantantyaarimi okowayitziri".

13

Ikinkithatakotziro Jesús ompooki tasorintsipanko (Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ikanta ishitowanai Jesús tasorintsipankoki, ikantzi apaani jiyotaani: "Yotaanarí, paminirotya mapi jiwitsikantaitawori, antawo inatzi, owaniinkawaitaka pankotsi".
2 Ikantzi Jesús: "maawoni pankotsi piñaakiri, irootaintsi impookaitiro, iiro jiñagaitairo piwiryaawitachari mapi".

Iñagaitairi aririka othonkimataiya (Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

3 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki Olivo, jimontitapaakawo tasorintsipanko. Ari isaikapaaki. Ikanta Pedro, Juan, Jacobo itsipatakari Andrés, josampitakiri jantyaatsikiini, ikantziri:
4 "Pinkamantina: ¿Tsikapaitika omatya pikantakiri? Aririka imonkaatzimatatya, ¿tsika onkantyaaka niyotantyaari?"
5 Ari jakanaki Jesús ikantzi: "Paamaakowintya jamatawiitzimikari.

6 Ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaapaakina, inkanti: ‘Cristo
ninatzi naaka’.
7 Ari pinkimakotakiro owayiritaantsi, paamaiyaawo ominthaawashitz-
imikari, tima ontzimatyii imonkaataiya jirokapaini, tikiraata imonkaata
onthonkantaiyaari maawoni.
8 Jantaminthatawakaayitya maawoni nampitsiki jotyaantayitiri
pinkathariyitatsiri. Jiñaitiro ojyiki ontziñiiya, jiñaitiro ojyiki tajyinkataantsi.
Irootaki itanatyaawori inkimaatsitaityaawo jirokapaini.
9 Ontzimatyii paamaakowintaiya. Tima jaakaantaitatyiimi
jiwaripainiki impajawaitaitimi pankotsiki papatotapiinta. Impoña
jaayiitanakimi isaikayitzi pinkatharipirori okantakaantziro pawintaana,
ari pinkinkithatakotainari janta.
10 Iro kowapirotachari jityaawo atziripaini inkimakotairo Kamiithari
Ñaantsi maawoni nampitsiki.
11 Aririka jaayiitanakimi, iiro pikantashiritzi: ‘¿Oitama nonkantiriri?’ Tima
Tasorintsinkantsi yotakaimironi oita pinkantiri, tii iiroka ñaawaitashitachani.
12 Ari jiñaitaki aakaantirini iririntzi jowamaakaantiri. Piñi aakaantirini
itomi. Piñi owamaakaantirini ashitariri ikisaniintanakiri.
13 Owanaa piñiiro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana
pikimisantaana, iro kantzimaitacha aririka pikantaitanakityiiro
pawintaiyaana, aritaki nowawisaakotaimi.
14 Aririka piñaakiri jiitaitziri ‘Pinkaari Apirotantaniri’ isaikapaaki tsika tii
inintakaitziri, inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyay-
itai tonkaari otzishiki. Tima iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri
Daniel-ni”. (maawoni ñaanataironi jiroka, okowapirotatya inkimathatairo.)
15 “Pisaikirika jikokiroki pipankoki, ari pimpoñaatya pishiyanaki, iiro
pityaapanaatzi paapanaati oitya.
16 Powanikirika pisaiki, iiro paapanaatziro piithaari.
17 ¡Inkantamachiitiro paata onkaati motyaatatsiri, onkaati tzimatsini iintsiti
iiniro ithotzi!
18 Pamañaari Pawa, onkantya aririka pishiyayitaki, iiro otonkiyotantzimi
tyaawontsi.
19 Tima antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa ji-
witsikaitakiro kipatsi, irojatzi iroñaaka tii jiñaitziro kimityaawoni jiroka
ashironkaantsi. Iiro apiita jiñaitairo kimityaawoni.
20 Iiromi ishintsitaki Awinkathariti jomairintziro ashironkaantsi, tikaatsi
awisakotaatsinimi. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitairi irirori, awintaayi-
taiyaarini, irootaki jomairintantakawori ashironkaantsi.
21 Aririka pinkimi inkantaitimi: ‘Jirika Cristo’. Pashini kantimini: ‘Jirinta
Cristo’, iiro pikimisantziri.
22 Tima impokayitapaaki ojyaarini Cristo, ojyaarini Kamantantaniri.
Ari intasonkawintantayitapaaki, inkowawitya jamatawitirimi jiyoshiitairi
Pawa.
23 Paamaakowintaiya iiroka, aritaki nokamantsitakimiro kitziroini”.

Impiyantaiyaari Itomi Atziri (Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

24 “Paata, aririka onkaatapaaki jashironkaita antawo, ari intsiwakanaki
ooryaa, iiro joorintanaa kashiri,
25 intziroryaayiti impokiro inkitiki, maawoni oorintayitachari inkitiki
impookayiti iijatzi.
26 Aripaiti impokai Itomi Atziri inkinantapaiyaawo minkori, jiñaitawairo
ishintsinka iijatzi jowaniinkawo.

27 Impoña jotyaantakiri maninkariiti, japatotairi ikaatzi jiyoshiitaitakiri
nampiyitawori maawoni tsikarikapaini kipatsiki, irojatzi tsika ochimpita-
paa.
28 Ari okimitawo piñaapiintziro iirishitzi pankirintsi, piyotzi irootaintsi
osarintsitzimatai.*
29 Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitairo nokamantayitakimiri, poki-
mataana.
30 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi
jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri.
31 Iiro okantaitatyaani piñiiro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi
noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.
32 Tima apaniroini ikantakaawo Ashitairi jiyotziro tsikapaiti
imonkaataiya. Tii jiyotziro Itomi, iri owatsipiro maninkariiti saikatsiri
inkitiki.
33 Paamaakowintya, aminapiinta pinkantya, pamaña. Tii piyotzi tsikapaiti
imonkaatantyaari.
34 Ojyatyaawo aririka jiyaati atziri intaina. Jookanakiro ipanko, inkan-
tanakiri maawoni jompiratani oitarika jantiniriri. Iijatzi ikimitaakiri aa-
maakowintawori pankotsi, inkantanakiri: ‘Paamagaina’.
35 Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi ashitawori
ipanko, tsiniriitiini, niyankiitipaiti, iñiimataki tyoopi, onkitiijyitzimataki,
36 aririka jomapokaimi impiyi, iiro jiñaapaimi pimayi.
37 Okaatzi nokantayitzimiri iiroka, irojatzi nokantsitariri iijatzi maawoni:
‘Paamaiya’ ”.

14

Ikamantawakaita kitziroini jaakaantiri Jesús (Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ari kaatapaaki apiti kitiijyiri joimoshirinkapiintaitziro Anankoryaantsi,
jowantapiintaitawori iijatzi tantaponka. Ari ikamantawakaari ijiwari Om-
piratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, ikantawakaiyani: “Thami am-
atawitiri Jesús ayiri, owamaakaantiri.
2 Iro kantacha iiro amaamanitziri kitiijyiri joimoshirinkaita, ipiyakowin-
tarikari atziriiti”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari (Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

3 Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari.
Ari isaikaki jowaiyani. Ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari. Iyoshiita
owaaki inchatiya iitachari “nardo”, ojyiki owinawo, kamiitha okantaka
onaki jiwitsikaitziro mapi oita “alabastro”. Osataakotakiro opatziki, osai-
tantakari ipatziitoki Jesús.
4 Kisanaka ikaatzi ñaakirori, ikantawakaanaka: “¿Oitama apaatantawori
kasankaari?
5 Aririkami ompimantya, jagaitimi ojyiki kiriiki inkaatimi 300, iri am-
pashityaarimi ashironkainkari”. Ikisanakiro tsinani.*
6 Ari ikantzi Jesús: “Piñaashityaawo, ¿Oitama pikisantawori? Kamiitha
okanta noñaakiro antakiri.

* **13:28** Kantakotachari jaka “pankirintsi”, irojatzi ikantayiitziri “higuera”, iro jyookatsiri pashiniki nampitsi. * **14:5** Ikantakoitziri jaka “ojyiki kiriiki”, irijatzi ikantaitsitari iijatzi “denario”.

7 Ari inkantaitatyaani ashironkainkari piñiiri pintsipatyaari, pikowirika
pitakotyaari, ari pimpashitatyaari. Irooma naaka, iiro okantaitatyaani
piñiina pintsipataina.
8 Jiroka tsinani antatziiro aawiyiri iroori, iiwataki osaitantanawo
kasankaari ojyakaawintatyaana aririka inkitaitakina.
9 Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsi-
nani, ari onkantya joshiritantaityaawori antakiri iroori. Imapiro".

Ikinkishirya Judas jaakaantiri Jesús
(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

10 Ikanta Judas Iscariote, jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari
impimantiri Jesús. Iriiwitaka kaawitachari 12 jiyotaani.
11 Antawo ikimoshiritaiyanakini jiwari, ishinitakiri impiri kiriiki. Jami-
naminatanakiro Judas tsikapaiti jaakaantiri Jesús.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani
(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

12 Ariitapaaka itanainchari kitiijyiri jowantapiintaitawori tantaponka,
jowamaapiintaitziri jowaitari kitiijyiriki Anankoryaantsi. Ari josampitakiri
jiyotaani Jesús, ikantziri: "Yotaanarí, ¿Tsikama onkotsitakaantika aaka?"
13 Ari ikantanakiri apiti jiyotaani: "Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiy-
otyaari atziri jaakotziro ijiñaati kowityaaniki. Poyaatzishitanakiri,
14 tsikarika intyaapaaki, pinkantiri ashitawori ipanko: 'Ikowi jiyoti yotaa-
nari tsika jowakaiyaari jiyotaani'.
15 Ari joñaaganakimiro jinoki ipanko, antawo okantaka jiwitsikaitakiro
maawoni inkini jowaiyani. Ari ponkotsitakaantiri oyaari".
16 Jataki jiyotaani ariitaka nampitsiki. Jiñaakiro ikantakiriri, ari jonkotsi-
takaantakiri joyaari.
17 Okanta otsiniriityaanaki ariitapaaka Jesús, itsipatapaakari iijatzi 12
jiyotaani.
18 Ikanta jowaiyani, ikantzi Jesús: "Pikaataki patyootana, tzimatsi apaani
pithokashitinani. Imapiro".
19 Owashiri ikantaiyanakani. Josampiyitanakiri, ikantziri: "¿Naakama
pithokashitimini?" Pashini osampitziri: "¿Naakama?"
20 Ikantzi Jesús: "Iriitaki apaani pikaataki patyootakina.
21 Tyaaryoo impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri
pairani. ¡Ikantamachiitziri pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi irirori".
22 Iinta jowaiyani, jaakiro Jesús tanta. Ipaasoonkiwintakiro, ipito-
ryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: "Poyaawo, nowatha inatzi".
23 Ipoña jaatakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiy-
otaani, jirayitaki maawoni.
24 Ikantziri: "Niraani inatzi, iro shitowatsini jawisakoshiritantaiyaari
ojyiki. Irootaki oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari.
25 Iiro niritaawo, irojatzi paata aririka impinkathariwintantai Pawa, ari
napiitairo. Imapiro".

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro
(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

26 Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziri Pawa, jataiyanakini tonkaariki
otzishiki Olivo.
27 Ikantzi Jesús: "Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniripaiti. Tima josanki-
naitaki pairani kantatsiri:
Nowamairi aamaakowintariri oijya, ari inthontya impookanaki ipira.

28 Iro kantacha, aririka nañagai, Galilea-ki noyaapaimi”.
29 Ipoña ikantzi Pedro: “Aritaikima jookawintaimi pashinipaini, iiro nimatziro naaka”.
30 Ikantzi Jesús: “Iroñaaka tsiniripaiti, tikiraata japiitziro jiñi tyoopi, mawajatzi pinkantaki: ‘Tii noñiiri Jesús’. Imapiro”.
31 Iikiro ishintsitatzi Pedro, ikantzi: “Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami”. Ari ikantaiyakini iijatzi maawoni.

Jamana Jesús Getsemaní-ki (Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

32 Ikanta jariitaiyakani Getsemaní-ki, ikantapaakiri jiyotaani: “Ari pisaikawaki jaka, namanamanaatawatya”.
33 Iri itsipatanaka Pedro, Jacobo iijatzi Juan. Antawo jiraashiritakotapaaka.
34 Ikantziri: “Owamaimatatyiina nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini iiroka, pinkakimpiti”.
35 Jawisaniintanaki kapichiini irirori. Otziirowapaaka kipatsiki, jamanapaaka, iiro ikimaatsitantawo awijyimotirini.
36 Ikantziri: “Ashitanarí, tikaatsi pomirintsitzimotimini iiroka. Nokowawita pookakaawintinami onkaati nonkimaatsityaari. Iro kantacha iiro pantanawo nokowawitakari naaka, iro panti oita pikowakaakinari iiroka”.
37 Ipoña ipiyapaaka, jiñaapaatziiri jimagaiyini. Ikantapaakiri Pedro: “Simón, ¿Oita pimaantari? ¿Tiima pikisashitawo piwochokini?
38 Pinkakimpiti, pamaña, otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashiwaitanita, ojyiki inawita kamiithatatsiri pikowawitari pantirimi”.
39 Iijatzi ipiyanaa, amanapaa iijatzi. Irojatzi japiitapai ikantayitakiri inkaanki.
40 Ikanta ipiyapaa, iijatzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawo okantaka iwochokini. Ikaaniwaitzi jiyotaani, tii jiyotzi oita inkantiri.
41 Iro mawatanaintsiri ipiyapaaka, ikantapaakiri: “¿Irojatzima pimagaiyini? Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitiri kaaripiroshiriki atziri.
42 Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitzimatapaaki pithokashitinani”.

Jagaitakiri Jesús (Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

43 Jiñaawaiminthaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Ojyiki itsipatapaakari, jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaantani jinatzi pinkathariiti apatowintariri Jesús: Ijiwari Ompiratasorintsitaari, Yotzinkariiti, iijatzi Antaripiroriiti.
44 Tima Judas, pithokashitantachani, ikantsitakari kitziroini jamaniwo: “Tsika itzimi nonthopootapaakiri, iriitaki, poojotiri, paanakiri”.
45 Ikanta jariitapaaka, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikantapaakiri: “Yotaanarí”. Ithopootapaakiri jiwithatapaakari.
46 Joirikaitapaakiri Jesús, joojoitapaakiri.
47 Ikanta tsipatakariri okaakiini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti, itotsitakiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari.
48 Ipoña ikantzi Jesús: “¿Naakama koshintzi, pamashitantanari powathaaminto, pipajaminto?
49 Tima piñaapiintana niyotaantzi tasorintsipankoki ¿Kaarima paantana janta? Ari onkantya, iro imonkaatantyaari josankinatakoitakinari pairani”.

50 Shiyaiyanakani jiyotaani, jookawintaitanakiri apaniroini.

Mainari shiyanainchari

51 Tzimatsi mainari oyaatakowintanakiriri Jesús. Ikithaawitaka. Iro
kantzimaitacha joirikawiitakari irirori,
52 jaatonkoryaanakiro iithaari ithañaanaka, ishiyamirikitashitanaka.

Japatowintaitari Jesús
(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53 Ipoña jagaitanakiri Jesús ijiwaripiroritiki Ompiratasorintsitaari. Ari
japatotaiyakani maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari An-
taripiroriiti, iijatzi Yotzinkariiti.
54 Ikanta Pedro noshikaka irirori ipoki iintsikiryoini, joyaatakowintakiri
Jesús, irojatzi jariitantapaaka osaiki ipanko ijiwaripiroriti Ompiratasorintsi-
taari. Ari ikatziyapaakari itsipatapaakari jompiratanipaini, jakitsitaiyani
paampariki.
55 Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatzi apato-
tainchari, jaminawitaka iitya thiiyakotyaarini Jesús onkantantyaari jowa-
maakaantiri.
56 Tzimawitaka ojyiki thiiyakowitapaakariri, tiimaita imonkaatawakaa
ikantawitakari pashinipaini.
57 Opoña ikatziyanaka apaanipaini, ithiiyakotanakari Jesús, ikantzi:
58 “Nokimiri naaka chapinki jirika, ikantzi: ‘Ari nompookakiro tasorintsi-
panko, jiwitsikani atziri, iro awisawitatya mawa kitiijyiri nonthonkairo
niwitsikainiri pashini, kaari ipomirintsiwinta atziri jiwitsikiro’ ”.
59 Tima jinashiyitakawo okaatzi ikantawitakari pashini.
60 Ipoña ikatziyanaka ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari, josampi-
tanakiri Jesús, ikantziri: “¿Oitama kaari pakanta? ¿Tiima pikimi okaatzi
ikantakoitzimiri?”
61 Irojatzi jimairitaki, tii jaki. Japiitziri josampitziri: “¿Iirokama Cristo,
Itomi Tasorintsitatsiri?”
62 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Naakataki. Irootaintsi piñiiri Itomi Atziri
intsipataiyaari jakopiroriki Pawa impinkathariti. Impoña piñiiri impiyi
inkinapai minkoriki”.
63 Ikanta ikimaki ijiwaripiroriti, jaanakiro iithaari isagaanakiro ik-
isanaka, ikantzi: “¿Iitama pashini ankowiri inkinkithatakoitiri?
64 Pikimaiyakirini maawoni ithainkakiri Pawa. ¿Tsikama pikantaiyinika
iiroka?” Ikantzi maawoni: “¡Tzimataiki ikinakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!”
65 Tzimatsi apaanipaini iiwapootanakiriri. Tzimatsi pashini
otzimikapootakiriri, ipoña ikapojawaitziri, ikantzimaitari: “¿Incha piyoti
Kamantantaniri?” Jimatsitakawo iijatzi jompiratani ijiwaripiroriti,
ipajawoowaitakiri.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mt. 26.69-75; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

66 Isaikaki Pedro jikokiroki, shitowapaaki tsinani jompiratani
ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari.
67 Oñaapaakiri Pedro jakitsita paampariki, okantziri: “¿Tiima iiroka itsipat-
apiintari Jesús Nazaret-jatzi?”
68 Jotikanakiro Pedro, ikantanaki: “Tiitya, tii niyotzi iita pikantanari”.
Shitowanaki kapichiini. Irojatzi jiñaantanakari tyoopi.
69 Okanta osamaniityaaki, oñagairi iijatzi, okamantakiri akitsitachari,
okantziri: “Irijatziita jirika”.

70 Japiitanakiro Pedro jotikiro. Tikira osamanitzi, japiitanakiro ikaatzi
saikaintsiri josampitziri, ikantziri: "Iirokataki itsipatapiinta Jesús, tima
Galilea-jatzi pinatzi, iriiwaitaki ikantziro jiñaawaitzi".
71 Ikantzi: "Tii niyotziri pikantanari. Jiyotzi Pawa imapiro nokantzi,
nothiiyarika, jowasankitainaata".
72 Ari japiitanakiro jiñaanaki tyoopi, kantanaka apiti japiitakiro.
Ikinkishiryaanakiro Pedro ikantakiriri Jesús: "Tikira apititanaki jiñi
tyoopi, mawajatzi potiki, pinkanti: 'Tii noñiiri Jesús' ". Iraanaka
ikinkishiryaanakiro.

15

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Okanta okitiijyitamanai, japatotaiyaani maawoni pinkathariiti: iji-
wari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antaripiroriiti, Yotzinkariiti, ojyiki
ikinkithatakotakiri Jesús. Ipoña joojoitanakiri, jagaitanakiri isaiki Pilato.
2 Josampitawakiri Pilato, ikantziri: "¿Iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti?"
Jakanaki Jesús, ikantzi: "Irootaki pikantakiri".
3 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari, ikisaniintanakiri, ithiiyakowin-
tanakari.
4 Japiitanakiri Pilato josampitziri: "¿Tikaatsima pinkantiri iiroka? ¿Tiima
pikími okaatzi ikantakoyiitzimiri?"
5 Tii jaki Jesús. Jotzikanaminthatanakiri Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús
(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

6 Tzimatsi jantapiintziri Pilato: maawoni osarintsiki joimoshirinkaiyaani
Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi ijyininka jaakaantaitziri ikowiri.
7 Tzimatsi iitachari Barrabás, jomontyaitziri itsipayitakari ikaataiyini
jowamaantaki, jowayiritari iwinkathariti.
8 Ikanta ipokaiyapaakini atziri, ikowakotapaakiri Pilato jantiro jamitapi-
intari.
9 Jakanaki Pilato, ikantzi: "¿Iriima pikowi nomishitowakaantiri jiitaitziri
'Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?' "
10 Jiyotzi Pilato, ikisatya ijiwari Ompiratasorintsitaari jaakaantantakariri
Jesús.
11 Iro kantzimaitacha ijiwari Ompiratasorintsitaari, jowatsimaakiri atziri-
iti inkantaiyini: "Iri kamiithatatsi jomishitowaitiri Barrabás".
12 Japiitanakiri Pilato josampitziri: "Jirika jiitaitziri 'Iwinkathariti Judá-
mirinka', ¿Tsikama nonkantirika?"
13 Ikantzi ikaimaiyini atziri: "¡Pimpaikakotakaantiriwí!"
14 Ikantzi Pilato: "¿Tzimatsima kaaripirori jantakiri?" Iikiro ishintsitatzi
ikaimaiyini ikantzi: "¡Pimpaikakotakaantiriwí!"
15 Ikowanaki Pilato jantiniri ikowakiri atziripaini, jomishitowakaantakiri
Barrabás. Iri ipajatakaantanaki Jesús, jagaitanakiri impaikakoitiri.
16 Ikanta owayiriiti ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato, jiitaitziro "Preto-
rio". Ari japatotakiri maawoni owayiri.
17 Ikithaatapaakiri kithaarintsi pitzirishimawopirotatsiri kimitawori
ikithaatapiintari pinkathariyitatsiri. Ipoña jamathaitantakari kitochiitapo.
18 Iro jantantawori jiroka, tima ithainkimawaitatziiri. Ikaimotzimaitari,
ikantzi: "¡Jirikataa iwinkathariti Judá-mirinkaiti!"

19 Ipoña jompojainatantari sawoo. Jiiwapootakiri. Jotziirowashitzimaitari impinkathatirimi ikantzi.
20 Ari jishitakiro ishirontaminthatari. Jaatonkoryagairi, ikithaatairi iithaari irirori. Jaanakiri impaikakotiri.

Jowamaitakiri Cristo ipaikakoitziri
(Mt. 27.32-56; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

21 Ikanta Simón, poñaachari Cirene, iwaapati Alejandro itsipatakari Rufo, itonkiyotakari jariita nampitsiki, ishintsiwintanakiri jinatanakiro impaikakoitantyaariri Jesús.
22 Jagaitanakiri tonkaariki oita "Gólgota" (akantziri aaka: "Atziriitoni".)
23 Ipakoitapaakiri imiri itsipataitakiro kipijyaari, tii jiriro.*
24 Ipoña ipaikakoitakiri. Ikanta owayiriiti jowawisaawakaawo ikithaayitari Jesús, ikimitakaantakiro jiñaaritaita jiyotantyaari intzimi ayironi.
25 Aritaki jinokiityaapaaki ooryaatsiri, ipaikakoitakiri Jesús.†
26 Josankinaitaki kantakaantakirori ipaikakoitantakariri, okantzi: IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI.
27 Ari itsipataitakiri ipaikakoitziri apiti koshintzi, ikatziyakotaka apaani jakopiroriki, pashini jampatiki.
28 Ari imonkaatakari osankinatainchari pairani, okantzi:
Itsipataitakiri kaaripiroshiritatsiri.
29 Ithainkimawaitakiri ikaatzi awisayitatsiri janta, jotikayinata, ikantziri: "Añа iiroka pookirori tasorintsipanko, iro awisawitatya mawa kitiijyiri piwitsikairo iijatzi.‡
30 ¿Oitama kaari payiitanta ipaikakoitakimi powawisaakotaiya?"
31 Irojatzi ikantsitakari iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, jowashiyawintari, ikantawakaiyani: "Jowawisaakotziri pashini, ¿Kaarima jimatantawo jowawisaakotya irirori?
32 ¡Incha jayiiti Cristo-witachari jiitaitziri 'Iwinkathariti Israel-mirinkaiti', ankimisantantyaariri!" Jimatsitanakawo itsipatakari ipaikakota, ithainkimawaitakiri.
33 Okanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniritanaki, irojatzi jyiitiini itainkanaki ooryaa.§
34 Ari ikaimanaki Jesús shintsiini, ikantanaki: "¡Eloi! ¡Eloi! ¿Lama sabactani?" (Iro ikantaitziri añaaniki aaka: "Pawa, Pawa, ¿iitama pookawintantakinari?")
35 Ikanta jirikapaini saikawintakiriri Jesús, ikimawitawakari ikaimanaki. Ikantanaki: "Pinkimiri, ikaimatziiri Elías".
36 Ishiyapainta apaani, jomitsitsiyakiro manthakintsi kipijyaariki, jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankakotakiniri jatsimiyaatiro, ikantzi: "Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayiitiri".
37 Ipoña japiitanakiro ikaimanai shintsiini, tii jañiinkatanai.
38 Okanta janta tasorintsipankoki, sagaanaki niyankiniki tontamawotatsiri ithatashiitzirori, opoñaanaka jinoki irojatzi isaawiki, apikota okantanaka.

---

* **15:23** Jiroka kipijyaari oita "mirra". Iro joitaitziriri atziri, ijampawathatantyaari, iiro ikimaatsiwaitantawo aririka jowasankitaitiri. † **15:25** Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaaka ooryaa 3. ‡ **15:29** Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata, aririka inthainkashiryaanti. Iro kimitawori amitaiyarini aakapaini, aririka ookoti atziri anthainkimatiri, ankanti: "¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!" § **15:33** Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaa 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka ooryaa 9.

39 Ikanta ijiwari owayiriiti katziyawintakariri Jesús, jiñaakiri ikaimanaki
shintsiini ikamantanakari, ikantanaki ririrori: “Imapirotatyaama Itomintari
Pawa jirika”.
40 Tzimatsi iijatzi tsinani aminaintsiri jantyaatsikiini. Jiroka okaataiyini:
María Magdala-jato, Salomé, María inaanati iyaapitsi Jacobo iijatzi José.
41 Jirokapaini tsinani irootaki tsipatakariri pairani Jesús Galilea-ki, ojyiki
imitakoyitakiri. Otsipatakawo iijatzi pashini tsinanípaini oyaatapaakiriri
Jesús ipokaki Jerusalén-ki.

Ikitaitakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

42 Aritaki tsiniriityaanaki. Irootaki kitiijyiri jaminantapiintaitari joyaari
oñaatamanai, kitiijyiri jimakoryaantaitari.
43 Ikanta José poñaachari Arimatea-ki, ikaatapiintziri japatota jiwariiti,
irijatzi oyaawintariri Pawa impinkathariwintantai. Tii ithaawi
jiyaatashitanakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pishinitinari nonkitatairi Jesús”.
44 Tima jomapokapaakiri Pilato, tii jiyowita kamaki Jesús. Ikaimakaan-
takiri ijiwari owayiriiti, josampitakiri imapirorika ikamaki Jesús.
45 Ikamantaitakiri Pilato, ishinitainiri José jaanairi.
46 Jamanantashitakiri kithaarintsi jintamawotatsiri. Ikintaryaakotairi,
iponatakiri. Jowakotakiri imoontashiitziri kaminkaripaini shirantaaki,
joipinakaantaki mapi, jojyipitakotantakari.
47 Okanta María Magdala-jato otsipatakawo María inaanati José, ami-
naiyakini iroori tsika jowaitakiri.

16

Jañaantaari Jesús
(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Awisanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari. Ari amanantaiyakini
kasankaari María Magdala-jato, otsipatakawo pashini María inaanati
Jacobo, iijatzi Salomé, jataki ontziritantaiyaari Jesús.
2 Okanta okitiijyitamanai domingo, ananinkamanaki iyaati omooki
jowakoitakiri Jesús. Aritaki ishitowimatapaaki ooryaatsiri ariitzimata-
paaka janta.
3 Okantawakaiyani: “¿Ityaaka otainkironi mapi jomontyaitantakariri?”
4 Iro aminawitapaaka, oñaatzi otainkaki mapi, tima antawo mapi inatzi.
5 Tyaapaaki omooki jowawiitakari. Oñaapaakiri mainari isaikaki
akopiroriki, okitamaanikitaki iithaari. Othaawaiyanakini.
6 Ipoña ikantanakiro ririrori: “Iiro pithaawawaitzi. Iriima pipokashiwita
Jesús Nazaret-jatzi, ipaikakoitakiri chapinki. Añagai, tii isaiki jaka. Paminiro
jowawiitakari.
7 Pimpiyanaki, pinkamantayitairi jiyotaani, pinkantairi Pedro ari jiyaatai
Jesús Galilea-ki, ari piñaayitairi. Aritaki ikamantsitakimi”.
8 Oshiyapithatanakawo omoona, ompitawaitanaka. Tikaatsi pashini
atziri onkamantanaki, tima othaawanakitzi.

Joñaagaawo María Magdala-jato
(Jn. 20.11-18)

9 Aritaki añagai Jesús amaityaaki domingo, iro jitanaa joñaagaawo María
Magdala-jato joshinchagairi pairani jaagawitawo kaatatsiri 7 piyari.

10 Irojatzi iyaatashitantanakariri itsipayitakari pairani Jesús, oñaapaatziiri
jiraawaitaiyani, okamantapaakiri oñagairi.
11 Ikanta ikimawitawakawo oñagairi Jesús jañagai, tii ikimisantaitziro.

Joñaagaari Jesús apiti jiyotaani
(Lc. 24.13-35)

12 Ikanta Jesús, joñaagaari apiti jiyotaani jiyaataiyini aatsiki, pashinipoota-
pai kapichiini.
13 Ari ipiyaiyanakani irirori, ikamantawitapaakari ikaataiyini. Ari ikimit-
sitakari iijatzi, tii ikimisantaitziri.

Jotyaantziri Jesús jiyotaani
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

14 Ikanta jowawaita 11 jiyotaani, ari joñaagaari Jesús, ikaminaapairi,
jiñaakiri kisoshiri ikantaiyakani, tii ikimisantziri ikaatzi ñaayitairiri jañagai.
15 Ikantapairi: “Piyaati pothotyiiro maawoni kipatsi. Pinkinkithataiiniri
atziripaini Kamiithari Ñaantsi.
16 Itzimirika kimisantawakironi, owiinkaatanaachani, iriitaki
awisakoshiritaatsini. Iriima kaari kimisantawakironi, jowasankitaayiitairi.
17 Jiroka inkantanaiya kimisantanaatsini: joshinchaayitairi piyarishiri-
tatsiri impairyiina naaka. Jiñaawaiyitairo pashinitatsiri ñaantsi.
18 Aririka joirikawityaari maanki, aririka jirawityaawo piyantatsiri,
tikaatsi onkantiri, iiro ikami. Ari joshinchaayitairi mantsiyaripaini iijatzi”.

Tzinagaa Jesús inkitiki
(Lc. 24.50-53)

19 Ithonkakiro Awinkathariti ikamantayitakiri, irojatzi itzinaantanaari
inkitiki, itsipatapaari Pawa ipinkathariwintantapai. Isaikimotapairi
jakopiroriki.
20 Ikanta jiyaataiyanakini jiyotaani, ikamantantaki maawoni nampitsiki.
Awinkathariti antakaayitakiriri, jantakaayitakiri kaari jiñaapiintaitzi, ari
onkantya jiyotantaityaari imapirotatya ikamantantziri. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI LUCAS

Jiwithaitari Teófilo

1 Ojyiki kowawitainchari josankinatiromi okaatzi awijyimotakairi.
2 Ikowaitaki jothotyiitiro okaatzi jiyotaayitakairi ñaayitajaantakirori owakiraini tsika itzimi kamantakairori ñaantsi.
3 Ari nokimitakari iijatzi naaka Teófilo. Tima naakowintakawo iintsikiryoini tsika okanta opoñaantanakari, irootaki nosankinatantzimirori iiroka okaatzi awisayitaintsiri.
4 Ari onkantya piyotakotantyaawori tyaaryoopiroini okaatzi jiyotaawitaitakimiri.

Ikinkithatakoitziro itzimantakari Juan

5 Pairani, ipinkatharitantari Herodes janta Judea-ki, ari isaiki Ompiratasorintsitaari jiita Zacarías, icharini Abías-ni jinatzi. Irooma iina oita Elisabet, isawo Aarón-ni inatzi iroori.
6 Kamiithashiri ikantaiyani apitiroiti ipinkathatziri Pawa. Imonkaatziniri okaatzi ikowakairiri, tikaatsi inkinakaashitapaintya.
7 Tii itzimimaita jowaiyani, tima maanirothaki inatzi Elisabet. Jantaripirotashitapaaka apitiroiti.
8 Okanta pashini kitiijyiri, monkaataa jantapiintantawori Zacarías jompiratasorintsitantari.
9 Tima iro jamitapiintaiyarini Ompiratasorintsitaari, ikimitakaantziro iñaaritaita, ari iñaitakiro iri Zacarías tyaatsini tasorintsipankoki intainiri Pawa kasankainkari.
10 Piyotaiyachani atziri jikokiroki jamanaiyani, itagaitzirowa kasankainkari.
11 Ari joñaagakari Zacarías imaninkariti Awinkathariti, ikatziyimotapaakari jakopiroriki itayirowa kasankainkari.
12 Antawoiti ithaawanaki, iyokitzi ikantanaka jiñaawakirira.
13 Ipoña iñaawaitanaki maninkari, ikantzi: "Zacarías, iiro pithaawi. Tima ikimaitakimiro pamanani. Ari piñaakiro piina Elisabet, owaiyanti. Iri piitiri Juan.
14 Aririka intzimaki pitomi, owanaa pinkimoshiriwintiri, ari inkimitsityaari iijatzi atziripaini.
15 Tima ñaapirori inkantakaiyaari Pawa. Iiro poitziri kachoyitatsiri ishinkiitari. Tima inampishiritantakari kitziroini Tasorintsinkantsi intzimakirika.
16 Inkinkishiritakaiyaari Israel-mirinkaiti inkimisantairi Awinkathariti Pawa.
17 Iriitaki iiwatapaakirini Awinkathariti. Inkantakaatyaari ishintsinkani Elías, ari jaapatziyashiritakaiyaari owaiyantzinkariiti maawoni jowaiyaniiti. Ari jowamiithashiriyitairi katsimashiriri, ari onkantya jiwitsikashiritantaityaari inkimisantaitiri Awinkathariti".
18 Jakanakiri Zacarías maninkari, ikantziri: "¡Ari! ¿Tsikama onkantya niyotantyaawori jiroka? Tima antaripirotapaakina naaka, iijatzi okimitsitakari noina".
19 Ikantzi maninkari: "Naakataki Gabriel, poñaachari Pawaki. Jotyaantakina nonkamantimiro Kamiithari Ñaantsi.

20 Iro kantzimaitacha, okantakaantziro pithainkañaanitakina, kisopaanti
pinkantya iroñaaka, irojatzi imonkaatantatyaari okaatzi nokantakimiri".
21 Saikaiyatsini pashini jikokiroki joyaawintaiyarini Zacarías, ipoña
ikantawakaiyani: "¿Iitama josamanitantari Zacarías tasorintsipankoki?"
22 Ikanta ishitowawitapaa Zacarías, tii okantzi iñaawaitapai,
jookojookowaitashitapaaka. Ari jiyotaitanakiri tzimatsi jiñaakiri
tasorintsipankoki. Jashi jowanakiro ikisopaantitanaki.
23 Irojatzi imonkaatantawori kitiijyiri jantawaitzi tasorintsipankoki, jatai
ipankoki irirori.
24 Okanta Elisabet iina Zacarías, motzitaki. Antawoiti okinkishiritaka, tii
oshitowai opankoki ikaatzi 5 kashiri omairintaka, okantashiriwaitzi:
25 "Irootaki inintakaakinari Pinkathari naaka, ari onkantya iiro iman-
intawaitaitantana".

Ikinkithatakoitziro intzimantyaari Jesús

26 Okanta, awisanaki 6 kashiri, jotyaantairi Pawa maninkari Gabriel
nampitsi iitachari Nazaret saikatsiri Galilea-ki,
27 iñiiro mainawo kaari ñiirini shirampari, iitachari María, tima irootaki
iinantyaari iitachari José, icharinini David.
28 Ikanta ityaapaaki maninkari osaikira María, ikantapaakiro: "¡María!
Niwithatzimi. Itsipataimi iiroka Awinkathariti. Panaakoyitakiro pashini
tsinaniyitatsiri inishironkapirotaimi Pawa".
29 Okanta oñaawakiri maninkari, iyokitzi okanta okimiri ikantapaakirori
jiwithatapaakawo.
30 Ipoña ikantziro maninkari: "María, iiro pithaawi, tima inishironkataimi
Pawa.
31 Ari piñaakiro pimotziti, intzimi piintsiti. Iri piitiri JESÚS.
32 Iriitaki matironi iñaapirotya, jiiyiitiri Itomi Jinokijatzi. Tima Pawa
Awinkathariti, iriitaki pinkatharitakairini ikimitaakiri pairani icharinini
David ipinkatharitakaakiri.
33 Irijatzi pinkathariwintairini ikaatzi ichariniyitari Jacob-ni, ari inkantai-
tatyaani impinkathariwintantai irirori".
34 Ari osampitanakiri María, okantziri: "¿Tsikama onkini nomotziti, tii
noñiiri shirampari?"
35 Jakanakiro maninkari, ikantziro: "Iriira kantakaiyaawoni Tasor-
intsinkantsi. Tima ipamankantakimiro ishintsinka Jinokijatzi, ojyapaatyaa-
womi opamankantzi aamparyaantsi. Irootaki jiitantyaari powaiyani Tasor-
intsi Itomi Pawa.
36 Ari okimitsitakari iijatzi pirintothori Elisabet, jiiwiitari maanirothaki,
okantawitaka antawopirowitaka iroori, motzitai. Tzimakotaki 6 kashiri.
37 Tima tikaatsi kompitzimotyaarini Pawa".
38 Opoña okantanaki María: "Naakataki jompiratani Pinkathari, jantí-
nawo okaatzi pikantakinari". Irojatzi ipiyantanakari maninkari.

Iyaataki María ariityaawo Elisabet

39 Opoña pashini kitiijyiri, shintsiini iyaatanaki María, jataki tonkaariki
Judea-ki osaiki nampitsi,
40 irojatzi ariitantakari ipankoki Zacarías, iwithatapaakawo Elisabet.
41 Okanta okimawakiro Elisabet iwithatapaakawo María, ijyiwatanaka
omotzitakiri. Tima ikantakaanakityaawo Elisabet Tasorintsinkantsi,
42 oñaawaitanaki shintsiini iroori, okantanaki: "Iirokataki anairori pashini
tsinaniyitatsiri itasonkawintaimi. Ari inkimityaari iijatzi powaiyani.

43 ¿Oitama pipokashitantanari inaanatityaari Nowinkathariti?
44 Tima nokimawakimi piwithatapaakina, ijyiwatanaka nomotzitakiri
naaka, ikimoshiritanaki.
45 Kimoshiri pinkantaiya iijatzi iiroka pikimisantaki, tima aritaki
imonkaataiya okaatzi ikowakaakimiri Awinkathariti".
46 Opoña okantanaki María:
Antawoiti nowishiryaawintaiyaari Nowinkathariti,
47 Kimoshiri nonkantawintaiyaari Pawa tsika itzimi owawisaakoshiri-
tainani.
48 Tima iñaakiro jompiratani ashironkaawaitaka,
Aripaiti inkantayiitai: Antawoiti itasonkawintaitakiro.
49 Tima antawoiti jantzimotakinari matzirori otzimi ishintsinka.
¡Tasorintsi inatzi iwairo!
50 Ari inkantaitatyiiyaani inishironkayitairi inkaati inchariniyitaiyaari
paata,
Tsikarika inkaati pinkathayitairini.
51 Iro ishintsinka imatantayitakari.
Japirotsitairi ikinkishiriwitari jantirimi kantakaapirowaitachari.
52 Ikaatzi pinkathariwitachari, ikantakaantakiro Pawa iiro jiyaatakaantawo
impinkathariti,
Iri jiñaapirotakaiya ikaatzi tsinampashiryaawitachari.
53 Jajyaagantakaayitaari ikaatzi tajyaaniintawitachari,
Iriima ikaatzi ajyaagantawitachari jaapithayitairi tzimimowitariri jomishi-
towakiri.
54 Inishironkatairi Israel-mirinkaiti, tima jompiratani jinayitaki.
Tii ipiyakotziri inishironkayitziri,
55 Tima iro ikantayiitakiriri pairani achariniyitakari,
Jitakari Abraham-ni irojatzi inkaati inchariniyitaiyaari.
56 Ari osaikimowaitapaintziro María jiroka Elisabet ikaatzi mawa kashiri,
irojatzi opiyantaari opankoki iroori.

Itzimantakari Juan owiinkaatantaniri

57 Ikanta imonkaataka ontzimaanitantyaari Elisabet, tzimaki otomi.
58 Ari ipokaiyakini ojyininkapaini ikimoshiriwintaiyironi, tima
jiyotaiyakini antawoiti inishironkatakiro Pawa.
59 Aritaki maakotapaaki 8 kitiijyiri iintsi, jagaitanakiri intomishinataani-
tiri, ari ikowawitaka jiitaitirimi Zacarías, tima iwairo inatzi iwaapati.
60 Irojatzi okantantanakari inaanati: "Iiro jiita Zacarías, jiitya Juan".
61 Ari ikantaitanakiro: "¿Iitaka? Tima tikaatsi pijyininka iitachani Juan".
62 Ipoña jookotaitakiri iwaapati josampiitziri, tsika inintzi jiitiri.
63 Jookotaki Zacarías inchakota jamaitiniri, ari josankinatakiri, okantzi:
"Juan jiitya". Iyokitzi ikantanaka jaminanakiri ikaatzi osampitakiriri.
64 Jomapokashitanaa iñaawaitanai Zacarías. Antawoiti ipinkathatanakiri
Pawa, ipaasoonkitanakiri.
65 Pagaanka ikantaiyanakani ijyininkapaini Zacarías. Tima ithonka iki-
makoitakiro tonkaariki Judea-ki okaatzi awisaintsiri.
66 Pampithashiri ikantaiyanakani ikaatzi kimakowintakiriri, ikantaiyini:
"¿Tsikama jiityaaka paata jirika? Tima kimpoyaawinta jowanakiri
Awinkathariti jirika iintsi".

Ikamantantakiri Zacarías

67 Ikanta Zacarías, ashitakariri iintsi, ikantakaanakari Tasorintsinkantsi,
ikamantantanaki, ikantzi:

68 Kamiitha jinaki Awinkathariti Pawa, Iwawanitari Israel-mirinkaiti,
Ipokaki impinakowintayitai.
69 Jotyaantakairi matzirori jowawisaakoshiritantzi,
Iriitaki icharinitakari David-ni, jompiratani.
70 Iro iñaawaitakaakiriri pairani tasorintsitatsiri Kamantantaniri.
71 Iri owawisaakoyitaini itzimawita kisaniintawitairi.
72 Tima inishironkatairi ikaatzi achariniyitakari,
Iiro imaijantairo tasorintsitatsiri ikajyaakaawakaakari.
73 Irootaki jiroka ikajyaakaakiriri pairani acharinini Abraham,
Onkaati jantzimotairi.
74 Jookakaawintai itzimawita kisaniintayitairi,
Tikaatsi anthaawantaiya ankimisantairi.
75 Kitishiri ankantayitaiya.
Kamiithashiri ankantawintaiyaari kitiijyiriki.
76 Irooma iiroka notomi, jiiyiitimi iyamantaniriti Jinokijatzi.
Tima iirokataki iiwatirini Pinkathari, piwitsikaantiri tsika inkinayitanaki.
77 Iiroka kamantairini ajyininkapaini, iro jiyotantyaari iriitaki owawisaakotantaniri.
Iri piyaakotairini ikaaripiroshiriwaiwitaka.
78 Tima antawoiti okantaka inishironkatai Pawa,
Jotyaantakairi poñaachari inkitiki ikimitakotapaakawo okantaranki owakiraa okitiijyitamanai.
79 Ikitainkatakotairi ikaatzi saikayitatsiri otsinirikitzi.
Ikitainkatakotairi otsimankakowitari jaamparyaa ashitawori sarinkawini.
Iri oñaagantaironi tsika ikantaita isaikaitzi kamiitha.
80 Kamiitha ikimotatzi iintsi, ñaapiroshiri ikanta. Ari inintziro isaikawaitzi otzishimashiki, irojatzi imonkaatantakari joñaagaiyaari Israel-mirinkaiti.

2

Itzimantakari Jesús (Mt. 1.18-25)

1 Ikanta Pinkathari César Augusto, ikantakaantaki josankinatakotya maawoni atziri.
2 Aripaiti omapokaka josankinatakoitya ijiwatantari Cirenio janta Siria-ki.
3 maawoni atziri jiyaataiyakini josankinatakotya inampiki tsika ipoñaayita pairani icharinini.
4 Irojatzi itonkaantanakari José irirori, ipoñaanaka Nazaret saikatsiri janta Galilea, jiyaatiro nampitsiki tsika itzimaki pairani Pinkathari David, oita Belén saikatsiri janta Judea-ki. Tima jirika José icharini jinatzi David-ni.
5 Ari josankinatakotyaari irirori intsipatyaawo iinathori María, tsika otzimi ikajyaakari jayiro. Aritzimaitaka motzitaki iroori.
6 Ikanta jariitaiyakani Belén-ki, irootaintsi ontzimaaniti María.
7 Ari itzimakiri itanakawori otomi. Oponatakiri, omaryaakiri jowamintoki piratsi, tima tii oñaapaaki tsika omaapaaki.

Maninkariiti ipoña aamaakowintariri oijya

8 Okanta jantyaatsikiini nampitsi, tzimatsi kakiwintziriri tsiniripaiti joijyati jaamaakowintari.
9 Ari joñaagakari imaninkariti Awinkathariti. Okitiijyiinkatakotapaakiri jowaniinkawo Awinkathariti, antawoiti ithaawaiyanakini.

10 Iñaanatapaakiri, ikantziri: “Iiro pithaawashiwaita. Tima namatziimi
Kamiithari Ñaantsi, iro oimoshirinkairini atziriiti.
11 Tzimataiki iroñaaka owawisaakotantaniri inampiki pairani pinkathari
David-ni, iriitaki Cristo Awinkathariti.
12 Jiroka piyotantyaariri: Ari piñaakiri imponaitiri iinchaaniki
jomaryaitakiri jowamintoki piratsi”.
13 Iñaitatzi ikoñaatapaaki ojyiki inkitiwiri itsipatapaakari maninkari,
ipampithaawintapaakiri Pawa, ikantaiyini:
14 ¡Iro kamiithapirotatsiri otzimimotziri jowaniinkawo Pawa nampitawori
ojinokipirotzi inkiti!
¡Isaikayitai kamiitha inishironkataniiti kipatsiki!
15 Ikanta ipiyaiyanaani maninkariiti inkitiki, ikantawakaanaka aamaakow-
intariri joijyati: “Thami aati Belén-ki, aminakitiro oita awisaintsiri. Ari añiiro
ikamantajaantakairi Awinkathariti”.
16 Shiyaiyanakani, irojatzi jiñaantapaakawori María otsipatakari José,
omaryaakiri iinchaanikiti jowamintoki piratsi.
17 Ikanta jiñaapaakiri, ikamantantapaakiro okaatzi ikantakiriri inkaanki
maninkari.
18 Iyokitzi ikanta jaminaitziri aamaakowintariri oijya ikimaitziri
ikinkithawaitzi.
19 Irooma María, antawo okinkishiritakotawo okaatzi ikantaitapaakirori.
20 Ipoña ipiyaiyanaani aamaakowintariri oijya, thaaminta ikanta ipampi-
thaawintanairi Pawa, tima jiñaayitakiro okaatzi ikamantaitakiriri inkaanki.

Jagaitanakiri Jesús tasorintsipankoki

21 Ari maakotapaaki 8 kitiijyiri iinchaaniki, jagaitanakiri intomishitaani-
itiri. Irojatzi jiitaitantakariri JESÚS tima ari jiitsitakari maninkari tiki-
raamintha omotzitiriita María.
22 Okanta jimonkaatakiro kitiijyiri jomairintaiyani onkantantyaari inki-
tiwathayitai, tima iro ikantakaantakiri Moisés-ni. Ari jagaitanakiri Jesús
Jerusalén-ki jashitakaiyaari Awinkathariti.
23 Iro jimonkaatantyaawori Osankinarintsipirori ikantakaantziri
Awinkathariti, kantatsiri:
Iriirika shirampari omapokani tsinani,
Jashitakaityaari Pinkathari, itasorintsiti jinatyi.
24 Imatantyaawori jimonkaatiro ikantakaantani Pinkathari, ontzimatyii in-
tainiri Pawa:
Apiti konthawo, iirorika apiti iryaani shiro.
25 Tzimatsi janta Jerusalén-ki shirampari jiita Simeón. Tampatzikashiri ji-
natzi jirika shirampari, pinkathatasorintsitaniri jinatzi, tima iri inampishir-
itantakari Tasorintsinkantsi. Iriitaki oyaawintawori inkimoshiritakaitairi
Israel-mirinkaiti.
26 Jiyoshiritakaakiri Simeón Tasorintsinkantsi, iiro ikamita ririori irojatzi
jiñaantatyaariri Isaipatziitotani Awinkathariti.
27 Ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, pokaki tasorintsipankoki. Ipoña
ashitariri Jesús jaanakiri tasorintsipankoki jimonkaatantyaawori ikan-
takaantaitani,
28 ithomaawakiri Simeón jirika iinchaaniki, ipaasoonkitanakiri Pawa,
ikantzi:
29 Monkaatapaaka Pinkathari okaatzi pishinitakinari,
Pishinitaina iroñaaka nonkami, tima pompiratani powakina.
30 Tima noñaakiri owawisaakotantaniri.

31 Iriitaki potyaantakiri owawisaakotairini atziripaini.
32 Iri kitainkatakoyitairini atziri kaari ajyininkata.
Iri kantakaiyaawoni impinkathaitantyaariri Israel-mirinkaiti.
33 Iyokitzi ikanta ashitariri, ikimakowintziri jiñaantsikowintaitziri Jesús.
34 Ikanta Simeón itasonkawintakiri, ikantanakiro inaanati Jesús: "Jirika iinchaaniki iri kantakaiyaawoni jaminaashiwaitantaiyaari ojyiki ajyininka Israel-mirinkaiti, kimiwaitaka imparyaatyiimi. Iri kantakaiyaawoni iijatzi jawisakoshiritantaiyaari ojyiki, kimiwaitaka intzinagaatyiimi iparyaawitaka. Tima ojyiki inkantaiti: 'Kaari iroopirori ñaantsi iñaaniyitakari'.
35 Tima jirika iinchaaniki iri oñaagantironi okaatzi inkinkishiritaityaari. (Iro kantzimaitacha antawoiti powashiritanatya iiroka kimiwaitakimi jowathagaitatyiimi.)"
36 Ari osaiki iijatzi tsinani iitachari Ana, kamantantaniro inatzi iroori, irishinto Fanuel icharinitanakari Aser. Antawokipirotaki iroori. Aitsiwitaka oimi owakiraa omainawotapaaki, 7 osarintsi otsipawitakari oimi.
37 Ikamakira oimi, tzimakotaki okaatzi 84 osarintsiti. Ari ashi owatziiro osaiki tasorintsipankoki, aakowintawo kitiijyiri iijatzi tsiniripaiti amana, otziwintakawo iijatzi.
38 Ari opokapaakiri jiroka tsinani, opaasoonkitapaakiri Pawa. Opoña okinkithatakotanakiri iinchaaniki, irojatzi ikimantaiyakarini ikaatzi oyaawintawori impinakowintaitiri Jerusalén-jatzi.

Ipiyantaari Nazaret-ki

39 Aritaki jimonkaatakiro okaatzi ikantakaantziri Pinkathari, piyaa Galilea-ki osaikira inampi Nazaret.
40 Thaaminta ikanta ikimotatzi iinchaaniki, iikiro jiyaatatzi ishintsitzi, yotaniri ikanta. Aamaakowinta jowakiri Pawa.

Isaiki Jesús tasorintsipankoki

41 Ari ikantapiintatya osarintsiki ashitariri Jesús jiyaatzi Jerusalén-ki joimoshirinkiro Anankoryaantsi.
42 Ikanta Jesús aritaki tzimakotaki 12 josarintsiti, jataiyakini Jerusalén-ki tima iro jamitapiintari joimoshirintya.
43 Aritaki kaataki joimoshirinkaiyani, piyaiyaani ashitariri, irojatzi isaikanaki Jesús Jerusalén-ki, tii jiyotzi ashitariri.
44 Iñaajaantaki iiwataki Jesús itsipatanaari ikaataiyini. Aniitaki apaani kitiijyiri, ari ikowawitaari, josampiwitakari ijyininkapaini ikaatzi jiyaataiyini.
45 Tii jiñiiri, ipiyaa Jerusalén-ki jaminaminatakiri.
46 Mawa kitiijyiri jiñaantaariri isaiki tasorintsipankoki, ikinkithawaitakaayitziri yotakotzirori Ikantakaantaitani, josatikaitakiri niyanki, josampiminthatziri.
47 Iyokitzi ikanta jaminaitziri jiñaitakiri imapiro jiyotanitzi, jakayitakiro kamiitha okaatzi josampitakiriri.
48 Ikanta jiñaapairi ashitariri, iyokitzi jaminapaakiri, okantapaakiri inaanati: "Notomí, ¿tsikama pinkantinaka? Ojyiki naminaminatakimi notsipatari piwaapati, antawoiti pominthaawaniintakina".
49 Ipoña jakanaki irirori, ikantanaki: "¿Iitama paminaminatantanari? ¿Tiima piyotzi iro kowapirotachari nantiniri ikowakaanari Ashitanari?"
50 Iro kantacha tii ikimathatziro ashitariri okaatzi ikantakiriri.
51 Jaanairi, jataiyaini Nazaret-ki. Jantziro maawoni okaatzi jompiratariri iwaapati. Iro kantacha pampithashiri owakotakiri inaanati.

52 Iikiro ithaamintatya Jesús ikimotatzi, yotani ikanta. Kimpoyaawinta
jowiri Pawa. Ari ikimitsitari iijatzi atziripaini inishironkatani jowiri.

3

Ikamantantziri Juan owiinkaatantaniri
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 Aritaki monkaataka 15 osarintsi ipinkathariwintantzi Tiberio César. Ari
ijiwatziri Poncio Pilato janta Judea-ki. Iriima Herodes ijiwatzi Galilea-ki.
Iriima Felipe iririntzi Herodes, ijiwatzi Iturea-ki iijatzi Traconite-ki. Ipoña
Lisanias, ijiwatzi Abilinia-ki.
2 Iriima Anás itsipatakari Caifás ijiwatziri Ompiratasorintsitaari. Aripaiti
iñaanashiritakiri Pawa itomi Zacarías iitachari Juan janta otzishimashiki.
3 Irojatzi ikinantanakari Juan intatsikironta Jordán, ikinkithatakotziro
owiinkaataantsi, ikantzi: "Powiinkaawintaiyaari Awinkathariti, powa-
jyaantairo pantayitziro kaaripirori, ari impiyakoitaimiro pikaaripiroshiri-
waiwitaka".
4 Tima iro josankinatakiri pairani Isaías Kamantantaniri, ikantaki:
Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:
Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki,
Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.
5 Onkamiithapathayitai otinkanaayitzi,
Owintiniyitai otzishi.
Tampatzika onkantayitaiya aatsi okaatzi tzipiwitachari,
Mamiripankaa onkantaiya.
6 Ari jiñiiro maawoni atziri tsika ikanta Pawa jowawisaakotantzi.
7 Ikantayitawakiri atziri pokayitaintsiri jowiinkaatya: "Tii
pikamiithashiritaiyini iiroka, pikimitashitakari maanki. ¿Piñaajaantzi iiro
jowasankitaitzimi?
8 Imapirorika powajyaantairo tsika pikantawita pairani,
pinkamiithashiriyitai, pinkimityaawo pankirintsi kithokitatsiri. Iiro
pikantashiriwaitashita: 'Aña naaka icharinini Abraham, tii okowapirotzi
nowajyaantairo nokaaripiroshiriwaitzi'. Pinkimi nonkanti: 'Iiro
pikantakaapirowaita piñaajaanti iiroka ikowapirotani Pawa, aña kantatsi
jatziritakairo mapi, iro impoyaataimini incharinitaiyaari Abraham-ni'.
9 Iirorika pikimitawo pankirintsi kithokitatsiri, ichikakaitawo chacha
pankirintsiponkitziki kaari kithokitatsini, ompoña jagaitiro intagaitiro".
10 Ikanta atziripaini josampitanakiri, ikantziri: "¿Iitama nantairi?"
11 Ari jakanakiri, ikantzi: "Tzimatsirika apiti piithaari, pimpiri apaani
kaari otzimimotzi. Tzimatsirika powanawo, ari pinkimitaakiro iijatzi".
12 Ipoña ipokaiyakini kowakotziriri ijyininka kiriiki ikowi jowiinkaatya,
ikantapaakiri: "Pinkathari, ¿iitama nantairi naaka?"
13 Ikantakiri: "Iiro panaakairo ikantaitakimiri onkaati pikowakotantziri".
14 Ikanta owayiriiti Roma-jatzi, josampitakiri iijatzi, ikantziri: "Naaka,
¿iitama nantairi?" Jakanakiri, ikantzi: "Iiro pasaryiimatanta, iiro pithi-
iyakotantzi iijatzi onkantya paapithatantyaariri atziri tsikarika oitya. Pinki-
moshiriwintiri ikaatzi ipinayiitzimiri iiroka".
15 Ojyiki atziri aamaakowintakariri Juan, ikantashiritaiyini: "¿Kaarima
jirika Cristo?"
16 Ari ikantanakiri Juan maawoni atziri: "Naaka apa nowiinkaatantawo
jiñaa. Iro kantzimaitacha, aatsikitaki mapirotzirori ipinkatharintsitzi,
nopinkathatsitataikari naaka. Tii onkantaajaiti inkimitakaantina naaka

jimpiratani onkantya nonothopaitsitantyaariri i-zapato-ti. Iriitaki kimitakaantironi jowiinkaatantatyiimiri Tasorintsinkantsi, iijatzi paampari.
17 Tima aririka oyiipatiro awankiri, otikakitziro, ompoña atayiro opintakiiriki. Iro aaki okithoki, otikitakiro, owakoyitakiro. Ari inkimitagairi Awinkathariti iijatzi, jinashiyitaiyaari atziri. Inishironkayitairi inkaati kimisantanairini, iriima kaari owajyaantironi ikaaripiroshiriwaitzi, intagairi paampariki kaari tsiwakanitatsiri".
18 Ojyiki ikaminaantaki Juan ikinkithatakotziniri atziripaini Kamiithari Ñaantsi.
19 Ari ikimitaakiri iijatzi Herodes pinkatharitatsiri, ikisawitakari, jaakiro Herodías iinawitari Felipe iririntzi. Tima tzimatsi iijatzi ojyiki pashini kaaripirori jantayitakiri.
20 Iro owatsipirotakirori jantakiri Herodes jomontyaakaantakiri Juan.

Jowiinkaata Jesús
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

21 Ikanta jowiinkaayitziri Juan ojyiki atziri, ari jowiinkaatakari Jesús irirori. Jamanaminthaita Jesús, kimiwaitaka ashitaryaanakityaami inkiti,
22 iñaitatzi ipokashitakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki ikimitapaakari shiro. Ikimaitatzi inkitiki ikantaitanaki: "Iirokataki Notomi nitakopirotani. Owanaa nokimoshiriwintakimi".

Icharinyitari Jesús
(Mt. 1.1-17)

23 Jitantanakawori Jesús jantayitakiri, ari tzimaki 30 josarintsiti. Ikantayiitziri iri tomintakariri José. Tomintanakariri José jiita Elí,
24 tomintanakariri Elí jiita Matat, tomintanakariri Matat jiita Leví, tomintanakariri Leví jiita Melqui, tomintanakariri Melqui jiita Jana, tomintanakariri Jana jiita José,
25 tomintanakariri José jiita Matatías, tomintanakariri Matatías jiita Amós, tomintanakariri Amós jiita Nahum, tomintanakariri Nahum jiita Esli, tomintanakariri Esli jiita Nagai,
26 tomintanakariri Nagai jiita Maat, tomintanakariri Maat jiita Matatías, tomintanakariri Matatías jiita Semei, tomintanakariri Semei jiita José, tomintanakariri José jiita Judá,
27 tomintanakariri Judá jiita Joana, tomintanakariri Joana jiita Resa, tomintanakariri Resa jiita Zorobabel, tomintanakariri Zorobabel jiita Salatiel, tomintanakariri Salatiel jiita Neri,
28 tomintanakariri Neri jiita Melqui, tomintanakariri Melqui jiita Adi, tomintanakariri Adi jiita Cosam, tomintanakariri Cosam jiita Elmodam, tomintanakariri Elmodam jiita Er,
29 tomintanakariri Er jiita Josué, tomintanakariri Josué jiita Eliezer, tomintanakariri Eliezer jiita Jorim, tomintanakariri Jorim jiita Matat,
30 tomintanakariri Matat jiita Leví, tomintanakariri Leví jiita Simeón, tomintanakariri Simeón jiita Judá, tomintanakariri Judá jiita José, tomintanakariri José jiita Jonán, tomintanakariri Jonán jiita Eliaquim,
31 tomintanakariri Eliaquim jiita Melea, tomintanakariri Melea jiita Mainán, tomintanakariri Mainán jiita Matata, tomintanakariri Matata jiita Natán,
32 tomintanakariri Natán jiita David, tomintanakariri David jiita Isaí, tomintanakariri Isaí jiita Obed, tomintanakariri Obed jiita Booz, tomintanakariri Booz jiita Salmón, tomintanakariri Salmón jiita Naasón,

33 tomintanakariri Naasón jiita Aminadab, tomintanakariri Aminadab
jiita Aram, tomintanakariri Aram jiita Esrom, tomintanakariri Esrom jiita
Fares, tomintanakariri Fares jiita Judá,
34 tomintanakariri Judá jiita Jacob, tomintanakariri Jacob jiita Isaac,
tomintanakariri Isaac jiita Abraham, tomintanakariri Abraham jiita Taré,
tomintanakariri Taré jiita Nacor,
35 tomintanakariri Nacor jiita Serug, tomintanakariri Serug jiita Ragau,
tomintanakariri Ragau jiita Peleg, tomintanakariri Peleg jiita Heber, tom-
intanakariri Heber jiita Sala,
36 tomintanakariri Sala jiita Cainán, tomintanakariri Cainán jiita Arfaxad,
tomintanakariri Arfaxad jiita Sem, tomintanakariri Sem jiita Noé, tom-
intanakariri Noé jiita Lamec,
37 tomintanakariri Lamec jiita Matusalén, tomintanakariri Matusalén jiita
Enoc, tomintanakariri Enoc jiita Jared, tomintanakariri Jared jiita Maha-
laleel, tomintanakariri Mahalaleel jiita Cainán,
38 tomintanakariri Cainán jiita Enós, tomintanakariri Enós jiita Set, tom-
intanakariri Set jiita Adán, tomintanakariri Adán iriitaki Pawa.

4

Inkaaripiroshiritaitirimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

1 Ikanta ipiyaa Jesús ipoñagaawo Jordán, isaikashiritantakari Tasor-
intsinkantsi. Ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, jataki otzishimashiki.
2 Ari isaikakiri okaatzi 40 kitiijyiri, irojatzi ikowawitantakari kamaari
inkaaripiroshiritakairimi. Tima tikaatsi jowaiya janta, owamaimatakiri
itajyi.
3 Pokaki kamaari, ikantawitapaakari: “Imapirotatyaarika Itomintzimi
Pawa, pimpiyiro tanta jiroka mapi, poyaawo”.
4 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri:
Tii apaniro okowityiimotari atziri joyaawo tanta, iro kowapirotajaantachari
ankimisantairo maawoni ikantairi Pawa”.
5 Ipoña kamaari jaanakiri Jesús tonkaariki otzishiki, jookotakiniri
okoñaatapaintzi maawoni nampitsi ipinkathariyitzi atziriiti.
6 Ikantziri: “Ari nonkantakaatyaawo impinkathayitaimi maawoni
piñaayitakiri, ari nompakimiro iijatzi jowaniinkawo. Tima irootaki
jashitakaitakinari naaka maawoni, ari onkantaki nompiri itzimirika
nokowiri.
7 Aririka potziirowashitakina pimpinkathatina, maawoni okaatzi piñaakiri,
iirokara ashitanaiyaarini”.
8 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Tzimatsi osankinarintsi, kantatsiri:
Ampinkathatiri Awinkathariti Pawa, iri ankimisanti apaniroini”.
9 Ipoña kamaari jaanakiri nampitsiki Jerusalén, isaikakaakiri jinoki otawan-
toki tasorintsipanko, ikantapairi: “Imapirorika Itomintzimi Pawa, pimitai
isaawikinta.
10 Tima tzimatsi osankinarintsi, kantatsiri:
Jotyaantimiri Pawa imaninkariti aamaakowintimini,
11 Iri thomaawakimini,
Iiro pontajantapaaka mapiki”.
12 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Aritaki ikantaitaki pairani:
Tii okamiithatzi piñaantashiwaityaari Piwinkathariti Pawa”.

13 Ikanta kamaari tii ikitsirinkashitari Jesús inkaaripiroshiritakairi, jintainaryaapaintari.

Jitanakari jantayitziri Jesús (Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

14 Ikanta ipiyaa Jesús Galilea-ki, otyaantanakari ishintsinka Tasorintsinkantsi. Othonka ikimakoitanakiri maawoni.
15 Jiyotaantayitaki maawoni tsika japatotapiintaita. Thaaminta ikantawintaitari maawoni.

Ipiyaa Jesús Nazaret (Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

16 Ikanta Jesús piyaa inampiki Nazaret tsika jantaritaki. Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, jataki Jesús japatotapiintaita, tima iro jamitapiintakari irirori. Ari ikatziyanakari iñaanatiro osankinarintsi.
17 Ipayiitakiri josankinari Kamantantaniri Isaías-ni. Ikanta japinairyaakiro osankinarintsi, iñaatziiro josankinaitakiro, kantatsiri:
18 Isaikantana naaka Itasorinka Awinkathariti,
Tima iri saipatziitotakinari okantantari nokinkithatakotainiri ashironkainkari Kamiithari Ñaantsi.
Irijatzi otyaantakinari nowawisaakoyitairi okantzimoniintashiriwaitari.
Nonkamantayitairi jaakaantaitziri tsika inkantaiya jookakaawintaitziri.
Impoña naminakaayitairi kaari aminatsiri,
Nosaikakaashiwaitaiyaari ikaatzi jompirayiitari.
19 Nokinkithatakoyitairo tsikapaiti jaapatziyantai Awinkathariti.
20 Ipoña japinaitanairo Jesús osankinarintsi, ipanairi kinkithatakaantapiintatsiri, saikanaki. Iyokitzi ikanta jaminanaki maawoni atziri ikaatzi saikaintsiri japatotapiintaita.
21 Ari jitanakawo ikantanakiri: "Imonkaatzimoyitakimi iroñaaka jiroka osankinarintsi okaatzi pikimakiri".
22 Iyokitzi ikanta jaminaitanakiri Jesús, tima kamiitha okanta ikinkithatakoyitziri. Ojyiki kinkithatakoyitanakiriri kamiithaini. Ikantayiitzi iijatzi: "¿Kaarima jirika itomi José?"
23 Irojatzi ikantantanakariri: "Kimitaka ari pinkantakina: 'Incha aawintantzinkari paawintya iiroka. Tima ojyiki nokimakowintakimi pantayitakiri Capernaum, incha pantapairo iijatzi pinampiki' ".
24 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Imapirotatya nonkantimiri, 'jashi jowatziiro kamantantaniri tii ipinkathaitziri inampiki tsika isaikayitzi ijyininka'.
25 Tima imapirotya jiroka, pairani iinta isaikawitani Elías, tii omparyaagairanki inkani Israel-ki anaaniintanakiro mawa osarintsi, antawoiti itajyaaniintaitaki. Ojyiki kamatsiri oimi tzimawitachari janta,*
26 iro kantzimaitacha, tii jotyaantaitziri Elías-ni jiyaatashitiro kamatsiri oimi, apa jotyaantaitakiri nampitsiki Sarepta saikatsiri Sidón-ki, osaikiranki tsinani kamatsiri oimi kaari ijyininkata.
27 Ari okimitakari iijatzi iinta isaikawita Kamantantaniri Eliseo, tzimawitacharanki Israel-ki ojyiki mantsiyari pathaawaitatsiri. Iro kantzimaitacha tii jotyaantaitziri Eliseo joshinchagai apaani, apa jotyaantaitakiri isaiki Naamán kaari ijyininkata poñaachari nampitsiki Siria, joshinchagairi".
28 Ikanta ikimaiyakini ikaatzi saikaintsiri japatotapiintaita, antawoiti ikisaiyanakani.

---

* **4:25** Kantakotachari jaka 'anaaniintanakiro mawa osarintsi' irojatzi ikantaitziri mawa osarintsi ipoña awisaniintaki 6 kashiri.

29 Ikatziyaiyanakani, jagaitanakiri Jesús iwiyaathapita nampitsi, ikinakagaitanakiri tsika osaiki impiita jotziryaitirimi.
30 Iro kantzimaitacha Jesús, ishiyapithatanakari josatikantanakari niyankiniki, jatai.

Atziri piyarishitatsiri
(Mr. 1.21-28)

31 Ikanta Jesús oirinkanaa nampitsiki Capernaum saikatsiri Galilea. Jiyotaantayitapai kitiijyiriki jimakoryaantaitari.
32 Tima tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, iyokitzi ikanta atziriiti.
33 Okanta janta tsika japatotapiintaita, ari isaikakiri atziri piyashiritatsiri, kaimanaki shintsiini irirori,
34 ikantzi: "Piñaashitina Jesús Nazaret-jatzi, niyotzimi naaka iirokataki itasorintsiti Pawa. Iro pipokantari jaka papirotaiyinani".
35 Ikisanakiri Jesús, ikantanakiri: "¡Pimairiti piyari, piyaatai! Tyaanaki atziri jintainaryaanakari iwiyariti, tii jomantsiyiimaitari".
36 Iyokitzi ikantaiyanakani, ikantawakaiyani: "¿Iitatyaakama jirika? Joitsinampairi jomishiyiri piyari jiñaashinchiinkatakiri".
37 Ari ithonka ikimakoyiitanakiri Jesús maawoni nampitsiki okaatzi saikatsiri janta.

Jesús joshinchagairo riyoti Pedro
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

38 Ipoña ishitowanaki Jesús japatotapiintaita, tyaapaaki ipankoki Simón. Okanta iroori riyoti Simón, imatakiro antawoiti saawakitaantsi. Ikowakoitakiri Jesús joshinchaapairo.
39 Joiyotashitanakawo omaryaaka, kimiwaitaka iñaashinchiinkatatyiiromi saawakitaantsi. Kaatakotanaki osaawawita, piriintanaka aminayitawakiniri oitarika ompawakiriri.

Joshinchaayitziri Jesús mantsiyaripaini
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.31-34)

40 Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaakiniri Jesús ojyiki atziri kantashiwaiyitachari imantsiyari. Ikanta iñaawakiri Jesús, apa jotirotantawakari kapichiini jako, shintsiyitanai.
41 Ojyiki jomishitowitakiri iijatzi iwiyariti, antawoiti ikaimayitzi piyari, ikantzi: "¡Itomi Pawa pinatzi!" Iro kantzimaitacha Jesús, ikisayitakiri piyari, tii ishinitziri iñaawaiti, tima jiyotzi irirori piyari iriitaki Cristo.

Jiyotaantzi Jesús maawoni Galilea-ki
(Mr. 1.35-39)

42 Okanta okitiijyitamanai, ananinkanaki Jesús apaniroini ikinanaki otzishimashiki. Ojyiki aminaminataiririri tsikarika ikinaki. Ikanta jiñiitairi tsika isaiki, tii ishiniitziri jiyaatai.
43 Irojatzi ikantantanakari Jesús: "Ontzimatyii inkimaitiro iijatzi pashiniki nampitsi Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri ipinkathariwintantai Pawa. Tima irootaki nopokantakari naaka jaka".
44 Iikiro jiyaatakaanakitziiro Jesús ikinkithatanaki pankotsiitiki japatotapiintaita okaatzi saikatsiri Galilea-ki.

5

Kaari jiñaitapiintzi shiryaataantsi
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

1 Okanta kitiijyiri, isaiki Jesús inkaarithapiyaaki Genesaret. Jawitsi-
naimatakiri atziri ikaatzi piyowintakariri ikimisantziro iñaani Pawa.
2 Ari jiñaaki Jesús apiti pitotsi opiryaatakotaki opaayaaki. Tikaatsi oti-
tantyaawoni, tima ikiwaiyatziironi ishiryaaminto.
3 Otitapaaka Jesús pitotsiki. Tima iri ashitawori Simón jiroka pitotsi,
ikantakiri jotyaantiro kapichiini niyanki. Ari isaikantanakawo Jesús pitotsi,
jitanaawo jiyotaayitanairi atziri.
4 Ikanta ithonkanakiro jiyotaantzi, ikantzi: "Simón, paanakiro pipito
niyanki inkaari, ari pishiryaatiri".
5 Ari jakanaki Simón, ikantzi: "Ari noshiryaawitaka tsiniripaiti, tikaatsi
nayiri. Iiroka kantanari, aritaki nimatakiro".
6 Jimatakiro ishiryaatzi, jaaki ojyiki shima, irootaki onthatyiimatimi
ishiryaaminto.
7 Ikaimawakotairi itsipatapiintari ishiryaatapiintzi jimitakotiri. Ikanta
jiyaatashitanakiri, ikinakotaiyakini pashiniki pitotsi, ijaikitakiro apitiroiti,
iroowitainchami intsitsiyakotaiyini.
8 Ikanta jiñaakiro Simón Pedro awisaintsiri, jotziirowashitanakari Jesús,
ikantanakiri: "Pintainkapithatina pinkatharí, kaaripiroshiriri ninatzi
naaka".
9 Tima antawoiti ithaawanaki Simón jiñaaki jaaki ojyiki shima. Ari ikimi-
takari iijatzi maawoni itsipataiyarini.
10 Jimatsitanakawo Jacobo iijatzi Juan, itomipaini Zebedeo, tima iri it-
sipatakari Simón. Iro kantzimaitacha Jesús ikantanakiri Simón: "Iiro
pithaawashiwaita, onkimitaiyaawo iroñaaka iriimi atziri noshiryaatakа-
gaimiri".
11 Ikanta jaatakotaiyapaani, jookawintanakiro maawoni, joy-
aataiyanakirini Jesús.

Joshinchagairi Jesús imatziri pathaawontsi (Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

12 Okanta pashini kitiijyiri jariitaka Jesús nampitsiki, ari ipokakiri imatziri
pathaawontsi. Ikanta jiñaapaakiri Jesús, jotziirowashitapaakari, ikanta-
paakiri: "Pinkatharí, pikowirika, poshinchagaina".
13 Ipoña jakotanaki Jesús, jantantakari kapichiini jako, ikantziri: "Nokowi,
pishintsitai". Ishitakotanaki ipathaawita.
14 Ari ikantziri: "Tii nokowi pinkinkithatakotina. Apatziro powanakiro
piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatiro josankinatakiri Moisés-
ni, paanaki pinkitiwathatantaiyaari, onkantya jiyotantaityaari shintsi-
taimi".
15 Iro kantzimaitacha ikimakoyiitanakiri intaina Jesús. Ojyiki atziri piy-
owintakariri ikimisantziri. Ikowaiyini joshinchaayitainiri iijatzi imantsi-
yaritipaini.
16 Iro kantacha Jesús joshitaapiintaka irirori otzishimashiki, ari jamanari.

Joshinchagairi Jesús kisopookiri (Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 Okanta pashini kitiijyiri jiyotaantzi Jesús, ari isaikaiyakini Fariseo
itsipayitakari Yotzinkariiti, poñaayitachari nampitsiki Galilea, Judea, iijatzi
Jerusalén-ki. Tima otyaantakari Jesús ishintsinka Awinkathariti, kantatsi
joshinchaayitiri mantsiyari.
18 Ipoña jariitaiyapaakani atziri jinatakotakiri shitashintsiki apaani
kisopookiri. Ikowawitaiyakani intyaakaapaakirimi pankotsiki,
jomaryaakotirimi isaikaki Jesús.

19 Tii okantatzi intyaakairi, tima ojyiki atziri piyotaincha. Jatiitakaanakiri
jinoki pankotsiki, jimoontakiro pankotsi, jowayiitakotakiri mantsiyari
josatikantanakari piyowintakariri Jesús.
20 Ikanta Jesús jiyotakoshiritawakiri ojyiki jawintaakari, jiñaanatawakiri
mantsiyari, ikantziri: "Ajyininká, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka".
21 Ikanta ikimawaki Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo, ikantashir-
itaiyanakini: "Ithainkatziiri Pawa jirikawí. Tima tikaatsi kantironi
impiyakotantiro kaaripirori, apaniroini ikantakaawo Pawa".
22 Iro kantzimaitacha Jesús jiyoshiritakotakiri, ari josampitziri: "¿Iitama
pikinkishiriwaitashitantari?
23 ¿Tiima okamiithatzi nonkanti: 'Ipiyaakoitaimiro pikaaripiroshiri-
witaka?' Irooma pikowiri nonkantiri: 'Pinkatziyi, piyaatai'.
24 Iroñaaka piyotiri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impiyako-
tairi kaaripiroshiriwitachari". Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri:
"Pinkatziyi, paanairo pishitashi, piyaatai".
25 Piriintanaka kisopookiri, jaanairo ishitashi jomaryaantawitari.
Iñaitawairi jiyaatai ipankoki, kimoshiri ikantawintanakari Pawa.
26 maawoni atziripaini iyokitzi ikantaiyanakani, ikimoshiriwintanakiri
iriroriiti Pawa. Ithaawankakiini ikantaiyini: "Tii añaapiintziro kimityaawoni
jiroka".

Jaantaitanakariri Leví (Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

27 Ikanta ishitowanai Jesús, jiñaapaakiri iitachari Leví isaiki irirori
ikowakotziri kiriiki ijyininka, ikantapaakiri: "Poyaatina".
28 Katziyanaka Leví, jookanakiro maawoni, joyaatanakiri.
29 Ipoñaashitaka Leví, jaanakiri Jesús joimoshirintya ipankoki
itsipataanakari jiyotaani. Ari jiyaatsitakari iijatzi ojyiki kowakotziriri
kiriiki ijyininka, ojyiki jatayitaintsiri pashini. Ari ikaataiyakini jowaiyani.
30 Ikanta Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti, jiñaanaminthatakiri jiyotaani
Jesús, ikantziri: "¿Iitama pitsipatantariri powaiyani kaaripiroshiriri,
kowakotziriri kiriiki ijyininka?"
31 Ipoña jakanaki Jesús irirori, ikantanakiri: "Aririka imantsiyati atziri,
ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikaatsi
inkowi irirori.
32 Tii apa nompokashitiri kamiithashiriri naaka nonkaimashiriyitairi,
aña nopokashitatziiri kaaripiroshiriri nonkaimashiritairi jowajyaantairo
kaaripirori".

Ikinkithatakotziro Jesús itziwintaita (Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

33 Ipoña josampiitakiri Jesús, ikantaitziri: "¿Iitama kaari itziwintanta piy-
otaani? Iriima jashi Juan, ipoña jashi Fariseo-paini, owanaa itziwintapiin-
taiyani irirori, jamanaiyani iijatzi. Noñiiri piyotaani iiroka, tii itziwintanita,
owawaiyitacha, irawaitatsi imiri".
34 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Aririka intsipataityaari aawakaachari,
¿arima jowashiriniintaitatya?
35 Aryaajaini paata, aririka jagaitakiri iimintaitari, aripaiti intziwin-
taitya".*

---

* **5:35** Iriitaki Jesús ojyakaawintachari jaka. Iriitaki kimitakariri jaawakaayita atziri. Kantako-
tachari iijatzi jaka, aririka jaayiitakiri iimintaitari, irijatzi kantakotacha aririka jowamaayitakiri,
ojyiki jowashiriwaitanatya jiyotaanipaini.

36 Ipoña jojyakaawintanakiniri Jesús, ikantziri: “Apaani paijatori
ikithaataitari, aririkami jowapatankaitantyaawo osapi owakiraari,
ari imapirotanatya osagaanaki aririka amithatanatya owakiraari. Tii
okamiithapirotakairo paijatori ikithaataitari jowapatankaitantyaawomi
owakiraari.
37 Tii inkamiithati iijatzi paijatori mishinantsinaki jowantayiityaawo
iiryaatatsiri imiritaitari. Aririka jowantayiitatyaawo, ari isanaryaanaki,
apaawaitashitanatya imiritaitari, iijatzi inkimitatya mishinantsinaki
irirori.
38 Iri kamiithatatsi owakiraari mishinantsinaki jowantayiityaawo iiryaari
imiriitari. Iro iiro japaawaitanta apitiroiti.
39 Ikaatzi amitawori imiritawo poitatsiri, iiro jamitaawo imiritaiyaawo
iiryaari. Inkantapiinti: ‘Iro kamiithatatsi amirityaawo poiri’ ”.

6

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari (Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

1 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinaki Jesús pankirintsimashiki.
Ikanta jiyotaanipaini joyiikitanaki okithoki, jamirokakitakiro onkini joy-
aawo.
2 Tii inimotziri Fariseo-paini, josampitakiri ikantziri: “¿Iitama poyiiki-
tantawori? ¿Tiima piyotzi tii oshinitaantsitzi kitiijyiriki jimakoryaantaitari?”
3 Ari jakanaki Jesús, ikantanaki: “¿Tiima piñaanatakotziri iiroka ikanta
pairani David-ni itsipayitakari ikaataiyini owamaimawitantakariri itajyi?
4 Ityaaki tasorintsipankoki, jaakiro tasorintsitanta, jowakawo irirori,
ipayitakiri iijatzi ikaatzi itsipayitakari. Tima tii oshinitaantsiwita jowait-
yaawo, apa jowapiintayitawo Ompiratasorintsitaari”.
5 Ipoña ikantaki iijatzi: “Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzi irirori,
janairo jiroka kitiijyiri”.

Atziri kisowakori (Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

6 Okanta pashini kitiijyiri jimakoryaantaitari, ityaaki Jesús japatotapiin-
taita, jiyotaantapai iijatzi. Ari isaikakiri atziri kisowakotatsiri jakopiroriki.
7 Ikanta Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo, aamaani jowakiri Jesús jiñiiri
aririka joshinchagairi mantsiyari kitiijyiriki jimakoryaantaitari, onkan-
tantyaari inkantakotiri.
8 Iro kantzimaitacha Jesús, jiyotaki irirori iita ikinkishiriyitakari.
Ikaimakiri atziri kisowakori, ikantziri: “Pimpoki, posatitya niyanki”.
Pokapaaki kisowakori, ikatziyapaaka.
9 Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi nosampitaiyimini: ¿Otzimikama shini-
taantsitatsiri antiri kitiijyiri jimakoryaantaitari? ¿Tiima okantzi anishi-
ronkatanti, irooma kamiithatatsi owamaanti? ¿Iiroma okantzi antiro kami-
ithari, irooma kamiithatatsi ankaaripirowaiti?”
10 Ikimpoyaanakiri piyowintakariri, ipoña jiñaanatanakiri mantsiyari,
ikantziri: “Pinthaaryaawakotai”. Matanaka, akotsitanai kamiitha.
11 Iro kantzimaitacha jirikapaini, antawoiti ikisaiyanakani.
Ikinkithawaitaiyakini tsika inkantiri Jesús.

Jiyoshiitaki Jesús 12 Jotyaantapirotani (Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Ipoña itonkaanaki otzishiki jamañaari Pawa. Ari jaakowintakawo maa-
woni tsiniripaiti jamana.

13 Okanta okitiijyitamanai, japatotakiri maawoni jiyotaani. Ari jiyoyaaki
ikaatzi 12, iriitaki jiiyitakiri Otyaantapiroriiti.
14 Jirika ikaatzi jiyoyaakiri: Simón, iri jiitakiri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés
iririntzi Simón. Ipoñaapaaka Jacobo itsipataakiri Juan, Felipe, Bartolomé,
15 Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo. Ipoñaapaaka Simón jiitaitziri kisakow-
intantaniri,
16 ipoñaapaaka Judas iririntzi Jacobo. Ipoñaapaaka iijatzi Judas Iscariote,
pithokashitaiyaarini paata.

Ikinkithatakairi Jesús ojyiki atziri (Mt. 4.23-25)

17 Ipoña joirinkaiyaani Jesús itsipataari jiyotaani. Ari isaikaiyapaakini
owintinipathatzi. Ojyiki atziri piyowintapaakariri, Judea-jatzi,
Jerusalén-jatzi, Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Ipokaiyakini jirikapaini
inkimiro ikinkithatakotziri Jesús, ikowaiyatziini iijatzi joshinchaayitairi
imantsiyaritipaini.
18 Tima ikaatzi piyarishiritatsiri, joshinchaayitairi.
19 Ikowaiyakini atziri jantantawatyaari kapichiini jako, tima otzimi-
motziri Jesús itasorinka, joshinchaayitakiri maawoni.

Ikinkithatakoitziri kimoshiritaatsini iijatzi ashironkaachani (Mt. 5.1-12)

20 Ipoña Jesús ikimpoyaanakiri jiyotaani, ikantziri: “Kimoshiri pinkan-
taiya ashironkainkari, tima iirokataki ñagaironi impinkathariwintantai
Pawa.
21 Kimoshiri pinkantaiya piñaawitawo iroñaaka pitajyaaniintawaitzi, tima
irootaintsi piñiiro pinkimaniintaiya. Kimoshiri pinkantaiya piñaayiwitawo
piraaniintawaita iroñaaka, tima irootaintsi piñiiro pishirontawaitaiya.
22 Kimoshiri pinkantaiya onkantawitatya piñaawitawo iroñaaka inkisani-
intayiitimi, jookathaitimi, inkawiyawaitaitimi, imanintawaitaitimi, okan-
takaantziro poshiritaari Itomi Atziri.
23 Thaaminta pinkantayitaiya, pinkimoshiriyitai, tima Pawa pinayitai-
mini inkitiki. Pinkinkishiritakotyaawo tsika ikantayiitakiri pairani itayi-
takawori Kamantantaniri, irootaki awijyimotimini iijatzi iiroka iroñaaka.
24 ¡Inkantamachiitiri ajyaagantzinkariiti! Tima aritaki iñaayitakiro iroñaaka
inintaawaiyitaka.
25 ¡Inkantamachiitiri ikaatzi ñiirori iroñaaka ikimaniintayita! Tima ari iñiiro
paata irirori intajyaaniintai. ¡Inkantamachiitiri ikaatzi ñaayitzirori iroñaaka
ishirontawaita! Ari iñiiro paata inkimaatsiwaitaiya, ari jiraawaitaiyaari
iijatzi.
26 ¡Inkantamachiitiri ikaatzi jasagaawintaitari iroñaaka! Tima ari ikimi-
taawiitakari pairani kimitakowitariri Kamantantaniriiti”.

Pitakotyaari kisaniintayitzimiri (Mt. 5.38-48; 7.12)

27 “Iro kantzimaitacha pinkimi nokantzi naaka: Pitakotaiyaari ikaatzi
kisaniintayitzimiri, paapatziyaiyaari.
28 Iiro pipiyatari kijyimawaitzimiri. Pamanakoyitaiyaari thiiyakowintz-
imiri.
29 Aririka impajaitimi kajyitapooki, pishinityaari japitiroryaapootimi im-
pajatimi. Aririka inkowaiti jagaitiro piithaari posaawantapiintari, pishini-
tiniri jaanakiro pikithaatakari iijatzi.
30 Aririka inkantayiitimi: ‘Pimpina’, kamiithatatsi pimpimantaniti.
Aririka jayitaitimiro pashitari, kamiithatatsi iiro pikiñaanikowintziro.

31 Pikowirika jitakoyiitimi, pitawatyaawo iiroka pitakotantya.

32 Iriirika pitakotashitatya ikaatzi itakoyitzimiri iiroka, ¿Kamiithatakima
jiroka? Aña tii, tima iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri.
33 Iriirika paapatziyashitatyaari ikaatzi aapatziyimiri iiroka
¿Kamiithatakima jiroka? Aña tii, tima iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri.
34 Aririka inkantaitimi: 'Pimpawakinawo, ari noipiyaimi', impoña pim-
pawakiri tima piyotzi ari jimataimi iiroka paata. ¿Kamiithatakima jiroka? Aña
tii, tima iro jimatapiintziri kaaripiroshiriri.
35 Pitakoyitaiyaari iiroka kisayitzimiri, iiro pipiyatari. Pimpimantaniti
aririka inkamitayiitimi, iiro poyaawinta jimayitaimi iiroka. Antawoiti im-
pinayitaimi, itomitaimi Jinokijatzi. Imapiro jitakoyitakari ririrori maawoni
kaaripiroshiripaini.
36 Ikimita Ashitairi jitakotanta, ari pinkimitanaiyaari iiroka".

Ikinkithatakotziro Jesús ookimotaantsi (Mt. 7.1-5)

37 "Iiro pookimotantzi, jimaitzimikari iiroka paata. Iiro piyakowintantzi,
jimaitzimikari iiroka paata. Aririka pimpiyakotanti, ari jimayiitaimi iiroka
paata.
38 Pimpimantanitai, tima ari jimayiitaimi iiroka paata, janaakaayitaimiro
iiroka okaatzi pipimantakiri. Tzimatsirika pantakiri, ari inkimiyiitaimi
paata iiroka".
39 Ipoña jojyakaawintanakiniri Jesús, ikantzi: "¿Kantatsima
inkathatawakaiya kaari aminatsini? ¿Tiima ari imparyaaki apitiroiti
omoonakiki?
40 Tii iñaitzi apaani iiniro jiyotaitziri janaakotiri yotairiri. Irooma paata
aririka jiyotaapiroitakiri ari inkimitaiyaari yotairiri pairani.
41 ¿Iitama pikowantari pamininiri pashini tyaakitachari jokiki?
Pitawatyaawo iiroka paawairo antawo inchapitoki tyaakitakimiri.
42 Tima iiro okantzi pinkantiri pijyininka: 'Pimpoki, nayimiro tyaaki-
takimiri pokiki'. Aña tzimataitatsi pokiki iiroka antawo inchapitoki tyaak-
itakimiri. ¡Thiiyinkarí! Pitawaiyaawo paawairo iiroka tyaakitakimiri pokiki,
inkini pamininiri pijyininka tyaakitainchari kapichiini jokiki".

Ari jiyoitzirori onkithokitanakirika (Mt. 7.15-20)

43 "Inchato saankanatatsiri ojyooki, tii iñaitziro onkaaripiroti okithoki.
Irooma inchato sampiyashitatsiri, tii kamiithaini iñaitiro onkithokiti.
44 Tima okaatzi kamiithayitatsiri chochoki, tii okamiithawaitashita
apaniroini, aña iro kantakaawori owaato okamiithatzi iroori. ¿Añiiroma
higo onkithokitantyaawo owaato kitochii? ¿Kantatsima uva okithokitantawo
kitochii iijatzi?
45 Ari ikimiyitanaari kamiithashiriri ikinkishiritapiintawo kamiithari,
irootaki okamiithatantari jantayitziri. Iriima kaaripiroshiriri tii ikinkishiri-
tapiintawo kamiithari, irootaki okaaripirotantari jantayitziri. Tima okaatzi
ikinkishiriyitari, irootaki iñaaniyitari iijatzi".

Ikinkithatakoitziri apiti owatzikirori ipanko (Mt. 7.24-29)

46 "¿Iitama ikantantayiitanari: 'Pinkatharí, pinkatharí?' Tiimaita jantai-
tanawo okaatzi nokantayitziri.
47 Tzimayitatsi matanairori okaatzi nokantayitziri. Jiroka ikimiyitanaari:

48 Ikimitakari atziri witsikatsiri ipanko, ikiyashitakiro itzinkami ok-
isopathatzi kipatsi, jowatzikakiro. Opoña opokaki antawoiti amaani, ookan-
tapaakawo shintsiini pankotsi, tii iiwokiro. Tima jowatzikaitakitziiro kami-
ithaini okisopathatzi kipatsi.
49 Iriima piyakotzirori nokantayitziriri, kaari antanaironi. Ikimitakari
atziri witsikawitachari ipanko, tiimaita ikiyashitziro inthomainta. Okanta
opokaki antawoiti amaani, ookantapaakawo shintsiini, tyaanaki. Tii
jiñaitairo".

7

Joshinchagairi Jesús jotzikatani ijiwari owayiriiti (Mt. 8.5-13)

1 Aritaki ithonkanakiro Jesús ikinkithatakairi atziripaini, jatai nampitsiki
Capernaum.
2 Ikanta imantsiyataki jitakopirotani jotzikatani ijiwari owayiriiti Roma-
jatzi, irootaintsi inkamimi.
3 Ari ikimakowintakiri Jesús, jotyaantaki jantarikipiroti Judá-mirinkaiti,
inkaimiri Jesús, joshinchagairiita jotzikatani.
4 Ikanta jiyaatashitakiri Jesús, ikantapaakiri: "Okowapirotatya pimi-
takotiri ijiwari owayiriiti,
5 tima jaapatziyapiintakina, jiwitsikakina pankotsi tsika napatotapiinta".
6 Ikanta Jesús, joyaatanakiri. Iro jariitantyaarimi ipankoki, itonkiyotakari
ijyininkathori ijiwari owayiri, iriitaki pashini jotyaantakiri, ikantapaakiri
irirori: "Jesús, ikantakaantzimi jiwari, ikantzi: 'Kaaripirori ninatzi naaka,
iiro pityaapankotana.*
7 Irootaki kaari niyaatashitantzimi noñiimi naaka. Apa nokowi piñaani
pinkantakaantawakiri nompiratani, aritaki ishintsitai.
8 Tima tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi iijatzi owayiri nompiratari
naaka. Aririka nonkantiri: "Piyaati", aritaki jiyaataki. Aririka nonkanti
pashini: "Pimpoki", aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nonampiri: "Pan-
tiro jiroka", jimatziro jantziro' ".
9 Ikimawakiri Jesús, iyokitzi ikantanaka, ikantanakiri itsipatakari: "Iri-
itaki matakirori jirika ikimisantzi, tii itzimi jaka Israel-ki ajyininka kim-
ityaarini jirika. Imapiro".
10 Ikanta ipiyaiyani pankotsiki jotyaantaitakiri, iñaapaatziiri jotzikatani,
shintsitai imantsiyawita.

Jañaakagairi Jesús iintsiti kamatsiri oimi

11 Ipoña ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Naín, iri itsipayitaka jiyotaani.
Ojyiki iijatzi atziripaini.
12 Iro jariitzimataka nampitsiki, itonkiyotakotantaka jagaitziri kaminkari
inkitaitiri, apintzi jinatzi otomitari tsinani kamatsiri oimi. Ojyiki atziri
oyaatakirori jiroka tsinani.
13 Ikanta Jesús iñaawakiro tsinani, antawoiti jitakoshiritanakawo.
Ikantziro: "Aritapaaki piraawaitaka".
14 Ipokapaaki okaakiini, jotirotapaakiro jowantaitakariri. Katziyaiya-
paakani natakotziriri. Ikantzi Jesús: "Iwankarí, iiroka noñaanatzi, pimpiri-
intai".
15 Piriintanaa kamawitainchari ñaawaitanai. Ikathatanairi Jesús irojatzi
inaanatiki.

* **7:6** Jirika ijiwari owayiri kaari Judá-mirinka, pashinijatzi atziri jinatzi. Tima pairani Judá-mirinka, tii ityaapankotziri kaari ijyininkata.

16 Antawoiti ithaawaiyanakini ikaatzi ñaakiriri. Ikimoshiriwintanakiri
Pawa, ikantaiyanakini: "Pokataiki ñaapirori Kamantantaniri". Ipoña ikan-
taiyini iijatzi: "Pokataiki Pawa iri nishironkayitaini aaka".
17 Ithonka ikimakoyiitanakiro jantakiri Jesús maawoni Judea-ki, iijatzi
pashiniki nampitsi okaatzi saikanampitatsiri janta.

Jotyaantakiri Juan jiyotaani (Mt. 11.2-19)

18 Ikanta Juan ikimaki irirori okaatzi awisaintsiri, ikamantakiri jiyotaani-
paini. Ari jiyoshiitaki apiti jiyotaani,
19 jotyaantakiri josampitiri Jesús, inkantiri: "¿Iirokama jiitaitziri
'Pokatsini?' Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini naamaiyaari?"
20 Ikanta ipokaiyakini, iñaapaakiri Jesús, ikantapaakiri: "Jotyaantak-
ina Juan owiinkaatantaniri nosampitimi: ¿Iirokama jiitaitzi 'Pokatsini?'
Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini naamaiyaari?"
21 Tima iikiro joshinchaayitatzi Jesús kantawaiyitachari mantsiyari,
ikaatzi piyarishiritatsiri, jokiryaakaayitai ojyiki kaari aminatsini iijatzi.
22 Irojatzi ikantantanakariri pokaintsiri: "Aririka piyaatai,
pinkamantapairi Juan maawoni okaatzi piñaayitakiri iiroka nantakiri,
okaatzi pikimakinari iijatzi. Tima naminakaayitairi kaari aminatsini,
naniitakaayitairi kisopookiri, nokimakaayitairi ashikimpitari,
noshinchaayitairi imatziri pathaawontsi, nañaakaayitairi kaminkari,
nokinkithatakoyitainiri ashironkainkari Kamiithari Ñaantsi.
23 Irootaki inkimoshiritantaiyaari inkaati kaari kisoshiriwintainani".

24 Ikanta ipiyaiyanaani jotyaantani Juan, josampitanakiri Jesús ikaatzi ap-
atowintakariri, ikinkithatakotziri Juan, ikantziri: "¿Iitama pikinkishiritako-
tariri piñaakiri chapinki janta otzishimashiki? ¿Iriima piñaaki apaani kim-
itawori sawoo ojyiwatonkitakaawo tampiya okantakaantziro tii ithaam-
intashirita?
25 ¿Piñaakirima jowaniinkatya ikithaataka? Tima maawoni ikaatzi
nintaawaitachari, owaniinkapirowaitachari ikithaata, isaikapankotziri
pinkatharintsi.
26 Aña iro piyaatashitantakariri piyotaiyakini Kamantantaniri jinatzi.
Tima jimapirotatziiro irirori janaakiri Kamantantaniripaini.
27 Iriitaki josankinatakoyiitaki pairani, iñaanatziri Pawa itomi, ikantzi:

Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkinkithatakotimi,
Iriitaki witsikaantimini tsika pinkinapaaki iiroka.

28 Nokantzi naaka: Atziriiti ikaatzi tzimawitainchari, tikaatsi apaani Ka-
mantantaniri anairini jiyotanitakari Juan. Iro kantzimaitacha inkaati
ipinkathariwintairi Pawa inkitiki, tsinampashiritaatsiri janta, janaakotairi
irirori Juan".
29 Jirika atziriiti jowiinkaayitakiri Juan itsipataakiri kowakoyitziriri
ijyininka kiriiki, jiyotanairi tampatzikashiriri jinatzi Pawa.
30 Iriima Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti tii jishinita jowiinkaayitiri
Juan, ari japaatziro okaatzi jantzimotantiri Pawa.

31 Ipoña ikantzi Pinkathari Jesús: "¿Iitama nonkimitakaantiriri jirikaiti?
32 Nonkimitakaantiri owajyaantawairintzi iintsi aririka jojyakaantawaiti
ikaatzi jiryaanitaiyini, inkantawakaiyaani: 'Thami ajyowiwaiti amajyi-
itantyaari'. Iiromaita ikowi. Impoña inkantawitya iijatzi: 'Incha amam-
paawaitya owashiritantyaari'. Iiro ikowimaita iijatzi.

33 Iro jimayitakiri jirikaiti. Jiñaawitakari Juan, itzitapaakawo irirori owanawontsi, tii jimiritawo kachori, iro kantzimaitacha ikantakotaiyakirini: ‘Ipiyarishiritatzi’.
34 Ipoña ipokaki Itomi Atziri, tii itziwaitapaakawo irirori owanawontsi, imiritawo kachori. Ikantakotaiyakiri: ‘Kaaripirori jinatzi, niyawairintzi jinatzi, shinkiryaantzi, jaapatziyari kowakotziriri kiriiki ijyininka, jaapatziyari iijatzi kaaripiroshiriri’.
35 Tikaatsi oitya, tima apaani yotaniri ari jiyoitairi paata imapiro jiyotanita, aririka jiñaayitakiro onkaati awisayitaatsini”.

Jariitari Jesús Fariseo iitachari Simón

36 Ikanta Fariseo jaanakiri Jesús jowakaiyaari. Ariitaiyakani ipankoki, saikapaaki Jesús jowapiintaita.
37 Okanta apaani kaaripiroshiriri tsinani nampitawori janta, okimakowintakiri Jesús ipokaki ipankoki Fariseo jowaiyaani, jataki iroori aakotanaki kasankaari owantawo onaki jiwitsikaitziro mapinaki.†
38 Okatziyimotapaakari iitzikontaki Jesús, iraimotapaakari. Othaatanaka oyaaki okiki ajyitakiri iitziki, ojyitantzimaitari oishi. Ipoña onintaakiiwaitanakiri, osaitantanakari kasankaari.
39 Ikanta jirika Fariseo amakiriri Jesús, ikantashiritanaki: “Imapirotatyiirimi jirika ikamantaniritzi, ari jiyotakiromi tsika okantawaita jiroka tsinani otirotakiriri, tima kaaripiroshiri inatzi”.
40 Ipoña Jesús ikantanakiri Fariseo: “Simón, tzimatsi nokowiri nonkantimiri”. Ari ikantzi: “Incha pinkantinawo yotaanarí”.
41 Ipoña ikantzi: “Apaani atziri, ipakiri iiriikiti pashini apiti atziri. Apaani ipaki 500 kiriiki, iriima pashini ipakiri 50.‡
42 Okanta osamanitaki, tii okantzi jirika apiti atziri joipiyairi kiriiki, ipiyakoitairi jiriiwitani apitiroiti. Incha pinkantina, ¿Itzimikama itakopirotantachani?”
43 Ikantzi Simón: “Nokantzi naaka iri itakopirotantacha atziri ipiyakopiroitakiri jiriiwitani”. Ari ikantzi Jesús: “Ari pimatakiro pikantakiri”.
44 Jaminanakiro Jesús osaikaki tsinani, ikantziri Simón: “¿Piñaakiro antakiri jiroka tsinani? Notyaapankotakimi iiroka, tiimaita pipana jiñaa nonkiwakiitapaatyaari. Irooma jiroka tsinani, okiwakiitantakinawo oyaaki shitowanaintsiri okiki, opoña ojyitantakinawo oishi.
45 Tii pinintapootawakina piwithatawakina iiroka, irooma jiroka tsinani ojyiki onintaakiitakina.
46 Tii pisaipatziitotantinari iiroka yiinkantsi pimpinkathatina, irooma jiroka tsinani, osaitantakinawo kasankaari noitziki.
47 Ojyiki okaaripiroshiriwitaka jiroka tsinani, ipiyakoitainiro tima ojyiki itakotakina. Iriima tsika itzimi ipiyakoitziri kapichiini, kapichiini jitakotanta”.
48 Ipoña ikantanakiro tsinani: “Ipiyakoitaimiro okaatzi pikaaripiroshiriwitaka”.
49 Ikantaiyanakini ikaatzi itsipataiyarini: “¿Iitatyaama jirika imatantyaawori impiyakotantiro kaaripirori?”
50 Iikiro Jesús ikantanakitziiro tsinani: “Piyaatai kamiitha, tima iro pawisakoshiritantaari pikimisantanai”.

† **7:37** Iro ikantakoitzi jaka mapinaki, jiitaitziri pashiniki nampitsi “alabastro”. ‡ **7:41** Ikantakoitziri jaka “kiriiki”, iriitaki ikantaitziri pairani “Denario”.

8

Tsinani imitakoyitakiriri Jesús

1 Ikanta Jesús itsipayitakari 12 jiyotaani, ithonkakiro nampitsi
ikinkithataki, ikinkithatakotakiri Pawa tsika ikanta ipinkathariwintantai.
2 Ari itsipatakawo iijatzi tsinaniiti okaatzi joshinchaayitairi opiyarishiri-
witaka, iijatzi okaatzi mantsiyawitachari. Jiroka okaatzi oyaatakiriri: María
jiiyiitziri iijatzi Magdala-jato ñiiriri ikaatzi 7 piyari,
3 opoñaapaaka Juana iina Chuza jompiratani Herodes, opoñaapaaka Susana.
Ari itsipatakawo iijatzi pashinipaini tsinani okaatzi papiintakiriri kiriiki
Jesús.

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi (Mt. 13.1-15, 18-23; Mr. 4.1-20)

4 Ipoña ipiyowintapaakari Jesús ojyiki atziri poñaayitachari pashiniki
nampitsi. Jojyakaawintatziiniri okaatzi jiyotaayitziriri, ikantziri:
5 “Tzimatsi pankiwairintzi jatatsiri impankiwaiti. Ikanta jookakitakiro
iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki, ithonka jaatzikakiitakiro,
ipoña ipokaiyapaakini tsimiri, jowapaakawo.
6 Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi kipatsi. Okanta
ojyookawitanaka pankirintsi, sampiyashitanaki, tima tii irinkapathatatyi
kamiithaini kipatsi.
7 Tzimatsi pashini ookakitapainchari okitochiimashitzi. Okanta ojy-
ookawitanaka, kamanaki anaanakiro kitochiimashi.
8 Tzimatsi pashini ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi,
saankana okanta ojyookapaaki, kithokitanaki. Apaanipaini jyookapaintsiri
kamiitha tzimayitai 100 okithokiki”. Ipoña ikantanaki Jesús: “Kowirori
inkimathatiro, jowakimpitatya inkimisanti”.
9 Ikanta jiyotaani Jesús josampitakiri iita ojyakaawintari okaatzi jiyotaan-
takiri.
10 Jakanakiri Jesús, ikantziri: “Iirokaiti nonkamanti kaari piyowitaiyani,
ontzimatyii piyotairo tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai. Iriima
pashinipaini, iiro nokamantziri irirori, apa nojyakaawintiniri. Ari
onkantya jaminawitya jirikaiti, iiro jiñiimaitawo. Ari inkimawityaawo,
iiro ikimathatawakiro nokantawitariri.
11 Jiroka ojyakaawintachari: Jiroka okithoki ipankiitakiri, iñaanira Pawa
ojyakaawintachari.
12 Okaatzi ookakitapainchari aatsiki, ojyakaawintari kimawitawori
ñaantsi, ipokapaaki kamaari imaijantakaapaakiri, tima tii ikimisantzi, iiro
jawisakoshiritai.
13 Ari okimita ookakitapainchari omapipookitzi, ojyakaawintari kimaw-
itawori ñaantsi thaankipiroini ikimisantawitanaka. Tii jiyotakopirotatyi-
iro ñaantsi, jowajyaantanakiro ikimisantzi. Tii ikisashitawo jantakaitiri
kaaripirori, ikimiwaitakawo pankirintsi kaari tyaapirotatsini oparitha
inthomainta kipatsiki.
14 Ari okimita ookakitapainchari okitochiimashitzi, ojyakaawintari ki-
mawitawori ñaantsi. Okantakaantziro okantzimoshiriwaitari, ikinkishiri-
takotawo jajyaagantya, inintawaitziro inthaamintawaitya. Iro anaanakiro
ñaantsi ikimawitakari, ikimitakawo pankirintsi kaari kithokitatsini.
15 Irooma okithoki ookakitapainchari okamiithawanitzi kipatsi,
ojyakaawintziri kimisantanairori ñaantsi, kamiithashiri ikantanaa,
jojyakotanaawo pankirintsi saankana ijyookanaki, ojyiki okithokitanaki”.

Onkoñaatakoyitai manakowitainchari (Mr. 4.21-25)

16 Ipoña ikantaki iijatzi: “Ankowirika ootyaari ootaminto, ¿arima antatakotakiri kowitzinakiki? ¿Amanakotzirima otapinaki? Añа tii. Owakotziri jinoki inkini inkoñiinkatakoti akaataiyini.
17 Ari onkimityaari iijatzi, ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani.
18 Paamaakowintyaawo okaatzi pikimakiri. Tsikarika itzimi otzimimotakiri, ari ontzimimopirotairi ojyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iñiiro iiro otzimimopirotairi”.*

Inaanati Jesús ipoña iririntzipaini (Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Okanta opokashitakiri inaanati Jesús otsipatakari iririntzipaini oñiiri. Tiimaita okantzi oñiiri jotzikaakiro atziri piyowintakariri.
20 Ipoña ikantaitakiri: “Ari opoki pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi”.
21 Ikantanaki irirori: “Ikaatzi kimanairori iñaani Pawa, jantanairo okaatzi ikowakairiri, iriitaki nirintzitari, iro nonaanatitari”.

Jomairintziro Jesús tampiya (Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki itsipatanaari jiyotaani, ikantanairi: “Thami amontyi intatsikironta”. Jataiyakini.
23 Ikanta jimontyaakotaiyini, maanaki Jesús. Ari omapokapaakari antawoiti tampiya, antawo otamaryaatanaki inkaari, kitaatapaaka jiñaa pitotsiki, iroowitaincha intsitsiyakotaiyinimi.
24 Ari jowakiryaitanakiri Jesús, ikantaitziri: “¡Yotaanarí! ¡Antsitsiyakotatyi!” Piriintanaka, iñaanatanakiro tampiya, ikantziro: “¡Aritapaaki pitampiyatzi!” Ipoña ikantziro inkaari iijatzi: “¡Pimairyaati!” Awisanaki tampiya, mairyaatanai.
25 Ipoña ipithokashitari jiyotaani, ikantziri: “¿Tsikama okinaki pawintaani?” Antawoiti ipinkathatanakiri, ikantawakaiyani jiyotaani ithaawankakiini: “¿Iitatyaakama jirika jomairintantawori tampiya, jomairintziro iijatzi inkaari?”

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri (Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Ikanta jimontyaanakawo Jesús intatsikironta inkaari Galilea, ariitaka inampiki Gadara-jatzi.
27 Iro jaatakotapaakityaami, ishiyashitawakari piyarishiritatsiri. Pairanitaki ipiyarishiritaki tii ikithaataa, tii jamitaiya isaikai pankotsiki, ari isaikawaitzi kitataarimashiki.
28 Ikanta jiñaawakiri jariitapaaka Jesús, ishiyapaaka, jotziirowashitapaakari. Kaimanaki shintsiini, ikantzi: “¡Jesús, Itomi Pawapirotatsiri! ¿Tsikama pinkantataitinaka? Tii nokowi powashironkaina”.
29 (Tima ikisawitawakityaari piyari jowajyaantairiita shirampari. Pairanitaki ipiyarishiritakaawitakari. Ojyiki joojowiitantari ashirotha, ithatyiiro. Ishiyashiyawaita otzishimashiki ikantakaari piyari.)

---

* **8:18** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: “Kapichiinirika pikimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro”.

30 Ipoña Jesús josampitakiri piyari, ikantziri: "¿Tsikama piitaka?" Jakanaki
piyari, ikantzi: "Noita 'Jyikiyantzi' ". Tima ojyiki ikaataiyini.†
31 Iikiro ikantanakitzi piyari: "Tii nokowi papirotaiyinani".
32 Ari ipiyotaiyani ojyiki chancho joshintagaiyini. Ikantaiyini piyari:
"Potyaantina janta chancho-ki". Ipoña ikantzi Jesús: "Pimatiro".
33 Ikanta jyikiyantzi, jatanaki ipiyota chancho. Irojatzi ishiyantanakari
tsika impiitatzi otzishi, mitaiyapaakini, ari ithonka ipiinkaki inkaariki.
34 Ithaawaiyanakini aamaakowintariri chancho-paini, shiyaiyanakani
ikamantantapaaki nampitsiki, ikamantakiri iijatzi maawoni saikayitatsiri
jowaniki.
35 Pokaiyapaakini atziri jaminiro okaatzi awisaintsiri. Ipoña jiyaatashi-
itanakiri Jesús. Iñaitapaatziiri piyarishiriwitachari isaikaki itsipatakari,
ikithaataka, kamiitha ikantanaa. Antawoiti ithaawaiyanakini.
36 Ikaatzi ñaakirori inkaanki awisaintsiri, ikamantawakiri pokayitaintsiri,
ikantziri: "Piñiiri piyarishiriwitachari, iriitaki Jesús owawisaakotairiri".
37 Ikanta maawoni Gadara-jatzi, ikantakiri Jesús: "Piyaatai, tii nokowi
pisaikimotina". Iro ikantantari, tima antawoiti ithaawantanakari. Ipoña
jotitanaa Jesús pitotsiki, jatai.
38 Ari ikantawitawaari jowawisaakotairi: "Nokowi noyaatanakimi".
Jakanaki Jesús, ikantanakiri:
39 "Iiro poyaatana, piyaatai pijyininkaki pinkamantapairi, pinkantiri:
'Jowawisaakotaana Pawa' ". Ari jimatakiro shirampari, jatai ikamantanta-
pairo okaatzi jowawisaakotairi Jesús.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús (Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

40 Ikanta ipiyaa Jesús, thaaminta ipiyowintawaari atziri, tima iri joy-
aakoniintakiri.
41 Tzimatsi shirampari jiita Jairo, iriitaki jiwatakaantatsiri japatotapiin-
taita. Ari iñaapaakiri Jesús, jotziirowashitapaakari, ikantapaakiri: "Nokowi
piyaati nopankoki".
42 Tima okamimatatzi japintoti irishinto. Ari tzimaki 12 osarintsiti. Ikanta
joyaatziri atziripaini jirika Jesús, jawitsinaimatanakiri.
43 Tzimatsi iijatzi tsinani kimaatsiwaitachari osokaata, tzimakotaki 12
osarintsi ashironkaawaitaka, apirotakiro opimantziro tzimimowitawori
opinatantariri aawintantzinkari, tikaatsimaita kantironi joshinchiiro.
44 Okinashitapaakiri itaapiiki Jesús, otirotsitakiri kapichiini opatziki
iithaari. Apathakiro ishitanaki osokaawaita iraani.
45 Ipoña josampitantanaki Jesús, ikantzi: "¿Iitaka otirotakinawori
noithaari?" Tikaatsi kamantatsini iita otirotakiniriri. Ipoña Pedro
itsipatakari ikaataiyini, ikantzi: "Yotaanarí, tima piñiiri jawitsinaimatakimi
ojyiki atziri, iikiro pikantatzi: '¿Iitaka otirotsitakinawori noithaari?' "
46 Iikiro ishintsitanakitzi Jesús ikantzi: "Tzimatsi otirotsitakinawori
noithaari. Tima nokimawakiro noshintsinka tzimatsi oshinchaashitakari".
47 Okanta oñaakiro jiroka tsinani tii imanakota okaatzi antakiri, antawoiti
othaawanaki, opokashitapaakiri Jesús, otziirowashitapaakari, maawoni iki-
maitakiro okinkithatakota, ikimaitakiro iijatzi tsika okanta omapokanaka
oshintsitai osokaawaiwita.
48 Ikantanakiro Jesús irirori: "Tsinaní, oshinchagaimi pawintagaana. Kan-
tatsi piyaatai, kimoshiri pinkantanaiya".

† **8:30** Jiroka wairontsi "Jyikiyantzi", irojatzi ikantsitaitari "legión".

49 Tikiraamintha ithonkiro Jesús jiñaanatziro tsinani, ariitapaaka
poñainchari ipankoki jiwatakaantatsiri japatotapiintaita, ikantapaakiri:
"Kamaki pishinto, aritapaaki poñaashirinkiri yotaantaniri".
50 Ikanta ikimakiri Jesús ariitapainchari, ikantanaki irirori: "Iiro pi-
thaawashiwaita. Pawintaiyaana, aritaki oshintsitai".
51 Ikanta jariitaiyapaakani pankotsiki, tikaatsi ishiniti intyaapaaki, apa
Pedro, Jacobo, Juan, ashitawori irishinto, onaanati.
52 Ojyiki iraakotaiyawoni kamaintsiri. Ikantapaaki Jesús: "Iiro pira-
gaiyani, tii okami iintsi, imakoryaatzi".
53 Thainkashiri jowawiitakari Jesús, tima imapiro iñaitakiro kamaki iintsi.
54 Ikanta Jesús joirikawakotapaakiro, iñaanatzimaitawo shintsiini ikantziro:
"¡Tsinaní, pimpiriinti!"
55 Piyashiritapaaka iintsi, piriintanaa. Ari ikantzi Jesús: "Pimpiro oyaari".
56 Iyokitzi ikantanaka ashitawori iintsi. Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Tii
nokowi pinkamantantiro okaatzi piñaakiri".

9

Jotyaantaitziri 12 yotaari (Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

1 Ipoña Jesús japatotakiri 12 jiyotaani ipasapiyaakari ishintsinka onkantya
inkitsirinkantyaariri piyari iijatzi mantsiyarintsi.
2 Jotyaantakiri inkamantantiro tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai,
joshinchaayitiri mantsiyariiti.
3 Ikantawakiri: "Iiro paanaki tsika oitya, iiro paanaki pikotzi, pithaati,
powanawo, piiriikiti, iiro okantzi paanaki iijatzi apiti piithaari.
4 Aririka pariitatya pankotsiki, ari pimaapiintatyi irojatzi pawisan-
tanatyaari.
5 Iirorika jaapatziyaitzimi janta, pawisapithatiri, potikanairo piipatsikiiti,
iro jiyotantyaari tii ikimisantzi".
6 Ikanta jiyaataiyakini jiyotaani, ithonka ikamantantakiro nampitsiki
Kamiithari Ñaantsi, ojyiki mantsiyari joshinchaayitaki.

Ikamantakari Juan owiinkaatantaniri (Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Ikanta pinkathari Herodes jiitaitziri iijatzi Tetrarca ikimakowintakiri
Jesús okaatzi jantayitziri, okantzimoshiritanakari, tima tzimatsi kantatsiri:
"Añagai Juan owiinkaatantaniri".
8 Pashini kantatsiri: "Elías jinatzi". Ikantayiitzi iijatzi: "Aamaa pashini
Kamantantaniri piriintaachari".
9 Irojatzi ikantantanakari Herodes: "Aña nothatzinkakaantakiri Juan-ni.
¿Tsikama itzimi nokimakowintziri iroñaaka?" Ojyiki ikowaki iñiirimi Jesús.

Jowaiyani 5000 shiramparíiti (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-34; Jn. 6.1-14)

10 Ikanta ipiyayitaa otyaantaari, ikamantapairi okaatzi jantayitakiri.
Ipoña japatotawairi maawoni, jaanakiri nampitsiki jiitaitziro Betsaida.
11 Iro kantacha yotaiyakini atziri tsika ikinaki joyaatzishitanakiri. Ikanta
Jesús jaawakiri kamiitha, ikamantakiri tsika ikanta Pawa impinkathariwin-
tantai, joshinchaayitakiri mantsiyayitatsiri.
12 Aritaki tsiniriityaanaki, ipokashitapaakiri 12 jiyotaani, ikantapaakiri:
"Potyaantairi atziripaini, jamini tsika jimayi, tsika joyaa iijatzi, tima
asaikatzi jaka otzishimashiki".

13 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Pimpiri iiroka joyaari”. Ari ikantaiyini:
“Tikaatsi nompiriri, apa otzimi 5 tanta, apiti shima. ¿Pikowima niyaati
namanantakitiniri joyaari maawoni atziriiti?”
14 Kimitaka ikaataiyini 5000 shirampariiti apatotainchari. Ikantziri jiy-
otaani: “Papatoyitiri inkaati 50 atziri poosaikayitiri, ari pinkimitakiri maa-
woni”.
15 Ari ikantakiro, joosaikakiri maawoni atziri.
16 Jaakiro Jesús 5 tanta, apiti shima, jaminanaki inkitiki, ipaasoonkiwin-
takiro owanawontsi, ipitoryaakiro ipakiri jiyotaani impayitiri maawoni
atziri apatotainchari.
17 Jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani shintsiini. Ijaikitai 12
kantziri okaatzi tzimagaantapaintsiri.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi Jesús (Mt. 16.13-20; Mr. 8.27-30)

18 Ikanta isaiki Jesús jamanamanaata itsipatari jiyotaani. Ari josampi-
takiri ikantziri: “¿Iitama ikinkishiritakotanari atziripaini?”
19 Ari jakaiyanakini: “Ikantayiitzi Juan-ni owiinkaatantaniri pinatzi, ikan-
tayiitzi iijatzi Elías-ni pinatzi. Tzimatsi kantatsiri iijatzi: ‘Iri pashini piriin-
taacha itawori Kamantantaniri’ ”.
20 Ipoña ikantzi Jesús: “¿Tsikama pikantaiyinika iiroka?” Ari jakanaki
Pedro, ikantzi: “Iirokataki Cristo poñaachari Pawaki”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkami (Mt. 16.21-28; Mr. 8.31-9.1)

21 Ari ikantanakiri Jesús jiyotaani: “Iiro pikinkithatakotana”.
22 Iikiro ikantanakitzi: “Ojyiki inkimaatsitakaityaari jirika Itomi Atziri,
imapiro inkisaniintina ijiwari Antaripiroriiti, ijiwari Ompiratasorintsitaari,
iijatzi ikaatzi Yotzinkariiti. Ari jowamaakaantakina. Iro kantacha awisawi-
tatya mawa kitiijyiri, ari nañagai”.
23 Ipoña ikantanakiri maawoni: “Tzimatsirika kowatsiri intsipatina,
jowajyaantiro ikowashiwaiyitari jantiri, onkantawitatya impaikakotaitir-
imi joshiritaana, intsipatapiintaina kitiijyiriki.
24 Tima ikaatzi itakowaitachani apaniroini jantayitziro inintashiyitari, ari
impiyaashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani okantakaantziro ikimisan-
tana, aritaki jawisakoshiritai.
25 Aminaashiwaita otzimimotantzi ojyiki ajyaagawontsi jaka kipatsiki,
impoña iñaitairo impiyashitaiya, apaniroini japirowaita.
26 Tima inkaati kaaniwintinari naaka, iijatzi noñaaniyitakari, ari jimata-
pairi Itomi Atziri inkaaniwintapairi paata aririka impiyi jamairo jowani-
inkawo, jashi Ashitariri, jashi maninkariiti tasorintsitatsiri”.
27 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Tyaaryoo, tzimatsi pikaataki jaka, tikira
ikamiita ari iñaanairo tsika inkantya Pawa impinkathariwintanti”.

Ishipakiryiimotziri Jesús jiyotaani (Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

28 Okanta awisaki 8 kitiijyiri, tonkaanaki Jesús otzishiki jamanamanaatya,
ari itsipatanakari Pedro, Jacobo ipoña Juan.
29 Ikanta jamanamanaata, ari ipashinipootanaki Jesús, kitamaa okan-
tanaka iithaari oshipakiryaanaki.
30 Iñaitatzi apiti katziyapainchari itsipatapaakari Jesús, Moisés jinatzi itsi-
patakari Elías.
31 Ari ikatziyaiyapaakani otapotakiri jowaniinkawo, ikinkithatakotziro
tsika inkantya Jesús impiyakaityaari Jerusalén-ki.

32 Ayimatakiri iwochokini Pedro iijatzi ikaatzi itsipatakari. Okanta awijyimotanakiri iwochokini, iñaatziiro jowaniinkawo Jesús itsipatakari apiti koñaatapaintsiri.
33 Iro ipiyimatanaka apiti tsipatapaintariri Jesús, ikantzi Pedro: "¡Yotaanari, kamiithawaitaki asaiki jaka! Ari niwitsikimiri mawa pankojyitantsi pashi iiroka, jashitya Moisés, jashitatya Elías". Iñaawaitashitanaka Pedro, tii jiyotzi oita ikantziri.
34 Iñaawaiminthaitzi Pedro, opamankapaakiri minkori, ithaawanaki.
35 Ikimatzi iñaawaitaitanaki minkoriki ikantaitzi: "Notomi nitakokitani jinatzi jirika, iriitaki pinkimisantiri".
36 Okaatapaaki ñaantsi iñaawaitaitakiri, iñaitatzi apaniroini ikantanaa Jesús ikatziya. Tiira ikamantantsitawo jiyotaani tsika ikanta jiñaakiri, jimanani jowakiro.

Joshinchiiri Jesús iintsi piyarishiritatsiri (Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 Okanta okitiijyitamanai, oirinkaiyaani Jesús ipoñagaawo tonkaariki otzishiki, ojyiki pokaintsiri intonkiyotawaiyaari.
38 Ari josatikaka shirampari, kaimanaki shintsiini ikantzi: "¡Jesús, nokowi pamininari napintziti notomi!
39 Ipiyarishiritatzi, owanaa ikaimakaawaitziri, ishimoripaantitakairi ikamimawaitzi, jompojakaawaitari, tii jowajyaantziri kapichiini.
40 Nokantawitakari piyotaani jowawisaakotainari, tii ikantziri".
41 Jakanaki Jesús ikantanaki: "Tiitya pikimanitzi iiroka. ¿Tsikama onkaati nosaikimotanaimi, noñiiro namawitakotimiro? Pamakinari".
42 Ikanta jamaitapaakiri iintsi, ishinkiwintakaanakari piyari, tyaanaki isaawiki, antawoiti jompitawaitanaka. Ipoña Jesús ikisakiri piyari, shintsitanai iintsi, jaanairi ashitariri.
43 Iyokitzi ikantaiyanakani atziri jiñaakiro ishintsinka Pawa.

Japiitairo Jesús ikinkithatakota inkamimotanti (Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Ipoña japiitakiro Jesús ikantziri jiyotaani:
44 "Powakimpitatatyaawo iiroka jiroka ñaantsi, iiro pipiyakotairo. Tima jirika Itomi Atziri impithokashiitatyaari jaakaantaitiri".
45 Iro kantzimaitacha tii ikimathataiyironi okaatzi ikantawitariri, tima jimanapithaitatziiri iiro ikimathatantawo. Iro ithaawantaiyakarini tikaatsi osampitirini oita ikinkithatakotziri.

Tsika itzimi ñaapirotachani (Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

46 Ikanta jiyotaani Jesús ikantawakaawintakawo iitakarika ñaapirotachani.
47 Iro kantzimaitacha Jesús jiyoshiritakiri ikinkishiritari. Jaaki iintsi, itsipatapaakari ririori.
48 Ipoña ikantzi: "Ikaatzi aapatziyariri kimitariri jirika iintsi okantakaantziro ipairyiiro nowairo, kimiwaitaka naakami jaapatziya. Ari okimitari iijatzi, aririka jaapatziyina naaka, kimiwaipirotanaka iri jaapatziyaka tsika itzimi otyaantakinari jaka. Ikaatzi kaari ñaapirotachani iroñaaka jaka, iri ñaapirotaachani paata".

Ari akaatziri kaari kisaniintairi (Mr. 9.38-40)

49 Ipoña ikantanaki Juan: “Yotaanarí, noñaaki chapinki atziri pairyiirori
piwairo, joshinchaakiri piyarishiritatsiri. Tii añiiri ankaatiri jaka, nowa-
jyaantakaakiri”.
50 Ari ikantanaki Jesús: “Iiro powajyaantakairimi, tima ari akaatziri kaari
kisaniintairi”.

Ikisaitakiri Jacobo ipoña Juan

51 Aritaki monkaatzimatapaaka intzinaantaiyaari Jesús, tontashiri ikan-
tanaka jiyaatzi Jerusalén-ki.
52 Jotyaantaki iitya aminaantirini janta Samaria-ki.
53 Iro kantzimaitacha tii ikowaiyini Samaria-jatzi inkinimotiri, tima jiy-
otaiyini jiyaatatyi Jerusalén-ki.
54 Ipoña Jacobo itsipatakari Juan, ikantanakiri Jesús: “Pinkathari, thami
ankaimakaanti paampari inkitiki, ikimitaakiro pairani Elías, japirotyaata
intaiya maawoni”.
55 Ari ipithokashitanakari Jesús, ikisanakiri, ikantziri: “Tiitya pikami-
ithashiritzi iiroka.
56 Tii iro ipokantakari Itomi Atziri jaka impiyashiwaitaiya atziri, ontzi-
matyii jowawisaakoyitairi”. Irojatzi ikinantanakari pashiniki nampitsi.

Kowawitachari joyaatirimi Jesús
(Mt. 8.18-22)

57 Ikanta jiyaatanai Jesús, ikantawiitawaari aatsiki: “Pinkatharí, nokowi
noyaatimi tsikarika pinkinayiti iiroka”.
58 Jakanakiri Jesús ikantziri: “Apaani otsitsiniro tzimatsi imoo tsika
imaapiintzi, iijatzi ikimitari tsimiri tzimatsi jomayiro. Iriima jirika Itomi
Atziri tii otzimi ipanko jimaantapiintyaari”.
59 Ipoña Jesús ikantanakiri pashini: “Poyaatina iiroka”. Ari ikantzi irirori:
“Pinkatharí, nokowawitaka noyaatanakimi, iro kantzimaitacha nokowi
noñaanakiro nonkitatiri nowaapatitari, ari noyaatimiri”.
60 Ikantanakiri Jesús: “Poyaatina, pishinitiri ikaatzi kamashiriyitatsiri
inkitatairi irirori kamayitatsiri. Ontzimatyii pikinkithatakotairo iiroka tsika
inkantya Pawa impinkathariwintantai”.
61 Ari ikantanaki pashini: “Pinkatharí, nokowi naaka noyaatimi, iro
kantzimaitacha pishinitina niwithatapanaatyaari nojyininka nonampiki”.
62 Jakanaki Jesús, ikantziri: “Apatziro paminapiintziro pikiyashitziro
piwankiri, tikaatsi paminayitanai pashini. Ari ikimitari kaari owajyaan-
taironi jantayitapiintziri, tii opantapirotari iñiiro impinkathariwintairi
Pawa”.

10

Jotyaantaitakiri ikaatzi 70

1 Ipoña Jesús jiyoshiitaki pashini ikaatzi 70, apitipaini jotyaantakiri, jii-
watiri nampitsiki tsika inkinanaki irirori.
2 Ikantayitziri: “Ikimitakawo atziripaini pankirintsi osampainkatzi, iro
kantacha tii itzimapirotzi iitya oyiipataironi. Pamanamanaatyaari iiroka
Pinkathari jotyaantiita jatatsini atziriki, tima kowityaacha ojyiki kimisan-
tayitaatsini.
3 Notyaantaiyatyiimini, nonkimitakaantimi jotyaantaitziri oijya tsika
ipiyota piratsi katsimari.
4 Iiro paanaki pithaati, piiriikiti, pi-zapato-ti. Iiro piwithatantanaka, iiro
pinkinkithawaitakairi inkaati piñaanakiri aatsiki posamanitzikari.

5 Aririka pariiyitatya pankotsiki, piwithatapaatyaari saikatsiri. Pinkantapaakiri: ‘Inkamintha pisaikawaiti kamiitha pipankoki’.
6 Tzimatsirika iitya aawakimini kamiitha, aritaki iñaakiro isaikai kamiitha. Irooma iirorika jaapatziyaitzimi, aminaashita piwithatapaakari.
7 Aritaki pimaapiintatyi pankotsiki tsika pariitaka, iiro paminaminatzi pashini pankotsi. Ari poyaari, piriro onkaati impayiitimiri. Tima apaani antawaitatsiri ipinayiitziri.
8 Aririka aawakimi kamiitha nampitsiki, poyaawo onkaati impayiitimiri janta.
9 Poshinchaayitiri janta mantsiyari, pinkantiri: ‘Irootaintsi impinkathariwintantai Pawa’.
10 Irooma pariiwitatya nampitsiki, iirorika jaawakimi kamiitha, pawisapithatiri, pinkantanaki:
11 ‘Notikanairo noipatsikiiti jaka, iro piyotantyaari tii pikimisantzi. Iro kantzimaitacha ontzimatyii piyoti irootaintsi impinkathariwintantai Pawa’.
12 Tima imapiroitairi paata jowasankitaitiri, anaanakiro inkantayiitairi Sodoma-jatzi. Imapiro”.

Ikantamachiitziri kisoshiriri nampitsiitiki (Mt. 11.20-24)

13 “Ikantamachiitziri Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi. Iñaayiwitakawo notasonkawintantayitaki, tiimaita ikimisantaiyini. Iriimi ñaakinanimi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi, aritakimi jowashiritakotatyaami ikaaripiroshiriyitzi, jowajyaantakiromi. Inkimisantaimi maawoni iriroriiti.*
14 Aririka jaayiitairi paata kamiithashiriri, iiro jimapiroitziri jowasankitaayiitairi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Iriima Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi, iri jimapiroyiitai jowasankitaayiitairi.
15 Iijatzi inkimitagaiya Capernaum-jatzi, ikinkishiritaiyani irirori jiyaayitai inkitiki, iro kantzimaitacha owanaa ikisoshiritaki, jiyaayitai ikinayitzi kaminkari.
16 Tzimatsirika kimisantimini, naakataki ikimisantaki. Itzimirika manintashiritakimini, naaka imanintashiritaki. Itzimirika manintashiritakinari naaka, imanintakiri otyaantakinari jaka”.

Ipiyayitaa jotyaantaitakiri kaatatsiri 70

17 Kimoshiri ipiyaiyaani jotyaantaitakiri 70, ikantayitapai: “Pinkatharí, nopairyiiro piwairo, nimatantakari piyari”.
18 Ikantzi Jesús: “Noñiitsitataikari pairani Satanás jowaryaitakiri inkitiki ikimiwaitakawo ookathawontsi.
19 Tima naaka pakimirori shintsinkantsi, ari onkantaki posatikantyaari maanki iijatzi kitoniropaini. Ari poitsinampaakiri piyari kisaniintzimiri, tikaatsimaita awijyimotimini.
20 Iiro pikimoshiriwintashitawo pimatakiri piyari. Iro pinkimoshiriwinti josankinayiitairo piwairo inkitiki”.

Ikimoshiritzi Jesús (Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 Irojatzi ikimoshiritantanakari Jesús, ikantanaki: “Ashitanarí, iirokataki pinkathariwintziriri inkitiwiri, iijatzi kipatsijatzi, antawoiti nopaasoonkitakimi. Tima iirokataki yotakaayitairiri tsinampashiriri kaari jiyoyitzi yotaniriiti jaka. Ari okantzimaita Ashitanari, irootaki inimotzimiri iiroka”.

---

* **10:13** Tima ikaatzi Corazín-jatzi ipoña Betsaida-jatzi Judá-mirinka jinayitzi. Iriima Tiro-jatzi ipoña Sidón-jatzi pashinijatzi atziri jinayitzi tii ijyininkatari Judá-mirinkaiti.

22 Ikantzi Jesús: “Iri Ashitanari pasapiyaakinawori maawoni. Apaniroini
ikanta irirori jiyopirotana naaka tima itomi jowana. Ari nokimitsitakari ii-
jatzi naaka apaniroini niyopirotziri. Impoña inkaati niyotakaayitairi naaka
ari jiyoyitairi Pawa”.
23 Ipoña Jesús japatotakiri jiyotaani, jaanakiri jantyaatsikiini, ikantakiri:
“Kimoshiri inkantaiya inkaati ñaayitaironi okaatzi piñaayitairi iiroka.
24 Tima tzimawitacha ojyiki Kamantantaniri, iijatzi pinkathariiti kowaw-
itainchari iñiiromi okaatzi piñaakiri iiroka, iro kantacha tii okantzi iñiiro, tii
ikimayitairo iijatzi”.

Aawakiri kamiitha Samaria-jatzi

25 Ari isaikakiri yotaantzirori Ikantakaantaitani, ikowaki
inkompitakaiyaari Jesús, ikantaki irirori: “Yotaanarí, ¿iitama nantiri naaka
noñaantaiyaawori kantaitachari añaamintotsi?”
26 Ikantanaki Jesús: “¿Iitama okantziri Ikantakaantaitani? ¿Tsikama okantzi
piyotakotziro iiroka?”
27 Ari jakanaki irirori, ikantzi: “Pitakoshiritaiyaari Awinkathariti Pawa,
pitakopirotaiyaari, pitakoshintsitaiyaari, pampithashiri powairi. Ari okimi-
tari iijatzi: Ontzimatyii atakotawakaiya maawoni, akimita anishironkatziro
awatha, ari ankimitanairi ajyininka”.
28 Ipoña ikantzi Jesús: “Imapiro pikantakiri. Pantiro jiroka, aritaki paw-
isakoshiritai”.
29 Iro kantzimaitacha jirika, ikowajaantzi jotzikaakowintanatya,
josampitziri Jesús: “¿Iitama nonkimitakaantiri nojyininka?”
30 Ipoña ikantanaki Jesús: “Tzimatsi ajyininka poñaachari Jerusalén-ki
ikowi jiyaatiro nampitsiki Jericó. Okanta niyanki aatsi, itonkiyotakari
koshintzi, itsitokawaitakiri, jookanakiri aatsinampiki ikamimataki.
31 Ikanta pokaki Ompiratasorintsitaari, jiñaawitapaakari jomaryaaka, jaw-
isapithatanakiri.
32 Ari ikimitsitakari iijatzi Leví-mirinka, jiñaawitapaakari jomaryaa, jawisap-
ithatanakiri.
33 Ipoña ipokaki Samaria-jatzi, jiñaapaakiri jomaryaa, inishironkatapaakiri
irirori.
34 Jaawintapaakiri itziritantakari yiinkantsi, ipoña ityaakaanakari
imoraniki, jaanakiri nampitsiki. Iriitaki aamaakowintariri.
35 Okanta pashini kitiijyiri, jaaki apiti kiriiki, ipinakowintanakiri, ikan-
tanaki: ‘Paamaakowintyaanari jirika, aritaki nompinatapaimi iijatzi aririka
nompiyaki’ ”.†
36 Ari ikantzi Jesús: “Mawa ikaatzi ñaakiriri ikoshiitziri. ¿Tsikatya itzimi
kimitakaantakariri ijyininka?”
37 Jakanaki yotakotzirori Ikantakaantaitani, ikantzi: “Iri matapaakiriri
nishironkatakiriri”. Ipoña ikantzi Jesús: “Piyaatai, irojatzi pimatiri iiroka”.

Jariitawo Jesús opankoki Marta opoña María

38 Ikanta jawisanaki Jesús ariitaka pashiniki nampitsi. Ari osaikiri tsinani
iitachari Marta, iro isaikimotapaaki opankoki.
39 Jiroka tsinani tzimatsi irinto oita María. Iro tsipatawakariri okaakiini
Jesús okimisantziri ikinkithawaitzi.
40 Iro kantzimaitacha Marta owanaa okantzimotakawo aminaminawaitzi
oitya ompawakiriri Jesús. Irojatzi opokashitantakariri, okantapaakiri:
“Pinkatharí, ookawintakina nirinto. ¿Pinkantinawo amitakotawakina?”

† **10:35** Kantakotachari jaka “kiriiki”, irijatzi ikantaitsitari iijatzi “denario”.

41 Ikantzi Jesús: “Marta, ¿iitama okantzimoshiritantzimiri okaatzi pantayitiri?
42 Pinkimi nonkantimi: Apaani okanta kowapirotachari, irootaki okowakiri María tima tikaatsi kantironi jaapithaitairo”.

11

Ikinkithatakotziro Jesús amanamanaataantsi (Mt. 6.9-15; 7.7-11)

1 Ipoña Jesús jiyaataki jamanamanaatya. Ikanta apaani jiyotaani, ikantakiri: “Pinkatharí, piyotainawo jamanamanaataita, ikimitairo Juan-ni jiyotaantziro amanamanaataantsi”.
2 Ari ikantzi Jesús: “Jiroka pinkanti pamanamanaatapiintya iiroka:
Ashitanarí, inkitijatzi,
Tasorintsi pinatzi iiroka.
Pimpinkathariwintaina naaka.
Pantakainawo jaka kipatsiki okaatzi pinintakaanari iiroka.
Pinkimitakainari saikatsiri inkitiki, jantayitziro okaatzi pinintakairiri.
3 Pimpapiintinawo kowityiimotanari noyaari.
4 Pimpiyakotainawo nokaaripiroshiriwaitaki,
Tima nimatakiro naaka iijatzi, nopiyakotairi ikaatzi owaaripiroshiritakinari.
Iiro pishinitana iñaantaitina, inkowaiti jantakaitinawo kaaripirori”.
5 Ipoña ikantanakiri iijatzi: “Aririka intzimi pitsipaminthari, impokaki niyankiiti, inkantimi: ‘Pimpawakina mawa tanta,
6 tima tzimatsi ariitachari nopankoki, tikaatsi tzimatsini nompawakiriri’.
7 Impoña pinkantawityaari: ‘Iiro poñaashirinkana nomaakaatziiri niintsitipaini, aritaki nashitanairo nopanko, irootaki iiro okantanta nompimi’.
8 Kimiwaitaka iiro pikowawita pimpiri onkantawitya iriimi pitsipaminthari. Iro kantacha iikiro ishintsitatzi ikamitzimi, ari pishiwintanakiro pimpiriinti, pimpawakiri okaatzi ikowiri”.
9 Ikantzi Jesús: “Pinkamitanti, paminaminatiro, aritaki piñaakiro impayiitimiro pikowiri. Pinkimitakaantiro pariitya pankotsiki, pishintsiwintapaakiri, pinkantiri: ‘Pashitaryiinawo. Aritaki jashitaryaitakimiro’.
10 Ari impayiitairi kamitantayitatsiri. Inkaati aminaminatironi ari joñaagaitairi. Aritaki jashitaryaitainiri inkaati shintsishintsitatsini inkaimi.
11 Tima aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: ‘Paapá, pimpina tanta’. ¿Arima pimpakiri mapi? Aririka inkantimi: ‘Pimpina shima noya’. ¿Arima pimpakiri maanki joyaari?
12 Aririka inkantimi: ‘Pimpina iithoki’. ¿Arima pimpakiri kitoniro?
13 Tima piyotzi pitakotari pitomipaini iiroka, kaaripirori pinawita. Iri mapirotzirori Ashitairi saikatsiri inkitiki, jitakotari ririori ikaatzi amanayitapiintariri, inampishiritakaayitari Tasorintsinkantsi”.

Maamanitawakaachari pankotsiki (Mt. 12.22-30; Mr. 3.20-27)

14 Ipoña Jesús jowawisaakotakiri apaani kisopaantitatsiri piyarishiritatsiri. Ikanta joshinchagairi, ñaawaitanai kisopaantiwitachari. Antawoiti jiyokitziiwintaitanakiri Jesús.
15 Tzimatsi kantayitanaintsiri: “Ipasapiyaatyaari jirika ashitariri piyari, jiitaitziri ‘Beelzebú’, irootaki jimatantawori jowawisaakotziri ikaatzi piyarishiritatsiri”.

16 Tzimatsi pashini kowatsiri iñiiro intasonkawintanti Jesús, iro jiyotantaityaari imapirotatya opoña itasorinka inkitiki, tima iñaantaitatyaari.
17 Ikanta Jesús jiyotaki okaatzi ikinkishiritari atziriiti, ikantanaki: "Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintaitziri nampitsiki, iñiiro jookawintawakaa. Aririka jantaminthatawakaiya iijatzi atziri isaikapankotawakaiyani, ari iñaakiro jookawintawakaiya.
18 Ari ikantari iijatzi piyari aririka jantaminthatawakaiyaami, ari jookawintawakaatya iiro iñiiro ishintsiti, ari inthontyaari. ¿Iitama pikantantari iri oshinchaanari Beelzebú?
19 Iriirikami kamaari Beelzebú oshinchiinani, ¿irijatzima kamaari oshinchiiriri piyotaaniyitari iiroka jowawisaakotantariri jaagayitziri? Aririka okanta, pikinkithatakotatziiri piyotaani, ari inkisantakimiro okaatzi pikantakiri.
20 Tima iriitaki Pawa kantakaawori noshinchaayitantariri piyarishiritatsiri, tima jomapokakimi Pawa iiroka ipinkathariwintantzi.
21 Atziri ñaapirori kamiitha, tikaatsi matirini intyaashitiri ipankoki jayitiri okaatzi jashitari.
22 Irooma impokashitakiri pashini atziri anairiri ishintsitzi, jaapithatakiri jawintaawitari, jaapithatakiri jashitari, jantitatyaawo.
23 Tima ikaatzi kaari aapatziyanari naaka, iriitaki kisaniintanari. Inkaati kaari amitakotinari joyiipatakotina, japaatakotatyaanawo".

Ipiyashitanta piyari (Mt. 12.43-45)

24 "Kimiwaitaka piyari inampishiritantatyaarimi atziri, ipankotsitatyaawomi jañaantari. Aririka jookawiitatyaari, awisakowita atziri isaikantari piyari. Jataki inkinawaiti otzishimashiki, iiro iñi tsika isaiki. Impoña inkanti piyari: 'Nompiyi nopankoki tsika nopoñaaka'.
25 Piyaa piyari, iñaapairi atziri kamiitha opishitaka jañaantari, owaniinka okantaka.
26 Impoña piyari jiyaatashitakiri mapirotzirori ipiyaritzi, inkantapaakiri: 'Thami aati nopankoki, pintsipatina ampinkathariti'. Jamaki inkaati 7. Ari jashironkaapirotyaari atziri, iiro ikimitaa jashironkaawita pairani kapichiini ikanta".

Mapirotironi inkimoshiritai

27 Tikira ithonkiro iñaawaitzi Jesús, okaimanaki tsinani osatikainchari ipiyotaka atziri, okantzi: "Thaaminta inatyi tsinani owaiyantakimiri, antaritakaakimiri othotaimi".
28 Ipoña jakanakiro Jesús, ikantzi: "Iri thaamintapirotaachani inkaati mataironi inkimisantairo iñaani Pawa".

Ikowaiyakini kaaripiroshiriri intasonkawintanti Jesús (Mt. 12.38-42)

29 Ikanta ipiyotapaaka ojyiki atziri, ikantanaki Jesús: "¿Iitama ikowantari iñiina kaaripiroshiriri nontasonkawintanti? Iiro noñaayimaitari, apa iñiiro kimitawori jiñaakiri pairani Jonás.
30 Tima ikanta pairani Jonás jiñagaiyakirini Nínive-jatzi, ari inkimitaiyaari iijatzi Itomi Atziri jiñiiri jirikaiti.
31 Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzi jantayiitziri, ari iyakowintaimi tsinani pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tima opokashitakiri iroori yotaniri iitachari Salomón, okimisantairi. Jirika saikimotakimiri iroñaaka iiroka, janairi Salomón.

32 Iijatzi okimitari ari jiyakowintaimi paata Nínive-jatzi, tima ikimisantaiyakirini irirori pairani Jonás, jowajyaantanakiro jamiyiwitari. Jirika saikimotakimiri iroñaaka iiroka jaka, janairi Jonás".

Ikinkithatakotziri Jesús ootamintotsi (Mt. 6.22-23)

33 "Tima anintirika ootya ootaminto, ¿arima owakotakiri otapinaki? Aña owakotziri jinoki inkini onkoñiinkati maawoni.

34 Kamiitharika poki, piñaantawo kamiithaini, okimitawo pinkoñiityaakotatyiimi. Tiirika opantawo poki, iiro piñaantawo kamiithaini, kimitaka pintsinirikitakotatyiimi.*

35 Paamaakopirowintya poitsiwakirikari ootamintotsi saikantakimiri.

36 Imapirotarika isaikantakimi ootamintotsi, tiirika pantanairo kaaripirori, aritaki poñaagantairo iroopirori kamiithari, pinkimitanaiyaari apaani ootamintotsi jootantzi".

Ikinkithatakota yotaantzirori Ikantakaantaitani (Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

37 Ikanta ithonkapaakiro ikinkithataki Jesús, ipokashitapaakiri Fariseo jiyaatakairi ipankoki joya. Ikanta jariitaka Jesús pankotsiki, saikapaaki jowapiintaita.

38 Owanaa okompitzimotakari Fariseo jiñaakiri Jesús tii jimonkaatziro jamitapiintari, inkiwaakotapaatya jowantyaari.

39 Iro kantzimaitacha Jesús, ikantanakiri: "Pikimitakotakawo piraaminto iijatzi powaminto okitiwita kamiitha jikokiroki, irooma inthomainta, kipatsi okantaka. Ari pikimiyitakari iiroka kantatsi iñaitimi kamiithashiri pinatzi, aña koshintzi kaaripiroshiriri pinatzi.

40 Masontzí. Tima tzimatsi witsikakimiri piwathaki koñaayitatsiri, ¿kaarima witsikashiritakimiri iijatzi inthomainta pañaantariki?

41 Okowapirotatya pimpashitantaiyaawo tzimimoshiritzimiri inthomainta pañaantariki, ari onkantya pinkitishiripirotantaiyaari.

42 ¡Ikantamachiitzimi Fariseo! Pashitakaapiintari Pawa inchashimpoki. Iro kantacha tii pantanitiro ikowiri: Ontzimatyii pinkamiithashiritai, pitakoshiritaiyaari iijatzi. Tima iro kowapirowitachari pantayitiromi jiroka, iiro powajyaantzimaitawo pashini.†

43 ¡Ikantamachiitzimi Fariseo! Owanaa pikowapiintziro posatitya niyankiniki japatotapiintaita, ari pikimitsitawo iijatzi pikowi pinkatha jiwithatapiintaitimi aririka jiñaitimi.

44 ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti ipoña Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pikimitashitakawo kaari jiyoitzi ari ikitaitziri kaminkari, tii jiyotzi atziri jaatzikakotatziiri kaminkari".

45 Ari jakanaki apaani yotaantzirori Ikantakaantaitani, ikantanakiri Jesús: "Yotaanarí, pikimakaakinawo iijatzi naakaiti okaatzi pikantakiri".

46 Jakanaki Jesús, ikantzi: "¡Ikantamachiitzimi iijatzi iiroka yotaantzirori Ikantakaantaitani! ¿Iitama piñaatinatakaantariri atziriiti? Tii piñiimaitawo iiroka pinkimatinatyaawo.

---

* **11:34** Ojyakaawintachari oki kamiithari, apaani pimantaniri (kaari jyampitsitatsini), iri ñiironi inkimathatairo okaatzi jantakairiri Pawa, tima isaikanaatzi okitiijyiinkatzi. Ojyakaawintachari iirorika opantawo oki, apaani jyampitsi, kaari ñiironi inkimathatairo okaatzi jantakairiri Pawa, tima isaikatzi otsinirikitzi. † **11:42** Iro ikantaitziri jaka inchashimpoki: Menta, ruda, maawoni okaatzi iwankiritari. Irootaki kimitawori pinitsi.

47 ¡Ikantamachiitzimi iiroka, iitama piwitsikapiriyitantawori owaniinkatachari tsika ikitayiitakiri itayitakawori Kamantantaniri! Iriitajaantaki jowamaayitakiri pairani piwaijatziitini.
48 Tima iirokataki witsikashiyitakiriri tsika inkitayiitiri, ari okoñaatziri pakakotatziiri okaatzi jantayitakiri piwaijatziiti.
49 Tima yotani jiñaawaitaki Pawa, ikantaki: 'Ari notyaantaki Kamantantaniri intsipayitaiyaari otyaantaari. Apaanipaini imaamaniiti, jowamaitakiri pashini'.
50 Ari onkantya jowasankitaantaitimiri iiroka, okantakaantziro powamaayitakiri Kamantantaniri itajaantanakawori pairani.
51 Iiroka atsipitaiyaawoni iroñaaka ikantakaantziro jowamaakaantaitakiri pairani, jitanakawo Abel-ni irojatzi Zacarías-niki jowamaitakiri ipiyawitanaawo tasorintsipankoki intaapainiri Pawa.
52 ¡Ikantamachiitzimi yotaantzirori Ikantakaantaitani! Tii pimataajaitziro iiroka piyotanitya, ari pikinakaakiro iiroka kaari ikimathatantawo pashinipaini".
53 Ikanta Jesús ithonkakiro ikantayitakiri. Ari jitanakawo Fariseo itsipayitapaakari Yotzinkariiti, japatowintaari Jesús ikowaki inkompitakaiyaari onkantya inkimantyaariri oita inkantiri.
54 Ishintsiñaaniwaitakiri, ikowi jiñaawaitakairi kaaripirori onkantya inkinkithatakotantyaariri.

12

Shiniyakairori itantani Fariseo

1 Ipoña ipiyowintaitapaakari Jesús, awitsinaapirinikiwaitanaka atziriiti. Irojatzi ikantantanakari jiyotaani: "Ontzimatyii paamaakowintyaawo shiniyakaawori itantani Fariseo, jamatawiminto inatzi.
2 Tima ontzimatyii onkoñaatakoyitai okaatzi imanakowitainchari, onkoñaatakoyitai kaari ikimathawiita pairani.
3 Okaatzi pimanakaawitari, ari onkoñaatakoyitai. Okaatzi piñaawaitziri apaniroini pipankoki, ari inkimakoyiitairo inkinkithatakoitiro shintsiini".

¿Itzimikama ampinkathatiri?
(Mt. 10.26-31)

4 Ikantzi Jesús: "Ajyininká, iiro pipinkawaitashitari matironi intsitokimi, tima ari iwiyaapaakari jaawiyiri irirori.
5 Jirika pimpinkiri: Iri pimpinki Pawa matzirori jowamaantzi, impoña jotyaantimi sarinkawiniki. Apa pimpinkathatairi apaniroini.
6 Tima tii ipinapirowita tsimiripaini, iro kantzimaitacha jiyotzi Pawa aririka inkamagaanti, tikaatsi imaakiti apaani.*
7 Jiyotsitawo Pawa okaatzi tzimayitatsiri aishi. Tima piñaakiro jaamaakotari tsimiripaini, iirokara jimapirotzi jaamaakotzimi, iiro pipinkantashiwaitari".

Inkaati kinkithatakotainani atziriiti

8 "Itzimirika kantirini ijyininka: 'Jashitaana Jesús'. Iijatzi inkimitaiya Itomi Atziri inkantairi imaninkariti Pawa: 'Nashitaari jirika'.
9 Iriima kantairini ijyininka: 'Tii jashitana Jesús'. Ari inkimiitairi irirori, inkantaitiri imaninkariti Pawa: 'Tii nashitaari jirika'.

* **12:6** Kantakotachari jaka "tii ipinapirota tsimiri", irojatzi kantakotachari jamanantamachiitantaitari apiti kiriiki inkaati 5 tsimiri.

10 Tsikarika intzimi ookimotakirini Itomi Atziri, kantatsi impiyakoitairi.
Iriima intzimi ookimotakirini Tasorintsinkantsi, iiro iñiiro impiyakoitairi.
11 Aririka jaayiitimi japatotapiintaita isaikayitzi pinkatharintsi, iiro
okantzimoshiriwaitzimi, pinkanti: '¿Iitama nonkantiriri?'
12 Tima Tasorintsinkantsi yotakaimironi iitarika piñaawaitiri janta".

Ikinkithatakoitziri masontzitatsiri ajyaagantzinkari

13 Ipoña jiñaawaitanaki apaani piyowintakariri, ikantzi: "Yotaanarí,
pinkantinari nirintzi impainaata kajyitani jookanairi nowaapatini".
14 Ikantzi Jesús: "Ajyininká, tii naaka aminakoyitironi tzimaw-
intawakaantsi nonkantantyaariri pirintzi".
15 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Paamaakowintya pinintayitzirokari ajyaa-
gawontsi. Tii iro añaakaashiritimini".
16 Ipoña jojyakaawintanakiniri, ikantzi: "Tzimatsi ajyaagantzinkari
kithokitaintsiri iwankiwairi jowaniki.
17 Ikinkishiriwaitaka, ikantzi: '¿Tsikatya nowiroka ojyikitaintsiri
nowankiri?'
18 Ikantashiritanaki: 'Jiroka nantiri. Notantoryiiro nowantapiintari
nowankiri. Niwitsikakaanti antawoiti, ari nowiro okaatzi nowankiritari,
iijatzi najyaagawo.
19 Ari inimotinari, tima ojyiki nowaantakari. Ojyiki osarintsi nimako-
ryaawaiti, nowapirowaitya, nirawaiti nomiri, noimoshirinkawaitya'.
20 Iro kantzimaitachari, ikantzi Pawa: 'Masontzí, iroñaaka tsiniri jaashiri-
taitimi, tii piyotzi iitya agaironi okaatzi pashitari'.
21 Ari ikantakotari ojyiñaawaitashitawori jajyaagawo, tii jojyiñiimaitawo
okaatzi jashitari Pawa".

Ikinkithatakotziro Jesús kantzimoshiritaantsi (Mt. 6.25-34)

22 Ipoña ikantanairi jiyotaani: "Pinkimi nonkanti: Tii okamiithatzi
onkantzimoshiriwaitimi, pinkanti: '¿Oita noyaari, oita nomirityaari, oita
nonkithatyaari?'
23 Tima tzimatsi ankinkishiritakotapiintiri añaantariki, iro kowapirotacha
anairo owayitapiintari, okaatzi akithaatapiintari iijatzi.
24 Pinkinkishiritakotiri tsimiri. Tii jiyotzi impankitaantya joyaari, tii
jiwitsiki ipanko jowaantyaari iwankiri. Iro kantzimaitacha Pawa, ipayitapi-
intakiri jowayitari. Aaka jimapirotzi jitakotai Pawa.
25 Aririka paakowintyaawo onkantzimoshiriwaitimi, ¿arima
pinkantakaatyaawo powawiniintawairo posarintsiti kapichiini?
26 Tii okantzi powawiniintiro kapichiini, ¿iitama okantzimoshiriwaitantz-
imiri?
27 Pinkinkishiritakotiro inchatiya, tii añiiro antawainiti, tii ontyaawinta
onkithaatyaari. Iro kantzimaitacha tii okantzimoshiriwaitawo, onkanti:
'¿Oita nonkithaatyaari?' Aña owaniinkata kamiitha, anairi jowaniinkawita
Salomón pinkathariwitachari pairani.
28 Iriitaki Pawa owaniinkatzirori, okantawitaka kapichi añaawitawo
owaniinkatapainta, iro osamani, tikaatsi opantanaiyaawoni aririka
onkamatiyatanaki, tima inchikayiitakiro, intaayiitakiro. Iiroka jimapirotzi
inkimpoyaawintimi Pawa, aritaki, iiro pikisoshiriwaitzi.
29 Aritapaaki okantzimoshiriwaitakimi iiroka, pikantzi: '¿Oita noyaari,
oita niriri?'
30 Apatziro okantzimoshiriwaitari ikaatzi kaari kimisantatsini. Irooma
iiroka, jiyotakotzimiro Ashitairi oitarika kowityiimoyitzimiri.

31 Iro kowapirotacha paminaminatairi impinkathashiriwintaimi,
piñaayitairo impayitaimiro okaatzi kowityiimotzimiri".

Ikinkithatakotziro Jesús inkitijato ajyaagawontsi
(Mt. 6.19-21)

32 "Iirokaiti kimitakariri nopira, iiro pithaawashitaiyani, tima iriitaki
Pawa kowaintsiri impinkathariwintaimi.
33 Pimpimantayitiro tzimimotzimiri, pimpashitantyaawo. Iro kami-
ithatatsi pantayitairo jiroka piñaantaiyaawori pisaikai kamiitha inkitiki. Kim-
itawaitaka powaagaantatyiiyaami inkitiki tsika tii opathaanitapai, tsika tii
itzimapai koshintzi.
34 Tima janta tsika powaagaantaka, ari poshiritapiintyaawo iijatzi".

Ompirataari aamaakowintantachari

35 "Powathakitanatyaawo piithaari. Poonthoyitiri pootaminto.
36 Pinkimityaari ompirataari oyaawintariri jariitaiya iwinkathariti
joimoshirinka, inkini jantawainiri thaankiini jompiratapaiyaariri.
37 Kimoshiri inkantaiya apaani ompirataari itzimi iñaapairi iwinkathariti
aamaakowinta ikantaka. Imapiro nonkanti, aritaki joosaikairi jowapiin-
taita iriitaki oyiitainirini jowanawo.
38 Kimoshiri inkantayitya, intzimi iñaitapairi aamaakowinta
ikanta, onkantawitya tii jiyotzi tsikapaiti jariitya, niyankiiti tiirika
okitiijyitzimataki.
39 Pinkimiro jiroka. Aririkami jiyoti owaiyantzinkari impokatyi koshi-
tirini, ari jaamaakowintatyaami, iiro ikoshitaagantaitzirimi.
40 Iro piyotiri iirokaiti, ontzimatyii paamaakowintayitya. Tima tii piyotzi
tsikapaiti impiyantaiyaari Itomi Atziri".

Kaaripirori ompirataari
(Mt. 24.45-51)

41 Ari ikantanaki Pedro: "Pinkatharí. ¿Arima nokaatziri maawoni atziri
pojyakaawintakina?"
42 Ikantzi Jesús: "Pinkimitakotyaari ompirataari kamiithashiriri kink-
ishiritachari kamiitha. Jookanakiri ipankoki ompirataririi, ikantanakiri:
'Pamininari ikaatzi saikatsiri pankotsiki'.
43 Kimoshiri inkantya jirika ompirataari, aririka impiyi iwinkathariti
jiñaapairi imonkaatakiro ikantanakiriri.
44 Aritaki ishinitaakiniri jaamaakowintyaanari okaatzi jashitari.
45 Irooma inkantashiritakimi ompirataari: 'Iiro ipiyita nowinkathariti'.
Jantawaitakiri ikaatzi jompiraitari, ari ikimitaakiro tsinani jompirataitari.
Jataki jowapirowaitya, ishinkiwaitya.
46 Inimowaitziri jirika ompirataari, jomapokashitaiyaari jariitaiya
ompiratariri. Imapirotiri jowasankitaapairi, jookapairi ikajyaakaitakiri
kisoshiriri.
47 Tima jirika ompirataari jiyowitakawo okaatzi inintakaawitariri
iwinkathariti, tiimaita jaamawintaari impiyi. Irootaki impajapiroi-
tantyaariri.
48 Iriima itzimi kaari yotakotironi okaatzi inintakairiri, iiro ipajapiroitairi.
Ikaatzi ishinitaitziri jantapiroyitiromi ikowaitziri, ojyiki jompiraityaari.
Intzimirika jawintaitari ojyiki, inkowakoitiri ojyiki irirori".

Ikinkithatakota Jesús
(Mt. 10.34-36)

49 “Iro nopokantari nowasankitairi kaaripiroshiriri, okimiwaitakawo
iriimi paampari namakimi kipatsiki. Owanaa nokowataikimi itataitya
jowasankitaayiiti, apirotaiyaami kaaripirori.
50 Iro kantacha ontzimatyii nitanatyaawo nonkimaatsitanatya, irojatzi
nimonkaatantatyaawori.
51 Piñaajaantaki iro nopokantari iñaamachiitairo atziri isaiki kamiitha. Añа
nopokaki, namatziiro antaminthatawakagaantsi.
52 Iroñaaka iñaitiro jantaminthatawakaitya isaikapankotawakaiyani, apiti
atziri jantaminthatiri pashini atziri kaatatsiri mawa.
53 Mainari ari impithokashitatyaari iwaapati, impiyatsityaari iijatzi iwaa-
pati inkisaniintiri itomi. Ompithokashityaawo tsinani ishinto, ompiyat-
sityaawo iijatzi onaanati. Ompithokashityaawo tsinani ayiro, ompiyat-
sityaawo iijatzi iwatairo”.

¿Tiima piyotziro kantainchari?
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

54 Ipoña Jesús ikantziri atziri piyowintakariri: “Tima aririka piñiiro
minkori ityaapiintzi ooryaatsiri, pikantapiintzi: ‘Omparyaatyi inkani’.
Mataka pikantakiri.
55 Tima aririka pinkimiro tampiya ompoñiiya katonka, pikantapiintzi:
‘Osaryaatyi kamiitha jiroka kitiijyiri’. Mataka okaatzi pikantziri.
56 ¡Thiiyinkarí! Piyowitawo iiroka okanta piñaayitapiintziro inkiti, iijatzi
kipatsi. ¿Iitama kaari piyotakotantawo okaatzi kantachari iroñaaka?”

Paapatziyaiyaari kisaniintzimiri
(Mt. 5.25-26)

57 “¿Iitama kaari paminantawo iiroka kamiithatatsiri?
58 Aririka intzimi kijyimini, impoña jaanakimi pinkatharintsiki,
pinthaawakoti iiroka aatsiki, pinkantiri: ‘Iiro pikisawaita, thami
aapatziyawakaiya’. Tima aririka jariitakaakimi pinkatharintsiki,
inkantaitakiri aamaakowintaniri: ‘Paanakiri jirika’. Irojatzi
jaantaitanakimiri jomontyaitzimi.
59 Tima iirorika pipinatashitari okaatzi piriiwitziri, iiro piñagairo joimishi-
towakaantaimi. Imapiro”.

13

Iirorika powajyaantairo pamiyitari, ari pimpiyaashitaiya

1 Ari ipokaiyakini kamantziriri Jesús, tima Pilato jowamaakaantaki
Galilea-jatzi janta itaapiintaitziniri Pawa piratsi.
2 Ikantanaki Jesús: “¿Piñaajaantzima iro jantantakawori jiroka tsika ikan-
taitakiri jowamaitakiri, janaakitziiri ikaaripiroshiritzi pashini Galilea-jatzi?
3 Nokantzi naaka: Tii ari onkantya. Iirorika powajyaantziro pamiyitari
iiroka, ari pinkimitakotaiyaari irirori.
4 Ari ikimitakari kaatatsiri 18 kamaintsiri awitsinaakiri pankotsi janta
Siloé, ¿piñaajaantzima iri mapirotzirori ikaaripiroshiritzi janairi pashini
Jerusalén-jatzi?
5 Nokantzi naaka: Tii ari onkantya. Tima iirorika powajyaantziro pamiy-
itari, ari pinkimitakotaiyaari”.

Jojyakaawintaitziro pankirintsi kaari kithokitatsini

6 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiro, ikantzi: “Otzimi atziri iwankiri
jowaniki. Okanta apaani kitiijyiri jiyaataki jaminiro tzimakirika okithoki,
tiimaita iñaapaaki.

7 Ikantakiri aamaakowintanariri: ‘Tzimaki mawa osarintsi nopokawita
naminiro nowankiri onkithokiti, tiimaita noñi. Pinchikiro, aminaashiwaita
okatziya jaka’.
8 Ari jakanakiri irirori, ikantzi: ‘Iiro nowinkathariti, añaawairo jiroka
osarintsi iirorika okithokitzi, nonkiyashitawairo oponkitziki notyaakitiro
onkithokitantyaari.
9 Aririka onkithokitai, kamiitha inatzi. Irooma iirorika, aripaiti pin-
towakaantiro’ ”.

Jowawisaakotziro Jesús tsinani kitiijyiri jimakoryaantaitari

10 Ikanta jiyotaantzi Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari janta japatotapiin-
taita,
11 ari osaiki tsinani tzimakotaintsiri 18 osarintsi opiyarishiritzi. Tsiyamit-
sitaki, tii okantzi onkatziyi kamiitha.
12 Ikanta jiñaapaakiro Jesús, ikaimapaakiro, ikantziro: “Tsinaní, shintsi-
taimi pimantsiyawita”.
13 Jotirotakiro kapichiini otsiyamitzitaki. Tampatzikatanai kamiitha.
Ojyiki othaamintawintanakari Pawa.
14 Iro kantzimaitacha tii inimotziri jiwatatsiri japatotapiintaita, antawoiti
ikisanaka, jiñaakiri joshinchaantaki Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari. Ikan-
tanakiri atziriiti: “Tzimatsi 6 kitiijyiri jantawaitantaitari, ari pimpokiri
inkini joshinchagaitimi. Tii oshinitaantsitzi kitiijyiri jimakoryaantaitari”.
15 Irojatzi jakantanakari Jesús, ikantzi: “¡Thiiyinkarí! Kitiijyiriki ji-
makoryaantaitari pithataryaakotapiintziri pipira pashitakoyitziri pirakairi
imiri.*
16 Tima jiroka tsinani ajyininka inatzi, iro isawotari Abraham-ni tzimako-
taki 18 osarintsi ikimaatsitakaakawo piyari. ¿Tiima okamiithatzi oshinchiiro
kitiijyiri jimakoryaantaitari?”
17 Ikantanaki Jesús, antawoiti ikaaniwintanaka ikaatzi kisaniintziriri. Iro
kantzimaitacha kimoshiri ikantaiyanakani atziri ikaatzi ñaakirori jantakiri
Jesús.

Jojyakaawintaitziro okithoki inchato oryaanikitatsiri (Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

18 Ipoña ikantanaki Jesús: “¿Iitama ojyari ipinkathariwintantai Pawa?
¿Iitama nojyakaawintimirori?
19 Aña ojyatyaawo aririka impankiitiro okithoki oryaanikitatsiri pankir-
intsi. Tima tzimatsi atziri pankitakirori jowaniki, anaanakiro pashini
pankirintsi, antawo otiwayitanaki, ari iminkoshiyitari tsimiri otsimankat-
apishitaki”.†

Jojyakaawintaitziro shiniyakairori tanta (Mt. 13.33)

20 Ipoña japiitakiro ikantzi Jesús: “¿Iitama nojyakaawintimirori
ipinkathariwintantai Pawa?
21 Aña okimitatyaawo shiniyakaawori tanta. Tzimatsi apaani tsinani,
aakiro kapichiini, otsipataakiro tantapatha, tikira osamanitzi, shiniyanaki
maawoni”.

Ikinkithatakoitziro oryaanityinkakiini ityaapiintaitzi (Mt. 7.13-14, 21-23)

---

* **13:15** Iri ipirayitari janta: buey ipoña asno. † **13:19** Iro ikantakoitzi jaka okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi iitachari mostaza, iro jyookatsi inampiki pashini atziri.

22 Ithonka ikinayitaki Jesús nampitsiki jiyotaantayitzi. Irojatzi ikinantanakari Jerusalén-ki.
23 Ari josampitaitakiri, ikantaitziri: "Pinkatharí, ¿kapichima awisakotaatsini?" Ipoña ikantzi Jesús:
24 "Ontzimatyii piñaashintsitya pinkimitakaantyaawo pintyagaatyiimi oryaanityinkakiiniki ityaapiintaitzi. Tima ojyiki kowawitachani intyaantaityaawo, iiromaita jimatziro.
25 Aririka jashitanakiro ipanko ashitawori, irojatzirika pisaikaki jikokiroki, pinkantawitya: 'Pinkatharí, pashitaryiinawo'. Impoña jakanaki irirori, inkanti: 'Tii niyotzimi tsika pipoña iiroka'.
26 Impoña pinkantawitanatya iiroka: '¿Tiima piyotina akaatziranki owaiyani, akaatziranki arawaitaiyini? Piyotaantapiintakina nonampiki'.
27 Inkanti irirori: 'Imapiro, tii niyotzimi tsika pipoña. Piyaatawiiti aakowintawori kaaripirori'.
28 Ari piraawaityaari, patsikaikiwaitya, aririka piñaayitairi Abraham, Isaac, Jacob intsipataiyaari ikaatzi Kamantantaniriiti isaiki ipinkathariwintantai Pawa. Irooma iiroka jikokiroki pisaikai.
29 Tima inkaati awisakoshiritaatsini impoñaayitaiya tsikarika iwiyaapaa kipatsi, isaikayitai jatyooyitairi Pawa tsika ipinkathariwintantai.
30 Tima tzimatsi itayitawori iroñaaka, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi iijatzi impoiyitatsiri iroñaaka, iri ñaayitaironi jitaiyaawo".

Jiraaniintakotawo Jesús nampitsi Jerusalén (Mt. 23.37-39)

31 Ari jariiyitapaaka Fariseo, ikantapaakiri Jesús: "Piyaatai, aatsikitaintsi Herodes ikowi intsitokimi".
32 Ikantzi Jesús: "Piyaati, pimpiyanaki, pinkantiri sagaritatsiri, noshinchaayitziri piyarishiritatsiri, noshinchaayitziri mantsiyari. Apa okaatapaaki mawa kitiijyiri nonkaatakaantyaawori nantziri.‡
33 Iro kantzimaitacha, iikiro niyaatatyi irojatzi mawatapaintsini kitiijyiri, tima iro kamiithatatsi intsitokayiitiri maawoni Kamantantaniriiti Jerusalén-ki.
34 ¡Jerusalén-jatzí! Ojyiki pitsitokaki Kamantantaniriiti. Pojyimiyayitaki ikaatzi jotyaantawitakimiri. Tima nokowawitapiintaka nonkimityaarimi tsimiri josatitziri iryaani, ari nonkantirimi maawoni notomitaari. Iro kantacha tii pikowaiyini.
35 Jaka tsika pisaikapiintawitaka iiro jiñaitai iitya nampitaiyaawoni. Tima iiro okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatzi paata pinkantantaiyaari: Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkatharintsi aitziri otyaantakiriri".

14

Joshinchagairi Jesús iiniyawaitatsiri

1 Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinaki Jesús ipankoki ijiwari Fariseo joya. Ojyiki kimpoyaakiriri oita jantiri.
2 Ari isaikakiri janta apaani mantsiyari iiniyawaitatsiri.
3 Ipoña Jesús josampitakiri yotaantayitzirori Ikantakaantaitani itsipataakiri Fariseo, ikantziri: "Kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi iroñaaka, ¿tiima oshinitaantsiti oshinchaanti?"

‡ **13:32** Ikantakoitziri jaka "sagaritatsiri", iriitaki jojyakaawintaitzi Herodes. Jirika Herodes owanaa jiyotzi tsika inkinakairo jantayitziro kaaripirori, jojyakotari sagari jiyotzi jamatawiyaatantzi tii ikaamanitzi aririka intsitokawiityaari.

4 Tii jakaiyini, irojatzi jimairitaiyakini. Jaakiri Jesús mantsiyari, joshinchagairi, jotyaantairi.
5 Ipithokashitanakari jirikapaini, ikantziri: “Aririka jotitya pipira omooki kitiijyiri jimakoryaantaitari, ¿tiima ari pinoshikairi thaankipiroini?”*
6 Tima tikaatsi inkanti jakanakiri.

Oimoshirinkachari aawakagaantsiki

7 Ari isaiki Jesús ikimpoyiiri inkaati atyootirini ijiwari Fariseo, thaawako ikantaiyani ikowi josatikayitya intsipatantyaariri jiwari joya. Ipoña Jesús jojyakaawintanakiniri, ikantanaki:
8 “Aririka inkaimayiitimi poimoshirintya aawakagaantsiki, iiro pikowashita posatikasatikawaitya pinkowi pintsipatyaari jiwari, tima tzimatsi pashini pokatsini anaakotzimiri iñaapirota irirori.
9 Aririka jariitapaatya kaimakaantzimiri, inkantapaakimi: ‘Iiro posatikasatikata iiroka, piyaati pisaiki jantyaatsikiini’. Antawoiti pinkaaniwintanatya.
10 Aña iro kamiithatatsi aririka piyaati iiro posatikasatikawaita, pisaikapaaki jantyaatsikiini. Ompoña impokaki kaimakimiri, inkantimi: ‘Ajyininka, pimpoki posatitya iiroka janta’. Aripaiti impinkathayiitimi.
11 Tsikarika itzimi kowashiwaitachani impinkathayiitirimi, aritaki iñaakiro intsinampashiritakagaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashiriwaitatsiri, iriitaki ñiironi ipinkathayiitairi”.
12 Ipoña ipithokashitanakari Jesús aanakiriri jowakaiyaari, ikantziri: “Aririka pinkaimi atziri powakaiyaari, iiro pikaimashitari pijyininkapirotari iiroka, pirintzi, ipoña ikaatzi ajyaagantachari, tima ari onkantaki impiyataimi iiroka jatyootaimi.
13 Aririka poimoshirintya, iri pinkaimayiti ashironkainkari, kaari aminatsiri, pisaponthokiyitatsiri.
14 Ari piñiiro pinkimoshiritai, tima jirikapaini, iiro okantzi impiyataimi paata joimoshirintya. Iro kantzimaitacha ari impinayiitaimi pantakiri aririka jañaayitai kamiithashiriri”.

Jojyakaawintaitziro antawoiti jatyootawakaita

15 Ikanta ikimawaki ikaatzi isaiki jowaiyani, ikantanaki: “Kimoshiri inkantya inkaati owaachani impinkatharitanakirika Pawa”.
16 Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi atziri, jiwitsikakaantzi antawoiti oimoshirinkaantsi, ari jowaiyaani. Ithonka ikaimakiri ikaataiyini.
17 Ikanta imonkaatapaaka jowantyaari jotyaantakiri jompiratani inkamantiri ikaatzi ikaimakaantakiri, tima irootaintsi jowaiyaani.
18 Tii ikowi impokaiyini ikaatzi ikaimakaantawiitakari. Jitanakawo apaani, ikantzi: ‘Iiro okantzi niyaati, niyaatatyi naminiro owaantsi namanantakiri. Irootaki iiro okantanta niyaati’.
19 Ikantaki pashini: ‘Niyaatatyi noñaantyaariri namanantakiri nopirapaini, irootaki iiro okantanta niyaati’.†
20 Ari ikantaki pashini iijatzi: ‘Iiro okantzi niyaati, tima owakiraa naawakaaka’.
21 Ipoña ipiya ompirataari, ikamantapairi iwinkathariti. Antawoiti owatsimaanakiri, ikantanakiri jimpiratani: ‘Piyaati, paniitiro tsika iwiyaa nampitsi, pamakiri ashironkainkari, kaari aminatsiri, pisaponthoriiti inkaati piñiiri janta’.

---

* **14:5** Iri ipirayiitari janta: buey ipoña asno. † **14:19** Iri kantakotachari jaka nopirapaini, kaatatsiri 5 buey.

22 Ari imatakiro jompiratani. Ipoña ikantairi iwinkathariti: ‘Nimatakiro
okaatzi pikantakinari. Iro kantzimaitacha iiniro okaankitzi pankotsi’.
23 Ipoña ikantziri jimpiratani: ‘Pinthonkiro paniitiro aatsi, piyaay-
iti tsikarika, pishintsiwintiri inkaati piñiiri janta, impokiita ijaikitiita
nopankoki.
24 Pinkimi nonkanti: Ojyiki nitawitakari nokaimakaantziri, iiromaita
iñaajaitziro joya kapichiini niwitsikakaantakiri owanawontsi’ ”.

Pomirintsitachari ankimitakotyaari Cristo

25 Ojyiki ikaatzi oyaatakiriri Jesús. Ipoña ipithokashitanakari, ikantziri:
26 “Añа iro inimotzimiri pitakoyitari piwaapati, pinaanati, piina, pitomi,
pirintzi, pitsiro, pitakota iijatzi apaniroini iiroka. Iro kantacha iirorika
pimapirotziro pitakotina naaka, tii pityaaryootzi pinkimisantaina.
27 Ontzimatyii pintyaaryoowintiro nokinkithatakoyitakimiri, onkantaw-
itatya impaikakoitimi. Aririka powajyaantakiro, iiro nokimitakaantzimi
iiroka niyotaani.
28 Apaani kowatsiri jiwitsiki pankotsipinthakii, jitawatyaawo inkinkishir-
itya tzimatsirika imatantyaawori jiwitsikiro.
29 Ari onkantya inthonkatyaawori jitanatyaawo jiwitsikiro, tima aririka
jookawintakiro ari ishirontawintatyaari inkaati ñiirini.
30 Inkantaiyini: ‘Piñaamachiitiri jirika, tii jaawiyiro, jookashitakawo’.
31 Ari ikimitari iijatzi, apaani pinkathari tzimatsiri 10 mil jowayiriti,
jashiminthatyaawo jowayirityaari pashini pinkathari tzimatsiri 20 mil
jowayiriti. Ontzimatyii jitawatyaawo inkinkishiritawatya, aririka inkit-
sirinkakiri.
32 Iñaakirorika iiro ikitsirinkiri, iiniro jiwiyaa intaina pashini pinkathari
pokatsiri jowayirityaari, jotyaantaki kantirini: ‘¿Tsikama ankantyaaka iiro
owayiritawakaanta?’
33 Ari okimitari iijatzi ontzimatyii pitawatyaawo pinkinkishiritawatya
iirokaiti, tima iirorika powajyaantziro pitakoyitawo okaatzi pashiyitari, iiro
nokimitakaantaimi niyotaani”.

Kimitawori tziwi kaari katyotatsini
(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

34 “Tima kamiitha okanta tziwi okatyotzi. Iro kantacha aririka intsi-
pataitiro tsika oitya, iiro opantaawo inkatyokantaityaawo.
35 Tikaatsi opantaiyaawoni tziwi, iiro okantaajaitzi iijatzi isaiponkitzi-
tantaityaawo pankirintsi, ontzimatyii jookaitiro. Kowirori inkimathatiro
jiroka, jowakimpitatya inkimisanti”.

15

Ikinkithatakoitziri oijya piyawitachari
(Mt. 18.10-14)

1 Ojyiki kowakotziriri kiriiki ijyininka itsipatakari atziri kaaripiroshiriri,
ikimisantzi jiyotaantzi Jesús.
2 Ikanta Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti, ikinkithatakotanakiri Jesús,
ikantzi: “Paminiri jirika, itsipatakari atziri kaaripiroshiriri, itsipatari
jowapiintaiyani”.
3 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiniri, ikantanaki:
4 “Tzimatsi piratachari ikaatzi 100 joijyati. Okanta apaani kitiijyiri,
ipiyaka joijyati, jookanakiri pashini 99 oijya otzishimashiki, jataki jaminam-
inatairi piyainchari. ¿Tiima pimatziro iiroka jiroka?
5 Ikanta iñaapairi joijyati, kimoshiri ikanta jinatapairi.

6 Tima jariita ipankoki, japatotapairi ijyininka, ikantapairi: ‘Pimpoki
pintsipatina oimoshirintya, tima noñagairi noijyati piyawitainchari’ ”.
7 Iikiro ikantatzi Jesús: “Ari onkimitagaiya inkitiki, antawoiti inkimoshiri-
wintaitiri atziri owajyaantairori ikaaripiroshiriwita. Janaanakiri 99 kami-
ithashiritatsiri”.

Jojyakaawintaitziri kiriiki piyawitachari

8 Ipoña ikantzi: “Apaani tsinani tzimatsi 10 oiriikiti. Okanta apaani
kitiijyiri ipiyapithatakawo oiriikiti, owaampataki ootaminto, opishitakiro
maawoni opanko aminaminatairi oiriikiti.*
9 Okanta oñagairi, okaimakiri ojyininka, okantakiri: ‘Pimpoki, pintsipatina
noimoshirintya, tima noñagairi noiriikiti piyawitainchari’ ”.
10 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Ari inkimitagaiya imaninkariti Pawa
antawoiti inkimoshiriyitai iñaakirika atziri jowajyaantairo ikaaripiroshiri-
waitzi”.

Ikinkithatakoitziri itomiitari apaawaitatsiri

11 Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Apaani atziri tzimatsiri apiti itomi.
12 Ikanta iyaapitsi itomi, ikantakiri iwaapati: ‘Paapá, pimpinawo onkaati
pookanairi nashitaiyaari pinkamakirika’. Ari ikantakiro, ipayitakiri itomi
onkaati jashitakaiyaariri paata.
13 Tikira osamanitzi, jataki iyaapitsi itomi intaina pashiniki nampitsi. Ari
japaawaitakiri iiriikiti.
14 Ikanta ithonkatakiri japaatakiri maawoni, iñaitaki antawoiti tajyitsi
janta nampitsiki. Ari ikowityaanakiri ikaatzi japaawaitakiri.
15 Ipoña jiyaatashitakiri nampitawori janta ikowi antawairintsi, jotyaan-
taitakiri jaamaakowintyaari chancho.
16 Antawoiti itajyaaki, ikowaki jatyootiri chancho, tima tikaatsi pirini
joyaari.
17 Ipoña ikantashiritanaki mainari: ‘Owanaa inintaawaita jowapirowaita
antawaitatsiri ipankoki nowaapati, ¿iitama nashironkaawaitantari naaka
jaka notajyaaniintzi?
18 Ontzimatyii niyaatai ashitanariki, nonkantapairi: “Paapá, tzimatsi
kaaripirori nantzimotakimiri, iijatzi nokimitaakiri Inkitijatzi.
19 Tii okantzi pinkimitakaantaina pitomi, apa nokowi pinkimitakaanti-
nari ikaatzi antawaitzimiri”.’
20 Ari ipoña ikatziyanaka, pokai ashitaririki. Ikanta ashitariri, ami-
nawookitatsi irirori iñaawairi ipokai, ishiyashitawaari, jawithakitawairi,
ithopootawairi.
21 Ikantapaaki itomi: ‘Paapá, tzimatsi kaaripirori nantzimotakimiri, iijatzi
nokimitaakiri Inkitijatzi. Tii okantzi pinkimitakaantaina pitomi’.
22 Iro kantzimaitacha ashitariri, ikantakiri jimpiratani: ‘Pamaki
iroopirori kithaarintsi, pinkithaatawairi notomi. Powiniri jakoki
poriryaatatsiri, pintyaantakairi iijatzi zapato.
23 Impoña paminaki iwonkiri vaca kamiitha iwathati, powamairi. Nokowi
oimoshirintya.
24 Tima jirika notomi kamawitaka, iro kantzimaitacha añagai iroñaaka.
Pairani ipiyaka, iñaitairi iroñaaka’. Ari jitanakawo joimoshirinkaiyani.
25 Ikanta jantariti iririntzi saikatsi jantawaitzi owaantsiki. Pokai pankot-
siki, ikimapaatzi joimoshirinkaiyani.

* **15:8** Ikantakoitziri jaka “kiriiki”, irijatzi jiitaitziri “dracma”, kiriiki jinatzi jashiyitari Grecia-jatzi.
Iriitaki ipinatantaitariri antawaitatsiri apaani kitiijyiriki.

26 Josampitapaaki apaani jompiratani jiita ikimoshiritantaitari.
27 Ari ikantanakiri: ‘Ariita pirintzi, irootaki jowamaakaantantakari piwaapati iwonkiri vaca, tima kamiitha jariita pirintzi tikaatsi awijyimotirini’.
28 Ari ikisapaaka, tii ikowi intyaapai pankotsiki. Ipoña jiyaatashitakiri iwaapati, owanaa jowomirinchaakiri intsipatantyaariri joimoshirinka.
29 Irojatzi ikantantanakariri iwaapati: ‘Piñaawitana naaka osamani nosaikimotzimi, tikaatsi nantzimotimiri. Tiitya pipaajaitana piratsi noimoshirintya.†
30 Iro kantzimaitacha ipokai iyi thonkitakimiriri piiriikiti ipiro mayimpiro, iri powamainiri wathatatsiri poimoshirinkawairi’.
31 Ari jakanaki iwaapati, ikantziri: ‘Notomí, ari pashi powiro pisaikimotakina iiroka, maawoni okaatzi nashitari, iiroka ashitawo maawoni.
32 Irootaki ankimoshiritantyaari iroñaaka, tima jirika pirintzi, kamawitaka, iro kantacha añagai iroñaaka. Ipiyawitaka iñaitairi iijatzi’ ”.

16

Jojyakaawintaitziri kaaripirori ompirataari

1 Ipoña Jesús ikantakiri iijatzi jiyotaani: “Tzimatsi atziri ajyaagantachari. Itzimi irirori jompiratanipaini. Okanta apaani kitiijyiri tzimatsi pokaintsiri, ikantaitakiri ajyaagantachari: ‘Jirika ijiwari pompiratani, japaatakimiro pajyaagawo’.
2 Ikanta jirika ajyaagantaniri ikaimakiri jompiratani, josampitakiri: ‘¿Iitama pantakiri? Nokimaki ikantaitana. Nokowi poñaayinawo okaatzi pantawaitakinari. Tima ari okaatapaaki pijiwatziri nompiratanipaini’.
3 Ari ikantashiritanaki jirika ompirataari: ‘¿Tsikatya nonkantyaaka iroñaaka? Jomishitowatyiina ompiratanari. Tii okantzi nompankiwaiti, aririka nonkamitanti impashitaitina, owanaa nonkaaniwintya’.
4 Ipoña ikantashiritzi: ‘Niyotaki iita nantiri jaapatziyantaitinari pankotsiki aririka jomishitowaitakina’.
5 Japatotakiri ikaatzi iriiwitziriri iwinkathariti, ikantakiri itakawori: ‘¿Tsikama ikaatzi piriiwitziri nowinkathariti?’
6 Ikantzi irirori: ‘Niriiwitziri ikaatzi 100 inchatonaa jowaitzi yiinkantsi’. Ipoña ikantziri: ‘Jiroka piriiwiri, thaanki posankinati, apa inkaatai 50 inchatonaa piriiwitiri’.
7 Ipoña josampitakiri pashini ikantziri: ‘¿Iiroka tsikama ikaatzi piriiwitzi?’ Ikantzi: ‘Niriiwitzi okaatzi 100 ipiyotakoitziro trigo’. Ipoña ikantziri iijatzi: ‘Jiroka piriiwiri, posankinati, apa onkaatai 80 ipiyotakoitziro’.
8 Ikanta jirika pinkathari, joñaagantakiri jompiratani tima iñaakiri imapiro jiyotzi tsika inkinakairo kantainchari. Ari ikantayitari atziripaini iroñaaka, imatatya jiyotzi tsika inkinakairo jaapatziyantyaariri ijyininka, janairi tsika ikanta kimisantzinkariiti”.
9 Irojatzi ikantantanakari Jesús: “Ontzimatyii piyoti paapatziyantyaawo pajyaagantayitari iroñaaka onkantawitya tii opantapirotawo, iro onkantantaiyaari jaapatziyaitaimi paata iiroka janta inkitiki.
10 Itzimirika tyaaryootaintsiri kapichiini, iriitaki tyaaryoopirotaatsini. Itzimirika kaaripiroshiritatsiri kapichiini, iriitaki mapirotaironi inkaaripirotai.
11 Tiirika pityaaryoowintziro ajyaagawontsi kaari opantapirotawo jaka, tikaatsi amiintimini iroopiroriki.
12 Tiirika pityaaryoowintziro ashinintsi, tikaatsi pimini pashityaari iiroka.

† **15:29** Ikantakoitzi jaka “piratsi”, iriitaki cabra.

13 Tikaatsi matironi jantawaitiniri apiti ompiratantaniri. Apaani
inkowapiroti imonkaatiniri jompiratariri, iriima pashini, inkisani-
intanakiri. Ari okimitsitari iijatzi: Tikaatsi matironi jantiniri Pawa
ikowakaantziri irirori, aririka inkinkishiritakoitiro ajyaagawontsi
inkimitakaantanakiro iroorikami ompiratyaarini".
14 Ari ikaatzi ikimaiyakini Fariseo, tima irijatzi ashiminthatawori ajyaa-
gawontsi, ishirontaminthatakari Jesús ikimiri ikantayitakiri.
15 Ipoña ikantanakiri: "Piyotzi potzikaawintaiyani iiroka iiro jiyotantzimi
atziri, iro kantzimaitacha jiyotzimiro Pawa okaatzi pikinkishiritari. Tima
okaatzi iroopirotzimotziriri atziri, ipinkimatziro Pawa".

Ikantakaantaitani ipoña ipinkathariwintantai Pawa

16 "Tima pairani ikinkithatakoitakiro Ikantakaantaitani ipoña josankinari
Kamantantaniriiti. Ipoña ikinkithataki iijatzi Juan. Ikimatziiro iroñaaka
atziriiti Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta ipinkathariwintai Pawa. Antawoiti
ikowi iñiiro okimitawo ishintsitaitzi aririka jowayiritaitya.
17 Tii opomirintsita apirotaiya paata kipatsi iijatzi inkiti, iro kantzi-
maitacha iiro apirotzimaitaa Ikantakaantaitani".

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: "tii opantawo pookiro piina"

18 "Itzimirika ookironi iina, aririka jagai pashini tsinani, imayimpiri-
wintakiro itawitawori. Ari ikimitari iijatzi agaironi tsinani jookiri oimi,
imayimpiritaki irirori".

Ajyaagantachari ipoña Lázaro

19 "Tzimatsi atziri ajyaagantachari, owaniinka ikithaatapiinta. Jaakow-
intawo kitiijyiriki joimoshirinka owaniinka jowapirowaita.*
20 Tzimitacha iijatzi apaani ashironkaawaitachari jiita Lázaro, ithonka
ipathaawaitaki jirika. Ari jomaryaapiinta jakakiroki ipankoki ajyaa-
gantzinkari.
21 Iriitaki kowatsiri jaayitiro jowaryaayitziri jowanawo ajyaagantachari.
Pokatsi otsitsi ithotziniri iwathaawo.
22 Ikanta paata kamaki ashironkainkari, jaanakiri imaninkariti Pawa,
jataki isaiki Abraham. Ipoña kamitaka iijatzi ajyaagantachari, ikitaitakiri.
23 Ikanta janta sarinkawiniki, ojyiki ikimaatsiwaitaka jirika ajyaagantaw-
itachari. Jaminakotakiri intaina iñaatziiri Abraham itsipatakari Lázaro.
24 Ari ikaimanaki irirori, ikantzi: 'Chariní, Abraham, pinishironkatina.
Potyaantiri Lázaro jamaajaitakina kapichiini jiñaa nomiritawatyaari, tima
itaaniintatyaana shintsiini paampari'.
25 Ikantanaki Abraham: 'Nochariní, poshirityaawo pajyaagawo
pairani, iijatzi ikimita Lázaro joshiritawo jashironkaawaitakari. Iro
kantzimaitachari kimoshiri ikanta irirori jaka, irooma iiroka ontzimatyii
pinkimaatsiwaitaiya.
26 Tikaatsi pinkini pimpoki, tzimatsi antawoiti impiita otzikakairi, iiro
okantzi iijatzi niyaatashitimi iiroka'.
27 Iikiro ikantawitatya irirori: 'Pinkimi nokantzimi chariní, potyaanti
jatatsini isaiki nowaapati.
28 Tzimatsi janta ikaatzi 5 nirintzi, pinkamantiri iiro ipokanta irirori jaka,
ojyiki jashironkaita'.

---

* **16:19** Iro ikantakoitziri jaka "owaniinka", kithaarintsi pitzirishimawotatsiri. Ojyiki owinawo jiroka. Apa ikithaayitawo ajyaagantachari.

29 Ari ikantzi Abraham: ‘Tzimatsi Ikantakaantakiri Moisés, tzimatsi iijatzi
ikantayitakiri Kamantantaniri, iro inkimisantiri’.
30 Ipoña ikantzi iijatzi: ‘Iirotyaami, Chariní, Abraham. Tzimatsirika
apaani kamatsiri kamantairini añaatsiri atziri, ari jowajyaantairo
kaaripirori jamiyitari’.
31 Iikiro ikantanakitzi Abraham: ‘Tima tii ikimisantziro ikantayiwitari
Moisés iijatzi ikantayitakiri Kamantantaniri, iirotya ikimisantaajaitziri
inkamantawityaari kaminkari’ ”.

17

Iiro pantakaantziro kaaripirori

1 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Ari intzimapiintatyi antakaantironi
kaaripirori. Inkantamachiitiri jirika.
2 Tsikarika itzimi antakaakirini kaaripirori iintsi awintaanari, ari
jowasankitaayiitairi. Iro kamiithatatsimi inthayiitiniri mapi ikintsiki,
jowiinkaitakiri inkaariki, ari onkantya iiro ikaaripirotakaantzimi.
3 Ontzimatyii paamaakowintya iiroka. Tima intzimirika antzimoti-
mini kaaripirori, pinkaminairi. Aririka jowajyaantanairo jantayiwitakari,
pimpiyakotiro jantzimowitakimiri.
4 Ari okimitari iijatzi. Tzimatsirika atziri ojyiki jantzimotapiintakimiri,
okimiwitatyaawo onkaati 7 japiipiintiro kitiijyiriki, ontzimatyii papiipiin-
tiri pimpiyakotiri aririka impokashitapiintakimi inkowakotimi pimpiyako-
tairi”.

Pawintaapirotakaina

5 Ikanta Otyaantapiroriiti, ikantanakiri Jesús: “Nokowi poshiri-
takaapirotina”.
6 Ipoña ikantzi Awinkathariti: “Onkantawitatya iiro antawoititzi poshir-
itaina, onkimityaawo okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi, aritaki pi-
matakiro antawoiti inchato katziyainchari, pinkantiro: ‘Pishirinki, piyaati
pinkatziyi janta inkaariki’. Nonkanti, ari imatatya”.*

Jantayitairi jompiraitari

7 “Aririka intzimi pompiratani, piñaawairi jariitaiya jojyiwawaitzi
powaniki, jaamaakowintari pipira ¿arima pinkantawairi: ‘Patyootapaina?’
8 Aña iiro, apa pinkantawairi: ‘Ponkotsitapai owanawontsi. Powathakitya
inkini poyiitina, irojatzi nowantatyaari, niraki nomiri iijatzi. Impoña pim-
poiti iiroka powaiya’.
9 ¿Arima pimpaasoonkitakiri okaatzi jantakiri pompiratani? Aña iiro.
10 Ari pinkimityaari iijatzi iiroka, aririka pimonkaatakiro okaatzi inin-
takaimiri Pawa, ompoña pinkanti: ‘Iiro asagaawintawaita jompirayiitai,
tima apa amonkaamachiitiro okaatzi ikowakaitakairi antiro’ ”.

Joshinchaitziri 10 pathaawaitatsiri

11 Ipoña jawisanaki Jesús jiyaatiro Jerusalén-ki, ikinanakiro Samaria-ki
ipoñaanakawo Galilea-ki.
12 Ikanta jariitapaaka nampitsiki, ari itonkiyotawakari 10 shirampari
pathaawaitatsiri, intaina ikatziyaiyapaakani.
13 Ikaimaiyini, ikantzi: “¡Yotaanarí Jesús, pinishironkataina naaka!”

---

* **17:6** Iro ikantakoitzi jaka “okithoki iryaanikitatsiri pankirintsi”, iitachari “mostaza”, iro jyookatsiri
inampiki pashini atziri. Iro ikantakoitzi jaka “antawoiti inchato”, iitachari “sicómoro”, irojatzi
jyookatsiri pashiniki inampi atziri.

14 Ari jaminanakiri irirori, iñaatziiri ikatziyaiyani, ikantziri:
“Piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari jaminawakimiro pipathaawo”. Ikanta
jiyaataiyanakini, omapokashitaka opiyanaka iwathaawo, shintsiyitanai.
15 Ikanta apaani jiñaakiro jishitakotanai ipathaawaitzi, thaaminta ipiyaa
irirori, ikimoshiriwintanakiri antawoiti Pawa.
16 Jotziirowashitapaakari iitziki Jesús, ipaasoonkitapaakiri. Jirika
piyaachari Samaria-jatzi jinatzi.
17 Ipoña ikantzi Jesús: “¿Tiima 10 ikaatzi shintsitaatsiri, tsikama ikinakika
pashini?
18 Tikaatsi nojyininka piyaatsini inkimoshiriwintairi Pawa impaasoonki-
tiri, apa ipiya pashinijatzi atziri”.
19 Ari ikantanakiri Jesús pathaawaiwitachari: “Pinkatziyi, piyaatai. Iro
oshinchagaimiri poshiritaana”.

Itanatyaawori impinkathariwintantaiti (Mt. 24.23-28, 36-41)

20 Ipoña Fariseo josampitakiri Jesús, ikantziri: “Tsikapaiti itanatyaawo
impinkathariwintantai Pawa”. Ari jakanaki irirori: “Omapokashitaiya
impinkathariwintantai Pawa.
21 Iiro ikantaitzi: ‘Jiroka jaka. Jironta janta’. Tima aritaki pinkatharishiri-
wintantai Pawa”.
22 Ipoña ipithokashitanakari jiyotaani, ikantziri: “Ari pinkowawitaiya
paata piñiirimi kapichiini jirika Itomi Atziri, iiro okantzimaita.
23 Ari pinkimaki inkantaiti: ‘Jirika jaka’. Pashini kantatsini: ‘Jirinta janta’.
Iiro piyaatashitziri, iiro poyaatziri iijatzi.
24 Aririka impiyi Itomi Atziri, inkimitapaiyaawo oporiki ookathawontsi,
ompoñaanatya tsika iwiyaa kipatsi irojatzi othapitapaa.
25 Aña itawatya iñiitawakiro inkimaatsitaitya antawoiti, inkisaniintawait-
aitiri jirikaiti atziriiti tzimayitatsiri iroñaaka.
26 Tima onkimityaawo tsika okanta pairani iiniro isaikawita Noé. Ari
onkimitsitaiya iijatzi aririka impokimatai Itomi Atziri.
27 Inimotziri atziri jowawaiyita, jirawaitaiyini, jaawakaayita iijatzi. Iro-
jatzi ityaantanakari Noé shintsipaaki jiwitsikakiri. Okanta oonkanaka
kipatsiki, apirotaka maawoni atziri ipiinkaki.
28 Ari onkimityaawo iiniro isaikawita pairani Lot. Inimotziri atziri
jowaiyani, jirawaitaiyini, jiyomparitaiyani, ipankiwaitaiyini, jiwitsikaiyini
ipanko iijatzi.
29 Iro kantzimaitacha imonkaatapaaka kitiijyiri ishitowantanakari Lot
nampitsiki Sodoma, omapokashitaka iparyaapaaki antawoiti paampari, ari
japirotakari maawoni atziri itaga.
30 Aritaki onkimitagaiyaari iijatzi aririka impiyi Itomi Atziri.
31 Tzimatsirika saikatsiri jikokiroki ipanko, ari impoñaanatya ishiyi, iiro
ityaapanaatzi jaapanaati tsika oitya. Itzimirika saikatsini jowaniki, ishiyi
tsika ikanta, iiro ipiyapanaata.
32 Pinkinkishiritakotiro okaatzi awijyimotakirori iina pairani Lot.
33 Ikaatzi itakowaitachari apaniroini jantayitziro inintashiyitari, ari
impiyaashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani jantanairo nokowakairiri
naaka, aritaki jawisakoshiritai”.
34 Iikiro ikantatzi Jesús: “Tzimatsi tsipatawakaachani imayi. Jagaitai
apaani inkitiki, iriima pashini jookaitanairi.
35 Tzimatsi apiti tsinani tsipatawakaachani otoonkawaitzi. Jagaitai apaani
inkitiki, irooma pashini jookaitanairo.

36 Isaiki apiti atziri jowaniki. Jaagaitai apaani inkitiki, iriima pashini
jookaitanairi".
37 Ipoña josampitanakiri ikantzi: "¿Tsikatya janta Pinkatharí?" Ikantzi
Jesús: "Tsikarika isaiki kaminkari, ari impiyowintyaari amimpori".†

18

Ikinkithatakoitziro kamatsiri oimi ipoña kaaripirori pinkathari

1 Ipoña jojyakaawintanakiro Jesús onkantya jamanaitantyaariri kiti-
ijyiriki, iiro jowajyaantantaitawo.
2 Ikantzi: "Tzimatsi apaani nampitsi, ari isaikiri kaaripirori pinkathari, tii
ipinkathatziri irirori Pawa, iri owatsipiro tii ipinkathatziri atziri.
3 Ari osaikiri iijatzi tsinani kamatsiri oimi. Opokashitakiri kaaripirori
pinkathari, okantziri: 'Nokowi pinkaiminari kisaniintanari, piwitsikainawo
awijyimotanari'.
4 Tii ikowawita pinkathari. Ipoña ikantashiritanaki: 'Tii nopinkathatziri
Pawa, iijatzi nokimitairi atziri.
5 Iro kantacha jiroka kamatsiri oimi, ontzimatyii nantiniro kamiithari
okowiri. Nosamawokari aririka oñaashirinkina ompiyapiyatashitina' ".
6 Ikantzi Jesús: "Piñaakiro ikantashiritakiri kaaripirori pinkathari.
7 Iri mapirotzirori Pawa irirori, iiro ijyinkaa jantainiri kamiithari jiyoshi-
itairi, aakowintanaawori jamanari kitiijyiriki".
8 Iikiro ikantatzi Jesús: "Iiro ijyinkaita jantantaityaawori kamiithari. Iro
kantacha aririka impiyapaaki Itomi Atziri, ¿iikiroma jiñaapaakityi awintaapi-
intyaarini kipatsiki?"

Jojyakaawintaitziri Fariseo ipoña kowakotziriri kiriiki ijyininka

9 Tzimayitatsi kinkishiritachari kamiithashiri jinatzi. Ipoña imanin-
tashiriwaitziri pashini atziri. Irootaki jojyakaawintantanakariri Jesús,
ikantziri:
10 "Tzimatsi apiti atziri jiyaataki tasorintsipankoki jamaña. Fariseo jinatzi,
iriima pashini iri kowakotziriri kiriiki ijyininka.
11 Ikanta ikatziyapaaka Fariseo jamana, ikantzi: 'Pawa, antawoiti nopaa-
soonkitzimi, tima tii nokimitari naaka pashini atziri, koshintzi jinatzi, tzip-
inashiri ikanta, mayimpiri jinatzi, ari ikimitakari jirika kowakotziriri kiriiki
ijyininka.
12 Apitijatzi notzitapiintawo nowanawo awisayitzi kitiijyiri jimakoryaan-
taitari, nookapiintzi kiriiki ikaatzi ipinaitanari'.
13 Ipoña irirori kowakotziriri kiriiki ijyininka, ikatziyapaaka jantyaatsiki-
ini, oiyotapaaka jamana. Tima okatsitzimoshiryaanakiri, ikantzi: 'Pawa,
pinishironkataina naaka, kaaripiroshiri ninatzi' ".*
14 Ikantzi Jesús: "Iriitaki jaayiitakiri kamiitha jirika, kamiithashiri ikanta
jiyaatai ipankoki, tii ikimitari pashini. Tima tsikarika itzimi ñaapirowaitachari
iroñaaka, ari intsinampashiritakaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashiri-
waitatsiri iroñaaka, ari iñiiro iñaapirotakagaitairi".

† **17:37** Ikimita añaapiintziri amimpori jiwotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari iijatzi aririka añaayitakiro okaatzi ikinkithatakoyitakiri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai. * **18:13** Kantakotachari jaka "okatsitzimoshiryaanakiri", iro kantakotajaantachari jompojashipaniiyita jirika atziri. Tima irootaki jamiyitari Judá-mirinkaiti aririka onkatsitzimoshiritiri tsikarika oitya. Inashita amitari aakapaini aririka ampojashipaniitya, tima asagaawintawaitatya.

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini (Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

15 Ipoña jamayiitapaakiniri Jesús iinchaaniki, ikowaitzi jotirotantawatyaari kapichiini jako. Iro kantacha jiyotaani Jesús, ikisawakiri amayitziriri iintsi.
16 Irojatzi ikantantanakari Jesús: "Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai Pawa.
17 Imapiro, iirorika ipinkathaitziri Pawa inkimitakoityaari ikanta iintsipaini, iirora iñaitairo ipinkatharitai".

Mainari ajyaagantachari (Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Ikanta apaani pinkathari josampitakiri Jesús, ikantziri: "Kamiithari Yotaanarí, ¿iitama nantiri noñaantaiyaawori kantaitachani kañaanimintotsi?"
19 Ipoña jakanaki Jesús, ikantzi: "¿Iitaka pikantantanari: 'kamiithari pinatzi?' Apaniroini ikantakaawo Pawa ikamiithatzi, tikaatsi pashini.
20 Piyotakotakiroma Ikantakaantaitani, kantatsiri:
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
Iiro pamatawitantzi.
Pimpinkathatiri ashitzimiri".
21 Ari jakanaki mainari, ikantzi: "Yotaanarí, nothotyaakiro maawoni irojatzi nitanakawo pairani iiniro niryaanitapaaki".
22 Ikanta ikimakiri, ikantzi Jesús: "Tzimatsi apaani kowityaapainchari kaari panti. Pimpimantiro okaatzi pashitari, pimpashiyityaari ashironkaachari. Tima ari piñagairo pinintagaiya inkitiki. Pimpokanaki, poyaatina".
23 Ikanta ikimawaki, owashiri ikantanaka, tima ajyaagantzinkari jinatzi.
24 Tima iñaakiri Jesús antawoiti jowashiritanaka, ikantanaki: "¡Imapiro opomirintsita jiyaatai ajyaagantzinkari impinkatharitai Pawa!
25 Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa".
26 Ikantayitanaki ikaatzi kimakiriri ikantaki Jesús: "¿Iitatyaakama awisakoshiritaatsini?"
27 Ipoña ikantzi Jesús: "Tzimatsi oitayita pomirintsitzimotyaarini atziri, iriima Pawa tii opomirintsitzimotari".
28 Ari ikantanaki Pedro: "Jirika nokaataiyakini naaka, nookayitanakiro tzimimoyitanari, noyaataiyakimini".
29 Ikantanaki Jesús: "Imapiro, tzimatsirika kowanairori impinkathariwintairi Pawa, irootaki jookawintantanakawori ipanko, ashitariri, iririntzi, iina, ipoña jowaiyaniiti,
30 tima ojyiki impayitairiri Pawa jirika, ari anaanakiro okaatzi jookawintanakiri. Ari inkimitagairi iijatzi paata aririka iñiiro añaanimintotsi".

Japiitairo Jesús ikinkithatakota jowamagaitiri (Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

31 Ipoña Jesús japatotairi kaatatsiri 12 jiyotaani, ikantziri: "Aatatyi iroñaaka Jerusalén-ki. Ari imonkaatyaari onkaati awijyimotirini Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiriri pairani Kamantantaniri.
32 Ari jaakaantaitiri, jayiri atziri kaari ajyininkata. Antawoiti ishirontaminthawaitaityaari, inkimaatsitakaityaari, jiiwapoowaitaitiri.

33 Aririka onkaataki impajawaitaitiri, ari jowamagaitiri. Iro awisawitatya
mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatzi".
34 Iro kantzimaitacha, tii ikimathatziro jirikapaini ikaatzi kimawitain-
chari, tima tii ikowaitzi inkimathatakaitiri.

Jaminakaitairi Jericó-jatzi (Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Ikanta Jesús ariitzimataka nampitsiki Jericó. Ari isaiki kaari aminatsiri
aatsinampiki ikamitantzi impashiityaari.
36 Ikimaki kaari aminatsini, josampitakiri awisayitatsiri atziri, ikantziri:
"¿Iita pokatsiri?"
37 Ikantaitanakiri: "Ipokatzi Jesús, jiitaitziri Nazaret-jatzi".
38 Irojatzi ikaimantanakari, ikantzi: "¡Jesús, icharinitari David-ni, pinishi-
ronkataina naaka!"
39 Ojyiki ikisawiitanakari jimairitantyaari. Iikiro ikaimanakitzi shintsiini,
ikantzi: "¡Icharinitari David-ni, pinishironkataina naaka!"
40 Ari ikatziyapaaka Jesús, ikantzi: "Pamakinari jaka". Ikanta jamaita-
paakiniri, josampitawakiri.
41 Ikantziri: "¿Tsikama pikowi nonkantaimi?" Jakanaki kaari aminatsiri,
ikantzi: "Nokowi nokiryagai, Pinkatharí".
42 Ikantzi Jesús: "Kantatsi pokiryagai, iro oshinchagaimi pawintaana".
43 Omapokashitanaka jaminanai, joyaatanakiri Jesús, kimoshiri ikantaw-
intanakari Pawa. Ikanta atziriiti jiñaakiro okaatzi jantakiri Jesús, ji-
matanakiro iriroriiti ithaamintawintanakari Pawa.

19

Jesús ipoña Zaqueo

1 Ikanta jariitapaaka Jesús Jericó, janiitapaakiro nampitsi.
2 Ikanta apaani shirampari ijiwari kowakotziriri kiriiki ijyininka jiita
Zaqueo. Ajyaagantzinkari jinatzi.
3 Ikowapirotaki irirori jiñiiri Jesús. Iro kantacha tii okantzi tima ojyiki
atziri otzikakiriri, ikaaporityakitziini iijatzi.
4 Ipoña jiiwatanaki Zaqueo, atiitapaaki inchatoki inkini iñiiri Jesús, tima
ari inkinapaakiri.*
5 Ikanta jariitapaaka jatiitaki, jaminapaaki jinoki, jiñaapaakiri, ikantziri:
"Zaqueo, payiitanaki thaankiini, tima ari noshiritawo nomayimotimi pi-
pankoki".
6 Thaankipiroini jayiitanaki Zaqueo. Kimoshiri jaanakiri ipankoki.
7 Ikanta jiñaitakiri, ñaawaitanaki atziriiti ikantzi: "¿Iitama ityaapankotanta-
riri Jesús kaaripiroshiritatsiri?"
8 Ari ikantaki Zaqueo: "Pinkatharí, kantatsi nompiri ashironkainkari
kajyitani najyaagawo. Tzimatsirika iita namatawitakiri nokoshitziri, ari
noipiyainiri onkaati 4 nayitakiriri".
9 Ikantanaki Jesús: "Iroñaaka piñiiro pawisakoshiritai. Tima pimatanairo
pikimitakotanaari Abraham-mirinkaitipirori.
10 Tima iro ipokantakari Itomi Atziri jaminaminayitairi ikaatzi piyaashi-
witainchari jowawisaakoshiriyitairi".

Jojyakaawintaitziri 10 kiriiki

* **19:4** Kantakotachari jaka inchato, irootaki jiitaitziri pashiniki nampitsi sicómoro.

11 Irojatzi ikimisantaiyakini atziriiti ikinkithatakotakiri Jesús. Ipoña jojyakaawintanakiniri, tima iñaajaantaki atziriiti koñaawoini impinkathariwintantai Pawa, tima jiñaakiro irootaintsi jariitzimataiyaani Jerusalén-ki.
12 Ikantanaki: "Tzimatsi apaani jiwari jiyaataki pashiniki nampitsi, impinkatharitakaitiri, impoña impiyi.
13 Japatotanakiri 10 jompiratani, ipanakiri 10 kiriiki, ikantayitanakiri: 'Pantawaitakairi kiriiki nopanakimiri, irojatzi nompiyantapaatyaari'.†
14 Iro kantacha tzimatsi kaari kowirini impinkathariwintanti. Jotyaantaitaki kantatsini: 'Tii nokowaiyini impinkathariti'.
15 Ikanta ipiya, aritaki ipinkatharitakaitakiri. Japatotapairi jompiratani ipayitanakiri kiriiki, ikowi iñiiri tsika ikanta jantawaitakaakiri iiriikiti.
16 Jitapaakawo ipokaki apaani, ikantapaaki: 'Pinkatharí, nojyiñaakiri piiriikiti, nagai pashini ikaatzi 10'.
17 Ikantanaki irirori: 'Kamiithataki nompiratani, kapichi pityaaryootaki, aritaki piñaakiro pijiwawintiro onkaati 10 nampitsi'.
18 Ari ipokapaaki pashini jompiratani, ikantapaaki: 'Pinkatharí, nojyiñaakiri piiriikiti, nagai pashini ikaatzi 5'.
19 Iijatzi ikantanakiri irirori: 'Ari pinkimityaari iiroka, ari piñaaki pijiwawinti onkaati 5 nampitsi'.
20 Ipokapaaki pashini, ikantapaaki: 'Pinkatharí, jirika piiriikiti kamiitha noponatakimiri.
21 Tima antawoiti nothaawantakimi imapirotatziimi pimashirinkatzi, tii piñaakonita pojyiñaantariri piiriikiti'.
22 Ikantanaki irirori: 'Kaaripirori nompiratani pinatzi. Iiroka apishityaawoni okaatzi pikantakinari. Piyowitaka owanaa nomashirinkatzi, tii noñaakonita nojyiñaantariri noiriikiti.
23 Piñaawita iiro pimatziro iiroka, paminimi iitya antawaitakairinimi noiriikiti, ari ijyikiniintakimi iroñaaka, iri pimpawainarimi nopiyaa'.
24 Ari ikantziri atziri piyotainchari: 'Payiri kiriiki, pimpiri ojyiñaakiriri ikaatzi 10'.
25 Ikantaiyanakini atziri: 'Pinkatharí, ¿iitama impantaityaariri, tima tzimaki irirori 10 kiriiki pipakiriri inkaanki?'
26 Iikiro ikantatzi ashitariri iiriikiti: 'Iitarika otzimimotakiri, ari ontzimimotakiri ojyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iñiiro iiro otzimimopiroyitairi'.
27 Ikantaki iijatzi: 'Pamakiri ikaatzi kisaniintanari kaari kowatsini nompinkathariwintiri, nokowi noñiiri powamairi' ".

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki (Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Ithonkanakiro ikantakiri Jesús, iiwatanaki jiyaatiro Jerusalén-ki.
29 Ikanta jariitzimataka nampitsiki Betfagé otsipatakawo Betania omontinampitakawo otzishi Olivo. Ari jotyaantakiri Jesús apiti jiyotaani.
30 Ikantakiri: "Piyaati nampitsiki amontitakari. Ari piñiiri iwonkiri burro inthatakotya, tikira ityaakaitariita. Pintharyaakotiri, pamakinari jaka.
31 Aririka josampiitawakimi: '¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?' Pinkantanakiri iiroka: 'Ikowatziiri Pinkathari' ".
32 Jataiyanakini jotyaantaitakiri, jiñaakiro okaatzi ikantaitakiriri.
33 Ithataryaakotapaakiri burro. Josampitakiri ashitariri, ikantziri: "¿Pinkantirika pithataryaakotantariri?"

† **19:13** Ikantakoitziri jaka kiriiki, iri jiitaitziri pairani "mina". Iñaantaityaari iraayiitiri mina, ontzimatyii jantawintaitiri inkaati mawa kashiri.

34 Ikantanaki irirori: “Ikowatziiri Pinkathari”.
35 Irojatzi jamantakanariri. Jowankitaitakiniri manthakintsi imitzikaaki,
ityaakotanakari Jesús jirika burro.
36 Ikanta janiitakaanakiri Jesús burro, joomaankashiitanakiri manthak-
intsi aatsiki tsika inkinanaki.
37 Ikanta jiyotaapiintakiri Jesús, oirinkimataka otzishiki Olivo, ikaimaiyini
ithaamintawintanakari Pawa, tima iñaayitapiintakiro itasonkawintantaki
Jesús.
38 Ikantaiyini:
¡Aatsikitataiki awinkathariti! Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari ji-
itaitziri otyaantakiriri.
¡Isaikakaayitairi kamiitha nampitawori inkitiki!
¡Iro kamiithatataitatsi otzimimotziri jowaniinkawo Pawa nampitawori oji-
nokitajaantzi inkiti!
39 Ikanta Fariseo saikayitaintsiri iijatzi janta, ikantakiri Jesús: “Yotaantanirí,
pinkijyiri piyotaani”.
40 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka nomairyaakiri ikaatzi kaimayitaintsiri,
kimitaka ari onkaimanakimi mapi iroori”.
41 Ipoña jariitzimatapaaka Jesús Jerusalén-ki, jiraakotapaakawo
jiñaapaakiro.
42 Ikantzi: “¡Owa onkamiithatimi pinkimathataajaitawakiromi iroñaaka,
iroora kitiijyiri piñaantaiyaawori pisaiki kamiitha! Iro kantzimaitacha iiro
okantzi tima tzimatsi ikantakagaitakimi kimiwaitaka pisoryaakitatyiimi.
43 Tima irootaintsi impoki kisaniintzimiri, jiwitsikashitapaakimi
japirotantimiri. Inthonka jotzikapaakimi iwiyaara potanto, iiro piñiiro
tsika pinkini pishiyi.
44 Ari impookakoitakimi, jashiryaitimi maawoni. Iiro jiñaitairo mapi-
paini okaatzi piwiryaayitachari iroñaaka, okantakaantziro tii piyotawakiri
pokashitakimiri”.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

45 Ipoña ityaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jomishitowapaakiri piman-
tayitatsiri iijatzi ikaatzi amanantayitatsiri.
46 Ikantayitziri: “Pairani josankinaitakiro kantatsiri: ‘Nopanko inatzi
jiroka, ari jamanapiintaitinari’. Iro kantzimaitachari iiroka pamatawitan-
tapiintaki janta pipimantayitzi, pikimitakaantakiro koshintzipanko”.
47 Ari ikantapiintatya Jesús jiyotaantzi kitiijyiriki tasorintsipankoki. Iro
kantacha ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti ipoña An-
taripiroriiti, jaminaminatanakiro tsika inkinakairi intsitokakaantiri.
48 Tii okantzimaita iñiiro tsika inkinakairo, tima owakimpita ikan-
taiyakani atziriiti ikimisantziri Jesús.

20

Ishintsinka Jesús
(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

1 Ikanta Jesús jiyotaayitakiri atziri tasorintsipankoki, ikinkithatakairi
Kamiithari Ñaantsi. Irojatzi ipokantapaakari ijiwari Ompiratasorintsitaari,
itsipatakari Yotzinkariiti, ipokaki Antaripiroriiti iijatzi.
2 Josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “Pinkantina, ¿iitama otyaantakimiri
poñaagantiro pishintsinka?”

3 Ipoña jakanaki Jesús, ikantziri: “Tzimatsi iijatzi nosampitimiri naaka,
ontzimatyii pakina.
4 Tima jowiinkaatantaki Juan-ni, ¿iitama otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Iriima
otyaantakiri atziri?”
5 Ari ikantawakaiyanakani irirori: “Aririka ankantakiri Pawa otyaan-
takiriri, ari inkantanakai: ‘¿Iitama kaari pikimisantantari?’
6 Irooma ankantiri: ‘Atzirimachiini otyaantakiri’, ari impichaitakai. Tima
maawoni atziriiti ikantaiyini Kamantantaniri jinatzi Juan-ni”.
7 Irojatzi ikantantaiyakani: “Tii niyotzi iita otyaantakiriri”.
8 Ari ikantsitanakari Jesús irirori: “Iijatzi naaka, iiro nokamantzimiro iita
otyaantakinari”.

Kaaripiroshiriri antawairintzi (Mt. 21.33-34; Mr. 12.1-11)

9 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiniri atziriiti, ikantzi: “Tzimatsi apaani
pankitzirori chochokimashi. Ipoña jaminaki iitya aminironi iwankirimashi,
jataki irirori intaina, osamani isaikaki.
10 Ipoñaashitaka jotyaantai jompiratani jagaatimi okithoki iwankiri. Ikanta
jiñaawakiri antawairintzi, ipajawaitawakiri, joipiyairi tikaatsi jaanai.
11 Jotyaantaki pashini. Ari ikimitaakiri, ikisawaitawakiri, itsitokawait-
akiri, joipiyairi iijatzi tikaatsi jaanai.
12 Ipoña jotyaantaki mawatanaintsiri jompiratani. Ari ikimitaitakiri ii-
jatzi, jantawaitawakiri, joipiyakiri.
13 Ikantzi ashitawori iwankirimashi: ‘¿Tsikatya nonkantyaaka? Iriirika
notyaantaki nitakotani notomi naaka, ari impinkathatakiri’.
14 Ikanta antawairintzi jiñaawakiri itomi ipokaki, ikantawakaiyani: ‘Jirika
ipokaki ashitaiyaawoni paata pankirintsimashi. Thami owamairi, ayiroota
aaka’.
15 Jaawakiri, jaanakiri othapiki pankirintsimashi, itsitokakiri. ¿Iitama
jantiri ashitawori pankirintsimashi?
16 Tima ipokanaki irirori, intsitokakiri maawoni aamaakowintawori
jowani, jaminai pashini atziri”. Ikanta jirikaiti ikaatzi kimakirori ikantakiri
Jesús, ikantaiyanakini: “¡Onkamintha iiro imata!”
17 Ipoña Jesús ikimpoyaanakiri atziriiti, ikantanakiri: “¿Iitama okantziri
osankinatainchari?
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitaka-
gaitaawo iroorikami tzinkamitsi”.
18 Jiroka okantakota mapi: Intzimirika paryaatsini osaiki iroori, ari jiñaakiro
intankawaiti. Iriima inkaati awitsinagairi, ari jiñaakiro ompichiiri.

Ikinkithatakota kiriiki impayiitiriri pinkathari (Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Ari ikowawitaka ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti
jaakaantirimi Jesús, tima jiyotaki iriitaki ikinkithatakotzi. Tiimaita okantzi,
owanaa ithaawantakari atziri piyotainchari.
20 Ipoña jotyaantaitaki amawinawairintzi, inkimitapaatyaari atziri kami-
ithashiriri, ikowaiyawitani inkompitakaiyaarimi Jesús, inthawitakotzi-
maityaari pinkathariki.
21 Ikanta jariitaiyakani, ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, okaatzi
piñaanitari iiroka iroopirori inatzi, kaari inintakaantashitari atziri. Piy-
otaantziro iiroka tyaaryoopiroini jinintakaantziri Pawa.
22 ¿Okamiithatzima ampiri kiriiki ikowakotantziri Pinkathari César?”

23 Iro kantzimaitacha Jesús jiyotawaki ikowatzi jamatawitiri osampitakiriri, ikantanakiri ririrori: "¿Iitama piñaantashiwaitantanari?
24 Incha poñaayinari kiriiki. ¿Iitama ashitawori ipoo ojyakaawintainchari? ¿Iitama ashitawori iwairo iijatzi?" Ikantaiyini: "Jashi César".
25 Iikiro ikantatzi Jesús: "Tima iri César ashitari, pantantyaanari ikowakaimiri. Irooma jashitari Pawa, pantantyaanari ikowakaayitzimiri ririrori".
26 Tii ikitsirinkiri inkompitakaiyaari, iyokitzi ikanta ikimakiri, tikaatsi inkantanaki.

Josampitakowintaitziro aririka jañagai kamayitatsiri (Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

27 Ipoña ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantayitatsiri iiro jañagai kamayitaintsiri. Josampitapaakiri Jesús,
28 ikantapaakiri: "Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés-ni, kantatsiri: 'Aririka inkami shirampari, jookawintanairo iina. Iirorika jowaiyantakairo, okamiithatzi jagairo iririntzi iinantaiyaawo ririrori. Aririka owaiyantai tsinani, kimiwaitaka iriirikami ashityaarini oimi kamaintsiri'.
29 Thami ojyakaawintawakiro: Tzimatsi 7 shirampari, iririntzi jinayitatzi. Itawori itzimi jaawitaka iina, tikira osamanitzi, kamaki, tii jowaiyantakairo iina.
30 Ipoña jaawitaawo pashini iririntzi apititatsiri itzimi. Ari ikimitsitakari ririrori, kamaki, tii jowaiyantakairo.
31 Ipoñaawitapaaka mawatanaintsiri itzimi, iijatzi ikimitakari ririrori. Ari ikantakari maawoni ikaataiyakini 7 iririntzi. Tikaatsi apaani owaiyantakaironi tsinani.
32 Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori.
33 Aririkami jañaayitaimi paata ikamayitaki, ¿iitama oimipirotari tsinani? Tima ari ikaatzi 7 iinantawitakawo".
34 Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: "Apa jaayitzi iina atziriiti añaayitziri iroñaaka jaka, jaakaawakaayitawo iina iijatzi.
35 Iriima inkaati kitsirinkaironi jañaayitai paata ikamawitaka, iiro jaayitai iina, iiro jaakaawakaayitaa iina iijatzi.
36 Tima iiro jiñaapairo inkaamanitapai janta, inkimitapaiyaari maninkariiti, tima itomi Pawa jinayitaatzi jañaayitai.
37 Irooma ikantakota jañaayitai kamayitaintsiri, ¿tiima piñaanatziro josankinari Moisés-ni tsika ikanta Pawa jiñaanatantakariri oota kitochiimaishi? Ikantakiri:
Moisés, Naaka Pawa, ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.
38 Ari ayotziri, añaayitatsi ririrori, tima tii jimatziro kaminkari impinkathatiri Pawa, apa ipinkathatziri añaayitatsini. ¿Ñaakiro? Tima ikaatzi kamayiwitachari, irojatzi jañiimotziri Pawa".
39 Ari ikantanaki Yotzinkari: "Yotaantanirí, ari pimatajaantakiro".
40 Tikaatsi kowanaatsini josampitanairi.

¿Iita charinitariri Cristo? (Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 Ipoña josampitantaki Jesús, ikantzi: "¿Iitama ikantantaitari, 'jirika Cristotatsini icharini jinatyi David-ni?'
42 Aña iri David-ni osankinatakiro kantatsiri:
Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi Nowinkathariti, ikantziri:
Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti,

43 Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri ikaatzi kisaniintayitakimiri,
Ari paatzikairi pinkimitakaantairi pimakoryaakiiminto.
44 Ñaakiro, ikantsitataita David-ni irirori: ‘Nowinkathariti jinatzi Cristo’.
¿Tsikama inkini incharinityaari?”

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)
45 maawoni atziriiti ikimaiyakirini Jesús ikantakiri jiyotaani:
46 “Paamaiyaari Yotzinkariiti. Owanaa jinintziro jowaniinkapirowaitya,
inkantakaapirowaityaawo iithaarithanthanaa. Ikowi pinkatha jiwithat-
apiintaityaari aririka jiñaitiri. Aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita,
ikowapiintziro josatitya niyankiniki. Ari ikimitari aririka jowaiyaani
ijyininka, ikowapiintzi josatitya.
47 Jathaagayitawo iijatzi kamatsiri oimi jaapithayitziro opanko. Iro
josamaninkantawori jamanayitapiinta iiro jiyotantaitari. Iro kantzi-
maitacha ojyikira jowasankitaayiitairi”.

21

Ashironkainkawo tsinani
(Mr. 12.41-44)
1 Ari jaminaminthatziri Jesús ajyaagantzinkari jotiyitziri iiriikiti jotiyi-
tapiintziri.
2 Opoña opokapaaki tsinani kamatsiri oimi ashironkainkawo inatzi, otita-
paaki iroori apipintyakiini kiriiki.
3 Ikantzi Jesús: “Imapiro anaantaki jiroka tsinani, anaakiri ikaatzi oti-
witainchari.
4 Tima ikaatzi otiwitainchari ojyiki ikajyaakaawitariri Pawa,
jotitashitakari tzimagaantatsiri iiriikiti. Irooma jiroka kamatsiri oimi,
apintziryaakiri otitakiri oiriikiti amanantantyaarimi owanawo”.

Ikinkithatakotziro Jesús ompooki tasorintsipanko
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)
5 Tzimatsi kantayitaintsiri: “Kamiitha inatzi mapi jiwitsikantaitawori
tasorintsipanko, owaniinka okanta”. Ipoña ikantanaki Jesús:
6 “Okaatzi piñiiri witsikayitainchari, irootaintsi japiroitiro impookaitiro,
iiro iñagaitairo piwiryaawitainchari mapi”.

Jiñaitiri aririka onthonkimataiya
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)
7 Ipoña josampitaitanakiri, ikantaitziri: “Yotaanarí, ¿tsikapaitima omatya
pikantakiri? Aririka imonkaatzimatatya, ¿tsika onkantyaaka jiyotanta-
ityaari?”
8 Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Paamaakowintya jamatawiitzimikari. Tima
ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaapaakiro nowairo, inkanti:
‘Irootaintsi imonkaatzimatya, Naakataki Cristo’. Iiro poyaatziri.
9 Ari pinkimakotakiro owayiritaantsi, maamanitawakaantsi, paamaiya
omapokimikari, tima ontzimatyii imonkaayitya jiroka, iro kantacha iikiro
iyaatatyi.
10 Jantaminthatawakaitya maawoni nampitsiki inkaati jotyaantayitiri
pinkathariyitatsiri.
11 Jiñaitiro ojyiki ontziñaayitya kipatsi, intajyaaniintayiiti, imantsiyayiiti.
Jiñaiti iijatzi ojyiki inthaawantaityaari, jiñaiti inkitiki kaari jiñaitapiintzi.
12 Iro itanatyaawoni jaakaantawaitanakimi atziri, jimaamani-
waitanakimi. Ompoña impajatakaantawaitimi japatotapiintaita,

jomontyaakaantawaitimi. Jaayitanakimi isaikayitzi pinkatharintsipirori okantakaantziro pipairyaana pikimisantaana.
13 Iro imayitantyaari jiroka onkantya pinkinkithatakotantyaanari janta.
14 Ontzimatyii pawintaina naaka, iiro pipomirintsiwaitashitawo oitya pinkantapaakiriri.
15 Tima naaka yotakaimironi, ari onkantya iiro piñaantawo impiyatimi onkaati pinkantiriri.
16 Ari piñaaki jaakaantimi piwaapati, jaakaantimi pirintzi, jaakaantimi pijyininkathori iijatzi. Tzimayitatsi jowamaakaantaiti.
17 Ojyiki piñiiro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana pikimisantaana.
18 Iro kantzimaitacha iiro opiyagaanta piishi.
19 Aririka pamawitiro, iro piñaantaiyaawori pawisakoshiriyitai.
20 Aririka piñaaki jotzikapaakiro owayiriiti Jerusalén, ari piyoti monkaatapaaka japiroitantyaawori.
21 Inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai otzishiki. Inkaati saikatsini nampitsiki, ari impoñiiya ishiyanaki. Inkaati saikatsini jowaniki, iiro ipiyapanaata ipankoki.
22 Tima ipiyakowintaitatyaari jirikaiti, ari imonkaayityaari okaatzi josankinayiitakiri pairani.
23 ¡Inkantamachiitiro paata onkaati motyaayitatsini, iijatzi onkaati tzimayitatsini iintsiti iiniro ithoyitzi! Tima antawo onkantya jashironkaitya aririka jowasankitaayiitairi.
24 Japiroyiitairimi Jerusalén-jatzi. Jompiratani jowayitairi atziri poñaayitachari pashiniki nampitsi. Iri oipatsitakirori nampitsi Jerusalén kaari ajyininkata, irojatzi imonkaatantaiyaari okaatzi ikowakaakiriri Pawa jirikaiti".

Impiyantaiyaari Itomi Atziri (Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

25 "Ari jiñaitaki paata kaari jiñaitapiintzi inkitiki, impashiniyitai ooryaatsiri, kashiri, iijatzi impokiro. Ari onkimityaari kipatsiki, antawoiti jashironkaayitaiya atziriiti, iiro jiyotai oitya jantayitairi onkantakaantiro oyamininka otamaryaani inkaari.
26 Ari owamaimatakiri ithaawanka atziriiti inkinkishiritakotiro onkaati awisatsini jaka kipatsiki. Ari jimatsitatyaawo iijatzi inkitiwiri otzimimoyitziri ishintsinka, ojyiki inkantakantanatya.
27 Aripaiti impokai Itomi Atziri, inkinapai minkoriki, jiñaitawairo ishintsinka, iijatzi jowaniinkawo.
28 Aririka piñaayitakiro itanatyaawoni kantayitachani, tzinaapanka pinkantya pamini jinoki tima irootaintsi jowawisaakoyiitaimi".
29 Ipoña jojyakaawintanakiniri, ikantzi: "Pinkinkishiritakotiro tsika okanta piñaayitapiintziro inchatopaini.*
30 Aririka piñaakiro iirishiyitzi, piyotzi irootaintsi osarintsitai.
31 Iro piyotiri iirokaiti, aririka piñaayitakiro nokamantayitakimiri, irootaintsira impinkathariwintantai Pawa.
32 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri.

* **21:29** Iro ikantaitziri jaka piñaayitapiintziro inchatopaini, pankirintsi higuera jyookatsiri pashiniki nampitsi.

33 Iiro okantaitatyaani piñiiro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.
34 Aamaakowinta pinkantaiya iirokaiti, iiro otyiimi piyaaripironka, ayimawaitimi iijatzi pishinkitya, onkantzimowaiyitimi. Ñaa jomapokaitzimikari.
35 Inkimitaityaawo iwirintsi. Ari jiwitaiyaari ikaatzi saikayitatsiri kipatsiki.
36 Paamaiya, aakowinta pinkantya pamañа, pinkanti: 'Pookaakowintina iiro nokimaatsitantawo kinkithatakotainchari. Piwitsikashiritakaayitaina nontonkiyotantawaiyaariri Itomi Atziri' ".
37 Tima kitiijyiriki jiyotaantzi Jesús tasorintsipankoki. Irooma tsiniri, jiyaatzi otzishiki Olivo, ari jimayiri.
38 Ananinkayitaki ojyiki atziri ikimisantziri Jesús jiyotaantzi tasorintsipankoki.

22

Ikamantawakaita jaakaantaitiri Jesús
(Mt. 26.1-5, 14-15; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

1 Irootaatsi joimoshirinkaitairo jowantapiintaitawori tantaponka jiitaitziro kitiijyiri Anankoryaantsi.
2 Ari ikamantawakaari ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, ikantawakaiyani: "Thami owamaakaantiri Jesús". Iro kantzimaitacha antawoiti ithaawantayitakari atziriiti.
3 Ikanta Judas jiitaitziri iijatzi Iscariote ikaawitapiintari 12 jiyotaani Jesús, ikamaarishiritakaanakiri Satanás.
4 Jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, ikinkithawaitakaakiri tsikapaiti jaakaantiri Jesús.
5 Antawoiti ikimoshiritaiyanakini jiwari, ikamantawakaiyakani impiri kiriiki.
6 Aripaiti jaminaminatanakiro Judas tsikapaiti jaakaantiri, iiro jiyotzimaita atziriiti.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani
(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

7 Ari imonkaatapaakari kitiijyiri jowantapiintaitawori tantaponka, jowamaapiintaitziri iijatzi oijya jowaitari kitiijyiriki Anankoryaantsi.
8 Ipoña Jesús jotyaantakiri Pedro itsipatanakari Juan, ikantakiri: "Piyaati ponkotsitakaanti oyaari kitiijyiri Anankoryaantsiki".
9 Ikantaiyini irirori: "¿Tsika janta pikowika nonkotsitakaanti?"
10 Ikantzi Jesús: "Aririka pariitzimatatya nampitsiki, ari pintonkiyotyaari atziri aakotzirori ijiñaati kowityaanikiki. Poyaatzishitanakiri irojatzi pankotsiki tsika intyaapaaki.
11 Tsikarika intyaapaaki, pinkantiri ashitawori ipanko: 'Ikowi jiyoti yotaanari tsika janta jowakaiyaari jiyotaani, joimoshirinkiro kitiijyiri Anankoryaantsi'.
12 Ari joñaaganakimiro jinoki ipanko, antawo okantaka jiwitsikaitakiro inkini jowaitya. Ari ponkotsitakaantiri janta".
13 Jataiyakini jiyotaani, jiñaakiro okaatzi ikantakiriri, ari jonkotsitakaantakiri joyaari.
14 Okanta imonkaataka jowantyaari, saikapaaki Jesús itsipatakari jiyotaani.

15 Ipoña ikantakiri: “Tima irootaintsi noñiiro inkimaatsitakaitina, antawoiti nokimoshiritzi owaiyani iroñaaka kitiijyiri Anankoryaantsiki.
16 Tima iiro nowitaawo jiroka, irojatzi paata imonkaatantaiyaari impinkathariwintantai Pawa, aripaiti napiitapairo”.
17 Ipoña jaakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, ikantakiri: “Piriro jiroka, pantitaiyaawo pikaataiyini.
18 Tima iiro niritaawo naaka, irojatzi paata aririka imonkaataiya impinkathariwintantai Pawa”.
19 Ipoña jaanakiro tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: “Poyaawo, nowatha inatzi, tima iro kamawintimini. Irootaki pinkinkishiritapiintantinani”.
20 Ari ithonkakiro jowaiyani, jaakotakiro jimiriitari, ikantzi: “Niraani inatzi, irootaki shitowatsini onkantya jawisakotantaiyaari ojyiki atziri. Irootaki oñaagantaironi owakiraari ankajyaakaawakaiyaari.
21 Imapiro nokantzi: Pikaataiyakini patyootana, tzimatsi apaani pithokashitinani jaakaantina.
22 Tima imapiro impiyakotya Itomi Atziri, ari matzimaitaka ikowaitakiri pairani. Iro kantacha. ¡Inkantamachiitiri aakaantirini!”
23 Ipoña jiñaanatawakaiyanakani jiyotaani, ikantzi: “¿Iitakama matironi?”

Iita ñaapirotachani

24 Ipoña jiñaanatawakaiyakani jiyotaani, ikantzi: “¿Iitama ñaapirotachani paata?”
25 Ipoña ikantanaki Jesús: “Piyotaiyini iiroka tsika ikanta pinkatharitatsiri jaka, jompiratanta. Tima ñaapiro ikanta ipashitantayita ikojyika jompiratantantyaari.
26 Iiro pimatziro iirokaiti aririka piñaapiroyitya iroñaaka, aña pinkimitakotyaari iwiyaantawori itzimi. Aririka pijiwatakaanti, pinkimitakotyaari ompirataari.
27 ¿Iitama ñaapirotachari? ¿Tiima iriitaki ñaapirotacha kimitariri oyaawintachari jantawaitaitiniri? Irooma naaka nokimitakaanta pantawaitakaanimi powina.
28 Irooma iirokaiti tsipatapiintakinari, noñaayitzirowa okaatzi pomirintsitzimoyitakinari.
29 Irootaki noshinitantzimirori pimpinkathariwintanti, ikimitaakinawo Ashitanari naaka ishinitakinawo.
30 Ari piñiiro ankaati owaiya, arawaitai tsika nompinkatharitai. Ari pinkimitaiyaari pinkathari isaikantawo owaniinkakitachari isaikaminto, pimpinkathariwintairi maawoni incharinintayityaari Israel, kaatatsiri 12 jinashiyitawo”.

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

31 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Simón, ikamitantakimi Satanás jiñaantashiritimi, inkimitakaantimi jotikakitatyiimimi.*
32 Iro kantzimaitacha ojyiki namanakowintakimi iiro powajyaantantawo pikimisantanai. Tima aririka pimpiyashiritapaaki, iirokataki aawiyashiritakaapaakirini pijyininka”.

---

* **22:31** Ikantakoitziri jaka jotikakitatyiimimi, ari ikimitaitzirori trigo-pani jotikakiitziro. Tima aririka jotikakiitakiro, iyoshiitanatya opintakiiriki kaari ompantyaawoni. Irootaki jojyakaawintaitantariri jiyotaaniiti ikimitakotawo jotikakiitziro trigo-pani. Tima ari jiñaitziri tii jimatziro inkamiithashiriti.

33 Ari jakanaki Simón ikantanaki: “Aña ayimatakina Pinkatharí ankaati
jomontyaiti, aritaki ankaati iijatzi jowamagaitai”.
34 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: “Pedro, nonkantimi, iroñaaka tsiniri,
tikiraata jiñiita tyoopi, mawajatzi papiitiro pinkantaki: ‘Tii noñiiri Jesús’ ”.

Thaatintsi ipoña osataamintotsi

35 Ipoña josampitanakiri Jesús ikaatzi jiyotaani, ikantziri: “Chapinki
notyaantantzimiri tii paanaki pithaati, tii paanaki pi-zapato-ti. ¿Oitama
kowityiimotakimiri?” Ikantaiyini irirori: “Tikaatsitya”.
36 Ipoña ikantziri iijatzi: “Kamiithatatsi iroñaaka payiro pithaati. Iriima
kaari tzimatsini josataaminto, impimantiro iithaari, jamanantantyaari.
37 Tima imapiro imonkaatya okaatzi josankinatakoitakinari pairani, kan-
tatsiri:
Ari intsipataitakiri kaaripiroshiriri.
Iiro okantashita jiroka, ontzimatyii imonkaatya”.
38 Ikaimaiyanakini jiyotaani: “Pinkatharí, tzimatsi jaka apiti osataam-
intotsi”. Ikantzi Jesús: “Aritapaaki”.

Jamana Jesús Getsemaní-ki
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39 Ipoña ikinanai Jesús otzishiki Olivo ikimitapiintziro, ari itsipatakari
jiyotaaniiti.
40 Ikanta jariitaiyakani janta, ikantapaakiri jiyotaani: “Pa-
manaiyaani iiroka jaka inkimpoyaawintantaitimiri otzimikari
inkinakaashitakaitimiri”.
41 Ari jawisaniintanaka irirori. Otziirowapaaka kipatsiki, amanapaaka.†
42 Ikantzi jamana: “Ashitanarí, iroorika pikowakaanari, paawiyakainawo
pookakaawintinarimi nonkimaatsityaari. Iiro pantanawo nokowawitari
naaka, aña iro pantiri okaatzi pikowakaakinari iiroka”.
43 Ari jomapokapaaka maninkari poñaachari inkitiki, ishintsishiritakaa-
paakiri.
44 Tima antawoiti okantzimoshiritanakari, jamanapirotanaka. Iro os-
hitowantanakari imajawinka okimiwaitanakawo iraantsi opitinkapaaka
kipatsiki.
45 Ikanta jamanaka, piyapaaka, jiñaapaatziiri jiyotaani jimagaiyini okan-
takaawo jowashiritaiyani.
46 Ikantapaakiri: “¿Iitama pimaantari? Pinkakitaiyini, pamaña iiroka
inkimpoyaawintantaitimini otzimikari inkinakaashitakaitimiri”.

Jagaitakiri Jesús
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

47 Jiñaawaiminthaitzi Jesús, jiñaashitakari pokaiyaintsiri. Iri iiwatapaintsiri
Judas ikaawitapiintari 12 jiyotaani. Jontsitokapaakari Jesús inthopootiri.
48 Ipoña Jesús ikantawakiri: “Judas, ¿Arima pipithokashitari Itomi Atziri
pithopootapaakiri?”
49 Ikanta jiñaawakiro ikaatzi itsipatakari Jesús, ikantanakiri: “Pinkatharí,
thami ampiyatantyaari osataaminto”.
50 Akotanaki, itotsitakiri ikimpita saikatsiri jakopiroki jompiratani iji-
waripirori Ompiratasorintsitaari.
51 Ari ikantzi Jesús: “Aritapaaki, iiro pimaamanitziri”. Ipampitsitairi
ikimpita, ishitakotanai itowitakari.

† **22:41** Kantakotachari jaka jawisaniintanaka, tima jawisanaki kapichi Jesús, tii osamani jiyaati, okimiwaitakawo iwiyaa osanthatziranki aririkami jookaitiro mapi.

52 Ipoña Jesús ikantanakiri ikaatzi pokashitakiriri, ijiwari Ompiratasorintsitaari, aamaakowintawori tasorintsipanko, Antaripiroriiti, ikantziri: "¿Naakama koshintzi pamashitantanari posataaminto, pipajaminto?
53 ¿Tiima piñaawitapiintana tasorintsipankoki niyotaantzi? ¿Kaarima paantana janta? Aritaki onkantya, tima aripaiti jimatakaimiro iroñaaka tsiniriwiri kaari pantzi pairani".

Ikantzi Pedro: "Tii noñiiri Jesús"
(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

54 Ikanta joojoitanakiri Jesús, jagaitanakiri isaiki ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. Impoitatsi Pedro irirori joyaatakowintziri jantyaatsikiini Jesús.
55 Ipoña jowaampataitaki paampari pankotsinampiki, jakitsitaiyani. Ari isaikitapaaka iijatzi Pedro jakitsita.
56 Okanta tsinani ompirataawo, oñaapaakiri Pedro isaiki jakitsita. Okimpoyaapaakiri, ari okantzi: "¿Tiima irijatzi jirika itsipatapiintakari Jesús?"
57 Ikantanaki Pedro irirori: "Tii noñiiri".
58 Okanta osamaniityaaki, ikinapai pashini, ikantapairi Pedro: "¿Tiima iijatzi iiroka ari pikaatziri Jesús?" Ikantanai Pedro: "Tii naaka".
59 Iro osamani iijatzi, tzimatsi pashini kantapaakiriri Pedro: "Imapirotya iirokataki tsipatariri Jesús chapinki, tima Galilea-jatzi pinatzi".
60 Ipoña ikantanai Pedro: "Tii niyotziri pikantanari". Aripaiti jiñaanaki tyoopi.
61 Ari ipithokapainta Jesús, jaminapaintziri Pedro. Irojatzi ikinkishiritantanakari Pedro ikantakiranki: "Tikira jiñiita tyoopi, mawajatzi pinkanti: 'Tii noñiiri Jesús' ".
62 Shitowanaki jikokiroki, antawoiti jiraawaitanaka.

Ipajawaitaitziri Jesús
(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63 Ikanta jirikaiti ikaatzi aamaakowintakotariri Jesús, ishirontaminthawaitakari, ipoña ipajawaitziri.
64 Jotzimikapootakiri, jompojapoowaitzimaitari, ikantziri: "¿Tiima Kamantantaniri pinatzi, incha piyoti iita ompojapootakimiri?"
65 Tzimatsi ojyiki oita ikantawaitziriri kaaripirori ñaantsi.

Japatowintaitari Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66 Ikanta okitiijyitamanai, apatotaiyakani ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antaripiroriiti, ipoña Yotzinkariiti. Ari jamaitakiri Jesús, josampiitakiri, ikantaitziri:
67 "Pinkantina, ¿Iirokatakima Cristo?" Ari ikantzi irirori: "Aririka nonkantakimi, iiro pikimisantana.
68 Aririka nosampitimi, tima iiro pakana, iiro pipakaana iijatzi.
69 Iro kantzimaitacha itanatyaawo iroñaaka, ari jiñiiro Itomi Atziri isaiki jakopiroriki Pawa joñaagantairo ishintsinka".
70 Ipoña ikantaiyanakini ikaatzi apatowintakariri: "¿Iirokatakima Itomi Pawa?" Ari ikantzi Jesús: "Iirokataki kantatsi naakataki".
71 Irojatzi ikantantaiyanakarini: "¿Iitama ankowiri iroñaaka? Aakataki kimakiriri ikantakiri".

23

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Ipoña ikatziyaiyanaani ikaatzi apatotainchari, jaanakiri Jesús Pilato-ki.
2 Ikantapaakiri Pilato: "Jirika atziri ojyiki jowaaripirotakiro nampitsi, ikaminaakiri atziriiti iiro ipantaari kiriiki pinkathari César, ikantaki iijatzi Cristo jinatzi iri pinkatharitatsiri".
3 Ipoña Pilato, josampitanakiri irirori, ikantziri: "¿Iirokama iwinkathariti Judá-mirinkaiti?" Ari jakanakiri ikantzi: "Irootaki pikantakiri".
4 Ikantziri Pilato Ompiratasorintsitaari, iijatzi maawoni atziriiti: "Tikaatsitya noñi oitya inkinakaashitatyaari jirika".
5 Iikiro ishintsitanakitzi jiwaripaini ikantzi: "Ojyiki ikaminaantaki jirika imaamanitanti atziriiti nampitsiki, jitanakawo Galilea-ki irojatzi iroñaaka jaka Judea-ki".

Jowawisaitakiri Jesús janta Herodes-ki

6 Ikanta ikimawaki Pilato ikaminaantaki Galilea-ki, josampitakowintanakiri Jesús iriirika Galilea-jatzi.
7 Ikimatzi ikantaitzi iriitaki. Jowawisaakiri Herodes-ki ipoki irirori jariita Jerusalén-ki.
8 Ikanta Herodes jiñaawakiri Jesús, antawoiti ikimoshiritanaki, tima ojyiki ikowawitapiintaka jiñiiri, ojyiki ikimakowintakiri iijatzi okaatzi jantayitakiri, ikowapirotaki jiñiiri irirori intasonkawintanti.
9 Ojyiki josampitawakiriri. Tii jakimaita Jesús.
10 Ari isaikitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotantaniriiti, ojyiki ikantakowitakariri.
11 Ikanta Herodes itsipatakari jowayiriti irirori, imanintashiritanakiri, ikawiyawaitanakiri. Ikithaatantakari iroopirori kithaarintsi, joipiyairi isaiki Pilato.
12 Aripaiti jaapatziyanakari Herodes jirika Pilato, tima pairani owanaa ikisaniintawakaawitaka.

Jiyakowintaitziri Jesús
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38-19.16)

13 Ipoña Pilato japatotakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipataakiri ikaatzi jiwatakaantatsiri nampitsiki, iijatzi maawoni atziriiti.
14 Ikantakiri: "Aña pamawitakinari jirika atziri owaaripirotironimi nampitsi, nosampisampiwitakari, tii noñiiro onkaaripiroti okaatzi jantakiri ikantakoyiitziriri.
15 Ari ikimitaka iijatzi Herodes, tima notyaantawitakanari irirori. Tikaatsitya janti jirika atziri inkini owamaakaantiri.
16 Apa nompajatakaantakiri naaka, nompakagairi".
17 Iro jamitapiintari Pilato joimishitowakaantzi apaani aakaantaari kitiijyiriki joimoshirinkaita.
18 Iro kantzimaitacha ikantaiyanakini atziriiti: "¡Tii nokowiri jirika! ¡Iri poimishitowakaanti Barrabás!"
19 Jirika Barrabás iri jomontyaitziri okantakaantziro itsitokantaki imaamanitakiri pinkatharitatsiri nampitsiki.
20 Ipoña japiiwitakari Pilato tima ikowawitatya irirori impakaakaantirimi Jesús.
21 Japiitzimaitanakawo atziriiti ikaimaiyini: "¡Pimpaikakotakaantiri, pimpaikakotakaantiri!"

22 Iro mawajatzi japiiwitakawo Pilato josampitantzi: “¿Iitama kaaripirori
jantakiri jirika? Tikaatsitya oitya jantiri, iiro okantzi owamaakaan-
tashityaari. Apa nompajatakaantashityaari, jiyaataita”.
23 Iikiro ishintsitatzi atziriiti ikaimaiyini, ikowi impaikakoitiri Jesús.
Iro japiipiintanakiri ikaimaiyini iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari, ji-
matakari.
24 Irojatzi jantantakawori Pilato okaatzi ikowakiri.
25 Jomishitowakaantakiri tsitokantzinkari maamanitziriri jiwatakaantat-
siri nampitsiki, tima iri ikowaiyakirini atziriiti. Ishinitakiniri inkantawaitiri
Jesús ikowakiri iriroriiti.

Ipaikakoitakiri Jesús
(Mt. 27.32-56; Mr. 15.21-41; Jn. 19.17-30)

26 Ikanta jagaitanakiri Jesús, itonkiyotaitakari iitachari Simón poñaachari
Cirene, ari jariita irirori ipoñagaawo jowaniki, ishintsiwintaitakiri
inatanakiro impaikakoitantyaariri Jesús.
27 Ojyiki atziri oyaatakowintanakiriri Jesús. Tzimatsi tsinani
iraakotanakariri.
28 Ari jaminapaintziro Jesús okaatzi tsinani iraakotakariri, ikantziro:
“Jerusalén-jato, iiro piraakowaitashitana naaka, aña piraakotaiya iiroka,
iijatzi powaiyaniiti.
29 Tima irootaatsi piñiiro inkantayiitai: ‘Kimoshiri inatyi tsinani kaari
owaiyantatsiri, othotaawaitashitantakari.
30 Impoña inkaimayiitai, inkantaiti: “Pintaankashitina otzishi, pinkitati-
naata”.’
31 Tima piñaakiro tsika ikantaitakiro inchato añiinkawo, aña iro jowat-
sipiroiti kaminkawo”.
32 Ari jagaitanaki iijatzi apiti kaaripiroshiriri itsipataitanakiri Jesús intsi-
tokaitiri.
33 Ikanta jariitakaitapaakari jiitaitziro atziriitoni, ari ipaikakoitakiri.
Jowatzikakoitaki apaani kaaripiroshiriri jampatiki, iriima pashini
jakopiroriki.
34 Ari ikantzi Jesús: “Ashitanarí, tii jiyotzi oita jantziri kimaatsitakaaki-
nari, pimpiyakotiri”. Ipoña jagaitakiro iithaari Jesús ipawakaakawo, ikim-
itakaantakiro jiñaaritaita.
35 Irojatzi jaminaiyakini atziriiti. Jimatsitakawo jiwatakaantatsiri nampit-
siki, joitsinampaawaitakiri Jesús, ikantziri: “Jowawisaakotziri pashini,
¿kaarima jimatantawo jowawisaakotya irirori? Aña iriimi Cristo jiyoshiitani
Pawa, ari jimatakiromi”.
36 Ari jimatsitakawo iijatzi owayiriiti, ithainkakiri Jesús, jamakotakiniri
kipijyaari.
37 Ikantapaakiri: “Incha powawisaakotya, imapirorika iiroka iwinkathar-
iti Judá-mirinkaiti”.
38 Tzimatsi osankinarintsi ikintakoitakiri jiñokiini ipatziitoki, iñaaniki
Judá-mirinka, iñaaniki Roma-jatzi, iñaaniki iijatzi Grecia-jatzi, okantzi:
“IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI”.
39 Ari jimatsitakawo iijatzi jiñaanaminthatziri apaani kaaripiroshiriri tsi-
patakariri ipaikakota, ikantziri: “Iirokatakirika Cristo, powawisaakotya,
powawisaakotsitaina naaka iijatzi”.
40 Irojatzi jakantanakari pashini kaaripiroshiriri, ikisanakiri ñaanatakiriri
Jesús, ikantziri: “Pimatsitawoma iiroka tii pipinkathatziri Pawa, ari
akaatakiri jowasankitaayitai.

41 Tima tzimatsi antakiri aaka añaantakawori jowasankitaayiitai. Iriima
jirika jowasankitaashiitakari, tikaatsi kaaripirori janti".
42 Ipoña jaminanakiri Jesús, ikantziri: "Pinkatharí, iiro pimaijantana
paata aririka pimpiyi pimpinkathariwintantai".
43 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Imapiro nonkantimi, aritaki pintsipata-
paiyaana iroñaaka iiroka janta tsika ikimoshiriitapai".
44 Ikanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniri-
tanaki, irojatzi jyiitiini ithapirotanaka ooryaa.*
45 Ari itsiwakanakiri ooryaatsiri. Okanta janta tasorintsipankoki,
sagaanaki niyanki tontamawotatsiri ithatashiitzirori.
46 Irojatzi ikaimantanakari Jesús shintsiini, ikantzi: "Ashitanarí, paawak-
inawo noshiri". Ithonka jiñaawaitanakiro jiroka, kamanaki.
47 Ikanta ijiwari owayiri katziyawintakariri jiñaakiro okaatzi awisaintsiri,
antawoiti ithaamintawintanakari Pawa, ikantanaki: "Imapirotatyaama
ikamiithashiritzi jirika shirampari".
48 Iijatzi ikaatzi ñaayitakirori awisaintsiri, okatsitzimoniintanakiri jiyaayi-
tai.†
49 Iriima ikaatzi ñaapiintakiriri, iijatzi tsinanipaini, tsipatakariri
ipoñaantakari Galilea-ki, intaina ikatziyaiyakani jaminakotakiri oita
awisaintsiri.

Ikitaitakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

50 Ikanta José poñaachari nampitsiki Arimatea saikatsiri Judea-ki, kami-
ithashiri jinatzi jirika, iriitaki itsipatapiintari japatota jiwariiti Judá-mirinka,
51 tiimaita inimotziri okaatzi ikantawaitaitakiri Jesús, tima ojyiki joyaaw-
intakari ririrori Pawa impinkathariwintantai.
52 Jiyaatashitakiri Pilato, ikantapaakiri: "Pishinitinari Jesús, nonkitatairi".
53 Ipoña ikintakoryaakotairi, iponatantakari manthakintsi, ikitatakiri
ikiyaitziro impiitanaki, kaari ikitatantaita kaminkari.
54 Tima irootaki kitiijyiri jaminantapiintaitari joyaari oñaatamani kitiijyiri
jimakoryaantaitari.
55 Okanta tsinanipaini tsipatakariri ipoñaantakari Jesús Galilea-ki, oy-
aatakowintanakiri, oñaakiro tsika ikanta jomaryaitapaintziri ikitaitakiri.
56 Okanta opiyaiyapaakani iwitsikayitakiniri kasankaari. Imakoryi-
iyakini, tima iro kitiijyiri ikantakaantaitziri jimakoryaantaityaawo.

24

Jañaantaari Jesús
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

1 Okanta okitiijyitamanai domingo, ananinkamanai tsinani iyaati impi-
itamooki tsika jomontyaakoitakiri Jesús, aanakiro kasankaari iwitsikakiri
chapinki. Ari okaatakiri iijatzi pashinipaini tsinani.
2 Okanta aminawitapaaka, oñaatzi otainkanaki mapi jashitantaitakawori
omoona.
3 Tyaapaaki inthomainta, tii oñaapairi tsika jowakowiitakari.

---

* **23:44** Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaa 6, ari omapokapaaka otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka ooryaa 9. † **23:48** Kantakotachari jaka "okatsitzimoniintanakiri", iro kantakota-jaantachari jompojashipaniitanakitya jirika atziri. Tima irootaki jamiyitari Judá-mirinkaiti aririka onkatsitzimoshiritiri tsikarika oitya. Inashita okaatzi amitari aakapaini aririka ampojashipaniitya, tima asagaawintawaitatya.

4 Ojyiki othaawanaki. Oñaashitakari ikatziyimotapaakawo apiti mainari,
shipakiryaa okantaka iithaari.
5 Tima othaawanakitzi, otziirowashitanakari. Ari ikantziro: "¿Iitama
paminaminatantariri añaagatsiri kaminkarimooki?
6 Tii isaiki jaka, aritaki añagai. Pinkinkishiritiro okaatzi ikantakiri
isaikantawitari Galilea-ki.
7 Ikantziranki: 'Irootaintsi jaakaantaitiri Itomi Atziri, impaikakotiri
kaaripiroshiriri atziri. Awisawitatya mawa kitiijyiri, aritaki jañagai iijatzi'
".
8 Ari okinkishiritaiyanakironi iroori okaatzi ikantakiri Jesús.
9 Opiyapithatanakawo omoona, okamantapaakiri 11 jiyotaani Jesús iijatzi
pashinipaini.
10 Jiroka okaatzi tsinani: María Magdala-jato, Juana, María inaanati Jacobo
opoña pashinipaini tsinani, irootaki kamantapaakiriri otyaantapiroriiti.
11 Iro kantzimaitacha ikaatzi okamantawitapaakari, tii ikimisantziro,
jiñaajaantaki okantashiwaita jirokaiti tsinani.
12 Ikanta Pedro, jatanaki omoonakiki irirori, ishiyapirotanakitya. Jam-
inawitapaaka inthomainta omoonaki, jiñaapaatziiro omaryaaka manthak-
intsi iponataitantakariri. Iyokitzi ikanta jiñaapaakiro, piyaa pankotsiki.

Aatsi jatachari Emaús-ki (Mr. 16.12-13)

13 Tikira osamanitzi, janiitaiyini apiti jiyotaani Jesús jiyaatiro nampitsiki
iitachari Emaús. Tii osamanipirotzi osaiki Jerusalén okaatzi 11 kilómetro.*
14 Iro ikinkithatakotaiyini janiitzi okaatzi awisaintsiri.
15 Ikinkithawaiminthaitzi janiitaiyini, pokapaaki Jesús irirori itsipata-
paakari janiitzi.
16 Iro kantzimaitacha jirika jiyotaani, kimiwaitaka jotzimikaitatyiirimi
jokiki, iiro jiyotantawaari.
17 Ikantapaakiri: "¿Iitama pikinkithatakotziri paniitaiyini? ¿Iitama
powashiriniintantari?"
18 Ari jakanaki apaani jiitaitziri Cleofas, ikantanaki: "¿Iirokama apintzi
kaari yotakotironi okaatzi awisaintsiri Jerusalén-ki?"
19 Ikantzi: "¿Iitama awisaintsiri?" Ari ikantaiyini jiyotaani: "Iri Jesús
jiitaitziri Nazaret-jatzi, tsika itzimi jotyaantakiri Pawa, inkamantantaniriti,
iri jiyotawaki atziriiti. Tima okaatzi jantayitakiri, okaatzi ikantayitakiri
iijatzi, ari joñaagantziro ishintsinka.
20 Iro kantzimaitacha jaakaantakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari itsi-
patakari pinkathariiti, jowamaakaantakiri janta ipaikakoitakiri.
21 Aña noñaajaantawitaka naakaiti iri ookawintairini maawoni ajyininka.
Irootaki mawatatsiri iroñaaka kitiijyiri jowamaantaitakariri.
22 Tzimayitatsi tsinani nokaatapiintziri omapokashitakinari, ananinka-
manai omoonakiki.
23 Tii oñaapairi jowakowiitakari Jesús, opiyaa okamantantapai, okantzi:
'Noñaaki maninkari, ikantakina: "Añagai Jesús".'
24 Ari jiyaataiyanakini nokaataiyini janta omoonaki, jiñaapaakiro okaatzi
okantaiyakirini tsinani, tii jiñiimaitapaari Jesús".
25 Ari jakanakiri irirori, ikantanakiri: "¡Tiitya piyotanitzi iirokaiti, ojyiki
pithainkashiritakiro okaatzi ikamantantayitakiri Kamantantaniriiti!

* **24:13** Iro ikantakoitziri jaka 11 kilómetro, ikantaitziro pairani 60 estadio.

26 Aña iro kowapirotacha awijyimotiri Cristo jirokapaini, isaikai jowani-
inkawoki".
27 Ari jitanakawo joñaayiniri okaatzi osankinayitainchari tsika
ikinkithatakoitziri Cristo, opoñaanakawo josankinariki Moisés japirotakiniri
okaatzi josankinayitakiri maawoni Kamantantaniriiti.
28 Ariitaiyakani nampitsiki tsika joshiritawo. Ari ikowi Jesús jawisanakimi
irirori kimiwaitaka jiyaatatyiimi intaina.
29 Ikantaiyirini jirika apiti: "Iiro pawijyi, ari pisaikanaki. Tima tsiniri-
ityaaki". Irojatzi isaikantanakari Jesús pankotsiki isaikapaaki.
30 Ipoñaashitaka isaikaiyini jowaiyaani, jaakiro Jesús tanta, ipaasoonkiwin-
takiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri.
31 Aripaiti jiyotakaayiitanairi iriitaki Jesús. Iro kantzimaitacha Jesús
ipiyashitanaka, tii jiñaawairi tsika ikinaki.
32 Ikantawakaiyani: "¿Tiima thaamintashiri pikanta ikinkithawaitakai
aatsiki, ikinkithatakotairo osankinarintsi iijatzi?"
33 Tii isaikanaki, piyanaka Jerusalén-ki. Jiñaapaatziiri ikaatzira 11 jiyotaani
japatotaiyani, itsipayitakari ikaatapiintaiyini.
34 Ikantaiyini: "Imapiro jañagai Awinkathariti. Tima joñaagaari Simón".
35 Ikamantantapaakiro irirori okaatzi awijyimotakiriri aatsiki, tsika
okanta jiyotantaariri ipaasoonkiwintapairo tanta.

Jesús joñaagari jiyotaani
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Ikinkithawaiminthaitzi jiyotaani, osatikapaaka Jesús, jiwithatapaakari
ikantziri: "Pisaikaita kamiitha".
37 Antawoiti ithaawaiyanakini, jiñaajaantaki iri shiritsi ñaanatziriri.
38 Ipoña ikantanakiri iijatzi: "¿Iitama pithaawantari? ¿Iitama pikisoshiri-
wintantanari?
39 Pamininawo nako, iijatzi noitzi, naakataki. Potirotina, pimpampoyiina.
Tima shiritsi tii otzimi iwatha, tii otzimi itonki. Irooma naaka tzimatsi".
40 Joñaayimaitari jako iijatzi iitzi.
41 Okantakaakari ithaamintanaka tii ikinkishirita aña iriiwitaka Jesús.
Iikiro josampitanakitziiri, ikantziri: "¿Tzimatsima oyaari?"
42 Ipaitakiri tzimagaantatsiri shima itsipataitakiniri iyaaki pitsi.
43 Jaawakiri Jesús, jiñaakiri ikaatzi jiyotaani jowakari.
44 Ari ikantzi: "Irootaki nokantsitakimiri iiniro notsipayitzimi. Ontzi-
matyii imonkaayitya okaatzi josankinatakoyitakinari Moisés-ni, Kamantan-
taniriiti, ipoña Salmo".
45 Ikimathatakaakiri Jesús okaatzi osankinatakoyitainchari.
46 Ikantziri: "Irootaki josankinaitakiri. Ontzimatyii inkimaatsitakaityaari
Cristo, iro awisawitatya mawa kitiijyiri aritaki jañagai.
47 Ontzimatyii inkinkithatakoitairo nowairo maawoniki kipatsi, ari
jitaitanatyaawo Jerusalén-ki. Ari onkantya jowajyaantantaityaawori
kaaripirori jantayiitziri, impiyakoitairi iijatzi.
48 Iirokataki ñaayitironi jiroka.
49 Ari piñaakiri notyaantimiri ikajyaakaakimiri Ashitanari. Ari pi-
saikaiyawakini jaka Jerusalén-ki, irojatzi ishintsitakaantimiri poñaachari
inkitiki".

Itzinaantanaari Jesús inkitiki
(Mr. 16.19-20)

50 Ipoña Jesús jaanakiri jiyotaaniiti janta Betania-ki. Ari itzinaawakotanaka, itasonkawintanairi.
51 Ikanta itasonkawintakiri, jomapokashita itzinaana inkitiki.
52 Ikanta ipinkathataiyanakirini jiyotaani, piyaiyaani Jerusalén-ki, antawoiti ikimoshiritaiyanakini.
53 Ari ikantaitanakityaani ithaamintawintanakari Pawa janta tasorintsipankoki. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI JUAN

Jatziritaki jiitaitziri "Ñaantsi"

1 Owakiraa itantanakari jiwitsikantaitzi pairani, aritaki tzimaki jiitaitziri "Ñaantsi". Ari itsipatari Pawa. Tima Pawa jinatzi irirori.
2 Iriitaki itsipatakari pairani Pawa owakiraa itantanakari.
3 Iriitaki witsikajaantakirori maawoni tzimayitatsiri. Tikaatsi apaani tzimayitatsiri kaari jiwitsikajaanti irirori.
4 Ikimitakowaitakari kitainkari ikitainkatakotairi atziriiti onkantya inkañaanitantaiyaari.
5 Ikimitakotapaakari kitiijyiinkatakotantatsiri otsinirikitzi. Tiimaita ikitsirinkiri joitsiwakawakiri kimitakotakawori tsinirikiri.
6 Pairani jotyaantaki Pawa shirampari, jiita Juan.
7 Iriitaki kinkithatakotapaakirini jiitaitziri "Kitainkari", ari onkantya inkimisantaitantyaawori maawoni jiyotaantiri.
8 Jirika Juan kaari jiitaitziri "Kitainkari". Aña iriitaki pokaintsini ikinkithatakotakiri.
9 Tima aritaki pokataiki jaka kipatsiki mapirotzirori ikimitakotari kitainkari, iriitaki kitiijyiinkatakotairini atziriiti.
10 Isaikapaintzi kipatsiki. Tima iriitaki witsikakirori kipatsi. Iro kantzimaitacha tii jiyotawakiri atziriiti.
11 Isaikimowitapaintari ijyininkamirinkaiti. Iro kantacha tii jaawakiri kamiitha.
12 Iriima ikaatzi aawakiriri kamiitha, pairyaapiintanairiri ikimisantairi, iriitaki ishinitaki Pawa intomitaiyaari.
13 Itomi jowajaantairi Pawa. Tiimaita ojyawo itomitantapiinta atziriiti, inintakaanikiini, ikowi jowaiyantawaiti. Aña iri Pawa kowashitainchari intomitantya.
14 Jirika jiitaitziri "Ñaantsi", jatziritaki, isaikimotapaintai. Nishironkapirowaitantaniri jinatzi. Tyaaryoori inatzi iñaanitari. (Naakaiti ñaajaantakirori itasorinka, ari okimitajaantakawo itasorinka japintziti itomi Ashitariri.)
15 Iriitaki ikaimakaimawintapaakiri pairani Juan, ikantapaaki: "Jirika nokinkithatakotakiri pairani, nokantaki: 'Aatsikitaki poyaatapaakinani, janaakowaitakina naaka, tima iri itakawo pairani tikiraamintha notzimi naaka' ".
16 Tima kamiithapirowaitaki irirori, irootaki añaantayitaawori maawoni inishironkapirowaitapiintai.
17 Pairani, iri Moisés-ni josankinatakaawiitakari Ikantakaantaitani. Iriima Jesucristo iriitajaantaki nishironkayitairi, irijatzi ñaawaitapiintairori tyaaryoori.
18 Tikaatsi matironi jiñiiri Pawa. Iriima japintziti itomi Ashitairi, saikimotajaantairiri, iriitaki kamantairi aakaiti ayotantaari tsika ikanta irirori.

Ikamantantakiri Juan owiinkaatantaniri
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

19 Ikanta Judá-mirinkaiti nampitawori Jerusalén-ki, jotyaantaki Ompirata-
sorintsitaariiti itsipataakiri Leví-mirinkaiti, jiyaati josampitiri Juan, inkanta-
paakiri: "¿Tsika piitaka iiroka?"
20 Tii jimanakota Juan, ikamantantaki, ikantzi: "Tii naaka Cristo".
21 Ipoña japiitaitziri josampiitziri, ikantaitziri: "¿Tsikama piitatyaaka?
¿Iirokama Elías-ni?" Ikantzi Juan: "Tii naaka". Iikiro ishintsitaitatzi josampi-
itziri: "¿Iirokama Kamantantaniri noyaakoniintani?" Ikantzi: "Tii".
22 Ari ikantaitziri: "¿Tsikama piitaka iiroka? Pinkamantina, inkini nonka-
mantapairi otyaantakinari. Incha pinkinkithatakotya".
23 Japiitanakiro Juan, ikantzi: "Naakataki kaima-kaimatapaintsiri
otzishimashiki, nokantantaki: 'Powamiithatainiri Awinkathariti tsika
inkinapaaki, pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi'. Irootajaantaki
ikinkithatakotsitakari pairani Kamantantaniri Isaías-ni".
24 Ikanta jotyaantaniiti Fariseo-paini,
25 iikiro josampitanakitziiri, ikantziri: "Tii Cristo pinatyi iiroka, tii iiroka
Elías, tii Kamantantaniri pinatyi iijatzi. ¿Iitama powiinkaatantantari?"
26 Ari ikantzi Juan: "Apa nowiinkaamachiitantawo naaka jiñaa. Iro
kantzimaitacha tzimatsi pitsipatakari, kaari piyotaiyini,
27 iriitaki poyaatapaakinani. Tii okantaajaitzi inkimitakaantina jimpi-
ratani nonothopaitsitantyaariri i-zapato-ti."
28 maawoni jiroka, iro awijaintsiri pairani jiitaitziro Betábara, intat-
sikironta jiñaa Jordán jowiinkaatantzi pairani Juan.

Joijyati Pawa

29 Okanta okitiijyitamanai jiñaawairi Juan ikinapai Jesús, ikantzi: "Jirika
joijyati Pawa, iri piyakotaironi iyaaripironka atziriiti.
30 Iriitaki nokinkithatakotsitakari nokantaki: 'Aatsikitaki shirampari
poyaatinani, janaakowaitakina naaka, tima iri itataikawori pairani tiki-
raamintha notzimi naaka'.
31 Tii niyowitari naaka. Aña iro nopokantakari nowiinkaatanti, jiy-
otantyaariri Israel-mirinkaiti".
32 Jiroka ikantanaki iijatzi Juan: "Noñaataikiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki
jinoki ikimitapaakari shiro. Jookantapaakari.
33 Tii niyowitari naaka. Iro kantacha otyaantakinari nowiinkaatanti,
ikantakina: 'Aririka piñaaki ijyaawiinkashitakirini Tasorintsinkantsi
jookantapaatyaari iitoki, iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaatan-
tatyaarimi Tasorintsinkantsi'.
34 Naakajaantaki ñaakiriri, iro nokinkithatakotantariri tima Itomi Pawa
jinatzi".

Itanakawori jiyotaani Jesús

35 Okanta okitiijyitamanai ari isaiki Juan itsipatakari apiti jiyotaani.
36 Ikanta jiñaawairi Jesús ikinapai, ikantzi Juan: "Jirinta joijyati Pawa".
37 Ikimawaki apiti jiyotaani Juan, joyaatanakiri Jesús.
38 Ari ipithokanaka Jesús, jiñaatziiri joyaataiyakirini, ari ikantziri: "¿Tsika
piyaatika?" Ikantaiyini irirori: "Rabí (Iro ikantaitziri 'Yotaanarí'), ¿tsika
pinampitawoka?"
39 Ikantzi Jesús: "Pimpoki piñiiro". Ikanta joyaatanakiri, jiñaakiro tsika
inampitawo. Ari jimayimotapaintziri tima aritaki tsiniriityaanaki.*

* **1:39** Kantakotachari jaka "tsiniriityaanaki", irootaki ojyawori ikantaitziri pairani "jiwiyaaka ooryaatsiri 10".

40 Jirika kimakiriri Juan, oyaatanakiriri Jesús, iriitaki Andrés iririntzi
Simón Pedro.
41 Ikanta Andrés, apatziro jiyaatashitanakiri iririntzi, jirika Simón, ikanta-
paakiri: "Noñaataikiri Mesías (iro ikantaitziri iijatzi, 'Cristo'.)"
42 Ipoña Andrés jaanakiri Simón isaikira Jesús. Ikanta Jesús jiñaawakiri
iririntzi Andrés, ikantawakiri: "Iiroka Simón, itomi Jonás. Iroñaaka piitaiya
'Cefas' ". (Iro ikantaitziri iijatzi, Pedro.)†

Ikaimaitakiri Felipe ipoña Natanael

43 Okanta okitiijyitamanai, jataki Jesús Galilea-ki. Ari jiñaakiri Felipe,
ikantapaakiri: "Poyaatina".
44 Jirika Felipe, Betsaida-jatzi jinatzi, irojatzi inampi Andrés iijatzi Pedro.
45 Ikanta Felipe, jiyaatashitanakiri Natanael, ikantapaakiri: "Noñaataikiri
josankinatakotakiri Moisés-ni janta Ikantakaantaitaniki, josankinatakotsi-
takari iijatzi Kamantantaniriiti. Iriitaki itomi José, Nazaret-jatzi".
46 Ari ikantzi Natanael: "¿Tzimatsima kamiithashiriri janta Nazaret-ki?"
Ikantzi Felipe: "Pimpoki, piñiiri".
47 Ikanta Jesús jiñaawakiri ipokaki Natanael, ikantzi: "Aatsikitataiki jirika
Israel-mirinkapirori, tii ithiiyanita".
48 Ari ikantzi Natanael: "¿Tsika janta piñaanaka piyotantakinari?" Ikantzi
Jesús: "Noñaakimitya tikiraamintha ikaimimi Felipe pisaiki pankirintsi-
tapishiki".‡
49 Ikantanaki Natanael: "Rabí, ¡Iirokataki Itomi Pawa, iirokataki
Iwinkathariti Israel-mirinkaiti!"
50 Ikantzi Jesús: "Iro pikimisantamachiitantanakari nokantakimi
'noñaakimi pisaiki pankirintsitapishiki'. Iro kantacha, arimaitaka piñaaki
pashini anaironi jiroka".
51 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Ari piñaakiro ashitaryagaiya inkiti. Ari
impiyapiyataiyini maninkariiti jayiitashitiri Itomi Atziri".§

2

Aawakaantsi Caná-ki

1 Okanta mawatapaintsiri kitiijyiri, ari jaawakaitari nampitsiki iitachari
Caná, saikatsiri Galilea-ki. Ari osaikakiri iijatzi inaanati Jesús janta.
2 Ari ikaimakaantaitakiri iijatzi Jesús itsipatakari jiyotaanipaini.
3 Ikanta joimoshirinkaiyani, thaatapaaka imiritaiyarini. Opoña inaanati
Jesús, okantanakiri otomi: "Thaatapaaka amiri".*
4 Ikantzi irirori: "Tsinaní, ¿Iitama pikantantanari naaka? Aña tikira
imonkaapaitita noñaagantantya".
5 Okantanakiri iroori ikaatzi pakotantatsiri: "Pantiro onkaati inkantimiri
notomi".
6 Ari owaka janta 6 kowitzi mapinakitatsiri, iro jowantapiintari Judá-
mirinkaiti jiñaa ikiwayitantari inkitiwathatantyaari. Jiroka kowitzi, tzimay-
itatsi antitachari 50 litro jiñaa, pashini 60 litro.†

---

† **1:42** Ikantaitziri "Cefas" jiñaaniki Aram-jatziiti, irootaki "Mapi". ‡ **1:48** Iitachari jaka "pankir-
intsitapishi", irootaki ikantaitziri "higuera". § **1:51** Ojyakaawintachari jaka "ashitaryagaiya
inkiti", tima aritaki onkantaki jiñaayiitairi inkitiwiri, kaari kantawitachani jiñiitapiintiri. * **2:3**
Kantakotachari jaka jimiritaitari, irootaki "vino". † **2:6** Kantakotachari jaka 50 litro pashini 60 litro
jiñaa, irojatzi ojyawori ikantaitziri pairani 2 cántaro pashini 3 cántaro.

7 Ikantanakiri Jesús ikaatzi pakotantatsiri: “Pijaikitiro jiñaa maawoni
kowitziki”. Ijaikipiroyitakiro kowitziki.
8 Ipoña ikantzi Jesús: “Pinkitanaki kapichiini, paanakiniri
aminakaantzirori oimoshirinkaantsi”. Ari ikantaiyakironi.
9 Ikanta aminakaantzirori oimoshirinkaantsi jirawaki kapichiini jimiri-
itari piyanainchari ojiñaawita, tii jiyotzi tsika okinapaaki iroopirori imiri-
itari. Apa jiyotaiyini pakotantatsiri, tima iriitaki jaikitakirori jiñaa. Ipoña
aminakaantzirori oimoshirinkaantsi, ikaimakiri aawakaachari,
10 ikantziri: “Iro jamitari atziriiti jitapiintawo ipakotantziro tontaari
jimiriitari, aririka inkimaniintaiyatyaani oimoshirinkachari, ari ipakotan-
taitziro jintaari. Irooma iiroka powaantakawo iroopirori jimiriitari irojatzi
iroñaaka”.
11 Jiroka jantakiri Jesús nampitsiki Caná saikatsiri Galilea-ki, iro
itanakawori itasonkawintantzi ari joñaagantziro ishintsinka. Ari
ikimisantapirotanakiri jiyotaanipaini.
12 Okanta okaatapaaki jiroka, jatanaki Capernaum, itsipatanakawo inaa-
nati, iririntzipaini, iijatzi jiyotaanipaini. Tii osamani isaikapainti janta.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

13 Irootzimatai joimoshirinkapiintantawori Judá-mirinkaiti Ananko-
ryaantsi. Jataki Jesús Jerusalén-ki.
14 Iñaapaakiri tasorintsipankoki yomparitariri ipirapaini, iijatzi ishironi-
paini. Ari isaikayitakiri iijatzi yomparitariri kiriiki.‡§
15 Ikanta jiñaapaakiri, jaminthataki Jesús ipajaminto, jomishitowakiri maa-
woni yomparitachari tasorintsipankoki, itsipataakiri ipirapaini. Josok-
itakiri iiriikiti ikaatzi yomparitariri kiriiki, jotatsinkitsitakiri isaikam-
intopaini.
16 Ikantakiri Jesús yomparitariri ishironi: “¡Paanairi pipira! ¡Tii okantzi
pinkimitakaantiro ipanko Ashitanari iyomparintsipanko!”
17 Ari ikinkithashiritanakiro jiyotaani okaatzi josankinaitakiri, kantatsiri:
Antawoiti nonkisakowintyaawo pipanko.
18 Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Incha poñaayina pintasonkaw-
intanti noñaantimiri imapiro otzimi pishintsinka pimatantawori jiroka”.
19 Ikantzi Jesús: “Pimpookiro jiroka tasorintsipanko, ari awijawitatya mawa
kitiijyiri, ari nontzinagairo iijatzi”.
20 Ikantaiyini Judá-mirinkaiti: “Aña okaatzi 46 osarintsi jantawaitaitzi ji-
witsikaitantakawori jiroka tasorintsipanko, ¿ompoña pintzinagairo iiroka
onkaati mawa kitiijyiri?”
21 Jiroka “tasorintsipanko” ikinkithatakotakiri Jesús, iro ikantakotzi iwatha
irirori.
22 Ikanta itzinagaa pairani Jesús, ikinkithashiritanairo jiyotaaniiti
ikinkithatakotsitakari. Irootaki ikimisantapirotantanakawori
Osankinarintsipirori, iijatzi okaatzi ikantayitakiri Jesús.

maawoni jiyoshiritziri Jesús

23 Iinta isaiki Jesús Jerusalén-ki joimoshirinkaitziro Anankoryaantsi, ojyiki
kimisantanakiriri jiñaayitakiri itasonkawintantaki.
24 Iro kantacha Jesús, tii jawintaari jirikaiti, tima jiyoshiritziri maawoni.

---

‡ **2:14** Kantakotachari jaka ipirapaini iriitaki buey ipoña oijya.

§ **2:14** Ikaatzi pokayitatsiri Jerusalén-ki, jamayitzi iiriikiti ipoñaakaayitari inampiitiki irirori. Iro ikowantari jiyomparityaari iiriikitiki Jerusalén-ki, onkantya jamanantantyaari piratsipaini intainiriri Pawa.

25 Tii ikowaajaitzi Jesús inkamantaitiri tsika ikantashiriyitzi atziriiti, aña jiyoshiritziri ririrori.

3

Jesús ipoña Nicodemo

1 Tzimatsi Fariseo jiita Nicodemo, iriipirori Judá-mirinka jinatzi.
2 Ikanta jirika jataki tsiniri jiñiiri Jesús. Ikantapaakiri: "Rabí, niyotaiyini iri Pawa otyaantakimiri piyotaayitina, tikaatsi kantironi jantiro poñaagantakiri iiroka, tiirika itsipashiritari Pawa".
3 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: "Incha pinkimisantawakina. Itzimirika kaari apiitaironi intzimai, iiro jiñairo impinkathariwintantai Pawa. Imapiro".
4 Ikantzi Nicodemo: "¿Kantatsima japiitairo intzimai shirampari antaripirotaintsiri? ¿Arima onkantaki intyagai omotziki inaanati, inkini japiitairo intzimai?"
5 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: "Itzimirika kaari tzimantaiyaawoni jiñaa, kaaririka intzimakaashiriyitairi Tasorintsinkantsi, iiro jiñairo ipinkathariwintantai Pawa.*
6 Ikaatzi jowaiyantziri atziriiti, atziri jinatzi. Iriima ikaatzi tzimantaariri Tasorintsinkantsi, tasorintsishiri ikantanaa.
7 Iiro okompitzimotzimi nokantakimi: 'Ontzimatyii papiitairo pintzimayitai'.
8 Okimita tampiyainka otasonkantapiintzi tsika okowakaawo. Pikimawitawo oyamininka, tiimaita piyotzi tsikarika okinapaaki, tsikarika iyaatziro. Ari ikimiyitari iijatzi ikaatzi itzimakaayitairi Tasorintsinkantsi".
9 Japiitanakiro Nicodemo josampitziri: "¿Tsikama okantakotaka jiroka?"
10 Ikantzi Jesús: "¿Iiroka, yotaapiintziriri Israel-mirinkaiti, tiima piyotzi tsika okantakota jiroka?
11 Nokinkithatakotaiyimironi okaatzi niyotakotziri. Nokinkithatakotzimiro okaatzi nokitapiintaiyarini. Iro kantzimaitacha tii pikimisantaiyini iirokaiti nokantayitzimiri. Imapiro.
12 Tii pikimisantana nokinkithatakotzimiro isaawijato, iro owatsipiro iiro pikimisantana aririka nonkinkithatakotimiro inkitijato.
13 Tikaatsi apaani jataintsini inkitiki, apa jirika poñainchari inkitiki. Iri akinkithatakotziri, Itomi Atziri.†
14 Tima pairani Moisés-ni jowatzikakotakiri maanki otzishimashiki, ari inkimitaitiri iijatzi Itomi Atziri, ontzimatyii jowatzikakoitiri ririrori,
15 inkañaanitantaiyaari inkaati kimisantairini".

Jitakotaari Pawa maawoni isaawijatzi

16 "Tima jitakopirotaari Pawa isaawijatzi, ishinitakiri japintziti Itomi inkamawintiri, iiro ikaamaniyitai inkaati kimisantairini, aña inkañaaniyitai.
17 Tima Pawa tii iro jotyaantantyaariri Itomi jaka kipatsiki jiyakawintairi isaawijatzi, aña jowawijaakoshiritaatyiiri.
18 Ikaatzi kimisantairini Itomi Pawa, iiro jiyakawintaitziri. Iriima kaari kimisantayitaatsini, aritaki jiyakawintairi, okantakaantziro tii ikimisantairi japintziti Itomi Pawa.

---

* **3:5** Okaatzi kinkithatakotachari jaka "intzimantaiyaawo jiñaa", tzimatsi ojyakaawintachari: Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha owiinkaatanaachari jowajyaantanairo kaaripirori. (2) Tzimatsi kantatsiri iro kinkithatakotacha itzimaari iinchaaniki. (3) Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha Tasorintsinkantsi, tima añaakotapiintakiri Tasorintsinkantsi jojyakaawintaitziri jiñaa. † **3:13** Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri Itomi Atziri saikatsiri inkitiki.

19 maawoni kaari kimisantatsini, aritaki jiyakawintairi, tima jantapi-
intatziiro kaaripirori. Tima ipokawitapainta pairani kipatsiki jiitaitziri
‘Kitainkari’, iro ikowapirotajaantanakiri tsinirikiri, jimanintawakiri ‘Ki-
tainkari’.
20 maawoni antayitzirori kaaripirori ikisaniintatziiri jiitaitziri
‘Kitainkari’. Ikoimintawaita onkantya iiro jiyotakoyitantawo jantayitziro
kaaripirori.
21 Iriima matapiintanairori tyaaryoori, jawintaapirotari ‘Kitainkari’, iro
jiñaitantyaawori jantawaipirotaatyiiniri Pawa”.

Jaapatziyaminthari iimintaitari

22 Ikanta okaatapaaki jiroka, jatanai Jesús Judea-ki itsipayitanaari jiy-
otaani, ari itsipatakari jowiinkaatantzi.
23 Iijatzi Juan jowiinkaatantzi ririrori Enón-ki, okaakitapai Salim, tima janta
ari otzimapirotzi jiñaa. Ikaatzi jatatsiri janta, jowiinkaayitawakiri.
24 Tima tikira jaakaantaitziriita Juan jomontyaitiri.
25 Ikanta kiyopayipaini jiyotaani Juan jiñaanaminthatakiri Judá-mirinka tsika
onkantya inkitiwathatantyaari.
26 Ipoña jiyaataiyakini isaiki Juan, ikantapaakiri: “Rabí, jirintaranki
tsipatakimiri intatsikironta jiñaa Jordán, pikinkithatakotakinari,
jowiinkaatantzi iroñaaka ririrori, ojyiki atziriiti pokashitziriri”.
27 Ari jakanaki Juan, ikantzi: “Tsika ikanta piñaakiri jirika, tii
opoñaashiwaita, aña iri Pawa ñaapirotakaariri.
28 Iirokayitaki kimajaantakinari nokantaki pairani: ‘Tii naaka Cristo, apa
jotyaantaitakina niiwatapaakiri nonkinkithatakotiri’.
29 Thami nojyakaantimiro: aririka jaawakaitya, iri aapiintzirori tsinani
iimintaitari. Iriima itsipaminthari, iiro jiñaapirowaita ririrori, apa inki-
moshiritanaki inkimaki jiñaawaitanaki jiimitaitari. Ari nokimitsitakari naaka
iroñaaka, tii noñaapirowaita, iro kantzimaitacha, antawo nokimoshiritaki.
30 Iikiro jiyaatatyi inkimakoitiri jirika, irooma naaka ari
nosantzikoityaakoti”.

Poñainchari jinoki

31 “Janairi maawoni poñainchari jinoki. Iriima nampitawori kipat-
siki, isaawijatzi jinatzi, ikinkithatakotashitapiintawo isaawijato. Iriima
poñainchari inkitiki janairi maawoni,
32 ikinkithatakotziro okaatzi jiñiiri, okaatzi ikimiri. Iro kantzimaitacha
iiro ikimisantaitziro ikinkithatakotziri.
33 Iro kantacha inkaati kimisantanairini, ari jimatanatya ririrori
ikinkithatakotanairi Pawa tyaaryoori jinatzi.
34 Ikaatzi jotyaantziri Pawa, jiñaani Pawa ikinkithatakotzi. Tima Pawa
jothotyiiro jinampishiritakaantantawo Itasorinka.
35 Jirika Ashitairi jitakotari Itomi, jimatakaakiri ipinkathariwintairo maa-
woni tzimayitatsiri.
36 Inkaati kimisantanairini Itomi, ari inkañaanitai. Iriima kaari kimisan-
tairini Itomi, iiro ikañaanitai, apa jatsipitaiyaawo jowasankitagairi Pawa”.

4

Jesús ipoña Samaria-jato

1 Ikanta Fariseo-paini ikimaiyakini, ikantaitzi: “Tzimaki ojyiki jiyotaani
Jesús, jowiinkaataki ojyiki atziripaini, janaanakiri Juan”. Jiyotaki Jesús
ikimaiyakini Fariseo.

2 (Kaarimachiini Jesús owiinkaatantatsini, aña jiyotaani owiinkaatantatsiri.)
3 Irootaki Jesús ishitowantanakari Judea-ki, ipiyaawo Galilea-ki.
4 Ari iintathakitziri inkinanairo iipatsitiki Samaria-jatzi.
5 Irojatzi jariitantakari nampitsiki saikatsiri Samaria-ki oita Sicar, iro tsipanampitawori iipatsiti pairani Jacob-ni ipanairiri itomi, José.
6 Ari osaikakiri jiñaa iiyakotani Jacob-ni. Tima jimakokitaki Jesús janiitaki, isaikimotapaakiro jiñaa, jiwiyaaka tampatzika ooryaa.*
7 Ari opokaki Samaria-jato onkai jiñaa. Ikantziro Jesús: "Pimpina jiñaa nirawaki".
8 Tima jiyaataiyatziini jiyotaani nampitsiki jamananti owanawontsi.
9 maawoni Judá-mirinkapiroriiti tii jaapatziyari kamiithaini Samaria-jatziiti. Ari akanakiri tsinani okantanakiri: "¿Tsika pinkinakairoka iiroka, Judá-mirinka pinatzi, ipoña pikamitana naaka Samaria-jato nompimi jiñaa?"
10 Ari jakanakiro Jesús, ikantziro: "Arimi piyoti iita ipantziri Pawa, ari piyotirimi kamitakimiri jiñaa, iiroka kamitinanimi naaka. Aritaki nompakimiro jiñaa añaakaantatsiri".
11 Okantanaki tsinani: "Pinkatharí, tikaatsi pinkitantyaari jiñaa, inthomainta okantaka omoo, ¿tsikatya payiroka pimpinari jiñaa añaakaantatsiri?
12 Iri achariniiti Jacob-ni panairori pairani jiroka jiñaa, irootaki jimiriyitajaantakari irirori, irojatzi jimiriyitaka itomipaini, jimiriyitsitakawo iijatzi ipiraiti. ¿Panairima iiroka?"
13 Jakanakiro Jesús, ikantanakiro: "maawoni miritawori jiroka jiñaa, iiro opiya imiri.
14 Iriima miritatyaawoni jiñaa nompiriri naaka, iiro jimiriyitai. Tima jiñaatatsiri nopantziri naaka ari oshitowaashiritantaiyaari onkimiwaityaawo oshitowaatantyaarimi jiñaa añaakaantatsiri".
15 Okantzi tsinani: "Pinkatharí, pimpinawo naaka jiroka jiñaatatsiri, iiro napiitantaawo nomiriyitai, iiro nopiyapiyawaitanta jaka nonkai jiñaa".
16 Ari ikantziro Jesús: "Piyaati, pinkaimiri piimi, ompoña pimpiyaki jaka".
17 Okantzi tsinani: "Tikaatsi noimi". Ikantziro Jesús: "Kamiitha pikantaki, tii itzimi piimi,
18 tima tzimawitaka pairani ikaatzi 5 piimi. Iriima pitsipatakari iroñaaka, kaari piimi. Imapiro okaatzi pikantakiri".
19 Okimawaki ikantakiro, okantanaki tsinani: "Pinkatharí, niyotanakimi naaka kamantantaniri pinatzi.
20 Pairani nochariniiti Samaria-jatziiti ipinkathatapiintziri Pawa jaka otzishiki. Iro kantzimaitacha iirokaiti Judá-mirinkapirori pikantaiyini janta Jerusalén-ki, ari ampinkathatapiintairi".
21 Ikantanakiro Jesús: "Pinkimisantawaki tsinani, irootaintsi pimpinkathatairi iirokaiti Ashitairi, iiro okowajaanta pimpoki jaka otzishiki, iiro okowajaanta piyaati iijatzi Jerusalén-ki.
22 Imapirowitatya, tii piyotaiyirini iirokaiti iita pipinkathatapiintziri. Irooma naakaiti niyotziri itzimi nopinkathatziri. Tima jirika owawijaakotantatsini, Judá-mirinka jinatyi.
23 Iro kantacha, irootzimataintsi. Iriitaki pinkathatajaantziriri Ashitairi pinkathashiritakairi. Tima iriiyitaki ikowiri Ashitairi pinkathayitairini.

* **4:6** Ikantaitziri jaka "tampatzika ooryaa", irojatzi ikantaitziri pairani jiwiyaaka ooryaatsiri 6.

24 Pawa irijatzi Tasorintsinkantsi, kaari koñaatatsini. Inkaati pinkathayitairini, ontzimatyii impinkathashiritaitiri, tii okowajaanta jantayitairo koñaayitatsiri".
25 Okantzi tsinani: "Niyotzi naaka, ari impokaki Mesías, jiitaitziri Cristo. Aririka jariitatya irirori, ari inkamantapaakairo maawoni tsika okantakota".
26 Ikantzi Jesús: "Naakataki, ñaanatajaantakimiri".

27 Ari jariitaiyapaani jiyotaani. Iyokitzi jowapaakiri jiñaapaakiri ikinkithawaitakairo tsinani. Iro kantzimaitacha tikaatsi osampitapaakirini oita okowiri tsinani, tsikarika oita ikinkithawaitakairori.
28 Ari ookanakiro tsinani oyowitinaki, jataki nampitsiki, okantapaakiri atziriiti:
29 "Pimpokaiyini piñiiri shirampari yotakinawori maawoni nantayitakiri pairani. ¿Kaarima Cristo?"
30 Ikanta ishitowaiyanakini atziriiti nampitsiki, pokaiyanakini isaikinta Jesús.

31 Ari ipankinataiyarini jiyotaani, ikantziri: "¡Rabí, poya!"
32 Ikantzi Jesús: "Tzimatsi iita nowari naaka, tii piñagaiyironi iiroka".
33 Ari josampitawakaiyanakani jiyotaani: "¿Tzimatsima iita amakiniriri jowanawo?"
34 Iro kantacha Jesús, ikantanakiri: "Nokimitakaantawo nowanawo naaka nantziro ikowiri otyaantakinari, ontzimatyii nonthonkiro antawairintsi ipakinari.
35 Jiroka pikantapiintaiyini iiroka: 'Yotapaaka 4 kashiri osampatantyaari pankirintsi'. Iro kantacha nonkantimi naaka pamini pankirintsimashiki, aritaki sampainkataki ontzimatyii oyiipatya.
36 Inkaati antawaitatsini joyiipatiro pankirintsi ari impinayiitairi. Okaatzi pankirintsi joyiipayiitairi iriiyitaki ojyakaawintacha inkaati kañaanitatsini. Iro inkimoshiritantaiyaari pankitakirori intsipataiyaari oyiipatakirori.
37 Tima imapirotatya jiroka jojyakaawintaitakiri, ikantaitzi: 'Tzimatsi apaani pankitakirori, tzimatsi pashini oyiipatakironi'.
38 Notyaantakimi naaka piyaati iirokaiti poyiipayitairo kaari pipomirintsiwinta pantawaiwintiro. Tima tzimayitatsi pashini pankinatawori jantawaiwintakiro. Iirokayitaki nintagaiyaawoni jantawaitani jirikaiti".
39 Tima ojyiki Samaria-jatzi saikaintsiri nampitsiki kimisantawakiriri Jesús okantakaantziro tsinani okantantapaaki: "Jiyotakinawo maawoni nantayitakiri pairani".
40 Ikanta Samaria-jatziiti, jariitaiyapaakani ipankinatapaakari Jesús isaikimotanakiri inampiki. Ari jimatakiro Jesús, apiti kitiijyiri isaikanaki,
41 ojyiki pashini kimisantanaintsiri ikimajaantakiri iriroriiti okaatzi ikantayitziri Jesús.
42 Ari ikantaitanakiro tsinani: "Kimisantayitaana naaka iroñaaka, tii iro nonkimisantantaiyaari pikamantapaakina, aña naaka kimajaantairi ikantayitziri. Niyotai iijatzi imapirotatya jowawijaakoshiritantai kipatsiki, iriitaki Cristo".

Joshinchagairi Jesús itomi jiwari

43 Okanta imonkaataka apiti kitiijyiri isaikapaaki Jesús Samaria-ki, awijanaki jiyaatiro Galilea-ki.
44 Tima iri Jesús kantaintsiri: "Apaani kamantantaniri tii ipinkathaitziri inampipiroki".

45 Ikanta jariitaa Galilea-ki, ojyiki aawairiri kamiitha janta, tima aritaki
jiñiitsitakari Jerusalén-ki okaatzi jantayitakiri Jesús joimoshirinkiro Ananko-
ryaantsi.
46 Ari jariitaari Jesús janta Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyakiro jiñaa
okimiwaitanakawo jimiriitari. Tzimatsi janta iriipirori jiwari, mantsiy-
ataintsiri itomi janta Capernaum-ki.
47 Ikanta jirika jiwari ikimakotakiri Jesús ari jariitaari Galilea-ki
ipoñagaawo Judea-ki, jiyaatashitanakiri jiñiiri. Ipankinatapaakari, jiyaati
ipankoki, joshinchagairi itomi, irootaintsi inkami.
48 Ari ikantanaki Jesús: "¿Iitama kaari pikimisantantana iirokaiti? Pikowa-
jaantzi noñaayimiro kaari piñaapiintzi pairani, pikowajaantzi nontasonkaw-
intantawaki".
49 Iro kantacha jiwari ikantanakiri: "Pinkatharí, thamiita iroñaaka, tikira
ikamanakiita notomi".
50 Ipoña ikantzi Jesús: "Pimpiyi pipankoki. Shintsitai pitomi". Ikimisan-
tanaki shirampari okaatzi ikantakiriri Jesús, piyanaka.
51 Ipiyaminthaita ipankoki, itonkiyotawaari jompirataniiti, ikantawairi:
"¡Shintsitai pitomi!"
52 Josampitanakiri tsika jiwiyaa ooryaatsiri ikantakoniintantanaari itomi,
ikantaiyini jimpiratani: "Chapinki, itainkanaki ooryaatsiri, ari awijanaki
isaawawaitzi".†
53 Ari ikinkishiritanakiro ashitariri aritaki jiwiyaakari ooryaatsiri
chapinki ikantakiri Jesús: "Shintsitai pitomi". Iro ikimisantantanakari
irirori, ari ikimitsitanakari iijatzi maawoni ijyininkamirinkaiti irirori
ikimisantanakiri Jesús.
54 Irootaki apititanaintsiri joñaagantziro Jesús itasonkawintantzi jariitaa
Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki.

5

Kisopookiri Betesda-jatzi

1 Okanta othonkapaaka jiroka, japiitairo joimoshirinkaiyani Judá-mirinka
Jerusalén-ki. Ari jiyaatsitakari iijatzi Jesús.
2 Janta Jerusalén-ki, ari osaikiri ikaawoshiminto jiitaitziri iñaaniki Heber-
mirinka "Betesda". Tzimatsi okaatzi 5 opankochaantiki. Ari otsi-
panampitawo ashitakowontsi jiitaitziro "Oijya".
3 Ari ipiyotakari ojyiki mantsiyari, kaari aminatsini, kisopookiri, thoriwai-
tatsiri jomaryaayitaka kipatsiki joyaawintawo ojyiwaatya jiñaa.
4 Tima ikantaitzi: Jinatzi ipokapiintzi maninkariiti ijyiwaatakairo jiñaa,
intzimirika itanatyaawoni impiinkaatantyaawo jiñaa ojyiwaata, aritaki ish-
intsitanai imantsiyawaitzi.
5 Tzimatsi mantsiyari tzimakotaintsiri 38 osarintsi imantsiyawaitaki.
6 Ikanta Jesús jiñaapaakiri jomaryaaka, jiyotapaaki osamani
jimantsiyawaitaki jirika, josampitapaakiri, ikantziri: "¿Pikowima
pishintsitai?"
7 Ari jakanaki mantsiyari: "Pinkatharí, tii itzimi iitya owiinkaatinani
aririka ojyiwaapaititya jiñaa. Tima nokowawitapiinta nompiinkaatimi
naaka, janaakotana pashini ipiinkaataki irirori".
8 Ari ikantzi Jesús: "Pintzinai, paanairo pomaryaaminto, piyaatai".

† **4:52** Kantakotachari jaka "itainkanaki ooryaatsiri", irootaki ikantaitziri pairani "hora 7".

9 Apathakiro ishintsitanai jirika, jaanairo jomaryaaminto, aniitanai. Iro kantacha, tima kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi,
10 ikantakiri Judá-mirinkaiti jirika shirampari shintsitaatsiri: “Kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi iroñaaka, tii oshinitaantsitzi paanairo pomaryaaminto”.
11 Jakanaki jirika shirampari, ikantzi: “Ikantakina oshinchagaanari: ‘Paanairo pomaryaaminto, piyaatai’ ”.
12 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “¿Iitaka kantakimiri: ‘Paanairo pomaryaaminto, piyaatai?’ ”
13 Iro kantacha jirika shirampari tii jiyotziri iita oshinchagairiri, tii jiñaawairi Jesús tsika ikinanaki, ipiyotaiyakani atziriiti janta.
14 Ipoña Jesús jiñagairi shirampari janta tasorintsipankoki, ari ikantziri: “Pinkimi, aritaki shintsitaimi iroñaaka, iiro papiitairo pantairo kaaripirori, ari onkantya iiro awijyimotantaimi kowiinkapirotatsiri”.
15 Ikanta jirika shirampari jatanaki, ikamantakiri Judá-mirinkaiti iriitaki Jesús oshinchagairiri.
16 Iro opoñaantari ikowi Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima joshinchaantaki kitiijyiri jimakoryaantaitari.
17 Iro kantzimaitacha, ikantanaki Jesús: “Ari ikantaitatyaani jantawaitzi Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka nantawaitzi”.
18 Irootaki, ikowapirotantanakari Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima tii apa jantawaitantakawo kitiijyiri jimakoryaantaitari, aña jojyakotakari Pawa, ikantakira Jesús iriitaki Pawa iwaapatitajaantari irirori.

Ishintsinka Itomi Pawa

19 Ipoña Jesús jakanakiri, ikantziri: “Jirika Itomitari Pawa tikaatsi jantashiwaitya ikowakaanikiini. Apa jantziro okaatzi jiñaakotziriri Ashitariri. Okaatzi jantziri Ashitariri, irojatzi jantziri Itomi. Imapiro.
20 Tima jitakotari Ashitariri jirika Itomitari, joñaayiri maawoni jantayitziri irirori. Iikiro joñaagatyiiri oitarika antawoititatsiri, iyokitzi powiri iirokaiti.
21 Tima ikimita Ashitariri jañaakaayitziri kaminkari, ikañaanitakairi, ari ikimitari iijatzi Itomitari, jañaakaayitiri inkowiri irirori.
22 Tii jiyakawintantzi Ashitariri, aña iri Itomi ishinitaki jiyakawintantai,
23 ari onkantya maawoni impinkathaitantyaariri Itomi ikimitaitziri Ashitariri. Kaari pinkathatairini Itomitari, tii ipinkathatsitari Ashitariri, otyaantakiriri.
24 Itzimirika owakimpitatyaawoni nokantayitziri, impoña inkimisantanairi otyaantakinari, aritaki inkañaanishiriyitai. Iiro jowasankitaawaitaitziri, tima kaatapaaki ikaamaniwaitzi, kañaani ikantayitaa. Imapiro.
25 Irootzimataintsi imonkaatya, iroñaaka, inkimapaititairo kamashiririiti iñaani Itomi Pawa. Inkaati kimawaironi, aritaki jañaashiriyitai. Imapiro.
26 Tima ikimita Ashitariri jañaakaantzi, iro ishinitakiniri iijatzi Itomi jañaakaanti irirori,
27 ishinitakiniri iijatzi jiyakawintantai, tima iriitaki Itomi Atziri.
28 Iiro piyokitziiwintashitawo jiroka. Tima irootzimataintsi imonkaataiya inkimantaiyaawori kaminkariiti iñaani,
29 ari impiriintayitanaki tsika ikitayitaka. Ikaatzi antayitakirori kamiithari, ari inkañaaniyitai. Iriima ikaatzi antapiintakirori kaaripirori, jañaawitaiya jowasankitaitiri”.

Ñaajaantakiriri Cristo

30 “Tii nantashiwaitawo nokowashitari, iri Ashitanari shinitanawori
niyakawintantai. Okaatzi nokantakowintantziri tampatzika okantaka, tima
tii nantashiwaitawo nokowiri naaka, añа iro ikowiri Ashitanari otyaantaki-
nari.
31 Naakami kinkithatakowaitashitachani apaniroini, tii opantawo
nokinkithatakowaiwitaka.
32 Iro kantzimaitacha tzimatsi kinkithatakotakinari, niyotzi irootaki
tyaaryoopirotatsiri ikinkithatakotakinari irirori.
33 Imapirotatya ikinkithatakotakina Juan potyaantantakari pairani
josampitaitiri. Tima okaatzi ikinkithatakotawakinari imapirotatya.
34 Iro kantacha tii iro nonkinkithatakomachiiti okaatzi ikinkithatakotak-
inari atziri kimitakariri Juan. Añа iro nokinkithatakotzi matzirori owawi-
jaakoshiritaimi.
35 Tima Juan iri kimitakariri ootamintotsi kitiijyiinkatapaintsiri. Iro
pikowapaintziri iirokaiti pinintaawatyaawo ikimitari kitainkari.
36 Iro kantacha tzimatsi kinkithatakotanari naaka, anairiri Juan. Okaatzi
nantziri naaka, irootaki ikantanari Ashitanari nantiro, iro oñаagantzirori iri
Ashitanari otyaantakinari.
37 Ari ikimitakari Ashitanari, otyaantakinari, ikinkithatakotakina irirori,
tiimaita pikimisantziro iñаani. Tii piñаapootanitziri.
38 Tii otyaantaajaitzimi iñаani, tima tii pikimisantziri jotyaantani.
39 Amatsinka pikantawita piñаanatziro Osankinarintsipirori, poyaakoni-
intawo piñаayitairo pinkañаanitai. Añа naakawitaka okinkithatakotzi Osank-
inarintsipirori,
40 tiimaita pikowaiyini iiroka pawintaayitaina pinkañаanitantaiyaari.
41 Tii naminaminatashitawo naaka inthaamintawaitina atziriiti.
42 Añа niyotsitataikimi tsika pikantaiyani iiroka, niyotsitzimi iijatzi tii
pitakotari Pawa.
43 Naakataki jowaki Ashitanari nopairyagairo iwairo. Tiimaita
pagaiyawakinani kamiitha iirokaiti. Irooma aririka impoki pashini
pairyaashiwaitapaatyaawoni iwairo irirori, iri paayitawakiri kamiitha.
44 ¿Tsikama pinkini pinkimisantaiyini, iiroka thaamintashi-
waitawakaacha, tii paminaminatziro pinthaamintawintaiyaari
Pawapirotatsiri?
45 Iiro pikinkishiriwaitashita naaka thawitakotimini Ashitanariki. Iri
thawitakotajaantaimini Moisés-ni, pawintaapiintari iirokaiti.
46 Arimi pinkimisantaajaitakirimi Moisés-ni, ari pinkimisantawakinami
naaka, tima naakataki josankinatakotaki Moisés-ni.
47 Irooma tii pikimisantziro okaatzi josankinatakiri, ¿tsikama pinkini
pinkimisantiro nonkantayitimiri naaka?”

6

Jowakaari Jesús 5000 shiramparititi (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

1 Ikanta othonkapaaka jiroka, montyaanaki Jesús intatsikironta inkaari
saikatsiri Galilea-ki, irojatzi jiitaitziri Tiberias.
2 Ojyiki atziri oyaatakiriri, tima jiñаakitziiri itasonkawintantaki joshin-
chaayitairi mantsiyariiti.
3 Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki, ari isaikapaaki itsipayitakari jiyotaani.
4 Irootaki ariitzimataiya kitiijyiri Anankoryaantsi, ari joimoshirinkapiin-
tari Judá-mirinkaiti.

5 Ikanta jaminapaaki Jesús, jiñaatzi ojyiki atziri oyaatakiriri, ikantanakiri
Felipe: "¿Tsikama amanantika owanawontsi owakaiyaariri maawoni jirika
atziri?"
6 Aña josampitashitari Felipe jiñaantyaariri tsika inkanti, tima jiyotajaan-
taki Jesús oita jantiri.
7 Ari jakanaki Felipe, ikantanaki: "Iiro jantita 200 kiriiki amanantimi
owanawontsi, aña iipichokiini jowamatsitya jirikaiti".*
8 Ipoña ikantanaki Andrés, iriitaki pashini jiyotaani, iririntzi Simón Pedro,
ikantzi:
9 "Jirika jaka iintsi amaintsiri 5 tanta, apiti shima. Iro kantacha, ¿arima
jantitatyaari ojyiki atziri?"†
10 Ari ikantzi Jesús: "Pinkantiri isaikaiyini maawoni". Okatawoshi-
mashitatzi janta, ari isaikaiyakini. Ikaataiyini 5000 shirampariiti.
11 Ari jaakotanakiro Jesús tanta, ithonkakiro ipaasoonkitakiri Pawa, ji-
nashiyitakari ikaatzi saiyitaintsiri. Ari ikimitaakiri shima, ipayiitakiri maa-
woni kowatsiri.
12 Ikanta ikimaniintaiyapaakani maawoni, ikantairi Jesús jiyotaani:
"Paayitairo opitoki okaatzi tzimagaantapaintsiri, iiro apaawaitanta".
13 Joyiitairo jiyotaaniiti, ijaikiyitai 12 kantziri opitoki tzimagaanta-
paintsiri kaawitachari 5 tanta.
14 Jirikaiti atziri, jiñaakiro itasonkawintakiro Jesús owanawontsi,
ikantaiyanakini: "Imapirotatya, iriitaki jirika Kamantantaniri
ikajyaakagaitakiri impoki jaka kipatsiki".
15 Iro kantacha Jesús jiyotaki ishintsiwintaitatyiiri jaayiitanakiri im-
pinkathariwintiri atziriiti, iijatzi itonkaanai otzishiki, inkini isaikawaiti
apaniroini.

Janiitantawo Jesús inkaari (Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 Ikanta otsiniriityaanaki, oirinkaiyaani inkaariki jiyotaani Jesús,
17 otitaiyapaani pitotsiki, montyaakotaiyaini jiyaatairo Capernaum-ki.
Aritaki tsiniripirotanaki, tikira ipiyaata irirori Jesús.
18 Ari otampiyatapaaki, antawoiti otamaryaakotanaki inkaari.
19 Aritaki santhataki jimontyaakotaiyini, jiñaatziiri Jesús ipokashitairi jani-
itantaawo inkaari. Antawo ithaawaiyanakini jiyotaani.‡
20 Ikantapai Jesús: "¡Naakataki, iiro pithaawaiyini!"
21 Kimoshiri ikantaiyani jotitawairi pitotsiki, tikira osamanitzi, aatako-
taiyapaakani tsika ikowiro jariitya.

Ojyiki atziriiti aminaminatakiriri Jesús

22 Okanta okitiijyitamanai, irojatzi isaikaiyakini atziriiti intatsikironta,
jiyotaiyakini apinto inatzi pitotsi jimontyaantanakari yotaariiti, tii itsi-
patanaari Jesús.
23 Ariitakotantapaaka pashini pitotsi poñainchari Tiberias-ki,
aataiyapaakani okaakitzi jowaiyakani tanta chapinki ipaasoonkiwintakiri
Awinkathariti.
24 Ikanta jiñaakiri tii isaiki Jesús, iijatzi jiyotaaniiti, otitaiyanakani atziriiti
pitotsiki, jataki Capernaum-ki jamina-minatairi.

---

* **6:7** Ikantakoitziri jaka "200 kiriiki" irijatzi ikantaitziri pairani "200 denario". † **6:9** Ikan-
taitziri jaka jiroka tanta, irootaki jiwitsikaitaki cebada. ‡ **6:19** Kantakotachari jaka "santhataki
jimontyaakotaiyani", irojatzi ikantaitziri "5 tiirika 6 kilómetro", ikantaitziri iijatzi pairani "25 tiirika
30 estadio".

Jiitaitziri Jesús "owanawontsi añaakaantaniri"

25 Ikanta jariitaiyapaakani intatsikironta, jiñaapairi Jesús, josampita-
paakiri: "Rabí, ¿tsikapaitima pipokaki iiroka jaka?"
26 Ikantanakiri Jesús: "Irootaki pamina-minatantanari iirokaiti tima piki-
maniintaiyakani chapinki powaiyakani, aña tii iro pamina-minatantinari
pikimathatanakiro notasonkawintantaki. Imapiro.
27 Tii opantawo piñaashintsiwintashiwaityaawo owanawontsi
thonkanitachari, aña iro piñaashintsiwintya initatsiri, kañaanitakaimini.
Iro owanawontsi ipantziri Itomi Atziri, tima Pawa, Ashitariri, iriitaki
jookotakiri".
28 Ipoña josampiitanakiri, ikantaitziri: "¿Tsikama nonkantyaaka
noñaashintsiwintantyaawori ikowiri Pawa?"
29 Jakanaki Jesús: "Ikowiri Pawa pinkimisantairi jirika jotyaantakiri".
30 Ipoña josampiitanakiri iijatzi: "¿Incha pintasonkawintanti nonkimisan-
timiri? ¿Iitama pantayitakiri?
31 Pairani achariniiti jowayitakawo otzishimashiki jiitaitziri 'maná',
irootaki okantziri Osankinarintsi:
Pawa pakiri owanawontsi paryaintsiri inkitiki".§
32 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Okaatzi owanawontsipirotatsiri poñaachari inki-
tiki, kaari Moisés-ni pantironi. Aña iri Ashitanari payitimironi. Imapiro.
33 Tima jirika owanawontsi ipantziri Pawa, iriitaki poñaachari inkitiki, iri
kañaanitakaayitairini isaawijatziiti".
34 Ari ikantaitanakiri: "Pinkatharí, pimpapiintinawo jiroka owanawontsi".
35 Ikantzi Jesús: "Naakataki owanawontsi kañaanitakaantaniri. Inkaati
tsipatainani naaka, iiro itajyaawaitai. Inkaati kimisantanainani, iiro jimiri-
waitai.
36 Aritaki nokantaiyakimini, tiimaita pikimisantaiyanani okantawitaka
piñaawitakina.
37 Ikaatzi itsipashiritakaakinari Ashitanari, iriiyitaki tsipashiripiro-
tainani, iiro nomanintawakiri naaka.
38 Tima tii iro nompokantatyaari nopoñaaka inkitiki nantayitiro
nokowashiwaitari naaka, aña iro nantapiinti ikowiri Ashitanari,
otyaantakinari.
39 Jiroka ikowiri Ashitanari otyaantakinari, iiro nopiyakaantawaitzi
apaani ikaatzi itsipashiritakaakinari, aña ontzimatyii nowiriintayitairi
iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri.
40 Tima ikowi Ashitanari iijatzi, maawoni kowakowatairini Itomi Pawa,
inkaati kimisantairini, aritaki inkañaanitakaayitairi. Naakajaantaki owiriin-
tairini imonkaatapaatyaarika kitiijyiri".
41 Iro ipoñaantanakari Judá-mirinkaiti ikijyimawaitanakiri Jesús, tima iki-
maki ikantaki: "Naakataki owanawontsi poñaachari inkitiki".
42 Ari ikantawakaiyanakani: "¿Kaarima jirika Jesús, itomi José? Niyotziri
naaka ashitariri. ¿Iitama ikantantari: 'Nopoñaatya inkitiki?' "
43 Ikantanaki Jesús: "Aritapaaki pikijyimawaitana.
44 Tikaatsi tsipashiriwaitinani, iirorika jamashiritairi Ashitanari otyaan-
takinari. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiijyiri.
45 Josankinariki Kamantantaniriiti, ikantaki:

§ **6:31** Jaka kantakotacha "owanawontsi", irootaki ikantaitziri pairani "tanta". Ari okimitari iijatzi, ikinkithatakoitziro pairani tanta, iro ikinkithatakoitzi maawoni owanawontsi. Iroowaitaki akantapi-intaiyini aakaiti: "Poya kaniri", tii apa ankinkithatakotiro kaniri, aña tzimatsi iijatzi wathatsi oyaari.

Iri Pawa yotagairini maawoni.
maawoni kimairiri Ashitanari, yotairiri irirori, itsipashiritaana naaka.
46 Tii nokantzi tzimatsi ñaapootakirini Ashitanari, aña apaniroini jiñaapootziri
poñaachari Pawaki.
47 Itzimirika kimisantainani naaka, aritaki inkañaanitai. Imapiro.
48 Naakataki owanawontsi añaakaantaniri.
49 Jowawitakawo pichariniiti ‘maná’ otzishimashiki, kamayitzimaitaka.
50 Iriima ojyakawori owanawontsi nokinkithatakotziri naaka ipoñaatya inkitiki. Itzimirika owaiyaarini jirika, iiro ikaamanitai.
51 Naakataki kañaaniri owanawontsi poñaachari inkitiki. Intzimirika owatyaawoni jiroka owanawontsi, ari inkañaanitai. Jiroka owanawontsi nopantziri naaka, nowathapiro inatzi. Iri noshinitakowinta isaawijatziiti inkañaanitantaiyaari”.
52 Ari ikantawakaiyani Judá-mirinka: “¿Tsika inkinakairoka jirika jowakaantairori iwatha?”
53 Ikantanaki Jesús: “Iirorika powawo iwatha Itomi Atziri, iirorika piriro iriraani, iiro pikañaanitai. Imapiro.
54 Itzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, ari inkañaanitai. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiijyiri.
55 Tima jiroka nowatha owanawontsipirori inatzi, jiroka niraani iro imiripiroitari.
56 Intzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, itsipashiritaatyaana naaka, iijatzi naaka notsipashiritatyaari irirori.
57 Tima jirika Ashitanari otyaantakinari, kañaaniri jinatzi, iriitaki añaakaanari naaka. Ari okimitsitari iijatzi, intzimirika owaiyaanari naaka, iriitaki nañaakaayitairi.
58 Nokinkithatakotatziiro owanawontsi poñaachari inkitiki. Jiroka owanawontsi tii ojyawo ‘maná’ jowayitakari pairani pichariniiti iiroka, okantawitaka jowawitakawo, ikamayitaki. Iriima inkaati owatyaarini jirika ojyawori owanawontsi, ari inkañaanitai”.
59 Irooyitaki jiyotaantakiri Jesús ipiyotaiyakani janta japatotapiintaita saikatsiri Capernaum-ki.

Ikinkithatakoitziro kañaanitaantsi

60 Ikanta ikimaitakiro jiroka yotaantsi, jirikaiti ikaatzi oyaatziriri Jesús, ikantaiyanakini: “Jiroka ikantayitakiri Jesús pomirintsi akantyaawori. ¿Iitama kimisantamachiitirini?”
61 Ikanta Jesús, jiyotaki okaatzi ikijyimawaitziriri, josampitanakiri: “¿Tiima inimotzimi jiroka?
62 ¿Iitama awijatsini, aririka piñiiri Itomi Atziri intzinagaiya ipoñaaka pairani?
63 Okaatzi nokinkithatakotakimiri, iro kantakotacha añaashiritakaantatsiri, kaari awathapirori nokinkithatakotzi, tikaatsi oitapirotya awatha. Aña iro nokinkithatakotzi awintaashirinkantsi kaari koñaanitatsi, kañaanitakaantatsiri.
64 Iro kantacha iinitatsi iirokaiti kaari kimisantatsini”. Tima jiyoshiritakiri Jesús kaari kimisantatsini, inkaati pithokashitirini.
65 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Iro nokantsitakimiri: ‘tikaatsi tsipashiriwaitinani naaka: iirorika ishinishiritaanari Ashitanari’ ”.
66 Aripaiti, ipiyapithatanakari Jesús ojyiki oyaawitapiintariri.
67 Ipoña josampitanakiri Jesús 12 jiyotaani: “¿Pikowima iirokaiti piyaayitai?”

68 Ari jakanaki Simón Pedro: “Pinkatharí, ¿Iitama niyaatashitiri? Aña
iirokataki kinkithatakotakirori añaamintotsi.
69 Aritaki nokimisantaiyakimini. Niyotaiyini iirokataki Cristo, Itomi Pawa
Kañaaniri”.
70 Jakanaki Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka iyoshiitakimiri pikaataki 12?
Iro kantzimaitacha, tzimatsi apaani pikaataki kamaarishiryaaki”.
71 Jiñaawaitakiro jiroka Jesús, ikinkithatakotatziiri Judas, Itomi Simón Iscar-
iote. Tima iriitaki Judas pithokashityaarini, iriiwitaka itsipatapiintari 12
jiyotaani.

7

Iririntzipaini Jesús tii ikimisantaiyirini

1 Ikanta othonkapaaka jirokapaini, jariitantawaita Jesús janta Galilea-
ki. Tii ikowi isaikanai Judea-ki, tima jaminaminatatziiri Judá-mirinkaiti
intsitokiri.
2 Iro kantacha monkaatzimataa kitiijyiri ikimoshiriwintapiintziro Judá-
mirinkaiti jiitaitziri “pankojyitantsi”.
3 Ithainkitanakari, iririntzi okaakiini, ikantanakiri: “Iiro pimanawaita
jaka, piyaati Judea-ki jiñaantimiri piyotaaniiti onkaati pantayitiri.
4 Tima ikaatzi kowatsiri jasagaawintaityaari, tii imanakaawo jantayitziri.
Pantayitziro iiroka oiyitarika, poñaagantiro tsika ipiyotaiyani atziriiti”.
5 Tiitya ikimisantaajaitziri iijatzi iririntzipaini.
6 Ari ikantanaki Jesús: “Aña tikira imonkaapaititaata noñaagantantya
naaka, irooma iirokaiti inimowaitzimi maawoni kitiijyiriki.
7 Tii ikisaniintzimi iirokaiti isaawijatziiti. Irooma naaka owanaa ikisani-
intana, tima koñaawo nokantziro naaka, okaatzi jantayitziri kaaripirori
inatzi.
8 Piyaataiyini iiroka joimoshirinkaita, iiro niyaatsita naaka, tima tikira
imonkaapaitita noñaagantya”.
9 Ikantakiro jiroka, irojatzi isaikanaki Galilea-ki.

Joimoshirinkiro Jesús jiitaitziri “pankojyitantsi”

10 Ari jataiyakini iririntzipaini, jatanaki iijatzi Jesús joimoshirinkaita tii
joñaagantajaanta, imananikiini ikantaka.
11 Jaminaminatakiri Judá-mirinkaiti janta joimoshirinkaita, ikantaiyini:
“¿Tsikama isaikaajaitzika shirampari?”
12 Ojyiki atziriiti kinkithatakotakiriri Jesús. Tzimatsi kantayitatsiri:
“Kamiithari jinatzi shirampari”. Tzimatsi pashini kantatsiri: “Tii ikami-
ithatzi, aña jamatawitakiri atziriiti”.
13 Iro kantzimaitacha, manaantsikiini ikinkithatakoitziri Jesús, tima
ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti.
14 Okanta oniyankitaki joimoshirinkaita, tyaapaaki Jesús tasorintsi-
pankoki, jiyotaantapai.
15 Iyokitzi ikantawakaiyanakani Judá-mirinka, ikantaiyini: “¿Tsikama jiy-
otanitantari jirika, tii ityaapirowita tsika jiyotaantaitzi?”
16 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Okaatzi niyotaantziri tii naaka yotashityaa-
woni, aña iri yotakaanawori otyaantakinari.
17 Inkaati kowapirotaironi ikowiri Pawa, ari jiyotairo iri Pawa yotakaana-
wori okaatzi niyotaantziri, tima tii naaka yotashiwaityaawoni.
18 Tima ikaatzi yotaantzirori jiyotashiwaitari, jaminaminatatzi
impinkathaitiri. Iriima kowakowatzirori ipinkathaitairi otyaantakiriri,
iri ñaawaitzirori iroopirori. Tii itzipishiriwaitzi irirori.

19 ¿Tiima josankinawitakimi pairani Moisés-ni Ikantakaantaitani? Iro
kantacha, tii pimonkaataiyironi. ¿Iitama pasaryiimatantanari pintsitokina?"
20 Ari ikantaiyanakini atziriiti: "¡Kamaarí! ¿Iitama asaryiimatzimiri intsi-
tokimi?"
21 Ikantzi Jesús: "maawoni iirokaiti owanaa iyokitzii pikantayitaka
piñaakina nantakiri kitiijyiriki jimakoryaantaitari.
22 Iro kantzimaitacha, ikantakaantaki Moisés-ni pintomishitaanitapi-
intanti. (Okantawitaka kaari Moisés-ni poñaakaantyaawoni jiroka, aña
iri poñaakaantanakawori achariniiti tikiraamintha itzimi Moisés-ni.) Iro
opoñaantari pitomishitantapiintaki iirokaiti, kitiijyiri jimakoryaantaitari.
23 Piñaakiro, pimonkaatantyaawori iirokaiti Ikantakaantani Moisés-ni pito-
mishitantapiintaki kitiijyiri jimakoryaantaitari. ¿Iitama pikisaniintantanari
naaka noshinchagairi atziri maawoni iwathaki kitiijyiriki jimakoryaan-
taitari?
24 Paamaakowintya owapiyimotzimikari aririka piyakawintanti. Aña
tampatzikashiripiro pinkantya piyakawintanti".

¿Iriitakima jirika Cristo?

25 Tzimayitatsi Jerusalén-jatzi, osampitantanaintsiri, ikantzi: "¿Kaarima
jirika jaminaminaitziri intsitokaitiri?
26 Jirinta isaikaki, maawoni jiñaitziri ikinkithawaitzi. Tikaatsitya ako-
tashitirini. ¿Jiyotatziima jiwariiti imapirotatya Cristo jinatzi jirika shiram-
pari?
27 Iro kantacha ayotaiyirini jirika tsika ipoñaawo. Irooma paata aririka
impokaki mapirotzirori jiita Cristo, tikaatsi yotatsini tsika ipoñaawo".
28 Ikanta ikimaki Jesús, isaiki jiyotaantzi tasorintsipankoki, shinchi-
inka ikantanaki: "¡Arima, piyotaiyinima tsika nopoñaawo! Tii naaka
nintakaashityaawoni nompoki, aña jotyaantani ninatzi jawintaapiroitari.
Kaari piyotaiyini iirokaiti.
29 Niyotziri naaka tima iri notsipatari, iriitaki otyaantakinari".
30 Ari ikowawitanaka jaakaantirimi, iro kantacha tikaatsi akotashitirini,
tima tikira imonkaapaititaata.
31 Ojyiki kimisantanakiriri Jesús, ikantaiyini: "Kaaririka jirika Cristo
pokatsini, iirotya itasonkawintantzimi, ñaakiro".

Jotyaantaki Fariseo oirikirini Jesús

32 Ikanta Fariseo-paini ikimakiri atziriiti ikinkithatakotziri Jesús, jaap-
atziyanakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaantaki aamaakowintawori
tasorintsipanko jotiyiri.
33 Ari ikantzi Jesús: "Kapichiini nosaikimotanaimi iirokaiti, irootaintsi
niyaatai isaiki otyaantakinari.
34 Ojyiki paminawitaina, iiro piñagaana, iiro pitsipatana tsika nosaikapai
naaka".
35 Ari josampitawakaanaka Judá-mirinkaiti: "¿Tsika jiyaamachiitika jirika
iiro añaantari? ¿Jiyaatatyiima pashiniki nampitsi ikinayitaki ajyininkapaini,
inkini jiyotaayitairi kaari ajyininkata?
36 ¿Iitama ikantakotziri: 'Paminawitaina, iiromaita piñagaana, iiro pitsi-
pataana tsika nosaikapai naaka?' "

Jiñaa kañaanitakaantatsiri

37 Ikanta iwiyaantapaakawori kitiijyiri ari joimoshirinkapiroitari. Ari
ikatziyanaka Jesús, shintsiini jiñaawaitanaki, ikantzi: "Itzimirika mirini-
intawaitatsini, intsipashiritaina naaka, jimiriwaitaiya.

38 Tima okantzi Osankinarintsipirori:
Inkaati kimisantainani naaka, onkimitaiyaawo oshiyaashiritantyaarimi
jiñaa kañaanitakaantatsiri".
39 Iri jojyakaawintzi Jesús inkaati kimisantairini inampishiritantaiyaari
Tasorintsinkantsi. Okantawitaka tikiraata jotyaantiriita Tasorintsinkantsi,
tima tikiraata itzinaashitaawo Jesús jowaniinkawo.

Ipookaiyanakini atziriiti

40 Tzimatsi kimakiriri Jesús ikantaki, ikantaiyanakini: "Imapirotatziiri
jirika shirampari Kamantantaniri jinatzi".
41 Tzimatsi pashini kantanaintsiri: "Cristo jinatzi jirika". Ikantzi pashini:
"Kaari, tima Cristo iiro ipoñaawo Galilea-ki.
42 Tima okantzi Osankinarintsipirori:
Impoñiiyaawo Cristo-tatsiri janta Belén-ki, inampiki pairani pinkathari
David-ni. Iriitaki icharini David-ni".
43 Ari itzimawintawakaawintanakari atziriiti jirika Jesús.
44 Tzimatsi kowawitanainchari jaakaantirimi, tikaatsimaita akotashitirini.

Tii jiñaitzi kimityaarini jiñaawaitzi

45 Ikanta aamaakowintawori tasorintsipanko jataiyaini isaiki Fariseo-
paini itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, josampitawairi, ikantziri:
"¿Iitama kaari pamantakari?"
46 Ari ikantaiyini irirori: "¡Tii jiñaitzi kimityaarini jirika jiñaawaitzi!"
47 Ikantanaki Fariseo: "¿Pimatsitakawoma jamatawiitakimi iirokaiti?
48 ¿Tzimatsima ajiwariti kimisantakiriri jirika shirampari? ¿Tzimatsima
nokaatziri Fariseo kimisantakiriri?
49 Apa ikimisantamachiitzi atziriiti kaari yotakotironi Ikantakaantaitani,
owasankitagaari jinayiti".
50 Ikanta Nicodemo, Fariseo-tatsiri pokaintsiri pairani jiñiiri Jesús, ikan-
tanaki:
51 "Okantzi Ikantakaantaitani, tii oshinitaantsitzi ayakawintanti tiirika
akimajaantzi oita jantakiri".
52 Ari ikantaiyanakini irirori: "¿Iirokatakima iijatzi Galilea-jatzi?
Piñaanapirotiro Osankinarintsipirori, ari piñaakiro tikaatsi Kamantantaniri
poñaachani Galilea-ki".

Tsinani mayimpiro

53 Ipoña jiyaataiyaini ipankopainiki.

8

1 Ipoña irirori Jesús tonkaanaki otzishiki Olivo.
2 Ikanta okitiijyitamanai, ipiyaa tasorintsipankoki. Ojyiki atziri piyow-
intawaariri, saikapai Jesús jiyotaapairi atziriiti.
3 Ikanta Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo-paini jamakiniri tsinani
jiñaitziri omayimpirotzi. Jowatziyapaakiro niyankiniki ipiyotaiyani.
4 Ikantapaakiri Jesús: "Yotaantanirí, jiroka tsinani jiñaitakiro omayim-
pirotzi.
5 Ikantakaantaki pairani Moisés-ni intsitokaitiro, mayimpirotatsiri tsi-
nani. ¿Tsikama pikantzika iiroka?"
6 Iro josampitantariri ikowi inkompitakaiyaari, ontzimantyaari oita
inkantakotiriri. Oiyotanaka Jesús kipatsiki josankinawaitantawo jako.

7 Iikiro josampitatziiri, ari ikatziyanaka joiyotaka, ikantanakiri: “Tiirika
pikaaripiroshiritaiyini iirokaiti, pitakaantyaawo pintsitokantyaawo mapi
jiroka tsinani”.
8 Iijatzi joiyotanaa kipatsiki, japiitanairo josankinawaitzi.
9 Ikanta ikimawakiro ikantakiri Jesús, piyaiyanakani, ikinkishir-
itakotanaka tsika ikantayita iriroriiti. Iri itanakawo ipiyanaka
Antaripiroriiti. Ikanta isaikanaki Jesús itsipatakawo tsinani jamaitakiri,
10 ikatziyanaa joiyotaka, josampitziro ikantziro: “Tsinaní, ¿Tsika iki-
naiyanakinika? ¿Tikaatsima yakawintimini?”
11 Akanakiri iroori okantziri: “Tikaatsitya, Nowinkathariti”. Ikantzi
Jesús: “Iijatzi naaka iiro niyakawintzimi. Piyaatai, iiro papiitairo
pinkaaripiroshiriwaitai”.

Jesús ikitiijyiinkatakotziri isaawijatzi

12 Ipoña japiitanakiro Jesús jiyotairi atziriiti, ikantziri: “Naakataki kitiijyi-
inkatakotziriri isaawijatziiti. Itzimirika tsipashiritaiyaanani naaka, aritaki
nonkitiijyiinkatakotairi, onkimiwaityaawo tii ikinawaitzi otsinirikitaki”.
13 Ari ikantaiyanakini Fariseo-paini: “Powakowintawaitashita
pikinkithatakota apaniroini, tii opantawo pikinkithatakowitaka”.
14 Ari jakanaki Jesús: “Kamiithataki okaatzi nokinkithatziri naaka,
okantawitaka nokinkithatakowitaka apaniroini. Tima niyotzi tsika
nopoñaakawo, tsika janta niyaatai. Tii piyotaiyini iirokaiti.
15 Iro pamitapiintaka pojyakotari atziriiti jiyakawintantzi. Irooma naaka
tikaatsi niyakawinti.
16 Irooma aririka niyakawintanti naaka, iroopirori inatzi noñaani, tima tii
apaniroini niyakawintanti, ari notsipatari Ashitanari otyaantakinari.
17 Jiroka okantzi Ikantakaantaitani ipaitakimiri iirokaiti:
Intzimirika apiti kinkithatakotantatsini ari ojyawakaa inkantayitakiri,
imapirotatya ikinkithatziri.
18 Naakajaantaki kinkithatakotaincha. Iijatzi Ashitanari otyaantakinari
irijatzi pashini kinkithatakotanari. Apiti nokaatzi nokinkithatakotaka”.
19 Ari josampitanakiri: “¿Tsikama isaikiri Ashitzimiri?” Ikantzi Jesús: “Tii piy-
otaiyinani iirokaiti, iijatzi pikimitaakiri Ashitanari. Ari piyotinami naaka,
ari piyotakirimi iijatzi Ashitanari”.
20 Ari ikinkithatakiro Jesús jirokapaini tasorintsipankoki, tsika jowaitapi-
intziri kiriiki jashitakaitariri Pawa. Tikaatsimaita aakaantirini, tima tikira
imonkaapaitita.

Tsika niyaatai naaka, iiro pariiyitaa iirokaiti

21 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantzi: “Aririka niyaatai, owanaa paminaw-
itaina iirokaiti, iro kantzimaitacha ari pinkamakoyitairo piyaaripironka.
Tima tsika niyaatai naaka, iiro pariiyitaa iirokaiti”.
22 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Ishiniwaitatya jirika. Iro ikantan-
tari iiro ariita aakaiti tsika jiyaati irirori”.
23 Ikantanaki Jesús: “Isaawijatzi pinayitzi iiroka, irooma naaka jinoki-
jatzi ninatzi. Ari pinampitawo iirokaiti kipatsiki, irooma naaka tii non-
ampityaawo.
24 Irootaki nokantantzimiri: ‘Ari pinkamakoyitairo piyaaripironka.
Tima iirorika pikimisantairo nokinkithatakowitaka, ari pinkamakotairo
piyaaripironka’ ”.
25 Ipoña josampitanakiri: “¿Iitaka iiroka?” Ari jakanaki Jesús: “Aritaki
nokamantsitakimi owakiraini.

26 Tzimatsi ojyiki nonkantimiri, ari niyakawintaimi iijatzi. Tima okaatzi
iñaawaitziri otyaantakinari iroopirori inatzi. Irootaki nokamantzimiri
iirokaiti isaawijatziiti, okaatzi ikamantanari irirori".
27 Iro kantacha jirikaiti kimakiriri Jesús, tii ikimathatawakiri
ikinkithatakotatziiri Ashitairi.
28 Irootaki ikantantanakari Jesús: "Aririka pimpaikakotakaantiri It-
omi Atziri, aripaiti piyoti naakataki. Tii naaka antashiwaityaawoni
nokowakaari. Apa niyotaantziro okaatzi jiyotaanari Ashitanari.
29 Itzimi otyaantakinari ari itsipashiritana naaka. Tii jookawintana
Ashitanari, tima nantapiintziniri okaatzi kamiithatzimotziriri".
30 Ikanta ikinkithatakoyitakiro Jesús jiroka, ojyiki kimisantanakiriri.

Iroopirori inatzi isaikakaashiwaitaimi

31 Ipoña Jesús ikantanakiri Judá-mirinkaiti ikaatzi kimisantakiriri: "Aririka
poisokirotanatyaawo noñaani, iirokataki tyaaryoori niyotaani.
32 Aritaki piyotairo tyaaryoori, iro saikakaashiwaitaimini".
33 Jakaiyanakini jirikaiti: "Ichariniiti Abraham-ni ninayitzi naakaiti.
Tikaatsi ompirawaityaanani. ¿Iitama pikantantanari iiroka: 'Ari pisaikashi-
waitaiya?' "
34 Ikantzi Jesús: "Ikaatzi antapiintzirori kaaripirori, kimiwaitaka ompi-
ratatyaarimi. Imapiro.
35 Apaani ompirataari kantatsi jomishitowaitiri, iriima itomiitari ikantai-
tatyaani ijyininkamirinkaitari.
36 Aririka isaikakaashiwaitaimi Itomiitari, iikiro pisaikashipirowait-
anaatyi.
37 Niyotaiyimini ichariniiti Abraham-ni pinatzi. Iro kantzimaitacha
pikowaiyakini pintsitokina, tima tii okamiithatzimotzimi noñaaniyitari.
38 Iro nokinkithatakotzi naaka okaatzi joñaaganari Ashitanari. Irooma
iirokaiti pantashitawo pikimakotairi ashitzimiri iiroka".

Iri ashitariri kamaari

39 Ari jakaiyanakini iriroriiti: "¡Añа iri Abraham-ni jiitaitziri Ashitanari,
iriitaki nochariniiti!" Ipoña ikantzi Jesús: "Iirokami charinityaarinimi
Abraham-ni, ari pantakiromi okaatzi jantayitakiri irirori.
40 Iro kantacha, okantawitaka nokinkithatakaawitakimiro jiyotakaaki-
nari Pawa, pikowaiyakini pintsitokina. ¡Tii jimataajaitziro Abraham-ni
kantachari!
41 Irojatzi pantapiintakiri okaatzi jantakiri pairani pichariniiti". Ari ikan-
taiyanakini iriroriiti: "¡Tii naaka jowaiyantani thainkatasorintsiwaitaniri.
Apaani ikanta Ashitanari, iriitaki Pawa!"*
42 Ari jakanakiri Jesús: "Imapiromi iri Pawa ashitimini, ari pitako-
tatyaanami, tima Pawaki nopoñaakawo naaka. Tii naaka pokawait-
ashitachani nonintakaanikiini, añа iri Pawa otyaantakinari.
43 ¿Oitama kaari pikimathatantana iirokaiti? Iro kantakaantzirori tii
pikowaiyini pinkimisantiro noñaani.
44 Iriitaki ashitakimiri kamaari, pantapiintakiniri okaatzi ikowiri. Ari
jashi jowakiro kamaari owakiraa itantanakawori, jowamaashiritantzi. Thi-
iyinkari jinatzi, tii jiñaawaitziro tyaaryoori. Aririka inkowi jamatawitanti,
jiñaawaitziro thiiyaantsi. Iwaapati thiiyinkari jinatzi.

---

* **8:41** Ikantakoitziri jaka "thainkatasorintsiwaitaniri", irijatzi ikantaitziri mayimpiriiti. Tima jo-
jyakaawintapiintakiri pairani Judá-mirinkaiti, tii ikinatanitari Pawa, jantayitziro kaaripirori.

45 Irooma naaka noñaawaitziro tyaaryoori ñaantsi, tiimaita pikimisantaiyanani iirokaiti.
46 ¿Tzimatsima apaani pikaataiyakini yopirotzirori ikantzi: 'Kaaripiroshiriri jinatzi Jesús?' Tima iroopirori inatzi okaatzi noñaawaitziri ¿oitama kaari pikimisantantana?
47 Itzimirika jashitari Pawa, ikimisantziro iñaani Pawa. Irooma iirokaiti tii jashitzimi Pawa, tii pikowi pinkimisantaiyini".

Itzimitaika Cristo

48 Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: "Imapirotatya nokantaiyakimini Samaria-jatzi pinatzi, tima kamaari pinatzi".
49 Ari jakanaki Jesús: "Tii nokamaaritzi, nopinkathatziri naaka Ashitanari. Irooma iirokaiti, tii pipinkathatana.
50 Tii naaka kowashitachani pimpinkathatina, aña tzimatsi pashini kowatsiri impinkathaitina, iriitaki yakawintantatsini.
51 Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamaniyitai. Imapiro".
52 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: "Ari niyotaiyini imapiro pikamaaritzi. Tima kamaki Abraham-ni, ari ikimitakari Kamantantaniriiti, kamayitaki maawoni. Opoña pikantzi iiroka: 'Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamanitai'.
53 ¿Panairima iiroka nocharinini Abraham-ni? Kamaki irirori, ari ikimiyitakari Kamantantaniriiti iijatzi. ¿Tsikama piitamachiityaaka iiroka?"
54 Jakanaki Jesús: "Naakami kowashitachani impinkathaitinami, tikaatsi opantyaawoni. Iri pinkathatakaanari Ashitanari. Iriitaki pikantapiintawitari iirokaiti 'Nowawani'.
55 Tiimaita piyotairi iirokaiti. Irooma naaka noñiiri. Aririkami nonkanti 'tii noñiiri', thiiyinkari ninaki nokimitakotakimiro iirokaiti. Aña imapiro noñiiri. Nokimisantziro iñaani.
56 Pairani Abraham-ni, picharinitanakari iirokaiti, ikimoshiritaki jiñiiro nompokapaititi. Aritaki jiñiimaitakina, antawoiti ikimoshiritaki".
57 Ipoña Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: "Tikiraamintha otzimi iiroka 50 posarintsiti. ¿Ipoña pikantzi piñiiri Abraham-ni?"
58 Ari jakanaki Jesús: "Tikiraamintha itzimiita Abraham-ni. 'Naakatsitaka'. Imapiro".†
59 Ikanta jirikaiti jaiyawitanakani mapi ikowi intsitokirimi. Iro kantzimaitacha Jesús, ipiyapithatanakari. Shitowanaki tasorintsipankoki.

9

Joshinchairi Jesús kaari okichaatatsini

1 Ikanta ikinayitzi Jesús, jiñaaki kaari okichaatatsini, jashi jowatziiro owakiraa itzimapaaki.
2 Ikanta jiyotaani josampitakiri, ikantziri: "Rabí, ¿Oitama kaari jokichaatanta owakiraa itzimaki jirika shirampari? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka ashitariri? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka irirori?"
3 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Tii iro kantakaantironi iyaaripironka, tii okantakaantziro iijatzi iyaaripironka iwaapati. Iro imatantari jiroka, onkantya jiñaitantyaawori ishintsinka Pawa.

† **8:58** Ipairyaapiintaka Jesús ikantzi: "Naakatsitaka", ari ojyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani, jiñaanatantakariri Moisés-ni. Tima pairani Moisés-ni josampitakiri pairani Pawa, ikantziri: "Tsikama piitaka". Ari jakanaki: "Naakatsitaka". Iro jiyotantaiyarini Judá-mirinkaiti jiñaawaitaki Jesús, ikowatzi jimonkaataiyaari Pawa.

4 Iinta okitiijyitzi, ontzimatyii antiro jantawairi otyaantakinari. Tima
aririka ontsiniritanaki, tikaatsi kantironi jantawaiti.
5 Iinta nosaiki naaka jaka kipatsiki, naakataki kitiijyiinkatakotziriri isaaw-
ijatzi".
6 Ithonkakiro jiñaawaitaki Jesús, jiiwatanaki kipatsiki, jamirokaki kapichi-
ini kipatsipitha jakoki, itziriyookitakiri kaari okichaatatsini.
7 Ipoña jiñaanatziri ikantziri: "Piyaati pinkiwaakitya owaankanaata ji-
itaitziri Siloé". Ari ikinanaki kaari okichaatatsini, ikiwaakitapaaka. Ikanta
ipiyapaaka, kantanai jamini kamiitha.*
8 Ikanta ijyininkapaini, ikaatzi ñaayitapiintziriri ikamitantzi impashi-
ityaari, josampitawakaayita, ikantzi: "¿Kaarima jirika saikapiintatsiri
ikowakotantzi impashiityaari?"
9 Tzimatsi kantatsiri: "Iriitaki". Pashini kantatsi: "Aña kaari, iriiwai-
witaka". Iro kantzimaitacha, ikantzi irirori: "Naakataki".
10 Ipoña josampitanakiri: "¿Tsikama pikantairoka paminantaari kami-
itha?"
11 Ari ikantanaki irirori: "Jirinta shirampari iitachari Jesús, iriitaki
matakinawori, tzimatsi itziritakinari nokiki, ipoña ikantakina: 'Piyaati
owaankanaataka Siloé. Ari pinkiwaakityaari'. Okanta niyaatanaki, ari
nokiwaakitapaaka, aminaana kamiitha".
12 Ipoña josampitanakiri: "¿Tsikama iroñaaka jirika shirampari?" Ari
ikantzi irirori: "Tii niyotzi".

Fariseo-paini josampitziri kaari okichaawitacha

13 Ipoña jaayiitanakiri kaari okichaawitachari isaikayitzi Fariseo-paini.
14 Tima kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi, itziriyookitantakariri Jesús
kaari okichaawitachani, iro jaminantaari kamiitha.
15 Ari josampitakiri Fariseo-paini tsika okanta jaminantaari kamiitha.
Ikantanaki irirori: "Itziriyookitantakinawo nokiki kapichiini kipatsi, opoña
nokiwaakitaka. Aminaana iroñaaka kamiitha".
16 Ari ikantayitzi Fariseo: "Itzimika antakirori jiroka kaari jashitari Pawa,
tima tii ipinkathatziro kitiijyiri jimakoryaantaitari". Iro kantacha ikan-
taiyini pashini: "Kaaripiroshiriri jinatyiimi, iiro jantaajaitziromi jiroka". Tii
jaapatziyawakaawintawo ikantaiyakirini Fariseo.
17 Ari japiitakiri josampitziri kaari okichaawitachani: "¿Oitama pikink-
ishiritari iiroka, iitaka aminakagaimiri kamiitha?" Ikantzi irirori: "Kaman-
tantaniri jinatzi".
18 Kantai iroñaaka jaminawaitai kamiitha, tii ikimisantzi Judá-mirinkaiti
kaari okichaawitachani jirika. Irojatzi ikaimantakariri iwaapati,
19 josampitawakiri, ikantziri: "¿Iriima pitomi jirika? ¿Pinkantinatya ari ikan-
tatya tii jokichaatzi owakiraa itzimapaaki? ¿Tsikama okantaka jaminantaari
iroñaaka kamiitha?"
20 Ikantanaki ashitariri: "Niyotaiyini iriitaki nowaiyani, ari ikantatya tii
jokichaatzi owakiraa itzimapaaki.
21 Iro kantacha tii niyotzi tsika okanta jaminantaari kamiitha iroñaaka, tii
niyotzi iijatzi iita aminakagairiri kamiitha. Posampitiri irirori, antari jinaki,
iriitaki kamantimini".
22 Iro ikantantari iwaapati tima ithaawatzi, ikantaiyakini Judá-mirinkaiti:
"Intzimirika kantaintsini Cristo jinatzi jirika Jesús, iiro noshinitairi intyagai
apatotapiintaiyani".

* **9:7** Jiroka iitachari "Siloé", irojatzi jiitaitziri: "Otyaantaari".

23 Irootaki ikantantakari iwaapati: “Posampitiri ririrori, antari jinaki notomi”.
24 Japiitakiro Judá-mirinkaiti ikaimairi kaari okichaawitachani, ikantziri: “Pimpinkathatiri Pawa, pinkamantina tyaaryoopiroini, iiro pipinkathawaitashitari jirika shirampari kaaripiroshiriri jinatzi”.
25 Ari ikantanaki ririrori: “Tii niyotzi naaka kaaripiroshiriri jinatzi. Apa niyotzi naaka tii nokichaawita. Iro kantacha aminaana kamiitha”.
26 Japiitakiri josampitziri: “¿Tsikatya ikantakimika? ¿Iita jantakiri jaminakaantaimiri?”
27 Ari jakanairi: “Aritaki nokantakimi, iro kantacha tii pikimisantzi. ¿Oitama pikowantari napiitimiro? ¿Pikowatziima pinkimisantaiyirini iirokaiti?”
28 Ari jitanakari ikawiyawaitanakiri, ikantaiyini: “Pinkimisantiri iiroka jirika shirampari, irooma naakaiti nonkimisantiro Ikantakaantani Moisés-ni.
29 Niyotaiyini naakaiti jiñaanatakiri Pawa pairani Moisés-ni. Iriima jirika, tikaatsi yotirini tsika ipoñaaka”.
30 Ari jakanaki okichaataatsiri, ikantzi: “¡Tsikama okantatyaaka jiroka! Añа jaminakagaana naaka kamiithaini, tii piyotziri iirokaiti tsika ipoñaaka.
31 Ayotaiyini maawoni tii ikimiri Pawa kaaripiroshiriri. Apa ikimiro jamanamanaatani pinkathatziriri, antanairori ikowakairiri.
32 Tikaatsi ankimakowintapiinti tzimatsi aminakagairini kaari okichaatatsini itzimapaaki.
33 Iiromi ipoñaakawo jirika shirampari janta Pawakinta, iirotya jimataajaitziromi jiroka”.
34 Ari ikantanakiri: “Piyaaripironka pitzimakaaki iiroka. ¿Pikowima piyotaayitaina naaka?” Jomishitowakaantaitakiri.

Kaari okichaashiritatsini

35 Yotaki Jesús jomishitowakaantaitakiri okichaataatsiri. Ikanta jiñagairi paata, josampitairi: “¿Pikimisantzirima iiroka Itomi Atziri?”
36 Ari ikantzi ririrori: “Pinkatharí, pinkantina tsika itzimi, inkini nonkimisantiri”.
37 Ikantzi Jesús: “Aritaki piñaakiri, naakataki pikinkithawaitakaaki”.
38 Ikanta jirika okichaataatsiri jotziirowashitanakari Jesús ipinkathatanakiri, ikantziri: “Nokimisantzimi Pinkatharí”.
39 Ipoña ikantzi Jesús: “Nopokaki naaka jaka kipatsiki niyakawintantai, ari onkantya jaminantaiyaari kaari okichaatatsini. Iriima ikaatzi aminawitachari, iiro jokichaatai ririrori”.
40 Tzimayitatsi Fariseo tsipatakari Jesús, ikimakiri ikantakiri, josampitanakiri: “¿Pikimitakaantatyaanarima naakaiti kaari okichaatatsini?”
41 Ikantanaki Jesús: “Imapiromi pinkimityaari kaari okichaashiritatsini iirokaiti, tikaatsi iyakawintimironi piyaaripiroshirinka. Irooma pikantaiyini tii pikimitari kaari okichaashiritatsini, irootaki piñaantaiyaawori jiyakawintaitimiro pipiyathatakina”.

10

Jojyakaawintaitziro oijyatanto

1 Ipoña ikantanaki Jesús: “Itzimirika kaari tyaatsini omoopiroki oijyatanto, intyaashitatyaarika onaminatantoki, koshintzi jinatzi, kaaripirori. Imapiro.
2 Iriima tyaatsiri omoopiroki, iriitaki aamaakowintapiintariri oijya.

3 Iriirika ashitaryaajaantironi aamaakowintawori ashitakowontsi, impoña intyaapaaki, impairyaayitapaakiri oijya inkaimayitapairi, ari jiyopaantitawairi. Iri omishitowajaantirini aamaakowintapiintari oijya.
4 Aririka jomishitowakiri jikokiroki maawoni, iri iiwatirini aamaakowintariri, joyaatzimaityaari oijya tima jiyopaantitziri iri aamaakowintariri.
5 Iro kantacha tii joyaatziri kaari jiñaapiintziri, owanaa ishiyapithatari, tima tii jiyopaantitziri".
6 Ari ikantaki Jesús jojyakaawintziniri, tiimaita ikimathataiyirini jirikaiti iita ikantziri.

Ikimitari Jesús kamiithari aamaakowintantaniri

7 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: "Naakatajaantaki ojyawori omoopiro oijyatanto. Imapiro.
8 Ikaatzi kaaripiroriiti itakawori ipokaki tikiraamintha nopoki naaka, jojyashitakari koshintzi. Irootaki kaari ikimisantantaiyarini oijya.
9 Naakatajaantaki ojyawori omoopiro. Intzimirika tyagaatsini nojyakawo omoopirori, aritaki jawijakoshiritai. Ari jojyakotaiyaari oijya ipiyapiyata ityaapiintzi, ishitowapiintzi iijatzi. Tii okowityiimotari jowanawo.
10 Iriima koshintzi apa ipoki inkoshiti, intsitokanti, japirotanti. Irooma naaka nopokaki nañaakaapiroshiritantai.
11 Naakataki ojyari kamiithari aamaakowintariri oijya. Tima apaani kamiithari aamaakowintariri oijya, ishiniwintari joijyati.
12 Tima ikaatzi ipinaitziri jaamaakowintari oijyanintsi, aririka jiñaawakiri owaminthatariri, jookawintziri, jowaitapaatyaari oijya ishiyanakara aamaakowintariri, tzimpooka inkantayitanatya pashini.
13 Iro ishiyantari aamaakowintawitariri, tima apa ikowi impinaitiri. Tii iri oijya inkowapiroti jaamaakowintyaari.
14 Naakataki kamiithari aamaakowintariri oijya. Niyoyitziri noijyati. Jiyoyitana iijatzi irirori.
15 Ikimita jiyopirotana Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka niyopirotziri irirori. Noshiniwintakotari noijyati.
16 Iinitatsi iijatzi pashini noijyati kaari saikatsini jaka. Ontzimatyii namayitairi jaka. Aritaki inkimisantayitaina irirori. Apaani inkantya impiyotaiya. Apaani inkantya aamaakowintaiyaarini.
17 Jitakotana Ashitanari tima noshinitakiro nañaantari inkini nañagai iijatzi.
18 Tikaatsi shintsiwintinani, aña naakataki shinitashitaincha. Otzimimotana noshintsinka noshinitantari, iro nañaantaari iijatzi. Irootaki ikowakiri Ashitanari nantiro".
19 Ikanta ikimawakiro Judá-mirinkaiti jiroka ñaantsi, japiitanakiro tii jaapatziyawakaanaa.
20 Tzimatsi ojyiki kantayitanaintsiri: "¿Iitama pikimisantantariri? Ikamaaritatzi, iro ishinkiwintantakari".
21 Iro kantacha pashini kantatsi: "Tikaatsi kamaari matironi jiñaawaitiro jiroka ñaantsi. ¿Kantatsima kamaari jaminakagairi kaari okichaawitachani?"

Ikisaniintanakiri Judá-mirinkaiti jirika Jesús

22 Aritaki tyaawontsipaititai. Okanta janta Jerusalén-ki, joimoshirinkaitziro tasorintsipanko.
23 Ari isaikitakari Jesús tasorintsipankoki, janiiwaitzi awijatapishitzi jiitaitziro "Salomón-tapishi".
24 Ipoña Judá-mirinkaiti ipiyowintapaakari, josampitziri: "¿Tsikapaitima onkaati pinkisoshiritakaayitina? Iirokarika Cristo, incha pooñaawontinawo".

25 Jakanaki Jesús ikantzi: “Aritaki nokamantayitakimi, tiimaita
pikimisantana. Okaatzi jimatakaayitakinari ishintsinka Ashitanari,
oñaagantapirowaitakiro kamiithaini.
26 Iro kantacha iirokaiti tii pikimisantaiyini, tima tii pikimitakaanta
iirokami noijyati.
27 Ikaatzi kimitakaantaachari noijyati jiyopaantitana, niyotsitari iijatzi
naaka. Joyaayitana iriroriiti.
28 Naakataki kañaanitakaayitairini. Iiro ipiyawaita, tikaatsi aapithatinarini.
29 Ikaatzi jashitakaakinari Ashitanari, tikaatsi aapithatinarini, tima iri
matzirori jantaritzi anaakopirotantatsiri maawoni.
30 Tima itsipashiritana Ashitanari, kimiwaitaka apaanimi nonkantya”.
31 Ikanta Judá-mirinkaiti jaawitanaa mapi ikowi intsitokirimi,
32 iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Iro ishintsinka Ashitanari antakaayi-
takinawori kamiithayitatsiri okaatzi piñaakotakinari iirokaiti. ¿Oitama pintsi-
tokawintinari?”
33 Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “Tii iro nontsitokawintimi kamiithari
okaatzi pantayitakiri, aña iro nontsitokawintimi pithainkatasorintsitakiri
Pawa. Tikaatsi piimachiitya iiroka, atziri pinatzi, iro kantacha pikimi-
takaantashiwaitaka Pawami pinatyi”.
34 Ikantzi Jesús: “Jiroka osankinata Ikantakaantaitani,
Naaka kantatsi: ‘Pawaiti pinaiyini iirokaiti’.
35 Ari ayotaiyironi Osankinarintsipirori, iiro okantzi anthainkañaanitiro.
Iriitajaantaki Pawa iitakiriri atziriiti ‘Pawaiti’ itzimi jiyotakaayitakiri iñaani.
36 ¿Iitama pikijyimatantanari iirokaiti pikantaiyini nothainkatasorintsitaki
nokantaki: naaka Itomi Pawa? Aña naakatataiki jookotaki, jotyaantakina
nompoki kipatsiki.
37 Iiro nantziromi okaatzi jantziri Ashitanari, iirotya pikimisantaiyini.
38 Aña aritaki nantakiro. Onkantawitya iiro pikimisantana naaka, iro
pinkimisanti okaatzi notasonkawintantayitaki, iro piyopirotantyaari ari
notsipashiritari Ashitanari, itsipashiritana iijatzi irirori”.
39 Ari ikowawitaiyani jaakaantirimi iijatzi, iro kantacha Jesús ishiyapi-
thatanakari.
40 Piyanaa Jesús katonkaki jiñaa Jordán. Ari isaikapai tsika jowiinkaatantzi
pairani Juan-ni.
41 Ojyiki atziri jatashitakiriri jiñiiri Jesús. Ikantaiyini: “Tii itasonkawin-
tantawita Juan-ni irirori, iro kantacha okaatzi ikinkithatakotakiriri jirika
shirampari tyaaryoori inatzi”.
42 Ojyiki kimisantanakiriri Jesús.

11

Ikamantakari Lázaro

1 Tzimatsi mantsiyari shirampari jiita Lázaro, Betania-jatzi jinatzi, ari
onampitawori iijatzi María otsipatawo irinto Marta.
2 (Jiroka María, iritsiro Lázaro, iro saitantakariri kasankaari iitziki
Awinkathariti ojyitantzimaitari oishi.)
3 Okanta jiroka apiti iritsiro Lázaro, okaimakaantakiri Jesús, okantaki:
“Pinkatharí, imantsiyatatzi paapatziyani”.
4 Ikanta ikimawaki Jesús, ikantzi: “Jiroka mantsiyarintsi tii owamaantzi,
aña ari jiñaitiro ishintsinka Pawa, iijatzi ishintsinka Itomi”.
5 Owanaa jitakowitakawo Jesús jiroka Marta, iijatzi irinto, ipoña Lázaro,

6 ikimawitaka ikamantaitakiri jimantsiyatatzi Lázaro, iikiro isaikawaitanakitzi apiti kitiijyiri janta.
7 Ipoña ikantanairi jiyotaani: “Thami ampiyi Judea-ki”.
8 Ari ikantaiyini jiyotaani: “Rabí, owakiraa ikowaiyini Judá-mirinkaiti intsitokimi janta. ¿Iijatzima pikowi pimpiyanai?”
9 Ikantzi Jesús: “¿Imapiroma osamanitzi apaani kitiijyiri? Itzimirika aniitatsiri kitiijyipaitiki, tii jantziwawaita, tima jiñaakiri kitiijyiinkari jaka kipatsiki.*
10 Iriima aniitatsiri tsiniripaiti, jantziwawaita, tima ikowityaatya janta kitainkari”.
11 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Makoryaaki aapatziyani Lázaro, ontzimatyii niyaati nowiriintairi”.
12 Ari ikantaiyanakini jiyotaani: “Pinkatharí, kimitaka ari amataakoninta, tima iro jimakoryaantari”.
13 Jiñaajaantaiyini jiyotaani Jesús iro ikinkithatakotzi makoryaantsi, ikantakira: “Jimakoryaatzi Lázaro”.
14 Ipoña jooñaawontanakiniri, ikantziri: “Kamaki Lázaro.
15 Owanaa nokimoshiritaki tii nosaiki janta, iro pinkimisantapirotantyaari, thami aati aminiri”.
16 Ikanta Tomás jiitaitziri “Tsipari”, ikantanakiri ikaataiyini jiyotaanitari: “Thami oyaawitanatyaari, añaamachiiti iirorika jowamaayiitai aaka”.†

Iri Jesús, owiriintantaniri, añaakaantaniri

17 Ikanta jariitzimatapaaka Jesús, ikimapaaki tzimakotaki Lázaro 4 kitiijyiri ikitaitantakariri.
18 Tii intainapirotzi Betania osaiki Jerusalén,‡
19 iro jiyaatashitantakawori Judá-mirinkaiti jiroka Marta otsipatakawo María, inkimoshiritakaantaiyaawori ikamaki iyaariri.
20 Okanta iyotaki Marta iro jariitzimatya Jesús, jatanaki otonkiyotawatyaari. Iro saikanaintsi María pankotsiki.
21 Okantawakiri Jesús: “Pinkatharí, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri.
22 Iro kantacha niyotzi naaka aririka pinkamitiri Pawa oitya rantimiri, aritaki jimatakimiro”.
23 Ari jakanakiro Jesús: “Aritaki jañagai piyaariri”.
24 Okantzi Marta: “Niyotzi aritaki impiriintai paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri impiriintantaiyaari kamayitatsiri”.
25 Ipoña ikantanakiro Jesús: “Naakataki owiriintantatsiri, naakataki añaakaantaniri. Iitarika kimisantainani naaka, onkantawitatya inkami, ari jañagai.
26 Ikaatzi añaayitatsiri iroñaaka, kimisantainani, iiro ikaamaniyitai. ¿Pikimisantziroma jiroka?”

---

* **11:9** Ojyakaawintachari jaka “apaani kitiijyiri”, jañaantari inatzi Jesús, iro kimitakawori kitiijyiri. Tima jiñaawaitakiro Jesús jiroka, jiyotzi tikira imonkaapaitita jowamaantaityaariri. Jiroka ikantakiri: “Pinkinkishiritakotiro oita awijatsiri aririka aniiti kitiijyipaiti. Tima aririka aniiti kitiijyipaiti, kamiitha okoñaatzi, iiro antziwawaita, añiiro tsika ankini iiro aminaashiwaita tsikarika aati. Irooma aniitirika tsiniripaiti, ojyiki antziwatya, aminaashitya tsikarika aati. Irootaki aniitantyaari tsika inintakairo Pawa, iiro aminaashiwaita aati. Iirorika aatzi tsikarika ikowakairo Pawa, aritaki aminaashiwaitatya tsika aati. Tima iriitaki Pawa ojyawori kitiijyiinkari, tsikarika aati, iiro aminashiwaita”.
† **11:16** Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzi jiitaitziri “Dídimo”. ‡ **11:18** Kantakotachari jaka “tii intainapirotzi”, iro ojyawori ikantaitzi 3 kilómetro, irojatzi ikantaitziri pairani 15 estadio.

27 Okantzi iroori: “Nokimisantzimi Pinkathari, iirokataki Cristo Itomi
Pawa ikajyaakaakiriri impoki jaka kipatsiki”.

Jiraapaaka Jesús ikitaitakiri Lázaro

28 Ithonkakiro Jesús ikantayitakiro Marta, jatanaki okaimiro irinto María,
okamantathatapaakiro, okantziro: “Ariitapaaka yotaantaniri, ikaimimi”.
29 Okanta okimawaki María, katziyanaka, jatanaki oñiiri Jesús.
30 Tikiraata jariita Jesús nampitsiki, irojatzi isaikaki otonkiyotawakari
Marta.
31 Ikanta Judá-mirinkaiti tsipatakawori opankoki joimoshirinkiro jiñaakiro
oshiyanaka María, joyaatanakiro jiñaajaantaki iraawaitatyiiya kitataariki.
32 Okanta ariitapaaka María isaikaki Jesús, otziirowashitapaakari
okantziri: “Pinkatharí, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri”.
33 Ikanta Jesús, jiñaakiro María iraimotapaakari, ari ikimitapaakari ii-
jatzi Judá-mirinkaiti oyaatapaakirori, antawoiti jowashiritanaka, okatsitzi-
moshiritanakiri,
34 josampitanakiro: “¿Tsikama janta pikitatakirika?” Ari ikantaitanakiri:
“Pimpoki Pinkatharí, piñiiri”.
35 Ari jiraapaakari ririori Jesús.
36 Ikantaiyini Judá-mirinka: “¡Paminiri antawoiti jitakotakari!”
37 Tzimimaitacha pashini kantanaintsiri: “Iriiwitaka jirika aminakairiri
kaari okichaatatsini, ¿kaari jaminanta tsika inkinakairo iiro ikamanta
Lázaro?”

Ipiriintaa Lázaro

38 Apiitanakiri Jesús okatsitzimoshiritanakiri, jiyaatashitanakiri okaaki-
ini kitataari. Omoona inatzi, iro mapi jojyipiyiitantakari.
39 Ikantanaki Jesús: “Potainkiro mapi”. Ari okantanaki Marta iritsiro ka-
maintsiri: “Pinkatharí, kimitaka ari sankainkataki, tima tzimaki 4 kitiijyiri
ikamantakari”.
40 Ari jakanaki Jesús: “¿Nokantakimi, pinkimisantinarika, ari piñaakiro
ishintsinka Pawa?”
41 Jotainkakiro mapi. Ipoña jaminanaki Jesús inkitiki, ikantanaki: “Ashita-
narí, nopaasoonkitzimi iiroka, tima pikimana.
42 Niyotzi ari pinkantapiintatya pikimana. Iro nokantantzimiri inki-
mantyaari atziriiti saikaintsiri jaka, iro inkimisantantyaari iirokataki
otyaantakinari”.
43 Ithonkakiro jiñaawaitakiro jiroka, ikaimanaki: “¡Lázaro, pishitowi!”
44 Shitowapai kaminkari, jankowitakawo manthakintsi jakoki iijatzi
iitziki, irojatzi iponapootakawo jankowitantaitawakariri. Ari ikantzi Jesús:
“Pankowiryaakotiri, jiyaataita”.

Ikamantawakaita intsitokaitiri Jesús
(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

45 Irootaki ikimisantantanakari ojyiki Judá-mirinkaiti ikaatzi jataintsiri
itsipatawo María, ikaatzi ñaakirori jantakiri Jesús.
46 Iro kantacha tzimatsi jatashitanakiriri Fariseo-paini. Ikamantapaakiri
okaatzi jantakiri Jesús.
47 Ikanta Fariseo-paini itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, japato-
takiri jiwariiti, ikantaiyini: “¿Oitama antiri? Jirika shirampari ojyiki ita-
sonkawintantaki.

48 Aririka añaashiminthatyaari, maawoni inkimisantaitiri. Ari impokaki
ijiwaripaini Roma-jatzi, impookakaantakiro tasorintsipanko, japirotakaan-
takiro anampitsiti".
49 Iro kantacha, iinitatsi itsipatakari, iitachari Caifás, iriitaki Ijiwaripiror-
iti Ompiratasorintsitaari, ikantanaki irirori: "Tii piyotaiyini iiroka.
50 Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai, iiro japiroitantai
anampiki".
51 Jirika Caifás, Ompiratasorintsipirori jini, jiñaawaitakaakiri Pawa.
Okantawitaka tii jiyotzi, iri Jesús ikinkithatakotaki inkamawintiri
ijyininkapaini.
52 Tii apa inkamawintiri ijyininkapaini, aña inkamawintairi maawoni
itomiiti Pawa tzimpookaintsiri, jiwithaawakaantyaari jashitaari.
53 Aripaiti ikowaki ijiwari Judá-mirinkaiti jowamairi Jesús.
54 Irootaki kaari ikowantanaa Jesús intsipatanaiyaari Judá-mirinkaiti. Aña
shitowanaki isaiki Judea-ki, jataki otzishimashiki osaiki nampitsi iitachari
Efraín. Ari isaikakaapairi jiyotaani.
55 Irootaintsi joimoshirinkapaititairo Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi,
ojyiki atziri jatatsiri Jerusalén-ki jiwitsikashiriyitya.
56 Ari jaminaminaitakiri Jesús, josampitawakaiyani tasorintsipankoki:
"¿Tsikama pikantaiyini iiroka? ¿Ari impokaki joimoshirinkaita?"
57 Ikanta Fariseo-paini itsipayitakari Ompiratasorintsipiroriiti, ikantanta-
yitaki: "Iitarika yotaintsini tsika isaiki Jesús, inkamanti, naakaantiriita".

12

Isaitantaitari Jesús kasankaari
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

1 Aritaki yotapaaka 6 kitiijyiri joimoshirinkantyaawori Anankoryaantsi,
jataki Jesús Betania-ki, inampiki Lázaro jowiriintairi pairani.
2 Ari joimoshirinkaitakiri Jesús. Iro Marta oyiitantatsi. Ari isaikitakari
iijatzi Lázaro itsipatakari Jesús jowaiyani.
3 Amakotapaaki María kasankaari. Ojyiki owinawoni jiroka. Osaitan-
tapaakari iitziki Jesús. Ojyitantzimaitari oishi. Kasankainka okantanaka
maawoni pankotsiki.*
4 Ikanta Judas Iscariote, jiyotaani Jesús pithokashityaarini paata, ikan-
tanaki:
5 "¿Iitama kaari ipimantantaitawo jiroka kasankaari? Ari aantatyaami
ojyiki kiriiki, iri anishironkatantyaaririmi ashironkainkari".†
6 Tii iro ikantantakari Judas jitakotatyaari ashironkaariiti, aña koshintzi
jinatzi. Iriitaki jowaitakiri inkimpoyiiri kiriiki, iro kantacha ikoshitapiintzi
kapichiini.
7 Ari ikantanaki Jesús: "Piñaashiminthatyaawo, aña iroowitaka okajyaakaak-
inari, inkitaitakinarika.‡
8 Iriima ashironkainkariiti ari inkantaitatyaani isaikimotimi, irooma
naaka iiro nokantaitatyaani nosaikimotimi".

Ikamantawakaita intsitokaitiri Lázaro

* **12:3** Jiroka kasankaari kinkithatakotachari jaka, iro jiwitsikaitzi inchatiyaki iitachari "nardo". Okaatzi otinatzi apaani libra, irojatzi ikantaitziri iijatzi 300 gramo. † **12:5** Kantakotachari jaka "ojyiki kiriiki", irijatzi ikantaitziri pairani "300 denario". Iri ipinaitziriri antawairyaantzi, aririka jimonkaatakiro apaani osarintsi jantawaitaki. ‡ **12:7** Tzimatsi jamitaitari pairani. Aririka inkamakaantaiti, isaitantari kasankaari, inkini inkitaitiri.

9 Jiyotaiyakini Judá-mirinkaiti ari isaiki Jesús Betania-ki. Jiyaataiyakini
janta, tii apa jaminiri Jesús aña iijatzi Lázaro, jowiriintairi pairani Jesús.
10 Ikamantawakaayitaka Ompiratasorintsipiroriiti intsitokiri iijatzi
Lázaro.
11 Tima iriitaki Lázaro kantakaantakirori kaari jaapatziyaitantanaari
Judá-mirinkaiti ikimisantaitanakiri Jesús.

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki (Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

12 Ojyiki atziri jataintsiri Jerusalén-ki joimoshirinkiro Anankoryaantsi.
Okanta okitiijyitamanai, ikimaiyakini ari impokiri Jesús nampitsiki.
13 Ipoña ichikaiyanakini ojyawori kompiroshi. Jataiyanakini intonkiy-
otawatyaari, ikaimaiyini ikantzi:
¡Aatsikitataiki awinkathariti!
Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri.
¡Iriitaki Awinkatharipirotitaiyaari aakaiti Israel-mirinkaiti!
14 Ari jiñaapaaki Jesús iwonkiri burro, ityaakaanakari, tima okinkithatakotsi-
takari Osankinarintsipirori, ikantaitaki:
15 Sion-jatoití, iiro pithaawaiyini,
Pokataiki Piwinkathariti,
Ityaakaakari iwonkiri burro.
16 Owakiraini, tii ikimathataiyironi jiyotaani jiroka. Iro kantacha itzi-
naashitaawo Jesús jowaniinkawo, aripaiti ikinkishiritanaka iriitaki Jesús
josankinatakoitzi.
17 Tima ikaatzi tsipatakariri Jesús jowiriintairi Lázaro, ikinkithatakoyitairo
okaatzi jiñaakiri.
18 Iro jiyaatantanakari atziriiti itonkiyotawakari Jesús, tima ikimakotakiri
jowiriintantaki.
19 Iriima Fariseo-paini ikantawakaiyani iriroriiti: “Piñaakiro, kimitaka iiro
akitsirinkiri. Paminiri, iro jiyaatashitiri maawoni”.

Jaminaminatziri Jesús Grecia-paantiri

20 Tzimayitatsi Grecia-paantiri tsipatakariri atziriiti jataintsiri
joimoshirinkaiyani.
21 Ikanta Felipe Betsaida-jatzi, ipokashitapaakiri Grecia-paantiri. (Jiroka
Betsaida nampitsi inatzi saikatsiri Galilea-ki.) Ikantapaakiri: “Pinkatharí,
nokowi noñiiri Jesús”.
22 Ari jiyaatanaki Felipe, ikamantapaakiri Andrés. Apitiroiti
jiyaataiyanakini, ikamantakiri Jesús.
23 Ari ikantanaki Jesús: “Monkaapaititapaaka itzinaashitantaiyaawori
jowaniinkawo Itomi Atziri.
24 Apaani okithoki kaari ipankiitzi, ari ashi owamachiitiro onkantya
apakithowoini. Irooma aririka ompathaakitanaki ojyookanaki ipanki-
itakiro, ari jiñaitakiro onkithokitai. Imapiro.§
25 Iitarika itakowaitashitachani jantayitziro inintashiyitari, ari
impiyashitaiya. Iriima manintanakironi jantashiwaiyitari jaka kipatsiki,
ikamawintanaatziiro inkañaaniyitai.
26 Tzimatsirika kowatsiri nonkimitakaantiri nompiratani, inkimitakoti-
nawo naaka. Tsikarika nosaikai naaka, ari isaikitaiya iijatzi nompiratani.
Iitarika nokimitakaari nompiratani, iri Ashitanari kantakaiyaawoni im-
pinkathaitantyaariri paata”.

§ **12:24** Kantakotachari jaka “okithoki”, trigo inatzi.

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri

27 “¡Antawoiti okatsitzimoshiritakina iroñaaka! ¿Tsikama nonkantika? ¿Nonkantima: ‘Ashitanarí, powatsinaryaakoshiritaina?’ ¡Aña irootaki nopokantakari, nimonkaatairo!
28 Ashitanarí, poñaagantiro powaniinkawo”. Ikimaitatzi ñaawaitanaintsiri inkitiki, ikantaitzi: “Aritaki noñaagantakiro, iroñaaka napiitiro”.
29 Atziriiti piyotainchari ikaatzi kimawakirori, ikantaiyanakini: “Ookathawontsi inatzi”. Iro kantacha ikantayitzi pashini: “Maninkari ñaanatakiriri”.
30 Ari ikantanaki Jesús: “Tii apa naaka jiñaanayitzi, aña iirokaiti jiñaawaiwintaki.
31 Irootaintsi jiñaitiri jowasankitaitiri okantakaantziro iyaaripironka isaawijatziiti, joitsinampagaitairi iijatzi pinkathariwaitashitachari.
32 Iro kantacha aririka jowatzikakoitakina jaka kipatsiki, aritaki nonkaimashiritanairi maawoni”.
33 Ari jooñaawontziro Jesús tsika onkantya aririka jowamaitakiri.
34 Ari jakaiyanakini atziriiti: “Ayotaiyini okantzi Ikantakaantaitani: ‘Kañaaniri jinatzi Cristo’. ¿Iitama pikantantari iiroka ontzimatyii jowatzikakotaitiri Itomi Atziri? ¿Iitakama Itomi Atziri?”
35 Ikantzi Jesús: “Iinta isaikimotanaimi jiitaitziri ‘Kitainkari’, apa isaikanai kapichiini. Pinkimitakaantiro paniitatyiimi okitiijyiinkatzi, ari onkantya iiro omapokantzimi kimitawori tsinirikiri. Tima ikaatzi aniitatsiri otsinirikitzi, tii jiñiiro tsika ikini.
36 Pinkimisantairi jiitaitziri ‘Kitainkari’ iinta isaikimoyitzimi, pinkimitakotyaari irirori”.

Tii ikimisantaiyini Judá-mirinkaiti

Ithonkanakiro jiñaawaitanakiro jiroka, shitowanaki Jesús. Tii joñaagantanaa.
37 Okantawitaka Jesús ojyiki itasonkawintantawitaka inampiitiki jirikaiti, tii ikimisantaiyini.
38 Ontzimatyii imonkaatya josankinatakiri Kamantantaniri Isaías-ni, kantatsiri:
Pinkatharí, ¿Iitaka kimisantironi añaani?
¿Iitaka joñaagaitakiri ishintsinka Pinkathari?
39 Jiroka pashini josankinatakiri Isaías-ni, irootaki kaari ikimisantantaita, ikantaki pairani:
40 Iri Pawa kaari okichaatakairini,
Imasontzitakaayitakiri,
Ari onkantya iiro jokichaatanta
Iiro ikimathawainitanta.
Ari onkantya iiro ipiyashitantaana naaka,
Nowawijaakotantaiyaariri.
41 Iro jiñaawaitantakawori jiroka Isaías-ni tima iñaampiyakityaawo jowaniinkawo Jesús, irootaki ikinkithatakotantakariri.
42 Iro kantacha, ojyiki Judá-mirinkaiti kimisantanairiri Jesús, ari jimatsitanakawo ñaapiroriiti. Iro kantacha tii joñaagantziro, tima ithaawantatyaari Fariseo-paini, iiro ishinitairi intyaayitai japatotapiintaiyani.
43 Ari okantzimaitaka. Iri ikowapirotanaki Fariseo-paini jaapatziyaminthatyaari, iriima Pawa, tii.

Jesús yakawintairini atziriiti

44 Ari jiñaawaitanaki shintsiini Jesús, ikantanaki: “Iitarika kimisantainani naaka, tii apaniroini ikimisantana, aña ikimisantsitakari otyaantakinari.

45 Ikaatzi okitaanari naaka, okimiwaitakawo iriimi jokityaami otyaantakinari.
46 Irootaki nopokantakari naaka, nonkimitaiyaari ‘Kitainkari’, ari onkantya nonkitiijyiinkatakotantyaariri isaawijatzi. Iiro isaikayitai otsinirikitzi inkaati kimisantainani.
47 Tima tii iro nompokantyaari naaka kipatsiki nowasankitaanti, iro nopokantakari nowawijaakotanti. Ikaatzi kimayiwitawori noñaani, tiimaita ikimisantzi, kaari naaka owasankitairini.
48 Iitarika manintakinari, kaari kimisantaironi noñaani, tzimaki iitya owasankitairini. Kimiwaitaka jiroka ñaantsipaini okaatzi noñaawaitakiri atziri inatyiimi, iro owasankitaantaatsini paata, ipiyathapaantiwaitakina.
49 Tima naaka tii noñaawaitashiwaita nonintakaanikiini. Ashitanari, itzimi otyaantakinari, iriitaki kantakinawori okaatzi nokantayitakiri, niyotaantayitakiri iijatzi.
50 Niyotzi naaka okaatzi ikantakaantziri Ashitanari iro kañaanitakaantatsiri. Ari okantari, okaatzi nokantayitakiri naaka, nothotyaatziiro okaatzi ikantajaantakinari Ashitanari”.

13

Jesús ikiwakiitziri jiyotaaniiti

1 Ari kaatapaaki kitiijyiri joimoshirinkaitawo Anankoryaantsi. Jiyotaki Jesús monkaatapaaka jookawintantyaawori kipatsi, iro jiyaatai intsipatapaiyaari Ashitariri. Antawoiti jitakoyitakari ikaatzi kimisantakiriri, ari ikantapiintatya jitakotari irojatzi iwiyaantapaakawori.
2 Ikanta isaikaiyini jowaiyani, aritaki kamaarishiritanaki Judas Iscariote, itomi Simón, iri pithokashityaarini Jesús.
3 Jiyotaki Jesús tima ipoñaatyaawo irirori Pawaki, aritaki impiyi janta. Iriitaki shintsitakaapirotakiriri Ashitariri.
4 Ari ikatziyanaka isaikaki jowaiyani, jaatonkoryaanakiro iwiwiryaakowo, jowathakitanakawo manthakintsi.
5 Jaakiro jiñaa isakiro kiwaakomintotsiki. Ikiwakiiyitakiri jiyotaani, jojyikiitantari manthakintsi jowathakitakari.*
6 Iro inkiwakiitantyaaririmi Simón Pedro, ikantanaki irirori: “Pinkatharí, ¿iirokama kiwakiitinani naaka?”
7 Ari ikantzi Jesús: “Tii pikimathatziro okaatzi nantiri, irooma paata, ari pinkimathatairo”.
8 Ikantanaki Pedro: “¡Iiro noshinitzimi pojyaari ompirataari pinkiwakiitina!” Jakanaki Jesús: “Iirorika nokiwakiitzimi, tii paapatziyana”.
9 Ikantzi Simón Pedro: “¡Pinkatharí, iirotya pikiwakiitashitana, aña pinkiwina maawoni nakoki iijatzi noitoki!”
10 Iro kantacha Jesús, jakanairi: “Owakiraa kaawoshitainchari, apa okowajaanta inkiwakiitya tima kititaki maawoni. Ari kititaiyakimini iirokaiti, okantawitaka tii maawoni pinkitishiritaiyini”.
11 Tima jiyotakiri Jesús itzimi pithokashityaarini, irootaki ikantantakari: “Tii maawoni pinkitishiritaiyini”.

* **13:5** Iro jamiyitari Judá-mirinkaiti ikiwakiitapiinta intyaapiintantyaari ipankoki. Jiroka antawairintsi, apa jantapiintziro ompirataari. Tima apaani ñaapirori atziri, iiro okantzi inkiwakiiyitanti. Irootaki kaari okamiithatzimotantari ikiwakiiyitakiri pairani Jesús jiyotaani. Iro jantantakawori jiroka Jesús, onkantya jiyotaantyaariri jiyotaani, onkantawitya jiwarimi jinatatyi atziri, ontzimatyii jaapatziyaari pashini, inkimitakotyaari ikanta ompirataririri, tsinampashiri inkantya.

12 Aritaki ithonkakiro ikiwakiitakiri, ikithaatanaawo Jesús iwi-
wiryaakowo, saikanai iijatzi tsika jowaiyani, ari ikantzi: "¿Pikimathatakiroma
okaatzi nantakiri?
13 Pikantapiintaiyakini iirokaiti 'Yotaanarí, Pinkatharí'. Imapirowitatya
pikantanari, tima naakataki.
14 Naaka 'Yotaaniri', naaka 'Jiwari'. Iro kantacha, nojyakotakari ompi-
rataari nokiwakiiyitakimi, ari pinkimityaari iirokaiti pinkiwakiitawakaay-
itya.
15 Naakataki oñaagakimirori, pinkimitakotantinari iirokaiti tsika nokan-
takimi.
16 Tii ipinkathaitziri ompirataari janaakotziri ompiratariri. Tikaatsi iijatzi
apaani otyaantaari anaakotirini otyaantakiriri. Imapiro.
17 Aririka pinkimathatanairo jiroka, pantanairo iijatzi, aritaki pinki-
moshiritai.
18 Jiroka nonkantimiri, tii maawoni nonkinkithatakotaiyimini. Niyotziri
naaka ikaatzi niyoshiitakiri. Ari imonkaatyaari Osankinarintsipirori, kan-
tatsiri:
Tzimatsi atyootakinari, iriitaki pithokashityaanani.
19 Aririka imonkaatatya jiroka, iro pinkimisantapirotantyaanari 'Naakatsi-
taka'. Irootaki nitantawori nokamantzimiro.†
20 Iitarika aapatziyaarini notyaantani, naakatajaantaki jaapatziyaka iijatzi.
Iitarika aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka otyaantakinari".

Ikamantzi Jesús iri pithokashitirini Judas (Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

21 Ari ithonkanakiro jiñaawaitakiro jiroka, antawoiti okatsitzimoshir-
itanakiri Jesús. Iikiro joñaagantanakitziiro ikinkithatakotakiri, ikantzi:
"Pikaataki iirokaiti jaka tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro".
22 Ari jaminawakaanaka jiyotaani, tii jiyotzi iita ikinkithatakotziri.
23 Ikanta apaani jiyotaani, jitakopirotani Jesús, saikimotakiriri okaakiini
jowaiyani,
24 jiñaakiri Simón Pedro jiñaanachiratziri, ikantziri: "Posampitiri iita
ikinkithatakotziri".
25 Ikanta irirori, jontsitokanakari okaakiini, josampitakiri: "Pinkatharí,
¿Iitaka?"
26 Ari ikantzi Jesús: "Piñiina najyiti kapichiini tanta, iitarika nompaki,
iriitaki". Jajyitaki kapichiini tanta, ipakiri Judas Iscariote, itomi Simón.
27 Ikanta jowawakawo Judas tanta. Aripaiti ikamaaritanaki. Ari ikantziri
Jesús: "Pantiroota thaankiini pikinkishiritapiintakari".‡
28 Ikanta ikaatzi jowaiyani tikaatsi kimathatawakironi oita ikantantariri.
29 Tima Judas iriitaki kimpoyiiriri kiriiki, jiñaajaantzi ikantatziiri Jesús
jiyaatiita jamananti tsika oitya joimoshirintyaari, jiñaajaantaki iijatzi ja-
manantatyi impayitiriri ashironkainkariiti.
30 Aritaki jowawakawo Judas tanta, jatanaki. Aritaki tsiniritanaki.

Owakiraari Ikantakaantaitani

31 Ari jatanaki Judas, ikantzi Jesús: "Monkaatapaaka itzinaashitantyaa-
wori jowaniinkawo Itomi Atziri. Iro jiñaitantyaawori jowaniinkawo Pawa.

† **13:19** Jiitapiintaka Jesús ikantzi "Naakatsitaka", ari ojyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani. Paminiro iijatzi Jn. 8.58. ‡ **13:27** Kantakotachari jaka "aripaiti ikamaaritanaki", tii iro kantakaantironi jowawakawo Judas tanta, okanta ikamaaritantanakari, aña iri kantakaashitakawori ikamaaritantanakari.

32 Tima ari okantari, iriitaki Pawa oñaagantironi jowaniinkawo. Iroñaaka jantiro.
33 Notomiiti, kapichitapaaki nosaikimotanaimi. Ojyiki paminaminawitaina iirokaiti, iro kantacha iiro piñagaana. Irojatzi nokantsitakariri ajyininkapaini Judá-mirinka, irojatzi napiitsitzimiri nokantzimiro iirokaiti, tima iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka.
34 Jiroka owakiraari nokantakaantani: Ontzimatyii pitakotawakaiya. Nokimita naaka nitakoyitzimi, ari pinkimitanaiyaari iirokaiti, pitakotawakaanaiya.
35 Aririka pitakotawakaanaiya iirokaiti, ari jiyoyitaimi maawoni iirokataki niyotaani".

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

36 Ikanta Simón Pedro josampitanakiri Jesús: "Pinkatharí, ¿tsikama piyaatika?" Ari jakanaki Jesús, ikantzi: "Tsika janta niyaati naaka, iiro okantzi poyaatina iirokaiti, irooma paata ari onkantaki poyaatina".
37 Ikantanaki Pedro: "Pinkatharí, ¿iitama iiro okantanta noyaatimi? ¡Aritaki noshiniwintakimi!"
38 Jakanakiri Jesús, ikantziri: "¿Imapiroma pishiniwintina? Aña tikiraamintha iñiita tyoopi, mawajatzi pinkanti: 'Tii niyotziri Jesús'. Imapiro".

14

Iri Jesús ojyawori aatsi jariitantaitari Ashitairiki

1 "Iiro powashiriwaitaa. Pawintaiyaari Pawa, pawintaiyaana iijatzi naaka.
2 Janta ipankoki Ashitanari tzimatsi ojyiki anampitapaiyaawo. Iiromi otzimi, iiro nokantzimi niyaatai niwitsikapaimi tsika pinampitapaiyaawo.
3 Aririka niyaatai, niwitsikayitai tsika pisaikai, ompoña nompiyashitaimi naayitaimi, ari pintsipatapaina iirokaiti tsika nosaikai naaka.
4 Piyotaiyironi iirokaiti aatsi jiyaatantaitari tsika nosaikai".
5 Ari ikantanaki Tomás: "Pinkatharí, tii niyotzi tsika piyaati. ¿Tsikama nonkantyaaka niyotantyaawori aatsi?"
6 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Naaka 'Aatsi', 'Tyaaryoori', 'Añaamintotsi'. Apa impampithawokitaitina naaka, ari jariitaiya Ashitanariki.
7 Arimi piyopirotainami, ari piyotairimi iijatzi Ashitanari. Ari piyotakiri iroñaaka, iriitaki piñaapiintakiri".
8 Ikantanaki Felipe: "Pinkatharí, incha poñaayinari Ashitzimiri, tikaatsi pashini nonkowiri".
9 Ari ikantanaki Jesús: "Felipe, osamanitaki notsipatakimi iirokaiti, ¿tikiraama piyotana? Ikaatzi ñaakinari naaka, jiñaakiri Ashitanari. ¿Iitama pikantantari?
10 ¿Tiima pikimisantana ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori? Okaatzi nokantayitziri, tii naaka nintakaashiwaityaawoni nonkinkithatakotimiro. Iri Ashitanari tsipashiritanari, iriitaki antakaanawori jantawaitani.
11 Pinkimisantina ari nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori. Okompitzimotzimirika jiroka, iiro pikimisantaajaitziro nontasonkawintanti.
12 Inkaati kimisantainani naaka, ari intasonkawintantai irirori. Ari jimapirotanakiro intasonkawintanti, anaanakiro okaatzi jiñaakoitakinari, tima iro niyaatzimatai naaka nontsipatapaiyaari Ashitanari. Imapiro.

13 maawoni pairyagainani naaka inkowakotina jamanamanaatina, aritaki nimatakiniri. Ari onkantya inthaamintantyaariri Ashitanari, okantakaantziro jantzimotantakiri Itomi.
14 Iitarika pinkowakotainari pimpairyagaina naaka, aritaki nimatakimiro".

Ikajyaakagaitakiriri Tasorintsinkantsi

15 "Aririka pitakotaina, aritaki pinkimisantairo nokantakaantani.
16 Ari nonkamitairi Ashitanari jotyaantimi pashini Ookaakowintimini,
17 Tasorintsipirori jinatyi, iriitaki tsipashiritapiintaimini. Iriima isaawijatziiti iiro isaikimotziri, tima tii okantzi jiñiiri tii jiyotziri iijatzi. Irooma iirokaiti piyotaiyirini, tima isaikimotakimi, iri nampishiritantaimini.
18 Iiro pikimitari miritzi jookawintaitziri, ari nompiyashitaimi.
19 Irootaintsi, iiro jiñaayitaana isaawijatziiti. Irooma iirokaiti ari piñaayitaina, kañaaniri pinkantaiya tima kañaaniri ninatzi naaka.
20 Aripaiti piyoyitai notsipashiritari Ashitanari, iijatzi iirokaiti pitsipashiritana, ari nokimitari naaka notsipashiritaimi iirokaiti.
21 Inkaati kimisantapaantitainani, joñaagantziro tyaaryoopiroini jitakotana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari, iijatzi naaka ari nitakotaiyaari, ari noñaagaiyaari".
22 Ikanta Judas (kaari Iscariote) josampitanakiri: "Pinkatharí, ¿Iitama poñaagantaiyaanari naakaiti, iiro poñaagaari pashiniiti?"
23 Jakanaki Jesús: "Ikaatzi itakotanari naaka, ikimisantapaantitana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari. Ari nokaatairi Ashitanari nontsipashiritaiyaari jirikaiti.
24 Iriima kaari itakotinani, ipiyathapaantitakina. Tii naaka yotashiwaityaawoni okaatzi nokantakimiri, aña Ashitanari otyaantakinari iri yotakaanawori.
25 Nokamantatziimiro maawoni jirokapaini iinta nosaikimotzimi.
26 Iriima Tasorintsinkantsi, Ookaakowintimini, jotyaantimiri Ashitanari poyaatinani, iri yotaapaakimironi maawoni, inkinkishiritakaimiro okaatzi nokantayitakimiri.
27 Kamiitha pisaikayitai. Tii iro nonkinkithatakotashitya tsika okanta isaikakaantzi isaawijatziiti. Aña naaka matzirori pisaikantaiyaari kamiithapiroini. Iiro powashiriwaitashita, iiro pithaawawaitashita iijatzi.
28 Aritaki pikimakina nokantaki: 'Iro niyaatai, ompoña nompiyi ari ankaatai asaikayitai'. Ari pitakopirotainami, iiro powashiriwaitami nookayitanaimi, aña pinkimoshiriwintinami piyotaki niyaatatyi Ashitanariki, anaataikinari natziritapaintzi.
29 Nokamantatziimiro jiroka, pinkinkishiritantyaari paata, imonkaatapaatyaarika.
30 Iiro nokinkithawaitsitakaimi, tima aatsikitaki pinkathariwintantawitachari kipatsiki. Okantawitaka tii ipinkathariwintana naaka.
31 Aritaki onkantya, iro jiyotantyaari isaawijatziiti nitakotari naaka Ashitanari, nantziniri okaatzi ikantanari irirori. Pinkatziyaiyini. Thami aati".

15

Ikimitawo Jesús oponkitzitha pankirintsi

1 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Naaka kimitawori oponkitzithapiro pankirintsi. Iriima Ashitanari iri kimitakariri pankitzirori.

2 Iirorika okithokitzi nochiwatha, ichikachiwathatziro ashitawori.
Irooma otzimi kithokitatsiri, jowamiithachiwatziro, jowaankiityaakotziro
onkini onkithokipiroti.
3 Kimitaka aritaki kaankiityaakotakimi iirokaiti, okantakaimi ñaantsipaini
nokamantayitakimiri.
4 Apaani ochiwatha pankirintsi chootaryaathataintsiri iiro okithokitai,
aña ontzimatyii ojyookantyaawo oponkitzitha. Ari okimitari iijatzi iirorika
poisokirotana, iiro okantzi pantairo kamiithari.
5 Naakataki kimitakawori oponkitzitha pankirintsi, irooma iirokaiti
pikimitakawo nochiwatha pinayitzi. Ikaatzi oisokirotanari naaka ari
nokimitsitakari irirori, kimiwaitaka ojyikimi inkithokipirotai. Iirorika pit-
sipashiriyitana, tikaatsi pantayitai.
6 Ikaatzi kaari oisokirotinari naaka, ari nookawintairi. Ari inkimi-
taiyaawo okamachiwathatzi pankirintsi, jagaitziro intagaitiro.
7 Oisokirorika powayitaina, pintyaaryoowintairo okaatzi niyotaakimiri,
pinkowakotairi Ashitanari oitarika pikowiri, aritaki jimatakimiro.
8 Aririka pimatanairo jojyakaawintaitakiri kithokipirotatsiri pankirintsi,
aritaki jiyotaimi imapiro niyotaanitaimi. Iro impinkathaitantyaariri Ashita-
nari.
9 Antawoiti nitakotaimi, nojyakari Ashitanari jitakotana naaka. Pinin-
taawaityaawo nitakotaimi.
10 Iikirorika pinkimisantanakityiiro nokantakaantani, ari pinintaawait-
aiyaawo nitakotanka, nokimitairo naaka nokimisantapaantitziri Ashitanari
nonintaawaitawo jitakotanka.
11 Iro nokamantantzimirori jiroka inkini ankimoshiriti, irootaki pinki-
moshiripirotantyaari iiroka.
12 Jiroka nokantakaantani: Pitakotawakaiya nokimitairo naaka nitako-
taimi iirokaiti.
13 Iitarika shiniwintariri inkamawintiri jaapatziyani, joñaagantatziiro ji-
takopirotanka.
14 Naapatziyani pinatzi iirokaiti aririka pantanairo nokantzimiri.
15 Aritapaaki nokimitakaantzimi ompirataari, tima apaani ompirataari
tii jiyotzi okaatzi jantayitziri ompirataririri. Aña nokimitakaantzimi naap-
atziyani, tima nokamantaimiro maawoni ikantanari Ashitanari.
16 Tii iiroka iyoshiitakinani, aña naaka yoshiitaimi iirokaiti.
Naakataki otyaantimini piyaati tsikarika, pinkimitakotaiyaawo
pankirintsi kithokipirotatsiri, ari pinkantapiintanakitya. Ari onkantya
jimatantaimironi Ashitanari oityaarika pinkowakotiriri pimpairyaayitaina.
17 Jirokataki nokantakaantzimiri: Pitakotawakaiya".

Inkisaniintimi isaawijatziiti

18 "Aririka piñaakiro inkisaniintanakimi isaawijatziiti, pinkinkishiritiro
ari ikantaitakina naaka ikisaniintaitakina.
19 Irojatzi pojyakotyaarimi isaawijatziiti, ari jitakotakimimi,
ikimitawakaa irirori jitakotawakaiyani. Irooma niyoshiitaimi naaka,
pitsipawitari isaawijatziiti, irootaki ikisaniintantzimiri. Kimiwaitaka
kaarimi iiroka isaawijatziiti.
20 Pinkinkishiritiro nokantsitakimiri: Tii ipinkathaitziri ompirataari
janaakotiri ompirataririri. Ari inkimitaitimiri iirokaiti inkowaiti intsi-
tokaitimi, inkimitaitina naaka. Iitarika kimisantapaantitakinani naaka,
aritaki inkimisantaitakimi iirokaiti.
21 Iro inkowaitantyaari intsitokaitimi, naakataki intsitokawintaiti, okan-
takaantziro tii jiyotaina iri Pawa otyaantakinari.

22 Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iiromi nopoki niyotaayitairi. Iro kantacha iiro okantai jimanakotairo iyaaripironka.
23 Ikaatzi kisaniintakinari naaka, ikisaniintakiri iijatzi Ashitanari.
24 Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iiromi notasonkawintaki jiñaantakawori kaari jiñaapiintaitzi. Okantawitaka jiñaayitakiro jirokapaini, iikiro ikisaniintatyaana, ikisaniintsitakari iijatzi Ashitanari.
25 Ari okantzimaita, tima ontzimatyii imonkaatya osankinarintsi, kantatsiri:
Ikisaniintashiwaitakina.
26 Aririka impokaki 'Ookaakowintaniri', Tasorintsipirotatsiri, notyaantapaimiri nontsipatyaari Ashitanari, iriitaki yotashiritakaimini piyotantinari naaka.
27 Impoña pinkinkithatakotaina iirokaiti, aritaki pitsipatsitakina owakiraini atantanakawori".

16

1 "Iro nokantantzimirori jirokapaini, iiro powajyaantantawo pawintaashiritaina.
2 Ari piñaakiro iiro ishinitaimi pintyagai tsika japatotapiintaita. Ari piñaakiro iijatzi intsitokaitimi, jiñaajaantaiti jantatziiniri Pawa kamiithari.
3 Iro jimatantyaawori jiroka, tima tii jiyotziri Ashitanari, tii jiyotana iijatzi naaka.
4 Aririka imonkaatatya jiroka, iro pinkinkishiritantyaawori nokantakimiri. Irootaki nitantzimirori nokamantzimiro".

Jantakaantziri Tasorintsinkantsi

"Tii nokamantsitzimiro owakiraini jiroka, tima irojatzi notsipayitzimi.
5 Irootaintsi niyaatai nontsipatapaiyaari otyaantakinari. Tikaatsimaita osampitakowintironi tsika niyaatai,
6 apa powashiritaiyani pikimakina nokantakimiro jirokapaini.
7 Pinkimi nonkantimiro tyaaryoori. Iro kamiithatzimotimini iirokaiti niyaatai. Tima iirorika niyaatai, iiro ipoki iitachari 'Ookaakowintaniri' intsipashiritaimi. Irooma aririka niyaatai, naaka otyaantapairini.
8 Aririka impokapaaki Tasorintsinkantsi, iri ooñaawontapaakinirini ikinkishiriwaitari isaawijatziiti, tima ikinakaashiwaitakawo ikinkishiritakotziro kaaripirokantsi, kamiithashirinkantsi, yakawintaantsi.
9 Ari jiyotakaayitairi iro kaaripirokantsi iirorika ikimisantaitana naaka.
10 Ari jiyotakaayitairi iro kamiithashirinkantsi, nimatziro naaka nowamiithashiritantzi, tima niyaatairika Ashitanariki iiro jokitaitaana.
11 Ari jiyotakaayitairi iita jiyakawintaitakiri, iriitaki pinkathariwintakiriri isaawijatziiti.
12 Iinirotatsi ojyiki nonkantimiri, kimitaka aritaki anaanakimi nokantakimiri.
13 Aririka impokaki Tasorintsipirori, iriitaki yotaapaakimironi maawoni tyaaryoori. Tima iiro jiñaawaitashitawo ikowashitari iririori, aña inkamantantiro ikimakiri. Ari jiyotakaimiro onkaati awijatsini paata.
14 Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti, ari onkantya jiyotantaityaawori nowaniinkawo.
15 Tima okaatzi jiyotanitari Ashitanari, irojatzi niyotanitari naaka. Irootaki nokantantakari: 'Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti' ".

Onkantawitya powashiritya, aritaki pinkimoshiritai

16 “Kapichitapaaki iiro piñaana, iro osamaniwitatya ari piñiina iijatzi. Tima
niyaataatyi Ashitanariki”.
17 Ikanta jiyotaani josampitawakaanaka: “¿Iitama ikantakotziri? Ikantakai
kapichitapaaki iiro añaayitairi, iro osamaniwitatya ari añagairi iijatzi, tima
jiyaatatyi Ashitaririki.
18 ¿Iitama ikantakotziri ‘kapichitapaaki?’ Tii akimathatziro iita
ikinkithatakotziri”.
19 Ari jiyotaki Jesús ikowaiyatziini josampitiri, ikantanakiri: “Nokan-
taiyakimini: ‘Kapichitapaaki, iiro piñaana, iro osamaniwitatya ari piñiina
iijatzi’. ¿Irooma posampitawakaari?
20 Ari piñairo piraawaitaiya, owashiri pinkantaiya, piñaaminthatiri isaaw-
ijatziiti ikimoshiritaiyini. Onkantawitya powashiriwaitya, aritaki piñiiro
pinkimoshiriti. Imapiro.
21 Aririka ontzimaaniti tsinani, okimaatsiwaita. Aririka intzimaki
owaiyani, ompiyakotanakiro okimaatsiwaitaka okimoshiriwintanakitziiri
iinchaanikiti.
22 Ari onkimityaari iijatzi, ontzimatyii powashiriwaitya iirokaiti. Aririka
piñaawaina, ojyiki pinkimoshiritanai, tikaatsi owashiritakaimini.
23 Paata tikaatsi posampitainari. Iri Ashitanari mataimironi oitarika
pinkowakotinari pimpairyaayitaina.
24 Pamanapiintari Ashitanari pikowakotziri oitarika, pikamiminthawait-
ashitari. Irooma aririka pinkowakotairi, ontzimatyii pimpairyaapiintaina
naaka. Aririka pinkantya pinkowakotapiintairi, aritaki jimatakimiro,
irootaki pinkimoshiritantaiyaari”.

Noitsinampaakiro naaka isaawijato

25 “Nojyakaawintatziimiro maawoni nokinkithatakotakimiri. Iro kan-
tacha irootaintsi imonkaatya iiro nojyakaawintaimiro, aña koñaawoini
nonkinkithatakotaimiri Ashitairi.
26 Paata, ari piñaayitairo iirokaiti pimpairyagaina pinkowakotairi Ashita-
nari. Tii naaka kamitakowintaimini.
27 Iriitaki Ashitairi itakoyitaimiri iirokaiti. Iro jitakotantzimiri, tima
pitakoyitana naaka, pikimisantakina nopoñaakawo naaka Pawaki.
28 Nopoñaanaka Ashitairiki nopokantakari jaka kipatsiki. Iro nookawin-
tanairo kipatsi iro nompiyi Ashitairiki”.
29 Ipoña ikantanaki jiyotaani: “Koñaatanaki piñaawaitziri, tii pojyakaaw-
intawaitziro.
30 Noñaakimi piyotziro maawoni tsikarika oiyita, tii okowajaanta intzimi
osampitimini, aña piyotziro iitarika ikinkishiritari. Irootaki nokimisantan-
tari imapiro pipoñaaka Pawaki”.
31 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Arima, kimisantaimi iroñaaka?
32 Monkaatapaaka. Irootaintsi, piñaayitiro pintzimpooki pinkinayiti
tsikarika, ari pookawintanakina apaniroini. Iro kantacha tiimaita nosaiki
apaniroini, aña Ashitanari tsipatanari.
33 Nokamantayitzimiro maawoni jiroka onkantya piñaantyaawori kamiitha
pisaiki pintsipatina naaka. Jaka isaawiki, ojyiki piñaashiwaityaawo. Iro
kantacha, pishintsishiriyiti. Tima noitsinampaakiro naaka isaawijato”.

17

Jesús jamanakotari jiyotaani

1 Ikanta ithonkakiro ikantakiro jirokapaini, aminanaki Jesús inkitiki,
ikantanaki: “Ashitanarí, monkaapaititapaaka. Poñaagantairo jowaniinkawo
pitomi, iroñaagantsityaawo iijatzi pitomi powaniinkawo iiroka.
2 Iirokataki owakiriri ipinkathariwintantariri maawoni atziri,
inkañaanitakaantyaariri ikaatzi pashitakaakariri.
3 Aririka jiyoitaimi apaniroini Pipawapirotzi iiroka, jiyoitairi Jesucristo
potyaantakiri, ari inkañaanitakairi.
4 Noñaagantakimiro powaniinkawo jaka kipatsiki, nothotyaakimiro pikan-
takinari nantiro.
5 Pishinitina nontsipataimi, Ashitanarí, ari ankaati añaayitairo owani-
inkawo akimita kitziroini tikiraamintha awitsikiro kipatsi.
6 Jirikaiti piyoshiitairi pashitakaanari, niyotaayitairi iitarika iiroka.
Iirokataki ashitsitariri, ipoña pashitakaayitanaari naaka. Nokimisantakaay-
itaimiri piñaani.
7 Ikinkishirita, okaatzi niyotanitari naaka, iirokataki yotakaanawori.
8 Niyotaayitairi okaatzi piyotakaanari, ikimisantanakiro jirikaiti. Ikink-
ishiritanaa tyaaryoo nokaatzimi iiroka, ikimisantanai iirokataki otyaantak-
inari.
9 Naakataki kamitakowintziriri jirikaiti. Tii iri nonkamitakowinti nampi-
tashiwaitawori kipatsiki, aña nokamitakowintatziiri pashitakaanari.
10 maawoni nashitari naaka irijatzi pashitari iiroka. Ikaatzi pashitari
iiroka irijatzi nashitari naaka. Tima iriitaki oñaagantaironi nowaniinkawo.
11 Iiro nosaikanai jaka isaawiki, niyaatai nontsipatapaimi iiroka, irooma
jirikaiti iikiro isaikanakityi. Ashitanarí Tasorintsi, pinkimpoyaawintiri
impairyaapiintantimini, iro jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa aaka.
12 Iinta notsipayitari jaka isaawiki, naamaakowintari, nokimpoyaaw-
intziri ipairyaapiintantzimiri. Iiro itzimayitai piyashiwaitaachani, apatziro
inkantakaiyaawo jiitaitziri ‘Otomi piyashiwaitaantsi’, ari imonkaatyaari
okinkithatakotakiri Osankinarintsipirori.
13 Iro niyaatai pisaikinta iiroka. Irootaki nokantantawori jirokapaini iinta
nosaiki isaawiki, inkimitantyaanari naaka inkimoshiritaiyini kamiithaini
jirikaiti.
14 Niyotaakiri piñaani, owanaa ikisaniintaitanakiri, tima tii ikimitanaari
isaawijatziiti, nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi.
15 Tii nokowakotzimi paayitairi isaiki jaka isaawiki, apa pinkimpoyaawin-
tairi ikaaripirotakaitzirikari.
16 Nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi, iijatzi jirikaiti tii jojyanaari
isaawijatziiti.
17 Pintasorintsishiritakairi jaakowintanaiyaawo tyaaryoori. Tima tyaary-
oori inatzi piñaanitari iiroka.
18 Pikimitaakina naaka potyaantakina nosaikimotiri isaawijatziiti, ari
nonkimitairi iijatzi iriroriiti notyaantairi isaikimotairi.
19 Okowapirotya nontasorintsishiritai noshiniwintaiyaari jirikaiti,
onkantya intasorintsishiritantaiyaari iijatzi irirori.
20 Tii apa nonkamitakowintiri jirikaiti, aña nokamitakowintsitari inkaati
kimisantainani aririka inkinkithatakaayitairi jirikaiti.
21 Namanakowintari maawoni jirikaiti onkantya jiwithaawakaan-
taiyaari, apaani inkantaiya jiwithaanaimi iiroka. Ashitanarí, akimita aaka
awithaawakaa, ari inkimitaiyaari iijatzi iriroriiti jiwithaawakaapirotaiya,
onkantya inkimisantantaiyaari isaawijatziiti iirokataki otyaantakinari.

22 Jiroka nowaniinkawo, okaatzi poñaagakinari, irojatzi nimatairi naaka
noñaagairi iriroriiti. Ari onkantya jiwithaawakaantyaari, akimitawakaa
aaka.
23 Tima pitsipashiritana iiroka, ari nokimitsitari iijatzi naaka notsipashiri-
tari iriroriiti, ari onkantya jiwithaawakaantyaari. Iro inkinkishiritantyaari
isaawijatziiti iirokataki otyaantakinari, antawoiti pitakotakari pikimitaak-
ina naaka antawoiti pitakotakina.
24 Ashitanarí, iirokataki ashitakaakinariri jirikaiti, nokowi intsipataina
tsika nosaikai naaka, jiñaantaiyaawori nowaniinkawo. Iirokataki owani-
inkatakaakinari, tima pitakotsitakina kitziroini tikiraamintha iwitsikaata
kipatsi.
25 Ashitanarí tampatzikashiriri, tii jiyotaimi isaawijatziiti. Iro kantacha
naaka niyotzimi, iijatzi jirikaiti jiyotzi iirokataki otyaantakinari.
26 Niyotaayitairi iitarika iiroka, iikiro niyaatakaatyiiro niyotairi, tima
notsipashiritaari, nitakoyitaari pikimitaakina naaka pitakotakina".

18

Jagaitakiri Jesús
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

1 Aritaki ithonkanakiro ikantayitakiro jiroka, shitowanaki Jesús itsi-
patanaari jiyotaani jiyaatiro intatsikironta owaryiinkariti jiitaitziro "Ce-
drón". Ari otzimiri pankirintsimashi, tsika janta isaikapaaki Jesús itsipayi-
takari jiyotaani.
2 Jiñiitawo iijatzi Judas jirika pithokashitantachani, tima ari isaikakaapi-
intziri Jesús jiyotaani janta.
3 Ari jariitapaaka Judas itsipatapaakari owayiriiti, itsipatakari
aamaakowintawori tasorintsipanko jotyaantakiri ijiwari Ompiratasorintsi-
taari, jotyaantani iijatzi Fariseo-paini. Joirikayitapaakiro itsitokaminto,
jamaki iijatzi jootaminto.
4 Iro kantacha Jesús jiyotsitakawo maawoni awijyimotirini,
ishitowashitanakiri, josampitawakiri: "¿Iitama paminaminatziri?"
5 Ikantaiyini jirikaiti: "Naminaminatatziiri Jesús Nazaret-jatzi". Ari
ikantzi Jesús: "Naakataki". Jirika Judas pithokashitaniri ari itsipatakari
jirikaiti.
6 Jiñaawaitanaki Jesús, ipiyaponthotaiyanakani itaapiiki, tyagaiyanakini.
7 Japiitanakiri Jesús, josampitziri: "¿Iitama paminaminatziri?" Japi-
itanakiro iririori, ikantzi: "Naminaminatatziiri Jesús Nazaret-jatzi".
8 Ari japiitanakiri Jesús, ikantziri: "Aritaki nokantakimi naakataki.
Naakarika paminaminatzi, potyaantairi notsipayitakari, jiyaataita".
9 Ari imonkaatari ikantsitakari Jesús: "Ashitanarí, ikaatzi pashitakaaki-
nari, iiro ipiyakaantawaita apaani".
10 Ikanta Simón Pedro, otzimimotziri iririori josataaminto,
jinoshikanakiro, itotsitakiri ikimpitapironampi iitachari Malco, jotsikatani
Ompiratasorintsipirori.
11 Ipoña Jesús, ikantanakiri Pedro: "Powairo posataaminto. Iri Ashita-
nari shinitakinari nonkimaatsiwaityaawo jiroka, ¿iiroma okantzi nimonkaa-
tiniri?"*

* **18:11** Jiroka ikantakotakiri jaka Jesús: "Iri Ashitanari shinitakinawori nonkimaatsiwaityaawo jiroka". Irojatzi ojyawori inkantimi: "Iri Ashitanari shinitakinawori nomirityaawo kipijyaari". Iro ojyakaawintacha aririka inkimaatsiwaitaiya, okimiwaitawo jimiriyiitawo kipijyaari.

Jaitanakiri Jesús Ompiratasorintsipiroriki
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

12 Ikanta owayiriiti itsipatakari ijiwari, iijatzi ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko jotyaantani Judá-mirinkaiti, joirikanakiri Jesús, joojotanakiri.
13 Ari jitapaintawo ikinakaanakiri ipankoki Anás. Iriitaki rikonkiri Caifás Ompiratasorintsipirotatsiri.
14 Jirika Caifás iriitaki kantakiriri kitziroini Judá-mirinkaiti: "Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai".

Ityaaki Pedro iniyankiitiritiki Anás
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, joyaatakowintanakiri Jesús. Jirika pashini yotaari, iñaapiintani jinatzi Ompiratasorintsipirori, irootaki ityaantapaakari joyaatakowintakiri Jesús.
16 Iriima Pedro ari ikatziyapaakari jantakironta otantotsiki. Jirika yotaari iñaapiintani Ompiratasorintsipirori, ikinkithawaitakaakiro aamaakowintawori ashitakowontsi, iro omontyaantakariri iijatzi Pedro.
17 Okanta aamaakowintawori ashitakowontsi, osampitakiri Pedro: "¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?" Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Tii naaka".
18 Tima okatsinkaityaatzi, jirikaiti ompirataari itsipatakari aamaakowintawori tasorintsipanko jowaampataiyakini paampari. Ari isaiki jakitsitaiyani. Ari itsipatakari iijatzi Pedro jakitsitaiyani paampariki.

Anás josampitziri Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Ikanta Ompiratasorintsipirori jitanakari Jesús josampikowintziri jiyotaanipaini, iijatzi okaatzi jiyotaantakiri.
20 Ari ikantanaki Jesús: "Nokinkithatakaapiintakiri maawoni atziriiti. Niyotaantapiintaki japatotapiintaita iijatzi tasorintsipankoki, japatotaiyani maawoni Judá-mirinkaiti. Tii nimanakaawo okaatzi nokinkithayitziri.
21 ¿Iitama posampitantanari naaka? Posampitiri ikaatzi kimayitakinari. Iriiyitaki yotzirori okaatzi nokantayitakiriri".
22 Jakakiri Jesús, apaani aamaakowintawori tasorintsipanko ipajapootanakiri, ikantziri: "¿Arima pinkantiri pakiri Ompiratasorintsipirori?"
23 Jakanaki Jesús, ikantanakiri: "Tzimatsirika kaaripirori noñaawaitakiri, pinkantinawo tsika otzimi. Aña okaatzi noñaawaitakiri kamiitha inatzi. ¿Iitama pipajapootantanari?"
24 Ikanta Anás jotyaantakiri isaiki Caifás Ompiratasorintsipirotatsiri, joojotaka.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

25 Irojatzi ikatziyaka Pedro jakitsiwaita paampariki. Ari josampiitakiri: "¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?" Ari jotikanakiro Pedro, ikantanaki: "Tii naaka".
26 Ikanta osamaniityaaki josampitairi iijatzi jompiratani Ompiratasorintsipirori, iriitaki ijyininkathori itotsitakiri inkaanki ikimpita, ikantziri: "¿Kaarima iiroka noñaaki itsipatzimi pankirintsimashiki?"
27 Ari japiitanakiro Pedro jotikañaanitantzi, aripaiti jiñaanaki tyoopi.

Jaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mt. 27.1-2, 11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5, 13-25)

28 Aritaki kitiijyitzimatanaki, jomishitowaitanairi Jesús ipankoki Caifás,
jaitanakiri isaikinta Pilato ijiwariti Roma-jatzi. Tii ityaiyapaakini Judá-
mirinka ipankoki Pilato, tima aririka intyaapankotakiri ipiyathatakawo
Ikantakaantaitani ikitiwathatantaitari, iiro okantzi joimoshirinkiro kiti-
ijyiri Anankoryaantsi.
29 Irootaki ishitowantapaakari Pilato, ikinkithawaitakairi, ikantziri:
"¿Iitama jantakiri jirika atziri?"
30 Ikantaiyini irirori: "Iiromi ikaaripirotzimi jirika, iirotya namirimi
jaka".
31 Ikantzi Pilato: "Paanairi iirokaiti, powasankitairi tsika okantzi ikan-
takaantaitzimiri". Ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: "Añа tii pishinitapiintina
nashiryaantya naaka".
32 Ari imonkaatakari ikantsitakari Jesús tsika onkantya jowamaitiri.
33 Ipoña ipiyanaka Pilato ityaapaintzi inthomainta ipankoki, ikaima-
paakiri Jesús, josampitakiri: "¿Iirokatakima Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?"
34 Ari ikantzi Jesús: "¿Piyotashitawoma posampitanari? Kimitaka tzimatsi
iita kantakimiri iitarika naaka".
35 Jakanaki Pilato: "¿Naakama Judá-mirinka? Añа iri pijyininkaiti amakimiri
jaka itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari. ¿Iitama pantakiri?"
36 Ari ikantzi Jesús: "Tii nopinkathariwintantzi naaka jaka isaawiki. Ari
onkantyaami, aritakimi piñaakimi ojyiki nowayiriti piyakowintinani, iiro
jaakaantantana Judá-mirinkaiti. Tii ari nompinkathariwintanti jaka".
37 Japiitanakiri Pilato josampitanakiri: "¿Arima, iirokataki Pinkathari?"
Ari ikantzi Jesús: "Iirokataki kantaintsiri. Irootaki notzimantakari, irootaki
nopokantakari jaka kipatsiki nokinkithatakotairo tyaaryoori. Tima ikaatzi
kamaitanaawori tyaaryoori, ikimisantapaantitana".
38 Ari ikantzi Pilato: "Irojatzitawiitacha, tyaaryoori". Ikantanakiri, shi-
towanaki ipiyotaiyakani Judá-mirinkaiti, ikantapairi: "Tiitya noñiiro iitya
inkinakaashityaari jirika atziri.
39 Poimoshirinkapiintziro Anankoryaantsi, pamitaiyawoni nomishitowi
apaani jaakaantaitziri. ¿Nomishitowakaantairima jiitaitziri 'Piwinkathariti?' "
40 Ari ikaimaiyanakini maawoni, ikantaiyini: "¡Iiro pomishitowiri jirika!
¡Iri pomishitowi Barrabás!" Jirika Barrabás, koshintzi jinatzi.

19

1 Ikanta Pilato ipajatakaantakiri Jesús.
2 Ikanta owayiriiti jimpitatapotaki kitochii ikimitakaantakiro amathair-
intsi, jamathaitakiri Jesús. Ipoña ikithaatantakari pitzirishimawotatsiri
kithaarintsi.*
3 Ari ipiyowintapaakari, ishirontaminthawaitari ikantaiyirini: "¡Jirikatá
Iwinkathariti Judá-mirinkaiti!" Ipajapootzimaitari.
4 Iijatzi ishitowapai Pilato, ikantapairi Judá-mirinkaiti: "Paminiri, jirika
nomishitowakiri piyotantyaari tii noñi oita ikinakaashitakari jirika".
5 Ishitowapaaki Jesús jamathaitakawo kitochiitapo, ikithaatakawo iijatzi
pitzirishimawotatsiri kithaarintsi. Ikantzi Pilato: "¡Jirika atziri!"
6 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari iijatzi aamaakowintawori tasor-
intsipanko, ikaimaiyanakini, ikantaiyini: "¡Pimpaikakotakaantiri! ¡Pimpaikako-
takaantiri!" Ikantzi Pilato: "Jirika paanakiri iirokaiti pimpaikakotiri, tii noñi
naaka oita inkinakaashityaari jirika".

* **19:2** Tima irootaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaiyitawo poriryaatatsiri, ikithaayitawo ii-
jatzi kithaarintsi pitzirishimawotatsiri.

7 Jakaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Tzimatsi Ikantakaantaitanari, ontzimatyii jowamagaitiri jirika, ikimitakaantashiwaitaka Itomi Pawa”.
8 Ikimawaki Pilato ikantaiyakini ikimitakaanta Itomi Pawa jinatzi, owanaa ithaawanaki.
9 Iijatzi ipiyanaa inthomainta ipankoki, josampitapaakiri Jesús: “¿Tsikama pipoñaaka iiroka?” Tiimaita jaki Jesús.
10 Ikantzi Pilato: “¿Iiroma pakana? ¿Tiima piyotzi pinkatharipirori ninatzi naaka, ari onkantaki nompaikakotakaantimi, ari onkantaki iijatzi nomishitowakaantimi?”
11 Ipoña jakanaki Jesús, ikantzi: “Iiromi ikantakaawo Jinokijatzi, iirotya pipinkatharipirotzimi. Iroowa nonkantimiri naaka, iri mapirotakirori ikaaripirotzi amakinari jaka, anaanakiro piyaaripironka iiroka”.
12 Ari ikowitanaka Pilato jomishitowakaantairimi Jesús, iro kantacha iikiro ikaimotaiyatziirini Judá-mirinkaiti ikantaiyini: “¡Aririka pomishitowakaantairi jirika, tii paapatziyari piwinkathapiroriti César! ¡Iitarika ojyakotyaarini jirika atziri, ikimitakaantawaita pinkatharimi jinatyi, iksanaiintatziiri César!”
13 Ikanta ikimawaki Pilato, jamakaantakiri Jesús, jagaitanairi ipiyowintaitakari, joosaikapaakiri tsika jaminakoitapiintziri iyakawintaari, jiitaitziro “Mapipankaa”, iro jiitaitziri iijatzi iñaaniki Heber-paantiri “Gabata”.
14 Ikanta jiwitsikawintaitawo Anankoryaantsi joimoshirinkaitiro, ari tampatzikatapaaki ooryaatsiri. Ikantziri Pilato jirikaiti Judá-mirinka: “¡Jirika Piwinkathariti!”
15 Iikiro ikaimaiyatziini jirikaiti, ikantzi: “¡Inkami! ¡Inkami! ¡Pimpaikakotakaantiri!” Ari ikantzi Pilato: “¿Kantatsima nompaikakotakaantiri piwinkathariti?” Ari jakaiyanakini ijiwari Ompiratasorintsitaari, ikantaiyini: “¡Iri César nowinkathariti, tikaatsi pashini!”
16 Ikanta Pilato, joipiyairi Jesús jaanairi Judá-mirinkaiti impaikakotiri. Ari jaanakiri.

Ipaikakoitakiri Jesús irojatzi ikamantakari (Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)

17 Iriitaki natanakirori Jesús inchakota impaikakoitantyaariri, jataki jiitaitziro “Atziriitoni”, irojatzi jiitaitziri iñaaniki Heber-paantiri “Gólgota”.
18 Ari ipaikakoitakiri, itsipatsitakiri apiti atziri, apaani jowatzikakoitaki jakopiroriki, jowatzikakoitakiri pashini jampatiki.
19 Ikanta Pilato jontarikakaantaki ipaikakoitakiri Jesús osankinarintsi, kantatsiri: “JESÚS NAZARET-JATZI, IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI”.
20 Ojyiki Judá-mirinkaiti ñaanatakirori osankinarintsi, tima tii intainapirotzi osaiki nampitsi, tsika ipaikakoitakiri Jesús. Tima josankinaitakiro jiroka osankinarintsi iñaaniki Heber-paantiri, iñaaniki Grecia-paantiri, iñaaniki Romajatzi.
21 Irootaki jiyaatantakari ijiwari Ompiratasorintsitaari jiñiiri Pilato, ikantakiri: “Iiro posankinatziro: ‘Iwinkathariti Judá-mirinkaiti’. Aña onkantatyiimi posankinatakaanti: ‘Kimitakaantashiwaitachari iwinkathariti Judá-mirinkaiti’ ”.
22 Iro kantacha Pilato, ikantanakiri: “Okaatzi nosankinatakiri, ari ashi owatyiiro osankinataka”.
23 Ikanta jimatakiro owayiriiti ipaikakotakiri Jesús, jaitsitakiri imanthaki, tii apintakotata itotakiro, ipawakaayitakawo ikaataiyini. Ipoña jaitsitakiri iijatzi iithaari, tii owawikotatya, apaani okanta jontyagaitziro irojatzi isaawiki.

24 Ari ikantawakaiyani owayiriiti: “Iiro asagaawaitziro jiroka, apa
añaariwintyaawo, ari añiiro iita ayironi”. Ari imonkaatari Osankinar-
intsipirori, kantatsiri:
Ipawakaayiitakawo nomanthaki.
Iñaariwintaitakawo noithaari.
Irootaki jantakiri owayiriiti.
25 Okanta janta ipaikakoitakiri Jesús ari osaikitakari inaanati otsipatakawo
irinto, María iina Cleofas, iijatzi María Magdala-jato.
26 Ikanta Jesús jiñaakiro inaanati, otsipatakari jiyotaani jitakopirotari, ikan-
tanakiro inaanati: “Tsinaní, iriitaki pintomitaiyaari jirika”.
27 Ipoña ikantanakiri jiyotaani: “Irootaki pinaanatitaiyaari jiroka”. Aripaiti
osaikapankotanakiri jirika iyotaari.
28 Okanta awijayitaki maawoni jiroka, yotaki Jesús aritaki jimonkaatakiro,
ikaimanaki: “¡Nomiriwí!” Ari imonkaatari okinkithatakotakiriri Osankinar-
intsipirori.
29 Ari osaikakotakiri kipijyaari janta kowitziki. Jaanaki inchashithaki,
jankowitaki manthakintsi, jomitsitsiyakiro kipijyaariki, jowaankako-
takiniri ipaantiki Jesús.†
30 Jatsimiyawakiro Jesús jiroka kipijyaari, ipoña ikantanaki: “Othotyaa-
paaka maawoni”. Ari ithaminkotanaka, jatashirinkatanaki.

Josataamirikitaitakiri Jesús

31 Ari monkaatapaaka jiwitsikawintapiintawo kitiijyiri jimako-
ryaantaitari. Tii ikowi Judá-mirinkaiti inkatziyakoti ipaikakoitziri
kitiijyiriki jimakoryaantaitari, tima jiroka kitiijyiri iro ipinkathapiroitziri.
Irootaki ikowakotantariri Pilato intzinkaaporitaitiri paikakotaari
inkamantanatyaari thaankiini, jowatzikaryaakotiriita iijatzi.
32 Ikanta jiyaatanaki owayiriiti, itzinkaaporitapaakiri apaani itsipatakari
Jesús ipaikakoitziri, jimatakiri iijatzi pashini.
33 Ari ipithokashiwitanakari Jesús, jiñaatziiri kamaki. Irootaki kaari
itzinkaaporitantari irirori.
34 Josataamirikitashitanakari, yowanaki iriraani otsipatakawo jiñaa.
35 Jirika kinkithatzirori jiroka, iriitaki ñaakirori rokiki. Imapirotatya ika-
mantzimiri ari onkantya pinkimisantantyaari iijatzi iirokaiti.
36 Iro awijantakari jirokapaini imonkaatantyaari Osankinarintsipirori,
ikantaitaki:
Iiro itzinkaawaitaitziro itonki irirori.
37 Ikantsitaitaka iijatzi:
Ari jaminakoitakiri josataamirikitaitiri.

Ikitaitakiri Jesús
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

38 Ikanta okaatapaaki jiroka, José Arimatea-jatzi, ikamitairi Pilato,
ikantziri: “Pishinitinari naanairi Jesús”. Jirika José irijatzi kimisantziriri
Jesús, tiimaita jiyoitziri tima ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti. Ikanta Pilato
ishinitakiniri. Jataki José, jaanairi.
39 Ari ipokitsitapaaka iijatzi Nicodemo, jatashitakiriri pairani Jesús tsiniri-
paiti, jamakotapaaki kasankaari, ojyiki otinanka jiroka.‡

† **19:29** Kantakotachari jaka “inchashithaki”, irojatzi ikantayiitziri pairani “isopo”. ‡ **19:39** Jiroka kasankaari, itsipataayiitakiro mirra, owaaki inchashi jiitaitziri áloe. Ojyiki otinanka okaatzi 100 libra, irojatzi ikantaitatziri 30 kilo.

40 Ikanta José itsipatakari Nicodemo jaanairi Jesús, iponatantakari manthakintsi itziritantakari kasankaari. Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti ikitatapiintziri kaminkari.
41 Janta ipaikakoitakiri Jesús, ari otzimiri pankirintsimashi, ari otzimi owakiraari omoo tikira ikitaitantawoota.
42 Ari jowaitakiri Jesús, tima irootzimatapaaki kitiijyiri jimakoryaantapiintari Judá-mirinkaiti.

20

Jañaantaari Jesús (Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

1 Okanta awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, ananinkanaki María Magdala-jato amaityaaki iyaati omoonakiki jowaitakiri Jesús. Oñaapaatziiro otainkaki mapi jashitantaitakawori omoona.
2 Opoña opiyanaka iroori oshiyapirotanakitya iyaatashitiri Simón Pedro itsipatakari pashini yotaari, jitakopirotani Jesús, okantapaakiri: "¡Jagaitakiri Awinkathariti, tii ayotzi tsikarika jowaitairi!"
3 Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, jatanaki kitataariki.
4 Ishiyanakitya jiyaatanaki apitiroiti. Iro kantacha pashini ishiyapirotanakitya jookanakiri Pedro, iri itapaakawori jariitaka kitataariki.
5 Initapitapaaki omooki, jiñaapaakitziiro omaryaamawotaka iponaitantakariri, tiimaita ityaapaaki inthomainta.
6 Ari jariitapaaka Simón Pedro, ityaapaaki inthomainta, jiñaapaakiro iijatzi omaryaamawotaka iponaitantakariri.
7 Jiñiitapaakawo manthakintsi joojoyinaitantakari iitoki, inashita jowaitanakiro tii otsipatawo iponaitantakariri, kamiitha jotzipiyaitanairo.
8 Ipoña ityaapaaki iijatzi pashini yotaari itapaakawori jariitaka kitataariki. Jiñaapaakiro kantainchari, ari ikimisantapirotanaki.
9 Tikira ikimathatziro Osankinarintsipirori, aritaki jañagai Jesús.
10 Ipoña ipiyaiyaani ipankoki apiti yotaari.

Joñaagaawo Jesús María Magdala-jato (Mr. 16.9-11)

11 Ari osaiki María opatzimooki iraawaita. Okanta iraawaitaka, ari onitapitzi inthomainta omooki,
12 oñaatziiri apiti maninkari okitamaanikitaki iithaari, isaikaki tsika jomaryaawiitakari Jesús. Apaani isaikaki iitowiitakari, isaikaki pashini iitziwiitakari.
13 Ikanta maninkariiti, josampitakiro ikantziro: "Tsinaní, ¿iitama piraantari?" Akanakiri iroori, okantzi: "Tima jaitsiitakinari Nowinkathariti, tii niyotzi tsika jowaitairi".
14 Iro okantakitziini, ari opithokanaka, oñaatziiri Jesús, tiimaita iyotawairi iriitaki.
15 Ari josampitanakiro Jesús, ikantziro: "¿Iitama piraantari tsinaní? ¿Iitama paminiri?" Oñaajaantzi iroori iri ñaanatzirori aamaakowintawori pankirintsimashi, okantanakiri: "Pinkatharí, iirokarika aakiriri, pinkamantina tsika powakiri, niyaatiita naminairi".
16 Ari jiñaanatanakiro Jesús, ikantziro: "¡María!" Ari aminanakiri iroori, okantzi: "¡Raboni!" (iro ikantaitziri añaaniki aaka: "Yotaanarí".)

17 Ikantziro Jesús: “Aritaki potiyana, tima tikira niyaataita nontsipatapaiyaari Ashitanari. Iro kantacha piyaati pinkamantinari iyikiiti, iro niyaatai nontsipatapaiyaari Ashitanari tsika itzimi Ashitsitzimiri iijatzi iirokaiti. Iri Nowawanitari naaka, irijatzi Piwawanitsitari iirokaiti”.
18 Okanta iyaatanaki María Magdala-jato, okamantapaakiri maawoni yotaari oñagairi Awinkathariti, okamantapairi iijatzi okaatzi ikantakirori.

Joñaagaari Jesús jiyotaaniiti (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Okanta otsiniritanaki awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, apatotaiyakani iyotaari jashitakotaiyakani shintsiini ithaawantari Judá-mirinkaiti. Ari ityaapaakiri Jesús, ikatziyimotapaakari, jiwithatapaari ikantapairi: “¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti!”
20 Ikanta jiwithatapaari, joñaagapairi jako, iijatzi imiriki. Ikimoshiriyitaiyanakini jirikaiti jiñaawairi Awinkathariti.
21 Ipoña japiitanakiro Jesús, ikantziri: “¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti! Ikimitaakina jotyaantakina naaka Ashitanari, ari nonkimitsitaimiri iijatzi iirokaiti notyaantayitaimi”.
22 Ari itasonkiri yotaariiti, ikantziri: “Isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi.
23 Iitarika pimpiyakotairi iiroka jaka, aritaki ipiyakoitairi janta. Iriima kaari pimpiyakotai iiroka jaka, tii ipiyakoitairi iijatzi janta”.

Iisoshirinka Tomás

24 Ikanta Tomás itsipatapiintari 12 iyotaari, jiitaitziri “Tsipari”, tii isaiki irirori jariitantapaari Jesús.*
25 Ikanta pashinipaini iyotaari ikamantairi, ikantziri: “Noñiiri Awinkathariti”. Ari jakanaki Tomás, ikantziri: “Iirorika noñiiri tsika ipaikawakoitakiri, iirorika notyaantari jakoki, iirorika notyaantamirikitari iijatzi, iiro nokimisantzi”.
26 Okanta awijanaki 8 kitiijyiri, japiitairo yotaari japatotaiyani. Ari isaikitakari iijatzi Tomás irirori. Jashitakiro shintsiini ashitakowontsi, iro kantacha Jesús tyaapaaki, ikatziyimotapaari, jiwithatapaari ikantapairi: “¡Kamiitha pisaikayitai iirokaiti!”
27 Ikantapairi Tomás: “Jiroka nako, pintyaantawakotina, pintyaantamirikitina iijatzi. Iiro pikisoshiriwaitzi, ¡Pinkimisanti!”
28 Ari ikaimanaki Tomás, ikantanaki: “¡Nowinkathariti, Nowawani!”
29 Ikantzi Jesús: “Iro pikimisantantamachiitanakari piñaakina. ¡Kimoshiri inkantaiya kimisantaatsini kaari ñaajaitinani!”

Iita josankinaitantawori jiroka

30 Ojyiki japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani itasonkawintantaki, tiimaita osankinatakoyita maawoni jaka.
31 Iro osankinatantakari jirokapaini onkantya pinkimisantantaiyaari, jirika Jesús iriitaki Cristo, Itomi Pawa. Aririka pimpairyaapiintairi pikimisantairi, aritaki inkañaanitakaimi.

21

Joñaagari Jesús 7 Jiyotaani

* **20:24** Ikantakoitziri jaka “Tsipari”, irijatzi jiitaitziri pairani “Dídimo”.

1 Ikanta okaatapaaki jiroka, japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani,
inkaarithapiyaaki jiitaitziri Tiberias. Jiroka okantaka.
2 Ari itsipatawakaiyani isaiki Simón Pedro, Tomás jiitaitziri iijatzi "Tsi-
pari", Natanael poñaachari Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, itomipaini Zebedeo,
ipoña apiti pashini iyotaari.*
3 Ipoña ikantzi Simón Pedro: "Niyaatatyi noshiryaati". Ikantaiyini pashini:
"Ari ankaataiyanakini". Jataiyanakini, otitaiyapaakani pitotsiki. Tiimaita
jayi ishiryaataiyakini tsiniri.
4 Okanta okitiijyitzimataki, katziyapaaka Jesús opaayaaki inkaari. Tii
jiyotawairi jiyotaani iriitaki.
5 Ikaimotapaakiri, ikantziri: "Mainariití, ¿Tikaatsima pagaiyini?" Ari
jakaiyanakini iriroriiti: "¡Tiitaawí!"
6 Ikantzi Jesús: "Powiinkiro pakopiroriki pishiryaaminto, ari paaki".
Ari jimataiyakironi ikantaitakiriri. Jaaki ojyiki shima, tii jaawiyagairo
jinoshikairo ishiryaaminto.
7 Ikanta yotaari jitakopirotani Jesús, ikantanakiri Pedro: "¡Iriitaki
Awinkathariti jirinta!" Ikimawaki Simón Pedro, ikithaatanaka, mitaanaki
inkaariki.
8 Iriima pashinipaini yotaari pitotsiki ikinakoyitanai jinoshikaatako-
tairi ishimani, irojatzi jaatakotantapaari opaayaaki. Tima isaikakotakitzi
niyantyaaniki.†
9 Ikanta jayiitaiyapaakini, jiñaapaakitzi oijaka paampari, ari itashitakari
shima, itsipataitakiri tanta.
10 Ari ikantzi Jesús: "Pamaki shima owakiraa paakiri".
11 Ikanta Simón Pedro, joojoryaakotakiri ishimani, jinoshikakotakiri iro-
jatzi opaayaaki. Antaripaini shima, ikaatzi 153. Tiimaita otzimpijyi
ishiryaaminto.
12 Ari ikantzi Jesús: "Thami oya". Tikaatsi apaani yotaari osampitirini
iitakarika, tima jiyopirotaiyakirini iriitaki Awinkathariti.
13 Jaapaakiro Jesús tanta, ipayitakiri apaanipaini, ari ikimitaakiri iijatzi
shima.
14 Irootaki mawatanaintsiri joñaagari Jesús jiyotaani jañagai.

Paamaakowintinari noijyati

15 Ithonkanakiro jowaiyani, josampitanakiri Jesús jirika Simón Pedro,
ikantziri: "Simón, itomi Jonás, ¿Pitakopirotanama iiroka?" Ikantzi Pedro: "Piy-
otzi iiroka Pinkathari, naapatziyimi". Ikantzi Jesús: "Paamaakowintinari
nokimitakaantziri noijyati".
16 Japiitakiri josampitziri: "Simón, itomi Jonás, ¿pitakotanama?" Ikantzi
Pedro: "Piyotzi iiroka naapatziyimi". Ikantzi Jesús: "Paamaakowintainari
nokimitakaantairi noijyati".
17 Iro mawatanaintsiri josampitziri, ikantziri: "Simón, itomi
Jonás, ¿paapatziyanama?" Ari jowashiritanaka Pedro, tima mawajatzi
josampiminthatakiri, ari jakanakiri: "Pinkatharí, iirokataki yotzirori
maawoni, piyotzi iiroka naapatziyimi". Ikantzi Jesús: "Paamaakowintinari
nokimitakaantairi noijyati.
18 Tima iinta pimainaritzi, pikithaatapiintayita onkini piyaayiti tsika
pinintakaawo. Irooma aririka pantaripirotapaaki, poyaawintari pashini
kithaataimini, jaayiitaimi tsika tii pikowawitawo piyaati. Imapiro".

---

* **21:2** Ikantakoitziri jaka "Tsipari", irijatzi jiitaitziri kitziroini "Dídimo". † **21:8** Kantakotachari "niyantyaaniki", okaatzi osanthatzi "200 akonaki", irojatzi ikantaitziri "100 metro".

19 Ikantantakawori Jesús jiroka, ikowatzi inkimathaitiro tsika inkantya
inkamai paata Pedro impinkathataitantyaariri Pawa. Ipoña ikantanakiri
iijatzi: "¡Poyaatina!"

Yotaari jitakopirotani

20 Ikanta ipithokanaka Pedro, jiñaatziiri joyaatakiri yotaari jitakopirotani
Jesús, irijatzi apititakariri Jesús jowaiyani pairani, osampitakiriri, ikantziri:
"¿Pinkatharí, itzimikama pithokashitimini?"
21 Ikanta jiñaawakiri Pedro jirika pokapaintsiri, josampitanakiri Jesús:
"Pinkatharí, jirika, ¿iitama awijyimotirini?"
22 Ikantzi Jesús: "Arimi nonkowimi aritaki onkantaki jañi jirika, iro-
jatzi nompiyantaiyaari paata, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka? Poshiritina
iiroka".
23 Okanta paata ithonka ikimakoitakiro jiroka ikantakiriri Jesús, ikimayi-
takiro maawoni iyikiiti, jiñaajaantzi iiro ikamita jirika yotaari. Tii ikantatyi:
"Ari nokowi..." aña ikantatzi: "Arimi nonkowimi, aritakimi onkantaki jañi
jirika, irojatzi nompiyantapaatyaari, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka?"
24 Naakataki kinkithatakotacha nokantaki "jirika yotaari", tima naaka os-
ankinatakirori jiroka osankinarintsi. Irootaki ayopirotantaari imapirotatya
jiroka.
25 Tii nokinkithatakotziro maawoni jantayitakiri Jesús, tima ojyiki inatzi.
Arimi osankinatakotyaami maawoni, kimiwaitaka arimi anaanakiro maa-
woni kipatsi ompiyotya osankinarintsipaini. Ari onkantyaari.

JANTAYITAKIRI OTYAANTAPIRORIITI

Ikajyaakagaitziriri Tasorintsinkantsi

1 Teófilo, pairani owakiraa nitantanakawori notyaantzimiro nosankinari,
ari nokinkithatakotakimiro maawoni jantayitakiri Jesús, nokinkithatakotsi-
takimiro iijatzi okaatzi jitanakari jiyotaantziri,
2 irojatzi imonkaatantapaakari itzinagaa inkitiki. Tikira itzinagaata,
jiyoshiitakiri Jotyaantapiroriti, ikantakaakari Tasorintsinkantsi,
jiyotakaakiri oitya jantayitiri.
3 Ikanta ikamawitaka, jiñaitawairi koñaawoini, ari jiyotaiyini jiyotaani
añagai. Okaatzi 40 kitiijyiri joñaagapanaatari jiyotaani, jiyotaapanaatziri tsika
ikanta ipinkathariwintantzi Pawa.
4 Iiniro itsipayitari Jotyaantapiroriiti, ikantsitakari irojatziita isaikay-
itawaki Jerusalén-ki, ikantakiri: "Ari poyaawintawatyaawo imonkaatya
ikajyaakaakimiri Ashitanari, nokinkithatakotsitakimiri.
5 Tima imapiro Juan jowiinkaatantakawo jiñaa, iro kantacha iiro osaman-
itzimaita piñaayitantyaariri Tasorintsinkantsi inampishiriyitantimi kimiwait-
akimi jowiinkaatantatyiimirimi".

Itzinaantaari Jesús

6 Ikanta jirikaiti tsipatakariri Jesús, josampitakiri, ikantziri: "Pinkatharí,
¿Irootaintsima pookakaawintairi nojyininkapaini Israel-mirinkaiti?"
7 Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: "Tii okowajaantzi piyotiro iirokaiti tsika-
paiti, apaniroini jiyotzi Ashitanari tsikapaitirika, iriitajaantaki otzimimotzi
ishintsinka jantantyaawori.
8 Iro kantacha aririka impokaki Tasorintsinkantsi inampishiritantimi
iirokaiti, iriitaki aawiyashiritakaimini, ompoña piyaayitanaki
pikinkithatakotaina naaka, Jerusalén-ki, maawoni janta Judea-ki, Samaria-
ki, irojatzi intaina tsika iwiyaapaa kipatsi".
9 Ithonka jiñaawaitakiro jiroka, jaminaminthaitziri jiyotaani, itzinaayiitairi
Jesús, irojatzi ipiyantapaakari minkoriki, tii jiñaitanairi.
10 Jaminaminthaitziri Jesús itzinagaitairi inkitikinta, apiti shirampari
katziyimotapaakariri okitamaanikitaki iithaari,
11 ikantapaakiri: "Galilea-jatzi, ¿Iitama pikimpoyiiri inkitiki? Piñaakiri
Jesús itzinagaa jiyaatai, ari inkantajaantaiya iijatzi paata aririka impiyi".

Jiyoyiitaki pashini poyaataiyaarini Judas

12 Ikanta ipiyaiyaani yotaari janta Jerusalén-ki ipoñagaawo otzishiki ji-
itaitziri Olivo, tii intainatajaantzi, oshinitaantsitzi janiiyiiti kitiijyiriki ji-
makoryaantaitari.
13 Ikanta jariitaiyaani nampitsiki, atiitaiyapaakini jinokinta pankotsi ji-
maapiintaiyini. Jirika ikaataiyini: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe,
Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo itomi Alfeo, Simón jiitaitziri "Kisakowin-
tantaniri", ipoñaapaaka Judas iririntzi Jacobo.
14 maawoni jirikaiti ari ikantapiintatya japatotapiintaiyani jamana-
manaataiyani itsipayitakari iririntzi Jesús, itsipatawo María inaanati, iijatzi
pashinipaini tsinaniiti.

15 Ikanta japatotaiyani kimisantzinkariiti, ikaataiyini 120 atziriiti. Ari jiñaawaitanakiri Pedro, ikantanaki:*
16 "Iyikiiti, monkaataka okaatzi josankinatakaakiriri Tasorintsinkantsi pairani David-ni, ikinkithatakotakiri Judas jiwatapaintsiri jaakaantiri Jesús.
17 Jirika Judas iri atsipatapiintakari, ari akaawitari antawairiki.
18 Iro kantacha jaakiri kiriiki ipinawiitakariri iyaaripironka, jamanantantaka kipatsi. Ari iparyaakiri janta Judas, jowatziitotanaka, ithonka itankawaitapaaki, ookaporinthakiwaitapaaka ijyiito.
19 Ikanta ikimaiyakini Jerusalén-jatzi, jiitakiro kipatsi 'Iraantsipatha', ikantziro iñaaniki jirikaiti 'Acéldama'.
20 Tima osankinarintsiki Salmo-ki, ikantaitaki:
Onkaankithaantiwitya ipanko,
Tikaatsi nampitaiyaawoni.
Ikantaitaki iijatzi:
Intzimi pashini poyaataiyaarini jantawairiki.
21 Tzimatsi jaka shirampariiti tsipatapiintakairi iiniro itsipawitai Awinkathariti Jesús,
22 itzimi akaatsitakari owakiraa jowiinkaataka Jesús irojatzi itzinaantaari inkitiki. Akowatzi aminai ankaatairi ñiitakariri Jesús jañagai".
23 Ipoña jookoitaki apiti: José, jiitaitziri Barsabás, irijatzi jiitsitaitari Justo, ipoñaapaaka Matías.
24 Ari jamanakowintanakari, ikantzi: "Pinkatharí, iiroka yotashiritziriri maawoni, jirika apiti nookotakiri, poñaayinari tsika itzimi piyoshiitakiri iiroka,
25 iriitaki nonkaatairi notyaantapiroritzi nantawaitaimi, poyaataiyaarini Judas-ni opiyaakaashiwaitakari iyaaripironka irirori. Tima Judas, jataki irirori tsika jiyaati".
26 Ikimitakaantakawo jirikaiti jiñaaritaita, jiñaatzi iriitaki Matías. Iriira tsipatapaariri jirikaiti 11 Otyaantapiroriiti.

2

Ipokantakari Tasorintsinkantsi

1 Okanta imonkaatapaaka joimoshirinkaitziro kitiijyiri "Oyiipataantsi". Japatotaiyaani maawoni jiyotaani Jesús.*
2 Ari omapokashitakari antawoiti poimatapaintsiri ojyawitapaakawo antawo tampiya, okinapaaki jinoki inkitiki, ookantapaakawo pankotsi japatotaiyakani.
3 Jiñaashitataika paampashithakiirikitapaintsiri, jookantapaakari apaanipaini ikaatzi apatotainchari.
4 maawoni jinampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi. Ari jitanakawo jiñaawaiyitanakiro pashiniyitatsiri ñaantsi, iriitaki Tasorintsinkantsi ñaawaitakaakiriri.
5 Okanta janta Jerusalén-ki, ari isaikayitziri Judá-mirinkaiti poñaayitachari intaina pashiniki nampitsi. Iriiyitaki pinkathatasorintsiiti.
6 Ikanta ikimaitakiro poimatapaintsiri, ipokaiyapaakini ojyiki atziri, tii jiyotawakiro oita kantachari, tima ikimathatakiro apaanipaini ñaantsi okaatzi jiñaawaiyiitziri, irootaki iñaani.

---

* **1:15** Ikantayiitziri jaka kimisantzinkariiti, irijatzi jiitaitziri "iyikiiti". * **2:1** Kantakotachari jaka "Oyiipataantsi", irojatzi ikantayiitsitari "Pentecostés".

7 Iyokitzi ikantawakaanaka, josampitawakaiyani: "¿Tiima Galilea-jatzi
jinatzi ñaawaiyitakirori pashiniyitatsiri ñaantsi?
8 ¿Iitama akimantariri jiñaawaiyitziro añaanipaini aaka?
9 Tima akaayitakiri jaka Parto-jatzi, Medo-jatzi, Elam-jatzi, Mesopotamia-
jatzi, Judea-jatzi, Capadocia-jatzi, Ponto-jatzi, Asia-jatzi,
10 Frigia-jatzi, Panfilia-jatzi, Egipto-jatzi, Africa-jatzi okaakitapai Cirene.
Tima akaatakiri iijatzi poñaayitachari Roma, Judá-mirinkatatsiri, kaari Judá-
mirinkawitachari pairani.
11 Iijatzi Creta-jatzi, Arabia-jatzi. Ari akaatakiri maawoni akimayitakiri
jiñaawaiyitantawo añaanipaini, ikinkithatakotziri Pawa itasonkawintantzi".
12 Iyokitzi ikantawakaanaka atziripaini, tii jiyotzi iita jiñiiri.
Ikantawakaiyani: "¿Oitama jiroka?"
13 Iro kantacha tzimatsi iijatzi atziri thainkantaniri, ikantayitzi irirori:
"¡Ishinkitaiyatyaani jirikaiti!"

Itanakawori ikinkithatanakiri Pedro

14 Ipoña ikatziyanaka Pedro irirori, itsipatakari 11 Otyaantapiroriiti,
jiñaawaitanaki shintsiini, ikantzi: "¡Ajyininká! ¡Jerusalén-jatziiti!
Pinkimisantawakina onkantya piyotantyaari.
15 Piñaajaantakima iirokaiti ishinkitatya jirikapaini. Tii, tima owakiraa
ijinokitapaaki ooryaatsiri.†
16 Imonkaatatya josankinatakiri pairani kamantantaniri, Joel-ni, ikantaki:
17 Ikantzi Pawa:
Tzimatsi awisatsini iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri.
Ari notyaantakiniri atziriiti Notasorinka okimiwaitakawo isakopiroitatyi-
inirimi.
Ari inkinkithatakoyitanaina itomiiti iijatzi irishintoiti.
Ari jiñaawiyayitatya mainariiti,
Ari imishiyitaki antariyitapaintsiri.
18 Ari nonkimitaakiri mainaripaini jompirayiitari, iijatzi mainawopaini.
Notyaantainiri Notasorinka paata, ari inkinkithayitai.
19 Ari jiñiitaki inkitiki kaari jiñiitapiintzi.
Jiñaitiro kipatsiki iraantsi, paampari, antawo kachaaryiinka.
20 Impoña jiñaitiri ooryaatsiri intsiwakimati,
Jiñaitiri iijatzi kashiri inkimityaawo iraantsi,
Irootaintsi imonkaataiya kitiijyiri impiyantaiyaari Pinkathari.
Tima antawo jowaniinkawo onkantaiya.
21 Inkaati pairyaanairini Pinkathari, jawintaayitaari, iriiyitaki awisakoshir-
itaatsini.
22 ¡Shiramparíiti! ¡Israel-mirinkaiti! Pinkimaiyini nonkanti. Piñagaiyakirini
iiroka, jirikaranki Jesús Nazaret-jatzi, iriitaki jotyaantakimiri Pawa. Ita-
sonkawintayitakimi, joñaagayitakimiro okaatzi kaari piñaawitaiyani pairani.
23 Iro kantzimaitacha, jamayiitapaakimiri pairani jirika, powamaakaan-
takiri iirokaiti ipaikakotantakariri kaaripiroshiriríiti, ari imonkaatakari
onkaati awijyimotirini, tima irootaki ikinkishiritsitakari Pawa.
24 Ikanta jowiriintairi pairani Pawa ikamawitaka, tii ishinitanairi inki-
maatsiwaitaiya. Tima tii aawiyaajaitziri kaamanitaantsi.
25 Tima iri josankinatakotakiri iijatzi pairani David-ni, ikantaki:
Noñaapiintziri Nowinkathariti itsipatana.

† **2:15** Kantakotachari jaka "ijinokitapaaki ooryaatsiri", irootaki ikantaitziri pairani "ooryaatsiri 3".
Okaatzi jamitari Judá-mirinkaiti irirori, tii ishinkitanita owakiraa onkitiijyitamanai.

Tima isaiki irirori nakopiroriki, tikaatsi iitya kitsirinkinani.

26 Irootaki nokimoshiritantari,

Kaminiwaanti nokanta nothaaminta.

Iriitaki noyaakopirotairi, nawintagaiyaari.

27 Tima iiro pookawintanawo noshiri sarinkawiniki aririka nonkamawitatya.

Iiro pishinitziro iijatzi nowatha ompathai, pitasorintsiti ninatzi.

28 Piyotaakinawo tsika nonkantya nañaashiritai.

Ojyiki poimoshirinkaina aririka nontsipataimi.

29 Iyikiiti, ayotaiyini aaka tii iri achariniiti David-ni kinkithatakotachani jaka, aña kamataiki pairani irirori, ikitaitakiri, irojatzi isaiki iroñaaka.

30 Tima Kamantantaniri jinatzi irirori, jiyotsitaka pairani tzimatsi ikajyaakaakiniriri Pawa, ari impinkatharitakairi incharinityaari.‡

31 Tima okimiwaitakawo jiñaakityiiromi David-ni, ikinkithatakotakiro jañagai Cristo, ikinkithatakotakiri iiro isaiki Sarinkawiniki, iiro opathai iijatzi iwatha.

32 Iriitaki jañaakagairi Pawa jirika Jesús. Imapirotatya, maawoni noñagaiyairini naaka.

33 Aritaki tzinagaa, isaikimotapairi jakopiroriki Pawa ipinkathariwintantapai. Ari imonkaatari okaatzi ikajyaakaitsitakariri pairani Ashitariri, aritaki jotyaantakiniri Tasorintsinkantsi okimiwaitakawo isakopirotaitatyiinirimi. Irootajaantaki piñaayitakiri iroñaaka.

34 Tima kaari David-ni tzinagaachani inkitiki, aña iriitaki ñaawaitakirori pairani jiroka, ikantaki:

Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi Nowinkathariti: Pisaikapai nakopiroriki ampinkathariwintanti.

35 Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri kisaniintzimiri, ari paatzikairi pinkimitakaantairi pimakoryaakiiminto.

36 ¡Ajyininká! iro kamiithatatsiri ayotaiyironi jiroka maawoni aakaiti ichariniyitai Israel-ni. Jirika Jesús pipaikakotakaantakiri iirokaiti, iri Ipinkatharitakaakiri Pawa, irijatziita Cristo".

37 Okanta ikimaiyawakini ikaatzi apatotainchari, antawoiti jowashiritakoniintaiyanakani, josampitanakiri Pedro, iijatzi pashinipaini Otyaantapirori, ikantaitanakiri: "Iyikiiti, ¿tsikatya nonkantaiyaaka naaka?"

38 Ari jakanakiri Pedro: "Pimpiyashiriyitai, powiinkaawintaiyaari Jesucristo, pimpairyaayitanairi. Iro jiyotantaityaari ipiyakotaimiro Pawa pikaaripirowitaka, ari inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi.

39 Irootaki ikajyaakaitsitakimiri iijatzi iiroka, irojatzi ikajyaakaitsitakariri pitomipaini, ikaatzi nampiyitawori intaina. Tima maawoni ikaimashiriyitairi, irijatzi ikajyaakaitsitakariri iijatzi irirori".

40 Ojyiki okaatzi ikinkithatanakiri Pedro, ishintsithatanakiri iijatzi, ikantanakiri: "¡Powawisaakoshiritaiya! ¡Pintainaryiiyaari atziriiti kinashiwaiyitainchari!"

41 Irojatzi ikimisantantanakari ojyiki atziri, owiinkaayitanaka, ikaatzi 3,000 kimisantanaatsiri.

‡ **2:30** Tzimatsi osankinarintsi pairyiiriri Cristo isaikimotairi Pawa tsika ipinkathariwintantzi irirori.

42 Oisokiro jowanakiro okaatzi jiyotaayitakiriri Otyaantapirori, kamiitha jaapatziyawakaanaa. Ari ipitoryaapiintaiyironi tanta, jaakowintanakawo iijatzi jamanamanaiyani.§

Jañaantari itayitanakawori ikimisantzinkaritzi

43 Iyokitzi ikantawintaiyakawoni jiñaakiro itasonkawintantayitaki Otyaantapiroriiti, jantayitakiro kaari jiñiitapiintzi.

44 Ojyiki jaapatziyawakaanaka ikaatzi kimisantanaatsiri, jantitaawakaanaawo okaatzi tzimimoyitziriri.

45 Ipimantayitziro tzimimoyitziriri. Jayi kiriiki ipayitziri kimisantanaatsiri ikaatzi ashironkaayitachari.

46 Ari ikantaitanakitya kitiijyiriki jaapatziyawakaanaa japatotaiyani tasorintsipankoki. Tii jowajyaantanakiro ikaimawakaiyani ipankoki jatyootawakaiyani, ari ipitoryiiro tanta. Kimoshiri ikanta itsipatawakaiyani, itsinampashiriyitanai.

47 Ithaamintapiintanakari Pawa. Iro inimoyitakiriri atziriiti jiñaayitakiro tsika ikantayitanaa. Ari okantaitanaatya kitiijyiriki jojyiñaanairi Awinkathariti kimisantzinkariiti inkaati awisakoshiriyitaatsini.

3

Joshinchagaitziri kisopookiri

1 Okanta pashini kitiijyiri, aritaki tsiniriityaanaki jamanapiintaitantari. Ari itonkaanakiri Pedro itsipatanakari Juan, jiyaatiro tasorintsipankoki.*

2 Ari itonkiyotakotantaka jamaitziri shirampari kisopookitatsiri. Ari ikantsitatya owakiraa itzimapaaki. maawoni kitiijyiri jamaitapiintziri omooki tasorintsipanko jiitaitziro “Owaniinkaanto”. Ari isaikapiintziri impashitantaityaariri kiriiki ikamiyitziri tyaayitatsiri.

3 Ikanta jirika jiñaawakiri Pedro itsipatakari Juan, iro intyaantapaatyaawomi tasorintsipankoki, ikamitawakiri impashitanatyaari kiriiki.

4 Ari ikimpoyaanakiri. Ikantziri: “¡Paminina!”

5 Ikimisantatzi shirampari, jiñaajaantaki impatyiiri tsika oitya.

6 Iro kantacha Pedro, ikantanakiri: “Tii itzimi noiriikiti, tii itzimi iijatzi oro, iro kantacha tzimatsi nantzimotimiri. ¡Pinkatziyi! ¡Paniitai! Nompairyiimiri Jesucristo Nazaret-jatzi, iriitaki matimironi”.

7 Jakotashitanakiri, ikathatakiri, jowatziyakiri. Omapokashitanaka ishintsitanai iitziki iijatzi ijyoonkitziki.

8 Ari jomiyanaka ikatziyanaka, aniitanaki. Ari itsipatanakari jirikaiti ityaapaaki tasorintsipankoki, anii-aniiwaitanai, mitaamitaawaitanai, ithaamintanaari Pawa.

9 Ithonka jiñaitakiri janiitanai, ikimakiri iijatzi ithaamintanaa.

10 Iyokitzi ikantaitanakiri jiñaitakiri, tii ikompiitawakari jirika shirampari, iriitaki kamitantapiintatsiri impashitaityaari omooki tasorintsipanko, jiitaitziri “Owaniinkaanto”.

Ikinkithatakaantzi Pedro ityaapiintaitzi tasorintsipankoki

---

§ **2:42** Kantakotachari jaka “ipitoryiirori tanta”, iro jantayitanairi kimisantzinkariiti aririka inkinkishiritakotiri Jesucristo ikamimotantaki. Ari ikantziro jatyootawakaiyani, ipitoryiiro tanta, jowaiyani, jiraiyini iijatzi imiri. Tima jimatakotaatziiri Jesús tsika ikantanairo jiwiyaantanaawo jowakaanaari jiyotaanipaini. Irootaki ikinkithatakotapiintaitakiri, ikantaitzi “Pimpitoryiiro tanta”.

* **3:1** Kantakotachari jaka “tsiniriityaanaki”, irootaki ikantaitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

11 Ikanta kisopookiwitachari, tii jookani jowanakiri Pedro itsipatakari Juan. Iyokitzi jowanakiri atziriiti, thaankipiroini ipiyowintapaakari awisatapishitzi tasorintsipankoki jiitaitziro "Jashi Salomón".
12 Ikanta jiñaawakiri Pedro, ikantawakiri: "¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¿Iitama piyokitziiwintantanari naaka? Iiro pikinkishiriwaitashita naaka ashitawo noshintsinka, naaka tasorintsi nimatantariri naniitakagairi jirika.
13 Aña Iwawani Abraham-ni, Isaac-ni, Jacob-ni, iwawanitanakari iijatzi achariniiti, iriitaki matakirori jiroka, impinkathaitantyaariri Itomi Jesús, paakaantakiri iirokaiti janta jiwariitiki. Ikowawitaka Pilato jomishitowakaantairimi, tii pikowimaita iirokaiti.
14 Iriitakimi pomishitowakaantaimi Tasorintsitatsiri, matzirori itampatzikashiritzi, aña pomishitowantashitaari tsitokantzinkari.
15 Ari okanta pipiyakaantakariri añaakaashiritantatsiri. Iro kantacha Pawa jañaakagairi. Noñagaiyakirini naakaiti jañagai.
16 Okaatzi oshinchagairiri jirika shirampari piñaapiintziri iirokaiti, iro matakaakiriri jawintaashiritanaawo nopairyaakirira Jesús. Irootaki piñaantariri iroñaaka ishintsitai tyaaryoopiroini.
17 Iyikiiti, niyotzi naaka, tii piyopirotziro okaatzi pantayitakiri, ari ikimitakari iijatzi pijiwaripaini.
18 Iro kantacha Pawa, ari ikinakairo jimonkaatziro okaatzi ikinkithatakaayitakiriri maawoni Kamantantaniriiti, ikantaki: 'Aritaki inkimaatsitakaitatyaari Cristo paata'.
19 Irootaki, pimpiyashitantaiyaariri iirokaiti Pawa, powajyaantayitairo piyaaripironka, onkimiwaityaawomi jojyitakotaatyiiromi pikaaripirowitaka. Ari piñagairo intsipashiritaimi Awinkathariti, ijamparyaakoyitaimi.
20 Aritaki jotyaantairi Pawa iijatzi Jesucristo, tima ikajyaakaitsitakimiro pairani aritaki impiyi.
21 Onkantawitatya iroñaaka, ontzimatyii isaiki Jesucristo inkitiki irojatzi inintapaititantyaari Pawa jowakiraatakagairo maawoni okimiyiwita pairani. Tima iro ikinkithatakaayitakiriri Tasorintsishiriri Kamantantaniriiti.
22 Irootaki ikinkithatakotakiri pairani Moisés-ni, ikantaki:
Ari jotyaantaki paata Pawa pashini Kamantantaniri, ari jojyakotapaatyaanawo naaka jotyaantakina. Ajyininka jinatyi. maawoni inkamantapaakairi, ontzimatyii ankimisantiro.
23 Tima maawoni kaari kimisantirini Kamantantaniri, ari japiroyiitairi, iiro jiñairi ijyininkapaini.
24 Ari ikimitsitakari iijatzi Samuel-ni, ikinkithatakotakiro okaatzi añaayitakiri iroñaaka, irojatzi ikinkithatakoyitakiri iijatzi maawoni pashinipaini Kamantantaniriiti.
25 Iirokayitaki ñiironi okaatzi ikajyaakaantakiri Pawa ikinkithatakoyitakiri Kamantantaniriiti. Iirokayitaki ñiironi iijatzi okaatzi ikajyaakaawakaakari pairani Pawa itsipatakari achariniiti. Tima Pawa ikantakiri Abraham-ni:
Iri picharini tasonkawintairini maawoni jyininkatawakaachari tsikarikapaini janta kipatsikinta.
26 Ikanta jañaakagairi Pawa itomi, ari jitakari jotyaantakimiri iirokaitiki, intasonkawintantimini, maawoni iirokaiti powajyaantayitairo piyaaripironka".

4

Pedro itsipatakari Juan jaayiitakiri jiwariitiki

1 Iinirotatsi Pedro itsipatakari Juan ikinkithatakaayitziri atziriiti, ariitaiyapaakani Ompiratasorintsitaari, itsipatapaakari ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, Saduceo-paini.
2 Ikisaiyatyaani, tima Pedro itsipatakari Juan jiyotaatziiri atziripaini, ikantayitziri: "Imapiro jañaayitai kamawitachari, iriitaki Jesús oñaagantapaintzirori".
3 Joirikaitapaakiri, jomontyaakaantakiri irojatzi oñaatamanai, tima aritaki tsiniriityaaki.
4 Iro kantacha ojyiki ikaatzi kimayitawakirori kinkitharintsi, ikimisantayitanaki. Jiroka ikaatzi tzimanaintsiri kimisantzinkariiti, ikaataiyini 5000 shirampariiti.
5 Okanta oñaatamanai, japatotaiyakani Jerusalén-ki maawoni ijiwariti Judámirinkaiti, Antaripiroriiti, Yotzinkariiti.
6 Ari isaikakiri iijatzi Anás Ompiratasorintsipirori, Caifás, Juan, Alejandro, iijatzi ijyininkamirinkaiti Ompiratasorintsipiroriiti.
7 Ikaimakaantakiri jamaitiri Pedro itsipatakari Juan. Josatikaitawakiri niyanki japatotaiyakani, josampitakiri: "¿Iitakama shintsitakaimiri pimatantawori jiroka? ¿Iitaka pipairyaakiri?"
8 Jakanaki Pedro, ñaapiro ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, ikantanaki: "Pinkathariiti, Antaripiroriiti.
9 ¿Iriima piñaantsikowintanari mantsiyari noshinchagairi? ¿Pikowatziima piyotaiyini tsika ikanta ishintsitantaari?
10 Ari nonkamantaiyakimironi, jiyotantyaari maawoni Israel-mirinkaiti. Jirika shirampari atsipataiyakarini jaka, iri Jesucristo oshinchaakiriri, jiitaitziri Nazaret-jatzi. Iriitaki nopairyaakiri, irijatzi pipaikakotakaantakiri iirokaiti. Iro kantzimaitacha jañaakagairi Pawa.
11 Jirika Jesús iri ojyakawori mapi pimanintakiri iirokaiti, pikimitakowaitakari witsikirori pankotsi. Iro kantacha jowatzikaitairi pankotsinampiki ikimitaawo iroorikami tzinkamitsi.*
12 Tii itzimi pashini kimityaarini Jesús jowawisaakotantzi. Tikaatsi ampairyagai jaka isaawiki kipatsi, apaniroini ikantakaawo Jesús".
13 Iyokitzi jowaitanakiri Pedro, iijatzi Juan, ikantaiyanakini piyowintakariri: "Piñiiri jirika, tii jiyotaapirowiitari, iro kantzimaitacha pinkathañaani jowayiitziri. ¿Iriima yotaakiriri Jesús itsipatakari pairani?"
14 Irojatzi itsipatakari Pedro, Juan jirika atziri joshinchagairi. Tii otzimi oitya inkantakotanakiriri.
15 Ipoña jomishitowakaantairi japatotaiyani, ari isaikaiyanakini irirori jiñaanatawakaiyani.
16 Ikantzi: "¿Tsikama ankantirika jirikaiti shirampari? maawoni Jerusalénjatzi jiyotaiyakini itasonkawintantaki. Iiro amatairo amanakotiri.
17 Thami asaryiimatashityaari, ari onkantya iiro jiyaatakaantawo inkinkithatakotiri Jesucristo, impairyaapiintairi".
18 Ipoña ikaimairi iijatzi. Ikantaiyakirini: "Aritapaaki pikinkithatakotakiri Jesús, iiro papiitairo pinkinkithatakotairi, pimpairyaayitairi".
19 Iro kantacha jakanakiri Pedro ipoña Juan, ikantanakiri: "¿Kamiithatatsima nompiyathatyaari Pawa, nonkimisantantimiri iirokaiti? Incha pinkantina.
20 Iiro okantzi nowajyaantairo nonkinkithatakoyitiro noñaajaantakiri, nokimajaantakiri iijatzi".

* **4:11** Paminiro Mt. 21.42; Ef. 2.20; 1 P. 2.6-8.

21 Ikanta jasaryiimawaitakari jiwariiti, ipakagairi. Tima maawoni atziriiti
ithaamintanakari Pawa jiñaayitakiro awisayitaintsiri, tii ontzimatyii oitya
jowasankitaawintiriri.
22 Jirika shirampari joshinchaakiri, anaaniintanakiro 40 tzimatsiri josar-
intsiti.

*Jamanaiyani kimisantzinkariiti jawintaashiripirotantyaari iiro ithaawan-
taiyani*

23 Ikanta Pedro ipoña Juan, aritaki ipakagaitairi, jataki japatotaiyani
ikaataiyini, ikamantakiri okaatzi ikantakiriri ijiwari Ompiratasorintsitaari
ipoña Antaripiroriiti.
24 Aritaki ikimaiyakironi, maawoni jamanamanaataiyanakarini Pawa,
ikantziri: "Pinkatharipirorí, iirokataki witsikakiro inkiti, kipatsi, inkaari,
opoña okaatzi tzimantayitawori.
25 Iirokataki kinkithatakaakiri pairani pinampiri David-ni, ikantaki:
¿Iitama ikiñaaniwintaiyirini atziriiti?
¿Iitama ikinkishiriwaitashitantakari?
26 Apatotaiyakani pinkathariwintantatsiri jaka kipatsiki,
Ipiyoyitaka jiwariiti,
Imaamanitantyaariri Pinkathari, iijatzi Cristo jiyoshiitakiri.
27 Aritzimaitaka jimatakiro Herodes ipoña Poncio Pilato japatotaiyakani
nampitsiki, iijatzi Israel-mirinkaiti ipiyotaiyakani itsipatakari pashinijatzi
atziriiti, imaamanitakiri Jesús, pitasorintsiti Pitomi, piyoshiitani.
28 Ari okantaka, jimatakiro jirikaiti okaatzi pikinkishiritakari tsika
onkantya.
29 Iroñaaka, Pinkathari, paminiro iiroka jasaryiimatakina, pishinitainawo
pompirayitaana iiro nothaawantawaita nonkamantantairo piñaani.
30 Iro pishintsinka poshinchaantyaariri mantsiyayitatsiri. Iro pintasonkaw-
intantyaanari nompairyiiri Tasorintsi Pitomi Jesús".
31 Ikanta ithonkakiro jamanamanaataiyakani, ontziñaanaka janta
tsika japatotaiyakani. Shintsi ikantakaanakari Tasorintsinkantsi
ikinkithatakotanakiro iñaani Pawa, tikaatsi inthaawantanatya.

maawoni tzimimoyitziriri ari ikaatzi jashitaiyawoni

32 Jyikitanaki kimisantanaatsiri. Apaani okantanaa ikinkishiritanaari. Tii
ithañaapithatawakaawo oitarika, ipayitawakaawo kowityiimoyitariri.
33 Jirikaiti Otyaantapiroriiti iikiro jiyaatatzi ikinkithatakotziro tsika
okanta jañaantaari Pinkathari Jesús. Antawoiti inishironkayitairi Pawa maa-
woni.
34 Tii itzimawaitzi apaani kowityaaniintawaitatsiri, itzimirika tzimatsini
iipatsiti, ipanko, ipimantayitziro. Jayiri kiriiki,
35 ipakiri Otyaantapirori, iriitaki antitaariri maawoni jaantayitari apaani-
paini oita ikowiri.
36 Iro jimatakiri Leví-mirinka jiitaitziri José, Chipre-jatzi jinatzi, iri jiitakiri
Otyaantapiroriiti irirori, Bernabé. Ojyakaawintachari jiroka wairontsi
Bernabé: "Itomi oimoshirinkantaniri".
37 Jirika shirampari tzimatsi iipatsiti, ipoña ipimantakiro. Jaanakiri ow-
inawo iipatsiti, ipapaakiri Otyaantapiroriiti.

5

Ananías itsipatawo Safira

1 Iro kantacha tzimatsi pashini atziri jiita Ananías, itsipatakawo iina oita
Safira, ipimantakiro irirori iipatsiti.
2 Jirika shirampari jaapatziyakawo iina, jimanagaantaki owinawo iipat-
siti. Jamakiri tzimagaantapaintsiri, ipapaakiri Otyaantapiroriiti.
3 Ikantawakiri Pedro: "Ananías, ¿iitama pishinitantakariri Satanás inthi-
iyakaimi, iro pikowantari pamatawitiri Tasorintsinkantsi, pimanagaantaki
owinawo piipatsiti?"
4 "¿Kaarima iiroka ashiwityaawoni kipatsi? ¿Kaarima iiroka ashityaarini
owinawo? ¿Iitama pikinkishiritantakawori pantiro jiroka? Tii iri atziriiti
pamatawiti, aña iri Pawa pikowawitakari pamatawitirimi".
5 Ikanta ikimawaki Ananías, tyaanaki, kamanaki. Antawoiti
ithaawaiyanakini ikaatzi kimayitaintsiri.
6 Ipoñaanaka mainariiti, iponatapaakiri, jaanakiri, ikitatakiri.
7 Tikira osamanitzi, ari otyaapaaki iina Ananías, tii iyotzi iroori oita
awisaintsiri.*
8 Josampitawakiro Pedro, ikantziro: "Pinkantina, ¿Arima ikaatzi ow-
inawo?" Akanaki iroori: "Jii, ari ikaatzi".
9 Ikantziro Pedro: "¿Iitama paapatziyawakaantakari pikowi piñaantyaari
Itasorinka Pinkathari? Jirika ipiyaiyaani aanakiriri piimi ikitatziri, iroñaaka
jaitsitanakimi iijatzi iiroka".
10 Apathakiro okantanaka Safira tyaanaki ikatziyaka Pedro, kamanaki.
Ikanta ityagaiyapaakini mainariiti, jiñaapaatziiro kamaki. Jaanakiro, itsi-
patagairo oimi ikitataka irirori.
11 Ikanta jiñaitakiro awisaintsiri, antawoiti ithaawaiyanakini
kimisantzinkariiti, iijatzi ikimitsitakari ikaatzi kimakoyitakirori
awisaintsiri.

Ojyiki itasonkawintantayiitaki

12 Iikiro jiyaatakaanakitziiro Otyaantapiroriiti japatotapiintaiyanakani
janta awisatapishitaki tasorintsipanko jiitaitziro "Jashi Salomón". Iikiro
itasonkawintantanakitzi atziriitiki.
13 Ipinkani jowayitanakiri pashiniiti, tii ikowayitanai intsipatanaiyaari.
Iro kantzimaitachari tzimataitatsi ojyiki thaamintapirowintanakariri.
14 Iikiro ipokanakitzi shirampariiti iijatzi tsinaniiti, ojyikitanaki ikaatzi
kimisantanairiri Pinkathari.
15 Jamakotapaakiri atziri imantsiyariti jomaryaakoyitapaakiri ishitashiki
tsika inkinapaaki Pedro. Ikantayitzi: "Inkinapaakirika Pedro jaka, aririka
intsimankantanatyaari kapichiini jaampari, aritaki ishintsitai".
16 Ari ikimiyitapaakari atziriiti poñaayitainchari nampitsiki
saikanampitzirori Jerusalén, jamayitaki ojyiki mantsiyariiti iijatzi ojyiki
piyarishiritatsiri, joshinchaayitawakiri maawoni.

Ikisaniintaitanakiri Pedro itsipatakari Juan

17 Ikanta Ompiratasorintsipirori, itsipatakari ikaatzi aapatziyakariri,
jirikaiti Saduceo-paini, ikisaniintaiyakani.
18 Jaakaantakiri Otyaantapiroriiti, jomontyaakaantakiri.
19 Iro kantacha otsiniriwitanaka, pokaki imaninkariti Pinkathari,
ishiryaakotairi, jomishitowayitairi, ikantawairi:
20 "Piyaati tasorintsipankoki, pinkinkithatakotainiri atziriiti tsika okan-
takota owakiraari añaamintotsi".

* **5:7** Kantakotachari jaka "tikira osamanitzi", iro ikantayiitsitari iijatzi "3 horas".

21 Okanta kapichikitiijyiri, ariitaiyapaakani tasorintsipankoki, jitapaawo ikinkithatakaantapaaki. Tiitya jiyotaiyini Ompiratasorintsipirori, apatotaiyachani itsipayitakari jaapatziyani, iijatzi maawoni jantaripirori-iti Israel-mirinkaiti. Ipoña jotyaantaki jamayiitakiri Otyaantapiroriiti jomontyaawiitakari.

22 Ikanta jiyaatashiwitanakari jomontyaani, tii jiñaapairi. Piyapaaka,

23 ikantapaakiri: "Tii añagairi. Irojatzi okanta noñaawitapaakawo ashita kamiithaini, irojatzi ikatziyawita aamaakowintariri. Iro kantacha nashitaryaakowitapaakari, tii noñaapairi".

24 Ikanta ikimawaki Ompiratasorintsipirori, ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, ijiwari Ompiratasorintsitaari, josampitawakagaiyanakani oityaarika awisatsini.

25 Ari jariitapaakari kamantapaakiriri: "Jirikaiti pomontyaakaantawitakari iirokaiti, isaikaiyini tasorintsipankoki ikinkithatakaayitziri atziriiti".

26 Irojatzi jiyaatantanakari ijiwari aamaakowintaniriiti, jaanaki ojyiki jatziriti, jamairi iijatzi. Iro kantacha tii jakotashiwaitziri. Tima ithaawantatyaari atziriiti intsitokantyaari mapi.

27 Ikanta jariitakaapaakari, jowawisaapaakiri tsika japatotaiyakani jiwariiti. Ikanta Ompiratasorintsipirori josampitawakiri,

28 ikantziri: "¿Tiima pikimi nokantzi chapinki: 'Aritapaaki pikinkithatakotakiri Jesús?' Iikiro piyotaatziiri maawoni Jerusalén-jatzi. Pikantakotakina iijatzi naaka, pikantzi: 'Iri owamaakaantakiriri Jesús' ".

29 Ari jakanaki Pedro itsipatakari pashini Otyaantapirori, ikantanaki: "Iri Pawa nonkimisantapiroti, iiro nokimisantashiwaitari atziri.

30 Tima imapiro powamaakaantakiri iiroka Jesús, pipaikakotakaantakiri. Iro kantacha jañaakagairi Pawa itzimajaantzi ikimisantakiri pairani acharinini.

31 Itzinagairi Pawa, joosaikairi jakopiroriki, itsipataari ipinkathariwintantzi. Iri owawisaakotaini iijatzi. Ikowaki ampiyashiriyitai maawoni aakaiti Israel-mirinkaiti, impiyakotantairori akaaripiroshiriwitaka.

32 Naaka ñaakiro okaatzi jantayitakiri Jesús, ontzimatyii nonkinkithatakotiro. Irijatzi Tasorintsinkantsi matakainawoni, tima iriitaki jotyaantakinari Pawa inampishiritantaiyaana naakaiti nokimisantairi".

33 Ikanta ikimaiyakini, antawo ikisanaka, ikowanaki intsitokirimi.

34 Iro kantacha ari ikatziyanaka apaani janta, iitachari Gamaliel. Fariseo jinatzi irirori, irijatzi yotaantzirori Ikantakaantaitani. Pinkatha jowiri maawoni atziri. Ikantanaki: "Ajyininká, incha omishitowawakiri kapichiini jirikaiti".

35 Ipoña ikantzi: "¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ontzimatyii pinkinkishiritawatya kamiitha tsikarika pinkantiri jirika shirampariiti.

36 Pinkinkishiritakotiri iitachari Teudas, ikantakaapirowaitaka irirori. Japatotaki pairani 400 atziri. Iro kantzimaitachari itsitokamachiitaitakiri Teudas, ithonka itzimpookayitanaki maawoni tsipawitakariri, ari ipiyakari.

37 Iijatzi okimitaka pairani josankinatakotantari maawoni atziri, itzimawita pashini iitachari Judas, Galilea-jatzi jinatzi. Japatotaki atziri. Iro kantacha itsitokamachiitaitakiri iijatzi irirori. Ipoña itzimpookayitanaki maawoni tsipawitakariri, ari ipiyakari.

38 Pinkimi nonkantimi naaka: Iiro pimaamanitziri jirika, piñaashiminthatawatyaari. Iriirika antashiwaitawori inintakaanikiini, ari impiyashitaiya apaniroini, inkimityaari apitiroiti nokinkithatakotakiri.

39 Iro kantzimaitacha, iriirika Pawa matakaayitziriri okaatzi jantayitziri, iiro pimatziri iirokaiti poitsinampairi. Paamaakowintya pimaamanitzirikari Pawa".
40 Inimotanakiri maawoni kimaintsiri. Ikaimairi iijatzi Otyaantapirori, ipajatakaantakiri, ikantakiri: "Aritapaaki pikinkithatakotziri Jesús". Irojatzi ipakaantaariri.
41 Ipoña ishitowaiyanaini Otyaantapirori japatowintaitakari. Thaaminta ikantaiyanakani, ikantaiyini: "Piñaataitiro ikimitakaantakai aakami iriipirori jowasankitaawintakairi Jesús, apairyiiri".
42 Ari ikantapiintanaatya jiyotaantzi maawoni kitiijyiri, ikinkithatakaantzi tasorintsipankoki, ikantzi: "Cristo jinatzi jirikaranki Jesús". Ari ikimitaakirori iijatzi pankotsipainiki.

6

Jiyoyiitaki 7 mitakotantaniri

1 Ikanta ijyikipirotanaki jiyotaani, ñaawaiyitanaki Grecia-paantiri, ikantzi: "Paminiri jantapiintayitakiri Heber-paantiri, ipapiintayitziro owanawontsi kamatsiri oimi, imanintanakiro kaari ijyininkatayita iriroriiti".
2 Ipoñaashitaka 12 Otyaantapiroriiti, japatotakiri maawoni jiyotaani, ikantakiri: "Tii okantzi nookiro nokinkithatakotanairi Pawa naaka, nompapiintantimiri poyaari.
3 Iyikiiti ontzimatyii pamini jaka akaataiyini, inkaati 7 atziri, iriitaki aminakaantapiintironi jiroka. Pamini kamiithashiritzimotakimiri, yotanitatsiri, inampishiripirotantari Tasorintsinkantsi.
4 Ari onkantya naakowintantyaawori naakaiti namanamanaayitya, nonkinkithatakaanti, niyotaantayiti iijatzi".
5 Ikanta maawoni apatotainchari, inimotanakiri okaatzi ikantakiriri. Ari jiyoshiitakiri Esteban, awintaariri kamiitha Pawa, inampishiripirotantakari Tasorintsinkantsi. Jiyoshiitakiri iijatzi Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás Antioquía-jatzi kimitakotaariri Judá-mirinkaiti, tima jirika kaari ijyininka Judá-mirinka pairani.
6 Ipoña jaayiitanakiri jirika 7 isaikaki Otyaantapirori, ari jamanamanaatakotawakari, itasonkawintakiri jotzimikapatziitotantakari jako.
7 Iikiro iyaatakotanakitzi iñaani Pawa. Iikiro ijyikipirotanakitzi iijatzi jiyotaani janta Jerusalén-ki. Ari jimatsitanakawo ikimisantayitanaki ojyiki Ompiratasorintsitaariiti.

Jaakaantaitakiri Esteban

8 Ikanta Esteban ojyiki itasonkawintantayitaki atziriitiki, tima Pawa nishironkatakiriri, ipakiri ishintsinka.
9 Iro kantzimaitacha, tzimayitatsi Judá-mirinka ikaatzi apatotapiintachari jiitaitziri "Jompirawiitari". Iriiyitaki poñaayitainchari Cirene-ki, Alejandría-ki, Cilicia-ki, Asia-ki. Jiñaanaminthatakiri Esteban.
10 Tii ikitsirinkaitziri Esteban, tima imapiro jiyotanitakaakiri Tasorintsinkantsi.
11 Irootaki ikantantakariri ijyininka iwitsikakotiri kaaripirori ñaantsi, inkanti: "Nokimakiri Esteban ithainkimawaitziri Moisés-ni, ari ikimitakiriri Pawa iijatzi".
12 Iro owatsimaapirotanakiriri atziriiti ikisaniintanakiri Esteban, ari ikimitsitanakari Antaripiroriiti, iijatzi Yotzinkariiti. Jaakaantaitakiri, jaayiitanakiri japatotaiyani jiwariiti.

13 Ari jamaitapaakiri thiiyakotakariri Esteban, ikantapaaki: “Jirika shirampari ojyiki ithainkakiro tasorintsipanko, ithainkakiro Ikantakaantaitani iijatzi.
14 Nokimakiri ikantaki: ‘Jirika Jesús jiitaitziri Nazaret-jatzi impookakiro tasorintsipanko, impoña jowashiñaayitairo amiyitari aakaiti jiyotaayitairi Moisés-ni’ ”.
15 Ikanta jiwariiti apatotainchari, ikimpoyaanakiri Esteban, jiñaatziiri ipooki ikimitanakari maninkari.

7

Joipiyanakiniri ñaantsi Esteban irojatzi itsitokantaitakariri

1 Ikanta Ompiratasorintsipirori josampitakiri Esteban, ikantziri: “¿Imapiroma ikantakoitzimiri?”
2 Ari jakanaki irirori, ikantzi: “¡Iyikiiti! ¡Iwaapatiitarí! Pinkimi nonkantimi. Pairani isaikawitantakari acharini Abraham-ni janta Mesopotamiaki, joñaagakari owaniinkatachari Pawa, tikiraamintha jiyaatanakiita inampityaawo Harán-ki.
3 Ikantakiri: ‘Pookanairo pinampitsiti, pookanairi pijyininkamirinkaiti, piyaati pashiniki kipatsi noñaayimiri naaka’.
4 Ikanta Abraham-ni, jookanairo inampitsiti iitachari Caldea. Irojatzi ipokantaari inampitaawo Harán-ki. Ikanta ikamai iwaapati, irojatzi jotyaantantakariri Pawa jaka, tsika anampitawo iroñaaka aakapaini.
5 Iro kantzimaitacha, tii jashitakaapirotari, tikaachaajaini jashitakaiyaari kapichiini. Ikajyaakaimaitakari impiri paata, aririka inkamaki. Iri ashitaiyaawoni inkaati charinitaiyaarini. Irootaki ikantakiriri okantawitaka Abraham-ni tikiraamintha itzimi jowaiyani.
6 Iro kantacha ikantakiri iijatzi: ‘Jiñiiro pinchariniyityaari inampityaawo iipatsitiki pashini atziri. Onkaati 400 osarintsi inkimaatsiwaitya jompirawaitaityaari janta.
7 Impoña nowasankitaakiri naaka inkaati ompirawaitatyaarini. Iriima pinchariniyityaari namairi maawoni jaka nampitsiki, ari jantawaitainari naaka’.
8 Ipoña ikantakiri Pawa iijatzi pairani Abraham-ni: ‘Ontzimatyii pintomishitaanitya, tima tzimatsi ankajyaakaawakaiyaari’. Jimatakiro pairani Abraham-ni. Iijatzi ikimitaakiriri itomi irirori, iro jimaakotapaakitziini 8 kitiijyiri, itomishitaanitakiri. Ari ikimitaakiro Isaac itzimaki pairani Jacobni. Ari ikimitaakiri iijatzi Jacob-ni 12 itomipaini, achariniyitanakari aakaiti.
9 Ikanta jirikaiti, achariniyitaari aakaiti, ikisaniintakiri iririntzi José, ipimantakiri. Ari okanta jariitantakari inampiki Egipto-jatzi. Iro kantacha, ari itsipatapiintakari Pawa,
10 jowawisaakotairi okaatzi ikimaatsiwaiwitaka. Ipakiri yotanitaantsi, irootaki jaapatziyantakariri iwinkathariti Egipto-jatzi iitachari Faraón. Irojatzi ipinkatharitantakari irirori Egipto-ki, ipinkathawintakiri ijyininkamirinkaiti Faraón.
11 Ipoña ariitaka antawo tajyitsi janta. Owanaa ikowityaaniintaiyakini Egipto-jatzi. Ari okimitakari iijatzi inampiki Canaán-jatzi. Tii jiñiiro pairani acharinini oitya jowayitaiyaari.
12 Ari ikimakiri Jacob iinitatsi owanawontsi Egipto-ki. Jotyaantakiri itomiiti ramanantakiti.*

* **7:12** Kantakotachari jaka “owanawontsi”, irootaki ikantayiitziri iijatzi “trigo”.

13 Ikanta japiitakiro jiyaataiyini, ari jiyotairi José iririntzipaini. Ari okanta
jiyotantakari Faraón ijyininkamirinkaititari José.
14 Ipoña José, ikaimakaantairi iwaapati Jacob, iijatzi maawoni ijyininka,
ikaatzi 75 atziri jataintsiri Egipto-ki.
15 Ari okanta jariitantakari Jacob Egipto-ki. Ari ikamairi ririrori janta. Ari
ikimitakari iijatzi ikaatzi achariniyitanakari.
16 Ipoñaashitaka jaatonkiyiitanairi Siquem-ki, ikitatairi janta, jamanan-
takiniriri pairani Abraham-ni itomipaini Hamor.
17 Okanta imonkaatzimataka okaatzi ikantakiriri pairani Pawa acharini
Abraham-ni. Tzimanaki ojyiki iriintsiti ajyininkapaini janta Egipto-ki,
18 irojatzi itzimantakari pashini pinkathari janta Egipto-ki, kaari
yotakotirini José.
19 Ikanta jirika pinkathari, ojyiki jamatawitakiri ajyininka,
jowashironkaawaitakiri. Ishintsiwintakiri jookayitiri iinchaaniki,
inkamantyaari, iiro ijyikitanta.
20 Aripaiti itzimakiri Moisés ririrori. Iriitaki jirika iintsi kamiithatzimo-
takiriri Pawa. Ikaatzi mawa kashiri jimanawitakari ipankoki ashitariri.
21 Okanta imonkaapaititapaaka jookawintantyaariri inkamimi, oñaakiri
irishinto Faraón, aakiri, otzikatakari okimitakaantakiri iriitakimi owaiyani
iroori.
22 Ari ikantakari Moisés-ni jiyotantakawori okaatzi jiyotanitari Egipto-
jatzi. Ñaapirori shirampari jinaki, iroopiro okantaka jantayitakiri.
23 Ikanta otzimaki 40 josarintsiti Moisés-ni, ikowaki jariityaari ijyininka-
paini, Israel-mirinkaiti.
24 Iro kantacha jiñaapaaki Egipto-jatzi jowasankitairi ijyininka. Ipiyakow-
intapaakari Moisés ijyininka, itsitokakiri Egipto-jatzi.
25 Jiñaajaantaki Moisés-ni ari inkinkishiritaiyatyaani ijyininkapaini, iriitaki
jotyaantakiri Pawa jookakaawintairi. Iro kantzimaitacha jirikaiti tii jiy-
otakotaiyirini.
26 Okanta okitiijyitamanai, jiñaaki jantawakaiyani ijyininka.
Ari ikowawitaka Moisés jookakairimi, ikantawitapaakari: ‘Iiro
powashironkaawakaiyani pantawakaa, pijyininka powawakaiyani’.
27 Ikanta ijyininka Moisés, jotatsinkawakiri. Ikantziri: ‘¿Iitaka kantakimiri
iiroka nowinkathariti? ¿Pikowatziima iiroka piyakawintina?
28 ¿Pikowatziima pitsitokina pikimitaakiri chapinki Egipto-jatzi?’
29 Ikimawaki Moisés ikantakiriri ijyininka, shiyanaka. Jataki iipatsitiki
Madián-jatzi. Ari isaikakiri nampitsinintsiki, irojatzi itzimantakari apiti
itomi.
30 Okanta awisaki okaatzi 40 osarintsi. Janta otzishimashiki, okaakitapai
otzishi iitachari Sinaí, ari joñaagakari imaninkariti Pawa, ipaampatakairo
kitochiimaishi.
31 Iyokitzi jowanakiro Moisés jiñaakiri. Ikowajaantzi jaminiro okaakiini,
ari ikimakiri Pinkathari jiñaanatziri, ikantziri:
32 ‘Pawa ninatzi naaka, naakataki ipinkathataki picharini, Abraham,
Isaac, iijatzi Jacob’. Ari ithaawanakiri Moisés, okawaitanaka, tii ikowi
jaminanairo.
33 Ipoña ikantanakiri iijatzi: ‘Pinothopairi pi-zapato-ti, tima pikatziyan-
tatyaawo kipatsi notasorintsipathatakaakiri.
34 Noñaakiri janta Egipto-ki niyoshiitakiri pijyininkapaini, ojyiki
jashironkaawaitaka. Nokimakiri jatikashiriwaitaiyakani. Irootaki

nopokantakari nookakaawintairi. Iirokataki notyaanti janta Egipto-ki pantiro'.
35 Tima pairani jimanintawiitakari Moisés-ni, ikantaitakiri: '¿Iitaka kantakimiri iiroka nowinkathariti?' Aña iriitajaantaki jotyaantakiri Pawa impinkathariwintairi ijyininkapaini, iri ookakaawintairíni iijatzi. Iriira matakairini imaninkariti Pawa jiñaakiri ipaampatakairo kitochiimaishi.
36 Irijatzi Moisés-ni omishitowairiri pairani ajyininkapaini Egipto-ki, ojyiki itasonkawintantzi janta. Ari ikimitaakiro iijatzi inkaariki jiitaitziri 'Kityonkaari', iijatzi okimitaka isaikawaiwitantakari okaatzi 40 osarintsi otzishimashiki.
37 Irijatzi Moisés-ni kantakiriri pairani ajyininkapaini: 'Ari jotyaantaki paata Pawa pashini Kamantantaniri, ari jojyakotapaatyaanawo naaka jotyaantakina. Ajyininka jinatyi'.
38 Irijatzi Moisés-ni apatotakiriri pairani ajyininkapaini janta otzishimashiki, ikinkithawaitakaakiri maninkari otzishiki Sinaí, itsipayitakari ajyininkapaini. Iriitaki aajaantakiro añaakaantaniri ñaantsi, irojatzi jowawisaantakairori aakaiti.
39 Iro kantacha tii ikowi achariniiti inkimisantiri Moisés-ni, ojyiki ipiyathatakari. Iro ikowaiyakini impiyaimi inampiki Egipto-jatzi.
40 Iro ikantantakariri Aarón-ni: 'Iriiwitaka Moisés owawisaakowintanari Egipto-ki. Iro kantacha tii ayotzi iita awijyimotakiriri kaari ipokanta jiyaatzi chapinki otzishiki Sinaí. Piwitsikina nowawanitaiyaari'.
41 Ari jiwitsikaitakiniri kimiwityaarini iwankiri vaca. Ikowaiyakini inkimitakaantiri Pawa. Jowamaakiniri ipirapaini joimoshirinkantyaariri iwawani. Aña iriiwitaka witsikakiriri.
42 Irootaki, jintainaryaantanakariri Pawa jirikaiti, ishinitanakiri impinkathatairi oorintayitachari inkitiki, tima iriitaki josankinatakotsitakari Kamantantaniriiti, ikantaki:
¡Israel-mirinkaiti! ¿Naakama pipinkathatantaka pipirapaini pitaapiintziri?
Tima iro pantapiintakiri okaatzi 40 osarintsi janta otzishimashiki.
43 Aña iri Moloc pipinkathatashitapiintakari, pikinakinatakaapiintakiri ipankojyitaitziri.
Ari pikimitapiintakiri jiwawanitashiitari kimitariri impokiro jiitaitziri Renfán,
Pipinkathatashiwaitakari piwitsikayitani iirokaiti.
Irootaki noshinitantimiri jaayiitimi intaina panaanakiro Babilonia.
44 Isaikawaitantakari pairani achariniiti otzishimashiki, otzimimotziri tasorintsithaanti. Ari jowakoitziro josankinari Moisés-ni. Jiroka tasorintsithaanti, irootajaantaki jiwitsikakaantakiri Moisés-ni tsika okantajaanta joñaagakiri Pawa.
45 Irootaki jiroka jaajaapiintakiri pairani achariniiti, irojatzi jariitantakari kipatsiki ontzimi jashitaiyaari. Iro jamayitairi ijiwatantakariri Josué, joitsinampaantakariri ashiwitawori iipatsiti, ikantakaari Pawa. Ari ikantaitatziiro joisokirotakawo tasorintsithaanti, irojatzi itzimantakari pairani Davidni.
46 Ikanta pinkathari David, ojyiki jaapatziyakari Pawa, ikantaki ririori: 'Tima iiroka Pawa ipinkathataki pairani Jacob-ni, pishinitina naaka niwitsikimi pankotsi pisaikantyaari'.
47 Iriitzimaitaka Salomón witsikakiniriri tasorintsipanko.
48 Iro kantzimaitacha Pawa, Jinokijatzi tii inampitantawo pankotsi jiwitsikani atziri. Iro ikinkithatakotakiri Kamantantaniri, ikantaki:
49 Jiroka ikantakiri Pawa:
Irootaki inkiti nosaikantakari nopinkathariwintantzi.

Irooma kipatsi nimakoryaakiiminto inatzi.
¿Tsikama onkaatika pankotsi jiwitsikayiitinari?
Iiro nimonkaatawo nimakoryaantyaawo.
50 ¿Kaarima naaka witsikayitakiro maawoni tzimayitatsiri?
51 Iikiro ikantatzi Esteban: ‘Iro kantacha iirokaiti, ari pinkantapiintatya pikisoshiritzi, tii pikimisantanitzi, pikimitakari pashinijatzi atziri kaari ajyininkayita. Pashi powapiintakiro pipiyathatakari Tasorintsinkantsi pikimitakoyitaari pichariniiti’.
52 ¿Tzimaajaitatsima apaani Kamantantaniri kaari inkimaatsitakaawaitaitya pairani pichariniiti? Jowamaayitakiri ikaatzi kinkithataintsiri, ikantaki: ‘Aatsikitaki matzirori itampatzikatzi’. Aritaki pokaki iroñaaka matzirori, iriitaki pipithokashitakari iirokaiti, pitsitokakiri.
53 Tima iirokaiti yoyiwitawori Ikantakaantaitani okaatzi jiyotaawitakairi maninkari, iro kantacha owanaa pipiyathataka”.
54 Ikanta ikimaiyawakini apatotainchari, antawo ikisanakiri Esteban, jatsikaikitashitanakari.
55 Iriima Esteban inampishiritantanakari Tasorintsinkantsi, jaminanaki inkitiki, jiñaakiro jowaniinkawo Pawa, jiñaakiri iijatzi Jesús ikatziyaka jakopiroki Pawa.
56 Ipoña ikantanaki: “¡Pamini! Noñaakiro inkiti ashitaryaanaka, noñaakiri Itomi Atziri ikatziyaka jakopiroki Pawa”.
57 Ari jojyipikanakiro ikimpita jirikaiti. Ikaimaiyanakini shintsiini, ishiyashitapaakari Esteban. Joirikapaakiri.
58 Jaayiitanakiri othapitapaa nampitsi. Ari jitapaakari itsitokantari mapi, jaatonkoryaiyanakironi iithaari, jookanakiniri mainari iitachari Saulo, ikantanakiri: “Paminawakinawo noithaari, nontsitokawakiriita”.
59 Ikanta itsitokaitziri Esteban, jamanamanaatanakari irirori Pawa, ikantziri: “Nowinkathariti Jesús, jatashirinkatakina noñaapaimi”.
60 Ari jotziirowanakari, jiñaawaitanaki shintsiini, ikantanaki: “Nowinkatharití, iiro poipiyiniri jiroka kaaripironkantsi”. Ithonkakiro jiñaawaitaki jiroka, makoryaanaki.

8

Ipatzimaminthatziri Saulo kimisantzinkariiti

1 Ikanta Saulo jaminakotakiri Esteban itsitokaitziri, ikantanaki irirori: “Ariwí, kamaki Esteban”. Aripaiti jitaitanakawo ipatzimaminthataitziri kimisantzinkariiti Jerusalén-ki. Irootaki ishiyantanakari maawoni Judea-ki, ikinanaki iijatzi nampitsiki Samaria. Iiniromaita isaikanaki Otyaantapiroriiti.
2 Ikanta pinkathatasorintsitaniri ikitatakiri Esteban, antawoiti jiraakowaitakari.
3 Iriima Saulo ikowanaki irirori japirotirimi kimisantanaatsiri. Jiyaatashitapiintakiri ipankoki, jinoshikayitziri shirampari, tsinani, maawoni. Jomontyaakaantayitakiri.

Ikinkithaitziro Kamiithari Ñaantsi nampitsiki Samaria

4 Ikanta maawoni shiyayitanainchari, jatayitanaki pashiniki nampitsi. Ikinkithatakoyitakiro Kamiithari Ñaantsi janta.
5 Ikanta Felipe, iriitaki shiyanainchari iijatzi, ariitaka nampitsiki Samaria. Ikinkithatakotapaakiri Cristo.

6 Ari japatotapaaka maawoni atziripaini, jowakimpitatakawo
ikinkithatziri Felipe, tima jiñaayitakiro itasonkawintantapaaki iijatzi.
7 Joshinchaayitai ojyiki atziri piyarishiritatsiri. Antawo ikaimayitzi piyari
ishiyayita. Ojyiki atziri kisopookiwitachari, kaari kamiithawitachani iitzi,
joshinchaayitairi maawoni.
8 Irootaki ikimoshiritantakari maawoni nampitawori janta nampitsiki.
9 Iro kantacha tzimatsi janta iitachari Simón. Jyiripiyaari jinawitaka
pairani. Jamatawitaki ojyiki atziri nampitawori Samaria-ki. Owanaa ikan-
takaapirowaitaka.
10 Jawintaapiintawitakari atziriiti, jiwariiti, maawoni, ikantayitzi: “Thami
ankimisantiri, tima jirika Simón jimatakiro jiñaawiyatari Pawa”.
11 Ikimisantaitziri Simón maawoni ikantayitziri. Ojyiki osarintsi jiyokitzi-
iwintaitakiri jantawiyarinkakiini.
12 Iro kantacha jariitapaaka Felipe, jiyotaantapaakiro Kamiithari Ñaantsi
kinkithatakotziriri Jesucristo, kinkithatakotziri iijatzi Pawa impinkathari-
wintantai. Jowiinkaayitanaka shiramparíiti, iijatzi tsinanipaini.
13 Ari jimatsitanakawo iijatzi Simón irirori, ikimisantawitanaa, owi-
inkaawitaka iijatzi. Joyaatyaatani jowanakiri Felipe, jiñaakiri itasonkawin-
tantayitzi. Iyokitzi jowakiri.
14 Ikanta Otyaantapiroriiti saikatsiri Jerusalén-ki, ikimakotakiri Samaria-
jatzi ikimisantayitairo iñaani Pawa. Irootaki jotyaantantakariri Pedro itsi-
patanakari Juan.
15 Ikanta jariitaiyakani Samaria-ki, jamanamanaatakotapaakari
kimisantzinkariiti, inampishiritantyaariri Tasorintsinkantsi.
16 Apa ipairyaakiri Awinkathariti Jesús jowiinkaayiitakiri. Tikiraamintha
inampishiritantyaari Tasorintsinkantsi.
17 Ikanta Pedro itsipatakari Juan, jotzimikapatziitotantakari jako apaani-
paini. Ari inampishiritantanakari Tasorintsinkantsi.
18 Jiñaakiri Simón jantakiri Otyaantapirori, jotzimikapatziitotantakari
jako atziri, jinampishiritantaari Tasorintsinkantsi, ipinawitanakari irirori
Otyaantapirori,
19 ikantanakiri: “Jirika kiriiki, pimpina naaka pishintsinka, nonkimi-
tantimiri iiroka, nonampishiritakaantyaariri Tasorintsinkantsi nojyininka,
notzimikapatziitotantyaari nako”.
20 Ari jakanakiri Pedro, ikantziri: “¡Ari pintsipatawiitaiyaari piiriik-
iti pimpiyashitaiya! ¿Piñaajaantakima ari pamanantantatyaawo piiriikiti
ipashitantari Pawa?
21 Iiro pimamachiitziro pinkimitakotyaanawo naaka, jiñaakimi Pawa tii
pitampatzikashiritzi.
22 Powajyaantairo piyaaripironka, pinkowakotairi Pawa, añaawakiro
aririka impiyakotaimiro pikinkishiriwitakari.
23 Niyotakimi naaka, ojyiki pikisashiriwaitaka. Ari pikantapiintatya
pikaaripiroshiriwaitzi”.
24 Ipoña jakanaki Simón, ikantanaki: “Pamanakotaina Pinkathariki, iiro
awijyimotantana pikantakinari”.
25 Ikanta Pedro itsipatakari Juan, ithonkakiro ikinkithatakotakiri Pawa.
Ipoña ikinayitanaki pashiniki nampitsi okaatzi saikatsiri Samaria-ki,
ikinkithatakiro Kamiithari Ñaantsi. Ari ipiyaiyaani Jerusalén-ki.

Felipe iijatzi Etiopía-jatzi

26 Ikanta imaninkariti Pawa, jiñaanatakiri Felipe, ikantziri: “Piyaati
nampitsiki iitachari Gaza, pimpampithatanakiro aatsi poñaachari Jerusalén-
ki irojatzi janta”. Tima jiroka aatsi irootaki kinachari otzishimashiki.
27 Jataki Felipe. Okanta niyanki aatsi, itonkiyotakari Etiopía-jatzi. Jiwari ji-
natzi. Iriitaki kimpoyiiri kiriiki janta Etiopía-ki opinkathariwintantzi tsinani
iitachari Candace. Ipoñagaatyaawo irirori Jerusalén-ki ipinkathatziri Pawa.*
28 Iro jiyaatairo irirori inampiki, isaikantakawo ishiyakominto,
jiñaanatziro josankinari Kamantantaniri Isaías-ni.
29 Jiñaanashiritanakiri Tasorintsinkantsi jirika Felipe, ikantziri: “Piyaati,
pontsitotyaari shiyakotainchari”.
30 Ikanta ipokashitapaakiri Felipe, ikimatziiri Etiopía-jatzi jiñaanatziro
josankinari Isaías-ni. Ari ikantziri: “¿Pikimathatziro piñaanatziri?”
31 Ari ikantzi Etiopía-jatzi: “¿Tsika onkini nonkimathatiro, tii itzimi iitya
yotainawoni? Pimpoki iiroka, pintsipatina”.
32 Jiroka Osankinarintsi jiñaanatziri:
Ikimitakaitakiri jaayiitziri oijya jowamaitiri.
Ikimitakari oijya tii ikaimawaitzi jamiiyiitiri,
Ari ikimitakari iijatzi irirori, mairi ikantaka.
33 Tsinampashiri ikantakaitakari, tii otampatzikatzi okaatzi
ikantakoitakiriri.
Ari jowamaitakiri, tiimaita itzimi jowaiyanipaini irirori.
34 Ikanta jirika jiwari Etiopía-jatzi, josampitanakiri Felipe: “Pinkantina.
¿Iitaka ikinkithatakotziri Kamantantaniri? ¿Irijatzima kinkithatakotacha?
¿Pashinima ikinkithatakotzi?”
35 Ari jitanakawo Felipe ikinkithatakaanakiri josankinari Isaías-ni,
ikinkithatakotanakiniri Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesús.
36 Okanta osamaniityaaki, ikinimotapaakiro jiñaa, ikantzi Etiopía-jatzi:
“Jiroka jiñaa. ¿Iiroma okantzi nowiinkaatya naaka?”
37 Jakanakiri Felipe, ikantziri: “Pinkimisantapirotanakirika, ari onkantaki”.
Ikantzi Etiopía-jatzi: “Nokimisantzi, iriitaki Jesucristo Itomi Pawa”.
38 Ari jowatziyakaantapaakiro ishiyakominto Etiopía-jatzi. Ayiitanaki api-
tiroiti, jatanaki jiñaaki. Ari jowiinkaatakari.
39 Ikanta itonkaanai jiñaaki, jaanairi Felipe Tasorintsinkantsi. Jirika jiwari
Etiopía-jatzi, tii jiñaanairi tsika ikinanaki. Iro kantacha jirika atziri kimoshiri
ikanta jiyaatai irirori.
40 Iriima Felipe jiñaashitaawo isaikapai Azoto-ki. Ipoña jawisaki pashiniki
nampitsi ikamantantziro Kamiithari Ñaantsi, irojatzi jariitantaari Cesarea-
ki.

9

Pashinishiritai Saulo
(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

1 Ikanta Saulo, tii jowajyaantziro jasaryiimayitari jowamairi jiyotaani
Pinkathari. Irootaki jiyaatashitantakariri ijiwari Ompiratasorintsitaniri
Judá-mirinka,
2 ikantapaakiri: “Posankinatiniri Ompiratasorintsitaari saikatsiri nampit-
siki Damasco, pinkantiri: ‘Pishinitiri Saulo jaayitiri tsipatanaariri jiitaitziri

* **8:27** Kantakotachari jaka “Jiwari jinatzi”, totaanikiri inatzi. Tima iro jamitaiyarini pairani ikaatzi saikapankoyitziriri pinkathari, itotaanikiyiitziri, onkantya iiro jowaiyantakaantantayita ipankoki pinkathari.

“Aatsi”. Intyaayiti japatoyiitapiinta, joojoyitiri shirampari iijatzi tsinani, jamakiri jaka Jerusalén-ki’ ”.

3 Iro jariitzimataka nampitsiki Damasco, ari jomapokakiri morikanaintsiri inkitiki, joorintapaaka ikatziyaka Saulo.

4 Tyaanaki Saulo. Ikimatzi ñaantsi inkitiki, ikantaitzi: “¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitama pipatzimaminthatantanari?”

5 Jakanaki Saulo, ikantzi: “¿Iitama iiroka Pinkathari?” Ari ikantaitanakiri: “Naakataki Jesús pipatzimaminthatakiri. Iirokataki owasankitaawaitacha apaniroini, okimiwaitakawo pimpaikatyiiyaawomi thoyimpithowari”.

6 Ikanta Saulo, ompitawaitanaka ithaawanaki, ikantanaki: “Pinkathari, iita pikowiri nantairi naaka”. Ari ikantanakiri Awinkathariti: “Pinkatziyi, piyaati nampitsiki. Ari inkamantaitimiro oitya pantiri”.

7 Owanaa ithaawanaki ikaatzi oyaatakiriri Saulo, tima ikimawakiro iijatzi irirori ñaantsi, tii jiñiimaitari ñaawaitatsiri.

8 Ipoña ikatziyawitanaa Saulo. Ikowawita jokiryiima, tii okantzi jaminanai. Irootaki ikathatantanaariri itsipayitakari, jaanakiri nampitsiki Damasco.

9 Ari isaikakiri janta okaatzi mawa kitiijyiri, tii okantzi jaminawaitai, tii jowaiya, tii jirai iijatzi imiri.

10 Okanta janta Damasco-ki, ari isaiki apaani yotaari jiita Ananías. Iriitaki jiñaanatakiri Awinkathariti imishiniki, ikantziri: “¡Ananías!” Ari jakanakiri irirori: “¿Iitaka, Pinkathari? Jaka nosaiki”.

11 Ikantziri: “Piyaati janta aatsiki jiitaitziri ‘Tampatzikari’. Ari osaiki ipanko iitachari Judas, posampikowintiri shirampari jiita Saulo, iri poñaachari nampitsiki Tarso. Ari isaikiri irirori jamanamanaata.

12 Nomishitakaakiri irirori. Jiñaakimi pityaashitapaakiri, potzimikapatziitotantakari pako, irojatzi jaminawaitantanaari”.

13 Ikanta ikimawaki Ananías, ikantanaki: “Pinkathari, ojyiki nokimi ikinkithatakoitziri jirika shirampari, kowiinka okanta jantayitakiri Jerusalén-ki jowasankitaayitziri pikitishiritakaani”.

14 “Iro ipokantari iroñaaka jaka, tima jotyaantatziiri ijiwari Ompiratasorintsitaniri jaayiitiri pairyiimiri jawintaashiritaimi”.

15 Ikantzi Pinkathari: “Piyaati. Tima jirika shirampari iriitaki niyoshiitakiri naaka inkinkithatakotaina maawoni nampitsiki. Inkinkithatakairi Israel-mirinkaiti ijyininkatari irirori, iijatzi pashinijatzi atziri kaari ijyininkata, iijatzi iwinkathariti.

16 Ari noñaagakiri iijatzi tsika onkaati inkimaatsiwintina naaka”.

17 Ipoña jiyaataki Ananías pankotsiki isaikaki Saulo. Tyaapaaki, jotzimikapatziitotantapaakari jako. Ikantziri: “Iyiki, jotyaantakina Awinkathariti Jesús, oñaagakimiri aatsiki pikinapaaki pairani. Iro jotyaantantanari pokiryaantaiyaari, inampishiritantaimiri iijatzi Tasorintsinkantsi”.

18 Ari oparyaanaki jokiki kimiwitariri shimapintaki, aminanai kamiitha. Ipoña ikatziyanaka, jatanaki jowiinkaataitiri.

19 Ari jowawaitanaa, irojatzi ishintsitantaari kamiitha. Kapichi isaikimowaitapaintziri kimisantzinkariiti nampitawori Damasco-ki.

Ikinkithatzi Saulo Damasco-ki

20 Ari jitanakawo Saulo ikinkithatakaantanaki japatotapiintayita Judámirinkaiti, ikantzi: “Iriitaki Itomi Pawa iitachari Jesús”.

21 Iyokitzi jowanakiri ikaatzi kimiriri, ikantawakaa: “¿Tiima iriitaki jirika kisaniintziriri Jerusalén-ki ikaatzi pairyiiriri Jesús? ¿Tiima irijatzi pokaintsiri jayiri kimisantzinkari ijiwariki Ompiratasorintsitaari?”

22 Iro kantacha Saulo iikiro ishintsitatzi ikinkithatakaantzi tikaatsi
inthaawantanatya. Tii jiyotzi iita inkantayitiri Judá-mirinkaiti nampitawori
Damasco-ki, ikimiri Saulo ikantzi: “Jirikaranki Jesús Cristo jinatzi”.

Saulo ishiyapithatari Judá-mirinkaiti

23 Okanta awisanaki ojyiki kitiijyiri, ikantawakaanaka Judá-mirinkaiti:
“Thami antsitokiri Saulo”.
24 Tima kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti joyaawintakari ishitowapiintaitzi
inampiki, inkini intsitokiri. Iro kantacha Saulo jiyotaki ikowaitatzi jowa-
maitiri.
25 Ikanta kimisantzinkariiti, jotitakiri antawoki kantziri, jowayiitakotairi
tsiniripaiti jikokiroki jotantotaitziro nampitsi. Ari okanta ishiyantakari
Saulo.

Ariitaa Saulo Jerusalén-ki

26 Ikanta jariitaa Saulo Jerusalén-ki, ikowawitaka intsipatapaiyaarimi
jiyotaani Pinkathari. Iro kantacha owanaa ithaawantakari, jiñaajaantzi tii
ikimisantapirotai irirori.
27 Iro kantacha tzimatsi kimisantzinkari iitachari Bernabé,
jaapatziyanakari Saulo, jataki joñaagantairi ipiyota Otyaantapirori.
Ikantapaakiri: “Jirika Saulo jiñagairi Awinkathariti janta aatsiki jatachari
Damasco-ki, ikinkithawaitakaakiri. Ari jitanaawori Saulo janta nampitsiki
Damasco ikinkithatakotanairi Jesús. Tikaatsi inthaawantanatya”.
28 Ari okantari isaikantapaari Saulo Jerusalén-ki, itsipayitapaari Otyaan-
tapirori.
29 Ikinkithatakotakiro iwairo Pinkathari Jesús, tikaatsi inthaawantya.
Ikinkithatakaayitziri Judá-mirinkaiti Grecia-paantiri. Iro kantacha ikowaki
intsitokiri jirikapaini.
30 Ikanta jiyotaiyakini kimisantzinkariiti, jaanakiri Saulo janta Cesarea-ki.
Jotyaantairi Tarso-ki.
31 Ikanta kimisantzinkariiti, nampiyitawori Judea-ki, Galilea-ki, Samaria-
ki, kamiitha ikanta isaikawaitaiyini, iikiro jantakishiripirotanakitzi,
pinkatha jowapiintanakiri Pinkathari, jaamaakowintari Tasorintsinkantsi.
Iikiro jiyaatatzi ijyikipirotanaki.

Joshinchagaitairi Eneas

32 Ikanta jariitantayitaka Pedro nampitsiitiki, irojatzi jariitantaka Lida-ki
inampiyitawo oitishiritaari.
33 Ari jiñaapaakiri iitachari Eneas, kisopookiri jinatzi, tzimakotaki 8 osar-
intsi jomaryaawaitaka.
34 Jiñaanatapaakiri, ikantziri: “¡Eneas, joshinchagaimi Jesucristo. Pinkatziyi,
paanairo pomaryaaminto!” Ari ikatziyanakari Eneas.
35 Ikaatzi nampitawori Lida-ki iijatzi Sarón-ki, jiñaayitairi ikatziyawaita
Eneas, iro ikimisantantanakariri Awinkathariti.

Añaantaari Dorcas

36 Okanta nampitsiki Jope, tzimatsi apaani yotaawo oita Tabita, jiñaaniki
Grecia-paantiri jiitaitziro “Dorcas”. Jiroka tsinani itakotantapiintaka, on-
ishironkatantapiintaki iijatzi.
37 Okanta apaani kitiijyiri, omantsiyataki Dorcas, kamaki. Jaayiitakiro,
ikaawoshiitakiro, jomaryaitapaintziro jinoki opankoki.

38 Okanta janta Jope-ki tii intainapirotzi osaiki nampitsi Lida, tsika jariitaka Pedro. Ikanta ikimaiyakini yotaariiti ari isaikiri Pedro janta, jotyaantaki apiti shirampari inkamantiri, inkantiri: “Pimpokanaki thaankipiroini Jope-ki”.

39 Jatanaki Pedro. Ikanta jariitapaaka janta, jaayiitanakiri jinoki tsika jomaryaitakiro. Opiyowintapaakari maawoni kamatsiri oimi, iragaiyapaakani, oñaagapaakiri kithaarintsi oshirikapiintani Dorcas.

40 Ipoña Pedro jomishitowakiro maawoni, ari jotziirowanaka, amanamanaatanaka. Ipoña ipithokashitanaawo kaminkawo, ikantzi: “¡Tabita, pintzinai!” Ari okiryaanai iroori, oñaatziiri Pedro, isaikaki.

41 Iri thawakotanaintsiri Pedro, jowatziyakiro. Ipoña ikaimayitakiro kamayitatsiri oimi iijatzi ikaatzi oitishiritaari, jiñaayitakiro añagai.

42 Ikanta ikimakoitakiro nampitsiki Jope, ojyiki kimisantanakiriri Pinkathari.

43 Ojyiki kitiijyiri isaikawaitanaki Pedro nampitsiki, iri isaikimotaki shirampari iitachari Simón “Mishinantsipakori”.

10

Pedro iijatzi Cornelio

1 Tzimatsi Cesarea-ki shirampari iitachari Cornelio, iriitaki ijiwariti owayiriiti Roma-jatzi jiitaitziri “Italia-jatziiti”.

2 Jirika shirampari pinkathatasorintsiwaitaniri jinatzi, ari ikaatziri ijyininkamirinkaiti ipinkathatziri Pawa. Ipapiintziri ashironkainkari ojyiki iiriikiti okantawitaka tii ijyininkatari. Jamanamanaatapiintakari Pawa irirori.

3 Okanta apaani kitiijyiri, itainkanaki ooryaatsiri, ari jomapokakiri imaninkariti Pawa ityaashitapaakiri isaikaki, jiñaawakiri koñaawoini, ikantapaakiri: “¡Cornelio!”*

4 Iyokitzi ikantanaka Cornelio, ithaawankakiini josampitanakiri, ikantziri: “¿Pinkathari, iitama pikowakotanari?” Ikantanakiri maninkari: “Ikimakimiro Pawa pamanamanaatani, jiñaakimi pinishironkatantapiintaki.

5 Potyaanti pompiratani nampitsiki Jope jamantyaariri Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro.

6 Ari jimayimotziri ijyamitzi jiitaitziri Simón, ‘Mishinantsipakori’ saikathapiyaatzirori inkaari. Iri kamantimini oita pantairi”.

7 Ikanta ishitowanai maninkari, ikaimaki Cornelio apiti jotzikatani. Ikaimaki iijatzi jowayiriti, jawintaari irirori, pinkathatasorintsiwaitaniri jinayitatzi jirikaiti.

8 Ikamantakiri okaatzi ikantaitakiriri. Jotyaantakiri Jope-ki.

9 Okanta okitiijyitamanai, jiwiyaaka tampatzika ooryaatsiri, irootaintsi jariitzimataiyaani Jope-ki jotyaantakiri. Ari jatiitanaki irirori Pedro jamanamanaatya jinoki pankotsipankaki.

10 Ikimaminthatakiro itajyi, ikowaki joya, iro kantacha owakiraa jonkotsiyiitzi joyaari, ari jiñaawiyatakari.

11 Jiñaakiro ashitaryaanaka inkiti, jowayiitaitakiro kimiwitawori antawo manthakintsimaanka, ithatoyiitakiro opatziki.

12 Okanta janta manthakintsimaankaki tzimatsi ojyiki kantashiwaitachari piratsi, ikaatzi konthayitatsiri kipatsiki, iijatzi tsimiripaini.

* **10:3** Kantakotachari jaka “tainkanaki ooryaatsiri”, irootaki ikantaitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

13 Ikimatzi ñaanatakiriri, ikantaitziri: “Pedro, pintzinai, powamairi jirikapaini, poyaari”.
14 Ari jakanaki Pedro: “Iiro Pinkatharí. Tii nowapiintari naaka jirikapaini ipinkaitziri”.
15 Japiitaitanakiri Pedro jiñaanaitziri, ikantaitziri: “Tima jirikapaini ishinitaantziri Pawa, iiro piitashiwaitari iiroka ‘Ipinkaitziri’ ”.
16 Mawajatzi apiitaka jiroka. Ipoñaashitaka jaayiitanairo manthakintsimaanka inkitiki.
17 Antawo okantzimoshiriwaitanakari Pedro, ikinkishiriwaita oita ojyakaawintachari okaatzi jiñaakiri. Ari jariitaiyapaakani jotyaantani Cornelio, josampikowintapaakiro ipanko Simón.
18 Jariitapaakawo pankotsi, ikaimaiyapaakini shintsiini josampitantapaaki, ikantzi: “¿Ari jimayiri jaka Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro?”
19 Ikinkishiritakominthaitziro Pedro jiñaakiri, jiñaanashiritakiri Tasorintsinkantsi, ikantziri: “Pamini, ariitapaaka mawa shirampari aminaminatzimiri.
20 Pinkatziyi, payiiti. Iiro pikisoshiriwaitzi, pintsipatyaari, tima naakataki otyaantakiriri”.
21 Ari jayiitapaaki Pedro, ikantapaakiri shirampariiti: “Naakataki paminaminatzi. ¿Iita pipokantari?”
22 Ikantaiyanakini irirori: “Nopoki jotyaantana Cornelio, ijiwari owayiriiti. Tampatzikashiriri jinatzi, pinkathatasorintsiwaitaniri jinatzi, iri jaapatziyapiintari pijyininkapaini Judá-mirinka. Tima chapinki ipokashitakiri imaninkariti Pawa, ikantakiri: ‘Pinkaimakaantiri Pedro, impokantyaari pipankoki, ari pinkimiro inkamantimiri’ ”.
23 Ikanta Pedro ityaakaanakiri pankotsiki, ari jimagaiyapaakini. Okanta okitiijyitamanai, jataki Pedro joyaatanakiri pokashitakiriri, ari itsipatanakari iijatzi Jope-jatzi, “iyikiiti” jinatzi.
24 Okanta pashini kitiijyiri ariitaiyakani Cesarea-ki. Ari joyaawintakari Cornelio itsipayitakari ijyininkamirinkaiti, iijatzi jaapatziyaminthatani ikaimayitakiri irirori.
25 Jariitapaaka Pedro pankotsiki, ishitowashitanakiri Cornelio, jotziirowashitawakari, impinkathatawakirimi.
26 Iro kantacha Pedro jowatziyakiri, ikantziri: “Pinkatziyi, atziri ninatzi iijatzi naaka, ari nokimitzimi iiroka”.
27 Ikanta jiñaanatziri Cornelio, ityaakaapaakiri, jiñaapaakitzi ojyiki atziri apatotainchari.
28 Ikantanaki Pedro: “Piyotaiyini iiroka, naakaiti Judá-mirinkaiti tii ishinitaitana nontsipatimi iirokaiti kaari nojyininkata, tii okantaajaitzi nontyaapankotimi. Iro kantacha owakiraini jiyotaakina Pawa, tii okantzi nonkantayitimi: ‘Nowinkani pinatzi’.
29 Irootaki kaari nojyinkaantanaka nopokanaki pikaimakaantakina. Iroñaaka nokowi niyoti iita pikaimakaantantanari”.
30 Ikantanaki Cornelio: “Chapinki, aritaki tzimaki 4 kitiijyiri, ari ikaatajaantaki iroñaaka ooryaatsiri, ithatanaka. Nosaiki naaka jaka nopankoki notziwintawaita, namanamanaata otsiniriityaaki, ari ikoñaatzimotakina shirampari, shipakiryaa okantapaaka iithaari.†
31 Ikantapaakina: ‘Cornelio, ikimakimi Pawa pamanamanaatari, ikinkishiritakiro pinishironkatantapiintaki.

† **10:30** Kantakotachari jaka “ithatanaka”, irootaki ikantayiitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

32 Potyaanti nampitsiki Jope amirini Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro. Ari
jimayimotziri ijyamitzi jiitaitziri Simón, mishinantsipakori nampitawori
inkaarithapiyaaki'.
33 Ari notyaantakiri thaankipiroitiini ñaakitimini, pimatakiro pipokanaki
thaankipiroitiini. Jirika ipiyotakina Pawa. Incha pinkantinawo ikan-
takimiri Awinkathariti".
34 Ikantanaki Pedro: "Ari niyotziri iroñaaka imapirotatya Pawa tii jiman-
intanitziri atziriiti,
35 jaapatziyayitari pinkathatanairiri, tampatzikashiritatsiri, okantaw-
itaka tsikarika inampiyitawo, kaari nojyininkawita.
36 Tima jiroka Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, jatakotaintsiri no-
jyininkaki Israel-mirinkaiti, iriitaki Pawa kantakaawori nokinkithatakotan-
taariri. Iriitaki pinkathariwintaini maawoni, iriitaki saikakaayitaini iijatzi
kamiitha.
37 Piyotaiyini iirokaiti okaatzi awisaintsiri noipatsitiki. Tima pikimakow-
intakiro ikinkithatakotakiri pairani Juan-ni okantakota owiinkaataantsi.
Irojatzi ipoñaantanakari Galilea-ki,
38 jiñaitakiri Jesús Nazaret-jatzi. Iri Pawa ipakiri ishintsinka iijatzi Ita-
sorinka. Ikinayitanaki irirori inishironkatantayitzi, jowawisaakoyitaki
ojyiki piyarishiritatsiri. Iro jimatantakawori jiroka tima Pawa tsipatakariri.
39 Naakayitaki ñaayitajaantakiri maawoni jantayitakiri Jesús janta Judea-ki
ipoña Jerusalén-ki. Ipoñaashitaka jowamaitakiri, ipaikakoitakiri.
40 Iro kantacha imonkaataka mawa kitiijyiri jañaakagairi Pawa, ikan-
takaakawo irirori noñaayitairi naakaiti.
41 Tii joñaagapanaatari maawoni atziri, apa naakaiti, jiyoshiitakiri pairani
Pawa jiñaayitairi. Aritaki jañagai, notsipatawaari nowaiyani iijatzi nirawait-
aiyini.
42 Iriitaki otyaantaiyakinarini nonkamantayitairi atziriiti, nonkantairi:
'Iri Jesús jowakiri Pawa jiyakawintairi maawoni añaayitatsiri, ikaatzi kamay-
itaintsiri iijatzi'.
43 Irijatzi Jesús ikinkithatakotsitakari pairani Kamantantaniriiti, ikan-
taki: 'Inkaati kimisantairini jirika impairyaayitairi, aritaki impiyakotainiri
iyaaripironka' ".
44 Jiñaawaiminthaitzi Pedro, ari inampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi
maawoni kimisantakiriri ikinkithatzi.
45 Iyokitzi jowanakiri ikaatzi oyaatakiriri Pedro, jiñaakiro inamp-
ishiriyitantapaakari Tasorintsinkantsi kaari ijyininkata, okimiwaitakawo
isakopiroitatyiinirimi,‡
46 ikimaiyakirini jiñaawaitantanakawo pashiniyitatsiri ñaantsi,
ithaamintanakari Pawa.
47 Ikantanaki Pedro: "¿Kantatsima ompitapithatyaari jowiinkayitya jirikaiti
atziri, kimiyitanakairi aakaiti inampishiritantyaari Tasorintsinkantsi?"
48 Ari jotyaantaki jowiinkaayiitiri jirikaiti impairyaitiri Jesucristo.
Ipoñaashitaka jirikaiti ikantanakiri Pedro: "Pisaikimowaitanakina".

11

Ikamantapairiri Pedro kimisantzinkariiti Jerusalén-ki

1 Ipoña ikimaiyakini pashini Otyaantapiroriiti iijatzi iyikiiti nampitawori
Judea-ki, ikantaitzi: "Ikimayitairo Iñaani Pawa kaari ajyininkata, ikimisan-
tayitai irirori".

‡ **10:45** Jirikaiti "oyaatakiriri Pedro", irijatzi jiitaitsitari "Totamishitaaniri".

2 Iro jariiwitaa Pedro Jerusalén-ki, jiñaanaminthatawairi Judá-mirinka kimisantayitaatsiri.*
3 Ikantawairi: "¿Iitama pariitantariri kaari ajyininkata, patyooyitakiri iijatzi?"†
4 Ari ikamantanakiri Pedro tsika okanta opoñaantakari. Ikantanakiri:
5 "Nosaiki naaka nampitsiki Jope, namanamanaaminthata, ari noñaawiyatakari. Noñaaki kimitawitakawori antawoiti manthakintsimaanka, ithatoyiitakiro opatziki, jowayiitakoitakiro okinapaakiro inkitiki irojatzi tsika nosaikaki naaka.
6 Ari naminapirotanakiro, noñaaki ojyiki katsimari piratsi, noñaaki ikaatzi kamathayitatsiri kipatsiki, ipoña tsimiripaini.
7 Ipoña nokimaki ñaanatakinari, ikantana: 'Pedro, pinkatziyi, powamairi jirikapaini, poyaari'.
8 Ari nakanaki: 'Iiro Pinkatharí, tima tii namonkomachiitziri naaka jirikapaini ipinkaitziri'.
9 Japiitaitanakina jiñaanaitana, ikantaitzi: 'Tima jirikapaini ishinitaantziri Pawa, iiro piitashiwaitari "Ipinkaitziri".'
10 Mawajatzi apiitaka jiroka. Ipoña jaayiitanairo inkitiki okaatzi noñaakiri.
11 Ari jariitaiyapaakani mawa shirampari aminaminatanari, jotyaantaitakiri ipoñaakawo Cesarea-ki.
12 Jiñaanashiritanakina Tasorintsinkantsi, ikantakina: 'Poyaatanakiri jirikaiti, iiro pikisoshiriwaitanaki'. Irootaki nimatakiri. Jirika 6 iyikiiti notsipatanakari. Iri notsipatakari notyaapankotakiri shirampari kaari ajyininkata.
13 Ikamantawakina, ikantana: 'Chapinki, noñaaki maninkari ikatziyapaaka jaka nopankoki, ikantakina: "Potyaanti jatatsini nampitsiki Jope onkantya jamantyaariri Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro.
14 Iriitaki kamantimironi tsika pinkantya pawisakoshiritantaiyaari, pintsipataiyaari maawoni pijyininkamirinkaiti".'
15 Ikanta nokinkithawaitakaapaakiri, ari omapokashitakinari inampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi iriroriiti, iroowaitaki inampishiritantakairi aakaiti owakiraini.
16 Ari nokinkishiritanakiro ikantakiri pairani Awinkathariti: 'Imapiro Juan jowiinkaatantawo jiñaa, iro kantacha ari piñaayitakiro iirokaiti inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi kimiwaitakimi jowiinkaatantatyiimirimi'.
17 Iriitajaantaki Pawa nishironkatakiriri iijatzi iriroriiti ikimitaayitai aakaiti akimisantairi Pinkathari Jesucristo. ¿Iitama nonkowantyaari naaka nomaamanitiri Pawa?"
18 Ikanta ikimaiyawakini iyikiiti nampitawori Jerusalén-ki, tikaatsi inkantaiyanakini. Ithaamintaiyanakarini Pawa, ikantaiyanakini: "¡Ari okantari! ¡Inishironkatairi Pawa kaari ajyininkata! ¡Kantatsi jowajyaantairo iyaaripironka, onkantya jañaashiritantaiyaari!"

Kimisantaatsiri Antioquía-ki

19 Aritaki jowamaitakiri Esteban, jitaitantanakawori ipatzimaminthaitziri kimisantzinkariiti. Iro ipoñaantanakari ishiyayitanaka kimisantzinkariiti Fenicia-ki, Chipre-ki, Antioquía-ki. Ari ikinkithatakaayitakiri Judá-mirinkaiti tsika okantakota Kamiithari Ñaantsi, tiimaita ikinkithatakairi kaari ijyininkata.

* **11:2** Kantakotachari jaka "Judá-mirinka", irijatzi jiitaitsitari "Totamishitaaniri". † **11:3** Kantakotachari jaka "kaari ajyininkata", irijatziita jiitaitziri "kaari totamishitaaniri".

20 Iro kantzimaitachari, ari jariitaiyakani Antioquía-ki, kimisantaatsiri
poñaachari Chipre-ki ipoña Cirene-ki. Ikinkithatakaapaakiri iijatzi kaari
ijyininkata, ikinkithatakotakiniri Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Jesús,
Awinkathariti.
21 Okantakaapirowaitakari ishintsinka Awinkathariti jirikaiti, jowajyaan-
takaakiri pashinijatzi atziri jamitashiwaiwitakari. Ojyiki kimisantanairiri
Awinkathariti.
22 Ikanta kimisantanaatsiri Jerusalén-ki, ikimakotakiri, jotyaantakiri
Bernabé Antioquía-ki.
23 Ikanta jariitaka Bernabé, jiñaapaakiri tsika ikanta Pawa jinishironkatairi
jirikaiti, antawoiti ikimoshiritapaaki. Ikaminaapaakiri maawoni
joisokiroshiritantyaariri Awinkathariti.
24 Tima jirika Bernabé nishironkataniri jinatzi, jawintaashiripirotari
Awinkathariti, inampishiripirowaitantari Tasorintsinkantsi. Irootaki
ijyikipirotantanakari kimisantanairiri Awinkathariti.
25 Ipoña Bernabé, jataki Tarso-ki jiñiiri Saulo.
26 Ikanta jiñaapairi, jamairi Antioquía-ki. Ari isaikimowaitakiri jiyotaaniiti
apaani osarintsi, jiyotaayitaki ojyiki atziri. Ari jitanakawo Antioquía-ki
jiitaitziri “Cristo-wiriiti”.
27 Okanta apaani kitiijyiri, jariitaiyakani Antioquía-ki kamantantaniriiti
ipoñaanakawo Jerusalén-ki.
28 Ipoñaashitaka, apaani kamantantaniri iitachari Agabo, ikatziyanaka
japatotaiyani, ikantanaki: “Ari jiñaitaki antawoiti tajyitsi maawoni nampit-
siki”. Iri Tasorintsinkantsi ñaanashiritakiriri jiyotantakawori. Irootaki
monkaatainchari ipinkathariwintantari Claudio.
29 Irootaki ikinkishiritantaiyakarini Antioquía-jatzi inishironkatyaari
Judea-jatzi jotyaantiniri iyikiiti ikaatzi jinintakairiri.
30 Iro jimataiyakirini, jowaitakiri Bernabé itsipatakari Saulo iri ami-
nakaantironi. Jotyaantakiniri antaripiroriiti janta Judea-ki.

12

Jowamaitantakariri Jacobo, ipoña jomontyaitakiri Pedro

1 Ikanta pinkathari Herodes ipatzimaminthatakiri kimisantzinkari.
2 Ikantakaantaki inthatzinkaitiri Jacobo, iririntzi Juan.
3 Ikanta jiñaakiro Herodes iwitsikimotakari kamiitha Judá-mirinkaiti,
joirikakaantakiri iijatzi Pedro. Ari awisayitakiri jiroka joimoshirinkayiita
jowantapiintaitawori tantaponka.
4 Ari joirikakaantakiri Pedro, jomontyaakaantakiri. Jowayitaki
ikaatzi 16 owayiriiti aamaakowintyaarini. Ikinkishiriwitaka Herodes
joñaagantirimi atziriitiki jaminakotirimi ikinakaashitakari, onkaatakirika
joimoshirinkaitawo kitiijyiri Anankoryaantsi.
5 Jomontyaaminthaitziri Pedro, amanamanaataiyachani
kimisantzinkariiti japatowintakari Pawa.

Jomishitowaitairi Pedro

6 Okanta imonkaatzimatapaaka jaantyaariri Herodes jirika Pedro
joñaagantiri atziriitiki. Jimayi Pedro tsiniripaiti josatikakiri apiti
owayiri, joojoitantakari apiti ashirotha. Saikayitatsi pashini owayiriiti
ityaapiintaitzi jaamaakowintari.
7 Ari jomapokashitakari ipokaki imaninkariti Awinkathariti,
ikitainkatakotapaakiri. Jotsinkamirikitapaakiri Pedro, jowakiryaakiri,

ikantziri: "¡Pinkatziyi!" Oparyaashiwaitanaka ashirotha joojoitantakariri jakoki.

8 Japiitakiri maninkari, ikantziri: "Pinkithaatya, pi-zapato-tya". Ari ikantakiro Pedro. Iikiro ikantatzi maninkari: "Pintyaantyaawo pipiwiryaakominto, poyaatina".

9 Shitowanaki Pedro joyaatanakiri maninkari. Tii jiyotzi imapirorika okaatzi jantziri maninkari. Okimitzimowaitakari jiñaawiyatatyaarimi.

10 Ikanta jawisanaki apaani aamaakowintariri, jawisanakiri pashini. Iro ishitowimati, jariitapaakawo ashirotatsiri ashitakowontsi, ishiryaashiwaitanaka apaniroini. Shitowaiyanakini. Ikanta janiitaki, iro itaponiintanakityaami, ari jookanairi maninkari apaniroini.

11 Ari ikinkishiritanaka Pedro, ikantanaki: "Ari niyotzi imapirotatya jotyaantakiri Pinkathari imaninkariti, jowawisaakowintaana Herodes-ki, jowawisaakowintaana tsika inkantawaitinami Judá-mirinkaiti".

12 Ikanta jiyotanakiro Pedro jiroka, jatanaki opankoki María, inaanati Juan, jiitaitziri iijatzi Marcos, tsika japatotaita jamanamanaataita.

13 Kaimapaaki ityaapiintaitzi. Okanta mainawo iitachari Rode, jatanaki aminiri iitakarika.

14 Ari iyopaantitawairi Pedro jinatzi, antawoiti okimoshiritanaki, tii ashitaryaanakiniri intyaantapaatyaari, opiyitsitanaka inthomainta okamantantzi, okantapaaki: "Pedro jinatzi kaimatsiri".

15 Ari ikantaitawakiro: "¡Tii pishinkiwintatya!" Iikiro oshintsitatzi iroori, okantzi: "Imapirotatya". Ikantaiyini irirori: "Aamashitya imaninkariti Pedro".

16 Iikiro ikaimatzi Pedro. Ikanta jashitaryaitakiniri, jiñaatziiri Pedro, jiyokitziitaiyanakini.

17 Ari jowaankanakiro jako Pedro jimairitantaityaari. Ipoña ikinkithatakotanakiro tsika ikantakiro Awinkathariti jomishitowantaariri. Iikiro ikantanakitzi Pedro: "Pinkamantiri Jacobo iijatzi pashini iyikiiti". Ari ishitowanai, jatanaki pashiniki nampitsi.

18 Okanta okitiijyitamanai, ojyiki okantzimoshiriwaitakari aamaakowintariri, tima tii jiyotaiyini tsika ikinaki Pedro.

19 Ikantakaantaki Herodes jaminaminayiitairi, tiimaita jiñiitairi. Irootaki jookoitantanakariri aamaakowintawitakariri, jowamaakaantaitakiri. Ikanta awisaki jiroka, ari ishitowairi Herodes Judea-ki, jataki inampitapaintyaawo Cesarea-ki.

Ikamantakari Herodes

20 Ari ikantapiintatya Herodes imaamaniwaitakiri nampitawori Tiro-ki iijatzi Sidón-ki. Ikanta ikinkishiritaiyakani imaamanitani jaapatziyaiyaari, tima ari jiyomparitapiintaiyani. Jotyaantaitaki jatashitirini Herodes jaapatziyaiyaari. Ikanta saikapankotziriri Herodes, jawintaapirotani, iitachari Blasto, jaawakiri kamiitha pokashitakiriri. Ikantakowintakiri Herodes-ki tsikapaiti inkinkithatakaantyaariri.

21 Monkaatapaaka kitiijyiri ikaimakaantakiri Herodes inkinkithatakairi. Ari ityaantanakawo owaniinkatachari iithaari ikinkithatakaantapiintantari, saikapaaki isaikamintoki japatotaiyakani, kinkithatanaki.

22 Ari ikaimotaiyirini atziriiti, ikantzi: "¡Jirinta ñaawaitaintsiri, Pawa jinatzi, kaari atziri!"

23 Tii okantzimotari Herodes ikimitakaantaitakari Pawa ithaamintaitakari. Irootaki omapokantanakari jomantsiyaakiri imaninkariti Awinkathariti, ikiniwaitanaki, kamaki.

24 Iro kantacha, iikiro iyaatakotanakitzi iñaani Awinkathariti, iikiro
ijyikipirotanakitzi kimisantzinkariiti.
25 Ikanta Bernabé ipoña Saulo jimonkaatakiro jantakiro jotyaantanta-
itakariri Jerusalén-ki, piyaiyaani Antioquía-ki, ari itsipataari Juan jiitaitziri
iijatzi Marcos.

13

Jitanakawo ikinkithatakaantzi Bernabé itsipatari Saulo

1 Tzimatsi kamantantaniriiti janta Antioquía-ki japatotapiintaiyani
kimisantzinkariiti, tzimatsi iijatzi yotaantaniriiti. Jirika ikaataiyini:
Bernabé, Simón jiitaitziri iijatzi Kisaakiri, Lucio poñaachari Cirene-ki,
Manaén itsipatakari pairani Herodes jantaritaiyakini, iijatzi Saulo.*
2 Okanta japatowintaiyarini Awinkathariti, itziwintaiyarini,
jiñaanashiritakiri Tasorintsinkantsi, ikantziri: "Powinari Bernabé
pintsipataakinari Saulo nantawaitakairi".
3 Ikanta ithonkatakiro jamanamanaataiyakani, itziwintaiyani, jotzimika-
patziitotantakari jako, jotyaantaiyakirini.

Ikinkithataiyini Otyaantapirori Chipre-ki

4 Ikanta jotyaantani Tasorintsinkantsi, jataiyanakini Seleucia-ki, ari joti-
taiyanakani jiyaatiro Chipre-ki.
5 Aatakoiyapaakani Salamina-ki. Jitapaakawo ikamantantapaakiro iñaani
Pawa japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti. Ari jiyaatsitanakari iijatzi Juan
jimitakowaitiri.
6 Jaathakiryaanakiro othampijyaaki, irojatzi jariitantakari Pafos-ki. Ari
jiñaakiri jyiripiyaari Judá-mirinka, thiiyinkari jinatzi, jiita Barjesús.
7 Jirika jyiripiyaari jaapatziyani jinatzi pinkathari Sergio Paulo. Yotaniri
jinatzi jirika pinkathari, ikaimakaantakiri Bernabé itsipatakari Saulo,
ikowatzi inkimiro iñaani Pawa.
8 Iro kantacha jirika jyiripiyaari iitachari iñaaniki Grecia-jatzi Elimas,
jotzikatzikatiri pinkathari iiro ikimisantanta.
9 Ikanta Saulo, jiitaitziri iijatzi Pablo, ikimpoyaanakiri jirika, ishintsi-
takaapirotanakiri Tasorintsinkantsi,
10 ikantanakiri: "¡Thiiyinkarí! Kaaripirori pinatzi. Itomi kamaari pinatzi.
Pimanintakiro kamiithari. ¿Iiroma powajyaantziro potzikatzikatziro tam-
patzikatzimotirini Nowinkathariti?
11 Iroñaaka jowasankitaitimi, osamani pinkantya pinkamampotaakiti".
Apathakiro ikantanaka, tii jokichaatanai. Ikowakowawaitzi kathawako-
tairini.
12 Ikanta jiñaakiro pinkathari awisaintsiri, ikimisantanaki. Iyokitzi
jowakiro ikinkithatakoitziri Awinkathariti.

Ariitaka Pablo itsipatakari Bernabé Antioquía-ki saikatsiri Pisidia-ki

13 Ikanta ishitowanai Pablo janta Pafos-ki itsipayitakari ikaataiyini oti-
tanaka jiyaatiro Perge-ki saikatsiri janta Panfilia-ki. Iro kantacha Juan, tii
joyaatanairi, piyanaka irirori Jerusalén-ki.
14 Ikanta jariitaka Perge-ki awisanaki pashiniki nampitsi Antioquía saikat-
siri janta Pisidia-ki. Ikanta janta, ityagaiyini japatotapiinta Judá-mirinkaiti
kitiijyiriki jimakoryaantaitari, saikaiyapaakini.

* **13:1** Jirika "Herodes", iriitaki pinkathariwintantatsiri pairani Galilea-ki.

15 Aritaki ithonkaitakiro jiñaanayiitziro josankinari Kamantantaniriiti, Ikantakaantaitani iijatzi, ikantaki jiwatakaantatsiri japatotapiintaita: “Iyikiiti, kimitaka tzimatsi pinkantiri iiroka onkantya inthaamintantayityaari atziriiti”.
16 Ipoña ikatziyanaka Pablo, jakowakotanaki imairitantayiityaari, ikantanaki: “¡Shiramparíiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¡maawoni iirokaiti ikaatzi pinkathatairiri Pawa!
17 Iriitaki Pawa iyoshiitakiriri pairani achariniiti, Israel-mirinkaiti. Iriitaki ojyiñaakiriri. Ipoña joñaagantakiro ishintsinka jowawisaakoyitairi Egipto-ki.
18 Ipoña ipiyathawaitakari Pawa otzishimashiki okaatzi 40 osarintsi. Iro kantacha Pawa jamawitakiro ipiyathayitakari.
19 Ipoña japirotakiri Pawa ikaatzi 7 jyininkamirinkatawakaachari janta Canaán-ki, irootaki jashitakagaariri achariniiti jiroka kipatsi.
20 maawoni jiroka nokinkithatakoyitakimiri awisaki 450 osarintsi okaatzi osamanitaki. Ipoña jowakiniri jiwariiti aminakoyitirini, irojatzi jiwiyaantantapaakaworì Samuel-ni, Kamantantaniri.
21 Iro kantzimaitacha ikowawitaka apaani iwinkatharipirotityaari. Irootaki Pawa jowantakanariri Saúl-ni, itomi Cis, ijyininkamirinkaiti Benjamín. Iri pinkathariwintakiriri okaatzi 40 osarintsi.
22 Iro kantacha Pawa jaapithatairi ipinkathariminto Saúl-ni, ipoyaatanaari David-ni. Tima iri David-ni ikinkithatakotaki pairani Pawa, ikantzi:
Jinimotakina noñaakiri David, itomi Isaí,
Iriitaki matironi jantiro nokowiri naaka.
23 Ikanta itzimaki Jesús, icharinimirinkatakari David-ni. Iriitaki ikajyaakaakiri Pawa jotyaantiri jowawisaakoyitai aakaiti Israel-mirinkaiti.
24 Tikiraata impokiita Jesús, ikinkithatakotsitakari Juan-ni, ikantaki: ‘Ontzimatyii pimpiyashiriyitai, powiinkaawintaiyaari Pawa’.
25 Ikanta Juan-ni jimonkaatzimatakiro jantawaitani, ikantanaki: ‘¿Piñaajaantakima naakataki jirika? Tii naaka. Aña aatsikitaki nopinkathapirotsitakari naaka, tii okantaajaitzi inkimitakaantina jimpiratani onkantya nonothopaitsitantyaariri i-zapato-ti’.
26 ¡Iyikiiti! ¡Abraham-mirinkaiti! ¡maawoni iirokaiti ikaatzi pinkathatairiri Pawa! Aakatajaantaki jotyaantayiitakai jiroka Ñaantsi awisakoyitantaiyaari.
27 Tima ikaatzi nampitawori Jerusalén-ki iijatzi ijiwaripaini, tii jiyotaiyawakirini Jesús, jiyakawintaiyakirini. Kaari jiyotantaajaitawakawo, jimonkaatatziiro josankinatakoyitakiriri Kamantantaniriiti, okantawita japiipiintawitakawo jiñaanatapiintakiro japatotapiintaiyani kitiijyiriki jimakoryaantaitari.
28 Ipoña ikowakotakiri Pilato intsitokakaantiri Jesús, okantawitaka tikaatsi inkinakaashitapaintya irirori.
29 Okanta jimonkaatakiro jantayitakiro okaatzi josankinatakoitakiriri pairani, jowatzikaryaakotakiri ipaikakoitakiri, ikitaitakiri.
30 Iro kantacha Pawa jowiriintairi.
31 Ari jitanakawo Jesús joñaagapanaatari ikaatzi tsipatakariri pairani ipoñaantakari Galilea-ki irojatzi Jerusalén-ki. Ojyiki okaatzi kitiijyiri joñaagapanaatari. Iriitajaantaki kinkithatakoyitairiri iroñaaka tsikarikapaini isaikayitzi atziri.
32 Irijatziita nokinkithatakotzimiri iroñaaka iirokaiti, nokinkithatakotzimiro Kamiithari Ñaantsi okantakota ikajyaakaakiniriri Pawa achariniiti.

33 Ari jimonkaatakiro Pawa okaatzi ikajyaakaakiniriri, tima jowiriintairi
Jesús joñaagayitairi aakaiti, tima ichariniiti anaiyatziini. Irootaki osanki-
natakotachari Salmo-ki, okantzi:
Notomi nowimi iiroka.
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.†
34 Aritaki ikinkithatakotsitakari Pawa jowiriintairi Jesús, iiro oshitziwait-
anta iwatha. Ikantaki jiñaawaitaki:
Ari nimonkaatainiri David-ni okaatajaantzi nokajyaakaakiniriri.
35 Tzimatsi pashini Salmo okoñaatakopirotzi jiroka, okantzi:
Iiro pishinitziri oshitziwaiti iwatha pitasorintsiti.
36 Imapiro, kaari David-ni onkinkithatakoti jaka, tima jañaakaapaintziri Pawa
jirika David-ni, ipoña jimakoryaaki, itsipataari icharinitti ikitayitaa, ari
oshitzitairi iwatha.
37 Irooma iwatha jirika jowiriintairi Pawa, tii jiñiiro oshitziwaiti iwatha
irirori.
38 Iyikiiti, ontzimatyii piyoyitai iirokaiti, iri nokinkithatakotzi Jesús, tima iri
matairori ipiyakotaimiro piyaaripironka.
39 Iikirorika paakowintatyiiyaawo Ikantakaantani Moisés-ni, iiro ipiyakoitz-
imiro piyaaripironka. Irooma aririka pinkimisantanairi Jesús, ari impiyako-
taimiro irirori.
40 Paamaakowintaiya iirokaiti, pipishitaawokari josankinatakotakiri Ka-
mantantaniriiti, ikantaki:
41 Pinkimaiyini manintzirori tyaaryoori,
Ari piyokitziitapainti, irojatzi pimpiyantatyaari.
Tima ontzimawitatya paata oitya nantzimotaimiri,
Iirotzimaita pikimisantziro, intzimawitatya ooñaawontimironi".
42 Ikanta ishitowimatanai Pablo japatotapiintaita, ikowakotaiyakirini
kaari ijyininkata, ikantziri: "Pimpiyai pashiniki kitiijyiri jimakoryaan-
taitari, papiitiro pinkinkithatakainawo jiroka ñaantsi".
43 Ikanta jiyaataiyaini Judá-mirinkaiti iijatzi kaari ijyininkata japato-
taiyani, tzimatsi ojyiki oyaatanakiriri Pablo itsipatakari Bernabé. Ari ikam-
inaathayitakiri onkantya joisokirotantyaawori inishironkayitairi Pawa.
44 Okanta ariitaa pashini kitiijyiri jimakoryaantapiintaitari,
ipiyotaiyakani ojyiki atziri ikimisantziro iñaani Pawa.
45 Iro kantacha jiñaakiri Judá-mirinkaiti ipiyotaiyapaakani atziriiti, ikisas-
hiritaiyanakani, jitanakawo jimaamaniwaitanakiri Pablo, ithainkimawait-
anakiri.
46 Tii ithaawanaki Pablo itsipatakari Bernabé, ikantakiri irirori: "Iro kami-
ithawitachari nitawakimi nonkamantayitimiromi iirokaiti iñaani Pawa,
tima Judá-mirinka pinayitzi. Irooma pimanintaiyakironi, iiro piñiiro
jañaashiritakaitaimi. Irootaki nonkinkithatakaantyaariri kaari ajyininkata.
47 Tima ari okanta jotyaantakina Nowinkathariti, ikantakina:
Iiroka nowaki pinkitiijyiinkatakotiri kaari pijyininkata,
Ari onkantya pinkinkithatakotantaiyaanariri awisakotaantsi.
Pothotyiiro maawoni kipatsi".
48 Ikanta ikimaiyawakini kaari ijyininkawita, ikimoshiritaiyanakini,
ikantaiyanakini: "Owa okamiithatataitzi iñaani Pinkathari". Tima ithonka
ikimisantaiyanakini ikaatzi jiyoshiitaitakiri jañaashiriyitai.
49 Ithonka ikinkithatakoitanakiro iñaani Awinkathariti nampitsipainiki.

† **13:33** Kantakotachari jaka "Salmo", irojatzi ikantayiitsitari iijatzi "Salmo 2". Tima pampithagaantsi inayitatzi ikantaitziri Salmo. Ojyiki okaatzi, iro josankinaitakiri pairani.

50 Iro kantacha Judá-mirinkaiti, ikinkithawaitakaaki ñaapiroriiti jiwatakaantatsiri nampitsiki, tsinaniiti pinkathataawo, tsipatapi-intawitakariri Judá-mirinkaiti japatotaiyani, jashiminthatakaanakari impatzimaminthatiri Pablo itsipatakari Bernabé, jomishitowairi inampitsitiki.
51 Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé jotikanairo iipatsikiiti jiyoitantyaari tii ikimisantaitziri Pawa janta. Ari jawisaiyanakini pashiniki nampitsi Iconio-ki.
52 Iro kantacha kimoshiri ikantaiyakani jiyotaaniiti, inampishiripirowai-tantanakari Tasorintsinkantsi.

14

Jiyaataki Pablo itsipatakari Bernabé Iconio-ki

1 Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé, ityagaiyakini japatotapiintaiyani Judá-mirinka janta Iconio-ki. Ikinkithatakaapaakiri, ari ikimisantaiyanakini ojyiki Judá-mirinkaiti ipoña kaari ijyininkata.
2 Iro kantzimaitacha, tzimayitatsi kisoshiriri Judá-mirinka, ikaminaakiri kaari ijyininkata imaamanitiri kimisantakaantapaintsiri.
3 Irootaki, isaikantapaakari osamani janta. Iikiro ikinkithatakotanakitzi-iri Awinkathariti tii ithaawaiyini. Itasonkawintayitakiri, ari okanta jiyoyi-itantari imapirotatya ikinkithatakotziro inishironka Awinkathariti.
4 Iro kantacha jimaamanitawakaanaka ikaatzi nampitawori janta. Tzimatsi aapatziyanakariri Judá-mirinkaiti, tzimatsi pashinipaini aapatziyanakariri Otyaantapiroriiti.
5 Ipoñaashitaka Judá-mirinkaiti itsipayitakari kaari ijyininkata, ikinkithawaitakaakiri jiwariiti jowasankitaawaitiri impoña intsitokakaan-tantyaariri mapi.
6 Iro kantacha iriroriiti, jiyotaki okaatzi jantaitiri, shiyaka ikinaiyanakini Listra-ki jawisaki irojatzi Derbe-ki, irootaki nampitsiiti saikatsiri janta Licaonia-ki. Ipoña jiyaayitanaki iijatzi pashiniki nampitsi okaatzi tzimayi-tatsiri janta.
7 Ari ikinkithayitakiro iijatzi Kamiithari Ñaantsi janta.

Itsitokawiitakari Pablo Listra-ki

8 Okanta janta Listra-ki tzimatsi shirampari kisopookiri, tii janiiwainitzi, tima ari ikantatya owakiraa itzimapaaki. Ari isaikaki jirika shirampari,
9 ikimisantziri Pablo. Ipoñaashitaka Pablo ikimpoyaanakiri shirampari, jiyotakiri owanaa jawintaashiripirowaitaka, kantatsi joshinchagairi.
10 Jiñaanatanakiri shintsiini, ikantanakiri: "¡Pinkatziyi, pintampatzikatiro piitzi!" Apathakiro jimitaanaki shirampari katziyanaka, aniitanai.
11 Ikanta jiñaitakiro jantakiri Pablo, ikaimaiyanakini atziriiti iñaaniki Licaonia-jatzi, ikantaiyini: "¡Jayiitzimotakai pawa jojyakari atziriwí!"
12 Ikimitakaanakiri Bernabé iriimi iwawani iitachari "Júpiter", iriima Pablo ikimitakaanakiri iriimi iwawani iitachari "Mercurio", tima iriitaki ñaawaitatsiri.
13 Ikanta ijyiripiyaariti Júpiter, saikatsiri iyaapapankotiki ipiyotapiin-taiyani, jamaki ipirapaini, inchatiyapaini. Itsipayitakari atziriiti ikowaw-itaiyani impinkathatiri Otyaantapiroriiti, jowamainiri ipiraiti, intainiri.*
14 Iro kantacha Bernabé itsipatakari Pablo jiyotaki irirori ikowiri jan-taiyirini, isagaanakiro iithaari, josatikantanakari atziriiti, ikaimanaki,

* **14:13** Kantakotachari jaka "ipirapaini", iri toro-paini.

15 ikantzi: “¿Iitama pantantyaawori jiroka? Atziri ninayitatzi naaka, ari
nokimitzimi iirokaiti. Irootaki nopokantakari nonkamantayitaimi powa-
jyaantayitairo pamitashitapiintakari. Ontzimatyii pinkimisantairi Pawa
Kañaanitatsiri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, iijatzi maawoni tzimay-
itantawori.
16 Irijatzi shiniyitakiriri pairani pichariniiti jantapiintayitantakawori in-
intashiyitari iriroriiti.
17 Iro kantzimaitacha tii jimanapithapirotziri iiro jiyotantaajaita añaatsi
irirori. Tima iri Pawa nishironkatapiintakairi aakaiti, jowaryiiro inkani,
okithokitantayitari awankiripaini, iri payitairori maawoni owayitari, ari
okanta akimoshiriyitantari”.
18 Okantawitaka ikantayiwitakari atziriiti jiroka, ojyiki opomirintsitaka
jowajyaantakaantyaariri jowamainiri ipirapaini intainiri.
19 Ari jariitaiyapaakani Judá-mirinka poñainchari Antioquía-ki iijatzi Iconio-
ki. Ikaminaayitapaakiri atziriiti. Irootaki itsitokantawitakariri Pablo. Ji-
noshikanakiri jookakiri nampitsithapiki, jiñaajaantaki aritaki jowamaakiri.
20 Ipoña jiyotaaniiti Pablo japatowintapaakari, ari ipiriintanaari iijatzi
ipiyanaa nampitsiki. Ikanta okitiijyitamanaki jataki Derbe-ki itsipatanaari
Bernabé.
21 Ikanta ikamantantapaakiro Kamiithari Ñaantsi janta Derbe-ki, ikimisan-
takaaki ojyiki atziri. Ipoñaashitaka ipiyaawo Listra-ki, Iconio-ki irojatzi
Antioquía-ki.
22 Ari ikinkithatakaayitanairi jiyotaaniiti, ikaminaayitanairi onkantya
joisokiroyitantyaariri jawintaashiritanakari, ikantayitziri: “Ontzimatyii
añiiro ankimaatsiwaityaari antyaantaiyaari ipinkathariwintantai Pawa”.
23 Jowanaki antaripiroriiti jiwatirini kimisantzinkariiti japatotapiin-
taiyani. Ipoña jamanamanaatakowintakari, itziwintayitakari, ikantapiin-
taki: “Nowinkatharití, paamaakowintaiyaari jirikaiti awintaayitanaimiri”.

Piyaa janta Antioquía-ki saikatsiri Siria-ki

24 Ipoña ikinapairo Pablo janta Pisidia-ki, irojatzi Panfilia-ki.
25 Ikinkithatakaantanaki janta Perge-ki, ipoña jawisanaki irojatzi janta
Atalia-ki.
26 Ari jotitanaa irojatzi Antioquía-ki, tsika jowaitakiri pairani
jiyaatantyaari inkamantantiro inishironkatantai Pawa. Irootaki
jimonkaatakiri jantayitakiro.
27 Ikanta jariitaa Antioquía-ki, japatoyitapairi kimisantzinkariiti, ikaman-
tapairi okaatzi jantakaayitakiriri Pawa, tsika ikanta Awinkathariti jawin-
taashiritakaayitaari kaari ijyininkata.
28 Ari isaikapairi Pablo itsipatakari Bernabé itsipayitapaari jiyotaaniiti.

15

Japatoyiita Jerusalén-ki

1 Ipoña jariitaka Antioquía-ki, shirampariiti ipoñaayitakawo Judea-ki, jiy-
otaantayitapaaki, ikantantapaaki: “Iyikiiti, iirorika pimonkaayitziro Ikan-
takaantani Moisés-ni, pintomishitaanitaiya, iiro pawisakoshiriyitai”.
2 Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé owanaa jiñaanaminthatakiri jirikaiti
ariitapainchari. Irootaki ikowayiitantakari jotyaantaitiri Pablo, Bernabé
ipoña pashinipaini, jiyaati Jerusalén-ki jiñiiri Otyaantapiroriiti ipoña an-
taripiroriiti, inkinkithawaitakotiro kantainchari.

3 Ipoña jotyaantakiri ikinanaki Fenicia-ki irojatzi Samaria-ki, ikamantantayitanaki tsika ikantayitaa ikimisantayitai kaari ijyininkata. Ikimoshiritaiyanakini iyikiiti ikimawaki.
4 Ipoña jariitaiyakani Jerusalén-ki. Kamiitha jaawakiri kimisantzinkariiti, Otyaantapiroriiti ipoña antaripiroriiti. Ikamantapaakiri jantakaayitakiriri Pawa.
5 Iro kantacha kiyopayipaini Fariseo kimisantaatsiri, ikatziyanaka iriroriiti, ikantanaki: "Ikaatzi kimisantayitaatsiri kaari ajyininkata, okowapirotatya jimonkaayitairo Ikantakaantani Moisés-ni, intomishitaanitaiya".
6 Ari japatotaiyakani Otyaantapiroriiti itsipayitakari antaripiroriiti jiñaanatakotziro tsika okantakota jiroka.
7 Ikanta osamanitaki jiñaanatawakaawintakawo, ikatziyanaka Pedro, ikantanaki: "Iyikiiti, pinkinkishiritaiyironi iirokaiti tzimatsi jantzimoyitakairi Pawa pairani. Jotyaantakina naaka nokinkithatakaayitairi Kamiithari Ñaantsi kaari ajyininkata, ari okanta ikimisantantayitaari iriroriiti.
8 Tima Pawa jiyotziri ishiriki, ari joñaagayitairo ikowi iriroriinampishiritantaiyaari Tasorintsinkantsi kaari ajyininkata ikimitaayitakai pairani aakaiti.
9 Tima jaapatziyayitaari Pawa jirikaiti ikimitakai iijatzi aakaiti, joitintashiriyitairi jawintaashiritaari.
10 ¿Kamiithatatsima piñaantawaityaari Pawa? ¿Iitama piñaatinatakaantyaariri jiyotaani? Tima pishintsiwintawaitakiri jimonkaatiro kaari aawiyaajaitzi aakaiti, kaari jaawiyaajaitzi achariniiti.
11 Irootaki inishironka Awinkathariti Jesús owawisaakoshiriyitairi aakaiti. Ari inkimitsitaiyaari iijatzi iriroriiti".
12 Ari jimairitaiyanakini maawoni, ikimisantanakiri Bernabé itsipatakari Pablo ikinkithatakotziro jantakaayitakiriri Pawa pashinijatziki atziriiti, itasonkawintakaayitakiri.
13 Ikanta ithonkakiro ikamantantaki, ikantanaki Jacobo: "Iyikiiti, pinkimisantawakina:
14 Ikamantakairo Simón tsika ikanta Pawa jitantanakawori jiyoshiiyitaki pashinijatzi atziriiti, inkimisantantaiyaariri, impairyaayitairi.
15 Ari imonkaatari josankinatakotakiri pairani Kamantantaniriiti, ikantaki:
16 Aririka onkaatapaaki jiroka, ari nompiyi.
Nowatziyairo ipanko David tyagaintsiri.
Nompinkatharitakairi incharinityaari inkimitaiyaari ikanta iririnopinkatharitakaakiri.
17 Jaminaminataina pashinijatzi atziri, inkantayitaina: 'Nowinkathariti',
Ari onkantya nashitantaiyaariri kaari pijyininkata, impairyaayitaina.
18 Ari ikantaki jiñaawaitaki Awinkathariti, oñaagantzirori ikinkishiritsitakarinowakiraini jitantanakawori.
19 Irootaki nonkantantyaari naaka, iiro okantzi añaakaawaitiri kaari ajyininkata ikaatzi kimisantayitairiri Pawa.
20 Apa otyaantiniri osankinarintsi ashintsiwintiri iiro jowayitantari wathatsi jashitakaayitariri iwawaniwaitashitari, iiro jimayimpiriwaiyitanta, iiro jowakoyitantawo iriraani piratsipaini.
21 Tima irooyitaki josankinari Moisés-ni ikinkithatakotapiintaitziri tsikarikapaini japatotapiinta Judá-mirinka kitiijyiriki jimakoryaantaitari. Irootaki jitanakari pairani. Irootaki jowajyaantantyaawori jirokapaini iiro ikantzimoshiritakaantari ajyininkapaini".

22 Ikanta Otyaantapiroriiti itsipatakari antaripiroriiti, kimisantzinkariiti, jowaki jotyaantiri Antioquía-ki intsipatyaari Pablo iijatzi Bernabé. Jirika ikaatzi jowakiri: Judas jiitaitziri iijatzi Barsabás, ipoñaapaaka Silas. Iriiyitaki jiwatakaayitirini iyikiiti janta.

23 Iriiyitaki aanakironi osankinarintsi. Jiroka okantzi osankinata: "Iyikiiti, naakaiti Otyaantapiroriiti, antaripiroriiti. Niwithataiyimini iirokaiti kaari nojyininkamirinkata nampiyitawori Antioquía, Siria, ipoña Cilicia-ki.

24 Niyotaiyakini tzimatsi poñaayitanainchari jaka, iri oñaashirinkakimiri janta, ikowi pimonkaayitairo Ikantakaantaitani, pintomishitaanitaiya. Kaari notyaantani naakaiti.

25 Irootaki nokinkithawaitantari jaka, nowaki akaataiyirini, jiyaatantyaari jiñiimi intsipatanatyaari itakokitani Pablo intsipatanatyaari Bernabé.

26 Iriiyitaki atsipiwintakariri Awinkathariti Jesucristo.

27 Jirika notyaantakimiri iroñaaka: Judas intsipatakari Silas. Iriitaki kinkithawaitakaapaakimini janta inkamantapaakimiro maawoni jiroka.

28 Tii okantzi noñaakaawaitimi iirokaiti, tima iro kamiithatzimotakiriri Tasorintsinkantsi, iijatzi naakaiti. Apa pimayitanairo kowajaantachari. Jiroka:

29 Iiro powayitari wathatsi jashitakaitariri iwawanitashiitari. Iiro powakoyitawo iriraani piratsi. Iiro pimayimpiriwaitzi. Aririka pimonkaayitanakiro jiroka, kamiithataki. Ari okaatzi".

30 Ikanta jotyaantaitakiri, jataki Antioquía-ki. Ari japatotapaakiri kimisantzinkariiti, ipapaakiri osankinarintsi.

31 Ikanta jiñaanatawakiro, ikimoshiripirotaiyanakini.

32 Tima kamantantaniri jinayitzi Judas ipoña Silas, ithaamintakaapaakari iyikiiti joisokirotyaari Pawa, ikinkithawaitakaapaakiri.

33 Okanta osamanitaki isaikimowaitakiri kamiitha, jotyaantairi ipoñaakawo pairani.

34 Iro kantacha Silas okamiithatzimotakiri irirori isaikanaki.

35 Iijatzi Pablo itsipatakari Bernabé irojatzi isaikanaki iriroriiti Antioquía-ki, itsipayitakari ojyiki pashinipaini, iikiro jiyotaantanakitzi, ikamantantziro iñaani Awinkathariti.

Jookawintairi Pablo jirika Bernabé, japiitakiro jiyaatzi ikinkithatzi

36 Ikanta osamanitaki, ikantairi Pablo jirika Bernabé: "Thami apiitiro ariityaari inampiitiki iyikiiti tsika akamantantakiro iñaani Awinkathariti. Aminairi tsika ikantayitaka".

37 Ari ikowawitaka Bernabé jaanakirimi Juan, jiitaitziri iijatzi Marcos.

38 Iro kantacha tii inimotziri Pablo jaanairi, tima Marcos jookawintakiri pairani Panfilia-ki, tii jothotyiiro intsipatyaari ikinayitaki ikinkithatakaantzi.

39 Ari jiñaanaminthatawakaiyakani. Aripaiti jookawintawakaanaka. Jaanakiri Bernabé jirika Marcos, otitanaka ikinanaki Chipre-ki.

40 Iriima Pablo, jaanakiri Silas. Ipoña jamanamanaatakotawakari iyikiiti, ikantaiyini: "Nowinkatharití, nawintaimi iiroka, aritaki pinishironkatakiri jirika". Ari jiyaataiyanakini.

41 Ikanta ikinanaki Siria-ki, Cilicia-ki, jominthashiritakaayitaari ikaatzi kimisantayitaatsiri.

16

Timoteo itsipatari Pablo iijatzi Silas

1 Ikanta jariitaka Pablo janta Derbe-ki itsipatakari Silas irojatzi jariitantakari Listra-ki. Ari jiñaaki jiyotaani Awinkathariti jiita Timoteo, otomi Judá-mirinka kimisantatsiri, Grecia-paantiri jinatzi iwaapatitari.
2 Ikanta jirika Timoteo kamiitha ikinkithatakotaiyirini kimisantzinkariiti nampitawori Listra-ki iijatzi Iconio-ki.
3 Ari ikowakiri Pablo intsipatyaari Timoteo. Iro kantacha jitawakari itomishitaanitakiri iiro ikisawaitanta Judá-mirinkaiti nampitawori janta, tima jiyotaiyini maawoni Grecia-paantiri jinatzi iwaapatitari Timoteo.
4 Ikanta ikinayitanaki nampitsiitiki, ikamantayitanakiri kimisantzinkariiti jimonkaayitairo josankinatakiri pairani Otyaantapiroriiti itsipatakari antaripiroriiti janta Jerusalén-ki.
5 Ari okanta ityaaryooyitantanakari kimisantzinkariiti jawintaayitanaka, iikiro jiyaatanakitzi kitiijyiriki ijyikipirotanaki.

Jomishimpiyaakiri Pablo Macedonia-jatzi

6 Ikanta Pablo joshinampitanakiro Frigia iijatzi Galacia, tima tii ishinitairi Tasorintsinkantsi inkinkithatakaanti janta Asia-ki.
7 Irojatzi jariitantakari Misia-ki. Ari ikinkishiriwitakari jiyaatiro Bitinia-ki, iro kantacha tii ishinitairi Itasorinka Jesús.
8 Awisanaki janta Misia-ki, oirinkaiyapaakani nampitsiki Troas.
9 Ari janta imishiwaitakiri Pablo tsiniripaitiki, imishitaki Macedonia-jatzi, ikantziri: “Pariitina nonampiki, pinishironkayitaina naakaiti”.
10 Ikanta imishiwaitaki Pablo, ari niwitsikaiyanakani niyaataiyini Macedonia-ki, tima niyotanaki iri Pawa kaimashiritakinari janta nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi.

Jomontyaitakiri Filipos-ki

11 Ari notitaiyanakani Troas-ki, apatziro nowanakiro niyaatiro Samotracia-ki. Okanta okitiijyitamanaki irojatzi naatakotantapaakari nampitsiki Neápolis.
12 Opoña nawisanaki irojatzi Filipos-ki, jinampiyitawo poñaayitainchari Roma-ki, otzinkami nampitsi inatzi janta Macedonia-ki. Ari nosaikawaitapaakiri janta.
13 Okanta kitiijyiri jimakoryaantapiintari Judá-mirinkaiti, niyaataki jiñaathapiyaaki, tima nokinkishiritaiyakani ari jamanamanaatapiintaiyani. Ari noñaapaaki tsinani apatotaiyakani, nosaikaiyapaakini nokinkithatakotziniro Kamiithari Ñaantsi.
14 Okanta tsinani apatotainchari oita Lidia, opoñaawo iroori nampitsiki Tiatira. Opoki iyompariwaita manthakintsi pitzirishimawoyitatsiri. Tima opinkathatapiintakiri Pawa jiroka tsinani, okimaminthatakiri ikinkithatzi Pablo, jiminthashiritakaanakawo Awinkathariti.
15 Owiinkaataka, otsipatakari ikaatzi saikapankotzirori. Ipoñaashita okantaiyanakinani: “Piyotzirika iirokaiti notyaaryoowintairi Awinkathariti, pimpokaiyini pimayi nopankoki”. Ari nimataiyakironi, tima irootaki shintsiwintakinari.
16 Opoñaashitaka apaani kitiijyiri, niyaataiyini namanamanaatya, notonkiyotaka mainawo ompirataawo. Piyarishiritatsiri, jiyotakaayitziro iitarika awijyimotirini atziri. Irootaki ipinaitantariri ojyiki ompiratawori.

17 Jiroka mainawo itanakawo oyaatanakiri Pablo, oyaataiyanakinani iijatzi naakaiti, okantzi okaimi: "¡Jirika shiramparііti jompiratani jinatzi Pawa Jinokijatzi, iriitaki kamantimironi pawisakoshiritantaiyaari!"
18 Ari okantapiintatya jiroka kitiijyiriki, irojatzi owatsimashiritantakariri Pablo, ipithokashitanakawo, jiñaanatanakiri piyari aagashiritakirori, ikantziri: "Piyaapithatairo mainawo, iri Jesucristo matakaimironi nopairyaakiri". Apathakiro ikantanaka piyari jiyaapithatairo.
19 Ikanta jiñaakiro ompiratawori, jiyotanaki iiro jaantaawo ojyiki kiriiki. Joirikakiri Pablo itsipataakiri Silas, jaanakiri jiwariitiki, irojatzi janta ipiyowintantapiintaita.
20 Ikantapaakiri pinkathariiti aminakotantaniri: "Jirikaiti Judá-mirinka jinatzi. Ichapishiryaayitakiri atziriiti jaka anampiki,
21 jiyotaayitakiri kaari ashiniyitzi jantaitiro, tima aakaiti ijyininkamirinkaiti Roma-jatzi".
22 Ari ipithokashitaitanakari Pablo itsipatakari Silas, ikantaki pinkathariiti aminakotantaniri: "Paatonkoryaayitiri, pimpajawaitiri".
23 Aritaki ipajawaitakiri ojyiki, jomontyaakaantakiri. Ikantanaki: "Paamaakowintapirotyaari".
24 Ikimaki aamaakowintantaniri ikantaitakiri, jomontyaapirotakiri inthomainta, jawitsinaakiitantakari inchakota.
25 Okanta niyankiiti tsiniripaiti, jamanamanaata ipoña ipampithagaiyini Pablo itsipatakari Silas, kimaiyatsini pashini omontyaari.
26 Omapokashitanaka ontziñaanaka, iiwokapaakiro jomontyaitakiri. Apathakiro ashitaryaayitanaka ashitakowontsi, ishiryaakowaitashitanaka omontyaari ithatakowiitantakari ashirotha.
27 Ipoña ikakitanaki aamaakowintantaniri, jiñaatziiro ashitaryaaka jomontyaawiitakari, ari jinoshikanakiro jowathaaminto ikowi josataiya, jiñaajaantaki shiyayitaka omontyaariiti.
28 Iro kantacha Pablo ikaimotanakiri, ikantziri: "¡Iiro powashironkaawaitashita, iinitatsi nosaikaiyini maawoni jaka!"
29 Ipoñaashitaka jirika aamaakowintantaniri ikaimakaantaki ootamintotsi, ishiyapirotanakitya ityaapaaki, okawaitanaka ithaawanaki, jotziirowashitapaakari Pablo itsipatakari Silas.
30 Ipoña jomishitowanakiri, josampitakiri, ikantziri: "Pinkatharí, ¿Iitama nantiri naaka nawisakoshiritantaiyaari?"
31 Ikantanakiri irirori: "Pinkimisantairi Pinkathari Jesús, aritaki pawisakoshiritai iiroka iijatzi ikaatzi saikapankotzimiri".
32 Ikinkithatakotanakiniri tsika ikantakota Awinkathariti iijatzi ikaatzi saikapankotakiriri.
33 Ipoñaashitaka iinta oniyankiititzi tsiniriri jirika aamaakotantaniri ikiwanakiniri jaawiyaitakiri ipajaitakiri. Ipoña jowiinkaayitaka jirika itsipatakari ijyininkamirinkatari.
34 Ari jaanakiri ipankoki, ipapaakiri jowanawo. Kimoshiri ikantanaka jirika ikimisantairi Pawa itsipayitaari ikaatzi saikapankotakiriri.
35 Okanta okitiijyitamanai, jirikaiti pinkathari aminakotantaniri ikaimakaantakiri kimpoyaakotaniri, ikantakiri: "Pomishitowakaantairi jirikaiti".
36 Ikanta aamaakotantaniri, ikantakiri Pablo: "Ikantakaantakina pinkathari nomishitowayitaimi. Kantatsi iroñaaka piyaayitai kamiitha".
37 Iro kantacha Pablo ikantanaki irirori: "Josankinatakotakaantani Roma-jatzi ninatzi naaka, iro kantacha ipajawaitakina japatotapiintaita, tii jaminawakiro tzimatsirika nokinakaashitani. Jomontyaakaantakina.

¿Iroñaakama ikowi jimanakaina jomishitowayitaina? ¡Tii nokowiro! Pinkantiri impokanaki irirori jomishitowayitaina".

38 Ikanta jirika aamaakotantaniri, ikamantakiri pinkathari. Ikimawaki josankinatakotani jinatzi Roma-jatzi, antawoiti ithaawaiyanakini.

39 Jatanaki pinkathariiti, ikantapaakiri Pablo itsipatakari Silas: "Pimpiyakotina nowasankitaakaantawaitakimi". Ari jomishitowakaantairi, ikantawairi: "Piyaataityaami".

40 Ari jiyaataiyaini opankoki Lidia. Ikinkithatakaayitanairi kimisantzinkariiti, ithaamintashiritakaayitanairi, jataiyaini.

17

Imaamaniitantaki Tesalónica-ki

1 Ikanta jariitantayita Pablo itsipatakari Silas ikinayitanaki Anfípolis-ki, Apolonia-ki irojatzi jariitantakari Tesalónica-ki, otzimi janta japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti.

2 Tima iro jamitapiintakari Pablo aririka jariitya pashiniki nampitsi, ityaapiintzi tsikarika japatotapiinta Judá-mirinkaiti, ikinkithatzi. Irootaki jimatapaakiri iroñaaka. Ipoña japiitairo pashiniki kitiijyiri jimakoryaantaitari, japiitairo iijatzi. Ari jiñaanaminthatapiintakiri Judá-mirinka.

3 Jookoyitatziiniri Osankinarintsipirori tsika ikinkithatakota Cristo inkamimotanti, impoñaashitaiya jañagai iijatzi. Ikantayitziri: "Jirika Jesús nokinkithatakotakimiri, iriitaki Cristo".

4 Ari ikimisantanaki tsika ikaatzi Judá-mirinka, itsipatanakari Pablo iijatzi Silas. Ikimisantaiyanakini iijatzi ojyiki Grecia-paantiri pinkathatasorintsitaniri, ari okimitsitakari iijatzi pinkathataawo tsinaniiti.

5 Iro kantacha Judá-mirinkaiti kaari kimisantatsini, tii inimoshiritanakiri. Japatotaki kaaripiroshiririiti. Jotyaantakiri imaamanitanti nampitsiki. Imaamanipankotakiri iijatzi Jasón, jaminaminatziri Pablo itsipatakari Silas.

6 Tii jiñaashitari janta, jinoshikanakiri Jasón itsipataanakiri pashini kimisantzinkariiti, jaanakiri isaiki jiwatakaantzirori nampitsi, ikantaiyapaakini: "¡Tzimatsi shiramparíiti ochapishiryaantaintsiri nampitsiitiki, pokaki iroñaaka jaka.

7 Jirika Jasón oosaikawakiriri ipankoki! Ithainkayitakiro jirikaiti ikantakaantani pinkatharitatsiri Roma-ki, ikantaiyakini: 'Tzimatsi pashini pinkathari, jiita Jesús' ".

8 Ikanta ikimaiyawakironi jiroka, tii inimotaiyanakirini atziriiti iijatzi jiwariiti.

9 Ikowakoitakiri Jasón impinawintya itsipayitakari pashinipaini, ari onkantya impakaantaiyaariri.

Jataki Pablo itsipatanaari Silas Berea-ki

10 Ikanta kimisantzinkariiti, jotyaantairi tsiniripaiti Pablo itsipatanaari Silas, jiyaatai Berea-ki. Ikanta jariitaiyakani janta, jataiyakini japatotapiintaiyani Judá-mirinka.

11 Jirikaiti Judá-mirinka, nishironkatantaniri jinaiyatziini tii ikimitari Tesalónica-jatzi, kamiitha ikimisantawakiro ñaantsi. Jaakowintanakawo kitiijyiriki jiñaanatanakiro Osankinarintsipirori jiñaantyaawori imapirotatyaarika ikamantaitziriri.

12 Ojyiki Judá-mirinkaiti kimisantanaintsiri, ari ikimitsitakari iijatzi Grecia-paantiri pinkathataari, iijatzi tsinaniiti.

13 Iro kantacha Judá-mirinkaiti nampitawori Tesalónica-ki, ikimakotakiri
ikinkithatakaantatzi Pablo janta Berea-ki, pokaiyanakini, imaaman-
iminthawaitapaakiri atziriiti.
14 Iro kantacha kimisantzinkariiti jaanakiri Pablo inkaarithapiyaaki. Iri-
ima Silas itsipatakari Timoteo ari isaikanaki irirori.
15 Ipoña jawisakagaitanakiri Pablo irojatzi jariitantakari Atenas-ki. Ikanta
ipiyaiyaani Berea-ki, ikantapairi Silas itsipatakari Timoteo: "Ikaimakaan-
taimi Pablo, piyaatai thaankipiroini".

Isaiki Pablo Atenas-ki

16 Ikanta Pablo joyaawintari Atenas-ki Silas itsipatakari Timoteo, ojyiki
oñaashirinkakiri jiñaayitziri Atenas-jatzi jamanamanaatari ojyakaantsipaini.*
17 Irootaki ikinkithawaitakaantakariri Judá-mirinkaiti, iijatzi pashinipaini
pinkathatasorintsitaniri janta japatotapiintaiyani. Ojyiki ikinkithawait-
akaapiintaki iijatzi kitiijyiriki tsikarika ipiyotapiintaiyani atziriiti janta
nampitsiki.
18 Jiñaanaminthayitziri iijatzi yotaniriiti janta nampitsiki. Tzimatsi kan-
tayitatsiri: "¿Iitamachiitaka ikinkithatakotziri jirika kiñaaniri?" Ikantaiyini
pashini: "Kimitaka ikinkithatakotatziiri pashinitatsiri pawa". Iro ikantay-
itantakari tima Pablo ikamantantatziiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota
Jesús, jañaantaari iijatzi.†
19 Ipoña jomiyaanakiri otzishiki iitachari "Areópago", tsika japatotapi-
intaiyani. Josampitakiri: "Incha pinkinkithatakotinawo owakiraatatsiri
piyotaantziri jaka nonampiki.
20 Tima pikinkithatakotakinawo kaari nokimapiintzi. Nokowaiyini niyoti
iita kantakotachari".
21 (Tima okaatzi itzimawintziri Atenas-jatziiti itsipatakari ariitzinkariiti
janta, ikimisantayitziro owakiraatatsiri ñaantsi, jowawisaimaityaawo.)
22 Ikatziyanaka Pablo ipiyowintaitakari, ikantanaki: "Atenas-jatziiti,
noñaakimi naaka, tzimatsi ojyiki piwawaniyitari, pamanamanaatashitapiin-
tari.
23 Nokinayitzi pinampiki, noñaayitakiro pitaapiriminto. Tzimatsi
apaani osankinataka, okantzi: 'PAWA KAARI JIYOYIITZI'. Irijatzita
nokinkithatakotzimiri naaka.
24 Iri witsikakirori kipatsi maawoni tzimantayitawori, irijatzi Pinkathari-
wintzirori inkiti iijatzi kipatsi. Tii isaikantawo tasorintsipanko jiwitsikani
atziriiti.
25 Tii ikowiro irirori jiwitsikaitiniri tsikarika oitya. Tima iriitaki
añaakaayitairi maawoni aakaiti, irijatzi añiinkatakaayitairi, ipayitairo maa-
woni tsikarika oitarika.
26 Iriitaki witsikakiriri itawori shirampari, jojyiñaakiri, itzimpookakiri
inampitantyaawori maawoni kipatsiki. Ikinkishiritsitaka tsika onkaati
osamaniti jinampitaiyaawo tsikarikapaini.
27 Iro jantantakawori jiroka, onkantya jaminaminaitantyaariri. Kimi-
waitaka ipampipampiwaitatyiimi jaminaminaitziri. Ari jiñiiri. Tima tii
intaina isaiki Pawa ari itsipayitai maawoni aakaiti.

---

* **17:16** Jiroka nampitsi Atenas otzinkami inatzi nampitsi, ari jinampitawori ojyiki yotaniriiti Grecia-jatzi. † **17:18** Jiitaitziri jaka "yotaniriiti", iriiyitaki kimisantzirori jiyotaantziri iitachari "Epicuro", ikantzi: "Iro kowapirotachari ankimoshiriwaiti". Tzimatsi iijatzi pashini jiitaitziri jaka "yotaniriiti", jiita "Stoa-jatziiti". Ikimisantaiyironi iriroriiti okaatzi jiyotaantziri pairani iitachari "Zenón", ikantaki: "Ontzimatyii añaakopirotanitya". Iro jiitaitantariri "Stoa-jatziiti", tima japatotapi-intaiyani jiitaitziro iñaaniki iriroriiti "Stoa", owaankiityaani inatzi, pothopooki ikantayitziro.

28 Iriitaki añaakaayitairi iroñaaka, ijyiwatakaayitai, iri tzimakaayitairi. Irojatzi ikantsitakari pijyininkaiti iiroka, kinkitharyaantzi, ikantaki: ‘Jashiyitai Pawa’.
29 Tima jashiyitai Pawa, tii okantzi ankinkishiritakowaityaari ikimitatyaari ojyakaantsi jiwitsikani atziriiti, jiwitsikayitziri oro, kiriiki, mapi.
30 Tima pairani ojyiki jamawitakiro Pawa okaatzi jantashiwaitakari imasontzinkakiini. Iro kantacha ikantayitairi maawoni tsikarika inampiyitawo, ikantairi: ‘Powajyaantairo kaaripirori pamitashiyitari’.
31 Tima Pawa jiyoshiitaki apaani shirampari, iriitaki jotyaantairi jaminakoyitairo okaatzi antayitakiri. Aritaki jiyotajaantakiro irirori Pawa tsikapaitirika jimatairo. Tima joñaagantakiri shirampari jowiriintairi ikamawitaka”.
32 Ikanta ikimawaki ikinkithatakotakiri kaminkari ipiriintaa, ishirontaminthatanakari. Tzimatsi pashini kantanakiriri: “Ari apiitiro paata nonkimimi pinkinkithatakotiro jiroka”.
33 Jiyaapithatanairi Pablo.
34 Iro kantacha joyaatanakiri tsikarika ikaatzi, kimisantai irirori. Jirika ikaatzi kimisantaatsiri: Dionisio, irijatzi apaani tsipawitariri ipiyotapiinta Areópago-ki. Opoñaapaaka tsinani iitachari Dámaris, tzimayitatsi pashini.

18

Ariitaka Pablo Corinto-ki

1 Ikanta okaatapaaki jiroka, ishitowanaki Pablo Atenas-ki, jataki Corinto-ki.
2 Ari jiñaakiri Judá-mirinka iitachari Aquila, Ponto-jatzi jinatzi jirika. Owakiraa jariitaka Aquila itsipatakawo iina Priscila ipoñaakawo Italia-ki, tima pinkathari Claudio ikantakaantaki janta Roma-ki ishitowayiti maawoni Judá-mirinkaiti. Jataki Pablo jariitari Aquila.
3 Ari isaikapaaki Pablo intsipatyaari. Tima okaatzi jantawaititakari jirika, ishirikayitziro tontamawotatsiri manthakintsi, ipankoitawo. Irojatzi jantawaitsitari pairani Pablo irirori.
4 Ari ikantapiintatya Pablo jiyaatzi japatotapiintaita kitiijyiriki jimakoryaantaitari, ikinkithatakaantayitaki inkitsirinkantyaariri Judá-mirinkaiti inkimisantakaayitairi, iijatzi Grecia-paantiri.
5 Ikanta Silas itsipatakari Timoteo ariitaiyapaakani ipoñagaawo Macedonia-ki. Ari jaakowintanakawo Pablo ikinkithatakaantanaki. Ikantakiri Judá-mirinkaiti: “Jirika Jesús, Cristo jinatzi”.
6 Iro kantacha tii inimotziri Judá-mirinkaiti, ikisaniintanaka, ikawiyawaitanakiri. Ari jotikanairo iithaari Pablo jiyotaitantyaari tii ikimisantaiyini, ikantanakiri: “Iirokayitaki kantashityaawoni pimpiyashitantaiyaari, tii naaka kantashityaawoni. Iroñaaka nompithokashityaari kaari ajyininkata”.
7 Shitowanaki japatotapiintaita. Jataki ipankoki atziri iitachari Justo, pinkathatasorintsitaniri jinatzi. Isaikanampitziro irirori japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti.
8 Ikanta Crispo, jiwatatsiri japatotapiinta Judá-mirinka, ikimisantanakiri Awinkathariti, ari ikimitaakiro iijatzi ikaatzi saikapankotziriri. Iijatzi ikimitanakari ojyiki Corinto-jatzi, ikimayitakiro ñaantsi, kimisantayitanaki, jowiinkaayitakiri.
9 Ikanta Pablo, jomishimpiyaakiri Awinkathariti tsiniripaiti, ikantakiri: “Iiro pithaawi. Piyaatakairo pinkamantantiro ñaantsi jaka, iiro pimairitzi”.

10 “Tima ari notsipatzimi naaka, iiro jowatsinawaitaitzimi jaka, tima
tzimatsi ojyiki nashiyitaari naaka jaka nampitsiki”.
11 Iro isaikantanakari Pablo Corinto-ki, awisanaki apaani osarintsi
niyankitapai pashini. Jiyotaantayitziro iñaani Pawa.
12 Okanta ijiwatantari Galión janta Acaya-ki, jitanakawo Judá-mirinkaiti
imaamanitanakiri Pablo. Ipoña jaanakiri janta jiwariki.
13 Ikantapaakiri: “Jirika shirampari ikinakaashitakawo jiyotaayiitziri
atziriiti ipinkathatairi Pawa, ipiyathatakawo ikantakaantaitziri”.
14 Iro jiñaawaitanakimi Pablo, ikantanaki Galión jiñaanatanakiri Judá-
mirinkaiti: “Iroorika pikinkithatakotzi ikinakaashitakari jirika shirampari,
itsitokantaki, aritaki nonkimakimi pinkantayitina.
15 Aña pikantawakaawintashitawo piñaawaiminthatashitari,
pipairyaaminthawaitashitari, piitashiwaitari: ‘Ikantakaantaitani’.
Piyotaiyironi iirokaiti tsika pinkantiro, tii nomiraawintawaitawo naaka”.
16 Jomishitowaiyakirini.
17 Ikanta Grecia-paantiri, joirikanakiri iitachari Sóstenes, iri jiwatsitacha
japatotapiinta Judá-mirinka. Ipajawaitanakiri. Iro kantzimaitachari Galión,
tii jimatzimaitawo irirori.
18 Ojyiki kitiijyiri isaikawaitanai Pablo janta Corinto-ki. Ari jiyaatai itsi-
patanaawo Priscila iijatzi Aquila, jiyaatairo Siria-ki. Ikanta janta Cencrea-
ki, tikira jotitanaata, jamiitanakiro iishi, ari jimonkaatziro okaatzi ikantan-
takiri.
19 Ikanta jariitaka Efeso-ki, jataki Pablo japatotapiintaita, ikinkithatakaay-
itapaakiri Judá-mirinkaiti. Ari jookanairi Aquila itsipatakawo Priscila.
20 Ikowakowitawaari Judá-mirinkaiti osamani isaikanaki, tiimaita ikowi
Pablo.
21 Ikantanairi jiyaatzimatanai: “Ontzimatyii nariitaiya Jerusalén-ki
joimoshirinkaita. Iriirika Pawa kowatsini, ari nompiyi noñaayitaatimi”.
Ipoñaashitaka jotitanaa Pablo, jatai.

Piyaa Pablo Antioquía-ki, ipiyanaawo iijatzi ikinkithatzi

22 Ikanta jariita Cesarea-ki, awisapai Jerusalén-ki jiwithatapaiyaari
kimisantzinkariiti. Ipoña jawisanai Antioquía-ki.
23 Ikanta osamanitaki, japiitairo iijatzi jariitantayita nampitsi tzimatsiri
janta Galacia-ki iijatzi Frigia-ki, jominthashiritakaayitari jiyotaani.

Ikinkithatzi Apolos janta Efeso-ki

24 Okanta janta Efeso-ki, ariitaka Judá-mirinka iitachari Apolos, Alejandría-
jatzi jinatzi. Kamiitha ikinkithatzi, jiyotakopirotziro Osankinarintsipirori.
25 Tzimatsi kinkithatakotsitakariri Juan-ni owiinkaatantaniri,
ikinkithatakoitsitakawo iijatzi okaatzi ikamantantakiri Juan-ni ikantakota
Jesús. Ari iwiyaa jiyotakotziro irirori. Iro kantacha, kamiitha ikanta
joñaagantawitawo ikinkithatakotziri Jesús.
26 Ari ikinkithatakaantapaaki Apolos japatotapiintaita. Ikanta okimakiri
Priscila otsipatakari Aquila, jaanakiri Apolos, jiyotaakiri tsika ikantakota-
jaanta Jesús.
27 Ikowaki Apolos jawijyi Acaya-ki. Ari ipawakiri kimisantzinkariiti Efeso-
jatzi apaani osankinarintsi jaapatziyantawatyaariri Acaya-jatzi. Ikanta
jariitaka Acaya-ki, ojyiki ithaamintakaapaakari kimisantzinkariiti inishi-
ronkayitairi Pawa.

28 Jimatatziiro Apolos ikitsirinkayitakiri Judá-mirinkaiti, joñaagayitziri Osankinarintsipirori ikinkithatakoitziri Cristo, ari okanta jiyotakotantaitakariri Jesús, iriitaki Cristo.

19

Ariitaa Pablo Efeso-ki

1 Ikanta Apolos isaiki Corinto-ki, anonkanaki Pablo otzishimashiki, ariitaka Efeso-ki. Jiñaapaakiri kimisantawitachari.

2 Josampitapaakiri: "¿Inampishiritantakimima Tasorintsinkantsi owakiraa ikimisantakaitakimi?" Ikantaiyanakini iriroriiti: "Tiitya. ¿Oitama kantakotachari jiroka? ¿Iitama ikantaitziri Tasorintsinkantsi?"

3 Ari ikantzi Pablo: "¿Iitaka powiinkaawintakari pikimisantawitaa?" Ikantaiyini iriroriiti: "Iro nowiinkaawinta jiyotaantakiri Juan-ni".

4 Ipoña Pablo jiyotaanakiri, ikantayitziri: "Jowiinkaatantzira Juanni, ojyakaawintamachiitatya jowajyaantaitiro kaaripirori. Iro kantzimaitacha ikantsitaka Juan-ni: 'Pinkimisantairi aatsikitaintsiri, iri poyaatapaatyaanani'. Iriitaki Jesucristo ikinkithatakotakiri jaka".

5 Ikanta ikimaiyawakini jirikaiti, jowiinkaawintanakari Awinkathariti Jesús, ipairyaayitainiri irirori.

6 Ipoña Pablo jotzimikapatziitoyitantakari jako, ari inampishiritantanakari iriroriiti Tasorintsinkantsi. Jiñaawaiyitantanakawo pashiniyitatsiri ñaantsi. Ikamantantayitanakiro ñaantsi jiyotakaayitanairiri Pawa.

7 Ikaataiyini 12 atziriiti.

8 Ipoña jawisaki Pablo japatotapiintaiyani Judá-mirinka, ari ikinkithatakaantapaaki ikaatzi mawa kashiri. Tikaatsi inthaawakaiya, ikowi jiyotakaayitairi atziriiti tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai.

9 Iro kantacha tzimatsi tsika ikaatzi kisoshiriwaitatsiri, tii ikowi inkimisantaiyini, ikijyimawaitakiri tsipatanaariri jiitaitziri "Aatsi". Ikanta Pablo, jintainaryaanakari jirikaiti. Ikaminaayitanairi jiyotaaniiti janta iyaapapankotiki jiitaitziro "Tiranno". Ari jiyotapiintakiri maawoni kitiijyiriki.

10 Ari ikantapiintanakitya, tzimakotaki apiti osarintsi. Ikimakoyitairo iñaani Pawa nampiyitawori Asia-ki, Judá-mirinkaiti, Grecia-paantiripaini, maawoni.

11 Ojyiki itasonkawintantaki Pablo janta ikantakaakari Pawa.

12 Matataitacha iijatzi oshinchaantanaki imanthakipaini Pablo. Aririka jaayiitiro tsikarikapaini, intirotantaityaari mantsiyari, aritaki ishintsitanai. Aritaki onkantaki iijatzi ishintsiyitai piyarishiriyitatsiri.

13 Ikanta tsikarika ikaatzi Judá-mirinka kinakinawaitatsiri janta joshinchaayitziri piyarishiritatsiri, ikowawitaiyakani iriroriiti joshinchaanti impairyiiri Jesús. Ikantawitari piyariiti jiñaanatziri: "¡Piyaapithatiri, nompairyiimiri Jesús, ikinkithatakotziri Pablo!"

14 Irootaki jimawitaiyakarini 7 itomiiti Judá-mirinka iitachari Esceva, jiwawitariri ompiratasorintsitaniriiti janta.

15 Iro kantacha jakakiri piyariiti, ikantakiri: "Noñiiri Jesús, niyotakotziri Pablo. Irooma iirokaiti, tii niyotzimi".

16 Ikanta piyarishiritatsiri joirikanakiri jirikaiti, antawoiti jomankiyanakari, joitsinampaakiri maawoni, jomishiyairi ipankoki jaatonkoryaamirikitakiri, antawo jowatsinawaitakiri iwathaki.

17 Ikimaiyakini nampitawori Efeso-ki, Judá-mirinkaiti iijatzi Grecia-
paantiri, maawoni. Owanaa ithaawaiyanakini. Ari okanta
ipinkathaitantanakariri Awinkathariti Jesús.
18 Ari ipokayitanaki iijatzi ojyiki kimisantayitaatsini, ithawitakoyita-
paakiro iyaaripironka.
19 Jamayitapaakiro jyiripiyaariwitachari tsika jiñaanatakotapiintziro
ijyiripiyaaritantari, itaayitapaakiro. Ikanta jaminaitakiro tsikarika okaatzi
opinatari itaayiitakiri, ariitaka ikaatzi: 50,000 ikithoki kiriiki.
20 Iikiro ikimakopiroitanakitziiri Awinkathariti.
21 Okanta okaatapaaki jirokapaini, jominthatakawo Pablo jariitantya
Macedonia-ki iijatzi Acaya-ki. Impoña jawisanaki irojatzi Jerusalén-ki.
Ikantsitaka iijatzi: “Aririka niyaataki Jerusalén-ki, ari nawisaki niyaati
Roma-ki”.
22 Ipoña jotyaantaki Macedonia-ki apiti imitakotapiintirini, Timoteo itsi-
patakari Erasto, iinirotatsi isaikanaki irirori Asia-ki.

Imaamanitantaitzi Efeso-ki

23 Okanta janta Efeso-ki antawoiti ikisawakaawintakari tsipatanaariri
jiitaitziri “Aatsi”.
24 Iri poñaakaantakawori iitachari Demetrio, ashiropakori. Tzimayitatsi ii-
jatzi kimitakariri irirori jiwitsikayitziro oryaani ojyakaawo oyaapapankoti
iwawanitashiitari jiitaitziri “Diana”. Iri jaantayitari ojyiki kiriiki.
25 Japatotaiyakani maawoni ashiropakoriiti. Ikantaki Demetrio: “¡Shiram-
pariiti! Tima iro añaantari aakaiti jiroka antawairi.
26 Iro kantacha, aritaki pikimakotakiri jiitaitziri Pablo, ikitsirinkaki ojyiki
atziriiti, ikantayitziri: ‘Jiwitsikani atziriiti tii impawati’. Tii apa ikantakiro
anampitsitiki Efeso, aña jimatsitakawo maawoni jaka Asia-ki.
27 Tii apa onkantzimotai iiro jamanantapiroitanairi awitsikani, iro kantz-
imopirotairi, ompiyakotya inkimakoitiro antawoiti awawani Diana maa-
woni jaka Asia-ki, ari jowajyaantaitanakiro impokaiti oyaapapankotiki”.
28 Ikanta ikimaiyakini, antawo ikisaiyanakani, ikaimaiyanakini: “¡Anta-
woiti inatzi Diana awawanitari jaka Efeso-ki!”
29 Iikiro ikamiñiinkatanakitzi jiñaawaitaiyini jirikaiti. Ipoña joirikaitanakiri
Gayo itsipataitanakiri Aristarco, jaitanakiri japatotaiyapiintani atziriiti.
Jirika jaitanakiri iriitaki itsipatapiintari Pablo jariitantayita, Macedonia-
jatzi jinaiyini.
30 Ikowawitaka Pablo intyaapaakimi irirori, tiimaita ishinitziri jiyotaani-
iti.
31 Ari ikimitsitakari jiwariiti jaapatziyani Pablo, ikantakaantakiri: “Iiro
pimatsitawo iiroka janta”.
32 Ikanta janta japatotaiyakani, iikiro ichiraachiraataiyatziini, tii
ojyawakaa okaatzi ichiraawintaiyirini. Tima jirikaiti atziriiti tii
jiyopirotaiyini oita japatowintaiyarini, ikaimakaimawaitashitaiyani.
33 Iro kantacha tsikarika ikaatzi Judá-mirinka, jiñaakiri Alejandro
josatikaka janta ipiyotaiyakani, ishintsiwintanakiri inkinkithatakotiri.
Ikanta Alejandro jakotanaki jimairitantawatyaari, ikinkithawaitakaaw-
itakari.
34 Iro kantacha jiyotaiyakini atziriiti Judá-mirinka jinatzi jirika Alejandro,
iikiro japiitanakitziiro ikaimaiyini, osamani ikantaka ikaimi, ikantaiyini:
“¡Antawoiti inatzi Diana awawanitari jaka Efeso-ki!”*

* **19:34** Kantakotachari jaka “osamani ikantaka ikaimi”, apiti ikanta hora osamanitaki.

35 Ipoña ikatziyanaka osankinaryaantzi, jomairintakiri, ikantakiri:
“Efeso-jatzí, jiyotaitzi maawoni, aakaiti kimpoyaawintawori oyaapapankoti
awawani Diana, iijatzi ojyakaani poñainchari inkitiki.
36 Irootaki pinkinkishiritantawatyaari kamiitha, iiro pimaamanitantashi-
waita.
37 Tima jirikaiti shirampari pamayitakiri, tii jowaaripirotziro kaapa-
panko, tii ikijyimatziro iijatzi awawani.
38 Ikowirika jiyakawintanti Demetrio itsipayitakari ikaayitziri, jaanakiri
ajiwariki jaminakotiniri, iri witsikiniriri okaatzi kantzimotariri.
39 Okowatyaarika ayotakotiro maawoni aakaiti, kimitaka kantatsi apa-
totiri maawoni jiwariiti, jaminakotantyaawori.
40 Okaatzi awisaintsiri iroñaaka, aritaki jowasankitaawintaitakairo amaa-
manitantaki. Iiro otzimi ankantiri ampiyakowintantyaari”.
41 Ikanta ithonkakiro jiñaawaitakiro jiroka, jotyaantairi atziriiti.

20

Ipiyaawo Pablo Macedonia-ki iijatzi Grecia-ki

1 Ikanta ithonkaka ikamiñiinkataki jiñaawaitaiyini, japatotakiri Pablo jiy-
otaani ikaminaayitanairi. Ipoñaashitaka jiwithayitanaari, jataki Macedonia-
ki.
2 Ari jariiyitanaawo maawoni nampitsi tsika isaikayitzi iyikiiti, ikami-
naayitanairi. Irojatzi jariitantakari Grecia-ki.
3 Ari isaikawaitapaakiri ikaatzi mawa kashiri. Iro jotitanaiyaami
jiyaatantyaari Siria-ki, ari ikimakiri jowamaatyiiri Judá-mirinkaiti jari-
itatyaarika janta. Irootaki ipiyantanaari Macedonia-ki.
4 Ari itsipatanaari Sópater Berea-jatzi jinatzi itomi Pirro. Ipoñaapaaka
Aristarco, ipoñaapaaka Segundo, Tesalónica-jatzi jinatzi. Ipoñaapaaka Gayo,
Derbe-jatzi jinatzi. Ipoñaapaaka Timoteo, Tíquico iijatzi Trófimo, Asia-jatzi
jinayitzi jirika.
5 Ari jiiwataiyanakini jirikaiti iyikiiti, joyaawintapaakina Troas-ki notsi-
patakari Pablo.
6 Okanta awisanaki kitiijyiri jowantapiintaitantawori tantaponka, ari
notitanaari Filipos-ki. Awisaki 5 kitiijyiri, noñaayitapairi iriroriiti janta
Troas-ki, ari nosaikaiyapaakini okaatzi 7 kitiijyiri.

Ariita Pablo Troas-ki

7 Okanta ariitapaa kitiijyiri japatotapiintaita, ari napatotaka nompitoryi-
iro tanta, ikinkithatakaantaki Pablo. Tima nawisatyi oñaatamanai, iikiro
jiyaatakaanakitziiro ikinkithatzi, niyankiititakotakina.*†
8 Ari napatotaiyani jinoki pankotsi, ojyiki ootamintotsi joisaitaki.
9 Ikanta mainari iitachari Eutico isaiki opatzimooki pankotsi. Tima
osamanitaki ikinkithataki Pablo, ayimatakiri iwochokini mainari,
paryaanaki isaawiki, kamapaaki.‡

---

* **20:7** Kantakotachari jaka “japatotantapiintaitari”, irojatzi ikantaitsitari “itapiintawori kitiijyiri pashiniki domingo”. † **20:7** Kantakotachari jaka “impitoryiirori tanta”, iro jantayitanairi kimisantzinkariiti aririka inkinkishiritakotiri Jesucristo ikamimotantaki. Ari ikantziro jaty-ootawakaiyani, ipitoryiiro tanta, jowaiyani, jirawaitaiyini imiri. Tima jimatakotatziiri Jesús jiwiyaan-tanaawo jowakaanaari jiyotaanipaini. Irootaki ikinkithatakotapiintakiri, ikantaitzi “impitoryaitiro tanta”. ‡ **20:9** Kantakotachari jaka “paryaanaki isaawiki”, irootaki ikantakoitziri pankotsi, mawa okanta opiwiryaa jiwitsikayiitziro. Ari ipoñaakari iparyaaki mainari irojatzi isaawiki.

10 Ipoña jayiitapaaki Pablo, joiyotashitapaakari mainari, jawithakitapaakiri. Ikantanaki: “Iiro pithaawaiyini, añagai”.
11 Ipoña ipiyanaa Pablo jinoki, ipitoryaapaakiro tanta, owaiyakani. Iikiro ikinkithatanakitzi, irojatzi okitiijyitantanakari. Ipoña nawisaiyanakini.
12 Iriima mainari, jaayiitanairi jañagai. Irootaki ithaamintashiripiroitantanakari.

Jawisanaki Troas-ki irojatzi Mileto-ki

13 Ari niiwataiyanakini naakaiti, notitaiyanakani irojatzi Asón-ki, ari nokinkishiritakari naanairi Pablo, tima ikowakitzi irirori inkinanaki kipatsiki.
14 Ikanta noñaapairi Pablo janta Asón-ki, ari jotitanaari, jataiyakinani Mitilene-ki.
15 Opoña nawisaiyakini janta, nokitiijyitakotapaaki Quío-ki, opoña namaatakotanai apaani kitiijyiri ariitakina Samos-ki, ari naatakotapainta Trogilio-ki. Ipoña nawisanaki pashini kitiijyiri, ariitaiyakinani Mileto-ki.
16 Ari okanta nawisantanakawori Efeso tii naatakotapainta, tima Pablo tii ikowi jiyaatapainti janta, iiro josamanipirowaitanta Asia-ki. Ikowatzi jariitsitaiya Jerusalén-ki, tikira joimoshirinkaitanakiro kitiijyiri “Oyiipataantsi”.§

Inkinkithatakairi Pablo jantaripiroriiti Efeso-jatzi

17 Ikanta nariitaka Mileto-ki, ikaimakaantapaakiri Pablo jantaripiroriiti kimisantzinkariiti Efeso-jatzi.
18 Ikanta ipokaiyakini, ikantawakiri: “Piyotaiyini iirokaiti tsika nokanta nosaikimotakimi owakiraa nariitantakari Asia-ki.
19 Ari nokantapiintatya nantawaitziniri Awinkathariti, tsinampashiri nokanta, owanaa niraawaitaka noñaakiro ikowaiyakini Judá-mirinkaiti imaamanitina.
20 Iro kantacha tii nowajyaantanakiro nokinkithatakaimiro onkaati pinintaawaitaiyaari, niyotaapiintakimi pipankoitiki, iijatzi janta ipiyotapiintaiyani atziriiti.
21 Nokinkithatakaakiri nojyininkapaini Judá-mirinka iijatzi Greciapaantiri, nokantayitziri: Pimpiyashitairi Pawa, pawintagaiyaari Awinkathariti Jesucristo.
22 Iroñaaka niyaati Jerusalén-ki, Tasorintsinkantsi minthashiritakaakinari, tii niyotzimaita oityaarika awijyimotinani janta.
23 Iro kantacha tsikarika niyaayitzi, jiyoshiritakaakina Tasorintsinkantsi, ikantashiritana: ‘Ojyiki piñaashiwaityaawo jomontyaawaitaitimi’.
24 Iro kantzimaitacha naaka, tii onkantzimowaitina onkaati nonkimaatsityaari, tii nonishironkapirowaitanaka. Iro kowapirotacha nonkimoshiriwintiro nonkimitakaantiro irootaintsimi nimatiro nonkitsirinkanti nariitya tsika iwiyaa noshiyi. Tima irootaintsi nothotyiiro ikantakinari Awinkathariti Jesús nonkamantantiro Kamiithari Ñaantsi okantakota inishironkayitai Pawa.
25 Nokinkithatakaakimi iijatzi iirokaiti tsika okantakota ipinkathariwintantai Pawa. Iiromaita papiitairo piñaayitaina.
26 Irootaki nokowantari nonkantimi tii naaka kantakaashityaawoni intzimantaiyaari piyashitaachani,
27 tima nokinkithatakimiro maawoni ikinkishiritakari kitziroini Pawa jantiri, tikaatsi nimanimotimi.

§ **20:16** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzi ikantaitsitari “Pentecostés”.

28 Pinkimpoyaayitaiya, ari pinkimitakaayitaiyaari piyotapiintachari tsika
jowayitakiri Tasorintsinkantsi. Pinkimitaiyaari aamaakowintaniri paa-
maakowintaiyaari kimisantairiri Awinkathariti, iriitaki ikapathainkawin-
tairi ipinawintayitairi.
29 Niyotzi naaka aririka niyaatai ari impokapaaki pashiniiti, inkimita-
paatyaari katsimari piratsi, inkowapaaki japirotiri kimisantzinkariiti.
30 Ari intzinaayitanatya pikaataiyakini jamatawitaki kimisantzinkariiti,
jowajyaantakaakiri ikimisantawitari.
31 Pinkinkishiritiro iirokaiti, mawa osarintsi nosaikimowaitakimi, tii
nowajyaantapaintziro nokaminaayitzimi, niraakowaitakimi.
32 Nawintaari Pawa naaka, iyikiiti. Iriitaki aamaakowintimini, iri-
itaki nishironkatimini tima irootaki ikantayitakairi. Ari inthaamintashir-
itakaimi, aritaki jiñaakaayitaimiro okaatzi ikajyaakaayitakiriri maawoni
oitishiritaari.
33 Tii noñiiro naaka nonintakotantiri, kiriiki, oro, ikithaataitari.
34 Piyotaiyini iirokaiti, naakataki antawaiwintaincha naantari kowityi-
imoyitanari, ari nokimitaakiro nantawaiwintakiniri iijatzi ikaatzi tsipayi-
takinari.
35 Ari nokinakairo niyotaantakimirori tsika ankantiro antawaipirotapi-
intai, anishironkatantyaariri kowityaaniintawaitatsiri. Ari nokinkishir-
itakaimiro ikinkithatakotapaintziri Awinkathariti Jesús, ikantaki: ‘Ki-
moshiripirowintaari jinatzi nishironkatantaniri, tii ari inkantajaantaitiri
ipashitaitari’ ”.
36 Ikanta ithonkanakiro Pablo ikantakiro jiroka, jotziirowanaka jamana-
manaatakaanakari maawoni piyotainchari.
37 maawoni jiragaiyakani, jawithakitawakaayitaka, ari jiwithatawaari
Pablo jiyaatai.
38 Owashiri ikantaiyanakani, tima ikimakiri ikantaki iiro piñagaana. Ari
joyaataiyanakirini irojatzi jotitantanaari Pablo.

21

Jiyaatantaari Pablo Jerusalén-ki

1 Ikanta nookanairi iyikiiti, otitaiyanaanani, tampatzika nowanakiro
niyaati Cos-ki, okitiijyitamanai ariitakina Roda-ki, opoña nawisanaki iro-
jatzi Pátara-ki.
2 Ari noñaapaaki antawo pitotsi jatatsiri Fenicia-ki, ari notitaiyanakani.
3 Ikanta namaatakotzi, naminakotanakiro nampatiki othampijyaa ji-
itaitziri Chipre, nokinakotanaki nakopiroiniki irojatzi Siria-ki. Tima tzi-
matsi ajyaagawontsi jookaitanakiri Tiro-ki, ari naatakotaiyapaakani.
4 Noñaapairi kimisantzinkariiti, ari nosaikimowaitanakiri okaatzi 7 kiti-
ijyiri. Ikantawakiri Pablo: “Iiro piyaatzi Jerusalén-ki”. Iro ikantantakari,
jiyoshiritakaakitziiri Tasorintsinkantsi.
5 Okanta awisanaki 7 kitiijyiri, iro nawijyimatantyaari. Ari joyaatanakina
maawoni iyikiiti, itsipayitakawo iinaiti, iijatzi jowaiyaniiti. Irojatzi oth-
apikitapaa nampitsi, ari notziirowaiyapaakani impanikiitiki, namana-
manaataiyakani.
6 Ipoña niwithatawakaayitanaa, otitanaana naakaiti, piyaiyanaani iriroriiti ipankoitiki.
7 Ipoña namaatakotanai irojatzi Tolemaida-ki, ari niwithayitapaari iyiki-
iti, apaani kitiijyiri nosaikimowaitanakiri iriroriiti.

8 Okanta okitiijyitamanai awisakotanakina, ariitakina Cesarea-ki. Opoña nokinanaki ipankoki Felipe kinkithatakaaniri, ari nosaikapaakiri. Jirika Felipe iriitaki kaatatsi pairani 7 jowaitakiri jimitakoyitiri Otyaantapiroriiti.
9 Tzimatsi Felipe 4 mainawo irishinto, kamantantaniro inayitatzi.
10 Aritaki ojyikitaki kitiijyiri nosaikapaaki janta, ari jariitakari apaani kamantantaniri ipoñaakawo Judea-ki, jiita Agabo.
11 Ikanta jiñaapaakina naakaiti jaapaakiri jowathakiro Pablo, joojotakari jakoki iijatzi iitziki jiñaawaitanaki, ikantzi: "Ari inkantyaari ashitakariri jirika owathakirontsi joojotiri Judá-mirinkaiti janta Jerusalén-ki, jaakaantakiri janta kaari ajyininkata. Irootaki jiyotakaakinari naaka Tasorintsinkantsi".
12 Ikanta nokimaiyawakini, nokantakantawitanakari Pablo: "Iiro piyaatzi Jerusalén-ki". Ari ikantsitawitakari iijatzi Cesarea-jatziiti.
13 Iro kantacha ikantanaki irirori: "¿Iitama piraantaiyarini, owanaa powashiritakaakina? Aña minthatakina naaka. Aririka onkantya joojoyiitina nonkamawintantyaariri Awinkathariti Jesús Jerusalén-ki, imawaityaata".
14 Tii nokitsirinkashitari, nokantanakiri: "Imatyaata ikowiri Awinkathariti".
15 Ikanta okaatapaaki jiroka, witsikaiyanaanani, jataiyakinani Jerusalén-ki.
16 Ari joyaatanakina tsika ikaatzi Cesarea-jatzi iyotaariiti jinatzi. Iriitaki aanakinari ipankoki shirampari Chipre-jatzi iitachari Mnasón, pairanitaki jiyotaaritzi jirika, iriitaki nomayimotaiyirini.

Joirikaitakiri Pablo tasorintsipankoki

17 Okanta nariitaiyapaakani Jerusalén-ki, kimoshiri ikantaiyani iyikiiti jiñaawakina.
18 Okanta okitiijyitamanai, jaanakina Pablo nariityaari Jacobo, ari isaikakiri iijatzi maawoni antaripiroriiti.
19 Jiwithatapaakari Pablo, ikamantapaakiri maawoni oiyita jantakaayitakiriri Pawa janta inampiitiki pashinijatzi atziriiti.
20 Ikanta ikimaiyawakini, ithaamintanakari Pawa. Ipoña ikantaitanakiri Pablo: "Iyikí, imapiro ijyikitaki ajyininkapaini Judá-mirinka kimisantanaintsiri iijatzi, iinirotzimaita ishintsiwintaitziri kimisantzinkariiti jimonkaayitiro Ikantakaantani Moisés-ni.
21 Ikimakowintakimi piyotaakiri ajyininka nampitawori pashiniki nampitsi, pinkantayitirimi: 'Tii okowapirota pinkimisantairo Ikantakaantani Moisés-ni, tii okowapirota pintomishitaanitairi pitomiiti, tii okowapirota iijatzi antayitairo okaatzi amiyitari pairani'.
22 ¿Tsikama ankantyaaka? Iyoyitaki iroñaaka ajyininka, ariitaimi jaka.
23 Iro kamiithatatsi pantiro jiroka: Tzimatsi akaataiyini jaka, ikaatzi 4 shirampari monkaatironi ikajyaakaantziri.
24 Pintsipatanatyaari jirikaiti, pantiro onkaati kitiwathatakagaimini. Iiroka pinakowintirini inkaati intaayitiri, aririka jamiitaitakiniri iishi. Ari jiyoyiiti thiiyaantsi inatzi okaatzi ikantakoitakimiri iiroka, aña pimatsitataitawo iiroka pimonkaatziro Ikantakaantaitani.
25 Irooma naakaiti, niyotaiyini ikinakaashitakawo ajyininkapaini shintsishintsiwaiwitachari jimonkaatakaantiromi Ikantakaantaitani. Tima ikaatzi kaari ajyininkata kimisantayitaatsiri, notyaantakiniri pairani osankinarintsi nokinkishiritaiyakarini jaka, nokantaki: 'Iiro powayitari wathatsi itagaitziniriri iwawanitashiitari. Iiro powakoyitawo iriraani piratsi. Iiro pimayimpiriwaitzi'. Apamachiini jantayitairo jiroka".

26 Jaanakiri Pablo 4 shirampari. Okanta okitiijyitamanai itsipayitakari
inkitiwathatakaitairi, ityaaki tasorintsipankoki inkamantanti tsika onkaati
kitiijyiri onthonkantyaari ikajyaakaantakiri, ikinkithatakotakiro tsikapaiti
jamayitantyaariri jashitakaiyaariri Pawa.
27 Monkaatzimatapaaka 7 kitiijyiri, tsikarika ikaatzi Judá-mirinka
poñaayitachari Asia-ki, jiñaakiri Pablo tasorintsipankoki. Japatotaki atziri,
impokashitiri Pablo joirikiri,
28 ikaimaiyini, ikantzi: "¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¡Pimitakotina! Iri-
itaki jirika shirampari kinakinayitatsiri tsikarikapaini jiyotaayitziri atziriiti
pithokashitariri ajyininkapaini, pithokashitawori Ikantakaantani Moisés-
ni, pithokashitawori tasorintsipanko. Iro owatsipirotainchari, ityaakaakiri
iroñaaka kaari ajyininkata tasorintsipankoki, ithainkatasorintsiwaitakiro".
29 Iro ikantantawori jiroka tima jiñaakitziiri Pablo janta Jerusalén-ki itsi-
patakari Trófimo poñaachari Efeso-ki, jiñaajaantzi ityaakaakitziiri tasorintsi-
pankoki.
30 Apatotapaaka ojyiki atziriiti, shiyapaaka joirikakiri Pablo,
jinoshikanakiri jomishitowakiri jikokiroki tasorintsipankoki,
jashitaitanakiro.
31 Iroowitaincha intsitokirimi, ari ikamantaitakiri ijiwari owayiriiti
poñaachari Roma-ki, ikantaitakiri: "Imaamanitawakaatya janta".
32 Ikanta jiwari japatotanakiri jowayiriti, ishiyapaaka ipiyotaiyakani
atziri. Ikanta jiñagaiyawakirini ipokaki, jowajyaantanakiri ipajawaitziri
Pablo.
33 Joirikaitapaakiri Pablo, ikantanakiri jowayiriti: "Poojotantyaari apiti
ashirotha". Ipoña josampitanakiri atziriiti: "¿Iitaka jirika, iita jantakiri?"
34 Tzimatsi chiraachiraatanaintsiri, tiimaita ojyawakaa okaatzi ichiraaw-
intaiyarini. Tii jiyotiro jiwari oita awisatsiri. Jotyaantakiri jowayiriti
jaanakiri Pablo jimaapiintaiyini.
35 Ikanta joirinkakaawitari Pablo, iikiro ishintsitatzi atziriiti ikowi impa-
jawaitiri, irootaki inatantatanakariri owayiriiti inkini jotzikaawintiri.
36 Tima maawoni joyaatakowintanakiri, ikaimaiyini: "¡Powamairiwí!"

Ikinkithatakota Pablo

37 Irootaintsi jomontyiitiri imaapiintzi owayiriiti, josampitanakiri Pablo
jiwari, ikantziri: "¿Kantatsima nonkinkithawaitakaimi kapichiini?" Ari ikan-
tanaki jiwari: "¡Tsika piyotziroka noñaani!
38 Tima iiroka Egipto-jatzi poñaakaantakawori chapinkipaiti maamani-
taantsi, kinapaintsiri otzishimashiki, jamaki 4000 owayiriiti".
39 Ikantzi Pablo: "Judá-mirinka ninatzi naaka, nopoñaawo Tarso-ki saikat-
siri janta Cilicia-ki. Otzinkami inatzi nonampi, nokowi pishinitina
nokinkithawaitakairi nojyininka".
40 Ishinitakiri. Katziyanaka Pablo pawitsiki, itzinaawakotanaka jimair-
itantawatyaari ijyininkapaini. Ari jimairitaiyanakini. Kinkithawaitanaki
Heber-paantiki iñaaniki iriroriiti, ikantanakiri:

22

1 "Iyikiiti, iwaapatiitarí, pinkimi nonkinkithatakotya".
2 Ikanta ikimaitawakiri iñaaniki iriroriiti, ari jimairipirotaiyanakini. Iikiro
ikantanakitzi Pablo:
3 "Judá-mirinka ninatzi naaka. Notzimaki Tarso-ki saikatsiri janta
Cilicia-ki, iro kantacha jaka Jerusalén-ki nokimotataki, jiyotaani ninatzi

Gamaliel, niyopirotziro Ikantakaantani achariniiti. Nokowapiintawitaka noshiripirotyaari Pawa, pikimitaka iirokaiti iroñaaka.
4 Pairani nopatzimawaiwitakari tsipatanaariri jiitaitziri ‘Aatsi’ nowamaayitaki. Ojyiki nonoshikayitaki shirampari, tsinani, maawoni, nomontyaakaantakiri.
5 Jiñaayitakina nantayitakiro jiroka maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari iijatzi Antaripiroriiti. Iriiyitaki payitakinari osankinarintsi ipakaantziri ajyininka Judá-mirinka janta Damasco-ki. Ipoña niyaataki naminaminayitziri jirikaiti, namayitiri jaka Jerusalén-ki jowasankitaitiri”.

Ikinkithatakota Pablo ikimisantantaari (Hch. 9.1-19; 26.12-18)

6 “Okanta naniitzi aatsiki, irootaintsi nariitya Damasco-ki, jiwiyaaka tampatzika ooryaatsiri, ari jomapokakinari morikanaintsiri inkitiki, joorintakotapaakina nokatziyaka,
7 ari notyaanakiri kipatsiki. Nokimatzi ñaanatanari, ikantana: ‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitama pipatzimaminthatantanari?’
8 Nosampitanakiri naaka: ¿Iitaka iiroka Pinkatharí? Ari jakaitanakina: ‘Naakataki Jesús Nazaret-jatzi pipatzimaminthawaitakiri’.
9 Ikaatzi tsipatakinari jiñaakiri oorintapainchari, antawoiti ithaawaiyanakini, tiimaita ikimathataiyironi iriroriiti jiñaanataitakina.
10 Ipoña nosampitanakiri, nokantziri: ‘Pinkatharí. ¿Iitama pikowiri nantairi naaka?’ Ari ikantanakina Pinkathari: ‘Pintzinai, piyaati nampitsiki Damasco. Ari inkamantayiitimiro oitya pantayitiri’.
11 Tima kamampotaaki jowanakina oorintakinari, ikathatashitaana notsipayitakari irojatzi Damasco-ki.
12 Ari isaikiri janta shirampari jiita Ananías, pinkathatasorintsitaniri jinatzi, jimonkaayitziro Ikantakaantani Moisés-ni. Pinkatha jowiri maawoni Judá-mirinka nampiyitawori Damasco-ki.
13 Pokaki Ananías jiñiina. Ikanta jariitapaaka, ikantapaakina: ‘Iyiki Saulo, pokiryagai’. Apathakiro nokantanaka nokiryaanai, aminawaitanaana.
14 Iikiro ikantanakityaana Ananías: ‘Iiroka jiyoshiitani Iwawani achariniiti. Jiyoshiitakimi piyotantaiyaawori ikowakaimiri irirori, ari piñaakiri Cristo tampatzikatatsiri, ari pinkimañaanitakiri iijatzi.
15 Iirokataki kinkithatakotairini maawoni atziriki. Pikinkithatakoyitairo okaatzi piñaakiri, okaatzi pikimakiri.
16 Iroñaakataki, tikaatsi poyaawintanaki. Pinkatziyi, powiinkaatya, pimpairyagairi Awinkathariti pinkowakotairi onkantya impiyakotantaimirori piyaaripironka’ ”.

Ikamantantziro Pablo jotyaantaitziri inkinkithatakairi pashinijatzi atziri

17 “Ikanta nopiyapaaka Jerusalén-ki, niyaataki tasorintsipankoki namanamanaatya, ari noñaawiyawaitakari.
18 Noñaakiri Awinkathariti, ikantakina: ‘Pishintsitanaki, pishitowi Jerusalén-ki, tima iiro ikimisantaitzimi pinkinkithatakotina jaka’.
19 Ari nokantanakiri naaka: ‘Pinkatharí, jiyotaiyini maawoni niyaatapiintaki japatotapiintaita, nomontyaakaantakiri kimisantaimiri iiroka, owanaa nopajatakaantawaitakiri.
20 Tima jowamaitakiri pairani potzikatani Esteban, kinkithatakotzimiri iiroka, ari nokaatakiri iijatzi naaka janta, naapatziyakari owamaakiriri, naamaakowintakanari iithaaripaini’.

21 Iro kantacha ikantanakina Pawa: ‘Piyaati, tima naakataki otyaantimini intaina isaikayitzi kaari pijyininkata’ ”.

Isaikimotakiri Pablo ijiwariti owayiriiti

22 Ikanta ikimawakiro atziriiti jiroka, japiitanairo ikaimaiyini ikantzi: “¡Jirika shirampari tii okantzi jañi! ¡Pashiryiiyaari!”

23 Iikiro ishintsitatzi ikaimaiyini, jotikakotaiyani iithaariki.*

24 Ikanta jiwari, ikantakiri jowayiriti: “Paanakiri inthomainta jirika, ampajatawakiri onkantya inkamantantairori oita jiñaawaitakiri jowatsimaantakariri ijyininkapaini”.

25 Aritaki joojoyiitakiri impajawaitantyaariri, ikantakiri Pablo pashini jiwari, ikantziri: “Josankinatakotani Roma-jatzi naaka. ¿Shinitaantsitatsima impajaitina, tii jaminakoitawakinawo oita nokinakaashitakari?”

26 Ikanta ikimawaki jirika, ipiyashitanakari ijiwaripirori, ikantapairi: “Nowinkatharití, ¿Piyotakima iita antakiri? Iriitaki jirika, josankinatakotani awinkatharipiroriti saikatsiri Roma-ki”.

27 Ikanta ikimawaki, ipokashitanakiri Pablo, josampitapaakiri: “¿Imapiroma posankinatakota iiroka?” Ari jakanaki Pablo, ikantzi: “Jii”.

28 Ikantzi jiwari: “Ojyiki nopinakowintaka naaka onkantya nosankinatakotantyaari”. Ikantzi Pablo: “Tiitya naaka, josankinatakoitakina kitziroini owa notzimapaaki”.

29 Ikimawaki ikantaki, apa joojoryaakotanakiri. Ithaawanaki jiwari, joojotakaantakiri osankinatakotachari Roma-ki.

Jaitanairi Pablo japatotapiintaiyani ijiwari Judá-mirinkaiti

30 Okanta okitiijyitamanai, ikowi jiyopiroti jiwari oita jimaamanitantariri Judá-mirinkaiti jirika Pablo. Japatotakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, ijiwaripirori Judá-mirinkaiti. Jomishitowaitairi Pablo, joosaikakiri japatotaiyani.

23

1 Jaminapaakiri Pablo jiwaripiroriiti apatotainchari, ikantanakiri: “Iyikiiti, naamaakowinta naaka iiro otzimanta nantzimotiriri Pawa”.

2 Ikanta Ananías, Ompiratasorintsipirori, ipajatanakiri ipaantiki Pablo.

3 Iro kantacha Pablo, ikantanakiri: “¡Thiiyinkarí, Pawa pajatimini iiroka! Saikawitakimi jaka piyakawintantinawomi Ikantakaantaitani, ¿Pipiyathatawo iiroka pipajatakina nopaantiki?”*

4 Ikanta apatotainchari, ikantanakiri Pablo: “¿Arima pinkantiri pinkawiyiri jompiratasorintsitari Pawa?”

5 Ikantzi Pablo: “Iyikiiti, tii niyowita naaka ompiratasorintsi jinatzi, okantzi Osankinarintsipiroriki: ‘Iiro pikawiyiri jiwatakaantatsiri’ ”.

6 Jiyotziri Pablo ijiwaripiroriti apatotainchari, Saduceo jinatzi, iriima pashinipaini Fariseo jinatzi, ikantanaki: “Iyikiiti, Fariseo ninatzi naaka, iijatzi nojyininkapaini. Iro jiyakawintaitanari tii nokimisantairo jañaayitai kamayitatsiri”.

7 Ikantaki Pablo, ojyiki jiñaanatawakaanaka Fariseo-paini itsipatakari Saduceo-paini.

---

* **22:23** Ikantaitzi iijatzi, jookawanitsitaka kipatsi tsika ipiyotaiyakani, tima ikisaiyatyaani. * **23:3** Kantakotachari jaka thiiyinkarí, iriitaki Ompiratasorintsitaniri, kimitawori okitamaawita jowantaitariri kaminkari. Paminiro Mt. 23.27.

8 Tima ikantaiyini Saduceo-paini: “Iiro jañaayitai kamayitatsiri, tikaatsi maninkariiti, tikaatsi iijatzi shiritsi”. Iriima Fariseo-paini, ikimisantayitzi irirori imapirotatya jirokapaini.
9 Ari ichiraiyanakini maawoni. Ikanta yotzinkari Fariseo, ikatziyanaka, ikantzi: “Jirika shirampari tikaatsi ikinakaashitani. Kimitaka maninkariiti ñaanashiritakiriri, aamaashityaari shiritsi”.
10 Iikiro ishintsitatzi ichiraiyini, ithaawanaki ijiwari owayiriiti jowatsinaawaitanakiri Pablo, ikaimaki jowayiriti jomishitowairi, jaanairi jimaapiintaiyini.
11 Okanta otsiniritanai, joñaagaari iijatzi Awinkathariti, ikantairi: “Pablo, iiro pithaawi, ari pinkinkithatakotakina Roma-ki pikimitaakiro jaka Jerusalén-ki”.

Ikinkishiritaita intsitokaitiri Pablo

12 Okanta okitiijyitamanai, ikamantawakaaka tsikarika ikaatzi Judá-mirinka, ikantawakaa: “Thami amajyikawintiri Pablo irojatzi antsitokantantyaariri”.
13 Tima janaakiro 40 ikaataiyini shirampariiti kantaintsiri.
14 Ipoña jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi Antaripiroriiti, ikantakiri: “Nokantaiyakini nomajyikawintiri Pablo irojatzi nontsitokantyaariri.
15 Incha pintsipatawakaiya iirokaiti pikaatzi papatotapiinta, pinkamitiri ijiwari owayiriiti, pinkantiri: ‘Pamainari Pablo onkitiijyitamanai naminakotairo ikinakaashitakari’. Impoña naakaiti aamaakowinta nonkantya nowawakiri tikira jariitapaa jaka”.
16 Kimaki itziniri Pablo, jatanaki imaapiintzi owayiriiti inkamantapaakiri.
17 Ikaimaki Pablo apaani owayiri, ikantakiri: “Paanakiri jirika mainari pijiwaritiki, tzimatsi oita inkantiriri”.
18 Ikanta owayiri jaanakiri ijiwaritiki, ikantapaakiri: “Jiwarí, ikowakotakina Pablo namakimiri jirika mainari, tzimatsi ikowiri inkantimiri”.
19 Ipoña jiwari, jaanakiri mainari jantyaatsikiini, josampitakiri: “¿Oita pinkantinari?”
20 Ikantanaki mainari: “Ikinkishiritaka Judá-mirinkaiti inkowakotimi onkitiijyitamanai paanairi Pablo japatotapiinta jiwariiti, jaminakotairo ikinakaashitani.
21 Iiro pikimisantziri, tima manaiyakani 40 shirampariiti. Ikantaiyakini: ‘Thami amajyikawintiri Pablo irojatzi antsitokantyaariri’. Aritaki witsikaiyakani iroñaaka, joyaawinta tsika pinkanti iiroka”.
22 Jotyaantairi jirika mainari, ikantawairi: “Iiro pikamantantziro jiroka”.

Jowawisaitakiri Pablo pinkathariki Félix

23 Ikanta jiwari ikaimaki apiti pashini ijiwari owayiriiti, ikantakiri: “Papatoti 200 powayiriti, pintsipataakiri 70 owayiriiti tyaakotachani moraki, iijatzi pashini 200 aatsini jowathaaminto. Paanakiri tsiniripaiti Cesarea-ki.
24 Piwitsikiniri mora intyaakaanatyaari Pablo, paamaakowintyaari kamiitha. Paanakiri pinkathariki Félix”.
25 Ari josankinataki jotyaantiniriri pinkathari, okantzi:
26 “Josankinari Claudio Lisias jotyaantziniri pinkathari Félix: Ojyiki niwithatzimi.
27 Jirika shirampari notyaantimiri, joirikakaantani Judá-mirinkaiti jaka, iroowitainchami intsitokirimi. Ikanta niyotaki josankinatakotani ajiwaripiroriti saikatsiri Roma-ki, naanaki nowayiriti, nookakaawintakiri.

28 Nokowaki niyoti iita ikinakaashitakari jirika imaamanitantaitariri,
naanakiri japatotaiyani ijiwaripiroriti,
29 noñaatzi jimaamaniwintashitari Ikantakaantaitani jashitari iriroriiti.
Tikaatsi oitya intsitokantyaariri, tii okantzi iijatzi jomontyaawaitaitiri.
30 Nokimaki ikowaiyakini Judá-mirinkaiti intsitokiri, irootaki notyaan-
tantzimiriri iiroka. Nokantakiri jirikaiti maamaniwaitziriri inkamantimiro
oita itzimawintantariri jirika".
31 Jimatakiro owayiriiti. Jaanakiri tsiniripaiti Pablo janta Antípatris-ki.
32 Okanta okitiijyitamanai, piyiiyaani owayiriiti aniitashitanainchari. Iri-
ima tyaakotanainchari iikiro joyaatanakitziiri Pablo.
33 Ikanta jariitaka Cesarea-ki, ipapaakiri osankinarintsi pinkathari, ikan-
tapaakiri: "Pinkatharí, jirika Pablo".
34 Ari ithonkakiro pinkathari jiñaanatawakiro osankinarintsi, josampi-
tanakiri Pablo, ikantziri: "¿Tsika pipoñaaka?" Ikantzi Pablo: "Nopoñaawo
Cilicia-ki".
35 Ikantanaki: "Ari nonkimakimi paata jariitapaatya maamanitzimiri".
Ipoña ikantakaantaki jaayiitanakiri ipankoki Herodes, ari jaamaakowin-
taityaari.

24

Ikinkithatakota Pablo janta Félix

1 Okanta awisanaki 5 kitiijyiri, ariitapaaka Cesarea-ki, Ananías Ompi-
ratasorintsitaniri itsipatakari Antaripiroriiti yakawintantaniri jiita Tértulo.
Jawisashitapaakiri pinkathari imaamanitiri Pablo.
2 Ikanta jamaitapaakiri Pablo, ñaawaitanaki Tértulo, ikantanakiri Félix:
"Paasoonki pinkathari, noñiiro kamiitha nosaiki, paasoonki piyotanitzi
ojyiki pantakiniri kamiithatatsiri nojyininka.
3 Okaataki jiroka kamiichaanikiri nowinkatharipiroti Félix, owanaa ipaa-
soonkitapiintakimi maawoni nojyininka.
4 Iro kantacha iiro osamanitanta, nokowatzi pinkimisantawakina kapichi-
ini nonkantimiri.
5 Noñaakiri naaka, jirika shirampari owaaripirotantaniri jinatzi. Ithonka
ikinakinayitaki nampitsiki, tii apa jimaamanitakiri nojyininka nokaatzi no-
Judá-mirinkatzi, irijatzi jiwatakaanairiri iitashiwaitachari 'Oshiritanaariri
Nazaret-jatzi'.
6 Ikowaki iijatzi jowaaripirotiromi notasorintsipankoti, irootaki
noirikakaantakariri, nokowawitaka naminakotantirimi Ikantakaantai-
tanari naakaiti.
7 Iro kantacha, ipokapaaki jiwari Lisias, shintsiini jaapithatakinari,
jowatsinaawaitanakina.
8 Ikantanakina: 'Ontzimatyii piyaataiyini pinkathariki jiwitsikimiro kan-
tainchari'. Incha posampitiri iiroka ayotantyaawori tyaaryoorika nomaa-
manitantakariri".
9 Irojatzi ikantsitakari iijatzi Judá-mirinkaiti ikaatzi pokaintsiri.
10 Ari itzinaawakotanaka pinkathari jiñaawaitantyaari Pablo.
Ikantanaki Pablo: "Ojyiki nokimoshiritaki iirokataki kiminani
nonkinkithatakotya, tima niyotzi iirokataki witsikapiintziniriri
nojyininkapaini imaamanitawakaa.
11 Kantatsi posampitakowintiro iiroka, owakiraa nariitaa naaka
Jerusalén-ki okaatzi 12 kitiijyiri, nokowawita nopinkathatapairimi Pawa.

12 Tii noñaanatantawaitzi, tii nomaamanitziri atziripaini tasorintsipankoki, ari nokimitaakiro nampitsiki, tikaatsi nomaamaniti japatotapiintaita.
13 Jirikaiti kinkithatakotakinari jaka, iiro jiñaitziro imapiro ikantakotanari.
14 Ari okantaka, notsipataari naaka jiitaitziri 'Aatsi'. Irootaki ikantakiri iroñaaka jirikaiti yakawintanari nokimisantashiwaitani jinatzi. Ari nokinakairo nopinkathatziri Pawa ikimisantziri pairani nochariniiti. Nokimisantziro Ikantakaantani, iijatzi josankinaripaini Kamantantaniriiti.
15 Ari nojyari iriroriiti, joyaawintari Pawa jañaakaayitairi kamayitaintsiri, tii apa jañaayitai kamiithashiriri aña jimatsitaiyaawo kaaripiroshiriri.
16 Irootaki nokowakiri iiro otzimi oitya nantzimotiriri Pawa, iijatzi atziriiti.
17 Awisaki ojyiki osarintsi nokinawaitaki, nopiyaa nonampiki namai nompashitapaiyaariri nojyininka kowityaawaitatsiri, nokowawitapaa iijatzi nontaapainirimi Pawa.
18 Irootaki nantziri tasorintsipankoki, aritaki namiitakiro noishi onkantya nonkitiwathatantyaari, tiitya ojyiki nonkaataiyini, tikaatsi nomaamaniwaiti janta. Aripaiti jiñaapaakina tsikarika ikaatzi Judá-mirinka poñainchari Asia-ki.
19 Iriitakimi pokatsi jaka inkinkithatakotina iitarika jiñaakotakinari.
20 Tii ipokaiyini irirori. Jirikatzimaitaka pokaintsiri jaka apatowintakinari, incha inkantimi oitarika jiñaakotakinari nokinakaashitakari.
21 Aamaa iro ikantakotanari nokantakiri chapinkipaiti: 'Iro jiyakawintaitanari tii nokimisantairo jañaayitai kamayitatsiri' ".
22 Tima pinkathari Félix jiyopirotziro jiitaitziri "Aatsiwiri", irootaki jowajyaantantanariri, ikantanakiri: "Aririka impokaki jiwari Lisias, ari inkamantapaakinawo jiroka".
23 Ipoña ikantakiri ijiwari owayiriiti: "Paamaakowintinari Pablo, pishinitiniri jariityaari jaapatziyani impantyaariri kowityiimotziriri".
24 Okanta pashini kitiijyiri, piyaa Félix, itsipatakawo iina Drusila, Judá-mirinka inatzi iroori. Ikaimakaantapairi Pablo inkimawakiri inkinkithatakairi tsika okantakota jawintaashiritantaariri Jesucristo.
25 Iro kantacha Pablo jitanakawo ikinkithatakaanakiri tampatzikashiritaantsi, ñaakoshiritaantsi, jowasankitaantaiti paata. Ari ithaawanakiri Félix, ikantanakiri: "¡Aritapaaki, piyaatai! Ari napiitairo nonkaimakaantaimi paata nosaikashiwaityaarika".
26 Tima joyaawintawitatya Félix impinatirimi Pablo, onkantya jomishitowakaantaiyaariri. Irootaki japiitantawitakariri ikaimakaantziri inkinkithawaitakairi.
27 Awisaki okaatzi apiti osarintsi. Ari okaatapaaki ipinkatharitzi Félix. Ikowatzi jaapatziyapiintyaari Judá-mirinkaiti, jomontyaakaantanakiri Pablo. Ari ipoyaataariri pashini pinkathari iitachari Porcio Festo.

25

Ikowaki Pablo iriitajaantaki César aminakotirini ikinakaashitani

1 Aritaki jowaitakiri Festo impinkathariwintanti. Iro awisanaki mawa kitiijyiri jataki Jerusalén-ki ipoñaanakawo Cesarea-ki.
2 Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari ñaapiroriiti Judá-mirinkaiti, ikinkithatakotakiri Pablo.
3 Ikowaki jotyaantairi Pablo Jerusalén-ki. Ikinkishiritaiyani intsitokakaantiri niyankithaki aatsi.

4 Ari ikantanaki Festo: “Aritaki jomontyaitakiri Pablo janta Cesarea-ki,
irootaintsi niyaatai janta.
5 Incha joyaatanakina pijiwariti, tzimatsirika ikinakaashitani jirika shi-
rampari, ari piyakawintiri janta”.
6 Tii osamanipirotzi isaikawaitapaintzi Festo janta Jerusalén-ki, ipiyaa
Cesarea-ki. Okanta okitiijyitamanai, isaikapai isaikamintoki ipinkathari-
wintantzi, ikaimakaantakiri Pablo.*
7 Ikanta ityaapaaki Pablo, ari ipokaiyapaakini Judá-mirinkaiti
poñaayitainchari Jerusalén-ki, ikantakowaitapaakiri ojyiki kaaripirori,
okantawita tii jiñaawitawo imapirotatyaarika okaatzi ikantakoitziriri.
8 Kinkithatakotanaka Pablo, ikantaki: “Tikaatsi kaaripirori nanti naaka,
tii nopiyathatawo Ikantakaantani nojyininkapaini, tii nowaaripirotziro
tasorintsipanko, tii nokawiyawaitziri iijatzi César ijiwaripirori Roma-jatzi”.
9 Iro kantacha pinkathari Festo ikowi jaapatziyapiintyaari Judá-mirinkaiti,
josampitanakiri Pablo: “¿Pikowatziima piyaati Jerusalén-ki, niyakawintimi
janta?”
10 Ikantanaki Pablo: “Iro tampatzikatatsi nosaiki jaka paminakotina,
iirokataki jowaki César ijiwaripirori Roma-jatzi. Aritaki piyotaiyakini
tikaatsi kaaripirori nantzimotiriri nojyininkapaini Judá-mirinka.
11 Ontzimatyiimi nokinakaashipirotani, kamiithatatsimi jowamaitina.
Irooma tikaatsi nonkinakaashitatya, iiro okantzi potyaantina janta.
Nokowatzi iriitajaantaki pinkathari César aminakotinani”.
12 Ipoña Festo ikinkithawaitakaakiri ikaataiyini ipinkatharitzi. Ari ikan-
tanakiri: “Pikowirika jaminakotimi César, ari piyaatiri janta”.

Jaitanakiri Pablo pinkathariki Agripa

13 Ipoña pinkathari Agripa itsipatakawo iina Berenice ipokaiyakini
Cesarea-ki, jiwithatyaari Festo.†
14 Ikanta isaikawaitapaintzi janta, ikinkithawaitakaakiri Festo ikantakota
Pablo, ikantziri: “Tzimatsi jaka shirampari jookanairi pinkathari Félix
jomontyaitakiri.
15 Tima niyaataki chapinki Jerusalén-ki, ojyiki ikantakoitawakiri ijiwari
Ompiratasorintsitaariiti itsipatakari Antaripiroriiti, ikowakotakina nontsi-
tokakaantiri.
16 Ari nokantanakiri naaka: ‘Jiroka namitaiyarini naakaiti
Roma-jatzi: Ontzimatyii japatotaiyaani maamanitawakaachari,
inkinkithatakotantyaariri iyakawintaari. Imapirorika otzimi
ikinakaashitani, aritaki onkantaki intsitokaitiri’.
17 Irootaki nimatakiri ipokaiyakini iriroriiti, tii nojyinkaapaaki, jatakina
nosaikamintoki, nokaimakaantakiri shirampari.
18 Iro kantzimaitacha okaatzi ikantawitapaakari iyakawintakiriri, tii
noñiiro onkantapirotya nokinkishiriwitakari.
19 Apa ikinkithatakotakiro ikimisantashitari, ikinkithatakotakiri iijatzi
jiitaitziri Jesús jowamaitakiri, iriitaki ikantziri Pablo iiniro jañi.
20 Tiimaita niyotziro tsika nonkantiro jiroka, nosampitakiri Pablo
ikowirika jiyaati Jerusalén-ki jaminakoitantyaariri janta.
21 Iriima Pablo ikowaki iriitajaantaki aminakotirini César Augusto
awinkatharipiroti Roma-ki. Irootaki nokantantakari jomontyaitawakiri
irojatzi notyaantantatyaariri”.

---

* **25:6** Kantakotachari jaka “tii osamanipirotzi”, irojatzi ikantakoitziri 8 tiirika 10 kitiijyiri isaikawaitapaintzi. † **25:13** Jirika Agripa, jiitaitziri iijatzi Herodes.

22 Ipoña Agripa, ikantanakiri Festo: “Nokowi nonkimiri naaka jirika
shirampari”. Ari ikantzi Festo: “Ari pinkimajaantakiri onkitiijyitamanai”.
23 Okanta okitiijyitamanai, ityaaki janta Agripa itsipatakawo Berenice
owaniinka ikantaka. Itsipatakari ijiwari owayiriiti, jiwariiti saikatsiri janta.
Ikantakaantaki Festo jamaitiri Pablo.
24 Ari jiñaawaitanaki Festo, ikantzi: “Pinkathari Agripa, pinkathariiti ikaatzi
apatotainchari jaka, jirika shirampari. Owanaa jiyakawintakiri Judá-
mirinkaiti janta Jerusalén-ki iijatzi jaka Cesarea-ki. Ichiraapiintaki ikowi
jowamairi.
25 Noñiimaitakawo naaka tikaatsi ikinakaashitani jirika jowamai-
tantyaariri. Iro kantzimaitacha, iriitajaantaki kowaintsiri jaminakotiri
Augusto, irootaki notyaantantyaariri janta.
26 Iro kantacha tii noñi naaka oitya nosankinatiniriri pinkatharipirori
tsika ikantakota jirika, irootaki namantakariri piñiiri iirokaiti, iiroka
pinkathari Agripa namakiniri, onkantya pinthonkakiro posampitiri, tzi-
matsi nosankinatiri.
27 Tima tii okamiithatzimotana notyaanti apaani omontyaari, iirorika
otzimi tsika osankinatakotya okaatzi ikinakaashitakari”.

26

Ikinkithatakota Pablo Agripa-ki

1 Ipoña Agripa ikantanakiri Pablo: “Kantatsi piñaawaiti iiroka”. Ari itzi-
naawakotanaka Pablo, ñaawaitanaki, ikantzi:
2 “Pinkatharí Agripa, owanaa nokimoshiritaki nonkinkithawaitakaimi
iroñaaka, nokowi nonkinkithatiro okaatzi ikantakotanari Judá-mirinkaiti.
3 Tima piyopirotziro iiroka okaatzi jamitari ajyininkapaini Judá-mirinka.
Irootaki nokowantari pinkimisantawakina nonkantimiri”.

Jañaantari Pablo tikira ikimisantanakiita

4 “Jiyotaiyini nojyininkapaini Judá-mirinka tsika nokanta iiniro nomainar-
itapaaki, nosaikimotantakariri Jerusalén-ki,
5 naakatapiintaki Fariseo monkaawaitaniri, tii nopiyathanitawo Ikan-
takaantaitani. Ikowirika, kantatsi inkinkithatakotina.
6 Irootaki nosaikantari iroñaaka jaka, tima nokinkithatakotatziiro ika-
jyaakaakiniriri Pawa pairani achariniiti, oyaakoniintaiyakirini aakaiti.
7 Pinkatharí Agripa, irojatzi noyaakoniintsitakari naaka, irootaki
ikantakotakinari iroñaaka ajyininkapaini. Irojatzi joyaakoniintsitakari
maawoni ajyininkaiti icharíniyitaari 12 itomiitini Israel-ni. Irootaki
jiñaashintsitapiintakari jantainiri Pawa jiñaantaiyaawori.
8 ¿Iitama kaari pikimisantanta iiroka jañaakairi Pawa kamawitainchari?”

Ipatzimawitakari Pablo kimisantzinkariiti

9 “Nimawitakawo naaka pairani noñaashintsiwaitaka, nokinkishiriwitaka
nantayitimi ojyiki nomaamanitiri ikaatzi pairyaanairiri Jesús Nazaret-jatzi.
10 Irootaki nantakiri Jerusalén-ki. Ishinitakinawo ijiwari Ompiratasor-
intsitaari, ojyiki nomontyaakaantakiri oitishiritaari. Ikanta noñiiri jowa-
maitziri inimotana.
11 Tzimatsi ojyiki nowasankitaaki onkantya jowajyaantantyaawori
ikimisantzi. Ari nokantapiintakiri tsika japatotapiintaita. Owanaa
nokisaniintakiri jirikaiti, nopatzimawaitakiri, nimatsitakari saikatsiri
pashiniki nampitsi”.

Japiitziro Pablo ikinkithatakota ikimisantai (Hch. 9.1-19; 22.6-16)

12 “Iro niyaatantakari nampitsiki Damasco, jotyaantakina ijiwari Ompiratasorintsitaari.
13 Iro kantacha niyankithaki aatsi, jiwiyaaka tampatzika ooryaatsiri noñaaki oorintanainchari inkitiki, janaanakiri ishipakiryaani ooryaatsiri, joorintapaakina nokatziyaka naaka, nokaatakiri tsipatakinari.
14 Tyiiyanakinani maawoni. Nokimatzi jiñaanaitakina noñaaniki Heberpaantiki, ikantana: ‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿Iitama pipatzimatantanari? Iirokataki owasankitaacha apaniroini, okimiwaitakawo pimpatzitatyiiyaawomi thoyimpithowari’.
15 Ipoña nakanakiri naaka: ‘¿Iitaka Pinkathari?’ Ari jakanakina Nowinkathariti: ‘Naakataki Jesús, pipatzimatakiri.
16 ¡Pinkatziyi! Iro noñaagantzimiri iroñaaka pantawaitaina. Pinkinkithatairo okaatzi piñaakiri, onkaati piñiiri paata nantakaimiri.
17 Aritaki piñiiro nowawisaakotaimi pijyininkaki, iijatzi janta kaari pijyininkata tsika notyaantimi.
18 Onkimityaawo pokiryaakairimi. Aritapaaki ikinashiwaitaka otsinirikitzi, aña janiiyitai kitainkariki. Aritapaaki ipinkathatakiri Satanás, aña Pawa pinkathariwintairini. Ari nompiyakotainiri iyaaripironka, nontasorintsishiritakairi awintaashiritaanari naaka. Tima irootaki ikajyaakagaitakinari’ ”.

Tii ipiyathawaitanaka Pablo joñaagaitakari

19 “Pinkatharí Agripa, tii nopiyathatanaka joñaagaitakinawo inkitiki,
20 aña nitanakawo nokinkithatanakiniri Damasco-jatzi, Jerusalén-jatzi, maawoni nampiyitawori Judea-ki iijatzi ikaatzi kaari ajyininkata, nokantayitziri: ‘Pimpiyashitairi Pawa, pantairo oñaagantironi powajyaantairo piyaaripironka’.
21 Irootaki kantakaawori, joirikantakinari nojyininkapaini tasorintsipankoki, ikowawitaka intsitokina.
22 Iro kantacha inishironkatakina Pawa iikiro niyaatatzi nokinkithatakotziri iroñaaka. Nokinkithatakiniri maawoni, ñaapiroriiti kaari ñaapirotachani. Okaatzi nokinkithatapiintaki, tii notikapaintziro josankinatakiri Moisés-ni, ipoña Kamantaniriiti. Tima josankinaitakiro onkaati awisatsini, ikantaitaki pairani:
23 Ontzimatyii inkami Cristo, aririka inkamawitatya iri itakaantyaawoni jañagai iijatzi. Ari onkantya inkinkithatakoitantyaanariri awisakotaantsi ajyininkapaini, inkinkithatakoitiniri iijatzi kaari ajyininkata”.

Ikowi Pablo inkimisantakairi Agripa

24 Ikantakiro Pablo jiroka, ikaimanaki Festo: “¡Pablo, pishinkiwintatya! Okantakaimi paakowintawo piñaanawaitzi”.
25 Ari jakanakiri Pablo: “Pinkatharí Festo. Tii noshinkiwinta, okaatzi nokantakiri imapirotatya.
26 Jiyopirotzi pinkathari Agripa, irootaki nokantantawori jirokapaini. Niyotzi naaka jiyotakotziro maawoni, tii jimanakota.
27 Pinkatharí Agripa, ¿pinkimisantiro josankinari Kamantaniriiti? Niyotzi naaka pikimisantziro”.
28 Ari jakanakiri Agripa: “¿Piñaamachiitaki pikantakina kapichiini ari pinkimisantakaakina, nonkimitantaiyaariri ‘Cristo-wiriiti?’ ”
29 Ikantzi Pablo: “Okantawitaka kapichiini nokantakimiri, tiirika, ojyiki nokantakimiri, onkamintha iri Pawa kantakaiyaawoni, tii apa iiroka

pinkatharí, añaa iijatzi maawoni pikimaiyakini iroñaaka, pinkimitaina nokantaka naaka, okantawitaka iiro joojoitantzimiro ashirotha".
30 Ipoña ikatziyanaka pinkathari Agripa itsipatakawo Berenice, pinkathari Festo, maawoni ikaatzi saikaintsiri,
31 jataiyakini jantyaatsikiini ikinkithatakotziro jiroka. Ikamantawakaiyakani: "Iiromi jomontyaawaitaitzirimi jirika shirampari, tikaatsi inkinakaashitya onkantya jowamaitantyaariri".
32 Ipoña Agripa ikantanakiri Festo: "Ari ampakagairimi jirika shirampari, iiromi ikowakimi irirori jaminakotiri César awinkatharipiroriti".

27

Jotyaantaitakiri Pablo Roma-ki

1 Ikanta ikowaki jotyaantiri Pablo janta Italia-ki, itsipataakiri pashinipaini omontyaari, ari niyaatsitanakari iijatzi naaka. Iri aanakiri iitachari Julio jiwatziriri jowayiriti pinkathapirori Augusto.
2 Ari notitakotanakari Adramitio-jatzi niyaatiro Asia-ki. Notsipatanakari Aristarco Tesalónica-jatzi poñaachari Macedonia-ki.
3 Okanta okitiijyitamanai ariitakina Sidón-ki, ari jaapatziyanakari Julio jirika Pablo, ishinitakiri jariitapaintyaari jaapatziyanipaini impantawatyaariri kowityiimotariri.
4 Ipoña nawisanakiro Sidón, otonkiyotakina tampiya, tii okantzi namaatakoti, iro nokinakotantanakari othampijyaaki Chipre.
5 Naathakiryaanakiro inkaari irojatzi Cilicia-ki, iijatzi Panfilia-ki. Ariitakina Mira-ki, nampitsi saikatsiri Licia-ki.
6 Ari jiñaitapaaki pashini notitantanaiyaari poñaachari Alejandría-ki iyaatiro Italia-ki, ari jotitaiyakinani jiwari.
7 Ojyiki kitiijyiri namatsinkakota namaatakotzi. Owanaa nopomirintsiwaitaka nariitantakari Gnido-ki. Iikiro otonkiyotakotatyaana tampiya, nomontyaakotaki Salmón-ki, noshinampitanakiro othampijyaa Creta.
8 Owanaa opomirintsitaka namaatakotzi, irojatzi nariitantakari nampitsi ikantaitziro "Aachaaki" okaakitapai nampitsi Lasea.
9 Awisaki ojyiki kitiijyiri namaatakotaki, aritaki tyaawontsitzimatapai, kowiinkatanaki namaatakoti. Irootaki ikantantakari Pablo:*
10 "Pinkimisantawakina, kimitaka akowiinkatakotatzi amaatakoti, ari ampiyakiro amaatakomintotsi, iijatzi pajyaagawopaini, aritaki ankamagaantaki iijatzi".
11 Iro kantacha ijiwari owayiriiti tii ikimisantziri Pablo, iri ikimisantaki ashitawori amaatakomintotsi itsipatakari antakotzirori.
12 Tii okamiithatatzi jowawisairo tyaawontsi tsika jaatakowitaka, ikowaiyini jiyaaniinti Fenice-ki saikitachari janta Creta-ki, iiro oñaashirinkantari tampiya kinatsiri kirinka iijatzi katonka. Ari ikowaki jowawisairo tyaawontsi.

Itampiyatakotzi inkaariki

13 Ikinkishirita ari onkantaki jamaatakoti tima owakiraa itapaakawo otampiyatzi kapichiini. Ari namaatakonaki othapiyaaki Creta.
14 Iro osamanitaki kapichiini antawotapaaki tampiya, jiitziro iriroriiti "Euroclidón", ookantapaakawo amaatakomintotsi,

* **27:9** Kantakotachari jaka "tyaawontsitzimatapai", irojatzi ikantakoitziri "ikaatapiintakiro itziwintaiyani".

15 onoshikakotanakina. Tii jiñi tsika inkantairo jamaatakominto, ishinitakiro onoshikakotina tampiya.
16 Owanaa nopomirintsitakawo pitotsi thatainchari amaatakomintotsiki. Nokinakotaki othampijyaaki iitachari Clauda tii otampiyapiroti janta.
17 Ari notiyitakiro pitotsi amaatakomintotsiki. Tima ithaawantatyaawo jaintakotya iintatzi inkaari jiitaitziro "Sirte", joojoitakiro onaminaki amaatakomintotsi iiro okotaanta. Ishinitanakiro onoshikakotina tampiya.
18 Okanta okitiijyitamanai, iikiro oshintsitatzi otampiyatzi, ari jitanakawo jowiinkagaantaki jajyaagawo.
19 Okanta pashini kitiijyiri, jowiinkanakiro iijatzi okaatzi ashitari amaatakomintotsi.
20 Ojyiki kitiijyiri awisaintsiri tii noñaayitairi ooryaatsiri iijatzi impokiro. Antawoiti notampiyatakotaki tii niyoti aririka nawisakotai.
21 Tima awisaki ojyiki kitiijyiri tii nowaiya, ikantanaki Pablo: "Pinkimisantawakina, okamiithawita pinkimisantinami irojatzi asaikakimi Creta-ki. Iiro añiiromi okaatzi owaaripirotakairi.
22 Iro kantzimaitacha iroñaaka, iiro okantzimowaitzimi, tima iiro pikamagaantzi apaani, onkantawitatya ompiya amaatakomintotsi.
23 Inkaanki tsiniripaiti, noñaaki maninkari, jotyaantani Pawa Ashitanari, nantawaitziniri,
24 ikantakina: 'Pablo, iiro pithaawi, ontzimatyii pariitya jiñiimi César pinkatharipirori Roma-ki. Inishironkatimi Pawa pawisakotakaantyaariri pikaataki jaka amaatakomintotsiki'.
25 Ari ikantakina. Irootaki pinthaamintantyaari, tima nawintaashiritakari naaka Pawa, niyotaki aritaki imatatya ikamantakinari maninkari.
26 Iro kantacha ontzimatyii ompojakotya othampijyaaki".
27 Okanta tsiniri, aritaki awisaki 14 kitiijyiri, ariitakina inkaariki Adriático onoshikakotakina tampiya. Niyankiiti tsiniri, ari ikaimanaki antakotzirori amaatakomintotsi ikinkishiritaiyani iro nariitaiya kipatsiki.
28 Ari jimonkaatakiro tsika iwiyaa ochiinkaatzi, jiñaatziiro tii ochiinkaapirotzi, ipoña japiitiro iijatzi, jiñaatzi kapichiini ochiinkaatapai.†
29 Ithaawanaki nompojakotya, jowiinkaki 4 againtironi amaatakomintotsi opataki, ari jamanaiyanakani onkitiijyitantyaari thaankipiroini.
30 Iro kantacha ikaatzi antakotzirori ikinkishiritaka ishiyi, jotitantanatyaawo pitotsi thayitainchari, jamawinatawo jowiinkayitiro ayiintironi othowaki amaatakomintotsi.
31 Iro kantacha Pablo ikamantakiri jiwari, iijatzi jowayiriti, ikantziri: "Aririka ishiyaki jirikaiti, iiro pawisakotai iirokaiti".
32 Ari itotakotanakiro owayiriiti pitotsi, joimaatakiro.
33 Irootaintsi onkitiijyitzimati, ikantanaki Pablo: "Aritaki awisaki 14 kitiijyiri oyaawinta oitya awisatsini, tii powaiya iirokaiti.
34 Okowapirota iroñaaka poya pañaantyaari, tima tikaatsi kamagaantatsini apaani".‡
35 Aritaki ikantaki Pablo, jaaki tanta, ipaasoonkitakiri Pawa. Ipitoryaakiro, owanaka.
36 Ipoña jominthatanaka maawoni, owaiyakani iijatzi.

† **27:28** Kantakotachari jaka "tii ochiinkaapirotzi", irojatzi ikantaitziri pairani okaatzi 20 jimonkaatantawo ikonaki, ikantaitziro iroñaaka 36 metro. Kantakotachari iijatzi "kapichiini ochiinkaatapai", irojatzi ikantaitziri pairani okaatzi 15 jimonkaatantawo ikonaki, ikantaitziro iroñaaka 27 metro. ‡ **27:34** Kantakotachari jaka "tikaatsi kamagaantatsini", iro ojyawori ikantaitzi "iiro opiyakagaantawaita kishichaaniki".

37 Jiroka nokaataiyini notitaiyani 276 atziri.
38 Aritaki ithonkakiro jowaiyakani, jowiinkayitaki owanawontsi oth-
omakantyaari tinari.

Otsitsiyaki

39 Okanta okitiijyitamanai, jirikaiti antakotzirori, okompitzimotakari
kipatsi, jiñaapaaki opaayaa. Ari ikowi jaatakotyaami janta.
40 Itotakoyitakiro oojotantari ayiintzirori amaatakomintotsi, jookakiro,
itzinaakoyitanairo antawoiti manthakintsi, jiwitsikanairo iyomawo ink-
omatantyaari inkini jaatakoiyani opaayaaki.§
41 Iro kantacha aintakotapaaka othowaki iintaatzi inkaari, tii okantanai
nojyiwatakoti. Tankanaki opataki ookantapaakawo otamaryaani inkaari.
42 Ari ikowanaki owayiriiti intsitokanakirimi omontyaariiti, iiro ja-
maatanta ishiyayiti.
43 Iro kantacha ijiwari owayiriiti, ikowaki jowawisaakotiri Pablo, tii
ishinitziri jowamaitiri, apa ikantanakiri: "Ikaatzi yotzirori jamaatzi, ja-
maati jiyaati kipatsiki.
44 Iriima pashinipaini jontarikayitya inchakotaki inkini jamaati". Ari
okantari nawisakotantaari maawoni.

28

Isaikaki Pablo othampijyaaki iitachari Malta

1 Ikanta nawisakotai maawoni, ari niyotaki jiroka othampijyaa oita Malta.
2 Ari jaawakina kamiitha maawoni nampitawori janta. Tima oparyaatzi
inkani, katsinkaiti okantaka, jowaampataki paampari, ari ikaimakina.
3 Ari jiyaatanaki iijatzi Pablo jayi tsitsi, iro ipiyawitapaaka jowapairo
itsima, shitowanaki maanki, jatsikakiri jakoki.
4 Ikanta jiñaakiri nampitawori janta jowikantapaakari, ikantaiyanakini:
"Jirika shirampari owamaantzinkari jinatzi, okantawitaka jawisakowitaka
impiinkimi, tiimaita ishinitaitziri jañi".*
5 Iro kantacha Pablo jotikanakiri maanki paampariki. Tikaatsi awijyi-
motirini.
6 Joyaawintaiyani jaawaakairimi irojatzi inkamantatyaari. Ikanta
osamanitaki jiñaatzi tikaatsi awijyimotirini, ikantaiyini: "Pawa jinatzi
jirika shirampari".
7 Tzimatsi janta jiwari nampitawori othampijyaaki iitachari Publio. Otz-
imimotziri okaakiini jowani. Jaawakina kamiitha maawoni jaanakina.
Mawa kitiijyiri nosaikimowaitakiri.
8 Ari nokimakotakiri iwaapati Publio ikatsinkaakitatzi, ishiwaiwaita.
Ityaashitanakiri Pablo. Ikanta jamanakowintakari, jotirotantakari jako,
apathakiro ishintsitanai.
9 Jantakiro jiroka, pokayitanaki maawoni mantsiyari nampitawori janta
othampijyaaki, joshinchaayitakiri.
10 Ari ipashitanakari ojyiki tsikarika oiyita. Ikanta notitanaa niyaatan-
taiyaari, ipayitawaana naayitanairi.

Ariitaka Pablo Roma-ki

11 Ikanta nosaikaki mawa kashiri janta othampijyaaki, ari notitanaari
pashiniki amaatakomintotsi, owawisaakirori iijatzi janta tyaawontsi.

§ **27:40** Kantakotachari jaka "itzinaakoyitanairo antawoiti manthakintsi", irootaki ookantari tampiya inkini ishiyakoti otitantawori amaatakomintotsi. * **28:4** Irootaki ikantakiri, tima jiñaajaantzi atziriiti iri Pawa otyaantakiniriri maanki, jowasankitairi.

Opoñaawo jiroka amaatakomintotsi Alejandría-ki. Jiwitsikaitakiro opataki jojyakaantawo “Tsipari” iwawanitashiitari.†

12 Ari nariitaka janta Siracusa-ki, mawa kitiijyiri nosaikanaki janta.

13 Ipoña nawisanai irojatzi nariitantakari Regio-ki. Ikanta okitiijyitamanai, okamintha otasonkakotakina tampiya kinatsiri katonkanta, irojatzi nariitantakari Puteoli-ki pashini kitiijyiri.

14 Ari noñaapaaki tsikarika ikaatzi iyikiiti, ikantawakina nosaikanaki. Iro nosaikantanakari okaatzi 7 kitiijyiri. Ari nopoñaanaari irojatzi nariitantakari Roma-ki.

15 Ikanta ikimakotakina iyikiiti nampitawori Roma-ki, itonkiyotawakina aatsiki jiitaitziro “Apio” tsika jiyomparitapiinta. Okanta janta jiitaitziro “Mawapanko”, ari joyaawintakina pashini. Ikanta Pablo jiñaapaakiri iyikiiti, ipaasoonkitanakiri Pawa, thaamintashiri ikantanaka.

16 Ari nariitapaaka Roma-ki. Ikanta ijiwari owayiriiti jowawisaapaakiniri omontyaariiti pashini jiwari. Iriima Pablo ishinitakiri isaikawaitapaaki tsikarika ikowiro, apaani owayiri aamaakowintariri.

Ikinkithatakaantzi Pablo janta Roma-ki

17 Ikanta awisanaki mawa kitiijyiri nariitaka, japatotakiri Pablo ñaapiroriiti Judá-mirinkaiti nampitawori Roma-ki. Ikantakiri: “Iyikiiti, pairanitaki jaakaantakina ajyininkapaini janta Jerusalén-ki, ipoña jowawisaakina ijiwariki Roma-jatziiti. Irootaki jantakiri, okantawitaka tikaatsi nantzimotiriri, tii nomaamanitziro okaatzi jamitari pairani achariniiti.

18 Ojyiki josampiwitakina Roma-jatzi janta, tii jiñaashita nonkinakaashityaari intsitokantinari, ikowawitaka impakaakaantainami.

19 Iro kantacha ajyininkapaini Judá-mirinka tii ikowi, ontzimatyii nonkowakotiri iriitaki aminakotinani César, okantawitaka tikaatsi niyakawinti naaka ajyininkapaini.

20 Irootaki napatotantzimiri iroñaaka nonkamantimiro. Nokinkithatakotairi oyaakoniintari maawoni Israel-mirinkaiti, irootaki piñaantanari jaka joojoitantanawo ashirotha”.

21 Ari ikantanaki iriroriiti: “Tii noñi naaka josankinatakotina poñaachani Judea-ki. Tikaatsi nonkimakotimiri iijatzi jariita ajyininkapaini jaka.

22 Apa nokimakowintzimi ikinkithatakoitakiri kimisantashiwaitachari. Nokowaki nonkimimi tsika pikantzi iiroka”.

23 Ikinkishiritaka japatotya pashini kitiijyiri. Ari japatowintakari ojyiki atziri jimaapiintzi Pablo. Ikinkithatakiniri tsika ikanta Pawa ipinkatharirwintantai, joñaagakiri tsika josankinatakoitsitakari Jesús, jitanakawo josankinariki Moisés-ni irojatzi josankinatakiri Kamantaniriiti. Tima jitanakawo okitiijyitamanai irojatzi jyiitiini.

24 Tzimatsi tsika ikaatzi kimisantawakiriri, iriima pashinipaini tiimachiini.

25 Tiira jaapatziyawaa, apaanipaini jiyaayitai. Jiwiyaantawaari Pablo ikantawairi: “Jiroka ikantsitakari pairani pichariniiti, jiñaawaitakairi Tasorintsinkantsi Kamantantaniri Isaías-ni, ikantaki:

26 Piyaati, pinkantiri jirika atziriiti:
Pinkimawitatya, iiromaita pikimathatziro.
Paminawitya, iiromaita piñagaiyironi.

27 Tima kisoshiri ikantaka jirikaiti.
Ashikimpita jinaki.

† **28:11** Jiitaitziri jaka “Tsipari”, iriitaki apiti itomi “Júpiter”, iwawanitashiitari jiitaitziri Cástor ipoña Pólux.

Tii jokichaatai iijatzi.
Irootaki kaari jiñaantawo.
Kaari ikimanta,
Kaari ikinkishiritanta,
Tii ikimisantzi, iiro nowawisaakotairi.
28 Piyotaiyini iirokaiti, aritaki jowawisaakotairi Pawa kaari ajyininkata.
Aritaki inkimisantai iriroriiti".
29 Ikantakiro Pablo jiroka ñaantsi, jatanai Judá-mirinkaiti, ojyiki
jiñaanatawakaanaka.
30 Ari isaikapairi Pablo okaatzi apiti osarintsi. Jaapiintakiri kamiitha
ikaatzi ariiyitariri.
31 Ari ikinkithatakiniri ipinkathariwintantai Pawa, ikinkithatakotsitakari
iijatzi Awinkathariti Jesucristo jiyoitantyaariri. Tikaatsi oñaashirinkawaitirini.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI ROMA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori, jompiratani Jesucristo ninatzi, tima iriitaki kaimashiritakinari Notyaantapiroriti, irijatzi owakinari nonkamantantiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa.
2 Jiroka Kamiithari Ñaantsi ikajyaakaakiriri Pawa, iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Osankinarintsi Tasorintsitatsiri,
3 ikantakota Itomi Awinkathariti Jesucristo, iintsitapaintsiri itzimaki, icharinitawakari David-ni.
4 Ikanta jañagai pairani, aripaiti joñaagantaka Itomi Pawa jinatzi, otzimimotziri ishintsinka, tasorintsishiriri jinatzi iijatzi.
5 Ikamintha Cristo iro jinishironkatantakinari Pawa. Iri owakinari Notyaantapiroritai, nonkamantayitairi pashinijatzi atziri kaari ajyininkata, inkimisantayitaita iriroriiti.
6 Iijatzi iirokaiti Roma-jatzi ari akaatsitaka ikaimashiritai Jesucristo.
7 Ikaimashiritaimi pinkitishiritai pikaatzi pinampitawo Roma-ki. Jitakotani Pawa pinayitzi. Onkamintha inishironkawaitaimi Ashitairi Pawa, iijatzi inkimitaimi Awinkathariti Jesucristo, piñaayitiro kamiitha pisaikayiti.

Ikowi Pablo jariityaari Roma-jatzi

8 Jiroka nitawatyaari nonkanti: Nopaasoonkitziri Pawa, okantakaantziro jantziri Jesucristo. Nopaasoonkitakowintzimi iirokaiti, tima ithonka ikimakoitakimi tsikarikapaini tsika pikantayitanaa pikimisantayitai.
9 Ari nokantapiintanakitya namanakowintzimi. Iri Pawa yotatsi, nantawaishintsitainiri nokinkithatakotanairo Kamiithari Ñaantsi tsika ikinkithatakota Itomi.
10 Aririka namañaari, nokowakotziri ishinitainaata niyaati pisaikaiyini iirokaiti, iroorika inkowakaakinari naaka.
11 Tima nokowapirotaki noñaayitimi. Nokowi nonishironkashiriyitimi onkantya paawiyashiriwaitantyaari.
12 Ari onkantya nonthaamintakaantimiri iiroka, piñaakinarika naaka tsika nokanta nawintaashiritakari Cristo. Ari pinthaamintakaina naaka, noñaakimirika iirokaiti tsika pikanta pawintaashiritari.
13 Iyikiiti, nokowi piyoti, iro noshiritapiintaka niyaati pisaikaiyini noñaantimiri powapiyashiriyitaiya, nokimitaakiri pashinijatziiti atziri. Iro kantacha, ojyiki otzikapiintakinari.
14 Iro kantacha ontzimatyii niyaatashitiri Grecia-paantiri, kaari Grecia-paantitatsini, yowaitanaatsiri, iijatzi kaari yowaitatsini.
15 Irootaki, nokowantari nokinkithatakotairo iijatzi Kamiithari Ñaantsi janta pinampitawo iirokaiti Roma-jatziiti.

Itasorinka Pawa owawijaakotantatsiri

16 Tii nokaaniwintziro naaka nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi. Tima iro ojyakawori iroomi itasorinka Pawa, iro owawijaakoshiritairini maawoni kimisantaatsini. Nokimitaakiro naakaiti no-Judá-mirinkatzi, naakataki itanakawo nokimisantanaki, jimpoitapaaki Grecia-paantiriiti.

17 Tima iro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa tsika ikanta itampatzikashiritakagairi atziriiti. Ari ikantakaanta irirori jawintaashiritaityaari. Tima irootaki josankinaitantakawori, kantatsiri:
Tampatzikashiri jinayitai awintaashiriri, ari jiñiiro jañaantaiyaawo.

Kaaripiroshiriri jinatzi atziriiti

18 Iriima atziriiti kaari tampatzikashiritatsini, thainkatasorintsitatsiri, ikisaniintapirotakiri Pawa, joñaagantakiro iyatsimanka janta inkitiki. Tima jirikaiti kaaripiroshiritapiintatsiri, kimiwaitaka jotzikayitatyiiromi tyaaryoori iiro jiyotakoitantawo.
19 Tima jiyotakowitari iriroriiti Pawa. Iri Pawa kantakaawori jiyotakowitantakariri.
20 Tima owakiraa jitanakawo Pawa jiwitsikakiro kipatsi, ari jiyotimi atziriiti tzimatsi Pawa, jiñaayitakiro jiwitsikani. Ari onkantya inkinkishiritantyaarimi otzimimotziri Pawa ishintsinka, kañaaniri jinatzi irirori. Tikaatsi otikañaanitachani, inkantawitaiya: “Tii niyotziro”.
21 Añaa jiyotakowitari Pawa, tiimaita impinkathatapiintairi, tii ipaasoonkitapiintairi iijatzi. Apa ikinkishiritakotawo kaaripirotatsiri, iro kaari ikinkishiritantanaa kamiitha.
22 Ikantaiyawitani: “Yotaniri ninatzi”, añaa masontzishiriri jinayitaki.
23 Iro jowajyaantantawori ipinkathawitari Pawa kañaaniri. Ari jitayitanakawo ipinkathayitziro witsikaantsi jojyakaawo atziri, tsimiri, piratsi, iijatzi ikaatzi kamathayitatsiri kipatsiki.

24 Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka. Irootaki jantapiintantawori onkaati inkaaniwintirimi.
25 Jowajyaantanakiro ikimisantañaanitziri Pawa tyaaryootatsiri, apa ikimisantanakiro thiiyaantsi. Ipinkathatanakiro jiwitsikaitziri, ojyawaitanakawo iroomi ompirawaityaarinimi. Tiimaita ipinkathatanairi Pawa witsikakirori kitziroini maawoni jiroka, apinkathatapiintziri aakaiti. Ari onkantyaari.

26 Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri inintashiwaitari. Irootaki jantantawori okaatzi inkaaniwintirimi. Ari itanakawo opaantawakaawaita kiyopayipaini tsinaniiti.
27 Ari ikimitanakari iijatzi kiyopayipaini shiramparitiiti, ipaantawakaawaitanaka, iro ikowapirotanaki impaantawakaiya ishiramparinkakiini, jantanakiro inkaaniwintirimi. Iriimaitaka owasankitaawaitaincha okantakaantziro ikinakaashiwaitakari.
28 Iro opoñaantari ishinitziri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka, iro jantantakawori kaari kamiithatatsini. Tima tii ikinkishiritakotanairi Pawa.
29 Iro jantapiintanaki kaari tampatzikatatsini, imayimpiriwaitzi, ipaantawakaawaita, ikowapirowaitziri kiriiki, jantayitziro kamaawoyitatsiri, inintakotantawaitzi, itsitokantawaitzi, imaamanitawakaawaita, jamatawitantawaitzi, ikawiyantawaitzi,
30 ikijyimatantawaitzi, ithiiyakotawakaawaita, ikijyimawaitziri Pawa, ikawiyapootantawaitzi, ikantakaapirowaita, iñaapirowaita, jiyotashiwaitawo kaaripirotatsiri, ipiyathawaitari ashitariri,
31 imasontzishiriwaitaki, tii imonkaawainitzi, tii inithaantawaitzi, tii inishironkatantzi.
32 Jiyowitaiyawoni jirikaiti okaatzi ikantakaantziri Pawa, ikantaki: “Ikaatzi matakironi jiroka inkamayitai”. Iro kantacha, iikiro jantapiintatziiro, jominthatakaari pashinipaini jimayitiro.

2

Tampatzika ikanta Pawa aririka jiyakawintanti

1 Kimitaka pikantashiriwaitzi iiroka, “Ontzimatyii jowasankitaitiri
jirikaiti ikaaripirotaki”. Iiro pikantawaitziro jiroka. Tima aririka
piyakawintiri pashini atziri, iirokataki iyakawintainchari. ¿Tiima
pantapiintziro iiroka kaaripirori?
2 Ayotaiyini tampatzikashiriri jinatzi Pawa aririka jiyakawintanti. Iri
owasankitairini ikaatzi antayitakirori jiroka.
3 Iirokaiti patzirinkakiini, pikantapiintaiyini, “Ontzimatyii jowasanki-
taitiri jirikaiti ikaaripirotaki”, ¿Piñaajaantakima iiro jowasankitaimi iiroka
Pawa?
4 ¿Pimanintatziirima nishironkapirowaitakimiri, oyaakoniintzimiri, am-
atsinkawintzimiri iijatzi? ¿Tiima piyotakotziro iro jamatsinkawintanta-
kimiri jowajyaantakaantimirori piyaaripironka?
5 Iiromi powajyaantairo piyaaripironka, ari piñiiromi patsipitaiyaawo
iyatsimanka Pawa. Tima paata, aririka joñaagantapaititairo iyatsimanka,
jaminakoyitairo maawoni, tampatzika inkantya jowasankitaantayitai.
6 Onkimiwaityaawo impinayitairimi apaanipaini okaatzi jantakiri.
7 Iri Pawa añaakaayitairini ikaatzi kamaitanakawori kamiithari,
irootaki jiñaampiyantakawori jowaniinkawo, jiñaampiyakawo ipinkathaitairi,
jiñaampiyakawo inkantaitatyaani jañaayitai.
8 Iro kantacha, katsimaki inkantaiya Pawa jowasankitaayitairi ikaatzi ka-
maitapiintanakawori inintashiwaitari, piyathawaitakariri, imanintawait-
akiro tyaaryootatsiri.
9 Inkimaatsiwaitaiya, jowashiripirowaitaiya maawoni kamaitapiintaka-
wori kaaripirori. Iriira itanatyaawoni nojyininkapaini Judá-mirinka, impoña
jimpoitapaaki Grecia-paantiri.
10 Iriima kamaitapiintakawori kamiithari, ari jowaniinkataiya, im-
pinkathaitairi, kamiitha isaikayitai. Iriira itanatyaawoni nojyininkapaini
Judá-mirinka, impoña jimpoitapaaki Grecia-paantiri.
11 Tima tikaatsi atziri jimaakitiri Pawa.
12 maawoni kaari kimakotironi Ikantakaantaitani, ompiyakaashitaiyaari
iyaaripironka, tima iiro jaminakoitairi imonkaatakirorika Ikan-
takaantaitani. Iriima ikaatzi kimakowitakawori, ari jaminakoitairi
imonkaatakirorika.
13 Tima kaari tampatzikashiritzimotirini Pawa ikaatzi kimakowitakawori
Ikantakaantaitani, aña iri tampatzikashiritzimotakiriri Pawa monkaayi-
takirori.
14 Jirikaiti kaari nojyininkayita, kaari kimakowityaawoni Ikantakaan-
tani Moisés-ni, kaari ñaawityaawoni tsika osankinata, jimonkaaminthawait-
ashitakawo. Okimiwaitakawo ontzimaatyiimi pashini ikantakaantaitani
jashitaiyaarimi iriroriiti.
15 Okimiwaitakawo jiroka Ikantakaantaitani osankinashiritantyaarimi,
tima jiyotziro oita jantiri. Aririka jimonkaatairo, kimoshiri inkantya.
Iirorika jimonkaayitziro, okimiwaitakawo apaniroinimi jiyakawintawait-
aka, tima jiyotakiro ikaaripirowaitaki.
16 Irootaki jantaitiri paata aririka inkantairi Pawa jirika Jesucristo: “Pam-
inakotairo maawoni jantakiri jimananikiini atziriiti”. Irootaki nokantapiin-
takiri nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi.

Judá-mirinkaiti ipoña Ikantakaantaitani

17 Iroñaaka nonkantayitimi iirokaiti Judá-mirinka nojyininkatari. Kimitaka
pikantaiyakini iirokaiti: “Aña niyotakotaitziro naaka Ikantakaantaitani.
Niyotziri Pawa.
18 Niyotziro okaatzi ikowiri. Niyotziro tampatzikatatsiri, tima jiyotaaki-
nawo Ikantakaantaitani.
19 Ari onkantaki niyotairi kaari yotironi, kimitakariri amajyookitachari,
nonkimitakaantiro nonkitiijyiinkatakotairimi saikatsiri otsinirikitzi.
20 Ari niyotaayitairi masontzishiriri. Kantatsi niyotairi kaari yowaitatsini,
kimiwaitariri iinchaaniki. Tima otzimimotana naaka Ikantakaantaitani.
Irootaki matzirori iyotanipirotakaantzi”.
21 Aririka okantaka piñaawaitakiri piyotaayitiri pashini, ¿Iyomachiitakimima
iiroka? Tima pikantapiintzi iiroka: “Iiro pikoshitzi”. ¿Tiima pikoshinitzi
iiroka?
22 Pikantapiintzi: “Iiro pimayimpiritzi”. ¿Tiima pimayimpiritzi iiroka?
Pikantapiintzi: “Iiro pipinkathatziri ojyakaawontsi”. ¿Tiima pikoshitanitziro
iiroka tasorintsitatsiri?
23 Pikantakaapirowaitaka iiroka piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Tiima
pipiyathawaitawo iiroka, pithainkakiri Pawa?
24 Tima ari okanta josankinaitakiro, kantatsiri:
Iirokaiti kantakaantakirori, iro ithainkatasorintsitantakari pashinijatzi
atziri ipairyaaminthawaitashitakari Pawa.
25 Ikaatzi monkaatzirori Ikantakaantaitani, kamiithawitaka itomishi-
taanita, tima irootaki ojyakaawintacha jashitari Pawa. Iro kantacha tiirika
jothotyiiro jimonkaatiro maawoni Ikantakaantaitani, aminaashiwaitaka
itomishitaanita.
26 Iriima pashinijatzi kaari ajyininkata, kaari totamishitaanitachani,
aririka jimonkaaminthatashityaawo Ikantakaantaitani, iriitaki
kimipirowaitakariri totamishitaaniri, tima jashipirotaari Pawa.
27 Jirikaiti kaari totamishitaaniri monkaaminthatashitawori Ikantakaan-
taitani, iri aminakotaimini iirokaiti paata tyaaryoorika pimonkaatziro piy-
otakotziri, pipiyathatakaworika, iri iyakawintimini, jowasankitagaitimi,
okantawitaka totamishitaaniri pinawitaka iirokaiti.
28 Tsika akantayita koñaawoini awathaki, tiira iro jiitaitantairi “Judá-
mirinka”. Ari okimitari atominthawaitashitaka awathaki, tiira iro jiitaitan-
tairi “totamishitaari”.
29 Aña opoñaantari a-Judá-mirinkatzi iro kantakaantzirori tsika akan-
tashiriyita. Ari okimitsitari iijatzi añaantakawori atomishitaa, iro kan-
takaantakirori oshiritakari. Tii iro amonkaatashitantyaawori osankinat-
achari, inthaamintawintantairi ajyininkapaini, aña oshiritakagaari Pawa,
ari inthaamintawintai ririrori.

3

1 Kimitaka pikantaki iirokaiti: “¿Tikaatsima opantaini a-Judá-mirinkatzi?
¿Iitama atomishitaaritantari?”
2 Nokantzi naaka: “Ojyiki opantairi aakaiti. Jiroka itanakawori, iriira
achariniiti aaka itakawori jiñaanatakiri Pawa.
3 Tzimatsi achariniiti kaari oisokirotyaarini Pawa, ¿Irooma ompoñaantyaari
Pawa jowajyaantiro joisokiroyitanta?
4 Tii ari onkantya. Okantawitaka ithiiyaniwitaka maawoni atziriiti, tii
ithiiyanita Pawa ririrori. Ari okantzi josankinaitakiri, kantatsiri:
Ari pikantatya iiroka, tampatzikañaaniri pinatzi,
Iirokami jaminakoitaimi, ari panaakotantakimi”.

5 Tima antapiintzirowa kaaripironkantsi, oñaagantziro tampatzikashiriri
jinatzi Pawa. Kimiwaitaka ari ankantakimi: “Iro noyaaripiroshirinka
oñaagantzirori owanaa ikamiithapirotzi Pawa, ¿Iitama jowasankitaawin-
tantinawori okaatzi oñaagantzirori ikamiithapirotzi irirori? Kaarira tam-
patzikashiriri”. (Ari okanta akinkishiriwaitari aakaiti atzirinkakiini.)
6 Tii ari onkantzimaitya. Kaarimi tampatzikashiriri Pawa, iirotya jaminako-
tairimi isaawijatziiti, jowasankitaawaitairi.
7 Kimitaka ankantimi iijatzi: “¿Iitama jowasankitaantyaanari Pawa nothi-
iyaka, tima nothiiyapiintaka iro kantakaantakirori jiñaapinkathaitantariri
Pawa tii ithiiyanita irirori?”
8 Kimitaka ankantimi iijatzi: “¡Thami ankaaripiroti! tima iro oñaagantironi
kamiithari”. (Irojatzi jiyakowintaitakinari naaka nokinkithatakotakiro
kimitakawori jiroka, imapirotatya.) Iro kantzimaitacha irootaki kami-
ithatatsi jowasankitaitiri ikaatzi ñaawaitzirori jiroka.

Tikaatsi tampatzikashiriri

9 ¿Irooma kantakotacha jaka, a-Judá-mirinkatzi tii opantapirotai aakaiti?
¿Iiroma okantzi anaakoyitairi pashinijatzi? Iiro okantzi, tima aritaki
nokantsitaka maawoni akaataiyakini, kimiwaitakimi ompiyakaashiwait-
aimi ayaaripironka, okantawitaka a-Judá-mirinkatzi iijatzi kaari Judá-
mirinkatatsini.
10 Tima aritaki osankinatakotaka, kantatsiri:
Tikaatsi tampatzikashiriri, tii itzimaajaitzi apaani.
11 Tii itzimi kimathawaitaniri.
Tikaatsi oshiritaiyaarini Pawa jiyotakotairi.
12 Ithonka ipiyashiritaiyakani, tii opantaari.
Tii itzimi iitya mataironi inkamiithashiriti.
Tii itzimaajaitzi apaani.
13 Kaaripiroñaaniwaitaki, okimiwaitakawo ithano iroomi omoona ikitaitanta-
riri kaminkari.
Amininitaka ithiiya,
Kipiyapaantiwaitaki jojyakari ikanta maanki.
14 Tima ikijyimawaitantapiintaki, ikawiyantayitzi.
15 Amikiitaka jiyaayitzi jowamaanti, ikowi inkapathainkatakaanti.
16 Ipampithawookitapiintakiro ikinaitzi japirotantaitzi, ikowi inkimaatsi-
takaantawaitya.
17 Tii ipampithawookitapiintairo jatachari isaikaitai kamiitha.
18 Tii ipinkathaakitairi Pawa.
19 Ayotzimaita jiyakawintairi Pawa maawoni pankinawaitakawori ji-
monkaatairomi Ikantakaantaitani. Iiro okantai jotikañaanitaiya inkanti:
“Tiitya nomaakiwaitziro”.
20 Tima tikaatsi matakironi jimonkaatiro Ikantakaantaitani, ari
onkantya inkantantyaariri Pawa: “Tampatzikashiri ninatzi”. Aña
aririka ayotakopirotanairo Ikantakaantaitani, ari ayopirotziri owanaa
akaaripirotaki.

Pawa otampatzikashiritairi, aririka awintaashiritanaiyaari

21 Iro kantzimaitacha, owakiraa joñaagairo Pawa tsika okanta
antampatzikashiritantaiyaari. Tii ojyawo pairani, apankinawaitashitawo
Ikantakaantaitani antampatzikashiritantaiyaawomi. Irootaki
josankinatakotakiri Kamantantaniriiti, irojatzi josankinatakotaitakiri
Ikantakaantaitaniki.

22 Iriira Pawa otampatzikashiritaini, aririka awintaashiritanaiyaari Jesucristo, ankimisantanairi irirori. Tii anashitaiya tsika ikantayita pashiniiti,
23 maawoni akaaripiroshiritaki. Irootaki iiro okantanta añaayitairo jowaniinkawo Pawa.
24 Iro kantzimaitacha, Pawa, jotampatzikashiritai, inishironkapirotanta irirori jotyaantairi Cristo Jesús ipinawintai aakaiti.
25 Irootaki jotyaantantakariri Pawa inkapathainkawintai Cristo jowamaitakiri, ari jotsimaryaagari Pawa awintaashiritaiyaaririka Cristo. Iro jimatantakawori Pawa jiroka, jiñaantaityaariri ikantaitani itampatzikashiritzi irirori. Pairani Pawa owanaa ikisashiwitakawo iyaaripironka atziriiti, amawi ikantapiintakiro.
26 Irooma iroñaaka, okimiwaitaawo jojyipithatakairomi ayaaripironka, jotampatzikashiritai. Tampatzikashiri ikanta irirori, itampatzikashiritakairi iijatzi awintaashiritanaariri Jesús.
27 ¿Tzimatsima ankantakaapirowintaiyaari? Tikaatsi. ¿Iitakama? ¿Irooma kantakaantawori tii itzimi iita monkaataironi Ikantakaantaitani? Kaari, añа iro kantakaantzirori awintaashirinka.
28 Iiro okantzi inkantakaapirowaitya tampatzikashiriri, tima tii ikitsirinkiro jimonkaataironi Ikantakaantaitani. Apa jimatairo jawintaashiritaari Cristo.
29 ¿Apaanima aakaiti a-Judá-mirinkatzi jantzimotairo Pawa? Tii. Ari akaatairi kaari ajyininkayita, jantzimotairo maawoni.
30 Apaani ikanta Pawa. Tsika ikantakaayitai aakaiti jotampatzikashiritai, ari inkimitagairi iijatzi kaari totamishitaaritachani.
31 ¿Nomanintatziiroma naaka Ikantakaantaitani nokinkithatakotakiro awintaashirinkantsi? ¡Tii ari onkantya! Añа kamiithatsitacha jiroka.

4

Jojyakaawintantzi Abraham

1 Thami oshiritakotyaari Abraham-ni acharinitanakari. ¿Tsikama ikantaitakirika irirori itampatzikashiritantaari?
2 Iroomi ipankinatani Abraham-ni tampatzikashiritakagairinimi, aritaki inkantakaapirowaitatyaami irirori. Iiro ikantakaapirowintaarimi Pawa.
3 Jiroka okantziri Osankinarintsipirori:
Jawintaakari Pawa jirika Abraham, irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani.
4 Thami ojyakaawintawakiro: Aririka jantawaiti atziri, ipinaitziri. Tii inishironkatashitaitari, añа ipinaitatziiri jiriiwitaitakiri jantawaitaki.
5 Iriima atziri kaari antawaitatsini, jiñiirorika impinatashitaityaari, inishironkaitatziiri jirika. Ari ikantsitari atziri thainkatasorintsiwaitatsiri pairani, jawintaashiritaari Pawa, aritaki jotampatzikashiritairi. Ari inishironkatairi jawintaashiritaari, tii ipankinawaitawo jimatantaawori.
6 Iijatzi David-ni ikinkithatakotsitakawo inkimoshiritakagairi Pawa itampatzikashiritani, kaari ñagaironi iñaashintsiwintaiyaawo, ikantaki:
7 Kimoshiri inkantaiya atziri ipiyakoitairi ikaaripirowitaka,
Okimiwaitaawo jimanakoitaatyiinirimi iyaaripironka.
8 Kimoshiri inkantaiya atziri, ipiyakopirotainiri Pawa iyaaripironka.
9 Jirikaiti kimoshiritaatsini, ¿Apama aakaiti jiitaitai “totamishitaari?” Kimitaka tii, ari jojyayitai kaari totamishitaachani. Pinkinkishiritiro akantakiri:
Jawintaanaka Abraham, irootaki ikimitakaantaitaariri tampatzikashiritaniri.

10 ¿Tsikapaitima Pawa ikimitakaantaari Abraham-ni itampatzikashiritani?
¿Aripaitima jimatakiro itomishitaaritaki? ¡Tiira!
11 Iro jimpoitai Abraham-ni itomishitaaritá. Jiroka totamishitaaritaantsi
aririka omatatakotanaki iro jiyoitantari jawintaari Pawa. Iriima Abraham-
ni jawintaitsitakari kitziroini Pawa, ari jotampatzikashiritaitakiri tiki-
raamintha itomishitaanita. Ari ikantaka Abraham-ni jitantakawori ita-
mpatzikashiritakaitziri. Irootaki ikimitakaantaitakariri iriitakimi charin-
ityaaririmi maawoni tampatzikashiriiriti, tii okowaajaita intomishitaaritai.
12 Imapirowitatya aakaiti jiitayiitai “totamishitaari” aakataki
icharinipirotani Abraham-ni, akaatziri iijatzi atomishitaaritai. Tiimaita
ankimitakotyaari ikanta irirori itomishitaarita, aña awintaashiritanaari
Pawa, ikimitaakiro irirori Abraham-ni, jawintaashiritsitakari kitziroini
tikiraamintha itomishitaarita.

Iro awintaashirinka añaantaiyaawori ikajyaakaakairi

13 Tima ikajyaakaitsitakanari Pawa jirika Abraham-ni itsipataakiri
charinityaarini, ikajyaakaakiniri kitziroini tikiraamintha osankinata
Ikantakaantaitani. Apa jawintaashiritanaka Abraham-ni.
14 Tima inkaati ñaayitaironi ikajyaakaani Pawa, kaarira jirikaiti panki-
nawaitashitawori Ikantakaantaitani. Arimi onkantyaami, aminaashiwait-
yaami awintaashiritari Pawa, tii opantawo ikajyaakaakairi.
15 Iitarika pankinawaitawori Ikantakaantaitani, apa jowatsimairi Pawa
iiro ikitsirinkiro. Iiromi otzimaki Ikantakaantaitani, iiro otzimimi iijatzi
ikinakaashiitani.
16 Iitarika ñaayitaironi ikajyaakaani Pawa, iriitaki awintaashiritaariri in-
ishironkapirotani irirori. Ari jiñaayitairo maawoni icharinyitaari, tii apa
añaayitairo aakaiti Judá-mirinka, jashitakaitakari kitziroini Ikantakaantai-
tani, aña maawoni awintaashirityaarini Pawa, ojyakotaariri Abraham-ni.
Ari ojyawo incharinitaimi Abraham-ni maawoni aakaiti.
17 Irootaki josankinaitantakawori, kantatsiri:

Aritaki nojyiñagaimiri charinyitimini, iiro okantaajaitzi
ijyininkamirinkatawakaiya.

Iro jiroka ikajyaakaani Pawa. Irootaki jawintaashiritantanakariri
Abraham-ni. Imapirotatya jimonkaatairo Pawa jiroka, tima kantatsi
jañaakaayitairi kamayitatsiri, irijatzi witsikairori kaari tzimawitachani
pairani.
18 Jiroka ikantakiriri Abraham-ni: “Aritaki nojyiñagaimiri charinitimini”.
Iro ikimisantantakari Abraham-ni, owanaa opomirintsitzimowitakari
inkimisantantyaariri.
19 Tii jowajyaantapaintziro kapichiini jawintaashiritanaka. Iikiro joshiri-
takopiintanakityaawo jiroka, ikantzi: “¿Tsikama onkantyaaka jiroka? Aña
tzimataiki naaka 100 nosarintsiti. Irootaintsi nonkami. Jiroka noina Sara,
tii owaiyantanitzi”.
20 Ari okanta ikinkishiriwaitaka, tii ikisoshiriwintziro okaatzi
ikajyaakaakiniriri Pawa, tii okantzimoniintawaitari jawintaakari. Iikiro
jimapirotanakitziiro jawintaashiritanakari, ari ikantapiintanaatya
ithaamintapiintanakari.
21 Jiyotaki Abraham-ni ari jimatakiro Pawa okaatzi ikajyaakaakiniriri.
22 Irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani.
23 Josankinatakaantakiro Pawa tsika okantakota jiroka. Tii josanki-
naminthatakaantashitawo ampinkathatantyaariri Abraham-ni.

24 Iro josankinatakaantantakawori onkantya ayotantaiyaari inkimitakaantai itampatzikashiritani iijatzi aakaiti, aririka awintaashiritanaiyaari añaakagairiri Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka.
25 Tima iri Cristo kamawintairi aakaiti, okantakaantziro akaaripirowaitaki. Irijatzi Cristo añagaatsi okanta itampatzikashiritakaantairi.

5

Opoñaantari itampatzikashiritakai

1 Jiroka okantakari. Iro awintaashirinka tampatzikashiritakairi. Irootaki aripirotantaariri Pawa. Iriitaki Jesucristo matakagaironi jiroka.
2 Tima awintaashiritaari Jesucristo, jiyotakaayitairo inishironkatani Pawa anayitai. Kimoshiri akantayitaa añaayitairo paata jowaniinkawo Pawa.
3 Iro kantzimaitacha tii apa ankimoshiriwintiro jiroka, aña ankimoshiriwintsityaawo iijatzi awijyimotainiri. Tima ayotaiyini aririka añaayitiro ankimaatsiwaitya, iro ompoñaantyaari ankamaitanitya.
4 Aririka ankamaitapiintanatya, ari aawiyashiritanitai. Aririka aawiyashiritapiintanaki, ari añaayitakiro awintaapirotanaiyaari oyaakoniintani.
5 Iiro jaminaakaashitai oyaakoniintani. Tima aritaki añaayitakiro jitakopirotakai Pawa, jotyaantakairi Itasorinka okimiwaitakawo isakopiroitatyiinirimi.
6 Okanta ikowapaititaki Pawa, aripaiti ikamawintayitakai Cristo, okantawitaka athainkatasorintsiwitaka, tii aawiyawainitzi.
7 Tikaatsi matapiintaironi inkamawintiri pashini atziri. Tzimimaitaka kamawintirini atziri kamiithashiriri.
8 Iro kantzimaitacha aakaiti kaaripiroshiriri anawitaka, ikamawintakai Cristo. Owanaa jitakopirotakai Pawa, jotyaantakiri Cristo inkamawintai.
9 Jotyaantakiri Cristo inkapathainkawintai onkantya jotampatzikashiritantairi. Ari jimatataikiro jiroka iiniro akaaripiroshiriwaitzi, ¿Kamiithatatsima anthaawantawaityaari japiroitai jotampatzikashiritai?
10 Tima pairani iiniro akisaniintawaitziri Pawa, jotyaantakainiri Itomi inkamawintai, ari okanta aripirotantaariri. Ari okanta iijatzi ayopirotantaari aritaki awijakoshiritai, tima jañaawintai Cristo.
11 Ari ikimoshiritakaapirowaitai Pawa, tima iri Awinkathariti Jesucristo aripirotakagairiri.

Adán ipoña Cristo

12 Apaanimachiini ikantaka pairani shirampari kantakaantanakirori ikaaripirotaki. Iro owasankitaantsi jiñaaki, ikaamaniyitai. Iro antitanaincha maawoni ikaatzi charinitanaariri, ikaaripirotanaki maawoni isaawijatziiti, ikaamaniyitanaki.
13 Iro awijaintsiri tikiraamintha josankinaitziro Ikantakaantaitani. Tima jirikaiti añaayitaintsiri pairani tikiraamintha josankinaitziro Ikantakaantaitani, inashitaiya jiyakawintaitiriri. Iriima jirikaiti impoiyitaatsiri itzimayitai piyathatakawori Ikantakaantaitani inashitaiya iijatzi jiyakawintaitiri.
14 Ikamaki Adán, ikamitaka iijatzi charinitanakariri irirori okantawitaka inashitaka iyaaripironka. Iro jatakotanaintsi irojatzi itzimantakari pairani Moisés-ni. Iriira Adán ojyakaawintakariri pashini shirampari pokaintsiri,

15 iriitakira Jesucristo jirika. Jiroka okanta jojyakaawintaitakiri: Atzirimachiini jinaki Adán, ikaaripirowaitaki, iriitaki kantakaantakawori ikamayitantakari ojyiki atziriiti. Ari ikimitsitakari Jesucristo, atziri jinaki irirori, ikamawintantaki, iri kantakaantakirori jañaashiritantaari ojyiki pashini atziriiti, ikantakaantakiro Pawa inishironkatantzi.

16 Iro kantacha Pawa jinashitakawo inishironkatantzi irirori, tii jojyakotari itanakawori ikaaripirowaitzi. Tima iyaaripironka apaani atziri, irootaki kantakaantakirori jowasankitaitantariri ojyiki atziriiti. Irooma inishironka Pawa irootaki kantakaantakirori jotampatzikashiritantaariri ojyiki kaaripirowaiwitachari.

17 Tima ikaaripirotaki pairani Adán, kimiwaitanaka atziritanakityiimi "Kaamanitaantsi" iro ompirawaityaarinimi atziriiti. Irooma inishironkatani Jesucristo, okimiwaitanakawo atziritanakityiimi "Añaamintotsi", iro ompiratanatyaarinimi tampatzikashiriiti.

18 Jiroka okaatzi jojyakaawintakoitziri: Apaani shirampari kaaripirotaintsiri, iri kantakaantakirori jowasankitaantaitakari ojyiki atziriiti. Iriima pashini kamiithashiriri shirampari, iri kantakaantakirori jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziriiti, jañaashiriyitai.

19 Apaani atziri piyathari, iri kantakaantakirori ikaaripiroshiritantakari ojyiki atziriiti. Iriima pashini atziri kimisantaniri, iri kantakaantakirori itampatzikashiritantaari ojyiki atziriiti.

20 Iro opoñaantari josankinatakaantaitziro Ikantakaantaitani, jiyotantaiyaari atziriiti kaaripiro jinayitzi. Okantawitaka antawoiti ipiyathawitaka, antawoiti inishironkatairi Pawa.

21 Pairani kimiwaitaka atziritatyiimi "Kaaripironkantsi", iro ompirawaitatyaarinimi atziriiti, irojatzi owamaantakariri. Iro kantacha kimiwaitaka atziritatyiimi "Nishironkataantsi", iro pinkathariwintantaatsinimi. Tima aritaki inishironkayitai Awinkathariti Jesucristo, itampatzikashiritakaayitai ankantaitatyaani añaayitai.

6

Ikamapithaitakiro kaaripironkantsi

1 ¿Kamiithatatsima ankanti: Thami ankaaripirowaiti inishironkapirotantairi Pawa?

2 ¡Tii ari onkantya! Añaa okimiwaitanaawo ankamapithatatyiiromi ayaaripironka. ¿Kantatsima kaminkari inkaaripiroti iyaamaninkakiini?

3 Aamaashitya pipiyakotakiro iirokaiti owiinkaawintakari Cristo Jesús, akimitakowaitaari tsika ikanta jowamaitakiri irirori.

4 Iro ojyakaawintacha ankamayitaimi koñaawoini tsika akantawita pairani. Ikitaitakai. Ipoñaashitaka apiriintaa iijatzi, akimitakotaari Cristo. Tima jowaniinkawo Pawa owiriintairiri Cristo, ari okanta ikimitakaantairi aakaiti owakiraarimi atziri añaayitaimi.

5 Tima ojyakotaari irirori, kimiwaitaka ankamayitaimi, aritaki iijatzi ampiriintayitai ikimitaakiro irirori.

6 Kimiwaitaka koñaawoini tsika akantayita pairani, ari intsipataitakairimi Cristo impaikakoitaimi. Ari okanta akamapithatantakawori akaaripirowaitaki. Irootaki kaari ojyantaari ompirayitari "Kaaripironkantsi".

7 Tima apaani kaminkari tikaatsi jantayitai iyaamaninkakiini, tii ikaaripirotai.

8 Tima ari atsipataari Cristo jowamaayiitai, awintaashiri antsipataiyaari jañaashiritai iijatzi.

9 Tima ayotaiyaini iiro japiitairo Cristo inkamawintantai. Apawojatzi
okanta ikamaki, añagai. Okimiwaitaawo tii ompirawaitaari “Kaamani-
taantsi”.
10 Apawojatzi ikamawintakiri kaaripiroshiririiti. Irooma iroñaaka
jañaawintairi Pawa.
11 Ari pinkimitaiyaari iirokaiti, pinkimitakaantaiya pinkamapithatatyi-
iromi piyaaripironka, iri Cristo Jesús kantakaantakirori pañaawintantaariri
Pawa.
12 Irootaki, iiro pishinitanta ompiyakaashiwaitaimi piyaaripironka.
Poitsinampairo pikowashitziri.
13 Kimitawaitakimi pinkamakityiimi, piriintaimi iijatzi, pinkimitakaan-
tiro aritakimi jatakimi Pawaki, pinkantapairimi: “Jiroka nowatha, nantan-
tapiintaawori kamiithatatsiri”. Aritapaaki pikimitakaantawo piwatha iro
pinkaaripirowaitantapiintya.
14 Aritapaaki pikimitakaantawo “Kaaripironkantsi” atziritatyiimi,
irootaki ompirawaitimini. Tii pañiimotairo Ikantakaantaitani, aña iro
pañiimotai nishironkataantsi.

Ompirataari tampatzikashiritaantsi

15 ¿Kamiithatatsima ankantayiti iroñaaka: “Thami ankaaripiroshiriti, iiro
añiimotantaawo Ikantakaantaitani, iro añiimotai nishironkataantsi?” ¡Tii ari
onkantya!
16 ¿Tiima piyotzi aririka jompirataitimi, ontzimatyii pinkimisantapiintiri
ompiratzimiri? Pikimitakaantakiro atziritatyiimi piyaaripironka, iro ompi-
rawaitimini. Aririka pikantaka kamashiritakimi. Irooma pinkimitakaan-
tanairo iri Pawa pinkimisantapiintai, aritaki pintampatzikashiritai.
17 Pairani pikimitakaantakawo iroomi “Piyaaripironka” ompirawaitaki-
mini. Irooma iroñaaka poisokirotaawo pikimisantanairo jiyotaitakimiri.
18 Tii ompirataimi “Piyaaripironka”, aña “Tampatzikashirinkantsi” ompi-
rataimiri.
19 Nojyakaawintatziimiro tsika okanta ayotakotapiintziro aririka jom-
piraitai, ari onkantya ankimathatantyaawori okaatzi kompitzimowait-
airi aakaiti. Tima pairani pikimitakaantawaitakawo atziritatyiimi “Ka-
maawotatsiri” iro ompirawaitakimini, ari okimitaakimiri iijatzi “Piy-
athataantsi”, tima ojyiki pipiyathatapiintaka. Irooma iroñaaka ompirataimi
“Tampatzikashiritaantsi”, ari onkantya piñaantaiyaawori pinkitishiritai.
20 Iiniro ompiratzimi “Kamaawotatsiri”, pisaikaminthawaitashitaka,
tikaatsi shintsiwintimini pintampatzikashiriti.
21 Iro kantacha piyotai tikaatsi opantawo jiroka. Aña iro kamiithatatsi
pinkaaniwintakotairo tsika pikantawita pairani. Piyotai iijatzi iitarika
antayitzirori jirokapaini aritaki inkamashiriyitai.
22 Tiira okimitakaantaimi iirokami ompiratani “Piyaaripironka”. Aña
iri Pawa ompirataimiri. Irootaki kamiithatzimotaimiri. Tima pimatairo
pinkitishiritai, ari pinkantaitaatyiiro pañaanitai.
23 Jiroka “Kaamanitaantsi” iro kimiwaitakawori impinaitirimi antawait-
apiintakironi kaaripirotatsiri, kimitawaitaka iriimi ompiratani. Irooma
“Kañaanitaantsi” iro kimiwaitakawori inishironkatani Pawa ipashitaariri
ikaatzi tsipashiritaariri Jesucristo, Awinkathariti.

7

Jojyakaawintaitziro aawakaantsi

1 Iyikiiti, iirokaiti noñaanatzi pikaatzi piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Ti-
ima piyotaiyini aririka inkami atziri, ikamapithatakiro Ikantakaantaitani?

2 Ikimiwaitakawo tsinani tzimatsiri oimi. Iinta jañiimotziro oimi, ontzimatyii ontsipatapiintyaari. Irooma aririka inkamapithatakiro, aripaiti osaikashiwaitaiya.
3 Irooma oñaaki pashini shirampari iinta jañiimotziro oimi, omayimpirotaki. Irooma inkamakirika, ari osaikashiwaitaari, kantatsi oimintaiya pashini, iiro ikimitakaantaitawo mayimpiro.
4 Iyikiiti, okaatzi ojyakaawintachari jaka kimiwaitaka atziritakityiimi "Ikantakaantaitani", iro piimintyaarimi pairani. Aritaki pikamapithatakiro jiroka, pitsipataari Cristo jowamaitakiri pairani. Okimiwaitaawo saikashiwaitaimi iroñaaka piimintaari pashini, jañaakaitairi pairani. Iro pantawaitantaanariri iirokaiti Pawa.
5 Tikira añiiro ojyakaawintainchari "Kaamanitaantsi", owanaa apiyathatakawo Ikantakaantaitani, amatapiintakiro kamaawotatsiri. Irootaki owamaashiritakairi.
6 Okimiwaitaawo iroñaaka akamapithatairo, asaikashiwaitaa. Añagairi owakiraari, iriitaki Tasorintsinkantsi, kantakaawori antawaitantaanariri Pawa. Tii okimitaawo pairani, apankinawaitawo amonkaatiro paijatori josankinaitakiri.

Kaaripironkantsi saikashiritantatsiri

7 ¿Kamiithatatsima ankanti: "Tii opantawo Ikantakaantaitani?" ¡Tii! Añа irootaki yotakaanawori nokaaripirotapiintzi. Tima jiroka Ikantakaantaitani, kantatsiri:
Iiro pinintakotantawaitzi.
Iro kantzimaitacha iiromi niyotakotairomi jiroka, iirotya niyotaajaitzimi tzimataitatsi nokinakaashitakari nonintakowaitantapiintaki.
8 Irooma niyotakotairo jiroka Ikantakaantaitani, tii okantai namawiwainitai, owanaa nonintakowaitantapiintaki. Iiromi niyotakotairomi jiroka ikantakaantaitani, iirotyaami okaaripirowaitzimi nantayitziri.
9 Pairani tii niyowita kaaripirori ninatzi aririka nonintakowaitanti nokinkishiritaniki. Nosaikashiwaitapiinta, tikaatsi shintsiwintinani. Irooma niyotakotairo Ikantakaantaitani, ari niyotanaki nokaaripirowaitaki. Niyotanai iijatzi aritaki nonkamashiritai.
10 Irootaki owamaashiritanari jiroka ikantakaantaitani. Añа irootawitaka Ikantakaantaitani, inkañaanitantaityaarimi.
11 Nokimitakaantakiro naaka atziritatyiimi "noyaaripironka", iro amashiwaitakinari niyotakotairo Ikantakaantaitani. Amatawiwaitakina, irojatzi owamaantakinari.
12 Iro kantzimaitachari jiroka Ikantakaantaitani tasorintsi inatzi, tampatzika inatzi, kamiithari.
13 ¿Irooma owamiithanka, kantakaawori nonkamantaiyaari? ¡Tii ari onkantya! Kaari Ikantakaantaitani owamainani, añа noyaaripironka owamainani. Apa iyotakaakinawo noyaaripironka jiroka Ikantakaantaitani.
14 Ayotai iro ashiri okinkithatakotzi Ikantakaantaitani. Okimiwaitaawo impimantaitiromi awatha jompirawaitaityaawo, iroomi "Kaaripironkantsi" kimitaiyaawoni ompiratantaniri.
15 Iro kaari niyotanta iita nokaaripiroshiritantari. Tii naaka kowaminthawaitashitachani. Owatsimaashiriwaitina.
16 Tii inimowaitaajaitina okaatzi nimatapiintakiri, ari niyotziri kamiithari inatzi Ikantakaantaitani.
17 Irootaki okimitantakawori tii naaka antashiwaityaawoni, añа "Kaaripironkantsi" inatzi otzirintakinari, iro shintsiwintanari nimatantawori.

18 Okantawitaka nokowi nantiro kamiithari, tii nimatziro. Okimiwaitakawo irootakimi nowatha kaari kamiithatatsini.
19 Tii nokitsirinkiro nimatiro kamiithari nokowawitakari. Iro nimatapiintaki kaaripirori kaari nonintziri.
20 Irootaki okimiwaitantakawori atziritatyiimi “Kaaripironkantsi” otzirintakina, irootaki antakaapiintakinawori kaaripirori.
21 Iro shintsiwintapiintakinari nonkaaripiroshiriwaiti, okantawitaka naaka kowawitacha nantiromi kamiithari.
22 Aña noshiriki, nokantashiritzi: “Imapiro Ikantakaantani Pawa”.
23 Irooma nowathaki koñaawoini, okimiwaitakawo oñaashintsiwaityaawomi noshiri. Okimiwaitakawo iijatzi nowatha omontyaakaantairomi noshiri, ari oshintsiwintawaitiro onkaaripiroshiriwaiti.
24 ¡Ikantamachiitana! ¿Iitama mataironi jomishitowakaantairo noshiri omontyaakaantawaitakiro nowatha?
25 Iriitaki Awinkathariti Jesucristo matairori. Nopaasoonkitairi Pawa otyaantakiriri jimatantaawori. Iro noshiri nothotyaantawori nokimisantziro Ikantakaantani Pawa. Irooma koñaawoini nowatha iro nimatantapiintantari okantakaantani “Kaaripironkantsi”.

8

Joshiritapiintaitari Tasorintsinkantsi

1 Aritaki atsipashiritaari Cristo Jesús, iiro añiiro jowasankitaayiitai.
2 Tima tii añiimotairo Ikantakaantaitani kinkithatakotzirori kaaripironkantsi, kantakaantzirori akamashiritantaari. Aña añiimotairo pashini ikantakaantaitani kinkithatakotzirori añaashiriyitai atsipashiritaari Cristo Jesús.
3 Tikaatsi kitsirinkironi intampatzikashiritantyaawo Ikantakaantaitani, tima maawoni aakaiti atzirinkakiini otzimimotai awatha kaari aawiyawaitatsini. Iriima Pawa iri kitsirinkairori itampatzikashiritairi atziriiti, jotyaantapaititakiri Itomipirori jatziritzimotanti, otzimimowitakari iijatzi irirori iwatha okimitawo awatha aaka. Iriitaki jowasankitaawintaki iyaaripironka atziriiti.
4 Irootaki aawiyantaawori atampatzikashiriyitai, tima iroopiro inatzi ikantakaantaitakiri. Irootaki amatapiintai jimatakaayitairi Tasorintsinkantsi. Iiro antapiintashitaawo anintashiwaitari aakaiti.
5 Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, okimiwaitakawo atziritakimi “Nintashiwaitaantsi”, iro ompiratantyaarimi. Iriima oshiritakotaawori inkimisantiri Tasorintsinkantsi, iriitaki ijiwatairi.
6 Ikaatzi oshiritakowaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro ijyinkaa iñaantyaawori inkamashiriti. Iriima oshiritapiintanakariri Tasorintsinkantsi, kamiitha jañaayitai.
7 Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro ijyinkaa iñaantyaawori inkisaniintiri Pawa, tii ikimisantairo ikantakaantziri Pawa, iiro ikitsirinkairo inkimisantairi.
8 Ikaatzi matakironi jiroka iiro jinimotakairi Pawa.
9 Irooma iirokaiti tii pimatairo jiroka, aña poshiritapiintaawo ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, tima iri saikashiritantzimiri. Iriima kaari yotairini Itasorinka Cristo, tiimachiini jashitaari Cristo.
10 Okantawitaka pikaamaniwathawitaka, okantakaantziro piyaaripironka, aritaki isaikashiritantaimi Cristo, ari pañaashiritanai, okantakaantakiro jotampatzikashiritaimi.

11 Aritaki isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi, irijatzi
añaawathatakagaimini iijatzi, ari ikimitaakiri Cristo Jesús, jañaakaawathatairi.
12 Ari okantari iyikiiti, tii opantawo antapiintashiyityaawo anintashiwaitari.
13 Iroorika pantapiintanairi, aritaki pinkamashiritai. Irooma poshiritapiintanaiyaaworika ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, ojyawaitanaawo atziritatyiimi "Pinintashiwaitani", iro powamaakimi, aritaki pañaashiritai.
14 Ikaatzi antanairori ikowiri Tasorintsinkantsi, aritaki intomitaiyaari Pawa.
15 Tima jirika Tasorintsinkantsi jotyaantakiri Pawa, iiro jookawintaimi iiro papiitantaawo pinkimitaiyaari ompirataariwo ithaawawaitzi. Iriitaki kantakaantironi intomitantairi Pawa. Aripirotaiyaari Pawa, ankantairi: "Paapá, Ashitanarí".
16 Iri Tasorintsinkantsi yotakaironi aakaiti itomi Pawa.
17 Tima itomi Pawa anayitai, ari atsipataari Cristo ashitaawo maawoni jashitari irirori. Tima atsipatakari Cristo akimaatsiwaitaka, ari antsipataiyaari iijatzi tsika otzimapai jowaniinkawo.
18 Nokinkishirita naaka kapichiini inatzi akimaatsiwaita, tikaatsi oitzimaitya jiroka aririka añaagairo paata jowaniinkawo.
19 maawoni jiwitsikani Pawa joyaaniintairi japatopaititairi itomiiti Pawa.
20 Jaminaashiwaitaka jiwitsikani, tii jaawiyiro ikowawitari, tima Pawa kantakaawori okantantapaintari. Iro kantacha jirikaiti oyaawintacha
21 jiñaayitairo jowaniinkawo, aririka isaikashiwaitaiya itomitaari Pawa. Ari okaatapaaki akimitakaantawo atziritatyiimi "Shitzitaantsi", iro ompiratantachanimi.
22 Kimiwaitaka maawoni jiwitsikaitakiri jatikawaiyityaani, ikimitakawo tsinani ontzimaaniti.
23 Iijatzi aakaiti, okantawita añaawitakari Tasorintsinkantsi itsipashiriyitai, kimiwaitaka iiniro atikawaiti akowi awijakoti iiro akimaatsiwaitanta, akowapirotaki tsikapaiti intomitai koñaawoini Pawa.
24 Iro oyaakoniintani kantakaawori awijakoshiritantaiyaari, okantawitaka tikira añaayitziro jiroka. Arimi añaayitakiromi, ¿Iikiroma oyaakoniintatyiiro?
25 Ari okantari oyaakoniintani, ontzimatyii amatsinkashiritya, oyaakotairo kaari añiiri.
26 Tima tii aawiyashiritanitzi, Tasorintsinkantsi nishironkatairi. Tii ayotzi tsika ankantya amaña. Iro kantacha iri Tasorintsinkantsi amanakowintairi, okimiwaitakawo jatikawintatyiimi.
27 Ikimathatziri Pawa jirika Tasorintsinkantsi jamanakowintai. Tima iriitaki iyotakopirotziriri Pawa iita ikowakairiri oitishiritaari.

Aritaki ankitsirinkairo maawoni

28 Ayotirika oitya awijyimotaini, aritaki inkantakaatyaawo Pawa onkamiithatzimoyitai. Tima iro ikaimashiritantairi antiniri ikowakaakairi.
29 Ikaatzi jiyotsitakari Pawa aritaki inkimisantairi, iriitaki inkimitakaantairi itomipirori. Jirika Itomi, iri kimitanakawori itzinkami itomitari, ari jimpoiyitapaaki pashini ojyiki iyikiiti.
30 Jirikaiti itomitaari Pawa, iriitaki ikaimashiritairi, jotampatzikashiritairi, ari onkantya iñaantaiyaawori jowaniinkawo.
31 ¿Tsikama ankantakotiroka jiroka? Añaa jinithaapirowaitakai Pawa, ¿arima intzimai iitya kitsirinkaini?

32 Pawa tii ithañaaniintari itomipirori, añа ishinitakiri intsitokaitiri ikamawintantakairi aakaiti. Aritaki jantzimotakairo Pawa jiroka, ¿iiroma jantzimotai pashini kowityiimotaini?
33 Aritaki añaayitakiro jotampatzikashiritai, ¿arima intzimaki iitya yakawintaini, jiyoshiitaira Pawa?
34 Iriitaki Jesucristo kamawintairi, ipiriintaa iijatzi, isaikapai jakopiroriki Pawa itsipataari ipinkathariwintantai, iriitaki kantakowintairi aakaiti. Aritaki okanta, ¿arima intzimai iitya owasankitaawaitaini?
35 ¿Iitama mataironi jaapithatairi Cristo, jowajyaantantairi jitakotai? Onkantawitatya ompomirintsitzimowaitai, iikiro jiyaatatyi jitakotai. Ari inkimitairori intzimirika owashironkaawitaini, inkowi imaamaniwaitai, antajyaaniintawaiti, onkowityiimowaitai ankithaatyaari, ankowiinkatakowaiti, japathakiroryaitai.
36 Ari osankinatakotaka, kantatsiri:
Ari okantaitatyaani jowamaakaantaitina nawintaamachiitaimi iiroka.
Ikimitakaantaitakinari piratsi jowamaitziri.*
37 Okantawitaka añaayitiro jirokapaini, aritaki ankitsirinkairo maawoni jiroka, tima jitakoyitai Pawa, ari jimatakaakairo ankitsirinkiro.
38 Jiroka nawintaakari naaka: Onkantawitya añaawityaawo tsika oita: kaamanitaantsi, añaamintotsi, maninkariiti, pinkathariiti, awijyimotantatsiri iroñaaka iijatzi paata, tzimatsiri ishintsinka,
39 tsikarika oita jiwitsikaitziri, saikatsiri jinoki, iijatzi saikatsiri isaawiki. Tikaatsi owajyaantakairini Pawa iiro añaantaawo jitakotai okantakaantakiro jantzimotakairi Awinkathariti Jesucristo.

9

Jiyoshiitaitakiri Israel-mirinkaiti

1 Jiyotzi Cristo tyaaryoori inatzi nonkantimiri. Tima iriitaki Tasorintsinkantsi pinkathariwintashiritanari, iri yotakaanari tii nothiiyawaita, nonkantimiro jiroka:
2 Owanaa nowashiritakotakari nojyininkapaini Judá-mirinka kaari kimisantatsini, ojyiki okatsitzimoshiritakina.
3 Owanaa nonkowataikimi jawijakoshiritaimi nojyininkamirinkaiti, nonkowataikimi nonkamawintairi jawijakotantaiyaari. Ari onkantaajaitakimi iijatzi jowajyaantainami Cristo, ari niyotakimi iro jawijakoshiritantaiyaarimi nojyininkamirinkaiti,
4 icharinitari Israel-ni. Tima iriitaki itomiwitakari Pawa jirikaiti, joñaagawitakari jowaniinkawo, tzimatsi ikajyaakaawakaakari, josankinawitakanari Ikantakaantaitani, jinintaawaiwitaka ithaamintapiintakari, tzimatsi ikajyaakaakinirири.
5 Iriitaki ijyininkamirinkaititakari achariniiti. Irijatzi ijyininkamirinkaititakari Cristo, Pawatatsiri anaayitziriri maawoni, ari inkantaitatyaani inthaamintaityaari. Ari okantari.
6 Okantawitaka jirikaiti tii ikimisantanitzi, ¿kamiithatatsima ankanti: “Iiro imonkaata ikajyaakaantakiri Pawa?” ¡Tii! Tima inkaati impaitaitiri iroñaaka “Israel-mirinkaiti”, pashinijatzi jinatyi, kaari icharinipirori Israel-ni.
7 Ari okimitaawo awijyimotakiriri Abraham-ni. Tii ikimitakaantaitziri ijyininkamirinka apititatsiri jowaiyani, añа apaani. Iriitaki ikinkithatakoitziri jaka, ikantaitaki:
Iri Isaac jowaiyanipirori.

* **8:36** Ikantakoitziri jaka “piratsi”, iri kantakotacha “oijya”.

8 Ari ikimitsitakari Pawa tii ikimitakaantairi iriimi itomipirori maawoni
jowaiyantakaantakiri Abraham-ni, apa itomitakari ikajyaakaakiniriri in-
charinimirinkatyaari.
9 Jiroka ikajyaakaakiniriri, ikantakiri:
Paata pashini osarintsi onkimipaititaiyaawo iroñaaka, ari napiitiro nari-
itaimi, intzimaki otomi Sara.
10 Ari okimitakari awijyimotakirori Rebeca, itsipaanitakaakawori
acharinini Isaac.
11 Tikira intzimiita jirikaiti, tikira jantayitzi kamiithari iijatzi kaaripirori,
aritaki tzimaki ikowakiri Pawa oitya jantiri. Ari imonkaatari jantayitiri.
Tii iri kowashiwaityaawoni jantiro, aña Pawa kantakaawori jantantawori
oitarika, ikaimashiritairi.
12 Jiroka ikantaitakirori Rebeca:
Iri iyaapitsi ompiratyaarini jantariti.
13 Jiroka josankinaitakiri iijatzi:
Nitakotakari naaka Jacob, iriima Esaú nokisaniintakiri.
14 ¿Irooma ankantantyaari: “Tii itampatzikashiritzi Pawa, apaani jitako-
taka, iriima pashini ikisaniintakiri? ¡Tii ari onkantya!”
15 Tima Pawa ikantakiri Moisés-ni:
Iitarika nokowiri nonishironkatiri, aritaki nonishironkatatyaari.
Iitarika nokowiri nitakotyaari, aritaki nitakotatyaari.
16 Ñaakiro, kaari atziri kowashiwaityaawoni jantayitiro iitarika, aña iri Pawa
kantakaawori jantaitantawori iitarika inishironkatairi irirori.
17 Ari ikantaitakiri iijatzi Faraón, jiroka josankinatakoitakiriri, ikantakiri:
Irootajaantaki nopinkatharitakaantakimiri jiñaantaityaawori noshintsinka
natsipitakaimiri iiroka. Irootaki inkinkithatakoitantinari maawoni
kipatsiki impairyaitaina.
18 Ari ikantari Pawa, inishironkatziri ikowiri irirori. Irijatzi kantakaawori
ikisoshiritantari ikowiri irirori.
19 Kimitaka ari pinkantakina: ¿Iitama jowasankitaantariri Pawa
ikaaripirotakaayitziri, iiroma okantaajaitzi jowashiñagairo ikowakiri Pawa
jantiri?
20 Iro kantacha, nonkanti naaka: Tikaatsi piyomachiiti iiroka
patzirinkakiini pinkantantyaari. Tii pipinkathatziri Pawa. Incha
poshiritakotyaari witsikayitzirori kowitzi. ¿Kantatsima oñaanatiri iyowiti,
onkantiri: Tii opantaajaitana piwitsikakina?
21 ¿Iiroma jiwitsiki apaani owaniinkatachani, jiwitsikaki pashini kaari
opantapirotawo? Aña kantatsi, tima iriitaki ashitawori iyowiti.
22 Ari ikimitsitari iijatzi Pawa, jiwitsikayitakiri ojyawitakawori kow-
itzi. Tzimatsi jiwitsikakiri jiñaayitairo jatsipitaiyaawo iyatsimanka, jatsipi-
taiyaawo ishintsinka japirotantaiyaari. Iro kantzimaitacha Pawa, amawi
ikantawintapaintakari jirikaiti.
23 Opoñaantari jiwitsikiri Pawa kaari opantari, ikowatzi imonkatziyan-
taiyaariri pashini jiwitsikani ikowiri inishironkatairi, jiyoshiitakiri pairani
jiñaayitairo jowaniinkawo.
24 Aakayitaki jiyoshiiyitairi ikaimashiriyitai. Tii apa aakaiti a-Judá-
mirinkatzi, ari akaayitairi pashinijatzi kaari ajyininkata.
25 Iro jiñaawaitakaakiriri Pawa pairani Oseas-ni, ikantaki:
Jirika atziri kaari nojyininkawita, nonkimitakaantairi, “Nojyininka”.
Ikaatzi kaari nitakowita pairani, nonkimitakaantairi, “Nitakotani”.
26 Irooma janta tsika ikantaiwitaka, “Tii pijyininkatyaana iirokaiti”,
Ari inkantayiitai, “Itomiiti pinatzi Pawa, Kañaaniri”.

27 Jiroka ikantsitakari Isaías-ni ikinkithatakotziri incharinityaari Israel-ni:
Onkantawitya ojyiki incharinityaari, inkimiwaitaiyaawo ojyikitzi impaniki jiñaathapiyaaki,
Kapichiini awijakotaatsini.
28 Tima jomapokairi Pinkathari maawoni kipatsijatziiti, tampatzika inkantya jowasankitaakaantairi.
29 Ikantaki iijatzi Isaías-ni:
Iiromi ityaaryootakimi achariniiti, ikimpoyaawintakiri Pinkathari Shintsipirori,
Ari añaayitairomi jiñaakiri pairani Sodoma-jatzi, iijatzi Gomorra-jatzi.

Jotampatzikashiritairi jawintaamachiitantaita

30 ¿Irooma ankantantyaari: "Iro jotampatzikashiritantaitariri kaari ajyininkata jawintaamatsita irirori?
31 Irooma aakaiti icharinipirotari Israel-ni, tii akitsirinkiro añaayitiro, okantawitaka apankinawaitawo Ikantakaantaitani".
32 ¿Iitama kaari ikitsirinkantawo? Iro kaari ikitsirinkantawo tima joshiritakowaitatyaawo ipankinatashitari irirori. Tii joshiritakotaawo ikowakairiri Pawa jawintaashiritari. Okimiwaitakawo jantziwatakityiiyaawomi mapi.
33 Ari ojyawaitakawo okaatzi josankinaitsitakari, kantatsiri:
Nowakiro mapi ikowapiroitani janta otzishiki Sion. Owaryaantzi jiroka mapi aririka jantziwaityaawo.
Inkaati awintaashiritaiyaarini kimitakawori mapi, iiro jaminaashiwaitaa paata.

10

1 Iyikiiti, nokowi naaka jawijakoshiritai nojyininkapaini Israel-mirinka. Irootaki namanantariri Pawa.
2 Niyotzi naaka ithaamintashiwaitari Pawa jirikaiti, jantashiwaitawo tii ikimathatzimaitawo.
3 Tii jiyotaiyini ikowatzi Pawa jotampatzikashiritairi, tii ikimisantzi ikowashitawo intampatzikashiritantyaawo ipankinawaitari apaniroini.
4 Iri Cristo othotyaakirori okantakota Ikantakaantaitani, iri tampatzikashiritakairi awintaashiritanaariri.
5 Jiroka okaatzi josankinawitakari Moisés-ni okantakota Ikantakaantaitani intampatzikashiritaitantyaarimi, ikantaki:
Inkaati monkaataironi, iriitaki añaashiritaatsini.
6 Tii imonkatziyawo okantakota awintaashirinkantsi otampatzikashiritantatsiri. Tii okowapirota jimonkaataitiro tsikarika oitya. ¿Kantatsima monkaawaitzirori Ikantakaantaitani jiyaati inkitiki ishintsiwintairi Cristo jowawijaakoshiritanti?
7 ¿Kantatsima jiyaati iijatzi sarinkawiniki jowiriintairi Cristo ikamawitapainta?
8 Aña jiroka ikantaitaki:
Aritaki piyoshiritairo ñaantsi, aritaki piyothatairo iijatzi.
Okaatzi kantakotachari jaka "ñaantsi", irootaki nokinkithatakaapiintakimiri awintaashiritaari Cristo. Jiroka okanta:
9 Aririka piñaanitaiyaawo pinkanti, "Nowinkathariti jinatzi Jesús", aririka pawintaashiritanaiyaari Pawa iri owiriintairi ikamawitaka, aritaki pawijakoshiritai.
10 Aritaki pawintaashiritaari irootaki jotampatzikashiritantaimiri. Aritaki añaanitaawo jiroka, irootaki jowawijaakoshiritantairi.

11 Tima ari okantzi Osankinarintsipirori:
Inkaati awintaashiritaiyaarini, iiro jaminaashiwaitaa.
12 Onkantawitya aakarika Judá-mirinka, aakarika Grecia-paantiri, iriitaki
Cristo Awinkatharitita maawoni. Iitarika amanaiyaarini aritaki inishi-
ronkatairi.
13 Tima jiroka ikantaitaki:
Iitarika amanaiyaarini Pinkathari, impairyaagairi, aritaki jawijakotai.
14 ¿Kantatsima jamanaitiri Pawa tii jawintaashiritaitari? ¿Kantatsima jaw-
intaashiritaityaari Pawa, tii ikimakoitziri? ¿Kantatsima inkimakotaitiri tii
ikinkithatakoitziri?
15 ¿Kantatsima inkinkithatakoitiri, tii itzimi otyaantantatsini? Iroowa
josankinaitantakawori, kantatsiri:
¡Owanaa inkamiithakiitataiki amironi kamiithari ñaantsi isaikantaitari kami-
itha!
16 Iro kantzimaitacha, tii maawoni inkimisantaitiro Kamiithari Ñaantsi.
Irootaki ikantantakari Isaías-ni:
Pinkatharí, kimitaka tii ikimisantaitziro nokinkithatziri.
17 Okowatya jitaityaawo inkimaitawakiro iñaani Pawa jawintaashiritai-
tantyaariri.
18 Nokantzi naaka, "¿Aritakima ikimaitakiro?" Aritaki, jiroka josankinaitakiri
kantatsiri:
Ikinkithatakoyiitakiro nampitsiitiki,
Ikimaitakiro tsikarika isaikayitai jaka kipatsikika.
19 Napiitiro nonkanti, "Jirikaiti icharinitakari Israel-ni, ¿Ikimathapiro-
takiroma?" Iriitaki Moisés-ni oñaagantakirori josankinariki, ikantaki:
Ari nonkantakaiyaawo pisamaniintaiyaari pashinijatzi atziriiti kaari
jyininkatawakaachani.
Owanaa pinkisashiritiri ikaatzi piitziri "masontzishirириiti".
20 Irojatzi ikantakiri Isaías-ni irirori:
Jiñaayitaana kaari kowakowatinani.
Noñaagayitaari kaari aminaminatinani.
21 Iro kantacha jiroka ikinkithatakotakiri Isaías-ni ikantakota Israel-
mirinkaiti, ikantaki:
Nakotashitapiintawitakari, iro kantzimaitacha tii ikimisantaiyinani, piy-
atha ikantaiyakani.

11

Tzimayitatsi Israel-mirinka kitsirinkakirori

1 ¿Nokantatziima imanintziri Pawa jirika Israel-jatzi jashitari? ¡Tii ari
nonkanti! Tima naakatsitaka kaatziriri Israel-mirinkaiti, icharini Abraham-
ni ninatzi, icharini ninatzi iijatzi Benjamín-ni.
2 Tima tii imanintana Pawa, iriitaki yoshiitakinari. Pinkinkishiritiro Os-
ankinarintsipirori, tsika ikinkithatakota Elías-ni jamanakowintari ijyininka-
paini, ikantaki:
3 Pinkatharí, jowamaitakiri Kamantaniriiti,
Ipookaitakiro taapirimintotsi.
Naaka yotapainchari, ikowaitatzi iijatzi jowamagaitina naaka.
4 Jiroka ikantzi Pawa jakanakiri:
Tii iiroka yotapainchani. Aña nokimpoyaawintaki pashini ikaatzi 7,000
shiramparíiti kaari otziirowachani impinkathatairi Baal.
5 Ari okantakari iijatzi, tzimatsi kapichiini nojyininka jiyoshiitakiri Pawa
inishironkatairi.

6 Kaarimachiini ipankinatani jinishironkatantaariri Pawa, aña jinishironkatashitaari. Ari okantakotari nishironkataantsi.
7 Ari okanta, tii ikitsirinkiro maawoni Israel-mirinkaiti ikowawitaiyarini. Iro kantacha tzimayitatsi kiyopayipaini kitsirinkakirori, ari ikimiyitakari jiyoshiitakiri Pawa. Iriima pashiniiti ikisoshiritakaayitairi Pawa.
8 Irootaki josankinaitantakawori jiroka, kantatsiri:
Iri Pawa kantakaawori ijampashiritantaitari.
Tzimawitacha irooki tiimaita iñaantzi.
Tzimawitacha ikimpita tiimaita ikimayitzi.
Irojatzi ikantzimaitawo iroñaaka.
9 Jiroka josankinatakotakiri iijatzi David-ni, ikantaki:
¡Onkamintha jaitairi tsika joriyiitakiri!
¡Onkamintha jantziwatataitya!
¡Onkamintha jowasankitaitiri!
10 ¡Onkamintha iiro jokichaakitzi!
¡Onkamintha intsiyamitsitakairi!

Jawijakoshiritai pashinijatzi atziri

11 Tima ikantai: "Onkamintha jantziwatataitya nojyininkapaini". ¿Irooma ojyakaawintachari japiroitairi? ¡Kaari! Iro ojyakaawintacha ikinakaashitapaintari, jowawijaakominthatairi Pawa pashinijatzi atziri, iro jimatantakawori Pawa jiroka onkantya iñaantyaariri nojyininkapaini jirikaiti, iro inkowantapirotaiyaari ririrori jawijakoyitai.
12 Tima ikinashiwaiwitaka okantakaantakiro inishironkaitantyaariri pashinijatzi atziri nampitawori maawoni kipatsiki. Iro kamiithapirotatsiri aririka japiitairo inishironkaitairi paata nojyininkapaini.
13 Iroñaaka nonkantimi iirokaiti kaari nojyininkayita. Naakataki jowaitaki Notyaantapiroriti nonkinkithatakaayitaimi kaari nojyininkata pashinijatzi pini. Shiritha nonkantawintyaawo nantawairi.
14 Iro nokowapirotairi ikowashiryaakotakinawo nojyininkapaini okaatzi nimatziri, ari jawijakoshiritantaiyaari kiyopayipaini ririrori.
15 Tima imanintakiri iriroriiti Pawa, iro opoñaantari raapatziyaiyaari Pawa maawoni isaawijatzi. Irooma paata raapatziyaiyaari Pawa nojyininkapaini, onkimiwaityaawo impiriintaatyiimi ikamawitaka.
16 Incha nojyakaawintawakimiro: Tima tsika okanta ojyi naarijyintsi, ari okantsitari iijatzi ojyipatha. Jiroka ojyakaawintachari: Tima iriiyiwitaka itayitakawori nocharinitti itasorintsishiritaki, ari inkimitaiyaari paata inkaati incharinitaiyaari. Inkimitaiyaawo iijatzi okanta inchaparitha, ari okantsitari iijatzi otiwa.
17 Jiroka ojyakaawintari inchaparitha, iriiyitaki nocharinitti itayitakawori pairani. Ojyakaawintachari otiwa, iriitaki nojyininkapaini Judá-mirinka tzimayitaatsiri iroñaaka. Kimiwaitaka inchikaitakiromi jiroka otiwa, ojyookatiwatantyaari pashini otiwa jontsirikaitakiri, kamiitha onkantya ojyooki okantakaawo oparitha. Ikaatzi ojyakaawintziri otiwa jontarikaitakiri, iriitaki atziriiti kaari nojyininkata.*
18 Irootaki iiro okantanta pasagaawintawaitya. Pinkinkishiritiro, iirokataki otiwa inchato, iirotaki añaakaayitziri oparitha.
19 Kimitaka ari pakakimi iirokaiti, pinkantaiyini: "Aña ichikaitakiro otiwa nojyookatiwatantaari naaka".

* **11:17** Kinkithatakotachari jaka pankirintsi ashitawori oparitha, ashitawori otiwa, irootaki ikantaitsitari "Olivo".

20 Ari okantawitari, iro kantzimaitachari pinkinkishiritiro kimiwaitaka
iriimi nojyininkapaini Judá-mirinka inchikatiwaitakimi okantakaantziro
tii ikimisantzi. Irooma iirokaiti kaari nojyininkata, iirokataki
poyaatapaakariri okantakaantziro pawintaashiritaa. Tii okantzi
piñaapirowaitashitya, aña pimpinkathatiri Pawa.
21 Tima Pawa iri chikakirori itakawori otiwa, paamaakowintya ji-
mataimikari iijatzi iirokaiti.
22 Ari piñiiro katsima jinatzi Pawa, iro kantacha nishironkataniri ji-
natzi iijatzi. Ikaatzi antziwashiritainchari iñaayitakiro owanaa ikatsimatzi
Pawa. Irooma iirokaiti, ari piñaapiintairo inishironkayitimi iikirorika
poisokirotyaari Pawa. Irooma iirorika poisokirotari, ari inkimitakaan-
takimi otiwa ichikaitakiri.
23 Ikaatzi ichikatiwaitakiri pairani, aritaki jontsirikaitairi iijatzi, aririka
jowajyaantairo ithainkawaitziri Pawa. Tima Pawa kantatsi jimatiro.
24 Iirokaiti kimitakawori otiwa pankirintsiniro jontarikaitakiri pankir-
intsipiroriki. Owanaa onkamiithapiroti iroorika jontsirikaitai otiwapirori
oponkitzipiroriki iroori.

Impiyashiritakaitairi Israel-mirinkaiti

25 Iyikiiti, nokowi piyotiro kaari ikimathaitzi pairani onkaati jantiri Pawa.
Iiro poshiriwaitashita aritaki piyotakiro maawoni. Añaayitakiri jirikaiti
nojyininka Israel-mirinkaiti, tzimatsi kisoshiritakaakiriri. Iro kantacha,
inapaintatzi jiroka irojatzi imonkaatantatyaari inkaati awijakoshiritaatsini
kaari nojyininkata.
26 Impoña, jawijakoshiritai iijatzi Israel-mirinkaiti. Ari okanta josanki-
natakoitakiri, kantatsiri:
Ari impoñiiya Sion-ki ookaakowintaniri,
Iri kantakaiyaawoni jowajyaantantyaawori ichariniiti Jacob ithainkatasor-
intsiwaitzi.
27 Ari onkantya othotyaantyaari okaatzi kajyaakaawakaantsi,
Naakataki apirotaironi iyaaripironka.
28 Tima jirikaiti nojyininka Judá-mirinka imanintakiro Kamiithari Ñaantsi,
ikimitakaantari Pawa iri iisaniintani, ari okanta inishironkatantaimiri
Pawa iirokaiti. Iro kantacha Pawa, aña jiyoshiitsitataikari nojyininkapaini,
iikiro jiyaatatyi jitakotyaari, ari onkantya iñaantyaawori tsika okanta ika-
jyaakaakiniriri itanakawori nochariniiti.
29 Tima aririka inkaimashiritanti Pawa, inishironkayitantzi. Iiro jowa-
jyaantziro.
30 Pipiyathatsitakari pairani iirokaiti Pawa. Ipoñaanaka nojyininkapaini
ipiyathatanakari, iro opoñaantakari inishironkayitaimi iirokaiti.
31 Jirikaiti piyathawaiwitachari iroñaaka, aritaki iñaayitairo paata inishi-
ronkaitairi ikimitaitzimi iirokaiti iroñaaka.
32 Ari okantakari, joñaagantakiro Pawa maawoni apiyathawaitaka, ari iki-
nakaakiro joñaagantantawori inishironkayitakai maawoni.
33 Iyokitzii nowataikiri Pawa jiyotanipirowaita, ikimathatziro maawoni.
Tikaatsi yopirotironi jantiri irirori, tsikarika inkantairo.
34 Jiroka josankinatakoitakiri, ikantaitaki:
¿Iitama yotzirori ikinkishiritari Pinkathari?
¿Iitama matironi inkaminairi?
35 ¿Kantatsima jomapokaitiri impashitaityaarimi irirori? Aña iriitataiki itaka-
wori ipashitantaka.

36 Iriitaki Pawa kantakaantawori otzimantari tsikarika oitarika, iriitaki
poñaakaantawori, iriitaki ashitawori. Ari jashi jowatyiiro ipinkathaitairi. Ari
onkantyaari.

12

Onkaati jantayitiri kimisantzinkariiti

1 Iyikiiti, aritaki inishironkatakimi Pawa, nokowakotzimi pishiniwin-
taiyaari iiroka, pinkimitaiyaarimi piratsi itagaitziniriri Pawa. Tii pojyakota-
jaantari piratsi, aña pañaayitai iirokaiti pinkitishiriyitai, irootaki inimotziriri
Pawa. Ari okanta ikowiri Pawa apinkathayitairi.

2 Iiro pikimitakowaitashitari isaawijatzi. Iri Pawa pishiniti jowakiraashir-
itaimi. Ari onkantya piyotantyaawori ikowakaimiri, kamiithatatsini, ini-
motirini, matzirori okamiithatzi.

3 Iri Pawa nishironkataanari naaka okanta niyotaayitantaimiri, irootaki
nokantantzimiri: Iiro pikimitakaantashiwaita iirokataki ñaapirori. Pinkink-
ishiritakotya kamiitha iiroka, pimatantyaawori ikowakaimiri Pawa iikiro
piyaatatyi pawintaanatyaari.

4 Poshiritakotiro tsika akantayita awathaki. Tima tsika akantawathayita,
iro antakaayitairori oiyitarika.*

5 Aaka jojyakaawintaitzi awintaashiritaari Cristo. Akimiwaitaa aakami
iwatha Cristo. Okantawitaka apashiniwaiwita, iro kantacha apaani akan-
taa, kimiwaitaka ayontaawathatawakaatyiiyaami.

6 maawoni aakaiti itasonkawintayitakai amonkaatantyaawori antayi-
tairi. Tzimatsirika kamantantaniritatsiri, jantiro ikowakairiri Pawa, iikiro
jawintaatyiiyaari.

7 Tzimatsirika amitakonitantatsiri, jimonkaatiro irirori. Tzimatsirika
yotaantatsiri, jimonkaatiro irirori.

8 Tzimatsirika minthatanitakaantachari, jimonkaatiro irirori. Tzimat-
sirika pashitantanitachari, impantapirotai ojyiki. Tzimatsirika jiwatakaan-
taniritatsiri, ishirithawintyaawo jantawairi. Tzimatsirika nishironkatan-
tatsiri, kimoshiri inkantya jimonkaatairo.

9 Ontzimatyii pitakotantaiya kamiitha, iiro pamawinawaita. Samaniinta
powairo kaaripirori, irooma kamiithari kiso powanairo.

10 Pinkamaityaawo pitakoyitantya, pinkimitakaantiro pitakotyaarimi pir-
intzi okaakiini. Pimpinkathatiri pashinipaini.

11 Shiritha pinkantya, iiro pipirawaita pantawaitainiri Awinkathariti.

12 Kimoshiri pinkantya poyaakoniintiri Cristo. Amawiwaini pinkantya
aririka piñaayitiro pomirintsitzimotimini. Pamanapiintaiya.

13 Ontzimatyii pimpashitaiyaari okowityiimowaitari oitishiritaari.
Poimaantapiinti pipankoki.

14 Pamanakotyaari owatsinawaitzimiri inishironkaitantyaariri irirori.
Iiro pipiyatari.

15 Pintsipatyaari pinkimoshiriti ikaatzi kimoshiriwaitatsiri. Pintsi-
patyaari piraawaitya ikaatzi iraawaitachari.

16 Aapatziya pinkantawakaiya. Iiro pimanintantawaitzi, pintsipatyaari
kowityaawaitatsiri. Iiro pikimitakaantashiwaita yotaniri pinatzi.

---

* **12:4** Kantakotachari jaka “tsika akantayita awathaki”, iro ojyakaawintachari okantayita: oki iro jaminaitantari, irooma kimpitantsi irootaki ikimaitantari, irooma paantintsi irootaki jowaitantari, irooma akotsi irootaki joirikaitantari, irooma iitzintsi irootaki janiitaitantari.

17 Tzimatsirika owaaripirowaitimini, iiro pipiyatari. Poñaagantiro, tampatzika pikantzimotari atziriiti.
18 Pintyaaryoowintairo pisaikantaiyaari kamiitha.
19 Nitakotaní, iiro pipiyakowintawaita iiroka, pashitakaiyaari Pawa iri piyakowintimini. Tima jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:
Ikantzi Awinkathariti:
Naakataki owasankitaantatsini,
Naakataki piyakowintantachani.
20 Aririka intajyaaniinti piisaniintani, pimpiri jowanawo. Aririka imiriniinti, pimpiri imiri. Aririka pimatanairo jiroka, ari inkiraanikiwaitanaki jirika jiñaakirorika pantakiri.†
21 Paamaakowintya oitsinampaimikari kaaripironkantsi. Iro kamiithatatsi pimatapiintanairo kamiithari pinkitsirinkantyaawori kaaripirori.

13

1 Ontzimatyii pinkimisantairi pinkathariwintzimiri pinampiki. Tii ipinkatharintsiwaitashita irirori, aña Pawa kantakaawori ipinkatharintsitantari.
2 Iitarika kowatsini jimaamaniwaitiri pinkatharintsi, okimiwaitakawo iriimi Pawa jimaamaniwaitakiri, irootaki jowasankitaantaityaariri.
3 Ikaatzi antayitzirori kamiithari, iiro ithaawantawaitari pinkatharintsi. Iriima antayitzirori kaaripirori, iri thaawantawaityaarini. Ari okantari, pantzirorika iiroka kamiithari, iiro pithaawantawaitashitari pinkatharintsi, iriitaki thaamintaimiri.
4 Tima iri Pawa kantakaawori ipinkathariwintantari jirikaiti onkantya inkimpoyaawintantimiri. Aririka pantiro iiroka kaaripirori, ontzimatyii pinthaawi, tima tii aminaashiwaita otzimimotziri josataaminto. Tima iriitaki Pawa kantakaawori ipinkatharitantari jirikaiti, irijatzi Pawa kantakaiyaawoni jowasankitaakaantantyaariri kaaripiroshiriiriti.
5 Irootaki pinkimisantantyaariri jirikaiti. Tii apa pinthaawantaiyaawo jimashirinka. Aña irootaki tampatzikatatsiri pimatairo jiroka.
6 Irootaki pimpinatantyaariri ikowakoyitzimiri jiwawintzimiri pinampiki, iro jañaantyaari irirori, tima jimonkaatatziiro ikowiri Pawa.
7 Ontzimatyii pimpinayitairi maawoni pinkatharipirorintsi, iijatzi ikaatzi kimpoyaawintantatsiri nampitsi. Ontzimatyii pinkimisantiri, pinkatha powiri.
8 Iiro piñaashintsiwintawaitawo piriiwitanti, aña piñaashintsiwintaiyaawo pitakotawakaayitaiya. Iitarika itakotantachari, jimonkaatatziiro Ikantakaantaitani.
9 Jiroka josankinaitakiri Ikantakaantani, kantatsiri:
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pitsitokantzi.
Iiro pikoshitzi.
Iiro pithiiyakotanta.
Iiro pinintakotantawaitzi.
Tzimatsi iijatzi ojyiki pashini ikantakaantaitakiri. Iro kantzimaitachari jiroka iroopirotatsiri ikantakaantaitakiri, kantatsiri:
Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantyaari pitakotapiinta iiroka.

† **12:20** Kantakotachari jaka, “ari inkiraanikiwaitanaki”, iro ojyawori ikantaitzi iijatzi “powaampatiniri iitoki ojyiki paampari”.

10 Opoñaantari iroopirotatsiri jiroka ikantakaantaitani, irootaki apatotzirori maawoni ikantakaantaitakiri. Iitarika itakotaariri ijyininka, tii jowaaripirowaitairi.

11 Ontzimatyii amatapiintairo jiroka, tima irootaatsi awijakoshiriyitai. Okimiwaitakawo amagaatyiimi, iro kantacha ontzimatyii ankakiyitai.

12 Tima irootaintsi onthonkaiya tsiniriri, iro onkitiijyiinkatai. Irootaki owajyaantantyaawori antayitziro kaaripirori, jantapiintziri tsinirikiri. Iro kamiithatatsi ankimitakaantairo ankithaatakotyaawomi ampiyakowintantyaari,

13 onkantya antantyaawori kamiithari jantapiintaitziri okitiijyiinkatzi. Ari onkantya iiro aniyawaitanta, iiro ashinkiwaitanta, iiro amayimpiriwaitanta, iiro antantaawo kamaawotatsiri, iiro amaamanitawakaanta, iiro asamawakaanta.

14 Pojyakotaiyaari Awinkathariti Jesucristo, pinkimitakaantiri iriimi pinkithaatakotyaari. Iiro pantashiwaitawo okaatzi pinintashiwaitari.

14

Shipitashiritaniri

1 Ontzimatyii paapatziyaari shipitashiritatsiri. Iiro pamawinawaitawo jiroka piñaanaminthawaitantyaari.

2 Tima tzimatsi kimisantzinkari oshiritachari kantatsi jowayityaawo oitarika. Iro kantacha tzimatsi pashini shipitashiriri, apa jowayitawo pankirintsi.

3 Jirika kimisantzinkari owawori oitarika, iiro imanintawaitziri pashini kaari oyaawoni. Ari inkimitsityaari kaari owayitawori iiro imanintziri pashini owayitawori, tima Pawa tii jimanintziri irirori.

4 ¿Kantatsima ishintsithataitiri ompiratanintsi? Iiro, iri shintsithatirini ompiratariri, irijatzi thaamintawintirini. Ari okantari, iri Pawa otzikayitariri maawoni owayitawori oitarika, irijatzi thaamintawintirini.

5 Tzimatsi kimisantzinkari omairintantawori kitiijyiri. Tzimatsi pashini kaari opashinitzimotzi kitiijyiri. Ontzimatyii inkinkishiritakotaiya maawoni, tii okantzi jotzikayitiri pashini oitarika ikinkishiritari.

6 Itzimi pinkathatzirori kitiijyiri, iri Awinkathariti ipinkathatzi. Ari okimitsitari iijatzi, iitarika owayitawori maawoni oitarika, iri Awinkathariti ipinkathatzi jowayitantawori, tima ipaasoonkitapiintziri. Ari ikimitari pinkayitzirori owanawontsi, iri Awinkathariti ipinkathatsita ipaasoonkitapiintziri.

7 Tii añaashiwaita aakaiti, tii akamawaitashita iijatzi.

8 Iinta añaayitzi, iriitaki Awinkathariti añiimotairi. Aririka ankamaki, irijatzi Awinkathariti akamimotzi. Ari okantari, iriitaki Awinkathariti ashitairi iinta añaayitzi, ari okimitsitari iijatzi aririka ankamayitaki.

9 Tima irootaki itzimantakari Cristo, ikamimotantaki, iro jashipirotantairi iinta añaayitzi, iijatzi aririka ankamayitaki.

10 ¿Iitama pikijyimatantariri pijyininka? ¿Iitama pimanintantariri iiroka? Añairi yakawintantaatsini Cristo maawoni paata.

11 Tima iro josankinatakoitakiri, kantatsiri:

Jiroka ikantakiri Awinkathariti: “Jotziirowaitai ipinkathaitaina maawoni.
Imapiro”.

Aritaki inthaamintaiyaari maawoni Pawa.

12 Aripaiti anthawitakotaiya maawoni aakaiti Pawaki.

13 Irootaki owajyaantantyaawori akijyimatawakaayita. Ontzimatyii
ankantashiriti: “Iiro nokantzimoniintakaari pashini ‘nirintzitari’,
notzikashiriwaitzirikari”.
14 Niyotzi naaka tii ithañaapithatantawo Pawa owayityaawo oitarika. Iro
kantacha, tzimatsirika kinkishiriwaitachani kamiithatatsi impinkaitiri, ji-
matiro impinkawaiti irirori.
15 Aririka poñaagatyaari pashini kimisantzinkari powayityaawo ipinkiri
irirori, tii pitakoshiritari. ¿Kamiithatatsima pinkantzimoniintakaiyaari
pashini okantakaantziro powamachiitawo owanawontsi? ¿Pikowatziima
powaaripiroshiritairi jirika? Irijatzi jirika kimisantzinkari, ikamawintakiri
Cristo iijatzi.
16 Ari okantari, tii okantzi poñaagayitiri powayitari pikinkishiritari iiroka
kamiithari inatzi, impoña inkantaitimi: “Jantakiro jirika kaaripirori”.
17 Aakaiti ipinkathariwintai Pawa, tii okowapirota okaatzi awayitari,
okaatzi amiriyitari. Aña iro kowapirotacha antampatzikashiriyitai, asaikay-
itai kamiitha, ankimoshiritai, tima iriitaki kantakaawori Tasorintsinkantsi.
18 Iitarika matanakironi jiroka jantawaitainiri Cristo, aritaki jinimo-
takaakiri Pawa, ari inkimitairi iijatzi atziriiti jaapatziyaari.
19 Ari okantari, ontzimatyii pantapiintairo kantakaantzirori isaikantaitari
kamiitha, kantakaantironi inthaamintashiritawakaantyaari.
20 Aririka powayityaawo oitarika, paamaakowintya papaatzirokari
imonkaatakiniriri Pawa pashini kimisantzinkari. Tii othañaantsita
owayitari. Iro kantacha, itzimirika owayitawori oiyitarika impoña
inkantzimoniintyaari pashini, jantakiro kaaripirori jirika.
21 Tii opantawo pinkantzimoniintakaiyaari “pirintzitari”, okan-
takaantziro powayitari wathatsi, pimiritawo kachori, pantayitiro oitarika.
22 Iro kamiithatatsi piyotakoshiritairi iiroka, iri Pawa yotakotaimironi
jiroka. Tzimatsirika kaari shipitashiriwintironi jiroka, aritaki jimatairo
inkimoshiritai.
23 Iro kantacha iitarika shipitashiriwaitatsini, aririka jowatyaawo
oitarika, ari onkimitzimotaiyaari jantakiro kaaripirori. Tii jantairo okaatzi
jiyotakoshiriwitari, kaaripirori inatzi jiroka.

15

1 Aakaiti kimisantzinkari aawiyashiritaniriiti, ontzimatyii antsinam-
pashiritzimotairi shipitashiritatsiri, tii apa antayitiro inimoyitairi aakaiti.
2 Ontzimatyii antairo inimotirini ajyininka, onkaati minthashiri-
takaiyaarini jantairo kamiithari.
3 Irootaki jantakiri Cristo, tii ikowi inimotirini apaniroini irirori. Tima
josankinaitakiro, kantatsiri:
Ikaatzi kawiyawaitimini iiroka, irijatzi kawiyakinari naaka.
4 maawoni osankinatainchari pairani, kimitakawori jiroka,
josankinaitakiro jiyotaitiro. Jiroka Osankinarintsipirori, iroowa añaantawori
atsinampashiriwaitzi, iro thaamintashiritakairi oyaakoniintantari.
5 Iriitaki Pawa kantakaawori atsinampashiriwaitzi, irijatzi thaam-
intashiritakairi. Owanaa nokowakotapiintakiri inkantakaiyaawo
paapatziyawakaiya, maawoni pinkimitakotaiyaari ikanta Cristo Jesús.
6 Onkimiwaityaawo ari pintsipatawakaiya maawoni pimpampithaawintiri
Pawa, ashitariri Awinkathariti Jesucristo.

Ikinkithaitainiri Kamiithari Ñaantsi kaari Judá-mirinkatatsini

7 Owanaa jaapatziyakai Cristo aakaiti, iijatzi pinkimitaiya iirokaiti, paap-
atziyaari pashini atziri, irootaki impinkathaitantyaariri Pawa.

8 Irootaki nokantapiintakiri: Iri Cristo jotyaantaitaki jantawaiwintiri
nojyininkapaini Judá-mirinka. Iro jimatantakawori jiroka jiñaantaityaawori
imapirotatya ikajyaakaakiriri Pawa pairani achariniiti.*
9 Ari ikantakiniri kaari nojyininkata, iro ipinkathayitantaariri iriroriiti,
inishironkatairi Pawa. Jiroka josankinaitakiri, kantatsiri:
Nothaamintawintaimi janta isaikayitzi kaari nojyininkata.
Nompairyagaimi nompampithaawintaimi.
10 Jiroka ikantsitaitakari iijatzi:
Pashinijatziiti, pinthaamintaina iirokaiti pintsipataiyaari jashitaari Pawa.
11 Ikantaitaki iijatzi:
Pashinijatziiti, pinthaamintaiyaari Awinkathariti.
¡maawoni atziriiti pinthaamintaiyaari!
12 Ipoña ikantaki iijatzi Isaías-ni:
Ari intzimaki incharinityaari Isaí.
Iriitaki pinkathariwintairini pashinijatzi atziriiti.
Irijatzi joyaakoniintairi kaari ajyininkata.
13 ¡Iri Pawa thaamintakaimini, iri saikakaimini kamiitha pikimisantairi!
Tima iri kantakaiyaawoni oyaakoniintantyaariri. ¡Iri Tasorintsinkantsi
kantakaiyaawoni poyaakopirotantyaariri!
14 Iyikiiti. Niyotzi naaka imapiro pinishironkatawakaa iirokaiti, yota-
nipirori pinatzi, pimatakiro piyotaawakaayitaka.
15 Iro kantacha, nosankinatzimiro jiroka noshintsithatzimiro iiro pimai-
jantantawo. Tima inishironkapirotaimi Pawa,
16 jotyaantaana nokinkithatakotainiri Jesucristo kaari nojyininkata.
Nokinkithatainiri Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa,
okimiwaitaawo naakami Ompiratasorintsitaari. Iriima kaari
nojyininkata, iriitaki kimiwaitakawori jashitakaitariri Pawa, namayitainiri
Pawa iro kamiithatzimotairiri. Iriitaki Tasorintsinkantsi matironi
jotampatzikashiritairi.
17 Okaatzi jantakaanari Cristo Jesús, kantawitacha nasagaawintyaawomi
naaka, nonkinkithatakotiro nantawaitainiri Pawa.
18 Apa nokinkithatakotairo jimatakaakinari Cristo. Tima noñaayitakiri
kaari nojyininkata ikimisantairo nokinkithatakotakiniriri, okaatzi
nantawaitzimotakiri.
19 Iri Tasorintsinkantsi pakinawori shintsinkantsi notasonkawin-
tantakari, iro nimatantakawori kaari jiñiitapiintzi pairani. Nimatairo
nokinkithatairo Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Cristo nitanakawo
Jerusalén-ki, nokinayitanaki irojatzi Ilírico-ki.
20 Ari okanta nokowantakari nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi tsika
tii ikimakoitziro iwairo Cristo. Tii apa nokowi niyaati tsika ikinkithatakaan-
taitaki.
21 Jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:
Ari jiñiiri nampitawori tsika tii ikinkithatakoitziri jirika.
Ikaatzi kaari kimakotirini, ari inkimathatakotairi.

Ikowaki Pablo jiyaatiro Roma-ki

22 Iro kaari okantanta niyaati pisaikaiyini iirokaiti, okantawitaka ojyiki
nokowapiintawitaka.
23 Iro kantacha aritaki nimatakiro, tima tikaatsi nantanairi jaka nampit-
siki, aritaki ojyikitaki osarintsi nokowapiintawita nariitimi.

* **15:8** Iri ikantakoitzi jaka “Judá-mirinkaiti” jiitaitzi “totamishitaari”.

24 Aririka nimatakiro niyaati España-ki, ari nokowi nariitanakimi pinampiki. Aririka nosaikimowaitanakimi janta, nokowi pimitakotina potyaantina España-ki.
25 Iro kantacha, nitapaintyaawo niyaati Jerusalén-ki nimitakoyitiri oitishiritaari.
26 Tima jirikaiti Macedonia-jatzi, iijatzi Acaya-jatzi, jotyaantaiyakinani irirori kiriiki nompantyaariri ashironkainkari kimisantzinkariiti nampitawori Jerusalén-ki.
27 Iriitaki kowashitaincha impashitantayiti, tikaatsi shintsiwintirini. Okimiwaitakawo impinakowintatyaami ikimisantakaakiri kaari ijyininkata.
28 Aririka nimonkaatakiro nompayitiri Jerusalén-jatzi jotyaantaitakiniriri, aripaiti nawijanaki pinampitawo iirokaiti niyaati janta España-ki.
29 Niyotzi iri Cristo tasonkawintapirotinani aririka nariitakimi janta.
30 Iyikiiti, nokowakotzimi pamanakotapiintaina iirokaiti, pojyakotyaanawo nokantapiintziro naaka. Iro nokowakotzimiri, niyotzi pipinkathatziri iirokaiti Awinkathariti Jesucristo, iri Tasorintsinkantsi kantakaimirori pitakotantakinari.
31 Pamanakotina iiro jaakaantantana thainkashiriri nampiyitawori Judea-ki. Pamanakotina jaawakoitantinawori kamiithaini ipakaantaitziriri oitishiritaari Jerusalén-jatzi, iro inimotantyaariri iriroriiti.
32 Iro nonkimoshiritantyaari niyaati pisaikaiyini iirokaiti, iriirika Pawa kowakainawoni. Ari nimakoryiimowaitimi iirokaiti.
33 ¡Onkamintha iri Pawa tsipashiritimini, kamiitha isaikakaayitimini! Ari onkantyaari.

16

Jiwithaitari atziriiti

1 Iroowa Febe aanakironi jiroka osankinarintsi. Iro nokimitakaantaa iroomi notsiro. Ojyiki antawaitaki iroori japatotapiintaitaka Cencrea-ki.
2 Paawakiro kamiitha iroori, irootaki jashitaari iijatzi Awinkathariti, kantatsi Paawakiro kamiitha pikimitaapiintziri pashini oitishiritaari. Pimitakoyitiro iitarika okowayitziri. Tima ojyiki imitakoyitaki iroori. Ari okimitakinari naaka ojyiki imitakotakina.
3 Piwithatyaanawo Priscila iijatzi Aquila. Irootaki tsipayitakinari nantawaitziniri Cristo Jesús,
4 irootaki shiniwintakinari owawijaakotakina. Owanaa nopaasoonkitakiro jirokaiti, ari ikimitaakiro pashinijatzi kaari nojyininkata apatotapiintachari pashiniki nampitsi.
5 Piwithatinari iijatzi apatotapiintachari opankoki. Piwithatinari iijatzi nitakotani Epeneto, iri itanakawori nokimisantakairi Cristo janta Acaya-ki.
6 Piwithatinawo María, antawaiwintakimiri ojyiki iirokaiti.
7 Piwithatinari Andrónico, iijatzi Junias nojyininkapaini jinatzi, iri tsipatakinari jomontyaitakina. Iriitaki itakawori ikimisantaki tikiraamintha naaka, irijatzi ipinkathatakiri Otyaantapiroriiti.
8 Piwithatinari nitakotani Amplias, jashitaari Awinkathariti.
9 Piwithatinari Urbano, tsipatapiintakinari nantawaitziniri Cristo Jesús. Piwithatinari nitakotani Estaquis.
10 Piwithatinari Apeles, jaapatziyakari Cristo. Piwithatinari maawoni saikapankotziriri Aristóbulo.

11 Piwithatinari nojyininka Herodión. Piwithatinari saikapankotziriri Narciso, inampishiritantaari Awinkathariti.
12 Piwithatinawo Trifena, iijatzi Trifosa. Irootaki tsipatakinari nantawaitziniri Awinkathariti. Piwithatinawo nitakotani Pérsida. Irojatzi notsipatakari nantawaitziniri Awinkathariti.
13 Piwithatinari Rufo, jiyoshiitairi Awinkathariti. Piwithatinawo iijatzi inaanati, nokimitakaantari naaka iroomi nonaanati.
14 Piwithatinari Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, itsipatapiintari iijatzi iriroriiti, jiitaitziri iyikiiti.
15 Piwithatinari Filólogo, Julia, Nereo iijatzi jitsiro, Olimpas, maawoni tsipatariri iriroriiti jiitaitziri oitishiritaari.
16 Itako pinkantya piwithatawakaanaiya. Jiwithayitzimi iirokaiti maawoni apatowintapiintakariri Cristo jaka.
17 Iyikiiti, jiroka nokowakotzimiri: Paamawintyaari ñaanaminthatawakaachari otzikaminthatawakaawori jiyotaitakimiri pairani. Iiro pitsipayitari iirokaiti.
18 Aña okimiwaitakawo atziritanakityiimi “Inintashiwaitani”, iro ompiratanatyaarini. Kaari Awinkathariti Jesucristo ompiratyaarini. Iriitaki nintathawaitziriri shipitashiriri jamatawiwaitiri.
19 Nokimaki naaka kamiitha pikantaiyani iirokaiti, tii pipiyathawaita, irootaki oimoshirinkakinari. Nokowi naaka pinkamiithashiripiroti, onkimiwaityaawo tii piyotaajaitiromi kaaripirori.
20 Iri Pawa saikakaimini kamiitha, irootaintsi inkantakaiyaawo pinkitsirinkantyaariri Satanás, onkimiwaityaawo powithoryaakityiirimi paatzikakiri. ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo!
21 Jiwithatzimi Timoteo, tsipatanari nantawaitzi, iijatzi nojyininkapaini Lucio, Jasón, iijatzi Sosípater.
22 Naaka Tercio osankinatziniriri Pablo. Naakataki withatzimiri iijatzi, naaka jashita Awinkathariti.
23 Jiwithatzimi Gayo. Ari nosaikiri ipankoki. Jiwithatzimi iijatzi nampitawori jaka. Jiwithatzimi Erasto, owiriri kiriiki ashitari nampitsi. Jiwithatzimi iijatzi Cuarto, jiitaitziri iyiki.
24 ¡Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo! Ari onkantyaari.

Iwiyaantawori thaamintaantsi

25 Thami anthaamintyaari kimpoyaawintaimiri, pimatantyaawori Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, kaari ikimathawiita pairani.
26 Iro kantacha, joñaaganta irirori, jiyotaantayitaki maawoni nampitsiki, inkimisantakaantyaariri iijatzi janta. Irootaki josankinatakaakiriri Kamantantaniriiti jirika Pawa, Kañaaniri.
27 Thami anthaamintaiyaari apaanitatsiri Pawa. Yotaniri jinatzi. Tima iri Jesucristo kantakaiyaawoni aakowintantyaawori anthaamintaiyaari. ¡Ari onkantyaari!

JITAKARI JOSANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi. Jotyaantapiroriti Jesucristo ninatzi, tima iri Pawa kowakaakinawori, ikaimashiritakina. Ari notsipatakari Sóstenes nosankinatzimiro. Iriitaki nokimitakaantairi iyiki.

2 Iiroka nosankinayitzini pikaatzi papatowintaari Pawa janta Corintoki, pikaatzi jotampatzikashiriyitaimi Cristo Jesús. Iri kaimashiriyitaimiri pikitishiriyitantaari, pikimitaari pashiniiti nampiyitawori tsikarika janta, pairyaapiintairiri Awinkathariti Jesucristo, tima irijatzi Pinkathariwintairiri iijatzi irirori.

3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimitsitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Ipaasoonkitakagaitziri Pablo itasonkawintantaitzi

4 Nopaasoonkitapiintziri naaka Pawa, tima antawoiti inishironkayitaimi, itsipashiritakaimiri Cristo.

5 Irijatzi kantakaawori pikinkithatakotapiintantaariri, piyotakopirotantaariri iijatzi.

6 Irootaki poisokirotantawori okaatzi nitakari nokinkithatakotakimiri Cristo.

7 Pikanta poyaawintari impiyi Awinkathariti Jesucristo, tikaatsi kowityiimotimini itasonkawintzimi pantawaitantaiyaanariri irirori.

8 Iri kantakaiyaawoni pintyaaryoowintantyaariri irojatzi impiyantaiyaari, ari onkantya iiro otzimanta oitya jiyakawintapaimiri irirori.

9 Oisokiro jowimi Pawa, iriitaki kaimashiriyitaimini okanta paapatziyantaariri Itomi, Awinkathariti Jesucristo.

¿Ijyinitatziima pairani irirori Cristo?

10 Iyikiiti, noshintsithatzimi nompairyiiri Awinkathariti Jesucristo. Nokowakotzimi paapatziyawakaiya, onkimiwaityaawo apaanimi onkantya pikinkishiritaniiti, iiro pikantawakaawintawo oityaarika.

11 Tima nokimakiri ijyininkamirinkaiti Cloé ikantapaakina tii paapatziyawakaa kamiitha.

12 Tzimatsi pitsipayitari janta kantatsiri: “Nokimisantziri Pablo”. Pashini kantayitatsi: “Nokimisantziri naaka Apolos”. Pashini kantatsi: “Nokimisantziri naaka Pedro”. Tzimatsi pashini kantayitanaintsiri: “Nokimisantziri naaka Cristo”.

13 ¿Ijyinitatziima pairani Cristo? ¿Naakama paikakowintzimiri? Tima powiinkaayitaka pairani iirokaiti, ¿Naakama ipairyaitaki, inkantaiti: “Powiinkaawintyaari Pablo?”

14 Iro nopaasoonkitantariri Pawa okamintha tii naaka owiinkaayitimini. Apa nowiinkaamachiitakiri pairani Crispo, itsipatakari Gayo.

15 Iro iiro itzimanta janta kantashiwaitachani iroñaaka: “Nowiinkaawintakari Pablo”.

16 ¡Jaa! Irijatzi nowiinkaatsitakari pairani Estéfanas, notsipataakiri ijyininkamirinkaiti. Tii nokinkishiritziro tzimatsirika pashini nowiinkaatakiri janta.

17 Tii iro jotyaantantyaanari Cristo nowiinkaatanti, aña jotyaantakina nonkamantantairo Kamiithari Ñaantsi. Tii nokimitakotapaakari yotaniri nokinkithatakoyitziro. Tima tii nokowi aminaashiwaitya iroopirotatsiri ipaikakoitakiri Cristo.

Iri Cristo, ishintsinka Pawa, jiyotani iijatzi

18 Tima aririka ankinkithatakaawityaari kaari oshiritachani ipaikakoitakiri Cristo, ikimitakaantai masontzishiri anatyiimi. Irooma aakaiti awijakoshiritaari anai, ayoyitai imapirotatya joñaagantakiro ishintsinka.

19 Tima josankinatakoitsitakari kaari oshiritachani, ikantaitaki:

Naapithatiri jiyotani yotaniwitachari.

Nompiyapithatiri ikinkishiritani kinkishiriwaiwitachari.

20 ¿Tsikama inkantaiyaarika yotaniri? ¿Tsikama inkantaiyaarika yotzinkari ikaatzi yotaantashiwaitawori iroopirotzimotziriri iriroriiti? Aña Pawa jomasontyaayitairi jirikaiti isaawijatziiti, yotaniwitachari pairani.

21 Tima jirikaiti yotaniwaitashitachari, tii imatanitziro jiyotairi Pawa. Iriima Pawa matzirori jiyotanitzi, inimotakiri irirori jowawijaakoshiriyitairi ikaatzi kimisantañaanitairiri, okantawitaka itzimayitzi okimitzimowitari masontzishirinkantsi inatzi iñaani Pawa.

22 Aririka jiñiiro nojyininkapaini Judá-mirinka intasonkawintantaiti, iro inkimisantantyaari iriroriiti. Iriima Grecia-paantiri, aririka inkimayitiri ikimitakaantari iriroriiti yotaniri jinatzi, iriitaki inkimisantiri.

23 Irooma naaka, nokinkithatakotanairi Cristo ipaikakowintantaka. Irootaki okompitzimotantakariri nojyininkapaini. Iriima Grecia-paantiri ikimitakaantakina nomasontzishiriwaitatyiimi.

24 Iro kantzimaitacha aakaiti, ayotaiyini joñaagantairo Cristo Itasorinka Pawa, iijatzi jiyotani. Irojatzi jiyoyitairi maawoni ikaimashiriyitairi Pawa, onkantawitatya Judá-mirinkarika jinatzi, kaaririka Judá-mirinka, maawoni.

25 Tima Pawa janairi jiyotaniwaitashitari atziriiti, okantawitaka jirika atziriiti okimitzimowitakari masontzinkantsi inatzi ikantayitakiri Pawa. Tima Pawa janairi atziriiti otzimimotziri ishintsinka, okantawitaka jirika atziriiti okimitzimotakari tii aawiyantanitzi okaatzi ikantawitakari Pawa.

26 Iyikiiti, ontzimatyii pinkinkishiryaakotawakiro tsikarika pikantaiyani iiroka pairani tikira ikaimashiritaitzimiita. Tii itzimapirotzi yotaniri pikaataiyini, tii itzimapirotzi pijiwariti, tii itzimapirotzi ñaapirori pinkathariwintzimiri.

27 Iro kantacha Pawa jiyoshiitairi ikimitakaantawitakari atziriiti masontzi jinatzi, ari onkantya jowaañaantyaariri paata yotaniwaitashitachari. Jiyoshiiyitairi iijatzi ikimitakaantaiwitakari kaari aawiyawaitaniri, ari onkantya jowaañaantaityaariri paata ñaapiroriiti.

28 Ari ikinakaakiro Pawa jiyoshiiyitantaariri imanintaminthatani atziriiti kaari ñaapirotzimoyitirini. Ari okanta opoñaantaari inintayitairo okaatzi jimanintawiitakari.

29 Ari ikinakairo Pawa iiro itzimanta iitya asagaawintawaitachani.

30 Iri Pawa tsipashiritakagaimiriri Cristo Jesús, jotyaantairi irirori jiyotanitakaayitaimi, jotampatzikashiriyitaimi, jowamiithashiriyitaimi. Iri pinatakowintaimiri pisaikashiwaiyitantaari.

31 Irootaki josankinayiitantakawori pairani, kantatsiri:

Tii opantawo jasagaawintashiwaitaitya apaniroini. Iro kamiithatatsiri asagaawintaiyaawo jantayitairi Awinkathariti.

2

Ikinkithatakoitairi Cristo ipaikakoitakiri

1 Iyikiiti, niyaapaititaki naaka nariitimi nonkinkithatakotantimiriri Pawa,
tii nokimitakotapaakari yotaniwaitashitaniri, tii nonintaaminthawait-
ashitapaakimi.
2 Apa nokowapirotatainakiro nonkinkithatakotapiintanaimiri Jesucristo,
ipaikakoitakiri.
3 Tii noñiiro inimotina kamiitha nosaikimoyitakimi, añа thaawashiri
nokantaka.
4 Ari okanta kaari okitsirinkapirotantzimi noñaaniyitakari, tii ojyawo
jiñaani yotaniwaitashitaniri. Iro kantacha okaatzi noñaaniyitakari, imatakiro
oñaagantakiri Tasorintsinkantsi, oñaagantakiro ishintsinka.
5 Ari okantakari, iro ishintsinka Pawa kimisantakaakimiri, kaari jiyotani
atziriiti matakaimironi.

Itasorinka Pawa oñaagantayitzirori

6 Iro kantzimaitacha, aririka ankinkithatakairi antapashiritaniri, okami-
ithatzi ankinkithatakotiniri yotanitaantsi. Iro kantacha jiroka yotani-
taantsi, tii ojyawo okaatzi jiyotaniwaitashitari isaawijatzi, jiyotaniwait-
ashitari pinkathariyiwitachari iroñaaka. Tima iiro ikantaitatyaani jirikaiti.
7 Añа jiroka yotanitaantsi nokinkithatakotziri naaka, tii jiyotakopiroitziro
pairani. Okimiwaitakawo jimanaitatyiiromi. Irootaki ikowitataikari Pawa,
ari onkantya añaantaiyaawori paata jowaniinkawo.
8 Jirikaiti pinkathariwitachari iroñaaka, tikaatsi apaani yotakopirotironi
jiroka yotanitaantsi. Ari jiyotakiromi, iiromi ipaikakotakaantzirimi
Awinkathariti, otzimimopirotziri jowaniinkawo.
9 Iro kantzimaitacha, iro josankinatakoitsitakari pairani, ikantaitaki:
Okaatzi ikajyaakaakiniriri Pawa itakoyitaariri irirori,
Anaapirotziro jokitapiintaitari, ikimapiintaitziri,
Anaapirotziro okaatzi añaampiyakari.
10 Irooma aakaiti, jotyaantakairi Itasorinka Pawa jiyotakaantairori. Ari
ikantari Tasorintsinkantsi, jiyotakaapirotairi Pawa.
11 Tima tikaatsi matironi jiyotiniri ikinkishiritani pashini atziri, apaniroini
jiyotziro ishiriki irirori. Ari ikimitari iijatzi Pawa, tikaatsi yotinirini ikink-
ishiritani, añа apaniroini jiyotziro irirori ishiriki. Jirika Tasorintsinkantsi,
ishiri Pawa jinatzi.
12 Irootaki Pawa inampishiritakaantairiri Itasorinka ashiriki, ayopirotan-
taiyaawori ikajyaakaakairi aakaiti akimisantairi. Iro kaari kantaajaitatsini
jiyotairo isaawijatziiti,
13 yotaantapiintakirori jiyotashiwaitari irirori. Añа okaatzi akinkithatako-
tairi aakaiti iro jiyotakairi Tasorintsinkantsi. Irootaki akinkithatakaayi-
tairiri antapashiritaniri okantakotajaanta ashiri.
14 Iriima kaari antapashiritaniri, tii ikimisantziro iriroriiti
jiyotakaantawitakari Tasorintsinkantsi, añа okimitzimowaitakari
masontzishirinkantsi. Tii okantaajaitzi jiyotakotairo irirori, tiira
inampishiritantari Tasorintsinkantsi yotakaantatsiri.
15 Irooma aakaiti antapashiritaniri, aritaki ayotajaantairo maawoni oiy-
itarika. Ari okantari, okantawitaka tii ikimathayitai isaawijatziiti tsika
akantayitanaa aakaiti.
16 Irootaki josankinatakotsitaikari jaka, kantatsiri:
¿Tzimatsima iitya yotakopirotairini ikinkishiritani Awinkathariti?
¿Tzimatsima iitya matirini jiyotairi?

Irooma aakaiti, jiyotakaayitairo okantakota ikinkishiritani Cristo.

3

Antawaitanainiriri Pawa

1 Iyikiiti, tiitya nimataajaitiro nonkinkithatakaayitimi nokimitairi nokinkithatakairi antapashiritaniri. Aña kimiwaitakimi owakiraa pitanatyaawo pawintaiyaari Cristo. Kimiwaitakimi iiniro piinchaanikiti,

2 iiniromi ithotaayiitzimi, tikira ipaitzimiroota tatsinaayitatsiri owanawontsi. Tima tii okantzi pinkimathatairo niyotaawitzimiri, iiniro pikantayita irojatzi iroñaaka.

3 Tikiraata pantapashiritziita. Piñaanaminthatawakaayita pikisakonintawaita. ¿Kaarima jiroka imayitapiintakiri isaawijatziiti?

4 Tima tzimayitatsi janta, kantatsiri: “Nokimisantziri Pablo”. Pashini kantayitatsi: “Nokimisantziri naaka Apolos”. ¿Kaarima jiroka kimitakawori iñaanaminthatawaka isaawijatziiti?

5 ¿Iitama naaka? ¿Iitama Apolos? Naakamachiini apitiroiti jompiratani Pawa, jotyaantakina nonkinkithatakaayitaimi pinkimisantantaiyaari iirokaiti.

6 Tima naaka jojyakaawintaitaki pankitaintsiri. Iriima Apolos iri jojyakaawintaitakiri oyaatapaakinari ithamaitakotziro nopankitakiri. Iriima Pawa iri matajaantakirori jantapatakaapaakiro pankirintsi.

7 Tii jiñaapirotajaanta pankitakirori, ari ikimitari thamaitakotakirori. Aña iri ñaapirotajaantachari Pawa, antapashiritakaayitaimiri.

8 Kimiwaitaka intzimirika jantawaitakaitani. Jotyaantaitakiri impankiwaiti, jotyaantaitaki pashini inthamaitakotiro. Apa impinamachiitairi okaatzi jantawaimachiitaki, joipiyaitairi inampiki, tima tii ikowapirotajaanta iriroriiti.

9 Ari nokanta naakaiti, kimitawaitaka naakami antawaitziniriri Pawa. Irooma iirokaiti, pikimiwaitakawo iiroka pankirintsimashi. Pikimiwaitakawo iijatzi iirokaiti, iirokami pankotsi.

10 Naaka kimiwaitakariri yotzirori jiwitsikiro. Naaka itakaantanakawori niwitsikakiro pankotsi, iri Pawa nishironkatakinari nitantanakawori niwitsikiro. Ipoña ipokapaaki pashini thonkatironi jiwitsikiro. Iro kantacha ontzimatyii jamatsinkawintyaawo inthonkantyaawori kamiitha.

11 Iriitaki Jesucristo ojyakawori itapiintawori jaayiitziri jiwitsikaitantawori pankotsi. Iiro okantzi ontzimi poyaatyaarini.

12 Aririka jowaitakiro itapiintawori, kantatsi iroñaaka inthonkaitairo pankotsi. Jiwitsikaitantyaawo oro, kiriiki, mapipaini poriryaayitatsiri. Ari onkantaki iijatzi jiwitsikaitantyaawo inchakota, tsipanapaini.

13 Iro kantacha, aririka ontaiya pankotsitatsiri, ari jiñaitiro iitarika jiwitsikantaitakawori pankotsiyitatsiri.

14 Okimitatya, iroomi jiwitsikaitantya mapipaini, iiro apirota ontaayitya, imapiro okisonitaki okaatzi jiwitsikaitantakari. Ojyiki ipinapiroitakiri witsikakirori pankotsi. Ari inkimitaitiri iijatzi jojyakaawintaitakiri witsikiro pankotsi, impinapiroitairi iijatzi.

15 Irooma, tzimatsirika witsikantakawori pankotsi kaari jyinkaatsini ontaiya, kapichi ipinaitairi jirika. Ari inkimitaitiri iijatzi jojyakaawintaitakiri witsikakirori jiroka pankotsi, kapichi inkantaiya jawijakoshiritantaiyaari, jojyakotaiyaari awijakotatsiri intaawityaami.

16 ¿Tiima piyotaiyini iirokaiti, iirokataki ojyakaawintari pankotsi? Kimiwaitakimi iiroka itasorintsipankoti Pawa, iirokataki inampishiritanta Tasorintsinkantsi.

17 Aririka intzimi owaaripirotirini ojyakaawintari itasorintsipankoti Pawa, ari jowaaripirotairi Pawa irirori, tima tasorintsi inatzi ipanko. Ari okanta jojyakaawintaitzimi iijatzi iirokaiti.

18 Paamaiya jamatawiitzimikari. Kimitaka tzimayitatsi janta kantatsiri: “Yotaniri ninatzi”. Añairo kamiithawitachari inkinkishiritakopirotairomi okaatzi kimitzimowitakariri isaawijatzi masontzishirinkantsi inatzi. Tima jiroka, irootaki kantakaiyaawoni jiyotanitantaiyaari.

19 Tima Pawa tii opantzimotari okaatzi ikimitakaantakiri isaawijatziiti yotanitaantsi inatzi. Irootaki josankinatakoitakiri pairani, ikantaitaki:

Iri Pawa oirikayitakiriri yotaniwaitashitachari, jiyoshirinkakiini.

20 Josankinaitaki iijatzi kantatsiri:

Jiyotsitakawo Pawa ikinkishiriwaitari yotaniwaitaniri.

21 Irootaki, iiro jasagaawintantawo atziriiti okaatzi jiyomachiiwitari iriroriiti. Irooma iirokaiti, aritaki onkantaki piyotakoyitairo maawoni:

22 Okaatzi niyotaayitakimiri naaka, jiyotaayitakimiri Apolos, jiyotaayitakimiri Pedro, okantakota kipatsijato, añaaamintotsi, kaamanitaantsi, awijayitatsiri iroñaaka, awijayitatsini paata. Aritaki onkantaki piyotakoyitairo iirokaiti maawoni jiroka, kimiwaitaka iirokami ashityaawonimi maawoni,* 23 tima iirokaiti jashiyitaa Cristo, iriima Cristo jashitari irirori Pawa.

4

Jantawairi Otyaantapiroriiti

1 Ari okantari, ontzimatyii inkimitakaantaitina jompiratani Cristo, naakaiti jowaki niyotaantairo kaari jiyotakowiita pairani.

2 Iro kantacha itzimirika jowaitakiri jantayitairo oityaarika, ontzimatyii intyaaryoowintairo jimatantaiyaawori kamiithaini.

3 Niyotzi naaka pimonkatziyatyaanari nokaataiyini. Tikaatsi oitzimotina pikowirika paminakotinawo nantakirorika kamiithaini. Tikaatsi oitzimotaajaitina inkowirika jaminakotinawo jiwayitatsiri nampitsiki. Tima tii nokinkishiritapiintawo naaka nimonkatziyaari nokaataiyini.

4 Aririka niyakawintyaami naaka, kimitakatya tii otzimimotaajaitana nokinakaashitani. Iro kantacha tii naaka yakawintawaitachani, añairiitaki Awinkathariti aminakopirotainani tzimatsirika.

5 Irootaki iiro pimatantawo iirokaiti pimonkatziyayitairi iityaarika. Añairi Awinkathariti aminakoyitairini maawoni impiyapaititakirika. Iriitaki oñaagantapaironi okaatzi antayitakiri manaantsikiini. Ari joñaagantapairo iijatzi okaatzi akinkishiriwitari antayitirimi. Ari inkantaiyaari Awinkathariti thaamintawintaini paata.

6 Okaatzi nokinkithatakotakimiri jaka, nojyakaawintatya naaka notsipatakari Apolos. Iro nokantantzimirori onkantya poisokirotantyaawori Osankinarintsipirori, tima irootaki ikantaitapiintakiri: “Iiro powanaapirotziro osankinatainchari”. Aritaima powajyaantairo pimonkatziyapiintakina, pasagaawintapiintakina pinkantaiyini, “Iri anairiri pashini”.

7 Pikantayitaki ¿Piñaajaantakima panaakoyitairi pashiniiti? ¿Piyotashitakawoma apaniroini kaari jiyotaitzimi? ¿Iitakama pasagaawintantari pikimitakaanta apaniroini piyotanitashita?

* **3:22** Jiitaitziri jaka “Pedro”, irijatzi jiitaitziri “Cefas”.

8 Pasagaawintaiyakani iirokaiti pikimitakotakari pinkathariiti, ajyaagantaniriiti, aashiryaaniintawaitziri jowanawo. Kimiwaitakimi tii niyotaayitzimi naakaiti. Onkamintha pimpinkatharipirowintantimi, ari onkantya nontsipatantimini tsika pipinkathariwintantzi.
9 Otyaantapirori ninatzi naakaiti tii nokimitaajaitari pinkathariiti, tii noñaapirotaiya. Añа ikimiwaitakawo iroñaaka jowamaakaantakinami Pawa, maawoni jaminakowintaitakina tsika ikantaitakina jowamaitana, jaminakoyitakina atziriiti iijatzi maninkariiti.
10 Ikinkishiritakoitakina tii opantina nokinkithatakotziri Cristo. Irooma iirokaiti pikinkishiritakota yotaniri pinayitatzi pikinkithatakotairi irirori. Irooma naakaiti ikinkishiritakoitakina tii naawiyashiripirowainitzi. Irooma iirokaiti ikinkishiritakoitzimi aawiyashiriwaitaniri pinatzi. Owanaa ipinkathaitakimi iirokaiti, irooma naakaiti, tiimachiini.
11 Iikiro niyaatatzi noñaashiwaitakawo, irojatzi nokantziro iroñaaka, notajyaaniintawaitzi, nomiriniintawaitzi, thonkatakotakina, jowatsinaawaitaitakina, tii ontzimimotina nopanko,
12 ojyiki nantawaitaki, naakajaantaki antawaiwintacha. Itzimirika kisaniintawaitanari, nonishironkayitziri naakaiti. Aririka jowatsinawaitakina, amawi nokantaiyani.
13 Aririka inkawiyawaitaitina, naminaminayitziro notsimaryaakaayitairi. Ikimitakaantakina tii opantana, kaagashimi ninayiti. Iiniro ikantaitana irojatzi iroñaaka.
14 Tii iro nosankinatantawori jiroka nokowi nowaañaayitimi, añа nokowatzi nonkaminaayitimi, nokimitakotari iwaapatiitari ikaminairi jitakotani itomi.
15 Kimitaka tzimawitaka ojyikipiroriiti kowawitainchari jiyotaimi iirokaiti, iro kantacha tii niyotzi tzimawitakarika kowawitainchani jaapatziyaimi jojyariri iwaapatiitari. Irootaki nojyakaawintakiri naaka, kimiwaitaka iriimi Jesucristo matakaakinawoni nojyakotyaari naakami piwaapatitari, nokinkithatakaapaakimiro pairani Kamiithari Ñaantsi.*
16 Irootaki nosankinatantzimirori jiroka: Pinkimitakotaiyaanawo naaka.
17 Irootaki notyaantantakimiriri iroñaaka Timoteo, nokimitakaantziri iijatzi iriimi nitakotani notomi, iriitaki tyaaryoowintakiriri Awinkathariti. Iriitaki kinkishiritakaapaimironi tsika ikantakaakina Cristo, tsika nokanta niyotaayitairi kimisantzinkariiti tsikarika isaikayitzi.
18 Tzimatsi pikaataiyirini janta ñaapirowaitachari, ikowaiyini pinkimisantiri irirori. Iñaajaantzi iiro napiitairo nariitaimi.
19 Iro kantacha thaankipaiti nompiyitapaatya, iriirika Pawa kowaintsini. Ari onkantya noñaantyaawori imapirorika jaawiyashiriwainitzi ikaatzi ñaapirowaitainchari janta. Aamaashitya jiñaawaiminthawaitashitaka.
20 Ikaatzi ipinkatharipirotakairi Pawa, iriitaki oñaagantironi jaawiyashiriwainitzi. Tii jiñaawaiminthatashita.
21 ¿Arima inimotakimi nariitaimi nowasankitaawaitapaakimi? Añа iro pinkowataiki nonishironkatapaimi, iiro noshintsiwintawaitapaakimi.

5

Jiyakawintaitziri antayitzirori kaaripiroyitatsiri

1 Tima nokimakowintaki tzimatsi janta pikaatziri, imayimpiriwaitaki. Jimatataikiro kaaripirokitatsiri kaari ikimakoitzi jantayitiro kaari kimisantatsini. Tima ipaantawaitawo inaanathoriti, iinantari iwaapati.

* **4:15** Kantakotachari jaka “ojyikipiroriiti”, ikaatzi 10,000.

2 ¿Iitama piñaashitantariri pikaatziri janta matakirori jiroka? Tiitya
powashiritakotyaari piñaakiri jantakiro. Aña iro kamiithawitacha pomishi-
towakaantirimi jirika shirampari.
3 Okantawitaka tii nosaikimotzimi pinampiki, iro kantacha nokinkishiri-
takotapiintakimi kimiwaitaka ari ankaatimi asaiki janta. Irootaki pinkim-
itakaantantyaawori iroñaaka ari ankaati janta, niyakawintakiri jirika shi-
rampari.
4 Ontzimatyii papatotaiya, pimpairyiiri Awinkathariti Jesús, pinkimi-
takaantiromi aririka nonkaatajaantimi janta. Pimatiro iroñaaka okaatzi
ikantakimiri Awinkathariti,
5 pomishitowiri shirampari, jowasankitaawaitiriita Satanás.
Aamaashitya aritaki onkantai jawijakoshiritai paata impiyairika
Awinkathariti Jesús.
6 Tii opantawo pasagaawintawaitya. ¿Tiima piyotziro okaatzi ikan-
taitakiri: “Kapichiini inawitaka shiniyakairori tanta, iro kantacha os-
hiniyakairo maawoni tantapatha?”
7 Pinkimitakaantairo iiroka posokatyiiromi shiniyapathatakairori tanta,
pojyiyitairo kamiitha. Irootaki pimayitiri, pomishitowiri matapiintakirori
kaaripiroyitatsiri, iiro jantitaantawo. Aña ontzimatyii pinkimitaiyaawo
tanta kaari shiniyatsini, jowapiintaitari joimoshirinkaitziro kitiijyiri
“Anankoryaantsi”. Tima ikamawintayitakai Cristo jojyakaawintari oijya
jowaitari joimoshirinkaitziro Anankoryaantsi.
8 Iro amatantaiyaawori okaatzi jojyakaawintayiitakiri. Ontzimatyii
owajyaantairo kowiinkatatsiri, kaaripirotatsiri, ojyakaawintakari
shiniyakairori tanta. Aña ontzimatyii ankamiithashiritai, añaawaitairo
tyaaryootatsiri, ojyakaawintakari tanta kaari shiniyatsini.
9 Aritaki nosankinatsitakimi pairani, nokantakimi: “Iiro paap-
atziyaminthatari matapiintakirori kaaripiroyitatsiri”.
10 Nokantayitakimiro jiroka, tii iri nonkantakoti kaari kimisantayi-
tatsini, antayitzirori kaaripiroyitatsiri, jyampitsiwaitaniri, amatawitaniri,
pinkathatashiwaitariri ojyakaawontsi. Iri nonkantakoyitimi, iirotya okan-
taajaitaimi pisaikayiti kipatsiki.
11 Iri nokantakotzi iitashiminthawaitachari “Iyikiiti”. Iriiyitaki iiro paap-
atziyaminthatari, iriirika matapiintakironi kaaripiroyitatsiri, jyampitsiwai-
taniri, ipinkathatashiwaitakari ojyakaawontsi, ikawiyantawaitaki, ishinki-
waitapiinta, jamatawitantapiintaki. Tii aritaajaitzi patyooyitairi jirikaiti.
12 Tikaatsi owayitaini aakaiti iyakawintairi kaari kimisantatsini. Iro
kamiithatatsi iyakawintairi akaatapiintairi akimisantzi, jantayitirorika
kaaripiroyitatsiri.
13 Irootaki pookantyaariri jirika shirampari matapiintakirori jiroka
kaaripirori. Iriima Pawa iri aminakoyitairini kaari kimisantayitatsini.

6

Tii okamiithatzi jaminakotairo amaamanitawakaani kaari kimisantatsini

1 Aririka pimaamanitawakaiya pikaatzi pikimisantzi, tii okamiithatzi
piyaati jaminakotimiro jiwayitatsiri nampitsiki, kaari kimisantatsini. Aña
iro kamiithatatsi piyaatashitawakaiya pikaataiyini pikitishiritai.
2 ¿Tiima piyotaiyini iirokataki aminakoyitairini paata maawoni isaawi-
jatziiti? ¿Iiroma pimatziro piwitsikayitiro pomirintsitzimoyitzimiri kapichi-
ini iirokaiti?
3 Tima aakataki aminakoyitairini iijatzi maninkariiti. ¿Iiroma okantzi
aminakotantiro okaatzi añaakotantayitziri iroñaaka?

4 ¿Iitama pishinitantariri jaminakoyitaimi kaari pikaatapiintziri papatowintari Pawa?
5 Aña ontzimatyii pinkaaniwintakotyaawo jiroka. ¿Tikaatsima yotaniri pikaataiyini, witsikimironi?
6 Aña jiroka pikantapiintaka, piyaatashiyitakiri jiwari kaari kimisantatsini, pikowakotakiri jiwitsikayitimiro pimaamanitawakaa, okantawitaka pikantawakaapiinta “iyikiiti”.
7 Iro oñaagantzirori iinirotatsi pikinashiwaita, piyakawintawaitakiri pikaataiyini janta. ¿Iitama kaari pamawitantawo inkawiyawaitaitimi, jamatawiwaitaitimi?
8 Iro pimayitirimi jiroka. Aña iirokataiyakini kantzimoniintawakaacha, pamatawitawakaiyani pikantawakaawita “iyikiiti”.
9 ¿Tiima piyotaiyini, iiro jiñaitairo paata impinkathariwintairi Pawa ikaatzi kaaripiroyitatsiri? Paamaakowintaiya, otzimikari pikinakaashitani. Ari inkantaitiri antapiintakirori kaaripiroyitatsiri, pinkathayitakiriri ojyakaawontsi, mayimpiriiti, paantawakaayitachari ishiramparikiiniki,
10 koshintzipaini, jyampitsiwaitaniri, shinkiryaantzi, kawiyantaniri, amatawitantaniri. Iiro jiñaayitairo impinkathariwintairi Pawa jirikaiti.
11 Pairani, ari pikantawitakari iirokaiti. Irooma iroñaaka okimiwaitakawo inkiwayiitaimi, ikitishiritakaitaimi, jotampatzikashiriyiitaimi, tima pipairyaapiintairi Awinkathariti Jesucristo. Iriitaki Tasorintsinkantsi kantakaayitaimini.

Pimpinkathatantaiyaari Pawa, tsikarika oiyita pantayitairi

12 Tzimatsi kantayitatsiri: “Ishinitaitanawo nantayitiro tsikarika oitya”. Iro kantacha tii opantawo maawoni jantayiitiro. Aritaki okantawita, ishiniyiitairo antayitiro tsikarika oitya. Iro kantacha tii akowataitziro aakowintyaawo oityaarika ishiniyiitairi.
13 Tzimatsi kantayitatsiri iijatzi: “Iro otzimantari owanawontsi inimonintawaitantairi amotziki. Iro otzimantari amotzi, ankimaniintapirowaityaawo owanawontsi”. Ari okantawitari, iro kantacha Pawa japitiroryaayitairo jiroka, japirotairo. Irootaki iiro pikantawaitashitanta iiroka: “Iro otzimantari awatha añaathatawakaantyaari”. Tii ari onkantya. Aña iro otzimantari awatha ampinkathatantaiyaari Awinkathariti. Iro itzimantari Awinkathariti animotakaantaiyaariri awatha.
14 Tima Pawa, iiro japirotajaantairo awatha, aña ari jowiriintai, joñaagantayitairo ishintsinka, ankimitaiyaari ipiriintaa pairani irirori Awinkathariti.
15 ¿Tiima piyotaiyini iri Cristo ashitaawori piwatha? ¿Kantatsima aapithatairi jashitaari irirori, ashiniwaitairo awatha amayimpiriwaitantyaawo? ¡Tii ari onkantya!
16 ¿Tiima piyotaiyini ikaatzi mayimpiriwaitatsiri, kimiwaitaka iwathatanaatyaawomi jiroka, apaani ikantanaa iwathaki? Iro okantziri josankinaitakiri:

Apaani inkantaiya iwathaki jaawakaanaa.

17 Iriima tsipatanaariri Awinkathariti, iwathashiritanaatyaari, kimitawaitaka apaani ikantakaanaari.
18 Ontzimatyii pishiyapithatiro mayimpiritaantsi. Okaatzi kantashiwaitachari kaaripirori jantaitziri, kaari atziri owashironkaachani irirori, pashini atziri jowashironkaawaitaki. Irooma jimayimpiritaki, iri owashironkaawaitaincha apaniroini iwathaki.

19 ¿Tiima piyotaiyini iro piwatha ojyakawori pankotsi isaikantari Tasor-
intsinkantsi? Iri Pawa ompirayitzimiri. Tii iiroka añaashiwaitachani
apaniroini,
20 añа iri Pawa pinakowintapirotaimiri okantantaari jashitaimi. Irootaki
pimpinkathatantaiyaariri Pawa ontzimirika pantayitairi, pikinkishiritairi
iijatzi.

7

Imaamanitawakaiya aawakaachari

1 Iroñaaka nakimiro okaatzi posampitanari posankinariki: Iro kamiithaw-
itacha iiro otzimimi iina shirampari.
2 Iro kantacha, ontzimatyii piinayitaiya, pimayimpiritzikari. Ari onkimi-
taiyaari iijatzi tsinaniiti, ontzimatyii oimintayitaiya.
3 Ari okamiithatziri piñaawakaapiintaiya paawakaayita.
4 Okaatzi iinantaitari, tii apaniroini ashitaawo owatha, añа irijatzi
ashitaawo oimintari. Ari okimitari iijatzi, ikaatzi jiimintaitari, tii apaniroini
jashitaawo iwatha, añа irojatzi ashitaawo iinantakari.
5 Irootaki, tii okantanta poshitaawintyaawo piñaawakaapiintaiya
paawakaayita. Iro kantacha, kantatsi pinkinkithawaitawakaiya
pintziwintantyaawori pamanamanaatani. Impoña pitanaiyaawo
piñaawakaanaiya, ari onkantya iiro jowapithaantzimi Satanás, tima tii
piñaakotanita iirokaiti.
6 Irootaki jiroka noshinitantziri, tiimaita noshintsiwintantzi maawoni
jimonkaataitiro jirokapaini.
7 Añа nokowawitatya naaka maawoni shirampariiti inkimitakotaiyaana-
womi tsika nokanta naaka. Iro kantacha iiro imata jiroka. Tima Pawa
jinashitakawo itasonkawintayitakai maawoni aakaiti. Ari ikanta Pawa
itasonkawintakiri ikaatzi kaari tzimatsini itsipatari, iriima pashinipaini
ontzimayiti itsipatari.
8 Nokantziri mainariiti: Iro kamiithatatsi pisaikashiwaitaiya iiro otzimi
pitsipatari, nokimita naaka. Irojatzi nokantsitariri ikaatzi kamayitatsiri
itsipatari.
9 Irooma tiirika pimatziro piñaakotanitya, ontzimatyii pintsipayitaiya.
Tima iro kamiithatatsi pintsipataiya, ari onkantya iiro piñaantawo ayi-
mawaitimi.
10 Okaatzi jiinantaitakari, aawakagainchari, nokantziro: Tii okamiithatzi
pookawakaiya. Tii naaka kantironi jiroka, añа iriitaki Awinkathariti.
11 Aririka pookawakaiya, iro kamiithatatsi pisaikawaiti apaniroini iiro
pitsipataa. Irooma iirorika, kantatsi pimpiyashitairi piimipirori. Iirokaiti
jiimitaitari, tii okantzi pookayitiro piinatakari.
12 Nokantziri pashiniiti: Iyikiiti, tzimatsirika piinantari kaari kimisan-
tatsini, ontzimatyii poisokirotyaawo, aapatziyakotimirorika iroori. Ari
nokantziri naaka, tii iri Awinkathariti shintsiwintimini.
13 Ari okimitsitari tsinani oimintariri kaari kimisantatsini, ontzimatyii
oisokirotyaari irirori, jaapatziyakotaworika.
14 Okantawitaka tii ikimisantzinkaritzi oimi, itasorintsishiritakaitairi
irirori, okantakaantakiro iina. Ari ikimitsitari shirampari kimisantaniri,
iinantawori kaari kimisantatsini, itasorintsishiritakaitairo iroori, ikan-
takaantakiro oimi. Irooma aririka jookawakaatya, kimitaka iiro jawi-
jakoshiritai jowaiyani. Irooma itsipatawakaa, itasorintsishiritakairi iijatzi
jowaiyani.

15 Iro kantzimaitacha, inkowirika jookawakaiya kaari kimisantatsini, kantatsi jimatiro. Tikaatsimaita shintsiwintirini iiro jookawakaa, akantayitairi “Iyikiiti”, iijatzi “Chookiiti”, aayitziriri kaari kimisantatsini. Irooma kantatsirika aapatziyawakaiya kamiithaini, iro ikowiri Pawa.

16 Iiroka iinantaitari, tii piyotzi iirokataki kantakaantironi jawijakoshiritantaiyaari piimi. Iiroka jiimintaitari, tii piyotzi iirokataki kantakaantironi awijakoshiritantaiyaari piina.

17 Ari okantari. Tsika akanta asaikayitzi, iiro athaatyaawintziro owashiñairo tsika akantapiinta. Iro ikowakairi Awinkathariti, tima ari akantayitsitari ikaimashiritantairi Pawa. Irootaki nokantantapiintakiri naaka jantaitiro nariitari kimisantzinkariiti tsikarika japatotaiyani.

18 Thami ojyakaawintawakiri shirampari totamishitainchari, jashi jowatyiiro tsika ikantaka. Tiirika itomishitaanita jitantanakawori ikimisantantaari, tikaatsi oitya intomishitaanitantyaari iroñaaka.

19 Tikaatsi oitya aakarika totamishitaaniri, tiirika atomishitaanita. Iro kowapirotachari antayitairo ikantairi Pawa amayitairo.

20 Ari ankantaiyaari maawoni, iiro athaatyaawintashitawo owashiñairo tsikarika akantayita owakiraa ikaimashiriyitantairi Pawa.

21 Ari okimitari iijatzi. Iirokarika ompirataari ikaimashiritantakimiri Pawa, iiro okantzimoshiriwaitzimi. Irooma aririka jowapithaashitimi ompiratzimiri pishitowai, pimatiro.

22 Ikaatzi ompirataari ikaimashiritairi Awinkathariti, inkinkishiritya isaikakaashiwaitaari. Ikaatzi kaari jompiraitari ikaimashiritantaariri, okimiwaitaawo jompiratanimi Cristo jinatzi.

23 Tima Pawa pinakowintapirotaimiri jashitantaimiri, iro kamiithatatsi iiro pikimitakotari ompirataari, ishintsiwintawaitaitziri jimonkaatiro ikowakaashitariri pashini atziri.

24 Iyikiiti, ontzimatyii maawoni iiro athaatyaawaitzi tsika akantayita ikaimashiritantairi Pawa atsipashiritantaariri.

25 Iroñaaka nakayitiri osampitakowintzirori mainawoiti. Tii otzimi ikantakaantairi Awinkathariti okantakota jiroka, iro kantacha nonkantimiro nokinkishiritari naaka. Iri Awinkathariti nishironkatakinari okanta pawintaantanari naaka.

26 Jiroka okaatzi nokinkishiritari: Tima asaikimotatziiro jashironkaapaititaita, pashi powayitairo tsika pikantayita pisaikai iroñaaka.

27 Thami ojyakaawintawakiro, otzimirika iiroka piina, iiro okantzi pookiro. Tiirika otzimi piina, iiro paminaminatzi pintsipatya.

28 Irooma aririka pintsipatatya, tii pantziro kaaripirori. Ari okimitsitari aririka ontsipatya mainawo ikamitantaitakiri aantyaariri shirampari, tii antziro kaaripirori. Iro kantacha ikaatzi aawakaayitachari, aritaki jiñaayitaki pomirintsitzimotyaarini. Apa nokantashitzimi naaka onkantya iiro piñaantayitawo pomirintsitzimowaitimini iirokaiti.

29 Iyikiiti, kimitaka irootaintsi imonkaapaititya. Itanatyaawo iroñaaka, ikaatzi tzimatsiri iinaiti, ontzimatyii inkimitakaantairo tiirikami otzimayitzi.

30 Ikaatzi iraawaiyitachari, ontzimatyii inkimitakaantairo tikaatsi oitya jiraawaitantyaari. Ikaatzi kimoshiriwaiyitatsiri, ontzimatyii inkimitakaantairo tikaatsi oitya inkimoshiriwaitantyaari. Ikaatzi amanantayitatsiri oiyitarika, ontzimatyii inkimitakaantairo tii iri ashiyityaawoni.

31 Itzimirika otzimimoyitziri oiyitarika jaka, ontzimatyii inkimitakaantairo, tii opantapirotawo. Tima irootaintsi ompiyashiwaitaiya okaatzi tzimayitatsiri kipatsiki, okaatzi antapiintayiwitakari.

32 Irootaki nokowakotaimiri iirokaiti iiro pikinkishiritakowaitantawo maawoni jiroka. Ikaatzi kaari tsipayitachani, inkamaityaawo jantanairo ikowiri Awinkathariti, jinimotakaantyaariri.

33 Iriima ikaatzi aawakagainchari, ontzimatyii jinimotakaayitairo itsipatari, ontzimatyii inkinkishiritakotapiintairo tzimayitatsiri jaka kipatsiki.

34 Ñaakiro, apiti onkantya joshiritakotapiintaiyaari. Ari okimitsitari iijatzi tsinani kaari tsipatachani, iijatzi mainawo, kantatsi onkamaityaawo ikowiri Awinkathariti, tsikarika oiyitari antayitziri iijatzi okinkishiriyitari. Irooma okaatzi tsipayitainchari, ontzimatyii inimotakairi oimi, onkinkishiritakotairo iijatzi tzimayitatsiri jaka kipatsiki.

35 Tii noshintsiwintatyiimi nokantayitzimirori jiroka. Añairo kamiithatatsi nonkantayitimiro nominthatakaantimiri pantayitairo kamiithatzimotimini, ari onkantya pinkamaipirotantyaariri Awinkathariti.

36 Tzimatsirika ashityaawoni mainawo antawokitaintsiri, jiñaakirorika kamiithatatsi ontsipatya, kantatsi jimatiro, tii okaaripirotzi. Aawakaawaitya.*

37 Iriima ashitawori mainawo, kaari kowatsini ontsipatya, kamiithataki iijatzi okaatzi jantakiri, iro ikowakiri jantiri irirori.

38 Ari okantari. Aririka aawakaatya mainawo, jantakiro kamiithari jirika. Irooma iirorika itsipatakaawo, jantakiro kamiithapirotatsiri.

39 Jiinantaitarí, okowapirotatya ontsipatapiintyaari oimi iinta aawakaa. Irooma aririka inkamimotakiro, osaikashiwaitaa iroori, kantatsi agai pashini oimi, iro kantacha ontzimatyii inkimisantzinkariti iijatzi irirori.

40 Iro kantacha tzimatsi nokinkishiritari naaka, ari onkimoshiripirotiri jiroka osaikashiwaitaiya, iirorika agai pashini. Kimitaka Itasorinka Pawa ñaawaitakaanawori jiroka.

8

Owanawontsi jashitakagaitariri ojyakaawontsi

1 Iroñaaka nakayitiri osampitakowintzirori owanawontsi jashitakaitariri ojyakaawontsi. Tzimatsi oiyita ayotakotzirori jirokapaini, kaari jiyoyitzi pashini kimisantzinkariiti, ari onkantakimi asagaawintzimotyaari. Iiro amatziro jiroka, añairo kamiithatatsi atakoyitaiyaari jirikaiti, aminaminayitairo anthaamintashiritakaiyaari.

2 Ari okanta, tzimatsi asagaawintawaitachari, kantatsiri: “Naaka yopirotaniri”. Tikiraamaita jiyotanita ikaatzi kantayitatsiri.

3 Iriima Pawa jiyoyitziri irirori ikaatzi itakotaariri.

4 Nakawakiri osampitakowintzirori owanawontsi jashitakaitariri ojyakaawontsi. Tima ayotaiyini aakaiti iitarika ikantaitziri ojyakaawontsi, tii otzimaajaitzi jañaantari. Tii itzimayitzi pashini pawatatsini, añaapaani ikanta Pawapirori.

5 Niyotzi tzimayitatsi jaka kipatsiki ojyakaawontsi iwawanitashiitari, ikaatzi tzimayitatsiri iijatzi inkitiki iwawaniwaitashitakari. Iriitaki jiitashiwaitapiintakari: “pawa”, ikantziri pashini: “nowinkathariti”.

6 Irooma aakaiti, apaani ikanta aitziri “Pawa”. Iriitaki ashitairi, witsikayitakirori maawoni. Iri kantakaawori atzimayitantari. Ari ikimitari iijatzi, apaani aitziri “Nowinkathariti”. Iriitaki Jesucristo, itzimi jiwitsikakaitakiri maawoni. Iri kantakaawori okanta añaantayitaari.

---

* **7:36** Kantakotachari jaka “ashitawori mainawo”, irijatzi kantakotachari kamitantakirori iinatyaawo mainawo.

7 Iro kantacha tzimatsi ojyiki kaari yotakotironi jiroka. Irootaki itzimayitantari amitapiintakawori jashitakaari owanawontsi ojyakaawontsi, jowimaityaawo owanawontsi. Jirikaiti atziriiti, ikaatzi matapiintawitakawori, okantawitaa ikimisantayitai, shipitashiriri ikantayitaka iroñaaka. Aririka jowayitaiyaawo owanawontsi onkimitzimotyaari jantakiro kaaripirori.
8 Iro kantacha tii iro owanawontsi matakaironi jaapatziyantairi Pawa. Ontzimirika owanawontsi apinkapiintani, tii antziro kaaripirori. Aririka antziwaityaawomi jiroka, tii owamiithashiritai iijatzi.
9 Iro kantacha ontzimatyii paamaakowintaiya, potzikashiritzirikari shipitashiririiti, pinkantayiti: "Nosaikashiwaita naaka, kantatsi nowayityaari iitarika".
10 Pinkinkishiritakotiro iita awijatsini jaminimi jirikaiti shipitashiritaniri. Okimitatya jiñiimi poyaawo owanawontsi jashitakaitariri ojyakaawontsi. Okantawitaka pikantapiintawitaka iirokaiti: "Niyotzi naaka, tii otzimi jañaantari ojyakaawontsi", aamaashitya kantatsi jimatanakiro joyaari ririrori.
11 Ari onkantya jirika shipitashiriri, jantantanatyaawori ririrori kaaripirotzimotziriri. Iirokataki kantakaashitatyaawoni. ¿Tiima pikantawitaari "Iyikiiti?" ¿Tiima ikamawintairi ririrori Cristo?
12 Ari pikinakaakiro iiroka pikaaripirotakaakiri jirikaiti. Powatsipirotakiri, pishipitashiripirotakairi. Aña pikaaripirotzimotakiri iijatzi iiroka Cristo.
13 Irootaki nowantapiintariri naaka wathatsi, ari onkantya iiro noitzipinashiritantari ikaatzi nokantayitairi "Iyikiiti".

9

Jimonkaataitiniriri Otyaantapiroriiti

1 ¿Iiroma okantzi nosaikashiwaitya naaka? ¿Kaarima naaka Otyaantapirori ñaajaantakiriri Jesús, Awinkathariti? ¿Kaarima naaka kimisantakagaimiriri Awinkathariti?
2 Kimitaka tzimayitatsi kaari yotinani naaka Otyaantapirori. Irooma iirokaiti piyotaiyini, tima iiroka ikimisantakaayitai Awinkathariti nokinkithatakoyitaimiri, iro oñaagantzirori naakataki Otyaantapirori.
3 Jiroka nonkantiriri ikaatzi kinkithatakowaitanari:
4 ¿Iiroma okantzi intziyaitina naakaiti?
5 ¿Iiroma okantzi ontzimi notsipatari naaka? ¿Iiroma okantzi ontzimi itsipatari kimisantatsiri iijatzi? Aririka ontzimi, ¿iiroma okantzi nontsipatanatyaawo janta pisaikaiyini iirokaiti? Iro jimatapiintakiri pashini Otyaantapiroriiti, iro jimatapiintsitari ikaatzi jirintzitari Awinkathariti, iijatzi Cefas.*
6 Piyotzi iirokaiti iikiro nantawaitatzi naaka, naantyaari nañaantyaari, irojatzi jantziri Bernabé. ¿Apama nokantakaawo naakaiti tii ishiniitina nowajyaantiro nantawairi nonkinkithatakaantayitzi?
7 Pinkinkishiritakotiri tsika ikanta owayiri tzimatsiri ijiwari. ¿Kamiithatatsima impinatiri ijiwari impantyaariri jowanawo? Ari ikimitsitari pankiwaitatsiri, ¿Iiroma okantzi jowaiyaawo iwankiri? Iijatzi ikimitsitari pirawaitachari, ¿iiroma okantzi inintaiyaari ipira?†
8 ¿Pikinkishiritama iirokaiti okaatzi nokantayitakimiri iro jamitamachiitari atziriiti? Aña irojatzi okinkithatakotsitakari Ikantakaantaitani.
9 Tima josankinatsitaka pairani Moisés-ni, kantatsiri:

* **9:5** Ikantayiitziri jaka "Cefas", iriitaki Pedro. † **9:7** Kantakotachari jaka "ipira", iri cabra-paini, jiraitapiintziri itini.

Aririka pantawaitakairi piratsi, iiro itajyaaniintawaitzi.
¿Pikinkishiritama apa piratsi joshiritakotari Pawa ikantantakari?
10 ¡Tii! Aña aakaiti jojyakaawintaki. Irojatzi jojyakaawintsitaitakari ikantaitaki:
Tzimatsirika pankiwaitaniri, otikakiwaitaniri, iro jimatantawori jiroka
onkantya jowantaiyaawori.
11 Ari okimitsitari, naakaiti awintaashiritakaimiri, ¿Iiroma okantzi pimpayitaina nañaantyaari?
12 Iro pantapiintainiriri pashinipaini janta. ¿Iiroma okantzi pimatainawo naakaiti? Tiimaita noshintsiwintapiintzimi nonkantimiro jiroka. Amawi nokantakiro. Tii nokowaiyini nomanonkimi pitanakawo pikimisantairo Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotaimiri Cristo.
13 ¿Tiima piyotaiyini, jowapiintawo Ompiratasorintsitaari tzimagaantatsiri jashitakaitawori tasorintsipankoki? ¿Tiima piyotaiyini ikaatzi piratsi jashitakaitariri Pawa taapirimintotsiki, oshinitaantsitzi jowayityaari Ompiratasorintsitaari?
14 Ari okimitsitari iijatzi okaatzi ikantakaantanari Awinkathariti nokinkithayitairo Kamiithari Ñaantsi, ontzimatyii impinayiitaina nantantyaawori.
15 Tii noshintsiwintzimi pairani nosaikimotantzimiri pimayitinawo. Tii noshintsiwintzimi iijatzi nosankinatantzimiri. Aña iro nokowataiki nonkamimi naaka, tikira itzimanakiita iitya kantatsini: “Tii tyaaryoo inatzi okaatzi jasagaawintawaitakari Pablo”.
16 Tii nasagaawintawaitawo nokinkithatakaayitaimiro Kamiithari Ñaantsi. Aña kimiwaitaka iri Pawa shintsiwintanari nantairo, okantawitaka tii naaka minthatashiwaityaawoni. Iirorika nimatairo jiroka. ¡Inkantamachiitina naaka!
17 Naakami kowashiwaityaawoni nimatiro, ari naminaminatakiromi impinaitina. Aña Pawa owataikinari nimayitairo jiroka.
18 Ari okantaka, tikaatsi iitya noyaawintantyaari pimpinataina iirokaiti. Tima nokimitakaantawo iroomi impinaitinarimi noñiiro nokimoshiritai. Iro nokimoshiritantari iroñaaka tii nokowakotaimiro pimpinatina nokinkithatakaimiro Kamiithari Ñaantsi.
19 Ari nokinakairo nosaikashiwaitantaari, tikaatsi shintsiwintawaitinari impinatina. Naakatajaantaki kimitakaantacha ompirataari. Ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziri.
20 Ari nokantsitawo iijatzi nontsipatyaaririka nojyininkapaini Judámirinka, nimatsitawo okaatzi jamiyitari iriroriiti, ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Irojatzi nimatsitari notsipataari pankinatawori Ikantakaantaitani, nimonkaatziro iijatzi, niyowitaka tikaatsi shintsiwintinani nompankinatyaawo, onkantya jawijakoshiritantaiyaari.
21 Ari okantsitari, aririka nontsipatyaari kaari kimakotaajaitironi Ikantakaantaitani, nokimitakotari iriroriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Tiimaita nopiyathatajaantari Pawa, tima ontzimatyii nimonkaatiro ikantanari Cristo nantiro.
22 Ari okimitsitari, aririka nontsipatyaari shipitashiriwaitaniri, nokimitakotari jantayitziri iriroriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Ari nokimitziri maawoni nashiyitachari atziriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari iriroriiti.
23 Iro nimayitantawori maawoni jiroka onkantya nonkinkithatantyaawori Kamiithari Ñaantsi, onkantya nontsipatantaiyaariri iijatzi naaka, itasonkawintaitakina.

24 ¿Tiima pikinkishiritakotziri monkatziyawakaachari ishiyaiyani onkantya jiñaitantyaariri intzimi ityaawoni jariitya? Apaani inkantya ityaawoni jariitya, iriitaki impinaitairi. Pinkimitaiyaari iirokaiti.
25 Ikaatzi ñaantapiintawori imonkatziyawakaiya, ikimpoyaawainita, jiñaashiwaitawo intzityaawo inintayitziri. Iro jimatantyaawori jiroka onkantya impinaitantyaariri, jamathaitantaityaari shiwithatapo. Iro kantacha sampiyanitatsi jiroka. Irooma aakaiti, okaatzi ojyakaawintachari impinaitairi, iiro othonkanita.
26 Irootaki nojyakaawintantapiintawori okimiwaitawo nojyatyiimi, tii notimpaawaitzi. Nokimitakaantawo noñaashintsiwaityaawo nonkapojanti, aña tii nokapojawaitashitawo tampiyainka.
27 Okaatzi noñaashiwaitakawo notziwintawaitaka, nokimitakaantakawo nompiratatyiiyaawomi nowatha. Irootaki nimatantakawori, iiro ikimitakaantaitantanari jimaitakiri janaitziri, iiro aminaashiwaitanta nokinkithatakaantapiintaki.

10

Ikinkithatakoitziro okaatzi ipinkathatashiitari

1 Iyikiiti, iiro apiyakotziro tsika okanta jiñaayitakiri achariniiti. Iro ipampithatakiri minkori otzishimashiki. Jimontyaayitakawo inkaari, jowiryaataitapaintziniri.
2 Ari joñaagantakiro jawintaashiritakari Moisés-ni, ipampithatakiro minkori, jimontyaakiro inkaari.*
3 Jowaiyakawoni iijatzi achariniiti okaatzi itasonkawintaitakiri.
4 Imiritaiyakawoni jiñaa itasonkawintaitakiri oshitowaatzimotakiri shirantaaki. Tiima iriitajaantaki Cristo tsipashiritakariri, iri oñaagakiriri jiñaa shirantaaki. Iri Cristo kimiwaitakawori jiroka shirantaa.
5 Iro kantacha, tzimatsi ojyiki iriroriiti kaari jinimotakai Pawa, irootaki ikamagaantantakari otzishimashiki.
6 Okaatzi awijaintsiri, tzimatsi ojyakaawintakairi, ari onkantya iiro akimitantari iriroriiti, antiro kaaripirori.
7 Iro iiro okantanta antsipatyaari pashiniiti thaamintashiwaitariri ojyakaawontsi. Tiima irootaki jimayitakiri achariniiti pairani, jiroka ikinkithatakoitakiri:
Isaikaiyini atziri, jowawaitaiyani, jirawaitaiyini.
Ari ikatziyanaka ithaamintashiwaitaiyani.†
8 Ari okimitari iijatzi, tii okantzi antayitiro kaaripirotatsiri. Irojatzi jantayitakiri achariniiti, irootaki jiñaantakawori ikamayitaki kitiijyiriki 23,000 atziri.‡
9 Ari okimitsitakari iijatzi tii okantzi owatsimairi Pawa. Irojatzi jimayitakiri pairani iriroriiti, irootaki jatsikayitantakariri maanki.§
10 Ari okimitsitari iijatzi, tii okamiithatzi asamaniintantawaiti. Irojatzi jimatsitakari. Iro jiñaantayitakawori japirotakiri jiitaitziri "Apirotantaniri".*

* **10:2** Iro jimaitakiri kimitakawori owiinkaataantsi, aririka jowiinkaataitya, joñaagantaitziro tzimatsi jawintaashiritanaari. † **10:7** Okaatzi ikantakoitziri jaka "ithaamintashiwaita", iro jantakiri pairani icharinііti Judá-mirinkaiti jiwitsikaki ojyakaawontsi kimiwaitariri iryaani vaca, iri joimoshirinkawintaiyarini, ipinkathawaitziri ojyakaawontsi. Paminiro iijatzi "Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini" tsika okantakota "Ikantakaantaitani". ‡ **10:8** Paminiro iijatzi "Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini" ikantakota "Balaam". § **10:9** Paminiro iijatzi "Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini" tsika ikantakota "Moisés". * **10:10** Paminiro iijatzi "Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini" tsika ikantakota "Coré".

11 maawoni awijayitaintsiri, irootaki jojyakaawintaitakairi, josankinatakoitakiro onkantya jiyotaantairori iroñaaka aakaiti, tima asaikantaawo othonkimapaititaa kipatsi.
12 Paamaakowintaiya iirokaiti. Iiro pikantawaitzi, “Iiro nimatziro naaka jiroka”, omapokashitzimikari pimatanakiro jiroka.
13 Iro kantacha pinintashiriwaitirorika, pinkinkishiritya tii apaniroini pikantaka iiroka, aña ikitsirinkayitakiro pashini atziriiti. Kinataniri inatzi Pawa, iiro ishinitzimi inintashiritakaapirotimiro kaari pinkitsirinki. Aririka pinintashiriwaiti, iriitajaantaki Pawa oñaayimironi pinkitsirinkantyaawori, onkimiwaitanatyaawo pishiyapithatatyiiromi.

14 Nitakotaniiti, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi, piñaayitiririka pashiniiti ipinkathawaitziri ojyakaawontsi.
15 Iroñaaka tzimatsi nonkantimiri, nonkimitakaantatyiimi yotaniri pinatyiimi nonkantimiro. Pinkinkishiritakotiro.
16 Tima apatotapiintaiyani arawaitaiyini, akinkithashiritakotziro jamanamanaawintakari pairani Cristo, jimiritaiyakarini jiyotaaniiti, ¿Kaarima jiroka withaawakagaantsi, oimoshirinkiri Cristo ikapathainkawintakai? Aririka ampitoryiiro tanta, ¿Kaarima jiroka withaawakagaantsi, oimoshirinkiro iwatha Cristo, akinkishiritakotziro ikamawintakai?
17 Ari okanta, aririka owayityaawo, intzimayiwitatya ojyiki akaataiyini apatotaiyani, maawoni owaiyawoni tanta jiwitsikaitakiri apapathawoini. Ari akantayitaari aakaiti, akimitaawo apapathatatsiri.
18 Ari ikimiyitari iijatzi nojyininkapaini Israel-mirinkaiti, jiwithaawakaayita iijatzi iriroriiti, itaayitairo jashitakaariri Pawa taapirimintotsiki.
19 Irootaki kimiwaitakawori okaatzi jantapiintakiri pashinijatzi atziriiti itaayitziniri iwawaniwaitashitari. ¿Piñaajaantakima nokantatzi añaanitatsi ikaatzi iwawaniwaitashitakari?
20 ¡Tii! Iro kantzimaitacha tzimataitatsi piyari amawinawaitachari, iri ikimitakaantakiri iwawani, iriitaki jashitakaapiintakari owanawontsi. Aña kaari Pawa jashitakaiya owanawontsi. Iro kaari nokowakaayitzimi iirokaiti pintsipatyaari powayitaiyaawo okaatzi jashitakaitariri piyariiti, piwithagaarikari iriroriiti.
21 Aririka pimiritapiintyaawo jashitakaitariri piyari, tii onkamiithati pimirityaawo amiritapiintari akinkishiritakotziri Awinkathariti. Ari okimitsitari, powapiintyaaworika jashitakaitariri piyari, tii okamiithatzi poyaawo owapiintari akinkishiritakotziri Awinkathariti.
22 ¿Akowatziima owatsimairi Awinkathariti? ¿Anairima otzimi irirori ishintsinka?

¿Notzikashiriwaitantima ipinkathataitziri Pawa?

23 Jiroka ikantaitzi: “Ishiniitanawo nantayitiro oiyitarika”. Iro kantacha tii opantawo jantaitiro maawoni. Aritaki okantawitaka, ishiniitairo antayitiro oiyitarika. Iro kantacha tzimayitatsi antayitziri kaari minthatakaiyaarini pashinipaini jantayitairo kamiithari.
24 Tii okamiithatzi iro ankinkishiritakowaiti akowayitziri aakaiti, aña iro kamiithatatsi añaashintsiwintaiyaawo kamiithatzimotirini pashinipaini.
25 Aririka pamananti wathatsi, iiro posampitakowintawaitziri, pinkanti: “¿Ipoñaatyaama wathatsi itagaitziniri ojyakaawontsi?” Aña pamanantiri, poyaari.
26 Tima iri Awinkathariti, ashitari tzimayitatsiri kipatsiki.

27 Ari okimitsitari, aririka inkaimimi patyootiri kaari kimisantatsini, patyootiri pikowirika. Iiro posampitakowintziri pinkanti: "¿Ipoñaatyaama jirika wathatsi janta itagaitziniri ojyakaawontsi?" Añа poyaari.
28 Irooma tzimatsirika kamantimini, inkantimi: "Jirika wathatsi itagaitziniri ojyakaawontsi", iiro powari. Iro pimatantakawori jiroka pikinkishiritakotanakiri kantakimiri, pikinkishiritanaka iijatzi kantatsi jowaaripiroshiritanti.
29 Tima nokantakimi "kantatsi jowaaripiroshiritanti", tii iro nonkantakoti jowaaripiroshiritimi iiroka, añа iri nokantakotzi kamantakimiri, kantatsi jowaaripiroshiritiri irirori. Kimitaka ari posampitanakina naaka, pinkanti: "¿Iitama nontzitantawaityaariri apamachiini ikinkishiritakotana pashini atziri?
30 Tima nopaasoonkitziri Pawa noñaayitziro nowari, ¿iitama nonkinkishiritakotantyaawori onkaati inkijyimataitina?"
31 Jiroka nakimiro: Aririka powawaitya, pinkinkishiritakotiro, pinkantashiriti: "Tzimatsirika ñaayitinani nowawaitya, ¿arima notzikashiritakiri jirika? ¿arima ipinkathashiritairi Pawa?" Ari pinkimitsityaawo pimiriwaitya, iijatzi pantayitairo oiyitarika.
32 Ontzimatyii paamaakowintaiya iiro poitzipinashiritantari Judámirinkayitatsiri, kaari Judá-mirinkayitatsini, ikaatzi pikaatapiintziri papatowintari Pawa, maawoni.
33 Irootaki nantziri naaka, nopankinatawo ninimotakaantaiyaari maawoni atziriiti okaatzi nantayitziri. Tii apa nantiro kamiithatzimotanari naaka, añа iro nantzi onkaati kamiithatzimotirini pashinipaini, ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari.

11

1 Pinkimitakotaiyaanawo naaka. Iro nimatsitari naaka, nokimitakotari Cristo.

Osawoinawo tsinaniiti

2 Nothaamintaimi iroñaaka, tima pikamaitakawo namitakaakimiri, okaatzi niyotaakimiri.
3 Iro kantacha, jiroka nokowiri piyotiro: Iri Cristo ijiwaritari shirampariiti. Iriima shirampariiti iri ojiwaritari tsinaniiti. Iriima Pawa iri ijiwaritari Cristo.*
4 Okaatzi amitapiintakari ashiramparitzi, tii asawoinayita amanamanaatya, aririka ankinkithatakaanti. Aririkami asawoinatzimotanti, owinkatharyaakiro aito.†
5 Irooma tsinaniiti kaari sawoinatachani amanamanaayita, okinkithatakaantayitzi, owinkatharyaantaki. Okimitakowaitakawo tsinanipaini amiitzirori oishi.
6 Tsinani kaari kowatsini osawoinatya, amiipirotataitirotya oishi. Tima maawoni jiyoitzi kaaniwintaantsi inatzi, ontzimatyii osawoinatya.

* **11:3** Kantakotachari jaka "ijiwaritari", irojatzi kantakotachari "iitoitari". Tima iroowaitaki okaatzi saikantairi aitoki otzimi kinkishiritakairi, akowantayitari antayitiro akowayitziri, kimitawaitaka iroomi aito jiwatainimi antayitiro oitarika. Kantatsi ankanti: "Aitotari Cristo". Irojatzi kimitakawori ankanti: "Ijiwatai Cristo". † **11:4** Kantakotachari jaka "owinkatharyaakiro aito". Tii ayotakopirotziro iita kantakotachari "aito". Tima tzimayitatsi kantayitatsiri iri Cristo ojyakaawintari "aito". Tzimatsi pashini kantayitatsiri iro kantakotachari "aitopirori". Tima aririka asawoinatya amanamanaatya, akimitakotakawo tsinani. Owinkatharyaakiri pashinipaini.

7 Iriima shirampariiti iiro isawoinawaita irirori, ikimitakotari Pawa, iri
Pawa owaniinkatakaariri. Irooma tsinani, iri shirampari owaniinkatakaa-
wori.
8 Tima pairani owakiraa jiwitsikantawori Pawa itanakawori tsinani, iro
jaaki iwatha shirampari jiwitsikantakawori. Irooma owakiraa jiwitsikan-
takariri Pawa itanakawori shirampari, tii iro jayi owatha tsinani.
9 Ari okimitsitakari, owakiraa Pawa jiwitsikantawori tsinani iri jiwitsika-
jaantakini shirampari, tikaatsi intsipawaitya. Iriima shirampari, tii iro
jiwitsikaitini tsinani.
10 Irootaki osawoinatantyaari tsinani onkantya oñaagantantyaawori
tzimatsi opinkathatani iroori, ari onkantya inimotakaantyaariri iijatzi
maninkariiti.
11 Tii otzimashita tsinani, tii itzimashita shirampari, añа apitiroiti jashitari
Awinkathariti, ikowityaawakaa apitiroiti.
12 Tima itanakawori tsinani iwatha shirampari jiwitsikaitaki. Iro kan-
tacha iijatzi, ikaatzi shiramparitaatsiri iroñaaka, iro tsinani owaiyantayi-
tairiri. Tima iri Pawa kantakaawori apitiroki itzimayitantari.
13 ¿Iitama pikinkishiritakotawori okaatzi nokantayitakimiri? ¿Kamiithatat-
sima tsinanipaini amanamanaatyaari Pawa iiro osawoinayita?
14 Aakaiti ashiramparitzika, tii amitawo osanthairo aishi, aritaki ankaani-
wintatya.
15 Irooma tsinaniiti, iro owaniinkatakaawori oishi. Kimiwaitaka iroomi
oishi ojyanatyaawoni osawoinawo.
16 Tzimatsirika janta kowatsiri inkisakoshirityaawo, nonkantiriri: Iroota-
jaantaki namitapiintakari naaka niyotaantziro. Irojatzi ikantapiintziri apa-
towintariri Pawa tsikarikapaini janta.

Aminaashiwaita joimoshirinkaitziro jatyootani Awinkathariti

17 Iro kantzimaitacha, tzimatsi pashini nonkamantimiri, iiro nothaam-
intakotzimiro. Tima tii onkamiithatzimotina pantapiintakiri papatotaiyani.
Onkaatimi kamiithatzimotimini, irootataiki jowasankitaawintaitimiri.
18 Tima nokimaki ikamantaitakina pinashitawakaaka janta papatotapiin-
taiyani. Iro nonkimisantirimi,
19 tima iro awijapiintatsini jiroka. Kimitaka tzimayitatsi kowashiwait-
achani inkantakoitiri “Ñaapirori jirika”.
20 Ari okimitapiintari papatotaiyani iirokaiti patyootawakaiyani, ami-
naashiwaita poimoshirinkiro jiitaitziri “Jatyootani Awinkathariti”.
21 Tima powapiintakawo thaankipiroini pashitari. Tajyaaniinta ikan-
tayita pashinipaini. Tzimatsi pashini shinkiwaiyitachari.
22 ¿Arima onkantyaari? ¿Tikaatsima pipankopaini tsika powapiintyaawo
pashitari, tsika pirawaitapiinti? ¿Pithainkawaitatziirima ikaatzi apatotapiin-
tachari ipinkathaitziri Pawa? ¿Pimanintatziirima kowityaawaitatsiri? ¿Pikink-
ishiritama ari nonthaamintakotapaakimiro? Iiro.

Itantanakawori jatyootani Awinkathariti
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

23 Okaatzi niyotaakimiri pairani okantakota itantanakawori “Jatyootani
Awinkathariti”, iriitaki Awinkathariti yotaakinawori. Jirokataki: Okanta
pairani tsiniripaiti tikira ipithokashitaitari Awinkathariti Jesús, jaakiro
tanta,
24 ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipoña ikantaki: “Poyaawo,
nowatha inatzi, iro kamawintimini. Irootaki pinkinkishiritapiintantyaa-
nari”.

25 Ari ikimitaakiro iijatzi ipakaakiro jowaiyani, jaakotakiro jimiritaitari, ikantzi: “Niraani inatzi, irootaki shitowaatatsini onkantya jawijakoshiritantaiyaari ojyiki atziri. Irootaki pimatapiintairi aririka pimirityaawo, aririka pinkinkishiritapiintaina”.
26 Ari powapiintaiyaawo, pimiritapiintaiyaawo iiroka, onkantya piyotakaantaiyaariri atziriiti ikamawintayitai Awinkathariti. Irootaki pimatapiintairi irojatzi impiyantaiyaari Awinkathariti.

Owaminthawaitashitatyaawo jatyootani Awinkathariti

27 Tzimatsirika owaminthawaitashityaawoni, iraminthawaitashityaawoni, kimiwaitaka iriitajaantakimi Awinkathariti inthainkawathataki, ithainkakiro iijatzi iriraani.
28 Aña iro kamiithatatsi, tikira oyaawo, tikira ariro, ontzimatyii ankinkishiritakotawatya kamiithashiritakairika.
29 Tzimatsirika owashiwaityaawoni, irashiwaityaawoni kaari kinkishiritakopirotironi ojyakaawintachari “iwatha”, ari jowasankitaitakiri.
30 Irootaki itzimantayitari shipitawaitatsiri, mantsiyawaitatsiri, tzimayitatsi makoryaayitaintsiri.
31 Irooma akinkishiripirotanakarika tikira owanakawo, iiro añaajaantziro jowasankitai Pawa.
32 Iro kantacha aririka jowasankitaawaitakai, jiñaantakaawaitatyi ikimitakaantai aakatakimi itomipirori. Ari onkantya iiro jowasankitaapirotantai paata, inkimitakaantayitairi tsika inkantayitairi isaawijatziiti.
33 Iyikiiti, irootaki okowantari poyaakotawakaayitaiya iirokaiti, iiro posatikasatikawaita aririka papatotaiyani patyootawakaiya.
34 Pitajyaatziirika, powanatya pipankoki tikira piyaatanakiita, ari onkantya iiro jiñaakaantaitzimi papatotya. Aririka nariitimi, ari nothotyaakimiro niyotaayitimiro jirokapaini.

12

Tasonkawintashiritaantsi

1 Iroñaaka nonkantimiro tsika okantakota tasonkawintashiritaantsi. Iyikiiti, tii nokowi onkompitzimotimi.
2 Piyotaiyini iiroka, pairani tikira pikimisantanaki, tzimapiintatsi pikinakaashitani, thaamintashiri piyaatashitziri ojyakaawontsi kaari ñaawaitaajaitatsini.
3 Irootaki nonkantantimirori jiroka: Itzimirika janta kinkithatakaantashiwaitachani, inkantapaaki “¡Kamaari jinatzi Jesús!” kaari Itasorinka Pawa ñaawaitakairini jirika. Irooma aririka inkanti, “Awinkathariti jinatzi Jesús”, iri Tasorintsinkantsi ñaawaitakairiri.
4 Apaani jinatzi Tasorintsinkantsi, tzimatsi ojyiki tsika ikinakairo itasonkawintayitai amatantayitawori.
5 Apaani jinatzi Awinkathariti, tzimatsi ojyiki tsika ankinakairo antawaitainiri irirori.
6 Apaani ikanta Pawa, tzimatsi ojyiki tsika okanta jimatakaayitairo oiyitarika.
7 maawoni aakaiti, tzimatsi oiyita jimatakaayitairi Tasorintsinkantsi ari onkantya aminthashiritakaantyaariri pashini kimisantzinkariiti jantayitairo kamiithari. Ari ikinakairo Tasorintsinkantsi joñaaganta, jimatakaayitairo oiyitarika.
8 Thami ojyakaawintawakiro, tzimayitatsi itasonkawintaki Tasorintsinkantsi ari okanta jiyotanitantari. Tzimatsi pashini

itasonkawintaki Tasorintsinkantsi ari okanta ikinkithatakotantawori ikinkishiritanaari.
9 Tzimatsi pashini itasonkawintajaantakiri Tasorintsinkantsi ari okanta jawintaashiripirotantaari. Tzimatsi pashini itasonkawintakiri Tasorintsinkantsi ari okanta joshinchaantantari.
10 Tzimatsi pashini jimatakaakiri intasonkawintanti, pashini inkamantantaniriti, pashini japiitakotairo ikamantantakiri kamantantaniri, onkantya jiñaantaityaawori imapirorika Tasorintsinkantsi matakaakiriri inkamantantiro. Tzimatsi pashini jimatakaakiri jiñaawaiyitiro pashiniyitatsiri ñaantsi, tzimatsi pashini jimatakaaki jowawijaayitiro okaatzi ikinkithatakoitakiri.
11 maawoni jiroka irootaki itasonkawintantayitakiri Tasorintsinkantsi, imatakaantakiro tsikarika oiyitarika. Apaani ikanta Tasorintsinkantsi. Iriitajaantaki matzirori itasonkawintayitai aakaiti, imatakaayitairo okaatzi ikowiri irirori.

12 Ari okanta awithaawakaantaari, jojyakaantai aakami iwatha Cristo. Tsika akantayitanaa awathaki, iro matakaayitairori oiyitarika. Ari akimitsitaari aakaiti, inashiyita amayitairo oiyitarika.
13 Tima apaani ikanta Tasorintsinkantsi owiinkaatakaayitairi, ari okanta awithaawakaantaari, okantawitaka aakarika Judámirinkaiti, Grecia-paantiri, ompirataari, saikashiwaitaari, maawoni. Okimiwaitaawo maawoni antsipatawakaiya aakaiti arapiintayitairo jiñaa añaakaashiritantatsiri, ojyakaawintakiri Tasorintsinkantsi.

14 Pinkinkishiritakotiro tsika okanta awatha. Apaani akanta awathaki, iro kantacha tzimatsi ojyiki inashiyita oiyitarika amayitiri.
15 ¿Kantatsima oñaawaiti aitzi, oñaanatiro ako, onkantiro: “Tii niroopirotzi naaka, tii nokimitzimi iiroka pimatziro poirikayitziro oiyitarika?” ¿Tiima iroopirotzi aitzi?
16 ¿Kantatsima oñaawaiti akimpita, oñaanatiro oki, onkantiro: “Tii niroopirotzi naaka, tii nokimitzimi iiroka piñaayitziro oiyitarika?” ¿Tiima iroopirotzi akimpita?
17 Iroomi yoshiitachani oki awathaki, ¿arima onkantakimi ankimi? Iroomi yoshiitachani akimpita, ¿arima onkantaki ankimantyaawomi sankaatsini?
18 Ari okantari awatha. Tima iri Pawa matakirori jiwitsikakiro, tsika okantajaanta ikowaki jiwitsikiro, ari onkantya inashiyitantyaari oityaarika omayitiri.
19 Arimi ojyawakaiyaami maawoni tsika okantayita awatha, iirotya awathatawomi.
20 Ari okantari, apaani inawita awatha, iro kantacha tzimatsi ojyiki inashiyita oiyitarika amatayitantyaawori.
21 ¿Kantatsima oñaawaiti oki, oñaanatiro ako, onkantiro: “Naaka kowapirotajaantacha, irooma iiroka, tii?” ¿Kantatsima oñaawaiti aito, onkimitakotyaawo okaatzi oñaawaitakiri aitzi?
22 ¡Iiro imatziro! Aña okaatzi tzimatsiri awathaki kaari iroopirotzimotaini, irootaki kowapirotachari.
23 Iro akithaatantapiintari, amanairo awathapaini, akimitakaantawo pinkatharintsi inawita janta. Okaatzi amanakoyitziri awathaki, akimitakaantawo iroopiromi inayiti.
24 Irooma okaatzi kaari amanayitapiintziri awathaki jiñaayiitapiintziri, tikaatsi oitya antayitironi iroori. Ari ikimitsitari Pawa jiwitsikakiro awatha, ontzimatyii anithaayitairo kimitzimowitakairi tii okowapirotajaanta.

25 Iiro okantzi ampitharyiiro awathatari. Aña iro kamiithatatsi, anithaapirowaitairo maawoni awathatari.
26 Aririka owatsinawaitya kapichiini awathaki, kimiwaitaka owatsinaatyaami maawoni awathaki. Aririka owaniinkawaitya kapichiini awathaki, kimoshiri ankantya maawoni awathaki.
27 Ari akantayitaari aakaiti awintaashiriyitaari Cristo, kimitawaitaka aakaiti iwathami anayitaimi Cristo.
28 Jiroka ikantakaayitaari Pawa ikaatzi kimisantaatsiri: Itanakawo, tzimatsi Otyaantapirori. Apititanaintsiri, tzimatsi kamantantaniriiti. Mawatanaintsiri, tzimatsi yotaaniriiti. Ipoñaapaaka itzimayitanaki tasonkawintantaniri, oshinchaantaniri, mitakotantaniri, jiwatakaantaniri, ñaawaiyitzirori pashiniyitatsiri ñaantsi.
29 ¿maawonima Otyaantapiroritzi? ¿maawonima akamantantaniritzi? ¿maawonima ayotaantaniritzi? ¿maawonima atasonkawintantaniritzi?
30 ¿maawonima oshinchaantaniritzi? ¿maawonima añaawaiyitziro pashiniyitatsiri ñaantsi? ¿maawonima owawijaañaanitziro pashini ñaantsi?
31 Aña iro kamiithatatsi, pinkowapiroyitairo intasonkawintayiitaimi pimatantyaawori kowapirotachari. Iro kantzimaitacha, tzimatsi oita anairori jiroka. Aritaki nonkamantakimiro.

13

Iro kowapirotajaantachari atakonka

1 Thami ankantashitawatya kantatsi noñaawaitiro naaka pashiniyitatsiri ñaantsi jiñaawaiyitziri pashini atziri, nimatsitatyaawomi okaatzi jiñaawaitziri maninkariiti. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nimatziro nitakotantya nantantawori jiroka, nokaminiinkawaitashitaka.
2 Ari okimitsitari iijatzi, thami ankantashitawatya kamantantaniri ninatzi naaka, niyotakotziro kaari jiyotakowiita pairani, nawintaapirowaitari Pawa ari onkantakimi joshirinkinawo otzishi jowatziyairo tsikarika janta. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nitakotanta nantantawori jiroka, tikaatsimachiini nimonkaati.
3 Iijatzi okimitari, thami ankantashitawatya arimi nompashitantyaawo maawoni tzimimotanari ontzimantyaari joyaari kowityaawaitatsiri. Ankantashitawatya ojyiki natsipiwintakari iityaarika, notaawintawaikari. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nitakotanta nimatantawori jiroka, tikaatsi nonintagaiya.
4 Itzimi itakotantachari, tsinampa ikanta, nishironkatantaniri, tii isamaniintawainitzi, tii jasagaawainita, tii jiñaapirowainita.
5 Itzimi itakotantachari tii ikaaripirowaantinitzi, tii ithañaawainita, tii ikisanita, tii jothataashiwaitawo inkisaniintanti.
6 Itzimi itakotantachari tii ikimoshiriwintziro jantirorika kaaripirori, aña iro ikimoshiriwintzi jiyotakoyiitairo tyaaryoori.
7 Itzimi itakotantachari amawiwaitapiintaniri jinatzi, ikimisantapiintanitzi, oyaakotani ikanta, joisokirotapiintanita.
8 Iiro othonkanita atakotantya. Irooma pashinipaini aritaki onthonkanitaiya, okimitatya jiroka: kamantantaantsi, jiñaawaitantaitawo pashinitatsiri ñaantsi, jiyoyiitairo oiyitarika.
9 Tima tikira jiyoyiitziro maawoni, tikira ikamantantaitziro okantakoyita maawoni tzimayitatsiri.
10 Irooma aririka onkaatapaaki monkaatachani, iiro akowanairo maawoni onkaati piyayitaachani.

11 Iroowaitaki akimiyita atziritzi. Iinirorika aryaanitzi, akimiyitari iinchaani, tsika ikantziro jiñaawaitzi, tsika ikantziro ikinkishiriyita, tsika okanta jiyotayitanairi. Irooma antaritapaaki, iiro akimitakotanaari tsika ikantayita irirori.
12 Kantatsi ojyakaantiro iijatzi tsika akanta aminaatyaawo ashirotaki. Iiro akoñaatzi kamiithapiroini, iiro ayotajaantzi tsika akantawaita. Irooma paata ari ayotakopiroyitairi tsika ikanta Pawa, ari ankimitaiyaari irirori jiyoyitai aakaiti.
13 Jiroka kaatatsiri mawa kantaitachani osaiki, iiro othonkanitaa: awintaashirinka, oyaakowintanka, atakonka. Iro kowapirotajaantachari jiroka atakonka.

14

Jiñaawaitantaitawo pashinitatsiri ñaantsi

1 Pintyaaryooti pitakoyitantantyaari. Paminaminapirotairo iijatzi intasonkawintayiitaimi pimatantyaawori oiyitarika. Okimitatyaawo jiroka pinkamantantaniritai.
2 Aririka apatotaiyaani antsipatyaari kimisantzinkariiti, tzimatsirika intasonkawintaitaki jiñaawaitantanatyaawo pashinipaantitatsiri ñaantsi, iiro akimathatziri, iiro ayotziro oita ikantziri. Tii iro jiñaawaitantari jirika ankimathatantyaariri aakaiti, aña iri Pawa kimathatirini.
3 Irooma intzimirika itasonkawintaitakiri inkamantanti, iri kinkithatakaini maawoni aakaiti, jiwitsikashiritakaantairi, inthaamintakaantairi, inkimoshiritakaantairi.
4 Ikaatzi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri ñaantsi, apaniroini ithaamintashiriwaita. Iriima kamantantaniritatsiri, iri thaamintashiritakaariri maawoni kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitachari.
5 Owanaa inimowitinami maawonirika iirokaiti pimatiro piñaawaitantyaawomi pashinipaantitatsiri ñaantsi. Iro inimopirotainari maawonimi iirokaiti pimatiromi pinkamantantaniriti. Irootaki anairori pashini. Iro kantacha tzimatsirika matironi jowawijaañaanitiniri ñaawaitzirori pashinitatsiri ñaantsi, iriitaki thaamintakaayityaarini kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitachari.
6 Iyikiiti, thami ankantashitawatya, niyaataki nariitzimi janta, apa noñaawaitantapaakawo pashinipaantitatsiri ñaantsi. ¿Nothaamintashiritakaakimima? Thami ankantashitawatya iijatzi niyaataki janta, nokinkithatakotakimiro ikimathatakaakinari Pawa, nokinkishiritakaimi, nokamantayitaimiro, niyotaayitaimiro iijatzi. Iro opoñaantakari pithaamintashiritanaa.
7 Incha nojyakaawintawakimiro iijatzi, okimitakawo aririka ajyowiwaiti, aririka ampiyompiwaiti. Iirorika anashitawo oyamininka, irojatzi apiipiinti, tikaatsi yotironi iitarika akowiri ampampithairi.
8 Ari okimitari iijatzi aririka antyooti. Iirorika okamiñiinkatzi kamiitha, tikaatsi yotatsini akaimatziiri owayiritya.
9 Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti. Iirorika piñaawaipaantitantawo ikimathaitziri, piñaawaitashiwaitaka.
10 Kimitaka jaka kipatsiki ojyiki nashiyitachari ñaantsi jiñaawaiyiitziri. Tzimayitatsi ojyiki oiyitarika ikantayiitziri jiñaawaiyiitzi.
11 Tzimatsirika ñaanatantanawori pashinitatsiri ñaantsi kaari nokimathatziri, nokimitakaantari pashinijatzi jinatzi, ari ikimitsitanari iijatzi irirori. Tii nojyininkamirinkatari kamiithaini.

12 Niyotzi naaka, pikowapirotatzi iirokaiti intasonkawintaitimi janta. Iro
kantacha ontzimatyii paminaminapiroyitairo pinthaamintashiritakaiyaari
maawoni apatotapiintachari janta.
13 Tzimatsirika ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri ñaantsi, ontzimatyii
inkowakotairi Pawa onkantya jimatakaantyaariri jowawijaañaanitairo
jiñaawaitaitziri.
14 Aririka namanamanaatantyaawo pashinipaantitatsiri ñaantsi kaari
nokimathatzi noñaawaitziro, nothaamintashitakawo, okantawitaka tii noki-
mathatziro okaatzi namanamanaatari.
15 Aña iro kamiithatatsi namanamanaatantyaawo ñaantsi nokimathatziri,
thaamintakaiyaanari iijatzi. Ari nonkantiro iijatzi nompampithaawin-
tiririka Pawa.
16 Thami ankantashitawatya, tzimatsi piyotainchari japatotaiyani,
ari pitanakawo pipaasoonkitziri Pawa, apaniroini pithaamintawaitaka
iiroka, iriima pikaataiyakini tii itasonkawintaitziri inkimathatantyaawori
piñaawaitakiri. ¿Arima inintaawaitatyaawo pinkantayitakiri? Tii jiyotaajaitzi
kamiitharika inkantaiyini "¡Ari onkantyaari!"
17 Ariwitaka pipaasoonkitaki iiroka. Iriima pashinipaini tiimachiini pi-
witsikashiritakaari.
18 Owanaa nopaasoonkitapiintakiri naaka Pawa jamana-
manaatakaanawo pashinipaantitatsiri ñaantsi, kimiwaitaka nanaakimi
pimatapiintziro iirokaiti.
19 Irooma aririka nontsipatyaari napatotya pashinipaini kimisantzinkari-
iti tii nimatziro. Irootya nokowapirotataiki noñaawaitimi kapichiini
onkantya inkimathatantyaanari, tiitya nokowaajaitziro noñaawaipirotiro
kaari inkimathataitinari. Irootaki nimatairi niyotaantantaari kamiithaini.*
20 Iyikiiti, iiro pojyari ikinkishiryaa iinchaaniki, aña iro kamiithatatsi
pojyari ikinkishiryaa antari. Ariwitaka pinkimitakotyaari iinchaaniki iiro
pantantawo kaaripirori.
21 Pinkinkishiryaakotiro Ikantakaantaitani osankinatakotachari, kantat-
siri:
Jiroka ikantakiri Awinkathariti:
Nokowi nonkantiri atziriiti,
Inkaati notyaantiri, pashinijatzi jinatyi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri
ñaantsi, iri kamantantaironi jirika.
Iro kantacha iiro ikimisantawakiri.
22 Jiroka ojyakaawintachari. Ari mataka itasonkawintaitakai
añaawaitantyaawo pashinitatsiri ñaantsi, iro joñaagaitziriri kaari kimisan-
tatsini. Iro imatantakari itasonkawintaitakai ankamantantantyaari, iro
joñaagaitairi aakaiti akimisantzinkaritzi.
23 Akantashitawatya, ari papatotaiyani maawoni iiroka, maawoni pamana-
manaatantyaawo pashinipaantitatsiri ñaantsi. Impoña intyaapaaki kaari
kimisantatsini, kaari itasonkawintaitzi. ¿Iiroma ikantapaaki: "¡Ishinkiwin-
tatya jirika!"?
24 Incha ankantashitawatya papatotaiyani iirokaiti janta pikamantantzi.
Impoña intyaapaaki kaari itasonkawintaitzi, kaari kimisantatsini. Ari
poñaagakiniri ikinkishiriwaitashitari ririrori, iro inkinkishiritakotanta-
natyaari,

* **14:19** Ikantakotakiri jaka Pablo "noñaawaitimi kapichiini", iro ojyawori inkanti "nokowataiki noñaawaiti 5 ñaanchaaniki inkimathaitiri, tii nokowaajaitziro noñaawaiti 10,000 ñaantsi kaari inkimath-ataitinari".

25 iro ompoñaantyaari inkamantantairo ikinkishiriwaitashitakari
jimananiki, impoña jotziirowanai impinkathatanairi Pawa, inkanti:
“Imapirotatya itsipashiritaimi Pawa iirokaiti jaka”.
26 Iyikiiti, jiroka onkaati pantayitairi aririka papatotapiintaiya. Kantatsi
impampithaayiitairo Salmo, jiyotaantayiitai, kinkithatakoyitaironi okaatzi
ikimathatakagairiri Pawa, jiñaawaitakaayitairi pashinitatsiri ñaantsi, intzi-
mayitai owawijaañaanitaironi. Tima maawoni pantayitairi ontzimatyii pi-
witsikashiritakaantaiyaari pashinipaini.
27 Tzimatsirika ñaawaitantawori pashinipaantitatsiri ñaantsi, iiro
itzimapirotzi ojyiki, apa inkantya apiti, tiirika ikaatzi mawa. Iiro
inkamiñiinkatawakaiyaani jirikaiti, aña joyaawintya jimatantyaawori pashini.
Ontzimatyii intzimi iitya owawijaañaanitirini.
28 Tikaatsirika owawijaañaanitirini, ontzimatyii jimairiti tsika papato-
taiyani. Apa jamanamanaashirityaari Pawa, ari onkaati.
29 Oshinitaantsitzi inkamantanti apiti, tiirika mawa. Iriima pashinipaini
inkinkishiritakotiro kamiitharika okaatzi ikamantantziri.
30 Irooma intzimirika inkimathatakaanairi Pawa, iinirorika ikaman-
tantzi pashini, kamiithatatsi jimairitawaki onkantya inkamantantantyaari
pashini.
31 Tima tii okantzi jiñaawaitaiyini apiti, aña jitawatyaawo apaani impoña
pashini. Ari onkantya jiyotantaiyaari maawoni, thaamintashiri inkantayi-
taiya.
32 Itzimirika matakirori ikamantantapirotanai, iriitaki matakironi
jiñaakotanitya inkamantanti.
33 Aririka inkamiñiinkatashiwaitya kaari Pawa kantakaantironi. Aña iri
Pawa santzikoityaakaantatsiri.
Iroñaaka nonkamantimiro pashini jamitapiintari ikaatzi oitishiritaari jap-
atotaiyaani tsikarikapaini:
34 Mairi okantapiintaiya tsinaniiti, tii oshinitaantsitzi oñaawaiyiti. Aña iro
kamiithatatsi onkimisantayiti, tima iro Ikantakaantaitani.
35 Tzimatsirika oitya onkowiri iyotiri, osampitiri oimi janta opankoki. Tii
okantzi oñaawaiti aririka japatoitya.
36 ¿Iirokaitima kinkithatakaantakirori iñaani Pawa? ¿Iiroma inimotzimi
pimayitapiintairo jimayitziri pashini kimisantzinkariiti tsikarikapaini?
37 Tzimatsirika janta kantatsiri “Naaka kamantantaniri, antapashiri
nokanta”, ontzimatyii jiyotaitimi iri Awinkathariti kantakaawori nosanki-
natantamirori jiroka.
38 Tiirika ikimisantayitzi jirika, iirotya pikimisantsitari iiroka.
39 Iyikiiti, ontzimatyii paminaminapirotairo pinkamantantayitai.
Iiromaita pimapirotziro potzikatzikatairi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri
ñaantsi.
40 Irooma pimatairo jirokapaini, ñaakotani pinkantawintyaawo,
santzikoitiini pinkantya.

15

Jañaantaiyaari kamayitatsiri

1 Iyikiiti, nokowi nonkinkishiritakaimiro tsika okantakowita Kamiithari
Ñaantsi okaatzi nokinkithatakotakimiri, poisokirotanaari pikimisantai.
2 Iro owawijaakoshiritaimini, iikirorika poisokirotanatyaawo
nokinkithatakoyitakimiri. ¿Aminaashiwaitama pikimisantayitanai?

3 Jiroka kowapirotachari, iro ikamantaitakinari naaka, nokamantakimiro
iijatzi iirokaiti: Ikamawintakai Cristo okantakaantziro akaaripirowaitaki,
jimonkaatajaantakiro okaatzi ikinkithatakoitakiriri Osankinarintsipiroriki.
4 Ipoña ikitaitakiri, iro awijawitaka mawa kitiijyiri, jowiriintaitairi. Iro-
jatzi ikinkithatakoitakiri Osankinarintsipiroriki.
5 Ipoña joñaagaari Cefas, joñaagaari iijatzi maawoni 12 jiyotaani.*
6 Ipoña joñaagapanaatari iijatzi ojyiki jiitaitziri iroñaaka "Iyikiiti", 500
ikaataiyini. Iinirotatsi jañaayitzi ojyiki jirikaiti, ari makoryaayitaki tsikarika
ikaatzi.
7 Ipoña joñaagaari Jacobo, ipoña joñaagaari iijatzi maawoni Otyaantapirori.†
8 Naaka iwiyaantapaakawo joñaagaana, kimiwaitaka naakami impoiwait-
atsinimi nontzimaki.
9 Tima naaka iijatzi Otyaantapirori, janaayitana maawoni pashini. Ti-
itya opantaajaitawo noitya "Otyaantapirori", tima nowasankitaawaitakiri
kimisantanairiri Pawa, apatowintanaariri tsikarikapaini.
10 Iro kantzimaitacha, tii aminaawaitashita jinishironkapirowaitaana
Pawa, tima iriitaki kantakaakawori Notyaantapirotantaari. Naakatzi-
maitaka antawaipirotaatsiri nanairi pashinipaini, okantakaantziro nan-
tashiwaiwitakari pairani. Tii naaka matashityaawoni apaniroini jiroka-
paini, aña Pawa nishironkataanari nimatantaawori.
11 Irootaki nosankinatantzimirori okaatzi nokinkithatapiintakiri, irojatzi
ikinkithatapiintakiri iijatzi pashini Otyaantapiroriiti. Irootaki pikimisan-
tayitairi iirokaiti.
12 Aritaki nokinkithayitaimiro jowiriintaitairi Cristo, jowamaawiitakari,
¿Iitama pikantantari: "Iiro añaayitai ankamakirika?"
13 ¿Pikinkishiritama tii jowiriintaitairi Cristo?
14 Ari onkantyaami, naminaashiwaitaka nokinkithataki, paminaashi-
waitaka iirokaiti pikimisantaiyakini.
15 Kimiwaitaka nothiiyatyaami nokinkithatakotapiintakiri Pawa, nokan-
tantapiintaki: "Pawa owiriintairi Cristo, ari inkimiyitairi aakaiti".
16 Ari onkantyaami, iiro ipiriintayitaami kamayitaintsiri, tii ipiriintsita
iijatzi Cristo irirori.
17 Tiirika jowiriintaitairi Cristo, paminaashiwaiwitaka pikimisantayitai.
Iikiro pinkaaripiroyitatyiimi tikaatsi piyakotaiminimi.
18 Aña piyapirowaitakami ikaatzi makoryaayitaintsiri, aminaashiwai-
witaka jawintaanaari Cristo.
19 ¡Inkantamachiitaimi aakaiti! Aminaashiwaitakami awintaanakari Cristo,
aminaashiwaitakami oyaakoniintawitaari, añaaminthawaitashitaka kapichi-
ini iroñaaka. Mapirowaitakaimi.
20 Iro kantacha tii ari onkantya. Jowiriintayiitairi Cristo ikamawitaka. Iri-
itaki itakaantaawori jañagai tsika inkantayitaiya paata ikaatzi makoryaayi-
taintsiri.
21 Jiroka okantakota: Pairani, okaatzi jantakiri atziri iro poñaakaantakawori
akaamaniyitzi maawoni. Iro kantacha iri iijatzi atziri poñaakaantaawori
ampiriintayitai maawoni akamawitaka.
22 Iro akaamanitantaari maawoni okantakaantziro ajyininkamirinkaiti-
tari Adán-ni. Iro kantacha ari añaayitai maawoni okantakaantziro
ajyininkashiritaari Cristo.

---

* **15:5** Ikantaitziri "Cefas", irootaki pashini iwairo Pedro. † **15:7** Ikantaitziri "Jacobo", irootaki pashini iwairo Santiago, iririntzi Jesús.

23 Jiroka tsika okantakota: Iri Cristo itaawori ipiriintaa. Impiyairika paata,
ari jowiriintayitapairi jashiyitaari irirori.
24 Ompoñaashitatya onthonkaiya maawoni, japirotairi Cristo pinkathari-
wintashiwaitachari, otzimimowaitashitari ishintsinka. Iri Cristo matakagaironi aakaiti jashitantairi Pawa, matzirori Ipinkatharipiroritzi.
25 Tima aritaki jitaniintakawo Cristo ipinkathariwintantzi, irojatzi paata
imonkaatantapaatyaari inkitsirinkairi iisaniintani, jaatzikantaiyaari iitzi.
26 Iwiyaantapaatyaawoni iisaniintani inkitsirinkairi irootaki "Kaamani-
taantsi", inkimitakaantairo atzirimi jinatyi japirotairo.
27 Tima aritaki ikinkithatakoitsitakari Cristo, ikantaitaki:
Itzimi matakirori ikitsirinkairi maawoni, jimatakiri jaatzikantaari iitzi.
Ikantakoitziri jaka "maawoni", tii inkantaitatyi iri Pawa inkitsirinkaitairi,
añairi Pawa kantakaiyaawoni jimaitantyaawori maawoni.
28 Aririka impinkathariwintairo Itomi maawoni, iri Pawa pinkathariwin-
tairini iijatzi irirori, tima ari ikinakairo Pawa impinkathariwintantaiyaawori maawoni tzimayitatsiri.
29 Iirorika jañaayitaimi kamayitaintsiri, ¿iitama jowiinkaawintaitantariri
kamaintsiri?
30 Iijatzi okimitsitari, iirorika ipiriintayiitaami, ¿iitama añaantapiintakawori
aakaiti ipatzimaminthawaitaitai?
31 Iyikiiti, ¿Pithainkanama? ¿Kaarima naaka thaamintawintaimiri
nokimisantakaayitaimiri Awinkathariti Jesucristo? Añaimapirotatya
jiroka, okantaitatyaani kitiijyiriki ikowayiitzi jowamaitina.
32 Ari okimitsitakari iijatzi jaka nosaiki Efeso-ki, jimaamaniwaitakina
katsimashiriiti. Iirorika apiriintayitaami, nontsipatataityaarima iriroriiti,
nonkantawaitashitimi:
Thami anintaawaitawatya, owawaitya, arawaiti, oimoshirinkawaitya. Aa-
maashitya iro ankami.
33 Irootaki paamaakowintantyaawori jiroka otzimikari pikinakaashitani.
"Iiro pitsipaminthatari kaaripirori, pimatzirokari iiroka".
34 Pinkinkishiritaiya kamiithaini. Iiro pitzipinawaitashita. Kimitaka tzi-
mayitatsi iirokaiti tii piyotakopirotairi Pawa. ¡Kaaniwintaantsiwaitaki!
35 Kimitaka tzimayitatsi kantashiritatsini janta: "¿Tsikama inkantyaaka
impiriintai tonkitsipooki? ¿Tsikama onkantya jiñaitairo iwatha?"
36 ¡Masontzí! Ojyakaantawakiro okanta okithoki pankirintsi. Iimpowakitzi
okithoki, akitakitziro, ari ojyookai.
37 Jiroka okithoki pipankitapiintziri apakithowoini okantawita, iro kan-
tacha ojyookanakirika pashini onkantawaitanatya. Tima tii pipankitapi-
intziro ojyookimataki pankirintsi.‡
38 Añairi Pawa jyookakaayitzirori otzimayitantari owatha ikowiri irirori.
Iriitaki nashitakaayitawori ijyookakaayitziro, pashiniyitatsiri pankirintsi.
39 maawoni otzimayitzi owatha, tii ari ojyawakaiyani. Thami
ojyakaantawakiro, aakaiti atziritzi anashiyita awathaki, inashiyita iwatha
piratsiiti, tsimiriiti, iijatzi shimapaini.
40 Iijatzi ikimiyita inkitiwiri tii jojyayitai akantayita aakaiti isaawiwiri.
Otzimimotziri jowaniinkawo, tii okimitawo owaniinkawo aakaiti.
41 Tima inashita iijatzi jowaniinkawo ooryaa, jowaniinkawo kashiri, ii-
jatzi jashi impokiropaini. Tzimayitatsi impokiropaini kaari kimiyityaarini
pashini.

‡ **15:37** Kantakotachari jaka "pankirintsi", iro trigo, okaayitzi ojyayitawori.

42 Ari ankantaiyaari aakaiti ampiriintayitairika. Tima ikitaitapiintziro awatha, ari oshitzitziri, iro kantacha aririka jowiriintayiitairo, pashini onkantayitanaiya iiro oshitziwaitai.
43 Aririka inkitaitiro awatha manintaawo inatzi, iro kantacha ari jowiriintayiitairo onkantya owaniinkatantaiyaari. Tii aawiyawainitzi iroñaaka awatha, aritzimaitaka jowiriintayiitairo ontzimantaiyaari oshintsinka.
44 Okaatzi ikitaitziri awatha tzimawitacha oshiri. Iro kantacha aririka jowiriintayiitairo awatha, ari ontzimayitai atasorinka. Ari ikantayitari añaayitziri iroñaaka otzimi ishiri, iro ayotantayitari tzimatsi iijatzi pashini awatha tzimaatsini otasorinka.
45 Ari okanta josankinatakoitakiri itanakawori shirampari, Adán, ikantaitzi:
Iri itanakawori jañaanaki, opoña otzimanaki ishiri.
Iriima jirika kimitapaatyaarini, otzimimotziri itasorinka, iriitaki añaashiritakaantatsini.
46 Ari akantayitari. Tii otzimimowitai atasorinka kitziroini. Aña iro itanakawo otzimawitaka ashiri, opoña ontzimayitai atasorinka.
47 Tima jirika itanakawori shirampari, kipatsi jaayiitaki, jiwitsikapithayiitakiri. Iriima apititanaintsiri shirampari, inkitiki ipoñaakawo irirori.
48 Tsika ikantajaanta jiwitsikayiitakiri kipatsipitha jirika itakawori, iri akimiyitakari aakaiti. Iriima inkitiwiriiti, iri kimitakariri poñainchari inkitiki.
49 Ari ankantayitaiyaari iijatzi aakaiti. Tima ojyawitakari atzimayitaki jiwitsikapithayiitakiri kipatsi, aritaki ojyayitaiyaari iijatzi jirika poñainchari inkitiki.
50 Iyikiiti, jiroka okantakota okaatzi nokantakiri: Iiro okantzi isaikayitai ipinkathariwintantzi Pawa tzimayitatsiri iwatha, iriraani, shitzitaatsini iwatha. Aña iriiyitaki saikayitaatsini inkaati kaari shitziyitaatsini iwatha.

51 Pinkimi, nonkamantimiro kaari jiyotakoitzi pairani. Jiroka: Ari jañaakaayitai maawoni aakaiti. Iiromaita añaayitziro maawoni amakoryaayiti.
52 Paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri, omapokashitaiya intyooyiitai. Apathakiro onkantapaintya iroowaitaki amachookapainti. Ari jowiriintayiitairi kamayitaintsiri, jañaantaiyaawo wathatsi kaari shitzinitatsini. Irooma maawoni aakaiti añaayitatsiri impashinitakaayitai.
53 Okaatzi awathatari iroñaaka shitzinitatsiri, impashinitakaayiitairo iiro oshitziwaitai. Akaatzi akaamaniwainitzi iroñaaka ari impashinitakaayiitai, kañaaniri ankantayitaiya.
54 Aririka imonkaapaititaiya jiroka, ari imonkaataiyaari jojyakaawintaitakiro “Kaamanitaantsi”, okimitakotari atziri, ikantaitaki:
Jirika jiitaitakiri “Kitsirinkantaniri”, japirotairo jiitaitziri “Kaamanitaantsi”.
55 ¡Kaamanitaantsí! ¿Kantatsima pinkitsirinkantai iroñaaka?
¡Kaamanitaantsí! ¿Iinirotatsima pithoyini?
56 Okaatzi ojyakaawintachari jaka othoyini, irootaki kaaripironkantsi. Irootaki Ikantakaantaitani yotakairi tzimataitatsi akinakaashitani.
57 Iro kantacha nopaasoonkitziri Pawa, tima iri matakagairori aakaiti oitsinampaantaawori, jotyaantakairi Jesucristo ikitsirinkantaawori “Kaamanitaantsi”.

58 Iyikiiti, ontzimatyii pintyaaryootapiintai, pantawaitapiintainiri Awinkathariti. Tima aritaki piyoyitai tii paminaawaitashita, iriitaki Awinkathariti matakaimironi.

16

Kiriiki jotyaantaitziniriri oitishiritaari

1 Iroñaaka nosankinatakotiri apiyotziri kiriiki otyaantiniriri oitishiritaari.
Nonkantayitaimiro okaatzi nokantayitakiriri Galacia-jatzi.
2 Aririka papatotapiintaiya, ontzimatyii pookayiti kapichi tzimimotzimiri.
Ari onkantya iiro nopomirintsitantapaakawo naaka, nariitapaakimirika
janta.*
3 Aririka nariitakimi kantatsi powi aanakirini kiriiki janta Jerusalén-ki
intsipataanakiro nosankinaripaini.
4 Ari nonkaatanakiri niyaati janta, añaamachiitawakiro ari nonkantakiro.

Ikinkishiritari jantiri Pablo

5 Iiro nariitsitzimi thaankiini, aña nitapaintyaawo niyaati Macedonia-ki,
impoña nimpoitapaakiro janta pinampiki.
6 Aririka nariitapaakimi, aamaashitya osamani nosaikimotanakimi, kim-
itaka ari nontyaawontsitakotiri. Ompoñaashitatya potyaantaina tsikarika
nokowiro niyaatai.
7 Tii nokowiro naaka kapichiini onkantya nariitapaintimi. Aña nokowatzi
osamani nosaikimowaitapaintimi, iriirika Awinkathariti shinitainawoni.
8 Irojatziita nosaikawaki jaka Efeso-ki, irojatzi ariitantatyaari kitiijyiri
joimoshirinkaitziro “Oyiipataantsi”.†
9 Iro nimatantyaawori jiroka iinirotatsi jaka ojyiki nantawaitawainiri
Awinkathariti, kamiitha okanta noñaakiro. Tzimaki ojyiki maaman-
iminthatakinari.
10 Aririka jariitakimi Timoteo, paawakiri kamiitha, tima irijatzi antawait-
ainiriri Awinkathariti, ari jojyana naaka.
11 Tii okantzi intzimayiti janta manintawaitirini. Iro kamiithatatsi paap-
atziyawatyaari, irojatzi jawijantatyaari impiyai naakaki. Tima oyaawinta
nowakiri impoki intsipatatyaari pashinipaini iyikiiti.
12 Iriima Iyiki Apolos, nokantakiri intsipayitanatyaari ikaatzi notyaan-
taimiri iirokaiti. Iro kantacha tii ikowi jiyaati irirori. Añaamachiitawakiri ari
jimatakiro paata.

Iwiyaantawori withataantsi

13 Paamaakowintaiya iirokaiti, poisokirotyaawo pikimisantanakiri, shi-
rampari pinkantanatya, pishintsishiriyiti.
14 Itakotani pinkantawakaayitaiya, pantzimotawakaiyaarika oiyitarika.
15 Iyikiiti, piyotaiyirini iirokaiti saikapankotziriri Estéfanas, iriiyitaki
itanakawori ikimisantayitanaki pinampiki Acaya. Ikamaiyitanaawo iriroriiti
jantawaiwintanairo oitishiritaari.
16 Noshintsithatimi iirokaiti pinkimisantairi iriroriiti, ari pinkimitsityaari
ikaataiyini jantawaitzi, kamaitanaawori.
17 Owanaa nokimoshiritaki noñaakiro jariitakina Estéfanas, itsipatapaakari
Fortunato, iijatzi Acaico. Iriitaki owakowintapaakimiri iirokaiti tii
okantawita pariitina jaka,
18 potapishiritantyaanari. Iriiyitaki otapishiriyitapaimiri iijatzi iirokaiti
janta. Pimpinkathatawairi.

---

* **16:2** Kantakotachari jaka “papatotapiintaiyaani”, irojatzi ikantaitsitari “itapiintawori kitiijyiri pashiniki domingo”. † **16:8** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzi ikantaitsitari “Pentecostés”.

19 Jiwithayitzimi apatowintapiintakariri Pawa jaka Asia-ki. Jiwithatzimi
iijatzi Aquila opoña Priscila. Ari ikimitsitakimiri iijatzi apatowintapiin-
takariri Pawa ipankoki.
20 Jiwithatsitzimi iijatzi pashini iyikiiti. Itako pinkantya
piwithatawakaanaiya.
21 Irooma jiroka, iroowa nosankinatajaantzimiri nakoki naaka, niwithatz-
imi. Naakataki Pablo.
22 Jowasankitaawiitapairi kaari itakotaiyaarini Awinkathariti. Impiyitaa-
jaitaiya thaankipiroini Awinkathariti.
23 ¡Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo!
24 Nitakotzimi maawoni iirokaiti, iri Cristo Jesús matakainawoni. Ari
onkantyaari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka, Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakaakinari Pawa. Ari nokaatziri iyiki Timoteo nosankinatzimiro. Iirokataki nosankinatziniri pikaatzi papatowintaari Pawa janta nampitsiki Corinto, irijatzi nosankinayitziniri oitishiritaari janta nampitsiki Acaya.

2 Inkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimitsitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Ikimaatsitakari Pablo

3 Thami anthaamintaiyaari Pawa, iwaapatitari Awinkathariti Jesucristo. Iriitaki Ashitairi, nishironkatantaniri. Iriitaki Pawa, oimoshirinkantaniri jinatzi.

4 Aririka ontzimi pomirintsitzimotaini, iri Pawa oimoshirinkairi, iro amatantyaawori aaka oimoshirinkiri pashinipaini opomirintsitzimotari. Irojatzi amatiri aakaiti okaatzi jantzimotakairi Pawa.

5 Irojatzi matachani, aririka añaayitiro ankimaatsipirowaitya ikimitapaintziro Cristo, ari añiityaawo iijatzi inkimoshiripirotakaayitai.

6 Aritaki okantakari, irootaki nokimaatsiwaitantakari naaka, iro niyotantyaawori tsika nonkantya noimoshirinkayitaimi iirokaiti, ari onkantya pawijakoshiriyitantaiyaari. Irootaki ikimoshiritakaantakinari iijatzi naaka, ari onkantya niyotantyaawori tsika nonkantiro nonkimoshiritakaayitaimi iirokaiti aririka piñaayitairo okaatzi nokimaatsiwaitakari naaka.

7 Iro niyopirotantakari aritaki inkimoshiritakaayitaimi iirokaiti ikimitaitakina naaka, aririka pimatanairo pinkimaatsiwaitya nokimitaakiro naaka.

8 Iyikiiti, nokowi piyoyitairo okaatzi noñaakiri naaka pomirintsitzimoyitakinari nosaikantapaintari Asia-ki. Owanaa jowatsinaawaitaitakina noñaajaantaki ari nonkamakimi.

9 Nokinkishiryaawo iroñaaka, iro ishinitantakinawori Pawa noñaakiro nokamawitaka, onkantya nawintaashiripirotantyaariri, tii okantzimaita nawintaapirowaitya naaka.

10 Iro kantacha Pawa jimatakiro jowawijaakotaana nonkamimi, iikiro jiyaatakaatyiiro. Awintaashiri nowakiri iikiro inkimpoyaawintatyiina paata.

11 Iijatzi pinkimitanaiyaari iirokaiti pintsipataina naaka, pamanamanaataiyaari Pawa inkimpoyaawintantinari. Ari onkantya impaasoonkipirotantaiyaariri Pawa inkaati kimakoyitainani jimapirotakiro Pawa ikimpoyaawintaana.

Opoñaantakari Pablo jariityaari Corinto-jatzi

12 Niyotzi naaka tampatzika nokantaka tsikarika nosaikimoyitantaki. Iri Pawa yotatsi tikaatsi namatawiti, tikaatsi oitya nonkaanikowintyaari. Tsika nokantaka niyotaayitakimi iirokaiti, tii nokinkithatakotapaintziro kapichiini ikimitakaantawitari isaawijatzi yotanitaantsi inatzi, añа apa nokinkithatakopiintakiro tsika ikanta Pawa inishironkatantzi.

13 Tima okaatzi nosankinayitakimiri tikaatsi nimanapithatimi, onkaati pomirintsiwaitachani inkimathaitairo. Onkamintha pinkimathatapiintairo okaatzi nosankinatzimiri.
14 Kimitaka aritaki pikimathatakina kapichiini, kantatsi pinkimoshiriwintaina paata impiyairika Awinkathariti Jesús. Ari nonkimitsityaari iijatzi naaka, kimoshiri nonkantawintaimi iirokaiti paata.
15 Irootaki nashiminthatantakawori napiitairo nariitaimi janta, onkantya pinkimoshiriwintantainari nariitaimira.
16 Ari nokowawitakari nariitanakimimi niyaatantyaarimi Macedonia-ki, ompoña napiitanairomi iijatzi nompiyairikami. Ari onkantyaami pimitakotantawainarimi potyaantaina Judea-ki.
17 Iro kantacha noipithokakiro nokinkishiriwitakari nantirimi. ¿Piñaajaantakima iirokaiti owanaa namatawipiintakimi? ¿Pikinkishiritama noñaawaitashitaka nonintakaanikiini, nokantapiintaki "¡Ari! Nariitakimi?" ¿Piñaajaantakima niyotaawitakawo iiro nimatziro nariitimi?
18 Tima Pawa kaari thiiyinkari, jiyotzi irirori tii nothiiyawaita naaka nokantzi "¡Ari!"
19 Ari ikimitsitari iijatzi Itomi, Jesucristo, tsika itzimi nitapaakari nokinkithatakotapaakimiri notsipatantakariri Silvano ipoña Timoteo. Tima Jesucristo tii ikantanitzi irirori "¡Ari!" jiyotakirika iiro jantziro oityaarika. Tima okaatzi jantapiintakiri Jesucristo okimiwaitakawo iriimi Pawa kantapiintaintsini "¡Ari!"
20 Iri Jesucristo yotakaapirotairi ari imonkaataiya okaatzi ikajyaakaantziri Pawa. Irootaki ankantantayitaiyaari aakaiti awintaashiriyitaari "¡Ariwí!" Irootaki impinkathayiitantaiyaariri Pawa.
21 Okimiwaitakawo iri Pawa withaakaayitakairimi Cristo, irijatzi saipatziitoyitainimi,
22 okimiwaitakawo impothoyitatyaimi jashiyitaira. Tima añiiro jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro Pawa jothotyiiro okaatzi ikajyaakaakairi.
23 Imapirotatya, jiyotzi Pawa tii namatawitzimi nokantzimiri: Kantakaantzirori kaari nariitantzimi Corinto-ki, iiro nokisantapaakimi.
24 Tiira naaka ompiratimini onkantya pinkimisantantyaanari. Aña oisokiro pikantawintanakawo okaatzi pikimisantanairi. Apa nonkaminaayitaimi naaka pantantaiyaawori oimoshirinkaimini.

2

1 Jiroka nokinkishiritakari: Iiro napiitairo nariitimi, iroorika owashiritakaawaitimini nariitzimi.
2 Aririkami nowashiritakaawaitimi janta, ¿iitaka thaamintashiritakaiyaanani naaka?
3 Irootaki notyaantantakimirori pairani nosankinari, iiro niyaatashitantzimi powashiritakaawaitina. Aña iirokawitaiyakani thaamintashiritakainanimi. Irootaki nokantashiriwitantakari: "Iiro niyaatsita, nonkimaita tzimatsirika thaamintashiritakainani. Ari onkantya nonkimoshiritakaantawaityaariri iriroriiti".
4 Tima pairani notyaantakimiro nosankinari, nowashiriwaitatya nosankinatzimiro. Tii iro notyaantantzimirori onkantya nonkantzimoniintakaantimiri. Aña nokowawitatya piyoti owanaa nitakopirotataikimi.

Ipiyakotziri Pablo kantzimoniintakaantachari

5 Nokowi nonkinkithatakotiri shirampari owashiritakaawaitakinari janta. Tiira naaka inkantzimoniintakaawaitya, kimitaka maawoni iirokaiti

ikantzimoniintakaayitakimi. (Nokantantawori “kimitaka”, tii nokowi nowanaapirowaitiro.)

6 Ojyiki pikaataiyakini iirokaiti, aritaki powasankitaawaitakiri. Iro kantacha aritapaaki powasankitaakiri.

7 Pimpiyakotiri, pinkimoshiritakairi, ayimawaitzirikari jowashiritani.

8 Nokowakotzimi pinkantairi jirika shirampari: “Nitakotaimi”.

9 Pairani, nosankinatakimi nokantaki: “Powasankitairi”. Noñaantashitzimi noñaantimiri imapirorika pikimisantana.

10 Iro kantacha ikowi Cristo pimpiyakotairi jirika shirampari. Irootaki nantairi naaka tima iro kamiithatzimotaimini maawoni iiroka. Inkaati pimpiyakoyitairi iirokaiti, aritaki nompiyakotairi iijatzi naaka.

11 Irootaki antayitairi onkantya iiro ikitsirinkantai Satanás. Tima ayotaiyironi okaatzi ikowiri jantiri irirori Satanás.

Kantzimoshiritakaariri Pablo janta Troas-ki

12 Chapinki, ariitakina naaka nampitsiki Troas niyaatantakari nokinkithatakaantziro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo. Ari nimatataikiro nokimisantakaantaki ikantakaantakiro Awinkathariti.

13 Iro kantacha tii inimotina janta, tiira noñaapaakiri iyiki Tito. Irootaki nawijantanakari Macedonia-ki.

Iri Cristo oitsinampaakaantatsiri

14 Iro kantacha, onkantawitya tsikarika ankinayiti, kantatsi ampaasoonkitiri Pawa. Tima okimiwaitakawo oyaatzishitatyiirimi Cristo, ipiyaawo irirori nampitsiki joitsinampaantaki jowayirita. Ojyakotatyaawo iijatzi iyainkatzi kasankari maawoniki nampitsi. Ari ankantayityaari aaka aayiti tsikarikapaini ankamantayitairi atziri tsika ikantakota Cristo.

15 Akimiwaitakawo kasankainkari itayiri Cristo jinimotakaantyaariri Pawa. Jiroka kasankainkari, ari inkimainkayitairo awijakoshiritaatsini, iijatzi inkaati piyashiriwaitaachani.

16 Tzimayitatsi, okimitzimowaitari jiroka kasankainkari owamaantaniromi inatyi. Iriima pashinipaini okimitzimowaitari iro añaakaashiritairini. ¿Iitama jojyakaawintaitziri jiroka kasankainkari?

17 Kaarira jirikaiti kinkithatashiwaitawori iñaani Pawa ikowi jaantashiwaityaawo kiriiki. Aña iriitataikira mapirotanairori ikinkitharyaantsitzi. Irootaki nimatanairi naaka iijatzi. Iri Pawa otyaantakinari nonkinkithatakaanti, nantawaitainiri Cristo, iri Pawa kimpoyaanari nantayitziro.

3

Antawaiwintzirori owakiraari kajyaakaawakaantsi

1 ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya naaka? ¿Nojyakotatyaarima amayitzimirori josankinari, ikantzimaitzimi: “Paawakina kamiitha?” ¿Nojyakotatyaarima kowirori posankinatiniri osankinarintsi, jayimaityaawo tsika ikinayitzi?

2 Aña iirokaiti kimiwaitakawori osankinarintsimi jaapatziyantaitinari, iro josankinashiritantaitakinari naaka. Tima aririka jiñaayitaimi atziriiti tsika pikantayitanaa, ari jiyoyitairo okaatzi nantzimoyitakimiri, okimiwaitanakawo jiñaanayitatyiiromi okaatzi josankinatakoyiitakinari.

3 Ari añiirori iirokataki ojyawaitakawori osankinarintsimi josankinatajaantakiri Cristo. Iro kantacha tiira iro nonkinkithatakotiri osankinarintsi koñaatatsiri, kimitawori aririka josankinayiitiro mapikota,

aña nokinkithatakotatziiro ipashinishiritakaayitaimi Itasorinka Pawa Kañaaniri.
4 Nokinkithatakotantawori jiroka, tima iri Cristo kantakaakawori awintaashiriyitantaariri Pawa.
5 Tii aaka aawiyashityaawoni apaniroini, aña iri Pawa matakaayitairori.
6 Iriitaki Pawa matakaakinawori nokinkithatakotairo owakiraari kajyaakaawakaantsi. Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi kaarimachiini osankinarintsi kimityaawoni itanakawori kajyaakaawakaantsi kaamanitakaantatsiri. Aña iri kantakotachari Tasorintsinkantsi añaashiritakaantatsiri.
7 Pairani josankinatantaitakawori Ikantakaantaitani mapikotaki, okoñaatapaintzi jowaniinkawo Pawa, opoña opiyanaka. Ikanta jiñaakiro Moisés-ni, shipakiryaapoo ikantanaka, tii okantaajaitzi jaminapootairi Israel-mirinkaiti. Iro kantzimaitachari jiroka Osankinarintsi owanaa okaamanitakaantaki, okantawitaka otzimimotziro owaniinkawo.
8 Irooma okaatzi jimayitairi Tasorintsinkantsi iroñaaka, iro owaniinkapirotataitachari.
9 Tima owaniinka okantawitaka okaatzi owasankitaakaantaintsiri, iro mapirotataitironi owaniinkatya tampatzikashiritakaantatsiri.
10 Jiroka owaniinkapirotaachari iroñaaka anaapirowaitakiro tzimawitachari pairani owaniinkawo.
11 Ari okaatapaaki owaniinkawitapainchari kitziroini. Irooma owaniinkapirotaachaniri iro kantaitaachani iroñaaka.
12 Tzimataiki iroñaaka minthashiritakainani, tontashiri nonkantanaiya nonkinkithatakaantai.
13 Tii nonkimitawityaari Moisés-ni ipashikapootaka iiro jiñaantari Israelmirinkaiti opiya ishipakiryaapoowitaka.
14 Tima kisoshiri jinaiyakini pairani Israel-mirinkaiti, irojatzi ikantayita iroñaaka ikaatzi ichariniyitaari. Tima aririka inkimiro jiñaanayiitiro itanakawori kajyaakaawakaantsi, iiro ikimathatziro kimiwaitaka impashikaitatyiinirimi ikinkishiryaamintoki, apa Cristo mataironi inkimathatakairi kimiwaitaka impashikaryaakotairomi ikinkishiryaaminto.
15 Iinitatsi iroñaaka, aririka inkimiro jiñaanayiitiro Ikantakaantani Moisés-ni, pashikashiri ikantayitaka.
16 Irooma intzimirika piyashiritairini Awinkathariti, aritaki impashikaryaakoshiritaiya.
17 Ikantakoyiitziri jaka “Awinkathariti” irijatzi Tasorintsinkantsi, itzimi saikakaantashiwaitaachani.
18 Irooma aakaiti awintaashiritaari Cristo, ojyanaari Awinkathariti. Tima okimiwaitaawo iroñaaka aminaatyiirimi Awinkathariti jaamparyaakawo ashirotaki. Tima aminapooyitziri ashirotakiki iroñaaka, tii akimitari Moisés-ni ipashikapoowaitaka pairani ririori. Irooma paata aririka añaapirotajaantairo jowaniinkawo, aripaiti ankimitagaiyaari ririori. Iriitaki matakaironi jirika Awinkathariti, Tasorintsinkantsi.

4

1 Iri Pawa nishironkataanari okanta nantawaitantaanariri ririori. Irootaki kaari okantzimoniintawaitantana.
2 Nowajyaantairo owaañaawaitinanimi, tiimachiini nomanakaawaitawo niyotaantzi onkantya namatawitantantyaari, tiimachiini nothiiyakowaitawo iñaani Pawa. Aña okaatzi nokinkithatakotanairi tyaaryoori inatzi, ari okanta jiñaantawori Pawa kamiitha okantzimoyitaari atziri okaatzi nokinkithatakaantayitairi.

3 Tzimatsirika kaari kimathatironi tsika okantakota Kamiithari Ñaantsi
nokinkithatziri, tiira naaka imanapithawaitirini, añatzimatsi kantakaawori
kaari ikimathatantawo okimiwaitakawo impashikapithatatyiirimi ikink-
ishiryaaminto, iriitaki piyashiwaitaachani.
4 Okimiwaitakawo osoryaakitatyiimi irooki jirikaiti kisoshiriri. Iriira
kamaari jiitaitziri "iwawani isaawijatziiti", osoryaakitirini, ari okanta kaari
ikimathatantawo Kamiithari Ñaantsi. Kimiwaitaka tii jiñaayitairomi kitiijyi-
inkari ojyakaawintachari jowaniinkawo Cristo, ojyajaantakariri Pawa.
5 Iriitaki Jesucristo nokinkithatakotairi, nokantzi: "Awinkathariti jinatzi".
Tii naaka kinkithatakowaitachani. Apa jowamachiitakina naaka Jesús pom-
pirawaitaina iirokaiti.
6 Tima ikantaki Pawa: "Onkitiijyiinkatai tsinirikiri". Irootaki
ojyakaawintacha ikitiijyiinkashiritakaana naaka, ari okanta
nonkitiijyiinkatakotantaiyaariri iijatzi pashinipaini niyotakaayitairi Pawa,
onkimitzimotantaiyaariri iriroriiti jiñagaatyiiromi jowaniinkawo Pawa
oshipakiryaaki ipooki Cristo.

Awintaashiri ankantayitaiya

7 Okimiwaitakawo iityaami owaantyaawonimi pinapirotachari kow-
itziki. Iri ojyakaawintachari jaka Pawa ipasapiyaayitairo itasorinka
awathaki, iro awatha ojyakaawintakari kowitzi. Iro jantantawori onkantya
jiñaitantyaawori iriitaki otzimimopirotziri itasorinka, tiimachiini otzimimo-
tai aakaiti.
8 Tima nokimaatsiwaiwitaka, tiitzimaita nowashiriniinta. Notajyaani-
intawaiwitaka, tiitzimaita ayimawaitina.
9 Ipatzimaminthawaitaitakina, tiitzimaita jookawintaitina. Jowatsi-
nawaitaitakina, tiitzimaita impiyakaashiitina.
10 Ojyiki jowamaimawaitaitakina ikimitaitakiriranki Jesús, ari jiñaayiitairo
jañaantari Jesús.
11 Jiroka kantakotachari, owanaa noñaapiintawitakawo nonkamimowin-
tiromi nokinkithatakotairi Jesús, ari onkantya jiñaantinari atziri, ari jiyoyitai
tsika ikanta Jesús jañi irirori.
12 Iro nokamimatantakari naaka, onkantya pañaashiritantaiyaari iirokaiti.
13 Iro nimatakiri naaka okaatzi josankinatakoyiitakiri pairani, kantatsiri:
Nokimisantanai naaka, irootaki noñaawaitantari.
Irootaki nimatanairi naaka, nokimisantanai, irootaki noñaawaitantari.
14 Tima niyotzi naaka jowiriintairi Pawa jirika Awinkathariti Jesús, aritaki
jowiriintaina iijatzi naaka, intsipatakagainari Jesús, ari pintsipataina iijatzi
iirokaiti.
15 Nimatantawori nokinkithayitai ari onkantya pinintaawaitantaiyaari
iirokaiti. Tima iikirorika pijyikipirotanakityi iirokaiti inishironkayitairi
Pawa, ari ijyikipirotai paasoonkipiintairini, ipinkathatairi.
16 Irootaki kaari okantzimoniintawaitantana naaka, okantawitaka jowa-
maimawaitaitakina. Añathaamintashiri nokantapiintanaa.
17 Okaatzi nokimaatsiwaitaka iroñaaka kapichiini inatzi, iiro okantai-
tatyaani. Irootaki noñaantaiyaawori paata antawoiti owaniinkatachari kaari
thonkanitachani. Iro anagaironi okaatzi nokimaatsiwaiwitakari, iiro okan-
taajaitai nimonkaataiyaawo oitarika.
18 Tima noñaampiyatyaawo naaka kaari jiñaayiitzi iroñaaka, iiromaita oth-
onkanitaa jiroka. Tii okowapirotajaanta okaatzi koñaayitatsiri iroñaaka kaari
kisonitatsini.

5

1 Inkantawitya jowaaripirowiitatyaawo apanko jaka kipatsiki, iro kantacha ayotzi tzimatsi pashini apanko kaari thonkanitachani janta inkitiki, iri Pawa witsikakiro, kaari atziri witsikironi.
2 Ari okimitsitari iijatzi awatha, owanaa okimaatsitakaawaitakai. Akowataiki ontzimimotai pashini awatha añaantaiyaari inkitiki.
3 Aritaki onkantyaari, jiroka ashiri iroñaaka ari ontzimai paata owakiraari awatha.
4 Iiniro añaantayitawo awathatari iroñaaka, atikawaita akimaatsiwaita. Tiimaita akowajaantataitziro ampiyashiwaitaiya. Aña iro akowataitzi ontzimimoyitai pashinitatsiri awatha, akowairo kantaitachani añaamintotsi poyaataiyaawoni jiroka añaaminto kaari kañaanitatsini.
5 Iriitaki Pawa matakaayitaironi tsika ankantayitaiya. Tima añiiro jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro jimonkaatairo Pawa okaatzi ikajyaakaakairi.
6 Iriitaki shintsishiritakairi. Ayotaiyini iinirotatsi añaayitzi iroñaaka awathaki, tikiraata atsipataariita Awinkathariti.
7 Awintaashiri owiri iiniro añiika, okantawitaka tii añaawitari.
8 Aritaki nokantaki, shintsishiri akantaka, akowayitaki ookawintairo awatha, antsipatantaiyaariri Awinkathariti.
9 Akowapiintakiro antayitiro okaatzi inimotziriri irirori, atanatyaawo iroñaaka, ari onkimitsitaiyaari paata aririka antsipatajaantaiyaari.
10 maawoni aakaiti ari ankatziyimotairi paata, aririka jaminakoyitairi maawoni, jiñaantaiyaawori ikaatzi antayitakirori kaaripirori iiniro jañaawita, iriitaki jowasankitaayitairi. Jaminakoyitairi iijatzi ikaatzi antayitakirori kamiithari, iriitaki inkimitakaantairi impinataatyiirimi.

Amatakaayitairi pashinipaini raapatziyaiyaari Pawa

11 Nokinkithatakaantapiintzi naaka, ari nokinakairo jiñaantayiityaawori imapiro nopinkathatairi Pawa. Jiyotziro irirori, onkamintha piyotaiyironi iijatzi iirokaiti.
12 ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya napiipiintantawori? Tii ari onkantya. Aña nokowatzi piyoti tsika nokantataika naaka, ari onkantya piyotantyaawori iiroka tsika pinkantiri pakayitiri kamiithaini ikaatzi asagaawintawaitachari janta, kantashiwaitachari: “Kamiithari ninatzi naaka”, tiimaita ikowaajaitzi inkamiithashiritaiyini.
13 ¿Nokimitakotzimirima shinkiwintawaitachari nokantayitantzimiri? Tikaatsi oitya, aña nokamaipirowintanaatyaari Pawa. Irooma nokimitzimotzimirika atziri shintsitatsiri, nokowatziira nonintaashiritakaayitaimi nokantayitantzimiri.
14 Okaatzi nantayitziri, iroora nantantayitaawori jitakotaana Cristo. Tima ikamawintayitai maawoni aaka, okimiwaitanakawo maawonimi aakaiti ankamayitakimi iijatzi.
15 Jiroka ipoñaantari ikamawintantakairi maawoni ipoña jañagai iijatzi, ari onkantya antapiintantaiyaawori ikowiri irirori, iiro antashiwaitawo okaatzi anintashiwaitari aakaiti.
16 Irootaki, iiro okantzimowaitantari atziri tsika ikanta jiñaitziri iwathaki. Tima imapirotatya otzimimotakiri iwatha iijatzi Cristo isaikimotantapaintairi. Iro kantacha tii añaayitzimaitaawo iroñaaka.
17 Irootaki nokantantzimiri, ikaatzi wathatakoshiritanaariri Cristo, owakiraashiri ikantayitanaa, tii ikimitanaa tsika ikantawita pairani, othonka owakiraatzimotanairi maawoni.

18 Iriitaki Pawa matakaantzirori maawoni jiroka. Irijatzi kantakaakawori okanta aripirotantaariri ririrori okantakaantakiro jantzimoyitakairi Cristo. Ikantayitai irojatzi antayitairi aakaiti, amatakaayitairi iijatzi pashinipaini raapatziyantaiyaariri Pawa.
19 Irootajaantaki jotyaantantakariri Pawa jaka kipatsiki jirika Cristo, onkantya raapatziyantaiyaariri isaawijatziiti, iiro jowasankitaawintantaari iyaaripironka. Irojatzi jotyaantantakinari naakaiti nonkinkithatakaayitairi atziriiti raapatziyantaiyaariri Pawa.
20 Iro nimatanairi naaka, jotyaantaitakina nonkinkithatakotairi Cristo. Okimiwaitakawo iriitajaantakimi Pawa apiitakaapiintakinawori, nokantzi: “Paripirotaiyaari Pawa. Irootaki ikowairi Cristo”.
21 Tii jantanitziro Cristo kaaripirori. Iro kantzimaitacha Pawa ikimaatsitakaawaitakari okimiwaitakawo jantatyiiromi kaaripirori. Ari ikinakaakiro Cristo, jotampatzikashiriyitantairi, ikimitakaayitai ikanta ririrori.

6

1 Naakataki tsipataimiri antawaitainiri Pawa, noshintsithatzimi iiro pimanintawaitziro okaatzi jinishironkataimi Pawa, aminaashiwaitakari.
2 Jiroka ikantakiri ririrori:
Niyotaki kamiitha imatya, aripaiti nokimakimiro pikowakotanari.
Imonkaapaititapaaka “Kitiijyiri Awijakotaantsi”, nonishironkataimi.
Iro apiipaititachari iroñaaka, jiroka “Kitiijyiri Awijakotaantsi”.
3 Tii nokowiro iitya otzikatzikawaitirini jawijakoshiritai, ari onkantya iiro ithainkimawaitantaitanawo nantawaitani.
4 Aña nokowatzi noñaagantairo kamiitha jompiratani Pawa ninatzi, oisokiro nonkantanitya, aririka awijyimotina oityaarika: inkimaatsitakaawiitina, impomirintsitakaawiitina, jowasankitaawiitina,
5 impajawiitina, jomontyaitina, jowatsinaawaitaitina, nantawaipirowitatya, ayimawaiwitina nowochokini, owamaimawaiwitina notajyi,
6 kitishiri nonkantaiya, yotani nonkantaiya, aapatziya nonkantantai, itakotani nonkantantai, nampishiri jowaina Tasorintsinkantsi, nishironka nonkantantai,
7 noñaawaitapiintairo tyaaryoori, intasonkawintakaantaina Pawa, nantapiintairo tampatzikashiritakainani nonkimitakaantanakiro nowayirityaami, notzikaawintaka ipoña nopiyakowintaka.
8 Inkantawitatya inthainkimawaitaitina, impoña impinkathaitanakina naaka. Onkantawitatya inkawiyawaitaitina, impoña inthaamintawaitaitina. Onkantawitya noñaawitapiintyaawo tyaaryoori, jiitapiintaitakina “thiiyinkari”.
9 Onkantawitatya iiro itzimawita kaari ñaayitinani naaka, tzimimaitacha yopirotinani. Nonkamimawaiwitya, iiniromaita nañi. Jowasankitaawiitakina, tiimaita jowamaayiitana.
10 Owashiri nonkantawitatya, iikiromaitacha nonthaamintayitya. Nonkowityaaniintawaiwitya naaka, iro kantacha nonintaakaayitaiyaari pashinipaini. Tikaatsi tzimimowaiwityaanani naaka, iro kantacha nonintaawo kowapirotajaantachari.
11 Corinto-jatziiti, nokantapirotatziimiro jirokapaini, tikaatsi nimanimowaitimiri.
12 Tikiraatarika awintaashiritawakaayita, iirokaitira kantashitawori, tiira naaka.
13 Incha paapatziyaina naaka nokimitaakimi iiroka, tikaatsi nimanimowaitimi. (Nokantzimirowa jiroka, kimitawaitaka iintsimi noñaanatzi.)

Akimitaawo itasorintsipankoti Pawa Kañaaniri

14 Iiro piwathatakotanaari kaari kimisantatsini. ¿Kantatsima kamiithashiriri jaapatziyaari jantawaiti kaaripiroshiriri? ¿Kantatsima ontsinirikiti tsika okitiijyiinkatzi?
15 ¿Kantatsima Cristo jakakotiniri ikowiri kamaari? ¿Kantatsima kimisantzinkari intsipatyaari kaari kimisantatsini jashityaawo tsikarika oitya?*
16 ¿Kantatsima ankimitakaantiro itasorintsipankoti Pawa tsika ipinkathataitziri ojyakaawontsi? Irooma aakaiti akimisantayitai akimiyitaawo aakami tasorintsipanko tsika inampitawo Pawa Kañaaniri.
Jiroka ikantaki Pawa:
Ari nonampishiritantaiyaari, notsipataari naniiyitai.
Naakataki inkimitakaantai Iwawani,
Iriiyitaki nashitaari Naaka.
17 Iro ikantantari iijatzi Awinkathariti:
Pintainaryaapithatairi pashinijatzi atziri, iiro pitsipaminthatari jirikaiti.
Iiro pantapiintanairo nopinkakaimiri.
Ari naapatziyaimi,
18 Pinkimitakaantaina naakami piwaapati,
Nonkimitakaantaimi naaka iirokayitakimi notomiiti, iirokayitakimi nishintoiti.
Ari ikantziri Awinkathariti, Shintsipirotatsiri.

7

1 Nitakotaní, aritaki ikajyaakaakairo Pawa, ontzimatyii ankitishiritai, owajyaantairo maawoni kaaripirori, okaatzi antayitziri, okaatzi akinkishiriyitari iijatzi. Aña ontzimatyii oñaagantairo apinkathatziri Pawa, ikitishiritakai.

Ikimoshiritzi Pablo jowajyaantairo Corinto-jatzi kaaripirori

2 Paapatziyaina naaka. Tii nokantzimoniintakaawaitzimi iirokaiti, tii nowaaripirotakaantawaitzimi, tii nathaagawaitzimi iijatzi.
3 Tii iro nokantantawori jiroka nothawitakotatziimi. Aña napiitawaimiro nokantsitakimiri: “Nitakopirotataikimi”. Irootaki nonkantapiintakimiri iinta atsipatawakaa añiika iroñaaka, ari nonkimitsityaawori iijatzi ankaatairika ankamawitya.
4 Ojyiki nawintaashiriyitakimi iirokaiti. Nasagaawintakimi. Aririka nonkinkishiritakoyitimi, pithaamintakaana, kimoshiri nokanta, okantawitaka owanaa jimaamaniwaitaitakina jaka.
5 Tima nariitaka Macedonia-ki tii okantzi nimakoryaapaaki tima ojyiki pomirintsitzimotakinari. Tzimayitatsi ñaanaminthawaitashitakinari, irootaki kantzimoshiriwaitakinari.
6 Iro kantacha Pawa ikimoshiritakaapiintairi ikaatzi okantzimonintawaiyitari, ari ikimitsitakinari naaka, jariitapaaka Tito nosaikira.
7 Ojyiki nothaamintashiritanaka noñaawakiri. Iro nothaamintashiripirotantanakari ikamantapaakina tsika pikantaiyani iirokaiti. Ikantapaakina: “Jaawakina kamiitha Corinto-jatziiti, ikowaiyakini jiñiimi, owanaa okatsitzimoshiritakiri okaatzi jantzimotakimiri, antawoiti jitakoyitaimi”. Ari ikantapaakinari, iro oimoshirinkapirotakinari.
8 Pairani, nosankinatsitantakimirori, noñaajaantawitaka owanaa owashiritakaawaitimi okaatzi nokantayitakimiri. Ikanta notyaantataikimirowanki,

* **6:15** Jiroka pashini iwairo kamaari ikantayiitziri “Belial”.

nokantashiriwaitanaki: “Iirotya notyaantaajaitzinirimi”. Niyotzimaitaka iroñaaka kapichiini powashiriwaitapainta iirokaiti.

9 Irootaki nokimoshiriwintantawori notyaantakimiro. Tii nokantatyi iro nokimoshiriwintzi nowashiritakaawaitakimi. Añа iro nokimoshiriwintairi powajyaantayitairo kaaripirori. Ari pikinakaakiro iirokaiti pinimotakaantaariri Pawa poitsinampaayitairo powashiritani, tii nowaaripirowaitajaantzimi naaka.

10 Tima aririka jowashiritakaantya Pawa, ikowatzi jowajyaantakaayitairo kaaripirori, onkantya awijakoshiritantaiyaari. Irootaki iiro okantzimoshiriwaitantai jiroka. Irooma jowashiritakaantashiwaityaarika isaawijatziiti, ari jiñaitakiro inkamashiriyiiti.

11 Opoñaantari jowashiritakaawaitakimi Pawa, irootaki kinkishiritakaanaimiri kamiithapiroini, pipiyakowintaana, owatsimaanakimi, thaawashiri pikantanaka, pitakopirotaana, powasankitaakiri kantakaantzirori. Ari pikinakaakirori poñaagantantakawori kitishiri pikantayitanaa.

12 Jiroka opoñaantanakari kitziroini nosankinatantakimirori pairani, iro jiyotakaantaimiri Pawa tsika pinkantya piñaashintsiwintaiyaana naaka. Tii iro nosankinamachiitantyaawori jowasankitaantaityaariri kantakaashitakawori, tiimachiini nopiyakowintantawo jathaagawiitakina.

13 Iro nothaamintashiritantari. Owanaa okimoshiritakaakina iijatzi nokimawaki paawakiri kamiitha Tito, powawijaakiniri okantzimoshiriwaiwitakari irirori.

14 Tima aritaki nokamantsitakari naaka Tito tsika pikantaiyani iirokaiti, nokantakiri: “Kamiitha jinaiyatziini Corinto-jatziiti”. Tii powaañaantanawo okaatzi pantayitakiri, tima imapirotatya okaatzi nokantsitakariri Tito. Ari okimitsitakari iijatzi okaatzi nokantzimiri iiroka.

15 Jitakopirowaitaimi Tito, aririka inkinkishiritakoyitaimi tsika pikantaiyakani paawakiri kamiitha, pikimisantawakiri, pipinkathatawakiri.

16 Antawoiti nokimoshiritsitaka naaka kantatsi nawintaashiripiroyitaimi iroñaaka.

8

Kiriiki impashiyiityaariri oitishiritaari

1 Iyikiiti, nokowi piyotakotairi ikaatzi apatowintaariri Pawa jaka Macedonia-ki, inishironkayitairi.

2 Okantawitaka jiñaawitakawo owanaa pomirintsitzimowaitakariri, kimoshiri ikantaiyani. Okantawitaka ikowityaaniintawaiwitaka, ojyiki kiriiki ipashitantayitakari.

3 Ikowakaanikiini jantayitakiro irirori jiroka, ipantayitaki okaatzi jaawiyayitziri, janaantaki ipashitanta.

4 Ikantakina naaka: “Thami ampashiyityaari kiriiki pashini kimisantzinkariiti, ikaatzi kowityaaniintawaitatsiri”.

5 Jimapirowaitakiro okaatzi jantakiri anaawaitanakiro nokinkishiritakowitakariri. Iri jaakowintajaantanaka Awinkathariti, ari ikimitaakinari iijatzi naakaiti. Tima irootaki ikowakaakiriri Pawa.

6 Irootaki noshintsithatantakariri Tito impiyanai onkantya iminthashiritakaantimiri pantayitairo iijatzi iirokaiti. Iriitaki tsipatapaakimiri pitantanakawori pipashitantayitaka.

7 Iirokaiti anaantayitanaatsiri pantayitanakiro ojyiki oiyitarika. Kamiitha
pikimisantayitanai, kamiitha pikinkithatakaantayitanai, kamiitha piyoyi-
tanai, thaaminta pikantayita, antawoiti pitakotakina. Nokowi panaayitan-
tai pimpashitantayitaiya.
8 Iiro noshintsiwintzimi pimayitantyaawori. Apa nonkinkithatakoy-
itimiri tsika ikantayitaka jaka jiminthayitaa inishironkatantzi. Onkami-
ithawaitimi poñaagantairo pitakopirowaitantayita.
9 Kamiithawaitaki pimayitairomi jantapaintziri Awinkathariti
Jesucristo, inishironkapirowaitantapaintzi. Otzimimowitari
irirori maawoni, ikimitawaitakari ajyaagantzinkari, iro kantacha
ikimitakotapaintari kowityaaniintaniri. Iro jimatantakawori jiroka
onkantya pinintaawaitantaiyaari onkimiwaityaawomi pajyaagantaiyaami
inkitiki.
10 Jiroka okaatzi nokinkishiritari naaka: Iro kamiithatatsi pothotyi-
iro okaatzi pitanakari. Iirokaiti itayitanakawori awijanaintsiri osarintsi
pikinkishiritaka pimpashitantayitya. Pimatakiro pitanakawo.
11 Incha pothotyiiro. Pinkimitakaantairo owakiraa pithaam-
intaiyanakaniranki pitantanakawori. Incha pothotyaantyaawo okaatzi
tzimimotzimiri.
12 Tii ikowakotajaantai Pawa anaakairo ampashitantyaawo okaatzi tzim-
imotakairi. Apa ampashitantaiyaawo okaatzi aawiyiri. Aritaki inimotakiri
Pawa.
13 Tii nokowakotzimi pimpashitantya inintaawaitantyaari pipashitakari,
iro ompoñaantyaari pinkowityaawaiti iirokaiti okantakaantziro pipashitan-
taka.
14 Añа iro kamiithatatsi, pimpashityaari okowityiimowaitari iroñaaka, ar-
itaki impashitaimi iiroka paata aririka onkowityiímowaitimi. Ari onkantya
pimonkaatawakaantyaari.
15 Irootaki josankinatakotsitaitakari, kantatsiri:
Ikaatzi aapirotaintsiri, tii otzimagaantawaitzi.
Iriima againtsiri kapichiini, tii okowityiimowaitari.
16 Nopaasoonkitziri Pawa, tima iriitaki kantakaakawori okanta
jitakotantzimiri Tito, ari ikimitaana naaka nitakotzimi.
17 Tima nokantakiri: “Tito, pimpiyanai Corinto-ki”. Añа minthatsiwaitaka.
Iro jiyaati iroñaaka.
18 Nontsipataimiri Tito pashini iyiki. Kamiitha kinkitharyaantzi jinatzi.
Pinkatha jowayitziri pashini kimisantzinkariiti tsikarikapaini, ikimayi-
takiri ikinkithatakotairo Kamiithari Ñaantsi.
19 Irijatzi iyoshiitakiriri jaka kimisantzinkariiti, jowakiri intsi-
patanatyaana paata naanakiniri kiriiki pashini kimisantzinkariiti
kowityaawaitatsiri. Irootaki oñaagantironi imapirotatya jitakoyitakari,
iro ompoñaantyaari ipinkathayiitairi Pawa.
20 Ari onkantya iiro ikinkithatakowaitaitantana tsika nonkantya nanti-
taantiri kiriiki ipashitantayiitari.
21 Tima nokowatzi onkamiithatzimotiri atziri nantayitiri, ari onkimitzi-
motyaari iijatzi Pawa.
22 Notyaantiri iijatzi pashini iyiki intsipayitanatyaari. Iriitaki nokitapi-
intakari, jominthakitakawo jimitakotanti. Nokinkithatakotakiniri tsika
pikantaiyani iirokaiti, iro jiminthapirotantanakari jimitakoyitimi, tima jaw-
intaapirotani jowayitanakimi.
23 Jirika Tito, notsipaminthari jinatzi, iri nokaatapiintakiri nantawaiwin-
takimi. Iriima pashini apiti iyiki itzimi intsipatanatyaari, jotyaantani jinatzi
kimisantzinkariiti saikayitatsiri jaka, ipinkathapirotziri Cristo.

24 Ontzimatyii paawakiri kamiitha aririka jariitatya janta. Iro jiyotantyaari iyikiiti kimisantatsiri jaka imapirotatya okaatzi nokinkithatakotakimi iirokaiti jaka.

9

1 Niyotzi naaka tii okowajaantzi nosankinatakotimiri piiriikiti inkaati potyaantiniriri pashinijatzi oitishiritaari.
2 Tima niyotaki ayimatapiintakimi iirokaiti pantiro. Aritaki nokinkithatakotakimi jaka Macedonia-jatziki, nokantayitakiri: “Ikowitataika Acaya-jatzi impashitantayitya chapinki awijanaintsiri osarintsi”. Nokinkithatakotakimi iirokaiti nominthatakaayitanakari iijatzi iriroriiti.*
3 Iro kantzimaitacha, iro notyaantantimiriri iyikiiti onkantya inkamantantimiri, iri itapaatyaawoni joyiiyitiri kiriiki. Tima tii nokowi aminaashiwaitya okaatzi nokinkithatakotakimiri iirokaiti jaka.
4 Tima nokowatzi kapichiini nariitanakimi nawijanakirika janta. Kimitaka ari joyaatanakina tsika inkaati Macedonia-jatzi. Aririka noñaapaakiro tikiraamintha poyiiyitzi kiriiki, owanaa nonkaaniwintawaitya, tima aritaki nokinkithatakotsitakimi jaka. Ari pinkimitsitatyaari iijatzi iirokaiti pinkaaniwintawaitya.
5 Irootaki notyaantsitantimiriri jirika iyikiiti, iri itapaatyaawoni jariityaami janta tikiraamintha niyaatiita naaka. Iriiyitaki oyiitakotapaakimirini kiriiki ikaatzi pikajyaakaantakiri iirokaiti. Witsika pinkantakiri maawoni kiriiki aririka nariitapaatya. Ari onkantya iiro noshintsiwintantapaakimi pantayitiro.
6 Apa pinkinkishiritiro jiroka:
Ikaatzi pankitatsiri kapichiini, iipichokiini joyiitzi.
Iriima ikaatzi pankipirotaintsiri, ojyiki joyiiti.
7 maawoni iirokaiti ontzimatyii pimpashitantaiya okaatzi pikowiri. Iiro pishintsiwintantawaitzi impashitantaitya ojyiki tiirika ikowaitzi, ari onkantya iiro okatsitzimoshiriwaitantari ipashitantaka. Tima atziri kimoshiriwintapirowaitzirori okaatzi ipashitantari, iriiyitaki jitakotari Pawa.
8 Iri Pawa ojyiñaapirotaimironi okaatzi kowityiimowaitzimiri. Aritaki ontzimagaantaki onkaati pimpashitantawaitaiyaari kamiithapiroini iiroka.
9 Okimiwaitakawo okaatzi kinkithatakotachari Osankinarintsipiroriki, kantatsiri:
Okaatzi tzimimotziriri Pawa, irootaki jantitainiriri ikaatzi kowityaanintawaitatsiri.
Tima tampatzikashiri jinatzi irirori, ari inkantaitatyaani.
10 Iri Pawa kithokitakaironi okaatzi pankiyitachari, irijatzi jyookakairori, ari okanta joyiipayiitantawori okaatzi jowayiitari. Ari inkimitaimiri iijatzi iirokaiti impayitaimiro kowityiimotzimiri, ari onkantya ontzimimotantaimiri pimpashitaiyaariri pashinipaini, tampatzikashiri pinkantya.
11 Irootaki impapirotantimiri Pawa onkantya pimpashitantapiintantyaari. Ari onkantya impaasoonkitantyaariri Pawa, ikaatzi aayitzirori apashitantayitari.
12 Ari okantari, okaatzi pipashitantayitari tii apa pinishironkatiri kowityaawaitatsiri, aña iro ompoñaantyaari impaasoonkipiroyitairi Pawa.
13 Aririka jiñaayitakiro okaatzi pipashiyitakariri, ari pikimitsitayitakari iijatzi pashinipaini, owanaa impinkathatanakiri Pawa. Tima jiñaayitiro tii

* **9:2** Jiitayiitziri jaka “Acaya”, iro kipatsi tsika janta osaiki nampitsi Corinto.

apa piñaawaitashiyita, pikantzi: “Nokimisantairi Cristo okinkithatakotziri Kamiithari Ñaantsi”. Aña jiñaayitiro iijatzi pantayitziro oñaagantzirori imapiro pikimisantayitanai.
14 Iro ompoñaantanatyaari jitakopirowaitanaimi, jamanamanaatakowintaimi, okantakaawo jinishironkataimi Pawa.
15 Ari ankimitsitanaiyaari iijatzi aakaiti ampaasoonkitanairi Pawa, tima inishironkatakai aaka, iro mapirotataitzirori okamiithatzi, iiro okantzi othotyiiro ankinkithatakotiro.

10

Ikinkithatakotziro Pablo okaatzi jantayitziri

1 Naakataki Pablo, tzimatsi nokowakotzimiri. Tsinampashiri nonkantya iiro nowatsimaawaitzimi, nonkimitakotyaari Cristo. Tima niyotzi tzimatsi ikantakoyiitakina: “Jirika Pablo tsinampashiriri jinatzi isaikimotapiintai, irooma isaiki intaina katsima ikanta”.
2 Nokowakotzimi, iiro piyaatakairo powatsimaawaitina. Ari onkantya iiro niyakawaitantapaakimi aririka nariitapaakimi. Tima niyotaki ari nonkantayitapaakiri ikaatzi saikimoyitakimiri janta kantayitaintsiri: “Tikaatsi jitya Pablo, ari ikimiyitari pashini atziriiti tii otzimimotziri ishintsinka”.
3 Imapirowitatya ari nokimitari pashini atziriiti, tima jirika iita nomaamanitziri, tii ikimitari nomaamanitziri atziri.
4 Tima aririka nomaamanitanti naaka, tii noirikayitziro omanamintotsi okaatzi jomanatantapiintari atziriiti, aña itasorinka Pawa nomaamanitanta naaka. Ari okanta noitsinampaayitantariri ikaatzi ishintsitakaawitakari noisaniintani.
5 Ari okanta nokitsirinkantaariri naakaiti maamaniwaitaniri, nokitsirinkayitairi asagaawintawaitaniri otzikatzikatantatsiri kaari jiyotakoyiitantari Pawa. Nokimitakaantaawo noirikaatyiiromi nokinkishiriwaiyitari, noshintsiwintaatyaami nonkimisantairi Cristo.
6 Aririka nonkimakowintaimi pipiyashitaari iirokaiti pikimisantapirotairi iijatzi, aripaiti niwitsitya nowasankitairi inkaati piyathayitachari.
7 Paamaiya jowapiyimowaitzimikari. Tima tzimayitatsi pikaataiyini kantayitatsiri: “Jashitana naaka Cristo”. ¿Ikinkishiritama tii jashitsitana iijatzi naaka? Iroorika ikinkishiriyitakari, ikinakaashitakawo, tima naaka jashipirotataika Cristo.
8 Aamaashitya ari pinkantayitanaki iirokaiti: “Jitanakawo iroñaaka Pablo jasagaawintawaitawo okaatzi ikinkithatakoyitziri”. Tii nokaaniwintakotawo okaatzi inkantayiitiri, tima iriitaki Awinkathariti owakinari niyotaantayitai, tii jowana nowaaripirotantawaiti.
9 Irootaki kaari nokowanta onkimitzimotimi okaatzi nosankinatakimiri, nokowatzi nominthaawawaitimi.
10 Aamashitya tzimayitatsi kantayitatsiri: “Tima jotyaantapiintairo Pablo josankinari, owanaa ishintsithatapiintakai, ikinkithatakotapiintairo pomirintsitzimotairi antayitiro. Iro kantacha isaikimoyitai jaka, kimiwaitaka tii ishintsinitzi. Ikanta ikinkithayitaki manintaari jinaki”.
11 Jiroka nakayitiri ikaatzi kantayitatsiri, nokantziri: “Tsika nokanta nosankinayitakimi, ari nokantsitakari iijatzi nosaikimoyitakimi”.
12 Tii notsipatari naaka pikaatziri pisaikaiyini, asagaawintawaitachari. Tii jiyotaajaitzi iriroriiti. Tzimatsi tsika ikaatzi monkatziyawakaapiintachari, jiñaajaantaki janaawakaantayitawo okaatzi kamiithatzimowaitashitariri iriroriiti.

13 Irooma naaka tii nasagaawintashiwaitawo nimonkatziyiro kamiithatzimowaitashitanari naaka, apa nokinkithatakotairo nimonkaatakiro ikantakinari Pawa nantiniri. Jiroka ikowakiri nantainiri, ontzimatyii niwiyairo nantawaitiniri janta tsika pisaikaiyini iirokaiti.
14 Irootaki noñaashintsitakowintantzimiri iirokaiti, tii nanaakairo okaatzi ikantakinari Pawa. Tima naakataki itakawori nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo.
15 Irootaki kaari nokimitantari ikaatzi asagaawintashiwaitawori jimonkatziyani, aña tzimataawitacha pashini itzimi itataitanakawori imonkaatakiro. Iro kantacha, iikirorika pantapashiriwaitanakityi, iiro nopomirintsiwaitanaimi iirokaiti,
16 kantatsi niyaayiti pashiniki nampitsi nonkinkithatakaantairo Kamiithari Ñaantsi. Iro nimatiri, iiro nokinanaki tsikarika jitayitakawo ikinkithatakaantzi pashini atziri, nasagaawintawaitawokari jimonkaatakaani pashini.
17 Tii opantawo jasagaawintashiwaitaitya apaniroini. Iro kamiithapirotatsiri asagaawintaiyaawo jantayitziri Awinkathariti.
18 Tima tikaatsi aimachiitya asagaawintawaitya apaniroini anthaamintawaitya. Iro kowapirotachari inthaamintapirowintai Awinkathariti.

11

1 Nokowi iikiro pamawitatyiiro okaatzi nosankinatakimiri jaka, onkantawitatya onkimitzimotimi jantziri masontzi. Nokowi iikiro piyaatatyi piñaanayitiro.
2 Owanaa naamaakotakimi iirokaiti, iri Pawa kantakaakinawori. Tima naakataki itakawori nokinkithatakaakimi okanta jashiyitantaimiri Cristo. Nokimitakaantawaitaimi iirokatakimi nishinto, tzimatsimi nokajyaakaakimiri pintsipatyaari, aamaakoni nowapiintanaimi iiro pikaaripirowaitanta irojatzi paawakaantapirotatyaari. Iri ojyakaawintachari Cristo, itzimi kimitakariri iriimi paayitairimi paata.
3 Tima nothaawakaatziimi intzimi iitya amatawitimini, inkimitakotapaatyaari maanki amatawitakirori pairani Eva. Aritaki joitzipinatakimi, jowajyaantakaimiro pawintagaari Cristo, pikinatanaari.
4 Kimitaka iirokaiti, tii pijyinkaashitawo pakayitiri pashini kinkithatakotimirini Jesús, ari pakakiri onkantawitatya jinashitapaatyaawo okaatzi nokinkithatakotakimiri naaka Jesús, okaatzi nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi, okaatzi nokinkithatakotakimiri Tasorintsinkantsi.
5 ¿Pikinkishiritama iirokaiti janaakoyitana naaka jotyaantapiroritani jirikaiti?
6 Aamaashitya tii nokinkithatzi kamiithaini naaka, iro kantacha iyotani nokanta. Irootaki piñaakoyitapiintakinari.
7 ¿Nokinakaashitakawoma tii nokowakoyitzimi kiriiki, nokinkithatakaayitakimiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa? Aña tsinampashiri nokantaka nantawaiwintakimi niyotaantayitakimirori, tii nokowakowaitzimi. Arira okanta ikimitakaantaitzimiri ñaapirori pinayitzi.
8 Okanta nokinkithatakaapaakimi pairani, iri pashinijatzi kimisantzinkariiti payitakinari kiriiki nañaantari. Okimiwaitakawo nonkoshitatyiirimi iriroriiti okanta nantawaiwintantakimiri iirokaiti.
9 Iinirotatsi nosaikimotakimi pairani, owanaa nokowityaaniintawaitaki. Tiimaita noñi pimpina oitya nañaantyaari. Ikamintha jariitaiyakani iyikiiti Macedonia-jatzi, iri payitapaakinari. Ari okantakari kaari noñaantawo pimpayitina kiriiki iirokaiti. Ari nonkantapiintatyiiro iiro nokamitzimi.

10 Antawoiti nokimoshiriwintakiro tii nokowakoyitzimi, ari nonkantapi-
intanakityiiro maawoni nampitsiitiki okaatzi saikatsiri Acaya-ki. Jiyotziro
Cristo tyaaryoo nokantaki.
11 ¿Piñaajaantzima iirokaiti iro nokantantawori jiroka tii nitakotzimi? Jiy-
otzi Pawa nitakotzimi.
12 Iikiro niyaatakaatyiiro onkantya jirikaiti kinkithatakaaniri pasagaaw-
intawaitakari iirokaitiki, iiro ikantanta: “Ari nokimitakari Pablo”.
13 Jirikaiti kinkithatakaaniri kaari Otyaantapirori, amatawitaniri ji-
nayitatzi, apaniroini ikimitakaantashiwaitaka iriirikami jotyaantapirotani
Cristo.
14 Tikaatsi oitya jomapokakaantairori jiroka. Tima jimatsitawo iijatzi
Satanás jojyakotari ishipakiryi maninkari onkantya jamatawitantatyaari.
15 Iro iiro jomapokantawaitai ikaatzi antawaiyitziniriri Satanás, irojatzi
jimatsitari irirori. Inkimitakaantawaitya jantawaitatzi onkantya inkami-
ithashiritakaantaiyaariri atziriiti. Arimaitaka jowasankitaawintaitairi
okaatzi jantayitziri.

Ikimaatsiwaitaka Pablo Jotyaantapiroritzi

16 Incha napiitawakiro nonkantimi, onkamintha iiro nokimitzimotz-
imiri masontzi. Irooma nokimitzimotakimiri, pishinitawakina nasagaaw-
intawatya kapichiini.
17 Okaatzi noñaawaitziri iroñaaka, tii okimitajaantawo jiñaawaitirimi
Awinkathariti. Añа nokimitakotatyaari masontzi jasagaawintashiwaita.
18 Ari ikantapiintakari pashini atziriiti, ari nonkantyaari naaka iijatzi.
19 Pikimitakaantawaitaka iirokaiti yotaniri pinayitzi, ¿iitama
pikowantawaitari pinkimisantayitairi masontzi?
20 Irootajaantaki pantayitakiri iirokaiti, pikimisantapiintakiri ikaatzi kim-
itakaantawaitakamiri jompiratani, aapithawaiyitzimirori tzimimotzimiri,
athaagawaiyitakimiri, asagaawintawaitachari, pajapoowaiyitzimiri iijatzi.
21 ¿Piñaajaantzima tii naawiyawaitanitzi naaka nimatantyaawori kimi-
takawori? ¿Kantatsima nonkaaniwintakotyaawo tii nimatataitziro? Iiro.
Arimaitaka nantataiki kimitawori okaatzi jantawitaiyakarini iriroriiti,
nasagaawintawaitya, onkantawitatya nonkimiwityaari masontzi.
22 Iroorika jasagaawintawaitaka jiñaawaitziro noñaani Heber-paantiri, ii-
jatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka ijyininkamirinkaititari Israel-
ni, iijatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka icharinimirinkaititari
Abraham-ni, iijatzi naaka.
23 Iroorika jasagaawintawaitaka jantawaiyitainiri Cristo, iijatzi naaka.
(Imapirotaajaitatya nokimitakari naaka jiñaawaitzi masontzi.) Iro kan-
tacha nasagaawintawo nanaakowaitairi jirikaiti nantawaitzi, nanaakowait-
airi iijatzi noñaapiintakiro jomontyaawaitaitakina, ipajawaitaitakina, jowa-
maimawaitaitakina.
24 Noñaakiro okaatzi 5 japiitapiintakina ipajawaitana nojyininkapaini
janta japatotapiintaita.*

---

* **11:24** Okinkithatakota josankinariki Moisés-ni, kantatsi jowasankitagaiti atziri aririka jowaaripiro-
takiri pashini. Ontzimatyii jaayitiri tsika japatotapiintayiita, onkantya impajawaitantayiityaariri.
Iirorika okaaripirotzi okaatzi ikinakaashiwaitakari, iiro ipajapiroitziri. Irooma imapirorika
okaaripirotaki okaatzi ikinakaashitakari, ontzimatyii jowasankitaapiroitiri. Iro kantacha tii os-
hinitaantsitzi janaakaayiitiro onkaati 40 impajawaitaitiri. Irootaki jamitaiyarini pairani impa-
jataiti onkaati 39 itzimirika kaaripirowaitaintsiri, ari onkantya iiro ipiyathatantawo Ikantakaan-
taitani, aririka janaakaakiro onkaatimi 40. Irootaki jiiyitairi jirikaiti “Kowityaapaaka apaani
imonkaatantyaari 40”. Okaatzi kinkithatakotainchari jaka, ari ikantaitakiri Pablo, ipajawaitaitakiri
irirori.

25 Mawajatzi okaatzi jompojawaitaitakina. Apawojatzi ipichiitakina. Mawajatzi nopitaminkakowaitaka. Tsiniripaiti nosaikakowaitaki niyantyaaniki inkaari, ari nokitiijyitakotakiri.
26 Ojyiki nariitantayitaka. Nokinayitaki okowiinkayitzi jiñaa. Nokinimoyitakiri ipiyota koshintziiti. Ikowayitaki nojyininkapaini jowaaripirowaitinami, iijatzi ikimitakari kaari nojyininkata. Nokowiinkatakowaitaki nampitsiitiki iijatzi otzishimashiki. Nokowiinkatakotaki inkaariki. Owanaa nopomirintsiwaitakari iitashiwaitachari "iyiki", kaarimaita.
27 Ojyiki nantawaitaki, ayimawaiwitakina nomakoni. Ayimawaitakina nowochokini, notajyi, nomiri, noyatsinkari. Tajyaaniinta nokantapiintaka. Nomaawaitaki tsikarikapaini.
28 Tzimatsi ojyiki awijyimoyitakinari. Iro kantzimopirotakinari isaikayitai kamiitha ikaatzi kimisantayitaatsiri tsikarikapaini.
29 Tzimatsirika mantsiyataintsini, nokimitakaantawo naakami mantsiyatatsini. Tzimatsirika inkaaripirotakagaitakiri, owanaa nompiyakowintawaityaari.†
30 Ari okantakari nasagaawintawaita naaka, nokinkithatakotakiro tsika nokantaka kaari naawiyawainitanta.
31 Itzimi yotatsiri tii namatawitantzi, iriitaki Pawa, Ashitariri Awinkathariti Jesucristo. ¡Thaaminta jowapiintayiitairi!
32 Tima pairani nosaikantapaintari Damasco-ki, ikimpoyaawintakaantakiro ijiwatakaani Aretas maawoni nampitsi, iiro noshitowanta, ari onkantya jaakaantantyaanarimi.
33 Iro kantacha jotitakina kantziriki nokaataiyirini, jowayiikotakina jantakironta nampitsiki, ari okanta noshiyantaari.

12

Kimiwaitakawori owathaantimi kitochii

1 Tii okantzi nasagaawintawaitya. Iro kantacha iikiro nonkinkithatakotatyiiro noñaawiyatakari, okaatzi joñaagakinari Awinkathariti.
2 Niyotakotziri jirika shirampari jashitaari Cristo. Tzimakotaki 14 osarintsi jirika shirampari jaayiitairi inkitiki, jiyaapirotatzi ojinokitajaantzi inkiti. Kimitaka jiyaashirinkatatyiimi, tii niyopirotzimaita. Tiirika, jiyaatatzi koñaawoini iwathaki, tii niyopirotziro.*
3 Iri Pawa yotatsiri jiyaashirinkatatziirika, jiyaatatziirika koñaawoini iwathaki. Incha nitapanaatyaawo nonkinkithatakotiri jirika shirampari.
4 Jaayiitairi janta ikimoshiriitapai. Ari ikimayitairo tsikarika oiyitari kaari kantaajaitatsini inkinkithatakoyiitiro.
5 Ariwitaka jasagaawintyaawomi jirika shirampari okaatzi jiñaakiri. Iro kantacha iiro nasagaawintawaita. Apa nokinkithatakotakiro tsika nokantaka kaari naawiyawaitanta.
6 Arimi nasagaawintyaawomi okaatzi noñaayitakiri, iiromi nomasontzishiriwaitzimi. Aña aritakimi noñaawaiyitakiromi tyaaryoori. Iro kantacha tii nokowi jasagaawintashiwaitapiintaitina. Apa impinkathawintaitinawo okaatzi nantayitakiri, okaatzi ikimakoyiitakinari.

† **11:29** Okantzi jaka "mantsiyataintsini", kimitaka tzimatsi kinkishiritakotawori iri ikantakoyiitzi shipitashiriwaitatsiri jawintaari Cristo.
* **12:2** Kantakotachari jaka "ojinokitajaantzi inkiti", irojatzi ikantaitsitari "mawatanaintsiri inkiti". Ari ikantayitapiintziri Judá-mirinkaiti ikinkithatakotziro. Ikantaiyini: "Itanakawori inkiti, ari osaikayitziri minkori. Apititanaintsiri inkiti, ari isaikayitziri kashiri, ooryaa, impokiropaini, maawoni. Irooma mawatanaintsiri ojinokitajaantzi inkiti, ari inampitawori Pawa".

7 Okaatzi noñaawiyatakari owaniinka okantaka, jiyotaki Pawa aritakimi nasagaawintawaitatyaami. Irootaki ishinitantakinawori nonkimaatsiwaitya onkantya iiro nasagaawintantawaita. Okaatzi nokimaatsiwaitapiintaka okimiwaitakawo owathaawaitatyiinami kitochii. Iriitaki kamaari kantakaawori okanta ikimaatsitakaantawaitakinari.
8 Mawajatzi nokowakotakiri Awinkathariti jookakaawintaina ikimaatsitakaapiintaitana.
9 Ikantakina irirori: "Tima aritaki nonishironkawaitakimi, tikaatsi kowityiimowaitimini. Añа kantataitatsi noñaagantapirotairo noshintsinka atziriki kaari aawiyawaitatsini". Ikanta nokimawakiro, kimoshiri nokantanaka, nashiminthatanakawo nokinkithatakoyitairo tii naawiyawainitzi, tima ari onkantya aawiyakaawaitantainari ishintsinka Cristo.
10 Irootaki nokimoshiritantakari naaka okantawitaka tii naawiyawainiwitya, ikawiyawaitaitana, nokimaatsiwaitaka, jowatsinawaitaitana, opomirintsitzimowaitakina, ojyiki noñaayitakiri nantawaitziniri Cristo. Niyopaititairo tii naawiyawainitzi apaniroini, ari noñaataitziro jimatakaatyaanawo naawiyawainishiritai.

11 Kimitaka masontzi ninatyi noñiiro nasagaawintawaitaka. Iiroka kantakaawori nimatantakawori. Iro kamiithawitacha pikinkithatakoyitainami kamiithaini. Okantawitaka tii noñaapirota naaka, tii janaakotzimaitana jirikaiti iitashiwaitachari "Ñaapirori Otyaantapirori".
12 Tima nosaikimowaitakimi pairani iirokaiti, noñaagakimiro imapiro naaka Notyaantapiroritzi. Owanaa namatsinkawintakimi. Owanaa notasonkawintantaki, tii piñaapiintaiyironi, irootaki piyokitziiwintantakinari.
13 ¿Iitama pikinkishiriwaitantari nomanintawaitatziimi? ¿Tiima naapatziyimi nokimitairi pashini kimisantzinkariiti? ¿Irooma kantakaantawori tii noñi oitya pimpashityaanari? Tzimatsirika nokinakaashitakari, pimpiyakotinawo.

Ikinkithatakotziro Pablo mawatanaintsiri jariitanta

14 Nokinkishiritaka napiitairo niyaatashitimi, iro mawatanaintsiri nariitimi. Iiro nayiri inkaati pimpinatinari. Kaari piiriikiti nonkowi nashityaari, aña iirokataiki nokowapirotaki nashitimi. ¿Kamiithatatsima apaani iinchaaniki impinakowintiro ikowityiiri iwaapati? Tii, aña iri iwaapati pinakowintirini jiintsiti.
15 Irootaki nimatiri naaka, onkimiwaitaiyaawo naakami piwaapatitari. Aritaki nimatakiro noshinitakowintaimi onkantya pawijakoshiritantaiyaari. Antawoiti nitakotakimi. ¿Iitama kaari pitakotantana naaka?
16 Kimitaka tzimayitatsi iirokaiti kantatsiri: "Pablo tii ikowakoyitai aakaiti, owanaa jiyotzi, ari ikinakairo jamatawiwaitakai".
17 ¿Piñaajaantakima jamatawiwaitakimi iijatzi ikaatzi notyaantayitakimiri?
18 Notyaantakimiri Tito, iijatzi pashini iyiki. ¿Jamatawitakimima Tito? ¿Tiima nojyashiritawakaiyani maawoni naaka, naapatziyayitaimi iirokaiti?
19 ¿Piñaajaantakima iirokaiti iro nokantakantawaitantakari nokowashita notzikaawintya? Tii ari onkantya, nitakotaniiti. Aña iri Cristo ñaawaitakaakinari, onkantya niwitsikashiritakaantimiri. Iri Pawa yotatsi.
20 Okantzimowaitakina naaka añaiyironi ankantaniintawakaawaitya aririka nariitapaatyaami. Onkantzimowaitina iijatzi noñaapaakimi pintzimawintawakaawaitya, pinkisawakaawaitya, pinkisaniintawakaawaitya, iiro paapatziyawakaawaita, pinkijyimatawakaawaitya, pinkantakaapirowaitya, pimaamanitawakaawaitya.

21 Onkantzimowaitina nonkaaniwintawaitimi Pawaki. Aamaashitya ari nonkantaniintakowaitapaakimi pantayitakirorika kaaripirori, tii powajyaantziro pantayitziro kamaawoyitatsiri, pimayimpiriwaitzi, piñaathatantashiwaitapiintaka iijatzi.

13

1 Irootaki mawatatsiri nariitimi. Ari naminakotapaakimiro, ikantajaantaitakiri:

Apaani iyakawintaari, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tiirika, apiti ñaakotakirini okaatzi ikinakaashitakari, kamiithatatsi jowasankitaayiitiri.

2 Ari nonkantapaakiri nowasankitairi ikaatzi antzitakawori kaaripirori janta pisaikinta, ari nonkimitsitapaatyaari iijatzi pashinipaini antayitanairori iroñaaka. Tima aritaki nokamantsitakimiro napiitantakawori pairani nariitzimi. Irojatzi nosankinatzimiri iroñaaka.

3 Aamashitya pikantaiyatziini iirokaiti: “Kaari Cristo otyaantirini Pablo inkinkithatakaanti, kimitaka Pablo kaari mapirotzirori”. Paamaakowintya, jirika Cristo, kaari atziri saikimotantamachiitapaintsini, aña otzimimopirotaitziri ishintsinka irirori, kantatsi joñaakaayitaimiro tsikarika oiyitarika.

4 Ari okantawitaka, kimiwaiwitaka tii jaawiyawaitanitzi jirika ipaikakoyiitantakariri. Iro kantzimaitacha jañaakagairi ishintsinka Pawa. Ari nokimitsitakari iijatzi naaka, tii naawiyawaitanitzi, iro kantacha irijatzi Pawa shintsitakagaanari, kantatsi noñaagayitaimiro tsikarika oiyitari.

5 Iiro pikinkishiritakowaitashitana tii nimapirowainitzi naaka, aña pinkinkishiritakotawatya. ¿Mapirowaitanirima pikantaka iiroka pikimisantai? ¿Tiima piyotaiyini inampishiritantaimi Cristo? Aritaki okantari, tiirika, aamaashitya tii pimapirowainitzi iiroka.

6 Niyopirotataitzi, aririka piñaawakina janta, iiro pikantawakina: “Kaari mapirowaitaniri jirika”.

7 Nokowakotziri Pawa, ari onkantya iiro noñaakotantapaakimiro pikinakaashitani. Tii iro nokantantzimirori jiroka nonkowashiwaitapaatya nonkimitakotapaatyaari mapirowaitaniri. Aña nokowapirotataitatzi pantayitairo okaatzi tampatzikatatsiri. Irootaki nokowakiri, onkantawitya otzikaawakinami, iiro noñaagantzimiro noshintsinka nowasankitaapaakimi, iro niyotakaantapirotimiri naakataki mapirowaitaniri.

8 Tii nokowiro naaka noñaagantashiwaityaawo noshintsinka, iro owatsipiro aririka nonkowimi namatawitantimi. Apa nokowi noñaagantataitiro onkantya jiyotakoyiitantyaawori tyaaryoori.

9 Aritaki nonthaamintatya aririka noñaakimi paawiyawaishiritanai, onkantawitatya iikiro inkimitakaantaitatyiinami naaka kaari aawiyawaitaniri. Iro namanamanaatakopiintakari, onkantya piñaantyaawori iirokaiti pothotyiiro paawiyashiripirotaniti.

10 Irootaki notyaantantzimirori osankinarintsi, tiira nosaikimoyitatziimi iirokaiti janta, ari onkantya iiro nowatsimaawaitantapaakimi paata. Tima iri Awinkathariti owakinari onkantya niwitsikashiritakaantantyaari, tii jowana nowaaripiroshiriwaitanti.

Iwiyaantawori withataantsi

11 Iyikiiti, jiroka iwiyaantawori nonkantimiri: Pinkimoshiritaiyini. Pothotyaayitairo paawiyashiriwaiyitai. Pinthaamintashiriyitai. Paapatziyawakaiyitaiya. Kamiitha pisaikayitai. ¡Iri Pawa nampishiriyitimini, itakotantaniri jinatzi, iri saikakaantatsiri kamiitha!

12 Itako pinkantya piwithatawakaanaiya janta.

13 Jiwithatsitzimi iijatzi oitishiritaari nampitawori jaka.
14 ¡Onkamintha inishironkawaitaimi Awinkathariti Jesucristo! ¡Onkamintha jitakowaiyitaimi Pawa! ¡Onkamintha inkantakaiyaawo Tasorintsinkantsi paapatziyawakaantaiyaari! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI GALACIA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naakataki Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi. Otyaantapirori
ninatzi naaka. Kaari atziri otyaantinani, añaa Jesucristo otyaantakinari
itsipatakari Ashitairi Pawa owiriintairiri pairani ikamawitaka.
2 Ari nokaatziri maawoni iyikiiti kimisantanaatsiri jaka nosankinatzimiro
jiroka. Iirokaiti notyaantzini pikaatzi pikimisantai janta Galacia-ki.
3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayi-
taimi, ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.
4 Tima iro ikowakiri Ashitairi Pawa ishinitakowintai Cristo, ikamawintay-
itakai akaaripiroshiriyiwitaka, ari onkantya iiro akimitakotantaari ikaatzi
kaaripirowaitatsiri, okimiwaitakawomi jookaakowintaimi.
5 Onkamintha impinkathatapiintayiitairi Pawa. Ari onkantaitatyaani.

Tikaatsi pashini Kamiithari Ñaantsi owawisaakoshiritantatsini

6 Pomapokantakinawo powajyaantanakiro pikimisantawitanakari Pawa.
Tima iriitaki iyoshiiwitaimiri, antawoiti jitakoyitzimi irootaki jotyaantanta-
kimiriri Cristo. ¿Iitama pikimisantashitantakawori pashini kaari kimityaa-
woni Kamiithari Ñaantsi?
7 Tima tyaaryoo nonkanti naaka, tikaatsi pashini ñaantsi owawisaakoshir-
itantatsini. Kimitaka tzimatsi owajyaantakaakimirori, ikowatzi joitzip-
inashiritimi, irootaki jowashiñaantayitakawori tsika okanta ikinkithatakoyi-
itziri Cristo.
8 Aririkami nowashiñaayitakimiromi naaka okaatzi nokamantsitakimiri
pairani, jowasankitaitinaata. Ari okimitari iijatzi, aririkami impokaajaitimi
maninkariiti poñaachani inkitiki, inkinkithatakotapaakiro pashini ñaantsi
kaari kimityaawoni nokamantsitakamiri pairani, jowasankitaitiriita irirori.
9 Aritaki nokantsitakimi pairani, irootaki napiitimiri iroñaaka nonkanti:
Tzimatsirika owashiñaakironi nokinkithatakotapaakiriri Cristo kitziroini,
jowasankitaawiitiriita.
10 ¿Irooma naminaminatzi kamiithatzimotirini atziriiti? Añaa tii, nami-
naminatatziiro kamiithatzimoyitziriri Pawa. Iroorikami naminaminatimi
kamiithatzimoyitirini atziriiti, tii jompiratani ninatyi Jesucristo.

Jantawairi Pablo

11 Pinkimi iyikiiti, okaatzi nokamantakimiri Kamiithari Ñaantsi, kaari
atziri yotakainawori.
12 Añaa iri Jesucristo yotaakinawori maawoni, tima kaari atziri ashityaa-
woni.
13 Pikimakotaiyakinani tsika nokantawita pairani iinta nimonkaayi-
witawo jamiyitari nojyininkapaini Judá-mirinka. Pikimakotaiyakinani iijatzi
owanaa nokisaniintayiwitakari kimisantayitanairiri Pawa, nowasanki-
taakaantawitaka ojyiki, nokowawita nowajyaantakairimi ikimisantayi-
tanai.
14 Tima nimapirowitanakityaawo naaka nimonkaayiwitawo jamiyitari
pairani nojyininkapaini, tikaatsi notsipawitakari anaakotinani nokantaw-
itaka.

15 Iro kantzimaitacha pairani tikiraamintha notzimaajaitziita naaka,
jiyoshiitsitakina Pawa. Antawoiti jitakotsitakina irootaki jowawisaakoshir-
itantaanari.
16 Joñaagaanari Itomi, niyotakotairi. Ikowaki nokinkithatakotainiri kaari
Judá-mirinkatatsini tsika okantakota jawisakoshiritantaitari. Tikaatsi atziri
nosampitanaki nonkantiri: ¿Iitama nantiri?
17 Tii noshiyashitapaintari noñiiri itayitakawori jotyaantapiroritzi janta
Jerusalén-ki. Añа apatziro nowanakiro niyaatanaki Arabia-ki, ipoña nopiya-
paaka irojatzi Damasco-ki.
18 Okanta awisaki pairani mawa osarintsi, ari niyaatashitakiri Pedro
noñiiri isaiki irirori Jerusalén-ki, apa nosaikimowaitapaintziri okaatzi 15
kitiijyiri.
19 Iro kantacha tii noñaapaaki pashini Otyaantapirori, apa noñaapaakiri
Jacobo iririntzi Awinkathariti.*
20 Imapirotatya okaatzi nosankinatzimiri, tii namatawitzimi, jiyotzi
irirori Pawa.
21 Ipoña niyaataki nampitsiki Siria iijatzi janta Cilicia-ki.
22 Tikira jiñaayitanaata Judea-jatzi ikaatzi kimisantayitanairiri Cristo,
23 apa ikimakoitashitakina ikantaitzi: “Jirika maamanitairi pairani ik-
isaniintai, kowawitachari japirotai, ikinkithatakotairo irirori tsika ikantaita
ikimisantaitzi”.
24 Irootaki ipinkathayitantaariri irirori Pawa ikimakoyitakina.

2

1 Okanta awisaki pairani 14 osarintsi, ari niyaatairi iijatzi Jerusalén notsi-
patanakari Bernabé ipoña Tito.
2 Iro niyaatantakari tima Pawa oiminthashiryaakinari. Okanta nari-
itaka pairani janta, napatotapaakiri jiwayitziriri kimisantzinkari, noka-
mantapaakiri okaatzi nokinkithatakaayitairi kaari nojyininkata Kamiithari
Ñaantsi. Iro napatotantapaakariri onkantya iiro aminaashiwaitanta okaatzi
nantayitakiri.
3 Tii noñiiro ishintsiwintaitawakiri notsipatakari Tito jimatairo intomishi-
taanitya, okantawita Grecia-paantiri jinatzi irirori, kaari nojyininka.
4 Tima ari josatikashiwaitakari kajyaawaitachari inkimisantimi, iriiyitaki
kowawitachari intomishitaanitakaantya. Tii inimoyitziri irirori isaikashi-
waitaiya kimisantayitatsiri, onkimiwaityaawomi rookakaawintaatyiirimi
Jesucristo. Iro ikowapirotaiyini inkimitakotyaari ikanta ompirataari.
5 Iro kantacha tii noshinitakaantziro inkimitakotyaari, iro nokowapiro-
taki jiyotakotiro Kamiithari Ñaantsi awisakoshiritantaiyaari.
6 Ikanta nokinkithawaitakaapaakiri jiwari ipinkathayitziri
kimisantanaatsiri, inimotanakiri, tikaatsi pashini ñaantsi inkantanakiri.
(Kimitaka nokinashiniintaka nokantaki “jiwari ipinkathataitziri”, añа
tikaatsi atziri jimaakiti Pawa.)
7 Iro kaari otzimanta inkantawakinari, tima jiyotanaki imapirotatya
jotyaantakina Pawa nokinkithatakotainiri Kamiithari Ñaantsi kaari
totamishitaanitachani. Ikimitaakiri Pedro jotyaantakiri irirori
inkinkithatakaayitairi nokaatzi notomishitaaniyita.
8 Tima iriitaki Pawa otyaantakiriri Pedro inkinkithatakaayitairi to-
tamishitaaniriiti. Irijatzi otyaantakinari naaka nonkinkithatakaayitairi
kaari nojyininkata.

* **1:19** Jacobo, irijatzi ikantaitziri iijatzi Santiago.

9 Ikanta Jacobo, Pedro ipoña Juan, itayitakawori ijiwatziri
kimisantzinkari, jiyotanaki iri Pawa itakotaanari, iri shinitakinawori
nantayitakiri. Aripaiti jaawakina kamiitha, ari ikimitaawakiri iijatzi
Bernabé, ari onkantya niyaatakaantyaawori nonkinkithatakaayitairi kaari
nojyininkata. Ari inkimitanatyaari irirori inkinkithatakaayitairi ikaatzi
totamishitaanitachari.*
10 Ipoña ikantanakina: "Aririka piyaayitaki tsikarika, ontzimatyii
pitakoyitaiyaari ashironkainkariiti". Aritaki nimatsitakawo nitakoyitakari,
irootaki nantapiintakiri.

Ikisathaitziri Pedro Antioquía-ki

11 Ikanta jiyaataki pairani Pedro Antioquía-ki, tzimatsi ikinakaashitakari
irirori, ari noshintsithatakiri.
12 Tima owakiraa jiyaataki pairani Antioquía-ki, jimawitapaakawo kami-
ithari, jatyootapaakiri kaari ijyininkata. Iro kantacha jariitaiyakani pairani
jotyaantani Jacobo, ari otzimanakiri ikinakaashitani Pedro, jowajyaan-
tanakiro jatyoowitari kaari ijyininkata. Antawoiti ithaawantakari ariiyita-
painchari amiyitawori itomishitaanita.
13 Jimatsitanakawo pashini Judá-mirinkaiti kimisantawitainchari, ari ikim-
itsitanakari iijatzi Bernabé irirori, jimatakotanakiri jirikaiti.
14 Ikanta noñaakiri Pedro tii jimonkaatziro tyaaryoori Kamiithari Ñaantsi,
ari napatotakiri ikaatzi kimisantayitatsiri, jiñagaiyakinani maawoni nokan-
takiri Pedro: "Judá-mirinka pinatzi iiroka, powajyaantairo amiyitari pairani,
pikimitakotakari kaari ajyininkata. ¿Iitama pishintsiwintantariri atziriiti
kaari Judá-mirinkatatsini jojyakotairo akimiyita aaka?
15 Imapirowitatya, a-Judá-mirinkatzi aakaiti, tii akimitakowitari kaari
ajyininkata ikantaitapiintawiitari 'kaaripiroshiriri'.
16 Iro kantacha, ayotzi tikaatsi matironi intampatzikashiriti jimonkaaw-
ityaawomi Ikantakaantaitani, aña apaniroini jimatziro Jesucristo jotam-
patzikashiritakai awintaashiritaari. Irootaki awintaantaariri aaka, antam-
patzikashiritaita. Tima tii imatziro otampatzikashiritanti Ikantakaantai-
tani".
17 Incha nonkantawaki: Aririka aminaminatanakiro jotampatzikashiriy-
itai Jesucristo, ari okanta owajyaantantanaawori aminaminawitawo
amonkaatiromi Ikantakaantaitani. Impoña intzimi kantatsini:
Kaaripiroshiritakimi powajyaantairo Ikantakaantaitani. ¿Imapiroma
ikaaripiroshiritakaakai Jesucristo? Aña tii.
18 Iro aminaashiwaitachari ashintsiwintawakaiya, ankanti: "Thami
amonkaayitairo maawoni Ikantakaantaitani". Iro kimiwaitakawori
napirotiromi nompookiro kaari witsikachani kamiitha, impoña
napiitairomi niwitsikairo tsika okantawita pairani.
19 Tima okimiwaitakawo nonkamapithatakityiiromi naaka Ikantakaan-
taitani, ari okaatapaaki nopankinatawo nimonkaayitairo. Apa noñiiro
nañagai nantainiri okaatzi ikowakaanari Pawa.
20 Nokimitakaantanakiro nontsipatanaatyiiyaarimi Cristo
ikimaatsitakaitakari pairani ipaikakoitakiri. Tima nokimitanaatyaari
ikanta kaminkari, tikaatsi jantanai, okaatzi nantayitanairi tii naaka
nintakaashitironi, Cristo antakaanawori. Nawintaanaari Itomi Pawa,
tima antawoiti jitakotaana, ikamawintaana.

* **2:9** Pedro, irijatzi ikantsitaitari iijatzi Cefas.

21 Tii nokowi napaatiro inishironkataana Pawa. Irootaki kaari nokantanta: “Ontzimatyii amonkaayitiro Ikantakaantaitani añaantyaawori owawisaakoshiriyitai”. Tima aririkami nonkantimi, aminaashityaami ikamawintayitakai Cristo.

3

Inampishiritantai Tasorintsinkantsi awintaashirityaaririka Cristo

1 Iyikiiti nampiyitawori Galacia-ki, ¿tsikama okinakika piyotani? ¿Iitama amatawitakimiri? Pairani ojyiki nokinkithatakaakimiro tsika ikantaitakiri Jesucristo ipaikakoitakiri.

2 Apa nokowi nosampitimi tsika ikanta inampishiritantakimiri Tasorintsinkantsi. ¿Irooma inampishiritantakimiri pimonkaayitziro Ikantakaantaitani? Aña tii. Iro kantakaantakirori pawintaashiritanaari Cristo.

3 ¿Pipiyakotakiroma itampatzikashiritaimi Tasorintsinkantsi? ¿Irooma pikinkishiryaari piñaashintsiwaitya apaniroini piwathaki iro othotyaakaimini ontampatzikashiritakaimi?

4 ¿Aminaashityaama pikimaatsiwintakari kitziroini? Kimitaka tii aminaashiwaita.

5 Tima Pawa otyaantakimiriri Tasorintsinkantsi, itasonkawintayitakimi, piñaayitakiro oiyita kaari piñaapiintayiwita. ¿Irooma piñaantayitakawori okantakaantziro pimonkaayitziro Ikantakaantaitani? Aña tii. Iro piñaantayitakawori pawintaanaari Jesucristo.

Ikajyaakaawakaari Pawa itsipatari Abraham

6 Tima pairani Abraham-ni jawintaanakari Pawa, irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani.

7 Iro piyotaiyirini iiroka, inkaati awintaashiriyitaachani, iriitaki matakirori ikimitakotaari Abraham-ni.

8 Jiroka Osankinarintsipirori jiñaawaitakiri Pawa jiñaanatziri Abraham-ni, tima jiyotsitataika aritaki jotampatzikashiriyitairi pashinijatzi atziriiti kaari Judá-mirinkatatsini aririka jawintaashiritaiyaari. Ikantaki pairani:

Tasonkawintaari pinatzi iiroka pawintaashiritaana, ari nonkimitakaayitaiyaari iijatzi pashinijatzi atziriiti.

9 Ari ikantzimaitakari Pawa tasonkawinta jowayitairi awintaashiriyitzinkari, ikimitaakaantaari tsika ikantakiri pairani Abraham-ni jawintaashiritakari.

10 Tima ikaatzi awintaawori ipankinatawo jimonkaayitairomi Ikantakaantaitani, tii okantzi jothotyiiro jimonkaayitiro, ari jashironkaayitaiya. Tima josankinaitaki pairani kantatsiri:

Ari jashironkaayitaiya inkaati kaari othotyiironi jimonkaayitairo josankinaitakiri Ikantakaantaitani.

11 Ari okantzimaita, tikaatsi matironi intampatzikashiritzimotiri Pawa jimonkaayitairomi Ikantakaantaitani. Irootaki ikantantaitari osankinarintsiki:

Tampatzikashiriri jinatzi awintaashiriri, ari jiñiiro jañaantaiyaawo.

12 Irooma Ikantakaantaitani tii ari onkantya, tima josankinaitaki kantatsiri:

Inkaatirika monkaataironi, iriitaki ñiironi jañaashiriyitai.

13 Iro kantzimaitacha ikamintha Cristo jookaakowintai jowasankitaawintairomi Ikantakaantaitani, aña iri jashitakagaitaka apaniroini jowasankitagaitakiri. (Iriitaki okantakotakiri osankinarintsi, ikantaitaki pairani:

Owasankitaari jinatzi ithataitziri inchakotaki.)

14 Iro jimatantakawori jiroka Jesucristo, tima irootaki ikajyaakagaitakiriri
pairani Abraham-ni. Ari okanta jiñaantayitaawori kaari Judá-mirinkatatsi
intasonkawintayiitairi, itsipashiriyitai maawoni Tasorintsinkantsi awin-
taashiriyitaari.
15 Pinkimi iyikiiti nonkinkithatakotimiro okaatzi amiyitari aaka. Ontz-
imirika oitya ankajyaakaawakaiyaari, osankinatakotziro iro jiyotanta-
ityaari tzimatsi amonkaatinirири ajyininka. Aririka osankinatakotatya,
tikaatsi matironi jowashiñagairo okaatzi osankinatainchari.
16 Ari ikimitaakiro pairani Pawa, tzimatsi ikajyaakaakiniriri
Abraham-ni impiriri intsipataakiri incharinityaari. Piñaakiro iyikiiti, tii
ikinkithatakoitziri jaka inkaati incharinityitanatyaari Abraham-ni, apa
ikinkithatakota apaani incharinityaari, iriitaki Cristo.
17 Ñaakiro, iriitaki jitaka Pawa pairani Abraham-ni ikajyaakaakiniri,
ikantakiri: “Abraham, tzimatsi antzimotawakaiyaari”. Ipoña awisaki
pairani okaatzi 430 osarintsi, ari jimpoitairi Moisés-ni josankinayitairo Ikan-
takaantziri Pawa. Iro kantzimaitacha okaatzi josankinayitakiri Moisés-ni, tii
owashiñairo okaatzi ikajyaakaitsitakariri Pawa pairani Abraham-ni ririri.
18 Tima iroorikami kowapirotachani amonkaayitairomi Ikantakaantai-
tani añaantyaawori impayitairi Pawa, aminaashityaami okaatzi ikajyaakait-
sitakanariri pairani Abraham-ni. Tima pairani tii otzimitsiwita Ikantakaan-
taitani jimonkaatirimi Abraham-ni, apa jawintaashiritakari Pawa, irootaki
ikajyaakaantakanariri jowawisaakoshiritairi.

Iitama otzimantari ikantakaantaitani

19 ¿Iitama otzimantakari Ikantakaantaitani? Iro otzimantakari oñaagantiro
ipiyathanka atziriiti, irojatzi jariitantatyaari incharinityaari Abraham-ni
ikajyaakagaitakiniri pairani. Iri jotyaantaki Pawa maninkariiti josanki-
natakairi Moisés-ni Ikantakaantaitani. Iri Moisés kantakowintakiriri atziri-
iti.
20 Tima ojyiki ikaataki kantakowintantaniri. Iriima Pawa apaani ikanta
irirori.
21 ¿Owashiñaakiroma Ikantakaantaitani okaatzi ikajyaakaakiniriri Pawa
Abraham-ni? Aña tii owashiñairo. Iroorikami owawisaakoshiritantatsin-
imi Ikantakaantaitani, aritakimi imatakiromi ookaakowintairimi onkan-
tantyaari antampatzikashiriyitai aririka amonkaayitairo.
22 Iro kantacha, oñaagakairo osankinarintsi imapiro akaaripiroshiri-
witaka. Ontzimatyii awintaashiritaiyaari Jesucristo, añaantaiyaawori ika-
jyaakaakairi pairani Pawa.
23 Tima pairani tikira awintaashiritanaata, kimiwaitaka
omontyaakaantaimi Ikantakaantaitani, oyaawinta akanta imonkaatya
awintaashiritantyaari, tii añaawitawo asaikashiwaitya antayitairo
anintakaanikiini aaka.
24 Tima pairani iyotaayitai Ikantakaantaitani, okimitakaantakai jiy-
otaitziri iintsi jiyotantyaawori oitya jantiri. Irootaki iyotakairori iijatzi
awintaashiritantaariri Cristo, ari okanta otampatzikashiriyitantairi awin-
taashiritaari.
25 Aritaki ayoyitairo awintaashiriyitaari, tii okowanaa iyotaayitai Ikan-
takaantaitani oitya antairi.
26 Tima awintaashiri powayitanairi Cristo, itomi jowayitanaimi Pawa.
27 Pikaatzi powiinkaawintaari Cristo, pikimitakaantanaatyaawo iriimi
pinkithaatakotaiya.
28 Tima pikaatzi pawintaashiritanaari Jesucristo, tikaatsi jimaakitanairi
irirori, okantawita: aakarika Judá-mirinka, tiirika a-Judá-mirinkatzi, aakarika

ompirataari, tiirika pompirataaritzi, aakarika shirampari, iroorika kooya, tima tikaatsi oitayita jiroka, owithaawakaa ikantakaayitai maawoni.
29 Tima awintaashiri powayitanairi Cristo, kimiwaitajaantanaka iirokami incharinintaiyaami Abraham-ni, iirokataki ñiironi okaatzi ikajyaakagaitakiniriri pairani irirori.

4

1 Pinkimi nonkanti iijatzi. Ikimitakoitakari iinchaaniki jashitakaari iwaapati jajyaagawo inkajyaakairi paata jantaritaki. Okantawitaka iriiwitaka ashitakawo jajyaagawo, iiniro jiryaanitzi, ikimitakotari ikanta ompirataari,
2 tima tzimatsi kimpoyiiniriri jajyaagawo jashitakaariri iwaapati. Paata aririka jantaritaki, imonkaataatya ikantakiri ashitariri, aripaiti impaitairi jashitakaitariri pairani.
3 Ari akantayitakari aakaiti pairani, akimitakotakari ikanta iintsi, akimiwitakari iijatzi ompirataari, amonkaatashiwaitakawo jamiyitapiintaitakari isaawiki.
4 Iro kantacha inintapaititapaaki Pawa, jotyaantakiri Itomi, itzimantapaakawo tsinani, ontzimatyii jimonkaatapaintiro Ikantakaantaitani.
5 Iro jotyaantantaitakariri onkantya isaikashiwaitantaiyaari monkaayiwitawori Ikantakaantaitani. Iro añaantaawori itomiyitai Pawa.
6 Tima itomi pinayitaatzi Pawa, jotyaantakimiri Tasorintsinkantsi inampishiritantimi. Iriitaki ñaawaitakaayitairi aririka amanayitya, akantzi: "¡Paapá, Ashitanarí!"
7 Ñaakiro tii pikimitakotaari ikanta pairani ompirataari, itomi jowayitaimi Pawa. Tima itomitaimi, ikowaki piñaayitairo okaatzi ikajyaakaayitakimiri.

Ampankinatyaaworika Ikantakaantaitani akimitanaatyaari pimantaari

8 Tima pairani tii piyowitari Pawa, apa piwawanitashiyitakawo jiwitsikanipaini atziri, irootaki ompirayitzimiri. Tiimaita ompawawitya jiroka.
9 Irooma iroñaaka piyotairi iiroka Pawapirotatsiri. Ankantakotiro, añaa iriitaki Pawa yotzimiri iiroka, jaapatziyaimi. ¿Iitama pikowantari papiitairo pikantawita pairani? Tii opantawo. ¿Pikowatziima pinkimitakotaiyaari pimantaari?
10 Tima pomairintapiintantakawo kitiijyiripaini, kashiripaini, iijatzi osarintsipaini.
11 Tii pinimotakaayitinawo. Kimitaka aminaashiyitaka okaatzi niyotaawitakimiri.
12 Iyikiiti, pinkimi nonkantimiri: Ontzimatyii pinkimitaiyaana naaka, tima nowajyaantairo nokantawita pairani, nokimitakotaimiro pikantaiyani iirokaiti kitziroini. Tii pimanintashiritawakina
13 nomantsiyawaiwitaka, nosaikimotakimi, ari okanta nitantapaakawori nokinkithatakotzimiro Kamiithari Ñaantsi.
14 Añaa tii pimanintashiritawakina piñaawakina nomantsiyawaitaki, pikimitakaantakina naakami imaninkariti Pawa, paawakina kamiitha. Pikimitakaantakina iijatzi iriirika paawaki kamiitha Jesucristo.
15 Pairani owakiraa piñaawakina antawoiti pikimoshiriwintawakina. Kimiwaitakimi aritaki pantakinawomi nonkantimimi: "Iyikiiti, pinkithokiryiinawo poki pimpinawo". Iro pantantyaawori jiroka tima antawoiti pitakotakina. ¿Tsikama iitaka kaari pikimoshiriwintantaana iroñaaka?
16 ¿Piñaajaantakima nokisaniintatziimi nokinkithatakotzimiro tyaaryoori?
17 Iyikiiti, ikaatzi kowatsiri intzipinashiriyitakaimi, ikowayitatzi irirori pinkinkishiritakotiri kamiithashiri jinayitzi. Tii ikamiithashiriyitzi, añaa ikowayitatzi pinthainkashiriyitaina naaka, iro paapatziyantyaariri irirori.

18 Kamiitha iyikiiti onkantaitatyaani paapiintina kamiitha, tii okowajaantzi nosaikimotimi.
19 Notomiiti, antawoiti okatsitzimotakina nokinkishiritakoyitzimi, kimiwaitaka okatsitakotzi tsinani. Iikiro onkatsitzimotatyiina irojatzi pimonkaatantatyaawori jinintakaakimiri Cristo.
20 Tsika nonkantaajaityaaka nosaikimotantaimiri janta onkantya nonkinkithawaitakaantimiri kamiitha. Tima tii niyotzi oita awijyimotakimiri.

Ojyakaawintantzi Sara ipoña Agar

21 Nokowi jakina ikaatzi kowayitatsiri jimonkaayitairo Ikantakaantaitani. ¿Tiima ikimakotziro tsika okantakota?
22 Jiroka okantakota: Pairani itzimaki apiti itomi Abraham-ni. Itakawori itomi, iri owaiyantakiri pimantaawo, iriima pashini itomi, iri owaiyantakiri iinapirori, kaari jompirata.
23 Tima jinintakaanikiini Abraham-ni jowaiyantakaakiro pimantaawo, irootaki tasonkacha jowaiyantapiintaitziri iintsipaini. Iriima owaiyantakiri iinapirori, jinashitaka irirori, tima iriitaki ikajyaakaakinirori Pawa.
24 Tzimatsi oita ojyakaawintakiri jiroka apiti tsinani, tima apiti okaatzi kajyaakaawakaantsi. Tsinani iitachari Agar pimantaawo, irootaki ikimitakari ikaatzi pankinatawori jimonkaatiromi Ikantakaantaitani josankinatakaantakiri pairani Pawa otzishiki Sinaí.
25 Jiroka otzishi Sinaí saikatsiri Arabia-ki, ari jiitaitzirori iijatzi Agar. Ikaatzi otomiyitari Agar, ikimitakotakawo tsika okanta ompirataawo. Iriitaki ojyakaawintaki Jerusalén-jatzi pankinatashiwaitawori Ikantakaantaitani.
26 Irooma pashini tsinani iinapirotari Abraham-ni kaari pimantaawo, iri ojyakaawintaki nintaayitaachani pashiniki nampitsi iitachari iijatzi Jerusalén saikatsiri inkitiki.
27 Iro josankinatakoitaki pairani ikantaitaki:
Okantawitaka tii powaiyantzi, maanirothaki pinawitaka, iro kantzimaitacha antawoiti piñiiro pinkimoshiritai.
Tii piñaawitawo pinkimaatsiwaitya powaiyanti, pinthaamintawintya.
Tima ojyiki tzimaatsini powaiyani okantawitaka jimanintawiitakimi, ari panaakotairo tzimawitachari oimi.
28 Iyikiiti, ari akimitaari Isaac otomi iinapirori Abraham-ni, tima tzimatsi ikajyaakaayitakairi iijatzi aakaiti.
29 Ikimita pairani otomi tsinani ompirataawo tzimaintsiri jinintakaanikiini Abraham-ni, antawoiti ikisaniintakiri otomi iinapirori tzimaintsiri inintakaanikiini Tasorintsinkantsi. Irootaki tasonkachari iijatzi iroñaaka.
30 Iro kantzimaitacha ¿Iitama ikantaitakiriri Abraham-ni osankinarintsiki? Tima ikantaitaki:
Ontzimatyii pomishitowiro pompiratani, iyaataita, aanairiita otomi. Tima iri otomi piinapirori ashitaiyaawoni okaatzi tzimimotzimiri.
31 Ari okantzimaita iyikiiti, tii otomiyitai ompirataawo, aña akimiyitaari otomi tsinani saikashiwaitaachari.

5

Pintyaaryoowintairo pisaikashiwaita

1 Tima iriitaki Cristo kimitakaantakawori jomishitowakaantaimi, irootaki añaantaawori asaikawaitashitaa. Ontzimatyii antyaaryoowintayitairo, tii okantzi apiitairo ankimitakotaiyaari ompirataari.

2 Pinkimi nonkanti. Naakataki Pablo kamantzimirori jiroka ñaantsi. Aririka pinkowi pimonkaatiro intomishitaaniitimi, aminaashiwaitaka pikimisantanairi Cristo.
3 Nokowi napiitiro nonkantiri kowatsiri intomishitaaniitya, ontzimatyii jothotyiiro maawoni Ikantakaantaitani.
4 Tima ikaatzi kowanaatsiri jimonkaatiro Ikantakaantaitani onkantya jotampatzikashiriyiitantyaariri, jintainaryaapithaitairi Cristo, iiro jiñiiro nishironkataantsi.
5 Irooma aakaiti, ikantakaakawo Tasorintsinkantsi akimisantairi Cristo, oyaakowintashiri owiri jotampatzikashiritai.
6 Tzimayitatsi totamishitaanitachari, iriima pashini tii jimatziro irirori. Tii okowajaanta jiroka jashiyitaira Cristo. Iro kowapirotacha ankimisantapirotanairi ari onkantya atakoyitawakaantanaiyaari.
7 Pairani kamiitha pikanta pikimisantayitanaki. ¿Iitama owajyaantakaakimirori tyaaryoori?
8 Tii iri owajyaantakaimironi itajaantanakimiri jiyoshiiwitakimi.
9 Tima ikantaitzi: “Kapichiini inawita shiniyakaawori tanta, aritaki imatakiro oshiniyakairo maawoni tantapatha”.
10 Nawintaakari naaka Awinkathariti, iri kinkishiritakaimini iiro poshiritantawo pashiniyitatsiri. Iro kantzimaitacha, ari jowasankitaitakiri kowatsiri intzipinashiritakaimi, onkantawitatya tsikarika intzimi.
11 Iyikiiti, tii noshintsiwintaajaitzimi pintomishitaanitya. Ari nonkantimi, ¿Arima inkisaniintawintaitakinawomi nokinkithatakotziro ipaikakotaitakiri Cristo?
12 Iro kantzimaitacha, ikaatzi kowatsiri intzipinashiritakaimi, nokowataiki naaka iri pithokashitataitachani intotaanitya.
13 Pinkimi nonkanti iyikiiti. Jiyoshiiyiitaimi okanta piñaantayitaawori pisaikashiwaiyita. Iro kantzimaitacha, tii okantzi pantayitairo okaatzi pinintashiyitari iiroka. Añа iro kamiithatatsi pitakotawakaayitaiya.
14 Ojyiki inawita ñaantsi josankinayiitakiri Ikantakaantaniki, iro kantzimaitachari, apaani okanta kowapirotachari ayotairi, okantzi:
Pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pitakotawo piwatha iiroka.
15 Irooma aririka powatsimaawakaiya, impoña pinkisawakaayitya iijatzi, ari piñaakiro powamaashiritawakaiya.

Inintashitaitari, opoña ikowakaantziri Tasorintsinkantsi

16 Pinkimi nonkanti: Aririka pantapiintayitairo ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, ari piñiiro powajyaantairo pinintashiyitari.
17 Tima tzimatsi pinintashitari iiroka, tzimatsi iijatzi ikowakaimiri Tasorintsinkantsi. Tii ojyawakaa jiroka, añа inashiyita. Ari okanta iiro pantapiintantawo pinintashitari.
18 Tima iriirika Tasorintsinkantsi antakaanaimironi jinintakaayitzimiri, tii pañiimotairo Ikantakaantaitani.
19 Tii jomaanta antapiintayitairori inintashitari, jiroka ikantayita: Tii ikinayitawo itsipatari, imayimpiriwaitzi, ipaantawakaawaita, ñaathatashiwaitantaniri jinatzi,
20 jamanayitari witsikaantsi, ijyiryaayita, ikisaniintawakaawaita, jiñaanaminthatawakaiyani, tii jawintaawakaa, ikatsimatawakaayita, jimaamanitawakaa, ikisaniintawakaayita, tii jaapatziyawakaa,
21 isamaniintantawaitzi, itsitokawakaa, ishinkiwaiyita, ikowapiroshiritakiro joimoshirinkawaitya jantantyaawori kaaripirori, jantayitziro tsikarika oiyitari. Tima irootaki noshintsithatakimiri pairani iiro

pantantayitawo jiroka. Tima aririka pantayitakiro, iiro piñiiro impinkathariwintaimi Pawa.
22 Irooma okaatzi jantakaantziri Tasorintsinkantsi, añiiro atakotantya, thaaminta ankantya, kamiitha asaikanai, iiro athaawakowaita, nishironkata owanti, aapatziya ankantanti, tyaaryoo ankantawintantya,
23 tsinampashiri ankantya, iiro anintashiwaitawo oityaarika. Tii onthañaapithatairo Ikantakaantaitani amayitairo jirokapaini.
24 Iro kantacha, ikaatzi owajyaantairori kaaripirori jashiyitaari Cristo, okimiwaitakawo impaikakotaatyiiromi inintapiintashitakari jantashiyityaarimi irirori.
25 Tima inampishiritantai Tasorintsinkantsi, ontzimatyii amayitapiintairo okaatzi ikowakaayitairi.
26 Tii okamiithatzi asagaawintawaitya, tii okamiithatzi ankantzimoniintakaawaityaari ajyininka, tii okamiithatzi iijatzi ankisaniintakowaitiri jashiyitari pashini.

6

1 Iyikiiti, aririka piñi tzimatsini ikinakaashitani, tima antapashiri pikantaka iiroka, pinkaminairi. Paamaakowintya pikijyirikari, otzimikari pikinakaashitani iiroka.
2 Pimitakotawakaiya, pinkimitakaantiro pijamparyaakotawakaiyaami jinaitziro tinari. Tima ari onkantya pimonkaatantyaawori pantayitanairo ikowakaimiri Cristo.
3 Tzimatsirika kinkishiriwaitachani, inkanti: “Ñaapiro ninatzi naaka”. Apaniroini jamatawiwaitaka tima tikaatsi iimachiitya irirori.
4 Añia ankinkishiritakotya maawoni, inkini ankimoshiriwintawaitya. Iiro akantashiriwaitashita: “Nanaakiri jirinta”.
5 Tima maawoni otzimayitzi antayitiri.
6 Ikaatzi ikinkithatakaapiintaitziri iñaani Pawa, okamiithatzi impinayitiri kinkithatatsiri, tima tzimatsi kowityiimoyitziriri irirori.
7 Tikaatsi matironi jamatawitiri Pawa. Ikaatzi kowawitachari jamatawitirimi, apaniroini jamatawiwaitaka. Okimiwaitakawo oitarika impankiitirimi, aririka onkithokitanaki iiro opashinitzi okithoki irojatzi jiyoshiitai tsika okanta ipankitakiri.
8 Ari ikimitari ikaatzi antapiintakirori inintashitari, kimitawaitaka joyiipataatyiiromi owasankitaantsi. Iriima ikaatzi antanaironi ikowakaantziri Tasorintsinkantsi, kimitawaita iri oyiipataironimi kañaanitaantsi.
9 Ontzimatyii aamaakowintya iiro apirawintawo antayitairo kamiithayitatsiri. Iikiro aatakaatyiiro iiro okantzimoniintawaitai, iro añaantaiyaawori kimiwitawori joyiipataitakiri.
10 Irootaki okowapirotantari anishironkayitairi maawoni, aaka tyaaryoopirotawakaachani akaatzi akimisantayitai.

Ithaamintawo Pablo ipaikakowintakari Cristo

11 Iyikiiti, naaka osankinatajaantzimirori nakoki jiroka, antawopaini nokantayitakimiro.
12 Tima ikaatzi shintsiwintakimiri pintomishitaaniyitya, inintakaashiwaitawo irirori, iro jinimotakaantyaariri ikaataiyini. Ari onkantya iiro imaamaniwaitantari inkinkithatakotiri Cristo ipaikakoitakiri.
13 Tima ikaatzi totamishitaanitainchari, tiitya jimonkaataajaitziro Ikantakaantaitani. Iro kantacha ishintsiwintaiyakimini iiroka pintomishitaanitaiyaani, ari onkantya jasagaawintantyaari aririka jimatakaakimiro ishintsiwintzimiri.

14 Irooma naaka tii nokowi nasagaawintawaitya, añairo nokowataiki
nonthaamintaiyaawo ipaikakotaitakiri Awinkathariti Jesucristo. Tima
ipaikakowintakina naaka Cristo, okimiwaitanaawomi onkamapithatatyi-
inami isaawisato, ari nokimitzimotakawo iijatzi naaka nokamapithatakiro
isaawisato.
15 Tikaatsi oitzimotanaiyaari Cristo aakarika totamishitaaniri, tiirika
atomishitaanita. Añairo kowapirotanaachari ikimitakaantayiitai owaki-
raami jiwitsikayiitai.
16 Inkaati kimisantayitaironi nokantayitakiri, ari isaikayitai kamiitha,
nishironka jowayiitairi. Ari inkantaiyaari ikaatzi jashipiroyitaari Pawa,
ikimitaawitakari pairani Israel-mirinkaiti.
17 Ari okaatapaaki iyikiiti, tii nokowi imaamaniwaitaitina. Tima ojyikitaki
jowirontawintaitakinari naaka Awinkathariti Jesús.

Iwiyaantawori withataantsi

18 Iyikiiti, onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo. Ari
onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI EFESO-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo, Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakaakinari Pawa. Iirokaiti nosankinayitzini pikaatzi jashiyitaimi Pawa, pikinatanaari iijatzi Jesucristo pawintaanaari janta Efeso-ki.

2 Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Itasonkashiriwintantzi Cristo

3 Thami anthaamintaiyaari Pawa, iwaapatitari Awinkathariti Jesucristo, iri tasonkashiriwintairi jotyaantakairi Cristo ipoñaakawo inkitikinta.

4 Iri yoshiitakairi kitziroini tikiraamintha jiwitsikiroota kipatsi, jiyotsitaka ari jashiyitai Itomi, kitishiri ankantzimotaiyaari, tikaatsi ikantakotai.

5 Antawoiti jitakoyitakai. Ari okanta jotyaantantakairiri Jesucristo, iro opoñaantari itomiyitai, tima ikowitataika pairani inishironkayitai.

6 Irootaki anthaamintantaiyaariri Pawa, tima antawoiti inishironkayitai, jaapatziyayitai, iro opoñaantari jotyaantakairi jitakopirotani.

7 Tima antawoiti jitakoyitai, ipinakowintayitai ikapathainkawintakai Itomi. Ari okanta ipiyakotantairori antayiwitakawo kaaripirori.

8 Ari ikinakaataikiro Pawa, tima yotaniri jinatzi, iroopirori ikinkishiritani irirori.

9 Jiyotakaayitairo okaatzi ikinkishiritsitakari irirori, tikaatsi yowityaawoni onkaati jantairi.

10 Tima okaatzi ikinkishiritsitakari, ari othotyaatya imonkaayitaiya. Aririka impiyai Cristo, ari impinkathariwintapairi maawoni tzimayitatsiri inkitiki, iijatzi kipatsiki.

11 Ikinkishiritsitakawo okaatzi jiyotakaayitairi iroñaaka. Irootaki jiyoshiiyitantairi, tima ikajyaakaitsitakairi Itomi jotyaantainiri aakaiti. Tima okaatzi jantayitakiri, iro ikinkishiritsitakari irirori.

12 Irootaki jimayitantakawori jiroka Pawa, onkantya nonthaamintantaiyaari nokaataiyini nitayitakawo nawintaakari Cristo.

13 Ari pikimiyitakari iijatzi iirokaiti, owakiraa pikimakotawakiri Cristo, ikinkithatakotaitapaakiro Kamiithari Ñaantsi, pikimisantanaki. Tima ikajyaakaitsitakimiri pairani jotyaantimiri Tasorintsinkantsi, iri yotakaimironi jashiyitaimi, ari inkantaitatyiironi inampishiritantaimi.

14 Tima añiiro tii jookawintai Tasorintsinkantsi, ari ayotziri imapiro Pawa jothotyiiro okaatzi ikajyaakagairi. Ari onkantaatyiiya irojatzi inkimitakaantairomi jomishitowaatyiirimi ikaatzi ipinakowintairi jashiyitaari. Irootaki inthaamintawintantaityaariri.

Yoshiritakaantzirori ipoña oñaagantzirori

15 Tima nokimakotakimi tsika pikanta pikimisantanairi Awinkathariti Jesús, tsika pikanta pitakoyitanaari ikaatzi itasorintsitakaitairi,

16 tii nowajyaantziro nopaasoonkitakowintzimi, namanamanaatakotapiintzimi.

17 Namanamanaatari Iwawani Awinkathariti Jesucristo, ashiyitawori owaniinkawontsi. Iro nokowakotziriri jiyoshiritakaimi, joñaagapirotaimiro tsika ikantakota irirori,

18 inkinkishiritakaimi onkantya piyotakotantyaawori joyaakoniintari
ikaimashiriyiitairi, piyotakotantyaawori iijatzi owaniinkatataika
joñaagayitairiri Pawa jashiyitaari,
19 piyotakotantyaawori iijatzi antawoiti ishintsinka tikaatsi kimityaarini.
Ojyiki onkantakaayitai ishintsinka akaatzi akimisantayitairi. Tima irojatzi
ishintsinka
20 jowiriintantaariri pairani Cristo ikamawitaka, jaanairi inkitiki, joo-
saikawairi jakopiroriki.
21 Ari ikaatairi Pawa ipinkathariwintairi maawoni pinkathariwitachari.
Tii apa impinkathariwintairi ikaatzi tzimayitatsiri iroñaaka, ari ikaatzi im-
pinkathariwintairi tzimayitaatsini paata. Imapiro janaakotantaki, tima
pinkatharipirori jinatzi.
22 Tima irijatzi Cristo jimatakairi Pawa ijiwatairo maawoni, ikimi-
takowaitakari aatzikiriri iisaniintani. Irijatzi Cristo ikimitakaanta Pawa
iriimi jiitotaiyaarimi ikaatzi kimisantaatsiri.
23 Iriima ikaatzi kimisantayitaatsiri, kimiwaitaka iwathami jinaatyiimi
Cristo, inampishiriyitantaari. Jothotyiiro iijatzi Cristo isaikayitaki tsikarika
jantapaini.

2

Jitakotai Pawa iro awisakoshiriyitantaari

1 Iriitaki Pawa añaakaayitaimiri iirokaiti, tima pairani kimiwaitaka owa-
maayitatyiimimi piyaaripiroshirinka,
2 iro pantayitapiintakiri tsika ikanta piñaayitziri isaawisatziiti, pan-
tashitakawo ikantakaantziri oshinchiirori tampiyainka, irijatzi kantakaa-
wori ijyikitantari piyathariiti.
3 Ari akantawitakari pairani maawoni aakaiti, antapiintakiro anin-
takaashiyitari, añaamatashiyitari iijatzi, irootaki akinkishiritapiintakiri. Ari
ojyakowitakari inkaati jowasankitaayitairi.
4 Iro kantzimaitacha Pawa nishironkatantaniri, jitakoyitai antawoiti,
5 jañaakaayitai owamaimawitakai kaaripirori, jañaakagairi Cristo. (Tima
antawoiti inishironkataimi Pawa, irootaki jowawisaakoshiritantaimiri ii-
jatzi iiroka.)
6 Tima jañaakagairi Cristo, ari inkimitsitairi aakaiti. Iri kantakaawori
atsipashiritantaariri Cristo Jesús inkitiki.
7 Iro jantantakawori maawoni jirokapaini jiyoyiitantyaari antawoiti jin-
ishironkatantaki, jotyaantakairi Cristo Jesús jowawisaakoshiriyitai.
8 Irootaki piñaantaawori pawisakoshiriyitai poshiriyitaari. Añа iri Pawa,
kimitakaantaawori impashitaimiro awisakoshiritaantsi,
9 tii iiroka matironi powawisaakoshiritya apaniroini. Ari onkantya iiro
pasagaawintashiwaitanta.
10 Tima iro jiwitsikayitantakairi ankimisantairi Cristo Jesús antayitapiin-
tainiri kamiithayitatsiri, irootaki ikowakaayitakairi kitziroini antayitainiri.

Aripirotairi Cristo ipaikakoitakiri

11 Tima maawoni iirokaiti tii pi-Judá-mirinkatzi, jiiyitzimi nojyininkapaini
“Kaari totamishitaaniri”. Iriima iriroriiti jiitawakaayita “Totamishitaaniri”.
Tikaatsi oitzimaitya, tima jantashiyitakawo koñaanitatsiri awathaki.
12 Pinkinkishiritakotya pairani tikira pikimisantziriita Cristo, tii pit-
sipawitari Israel-mirinkaiti, pinashitaiyakani. Tii piyotakowitawo ika-
jyaakaawakaari. Okantawitaka pisaiki kipatsiki, tii piyotakotziri Pawa,
tikaatsi poyaakoniinti.

13 Irooma iroñaaka pikimisantairi Cristo Jesús, paapatziyaatyaari Pawa. Okantawitaka intaina powawitakari pairani, iro kantacha ikapathainkawintakimi pairani Cristo, aripaiti paapatziyaari Pawa.
14 Ari okanta ikantakaakawo Cristo asaikantaari kamiitha. Iriitaki kantakaakari Judá-mirinka ijyininkatantaariri kaari Judá-mirinkatatsini, jaapatziyawakaa. Tima pairani antawoiti ikisaniintawakaayitaka. Irooma iroñaaka kimiwaitaka jotantoryaatyiiromi otantotsi jiyoshiiwitakari kitziroini.
15 Kantakaantakirori opoñaantakari ikisaniintawakaa antawoiti, tima nojyininkapaini owanaa ikisaniintapiintakiri kaari monkaatironi Ikantakaantaitani. Iro kantacha ikimaatsiwaitakawo pairani iwathaki Cristo, ipiyapithatairi kantakaantzirori ikisaniintawakaa, ari opoñaanaa jaapatziyawakaayitanaa, okimiwaitanakawo apaanimi atziri ikantanaa iroñaaka.
16 Tima ikamawintakai pairani Cristo ipaikakoitakiri, ari okaatapaaki akisaniintawakaapiintaka, akimitakaantanakiro owamaakityiiromi. Tima apaani akantanaa awathaki aripiroyitaari Pawa.
17 Iro ikantsitantaitakari:
Ipokaki, ikamantayitaimiro Kamiithari Ñaantsi onkantya pisaikantaiyaari kamiitha, tima intaina pisaikayitaki. Ari ikimitaayitakiri iijatzi saikayitatsiri okaakiini.
18 Tima iri Cristo kantakaakawori añaantaawori atsipataari awintaari Pawa, tima apintzi jinatzi Tasorintsinkantsi matakairori.
19 Tii piyotakowitari pairani Pawa, tii pijyininkawitari iijatzi. Iro kantzimaitacha pikimiyitaari iroñaaka ikaatzi kimisantayitziriri, tii pipashinitzimotairi, tima pijyininkayitaatyaari Pawa.
20 Pikimiwaitanaawo iirokami mapipanko jiwitsikaitakimi. Iriima Kamantantaniriiti ipoña Otyaantapiroriiti, iri kimityaawonimi otzitironi. Iriima Cristo iri kimitatyaawonimi mapi jowayiitakiri onaminaki otzipankotzirori.
21 Tima okaatzi jiwitsikaitantakawori mapipanko, kamiitha opiwiryaawakaayita irojatzi iwitsikantatyaari itasorintsipankoti Awinkathariti.
22 Ari pikimiyitanaari iirokaiti, pikimiwaitakawo okaatzi piwiryaayitainchari, ari inampishiritantaimi Pawa.

3

Inkinkithatakairi Pablo kaari Judá-mirinkatatsini

1 Irootaki opoñaantari, naaka Pablo, tima jomontyaitakina nokinkithatakotaimiri Jesucristo iirokaiti kaari nojyininkata,
2 piyotaiyini iri Pawa owakinari nonkinkithatakaayitaimi, tima antawoiti inishironkatakimi.
3 Tima aritaki nosankinatakimiro kapichiini tsika okanta jiñaawiyatakaakinawo kaari jiyotakowiita pairani.
4 Aririka piñaanatakiro, ari piyotairo okaatzi naaka niyotakotairiri Cristo kaari jiyotakowiita pairani.
5 Tima pairani tikaatsi atziri yotakowityaawoni jantiri Pawa. Iro kantzimaitacha, jiyotakaana Tasorintsinkantsi nokaatzi Notyaantapiroritzi iijatzi Kamantantaniriiti.
6 Jiroka kaari jiyotakowiita: Aña jawisakoshiritsitaiya kaari nojyininkawita aririka inkamantayiitairi Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo Jesús. Ari joñaagairi ikajyaakagaitakiriri Judá-mirinka, tima ijyininkayitawakaa.

7 Irootaki nimatantaawori iroñaaka nokinkithayitairo, iriitaki Pawa
tasonkawintashiritanari nantantawori, tima owanaa inishironkataana, otz-
imimotziri ishintsinka irirori.
8 Aña naaka janaakotani maawoni oitishiritaari. Iro kantzimaitacha
inishironkataana naaka, ishinitakina nokinkithatakotainiri Kamiithari
Ñaantsi kaari Judá-mirinkatatsini, iro jiyotantaiyaari antawoiti itasonkawin-
tayitairi Cristo.
9 Ishinitakinawo noñaagairi okaatzi manakowitachari pairani jantiri
Pawa. Tima iri witsikayitakirori maawoni añaayitairi iroñaaka.
10 Iro jantantakawori maawoni jiroka, onkantya jiyotantyaari inkitiwiriiti
pinkathariyitatsiri, yotaniri ikanta Pawa, aririka jiñaayitai akaatzi akimisan-
tairi.
11 Tima iro ikinkishiritapiintakari jantiri, irootaki jotyaantantakariri
Awinkathariti Cristo Jesús.
12 Tima awintaari iroñaaka Cristo, aritaki jaapatziyai Pawa, iiro
athaawashiriwaitzi.
13 Irootaki nokantantzimiri: Ñaa okantzimoniintzimikari okaatzi noki-
maatsikowintakimi. Aña iro thaamintashiritakaayitimini iirokaiti.

Antawoiti itakotaantsi kaari jothotyaiti jiyotakoitiro

14 Irootaki opoñaantari notziirowashitari Ashitariri Awinkathariti Jesu-
cristo,
15 tima iri iwaapatitakari Pawa, ikimitakaantayitai aakayitaki ijyininka.
Okantawita aakarika inkitijatzi, aakarika kipatsijatzi.
16 Nokowakotapiintakiri Ashitairi, otzimimotziri owaniinkayitachari,
antawoiti intasonkawintayitimi, jaawiyaashiritakaimiro Itasorinka.
17 Nokowakotapiintakiri iijatzi Cristo inampishiriyitantimi, tima pawin-
taayitanaari iirokaiti. Pinkimitakotyaawo pankirintsi parithatatsiri kami-
ithaini, iro paapaikantanatya jitakonka.
18 Iro inkimathapirotantaiyaawori oitishiritaari, okimiwaitakawo anta-
woiti inatyiimi jitakonka Cristo, santha onkaatimi, jinoki onkantyaami,
inthomai inatyiimi.
19 Irootaki namanakotapiintantzimiri pinkimathapirotairo antawoiti ji-
takotai Cristo, anairo maawoni jiyotakowiitari, iro piñaantaiyaawori jothotyi-
imi Pawa isaikashiripirotantaimi.
20 Thami anthaamintaiyaari Pawa, tzimatsiri ishintsinka, iriitaki
ñaakaayitaironi owanaa anaanakiro okaatzi akamiyitziriri. Iiro othotyiiro
ankinkishiritakotiro ishintsinka aririka añaayitiro jantzimoshiriyitairi.
21 Thami anthaamintaiyaawo okaatzi jantakaakiriri Cristo Jesús, iijatzi
okaatzi jantzimotziriri awintaayitaariri. Ari inkimitaiyaari inkaati an-
charinitaiyaari ari inkantaitaatyaani iijatzi inthaamintaiyaari irirori. Ari
onkantyaari.

4

Withaa ikantakaayitai Tasorintsinkantsi

1 Ari okantayitakari, tima jomontyaitakina nokinkithatakotziri
Awinkathariti. Irootaki nonkantantimiri: Pantapiintainiri ikowakaayi-
taimiri, tima ikaimashiritani pinayitatzi.
2 Tsinampashiri pinkantaiya, aapatziyashiri pikantantai. Iiro
pisamawakaayita. Aña ontzimatyii pitakotawakaayitaiya.
3 Piñaashintsitaiyaawo pisaiki kamiitha, tima iri Tasorintsinkantsi owith-
aawakaayitaimiri.

4 Okimiwaitakawo apawatha akantanaa, tima apaani ikanta Tasor-
intsinkantsi. Ari okimitari iijatzi apaani okanta ikajyaakaayitaimiri Pawa
poyaakoniintairi.
5 Apaani ikanta Awinkathariti, apaani ikanta akimisantairi, apaani ikanta
owiinkaawintaari.
6 Apaani ikanta Pawa, iriitaki Ashiyitairi maawoni. Iri pinkathariwintay-
itairi maawoni, jothotyiiro inampishiriyitanta maawoni.
7 Iro kantacha, inashiyitaka jimatakaayitairi Cristo itasonkawintayitakai.
Okimiwaitakawo oityaami impashiyitakairimi.
8 Irootaki josankinatakoyiitakiri pairani kantatsiri:
Tzinagaa, jiiwatairo joitsinampaakiri owayiriwitakariri.
Tima okaatzi jaapithatantakiri, ipashiyitaari jowayiriti.
9 ¿Iitama ikantantaitari: “Tzinagaa?” Iro ikantantaitari, tima ipokitsitapainta
isaawiki jaka kipatsiki.
10 Tima itzimi ijyaawiinkainchari kipatsiki, irijatzi tzinagaachari
janaapirotanakiro inkiti, iro jothotyaantaawori isaikantaawo maawoni
tsikarikapaini.
11 Iri tasonkawintantaatsiri okanta Otyaantapiroritantari tsikarika
akaayitzi. Tzimatsi pashini kamantantaniritatsiri. Tzimatsi pashini
kinkithatakaantayitanairori ñaantsi jawisakoshiritantaitari. Tzimayitatsi
iijatzi pashini jiwayitanairiri kimisantzinkari, tzimayitatsi iijatzi
yotaantaniriiti.
12 Ari ikantayitaari maawoni jirikaiti, iriiyitaki yotakaayitairini inkaati
oshiriyitaachari tsika inkantya jantawaitainiri Cristo, inkini jiwitsikashiri-
takaayitaiyaari, inkimitantyaaworimi iwatha Cristo jinatzi.
13 Irojatzi añaantaiyaawori ayopirotakotairi Itomi Pawa, onkimityaawomi
awithaawakaatyiiyaami akimisantayitai. Iro amatantyaawori aatakairo
ojyakotaiyaari Cristo, antapashiritanaatyiimi.
14 Aritapaaki akimitakari ikanta iintsi, owanaa ipashiniyitzi iikiro jiyaatatzi
ikimotatzi. Tima ari ikimiyitari kaari jyinkaatsini jamatawiyiitiri, jiy-
otaitiririka kaari tampatzikatatsini. Iriiyitaki kimitakawori aapanayitakairi
tampiya, okinayitzi tsikarikapaini.
15 Añа iro akinkithatakoyitai tyaaryoopirotatsiri onkantakaakai atakonka.
Ontzimatyii antapashiriyitai, ankimitaiyaari tsika ikanta Cristo irirori.
Tima iri Cristo kimitanaiyaawonimi aito,
16 irooma maawoni aakaiti akimitawo aakami iwatha. Apaani atziri
oimonkachari iwathaki kamiitha jiwithaawakaayita jowawitonkiyita,
tima kamiitha ikanta itikatsitzi iwathaki. Ari ankantayitaiyaari aakaiti
iwathayitai Cristo, antawaitainiri kamiitha irirori, amitakotawakaayi-
tanaiya, atakotawakaanaiya iijatzi.

Owakiraari añaantari ikantakaayitaawo Cristo

17 Pinkimi nonkantimiro okaatzi jiyotakaakinari Awinkathariti: Arita-
paaki pikimitakoyitari isaawisatziiti, tima aminaashiyitaka jantayitziro
okaatzi ikinkishiritari,
18 okimiwaitakawo ikinkishiritani tsiniriwiri. Kisoshiri ikantayitaka, tii
ikowaiyini jiyotakotairi Pawa, tii jiñiiro jinintaiyaawo inintakaawitakariri.
19 Tii inkaaniwintaiya, iro ayimatakiri imayimpinka, iyaaripiroshirinka
jamitapiintakari, iijatzi ijyampitsinka.
20 Irooma iirokaiti, piyotakotairi Cristo, tii okantzi pantayitairo jiroka.
21 Tima imapirorika pikimisantairi, piyotanairo tyaaryoori inatzi okaatzi
jiyotaantapaintziri irirori.

22 Tsikarika pikantayiwita pikaaripirotzi pairani, ontzimatyii powajyaantayitairo, tima amatawitakimi okaatzi pinintawaitziri iiroka.
23 Aña ontzimatyii pinkimitakaantairo owakiraataatyiimi pikinkishiryaani.
24 Ontzimatyii powakiraashiriyitai, iro jiwitsikantakimiri Pawa pairani pinkimitaiyaari irirori, tampatzikashiripiro pinaatyi, kitishiripirori pinkantya.
25 Tii okamiithatzi pamatawiyitanairi pijyininkapaini, iro kamiithatatsi piñaaniyitaiyaawo tyaaryooyitatsiri. Tima okimitanaatyaawo awithaawakaatyiiyaami.
26 Iijatzi okimitari, aririka pinkijya, pintyaaryooti pikaaripiroshiritzikari. Ontzimatyii piñaashintsityaawo powawisaantyaawori thaankiini pimashirinka, iiro pimaakotziro irojatzi pashini kitiijyiri,
27 pishinitairikari Kamaari jantakaimiro kaaripirori.
28 Koshintzirika pinatzi, powajyaantairo, ontzimatyii pantawaitai. Pinkimaatsiwintyaawo pantawaiwintiro pikowayitziri, onkantya piñaantyaawori ontzimimoyitimi, iro pimpashiyityaariri ashironkaayitachari.
29 Iijatzi okimitari, tii okamiithatzi piñaawaitashityaawo kaaripirori ñaantsi. Aña iro piñaawaitapiinti kamiithari ñaantsi, onkantya piwitsikashiritakaantyaariri kimayitzimiri.
30 Iirorika pantayitanairo kamiithayitatsiri, ari jowashiritakotakimi Tasorintsinkantsi poñaachari Pawaki. Tima iriitaki kimpoyaawintapiintakimiri irojatzi paata pawisakoshiritantaiyaari.
31 Powajyaantiro iroñaaka pikisashiritaka, aritapaaka pikisapiintaka, piñaakatsimatantzi, piñaanaminthatantayitzi, pikijyimatantzi. Ontzimatyii powajyaantairo pantayitakiro kaaripiroyitatsiri.
32 Aña ontzimatyii pinkamiithashiritai, pinishironkatawakaayitaiya. Ontzimatyii pimpiyakoyitairi ikaatzi owaaripiroshiritakimiri, ikimitagaimi Pawa ipiyakotaimi irirori ikamimotaimi Cristo.

5

Tsika inkantaiya jashitaari kitainkari

1 Tima jitakoyitani pinatzi Pawa itomiyitaimi, ontzimatyii pinkimitakotaiyaari ikimita irirori.
2 Itakoshiri pinkantanti, pinkimitakotyaari Cristo jitakoyitakai, ishiniwintakai impaikakoitiri. Irootaki kimitakawori okasankainkatzi itagaitziniriri Pawa, owanaa okamiithatzimotakiri.
3 Tima oitishiritaari ikantakaitami iirokaiti, tii okamiithatzi pimayimpiriti, imapiro okowiinkatzi. Tii aritaajaitzi pikinkithatakoyitairo. Ari okimiyitari pashini kaaripiroyitatsiri, iijatzi okimita aririka pinintayitiro ajyaagawontsi.
4 Tii okantzi piñaawaiyitiro kaaripirori, potsinampaantayiti, tii opantawo jirokapaini. Aña iro kamiithatatsi pimpaasoonkitairi Pawa.
5 Ari piyotaki iiroka iiro jagaitairi mayimpiriwaitatsiri tsika ipinkathariwintantai Cristo itsipatari Pawa. Ari inkimityaari iijatzi kaaripiroshiritatsiri, ikaatzi nintayitzirori ajyaagawontsi ikimitakaantawo iwawanimi inatyi.
6 Tzimatsi kaminaayitimini inkowi jamatawitimi, ari onkantya joitzipinashiritantimiri. Ari jowasankitairi Pawa inkaati piyathatachani.
7 Tii aritaajaitzi iijatzi pintsipaminthatyaari jirikaiti.

8 Tima pairani tikira pikimisantziriita Awinkathariti, kimiwaitaka pisaikatyiimi otsinirikitzi, pantayitapiintakiro kaaripirori. Iro kantacha jashitaimi Pawa, kimiwaitaa pisaikaatyiimi okitiijyiinkatzi. Irootaki pisaikantaiyaari kamiitha pinkimitakaantanakiro isaikaitzi okitiijyiinkatzi.
9 Tima inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi, ari piñaayitairo pinishironkatantai, pintampatzikashiritai, piñaawaitapiintairo tyaaryoori.
10 Ontzimatyii pantapiintayitanairo kamiithatzimotirini Awinkathariti.
11 Iiro pitsipaminthatari kimitakariri saikayitatsiri otsinirikitzi. Añа pinkaminaathatiri, tima tii okamiithatzi jantayitziri, aminaawaitaantsi inatzi.
12 Tima antawoiti owañaantsi aririkami ankinkithatakotiro okaatzi jantayitziri jimananikiini.
13 Iro kantacha aririka pinkaminaathatiri, kimiwaitaka pootatyiinirimi iyaaripironka. Aritaki inkinkishiritanaiya, inkowanakiro inkamiithashiriyitai, tima okimitatyaawo isaikanaatyiimi okitiijyiinkatzi.
14 Irootaki josankinaitantakari pairani, ikantaitzi:
Aritaki pimaaki, pinkakiti,
Pintzinai pitsipayitakari kaminkari,
Iri ootaimini Cristo.
15 Aamaakowinta pinkantawintaiyaawo onkaati pantayitiri, iiro pojyakoyitari masontzishiriri, añа iri pinkimitakotya ikantayita yotaniri.
16 Iiro pisaikawaitashita, tima tzimatsi ojyiki kaaripiroshiririiti.
17 Iiro pimasontzishiriwaitzi, añа paminaminatiro pinkimathatairo ikowakaimiri Awinkathariti.
18 Iiro pishinkiwaita, tima ojyiki okowiinkatzi. Añа iro kowapirotacha isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi.
19 Pinkinkithatakotawakaanaiyaawo Salmo-paini, pimpampithaayitairo onkaati jiyoshiritakaimini Tasorintsinkantsi, thaaminta pinkantawintyaari Awinkathariti.
20 Paasoonki powapiintairi Ashitairi Pawa piñaayitziro maawoni tsikarika oiyita, pimpairyaanairi Awinkathariti Jesucristo.

Pimpinkathatawakaayitaiya

21 Ontzimatyii pipinkathatawakaayitaiya, tima pinkatha powayitairi Pawa.
22 Iinantaitarí, pipinkathatairi piimiiti, pinkimitakaantiri pipinkathatziri Awinkathariti.
23 Tima ikaatzi iimintaitari ijiwatziro iina, ikimitakari Cristo ijiwatziri kimisantzinkariiti. Tima Cristo ikimitakaantari kimisantzinkariiti iriimi iwatha, iriimi Cristo iitotanaiyaarimi iriroriiti. Irijatzi owawisaakoshiriyitairini.
24 Tima maawoni kimisantzinkariiti pinkatha jowairi Cristo, ari onkimiyityaari tsinaniiti opinkathatapiintairi oimiiti.
25 Iimintaitarí, pitakoyityaawo piinaiti, pinkimitakotyaari Cristo jitakoyitakari kimisantzinkariiti, iriitajaantaki shiniwintakariri ikamawintayitairi.
26 Iro jantantakawori jiroka onkantya intasorintsitakaantairi. Ari imataari jowiinkaataitya, ikantapiintaitzi: “Nokimisantairo Iñaani”.
27 Tima ikowatzi Cristo kitishiri inkantayitaiya ikaatzi kimisantairiri, kimitajaantakimi tii ikaaripiroshiritzimi kapichiini. Jojyakotari Cristo ikanta pairani aatsini iina, tii ikowi jiñiiro iinatyaari ontsimitsiwaiti, ompitsipookiwaiti, añа owaniinka onkantya.
28 Iro jantayitairi iimintaitari, jitakotyaawo iinaiti. Inkimitakaantiro jitakotawo iwatha irirori, ari inkimitanairo iijatzi iinaiti jitakotyaawo.

29 Tima tii jiñaitzi apaani kimaatsitakaawaityaawoni iwatha, añа itakopirowaita ikanta. Ari ikimitairi iijatzi Cristo ikaatzi kimisantayitairiri.
30 Ikimitakaantayitaari iriirikami imishina, iriirikami itonki, iriirikami maawoni iwathaki.
31 Tima ikantaitzi:
Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina, apaani inkantaiya iwathaki jaawakaana.
32 Owanaa okompiwitaka pairani inkimathayiitiro jiroka. Añа iri Cristo ojyakaawintacha jaka, ipoña iijatzi kimisantayitairiri.
33 Ari okantari, ontzimatyii pitakoyitaiyaawo piinaiti, pikimitaa pitakota iiroka. Ari onkimiyitanaiyaari iijatzi iinataitari, opinkathayitairi oimi.

6

1 Iintsiití, pikimisantairi ashitzimiri, tima irootaki kamiithatatsiri ikowakaimiri Awinkathariti.
2 Ojyiki ikantakaantakiri pairani Pawa. Iro kantacha ari osatikakari apaani Ikantakaantani itanakawori okinkithatakotziro ikajyaakairi Pawa, ikantaki:
Pipinkathatairi ashitzimiri,
3 Aritaki piñaakiro osamani paminawaiti jaka kipatsiki.
4 Irooma iirokaiti iwaapatiitarí, tii okamiithatzi pinkisakaawaityaari powaiyaniiti, añа iro kamiithatatsi pintampatzikayitiri, pinkaminairi tsika okanta ikowiro Awinkathariti.
5 Ompirataarí, pinkimisanti iirokaiti onkaati jompiraitimiri. Iiro pamatawiwaitziri ompiratzimiri. Pinkatha powiri, pinkimitakaantiri pipinkathatziri Cristo.
6 Iiro powakowintashiwaita pantawaitiniri aririka jaminimi, iro pinimotakaantyaariri. Añа pashi powiro pantawaitapiintiniri, tima jompiratani jowanaimi Cristo, pantiro ikowiri Pawa.
7 Shiritha pinkantawintyaawo jompirayitzimiri, pinkimitakaantiro iriitajaantakimi Awinkathariti pantawaitiniri, kaari atziri.
8 Tima ayotaiyakini, iri Awinkathariti pinayitaini okaatzi antayitakiro kamiithari, onkantawitatya aakarika ompirataari, tiirika jompirayiitai.
9 Ari pinkimityaari ompiratantaniriití, ontzimatyii paapatziyaari pompiratani, iiro pasaryiimawaitari. Tima jompiratari Inkitijatzi pompiratani, ari ikimitsitzimiri iijatzi iiroka, jompiratzimi, tikaatsi imaakiniti irirori.

Ipiyawintashiritantari kimisantanaatsiri

10 Iyikiiti, piñaashintsishiritya, tima iri Awinkathariti otapishiritantimironi ishintsinka.
11 Pinkimitakaantiro pinkithaatakotatyaawomi jashitari Pawa ipiyakowintantaitari. Iro piñaantyaawori pimpiyatyaari kamaari.
12 Tima kaari atziriiti koñaawoini antaminthayitaini, iri antaminthatairi kaari koñaayitatsi. Iriiyitaki pinkatharitashiwintawaitachari, tzimawitachari ishintsinka, tsiniriwiri jinayitzi ompiraminthatariri isaawisatzi, irijatzi antashiwaitakawori kaaripirori inkitiki.
13 Ikimita apaani owayiri jawintaawo iithaari ashirotatsiri, ari pinkimitanaiyaari iiroka pawintaayitanaiyaari Pawa. Aritaki pimatakiro pimpiyakowintya. Tima aririka piñaashintsishiripirotanatya, tikaatsi iiwokashiritimini.
14 Pintyaaryooyitai, pinkimitakotyaari ikanta jiwitsikaanta owayiriiti. Tima iro jitapiinta joojothakiyitanatyaawo iithaari iiro ipakoowaitanta.

Ari pinkimitapiintanaiyaari iirokaiti, pinkinkishiritakoyitanairo tyaaryoori, ari onkantya iiro pipakooshiriwaitanta. Ikithaatapiintawo owayiriiti ashirotaki ishipaniiki, inkini otzikaawintiri. Ari pinkimitanaiyaari iirokaiti tampatzikashiri pinkantayitanaiya, tima iro otzikaawintashiritimini.

15 Ityaantapiintari owayiriiti i-zapato-ti, inkini jiyaayiti tsikarika. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiti aamaakowinta pinkantapiintaiya inkini piyaayiti tsikarika pikinkithatakotairo Kamiithari Ñaantsi isaikantaitari kamiitha.

16 Jawintaapiintawo owayiriiti jotzikaawintaminto joirikayitziri iiro okintantari paampakiiyitaintsiri chikopi. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiti pawintaapirotanaiyaari Pawa inkini potzikaashiriwintanaiya pimpiyatantyaariri kamaari.

17 Jawintaapiintawo owayiriiti ashironaki jamathaitari. Ari pinkimitanaiyaari iirokaiti pawintaayitanaiya jowawisaakoshiritaimi Pawa. Ipiyakowintantapiintawo jowathaaminto owayiriiti. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiti pimpiyakowintantyaawo Iñaani Pawa inkinkishiritakaimiri Tasorintsinkantsi.

18 Pamanamanaatapiintayitai, tima Itasorinka Pawa kinkishiritakaiyaamini pinkowakotiriri. Tyaaryoo pinkantayitanaiya inkini pamanakotapiintanaiyaari maawoni oitishiritaari.

19 Impoña pamanakoyitakina naaka, iñaapirotakaantinari Pawa niyotantyaari nokinkithatakotanairo Kamiithari Ñaantsi kaari jiyotakowiita pairani.

20 Tima iro kamiithatatsi noñaapirowintyaawo nonkinkithatakaanti. Irootaki jomontyaawintaitakinari. Iro kantacha iikiro niyaatakaatyiiro nonkinkithatakaanti.

Iwiyaantawori withataantsi

21 Aririka jariitapaatya Tíquico janta pisaikaiyini, iriitaki kamantapaakimini tsikarika nokantaka, tsikarika iita nantayitakiri jaka. Tima jirika Tíquico iyiki jinatzi, nitakopirotakari. Iri tyaaryootaintsi jimitakotakina nokinkithatakaantaki.

22 Iro notyaantantyaariri, onkantya piyotantyaari tsika nokanta nosaikaiyini jaka. Ari onkantya pinthaamintashiritantyaari.

23 Ari okantzimaita iyikiiti. Onkamintha isaikakaayitaimi kamiitha Ashitairi Pawa, ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Ari onkantya pitakotawakaantanaiyaari, awintaashiri powanairi.

24 ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo, pikaataki pitakopirowaiyitaari! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI FILIPOS-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi, ari notsipatakari Timoteo nosankinatzimiro. Tima jompiratani Jesucristo ninayitzi. Iiroka nosankinayitzini janta Filipos-ki pikaatzi ikitishiritakaimi Cristo Jesús. Irijatzi nosankinatzini ikaatzi jiwayitzimiri pinkimisantayitai.

2 Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi. Ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jamanamanaatakoyitari Pablo kimisantzinkariiti

3 Aririka nonkinkishiritakotapiintimi, owanaa nopaasoonkitziri Pawa.

4 Kimoshiri nokantapiintaka aririka namanamanaatakoyitimi,

5 tima ari akaataiyakini akinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi. Irojatzi pikantanakiro pairani owakiraa pikimawakina nokamantapaakimiro ñaantsi, tii powajyaantanakiro irojatzi iroñaaka.

6 Niyotajaantzi naaka, owanaa okamiithataki okaatzi pawintaashiriyitaari Pawa, tima iriitaki kamiithashiritakaimini irojatzi impiyantatyaari Jesucristo.

7 Tima kamiitha okanta nonkinkishiritakotapiintimi, nitakoyitani pinatzi. Okantawitaka jomontyiitakina naaka, ari akaatzi inishironkayitai Pawa. Ari okantari iijatzi jaayiitanakina pinkatharintsiki, tima nokinkithatakotakiro janta Kamiithari Ñaantsi.

8 Iri yotatsi Pawa owanaa nokowityaataikimi noñaayitimi. Iro jitakonka Jesucristo kantakaawori.

9 Namanakotapiintakimi pitakopirowaitantyaari, yotani pinkantya, pinkimathatairo maawoni,

10 onkantantyaari pantapiintayitairo kamiithari. Ari onkantya pinkitishiritantyaari iiro otzimanta inthawitakotaitimiri paata impiyakirika Cristo.

11 Ikamintha jotampatzikashiritaimi Jesucristo okanta pantayitantaawori kamiithari. Iro impinkathayiitantyaariri Pawa, inthaamintapiintantaityaariri.

Nañaantaari Cristo

12 Iyikiiti, nokowi piyotakotiro awijyimotakinari. Tii othataawaitashita awijyimotina jirokapaini, aña iro iyaatakotantyaari Kamiithari Ñaantsi jawisakoyiitantyaari.

13 Ari matzimaitaka, tima ikaatzi saikapankotziriri pinkathari, owayiriiti kimpoyaawintanari, jiyotaiyaini maawoni jomontyaawintashitaitanari Cristo.

14 Tima jiñaayitakina iyikiiti jomontyaawintaitanari Cristo, tii ithaawaiyanakini, iikiro ikinkithayitanakitzi, jawintaapirotanakari Awinkathariti.

15 Tzimatsi jaka kajyaawaitachari ikinkithatakotziri Cristo, ojyiki ikowaki janaina impinkathayiitiri onkantya inkisaniintantaitinari naaka. Iro kantacha tzimatsi pashini itakotajaantakinari, kamiithapiroini ikinkithayitanaki irirori.

16 Jirikaiti ikaatzi kisaniintakinari, tii ishinitziri atziripaini inkimisantina,
apaniroini ikowi inkimisantaitiri onkantya janaantyaanari naaka, irootaki
ikajyaawaitantari ikinkithatakotziri Cristo. Ikowatzi jirikaiti inkimaat-
sipirotakaitina jomontyiitakina.
17 Iriima ikaatzi itakotajaantakinari, jiyotaiyini irirori Pawa kantakaa-
wori jomontyiitantakinari onkantya nonkinkithatakotantyaawori janta
Kamiithari Ñaantsi.
18 Tikaatsi iitzimaitya kisaniintanari, iro kowapirotacha irijatzi Cristo
ikinkithatakoyiitzi. Irootaki oimoshirinkakinari. Ari imapirotya nonki-
moshiriti,
19 tima niyotzi irootaintsi jomishitowaitaina. Okantakaantziro pa-
manakoyitakina, inishironkatakina Itasorinka Jesucristo.
20 Iro nokowapirotairi nonkinkithatakotiri Jesucristo, tikaatsi
nonthaawakaiya. Tii nokowi jowaañiitaina paata. Aririka intsitokaitakina,
irooma iirorika, ari nonkantaitatyaani nantayitiro kamiithari, irootaki
impinkathaitapiintantyaariri Cristo.
21 Tima iri Cristo nañaantaari naaka. Irooma aririka intsitokaitakina
kamiithataki iijatzi.
22 Irojatzirika nañi iikiro niyaatakaatyiiro nantiniri Awinkathariti
ikowakaayitanari. Tii niyotzimaita otzimi nokowiri.
23 Apitiroiti nokowiro. Kamiithawaitaki intsitokaitina niyaataita nontsi-
patapaiyaari Cristo. Iro kamiithapirotzimotakinari naaka.
24 Iro kantacha okowapirota iijatzi nañi, ari onkantya nosaikimotantimini
iirokaiti.
25 Niyotaki iiro nokamita, osamani nosaikimoyitanaimi iirokaiti, ari
onkantya nonthaamintakaantimiri pawintaanaiyaari Cristo.
26 Tima aririka nariitapaimi iirokaiti, ojyiki pinkimoshiriwintawaina,
piyotanaki iri kantakaawori Jesucristo imatantari.
27 Jiroka pinkantayitanaiya: Pantapiintanairo kamiithatzimotirini Cristo.
Irootaki pantapiintanairi, tima aririka niyaataki nariitimi, kamiitha
noñaapaakimi pisaikaiyini. Irooma iirorika nimatziro nariitimi, nokowi
nonkimakotimi kamiitha paapatziyawakaayita, piñaashintsishiriwintaiyaawo
Kamiithari Ñaantsi akimisantanairi.
28 Iiro pithaawantashiwaitari kisaniintzimiri. Tima jirikaiti ari inkink-
ishiritakaiyaari Pawa japiroyiitatyiiri. Ari inkimitsitimiri iijatzi iirokaiti
pikimisantairi, jiyotakaayitaimi imapiro pawisakoshiriyitai.
29 Tima tii apa ikowakaakimiro Cristo pinkimisantairi, aña ontzimatyii
pinkimaatsikowintaiyaari iijatzi.
30 Ari akaataiyakini akimaatsikowintakari. Tima piñiiyakinani pairani
owanaa nokimaatsikowintakari janta. Irojatzi nokantziro iroñaaka piki-
makowintana owanaa nokimaatsikowintakari jaka.

2

Itsinampashirinka ipoña iñaapironka Cristo

1 Tima aritaki joimoshirinkaimi Cristo, tima jitakotakimi, tima isaikashir-
itantakimi Itasorinka, tima piyotairo pinishironkatawakaiyani,
2 ontzimatyii paapatziyawakaayitaiya, pitakotawakaayitaiya, onkimi-
waityaawo apaanimi onkantaiya pikinkishiritani. Irootaki oimoshirinka-
nari.
3 Aririka ontzimi oitya pantayitiri, iiro pikisawakaawintawo, tsinam-
pashiri pinkantya, iiro pasagaawintawaitawo. Tii opantawo pinkantanti:

“Naaka kamiithapirotatsi, tii opantari jirinta”. Aña iro kamiithatatsi pinkanti: “Iri kamiithapirotataitatsi jirinta, janaakowaitakina naaka”.
4 Tii apa okamiithatzi pinishironkapirowaitya iiroka, aña ontzimatyii pinishironkayitairi iijatzi pashinipaini.
5 Pojyakotyaari tsika ikantapainta Jesucristo,
6 Pawapirori jinaki irirori, tiimaita inchiraawintya jitapirotyaawo Ipawatzira.
7 Aña jowajyaantanakiro ipinkatharitzi, jojyakotanakari ompirataari, itzimaki, ikimitakotapaakari ikantayita atziriiti.
8 Ikimitapaakari atziri, tii ipinkatharitanai ikimiwita. Aña shiritha ikantapainta irojatzi ikamantakari ipaikakoitakiri.
9 Irootaki opoñaantari Pawa iñaapirotakagaari Cristo, ipinkathariwintapirotzi, janaanakiri ikaatzi jiwitsikaitakiri.
10 Ikowi Pawa maawoni impinkathapiroitiri Jesús, onkantawitya tsikarika janta inampiyiityaawo, inkitiki, kipatsikinta, iijatzi otapinaki kipatsi.
11 maawoni inkantayiitai: “Pinkatharipirori jinatzi Jesucristo”. Aripaiti ipinkathayiitairi Pawa Ashitairi.

Ikimitari ootamintotsi kimisantzinkariiti

12 Ari onkantzimaityaari nitakotani iyikiiti. Tima pairani nosaikimotakimi janta, owanaa pikimisantapiintakina. Ari pinkimitanairo iijatzi nosaiki intaina, pantapiintairo okaatzi nonkantimiri. Pinkamaiwintanaiyaari Pawa jowawisaakoshiriyitaimi, pinkatha pantiniri okaatzi ikowakaayitakimiri.
13 Tima Pawa iriitaki kowashiritakaantatsiri, okanta pantapiintantawori kamiithari. Irijatzi Pawa antakaayitimironi.
14 Pantainiri Pawa maawoni kamiithari, iiro pikisawakaawintawo,
15 ari onkantya iiro otzimanta oitya iyakawintimini. Tima itomi Pawa pinayitatzi, powajyaantiro kaaripirori, kamiitha pisaikimoyitairi kinashiwaitainchari. Pinkimitakotyaari kitiijyiinkatakairori tsiniriri.
16 Pintyaaryoowintanairo pikimakotakiro ñaantsi, iro pañaashiritantaiyaari. Aririka pintyaaryoowintakiro, antawo nonthaamintimi impiyairika Cristo, tima tii natsipitashiwaitawo nokinkithatakotakimiro iñaani Pawa.
17 Onkantawitya jowamaawintaitinawo nokimisantakaayitakimi, owanaa nonkimoshiriti, ari pinkimiyitanatyaari iirokaiti, pinkimoshiriwintaiyinani. Aririka jowamaitakina, ojyakawo nañaantari japaayiitziro imiriyiitari isaitaitziri piratsi itagaitziniriri Pawa.
18 Irootaki pinkimoshiriwintantinari iijatzi iirokaiti iroñaaka.

Timoteo ipoña Epafrodito

19 Iriirika kowaintsini Awinkathariti Jesús, ari piñaakiro thaankiini notyaantimiri Timoteo. Tima aririka impiyaki, inkamantapaina tsika pikanta pisaikaiyini janta, ari onkantya nonkimoshiritantyaari.
20 Tima tii itzimi ojyainani naaka ikimitaka Timoteo, owanaa ikowaki inishironkayitaimi.
21 Tzimayiwitacha pashini, apa joshiriyitawo oiyitarika ikowiri, tii joshiritakotawo ikowakaantziri Cristo Jesús.
22 Iro kantacha, piyotaiyini iiroka kamiitha ikanta isaikimotakina Timoteo, iri tyaaryootaintsi itsipatakina nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi. Owanaa jimitakotakina, kimiwaitaka iriimi notomi.
23 Iriitaki nokowakiri notyaantimiri janta, aririka niyotaki tsika inkantaitina.

24 Aamaa nowakiri Awinkathariti thaanki inkantakaiyaawo, naaka
jatashitajaantimini janta.
25 Iri nitawatya notyaantaimiri iyiki Epafrodito, potyaantakinari pairani.
Owanaa inishironkatapaakina. Iri kimitakotakariri owayiri ishintsishiri-
taki itsipatakina nokinkithatakaantzi.
26 Jirika Epafrodito, owanaa ikinkishiritakoyitakimi, antawoiti ikowaki
jiñaapaimi, tima jiyotaki pikimakotaiyakirini jimantsiyawaitaki.
27 Ari ikantawitaka jimantsiyatzi, iroowitaincha inkamimi. Iro kan-
tacha jinishironkatakiri Pawa, joshinchagairi. Tii apaniroini inishi-
ronkatakiri irirori, añа jimatsitakina naaka, tii ikowakaanawo nimapirotya
nowashiripirowaitakotyaari aririka inkamimotakina.
28 Irootaki notyaantantaimiriri thaankipiroini janta, ari onkantya
pinkimoshiripirowaitantyaari aririka piñaawairi, ari onkantya iiro
nowashiripirowaitanta naaka.
29 Kimoshiri pinkantawintawaiyaari, tima pirintzitawakaanaatya
pikimisantairi Awinkathariti. Pimpinkathatapiintairi ikaatzi ojyariri
irirori.
30 Tima ikamawitaka irirori ikamaitanakawo jantayitziro ikowakairiri
Cristo. Ishinitakowintanakawo jimitakotakina, tii inishironkapirowaita
irirori, okimiwaitakawo iirokami imitakotinani jaka.

3

Kowapirotajaantachari

1 Ari okantzimaitari iyikiiti, thaaminta pinkantawintaiyaari Awinkathar-
iti. Tima iiro nosamawo naaka napiipiintimiro okaatzi nosankinatakimiri
pairani. Iro kamiithatatsi piyopirotantyaari.
2 Ontzimatyii paamaiyaari manintaniriiti kimitakariri otsitsi,
kaaripiroshiriiriiti, kowatsiri intomishitaanitakaimi.
3 Tima totamishitaanipirori anayitai aakaiti, inampishiriyitantai Tasor-
intsinkantsi, jiyotakaayitairo tsika ankantya apinkathayitairi Pawa. Iiro aw-
intaashiwaitawo añaayitziri awathaki, añа iro anthaamintawintya jashiyitai
Cristo Jesús.
4 Ari onkantyaami owawisaakoshiritaimi añaayitziri awathaki, nimawait-
akiromi naaka nanaakotantimi.
5 Tima pairani owakiraa notzimapaaki, okaatzi 8 kitiijyiri
nomaakotapaaki, ari itomishitaaniitakinari. Naakataki Israel-mirinka,
icharinitanakari Benjamín-ni, Judá-mirinkapirori ninatzi, Heber-paantipirori
noñaawaitziri, nimonkaatziro okaatzi Ikantakaantaitani, tima Fariseo
ninawita.
6 Noñaajaantaki nokimisantapirotatziiri Pawa, irootaki nokisaniintanta-
kariri kimisantanairiri Jesucristo. Tima nothotyaawitanakityaawo ni-
monkaatziro Ikantakaantaitani, tii nomaakitapaintzi apaani.
7 Iro kantacha maawoni jiroka, okaatzi nasagaawintawaitakari pairani,
tikaatsi opantaiyaawoni iroñaaka niyotakotairi Cristo.
8 Imapirotatya, tima niyopirotairira Cristo, tii opantaajaitawo
nokantawita pairani. Nowajyaantanairo maawoni, nokimitakaantanakiro
jookapiintaitziro kaagashi. Iro nokowajaantanairi niyopirotairi
Awinkathariti Cristo Jesús tima irootaki kamiithapirotatsiri.
9 Iriitaki tsipashiritaanari iroñaaka. Tii nopankinatanaawo nimatiro
Ikantakaantaitani, tima tii otampatzikashiritana. Irooma nawintaanaari
iroñaaka Cristo, iriitajaantaki Pawa otampatzikashiritaanari.

10 Iro nokowapirotanairi niyopirotairi Cristo, tima iriitaki ashitawori
ishintsinka ipiriintaa ikamawitaka. Ari onkantya nonkimitakotantyaariri
tsika ikanta ikimaatsikowintantaka, tsika ikanta iijatzi ikamimotantaki,
11 irootaki jowiriintantaiyaanari naaka aririka nonkamawitatya.
12 Tikiraata nothotyaataitziro nokantayitakimiri, tikiraamintha noñiiro
nonkamiithashiripiroti. Iro kantacha iikiro niyaatatyi naminaminatiro iro-
jatzi nothotyaapirotantyaawori, tima niyotzi iri itapaintawori Cristo Jesús
jowawisaakoshiritaana.
13 Iyikiiti, tii nokantatzi naaka: Nimatataikiro nothotyaakiro nonkami-
ithashiripiroti. Añа jiroka nokantanaa: Maijanta nowanairo nantayitakiri
pairani tii noshiritakotaawo, apa nokinkishiritakotawo onkaati noñaayitairi
paata,
14 ari onkantya nimatantantyaari, irojatzi noñaantaiyaawori paata impinay-
itairi Pawa ikaimashiriyitai intsipashiritai Cristo Jesús.*
15 Jirokapaini nokantayitakimiri, ontzimatyii oshiritakotyaawo maa-
woni akaatzi antapashiriyitai. Tiirika poshiritakotawo, Pawa oñaayimironi
pinkimitakotantainari.
16 Iro kantacha, ontzimatyii antyaaryoowintairo antayitantyaawori
okaatzi ayotakotajaantakiri.
17 Iyikiiti, ontzimatyii pinkimitaiyaana naaka. Ontzimatyii paminayitairi
pashini aririka jojyakotaanawo naaka tsika nokanta piñaayitakina.
18 Tima aritaki pairani napiipiintakimiro nokinkithatakotzimiro, irojatzi
napiitimiri iroñaaka nirayimankakiini nonkantimi: Tzimatsi ojyiki saiki-
motakimiri janta kisaniintziriri ikaatzi kinkithatakotzirori tsika okanta
ipaikakoyiitakiri Cristo.
19 Irootaintsi jiñaayitiro japiroyiitairi. Ithaamintashiwaitakawo okaatzi
jowayitari ikimitakaantakiro iroomi iwawanityaarimi. Owanaa ikan-
takaapirowintakawo okaatzi jantayitakiri, tii ikaaniwintakotawo. Iro ikink-
ishiritakowaitapiintaka isaawisato.
20 Irooma aakaiti, iro akowapirotanai anampitaiyaawo isaikinta Pawa.
Oyaaniinta akanta impiyi Owawisaakotantaniri Awinkathariti Jesucristo,
21 pashiniyitakaapaini awathaki akaamaniwaitzi, ari ankimitakotaiyaari
tsika ikanta irirori otzimi jowaniinkawo. Aritaki jimatapairo, otzimimotziri
ishintsinka ipinkathariwintantawori maawoni oiyitarika.

4

Pinkimoshiriwintapiintairi Awinkathariti

1 Iyikiiti, nokowataiki naaka poisokirotanaiyaari Awinkathariti. Tima
nitakotani pinayitatzi, owanaa nokowaki noñaapaimi. Iirokayitaki
oimoshirinkanari, iirokataki kantakaantironi impinataitantinari paata,
onkimiwaityaawomi namathairi pinayitaimi.
2 Nonkantimiro Evodia iijatzi Síntique: Ontzimatyii aripirotawakaiya aw-
intaashiritaari Awinkathariti.
3 Nonkantimi iijatzi iiroka notsipaminthari, pinkaminairo jiroka apiti
tsinani aripirotawakaantaiyaari. Tima ari nokaatzi pairani natsipiwintawo
Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotziro, ari otsipatakari Clemente ipoña
pashinipaini ikaatzi tsipayitakinari pairani. Tima maawoni jirikaiti, osank-
inatakoyitaka jañaashiriyitai paata.

---

* **3:14** Kantakotachari jaka “nimatantantyaari”, ikanta pairani atziri matantatsiri ishiya tsika ipiyota aminaminthatziriri, ipayiitziri owinawo jimatantaki.

4 Kimoshiri pinkantawintapiintaiyaari Awinkathariti. Napiitawakimiro:
¡Pinkimoshiritapiintaiyini!
5 Ontzimatyii jiyoyitaimi maawoni nishironkataniri pinayitai. Tima ari-
taki piyimataka Awinkathariti.
6 Iiro okantzimoshiriwaitzimi, aña pamanamanaatapiintairi Pawa
pinkowakoyitiri kowityiimotzimiri. Pimpaasoonkitapiintairi iijatzi.
7 Ari onkantya piñaantyaawori isaikakaayitaimi kamiitha Pawa, kami-
ithapiro inatzi jiroka, anairo okaatzi akinkishiriyitari aakaiti. Tima jiroka,
saikaantsi kamiitha, iro inimoshiritakaimini, iiro okantzimoshiriwaitantz-
imi tima itsipashiritaimi Cristo Jesús.

Poshiritapiintaiyaawo kamiithari

8 Jiroka nonkantimiri iyikiiti. Poshiritapiintaiyaawo tyaaryoori,
pinkathataantsi, tampatzikashirintaantsi, kitishiritaantsi, inimotaantsi,
kamiithatzimotaantsi, kamiithashiritaantsi, thaamintaantsi.
9 Pantanairo okaatzi piyoyitakiri, okaatzi nokamantakimiri.
Piñaantayityaawo okaatzi niyotaayitakimiri, okaatzi kamiithari
piñaakotakinari naaka nantayitakiri. Aririka pantayitanairo jiroka, ari
inimowaitimi isaikakaimi Pawa.

Ipashitantari Filipos-jatzi jashi Pablo

10 Antawoiti ikimoshiritakaakina Awinkathariti, noñaakiro papiitairo pin-
ishironkataana. Niyotzi naaka tii pimaijantana, aña iro kantakaantzirori tii
otzimi tsika pinkinakairo pinishironkatantyaanari.
11 Tii iro nonkantantyaari, noñaatziiro nokowityaaniintawaitzi. Aña nami-
takawo nokimoshiriwaitzi onkantawitatya tikaatsi tzimimotinani.
12 Niyotakiro tsika okantawaita ankowityaaniintawaiti, ontzimimoyitai
ojyiki. Nothotyaakiro namitakawo maawoni, iirorika nowapirowaita,
aririka nontajyaaniintawaiti. Namitakawo ontzimimotina ojyiki, namitawo
iijatzi nokimaatsiwaitawo tikaatsirika tzimimotinani.
13 Ari onkantaki nonkitsirinkiro maawoni oiyitakarika, tima iri Cristo
aawiyashiritakaanawori iroñaaka.
14 Iro kantacha, owanaa okamiithataki okaatzi pipashitakinari, tima piy-
otaiyakini tzimatsi ojyiki pomirintsitzimotakinari.
15 Pairani nokinantanakari Macedonia-ki, nitantanakawori
nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi, tikaatsi nishironkatinani, apa
iirokaiti Filipos-jatziiti, pipakaantakinari pipashitanari.
16 Ari pikimitaakiro iijatzi nosaikantakari Tesalónica-ki, papiipiintakiro
pipakaantakina pipashitanari, iri naantakari okaatzi kowityiimotapiintaki-
nari.
17 Tii apa noshirityaawo naaka pimpashitapiintyaanawo kowityiimoti-
nari, nokowatzi pantayitanairo iirokaiti kamiithari, inkini impashitaitimi
paata iiroka.
18 Aritaki naakiro maawoni pipakaantakinari, ipapaakinawo Epafrodito,
ojyikitzimotapaakina tikaatsi kowityiimotinani. Okaatzi pantakiri owanaa
okamiithatzimotakiri Pawa, okimitzimowaitakari kasankainkari. Okimi-
waitakawo iijatzi okamiithatzimotziri aririka intagaitiniri piratsi.
19 Iri Pawa payitimini onkaati kowityiimoyitimini iiroka, tima otzimi-
mopirowaitziri jowaniinkawo Cristo Jesús.
20 ¡Ankantaityaani apinkathatairi Ashitairi Pawa! Ari onkantyaari.

Iwiyaantawori withataantsi

21 Piwithatyaanari janta ikitishiritakaani Cristo Jesús. Jiwithatsitakimi
iyikiiti ikaatzi tsipatakinari naaka jaka.
22 Jiwithayitsitzimi iijatzi ikitishiritakaani jaka, iri withatajaantzimiri
ikaatzi saikapankotziriri Pinkathari César.
23 Onkamintha inishironkapirotaimi Awinkathariti Jesucristo. Ari
onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI COLOSAS-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo otyaantzimiro jiroka osankinarintsi. Tima jotyaantapirori
Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakiri Pawa. Iri notsipata iyiki Timoteo
nosankinatzimiro.
2 Iiroka nosankinayitzini pikaatzi ikitishiritakaitaimi janta Colosas-
ki, tima iirokaiti iyikiiti oisokirotanakariri Cristo pikimisantanairi.
Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayiitaimi,
ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jamana Pablo onkantya jiyotanitantyaari kimisantzinkariiti

3 Ari nokantapiintatya namanamanaatari Pawa Ashitariri Awinkathariti
Jesucristo, nokantziri: “Paasoonki Pawa”.
4 Irootaki nopaasoonkitantariri, tima nokimakowintakimi tsika pikanta
pawintaashiritanaari Jesucristo, itakotani pikantanairi ikitishiritakaani,
5 okantakaakimi pikimisantanairo tyaaryoori Kamiithari Ñaantsi, piy-
otanairo tzimatsi poyaakoniintari inkitikinta.
6 Okaatzi pikimakiri iirokaiti, jatakotaki maawoni nampitsiitiki. Ikimisan-
tayitanai iijatzi pashinijatzi atziriiti. Ikimitakimi iirokaiti owakiraa piki-
mawakiro ñaantsi, pikimathatanakiro imapiro inishironkayitaimi Pawa.
7 Tima iriitaki iyiki Epafras yotaakimirori pairani janta. Nitakotani jinatzi
Epafras, iri oisokirotakariri Cristo jantawaitziniri.
8 Irijatzi kamantapaakinari owanaa pitakoyitanta ikantakaakimi
tasorinkantsi.
9 Tima owakiraa nokimakowintawakimi tsika pikantana, ari nokantapi-
intanakitya namanakoyitaimi onkantya pinkimathatantyaawori ikowiri
Pawa. Yotanishiri pinkantayitaiya.
10 Namanakotzimi iijatzi pantapiintantyaawori kamiithatzimotziriri
Awinkathariti, tima irootaki ikowiri pantainiri, iro piyaatakaantyaawori
piyopirotanairi Pawa.
11 Namanakotzimi onkantya otapishiritantimiri ishintsinka. Iro tyaary-
ootakaimini jowaniinkawo, intsinampashiritakaimi iijatzi.
12 Ari onkantya pinthaamintantyaari pimpaasoonkiyitairi Ashitairi. Tima
iriitaki kantakaawori okanta añaantaawori jashiyitai, anintaantaiyaawori
okaatzi ikajyaakaayitakairi ikitiijyiinkatakotairi ikitishiritakaani.
13 Tima pairani kimiwaitaka asaikatyiimi otsinirikitzi. Iro kantacha
jowawisaakoshiritai Pawa, ipinkathariwintayitai iroñaaka jitakotani Itomi,
14 itzimi kapathainkawintakairi. Okimiwaitakawo impinakowintatyiimi
ikimaatsiwintayitai, ari okanta ipiyakotantairori ayaaripironka.

Ikamawintai Cristo, ari jaapatziyai Pawa

15 Tii ikoñaanitzi Pawa, iro kantacha joñaagantapainta itanakawori Itomi,
tzimitachari tikiraamintha jiwitsikaitiro añaayitziri iroñaaka.
16 Iri Itomi witsikakaantakiro tzimayitatsiri inkitiki iijatzi kipatsiki. Ji-
witsikaki koñaanitatsiri, ipoña kaari koñaayitatsini. Jiwitsikayitakiri maawoni
maninkariiti pinkathariwintzirori tsikarika oiyita. Iriitaki jiwitsikakaayi-
taki maawoni onkantya jashitantyaawori irirori.

17 Iri itajaantanakawo Cristo itzimi pairani. Irijatzi kantakaawori iroñaaka
kaari inashitantayita okaatzi jiwitsikayitakiri.
18 Irijatzi Cristo akimitakaanta iriimi aitotyaami akimisantzinkaritai.
Irooma aakaiti iwatha anayitaimi. Iriitaki itakaantawori ipiriintaa ikamaw-
itaka. Irootaki jitapiintaitantyaariri ipinkathayiitairi iroñaaka.
19 Tima iriitaki Itomi ikowapirotajaantakiri Ashitairi inampishiripirotan-
tiri ipawatzi irirori.
20 Iriitaki kamimoyitairi, kapathainka ikantapainta ipaikakoitakiri. Ari-
paiti jaapatziyai, onkantawitatya tsika asaiki kipatsiki, tiirika inkitiki.
21 Pairani kisaniinta powiri Pawa, tii poshiritakotawo ikowakaayitzimiri,
iro pantapiintashitaka kaaripirori. Iro kantacha Pawa, jaapatziyaimi.
22 Tima atziripirori jinapaintzi Jesucristo, iro aritantakari ikamimoyitakai
maawoni. Iriitaki aayitaini Pawakinta, inkantapairi: “Jirikataki, nokitishir-
itakaani, kitishiripiro ikantayitaa, tikaatsi kantakowaitairini”.
23 Ari onkantyaari, aririka poisokirotanatyaawo pawintaashirityaari.
Tima pairani owakiraa pikimawakiro Kamiithari Ñaantsi, piyotanaki tzi-
matsi poyaakoniintari. Ithonka ikimakoyiitanakiri maawoni nampitsiitiki.
Irojatzi, naaka Pablo, ikinkithatakaayitakinari iijatzi.

Jiyotaayitziri Pablo pashinijatzi atziri

24 Antawoiti nokimoshiritzi iroñaaka noñiiro nokimaatsitakowintzimi.
Tima nimonkaatatziiro ikimaatsitakagaitakari Cristo. Iri nokimaatsitakow-
inta kimisantzinkariiti, itzimi kimitanaawori iroorikami iwatha Jesucristo.
25 Iro nantawairi naaka nimonkaayitairo, tima iri Pawa kantakinari:
“Pikinkithatakotainiri atziriiti noñaani, ontzimatyii pothotyiiro maawoni”.
26 Tikaatsi yotaajaitatsini pairani oita jantiri Pawa, irojatzi okantzimaita
iroñaaka. Iro kantacha aakaiti jiiyiitai “ikitishiritakaani”, jiyotakaayitairo.
27 Tima iro ikowakiri Pawa ayoyitairo. Jiroka jiyotakairi: Inishironkayi-
taimi iirokaiti tii nojyininkawitzimi, itsipashiritaimi Cristo. Iro poyaakoni-
intantaawori piñairo jowaniinkawo.
28 Irootaki nokinkithatakotantaariri naaka Cristo. Nokantayitziri atziri-
iti: “Aritapaaki pikaaripiroshiriwaitaki”. Niyotaayitairi kamiithapiroini,
okimiwaitakawo naayitaatyiirimi Pawakinta, nonkantairi Pawa: “Jirika
kimisantairiri Cristo, iriiyitaki othotyaakirori”.
29 Irootaki noñaashintsiwintantariri. Tima ishintsinka Cristo aawiyaashiri-
takaakinawori nantayitantakawori maawoni.

2

1 Tima nokowatzi piyoyitai antawoiti noñaashintsiwintakimi, iijatzi
Laodicea-jatzi ikaatzi kimisantairiri Cristo, noñaashintsiwintakari. Ari
nokimitaakiri maawoni kaari ñaapootaajaitinani.
2 Iro noñaashintsiwintantzimiri onkantya pinthaamintashiritantyaari,
pitakotawakaantyaari, piyotanipirotantyaari, pinkimathatantyaawori
jantayitairi Ashitairi Pawa tii jiyotakowiitari pairani Cristo.
3 Tima iriitaki Cristo kantakaawori ikimathatakaantairo kaari jiyotakowi-
itari, okimiwaitakawo ajyaagawontsi otzimi jimanawiitari.
4 Nokamantsitzimiro iroñaaka jiroka, iiro piñaantawo jamatawiyiitimi.
5 Okantawita tii nosaikimotzimi pinampiki, iro kantacha
nokinkishiritakotapiintakimi kimiwaitaka ari ankaatajaantimi asaiki janta
pinampiki. Iro nokimoshiripirotantakari nokimakowintakimi aripiro
pikantawakaanaa, oisokiro powanairi Cristo pawintaanaari.

6 Tima tsika pikanta pikimisantanakiri kitziroini Awinkathariti Jesucristo,
iikiro piyaatatyi pintsipashirityaari.
7 Oisokiro powapirotanakiri pitanakari pikimisantziri, pinkim-
itakotyaawo parithatatsiri kamiithaini, pinkimitakotyaawo iijatzi
pankotsi jiwitsikayiitziro, tima irootaki jiyotakaayiitakimiri.
Pimpaasoonkitapiintairi Pawa.

Isaikapiroshiritantaimi Cristo

8 Pintyaaryooti, tzimatsi kowatsiri jamatawitimi, paamaakowintya.
Jimonkaatakaashitzimirokari okaatzi jiyoyitziri, jiyotaayitziriri pairani
icharinitti, iro jamiyitapiintari jaka kipatsiki. Tima kaari jashi Cristo.
9 Tima Pawa, iri othotyaapirotzirori inampiwathatantari Jesucristo.
10 Irijatzi othotyaapirotzirori inampishiritantakimi iirokaiti, tima paw-
intaashiritanaari Pawa. Pinkatharipirori jinatzi irirori, janairi ikaatzi
pinkathariyiwitachari.
11 Tima pawintaashiritanaari Pawa, kimiwaitanaa pintomishitaanitatyi-
iyaami. Tii koñaawo pintomishitaanitya, iro ojyakaawintacha jowajyaan-
takaayitaimiro Jesucristo piyaaripiroshirinka, jañaakaashiriyitaimi iijatzi.
Okimiwaitanakawo intomishitaanitatyiimimi.
12 Tima powiinkaayitaka pairani, pikimitatyaari Cristo Jesús tsika ikanta
ikamawitapainta irirori. Iroowaitanaki arimi pinkaatakirimi pinkitatya,
ikitawiitakari iirori. Ipoña pañagai iiroka, jañagaira irirori. Tima pawin-
taanaari Pawa tsika itzimi ashitawori ishintsinka añaakagaimiri.
13 Pairani iirokaiti, kimiwaitaka pinkamayitatyiimi okantakaantziro
piyaaripironka. Iro kantacha Pawa inishironkataimi, okantawitaka tii
pitomishitaaniyita. Tima jañaakagairi Cristo, ari ikimiyitaimiri iiroka
jañaakaashiritaimi ipiyakoyitaimiro piyaaripironka.
14 Tima pairani ojyiki ikowawita nojyininkapaini jimonkaayitiromi Ikan-
takaantaitani, tiimaita jimonkaatziro. Irootaki jowasankitaantyaaririmi
Pawa. Tima kimiwaitaka Pawa josankinatakotatyiiromi ayaaripironka.
Ikanta ipaikakoitakiri Jesucristo, ari ashiryaakari josankinatakowitakai
Pawa, kimiwaitaka arimi intsipatanatyaawomi ipaikakoyiitakiri Cristo.
15 Aripaiti joitsinampaayitakiri pinkathariwitachari, tii otzimimotanairi
ishintsinka irirori. Tii jantziro jimananikiini jirokapaini, joñaagantapirotakiro
onkantya jiyotakoyiitantyaawori.

16 Tii okantzi pishintsiwintawakaiya intzitaityaawo owanawontsi,
imiriyiitari. Tii okantzi iijatzi pishintsiwintawakaiyaawo joimoshirinkay-
itari nojyininka, okimitatya osarintsi, owakiraachiiri kashiri, kitiijyiri
jimakoryaantaitari.
17 Tima maawoni imonkaayitziri pairani nojyininkapaini, iroowaitaki
okanta aamparyaantsi. Kantakotachari jaka iriitaki Cristo.*
18 Paamaakowintya tzimatsi kinkithatakoyitimini, ikowatzi pojyakoyi-
taiyaari ikantayita iriroriiti. Irootaki ikantantayitzimiri: “Thami ants-
inampashiriyitai, onkantya ampinkathayitantyaariri maninkariiti”. Iro
kantacha tiimaita jiñaapootziri maninkariiti, apa jaakowintawo ikinkishiri-
takowaitawo inintashiyitari irirori, kantakaapiro ikantawintakawo.

---

* **2:17** Tima apaani aamparyaantsi tii okoñaawaitashita. Aririka añiiro, ayotzi tzimatsi ashitawori jaamparyaa. Ari okimitari iijatzi okaatzi jimonkaayiwitakari pairani, aamparyaa onayitaki okaatzi jantzimoyitairi Cristo.

19 Tii jiwithaajaitari jirikaiti itzimi aitotanaari aakaiti. Jirika aitotaari, iriitaki thaamintakaawori okimotayitzi awatha, irojatzi owithaawakaantayitari. Tima Pawa kantakaakawori.†
20 Apaani kaminkari tikaatsi janti, iiro okantzi jimonkaayitiro itziyiitari. Ari pikimiyitanaari iirokaiti pitsipashiritanaari Cristo, kimitajaantaka pinkamatyiimi. Tii okowajaantzi pimonkaayitairo okaatzi itziyiitari. ¿Iitama paminaashiwaitantari pantayitziro ikantayitziri atziriiti?
21 Ikantzimi: “Iiro powayitawo jiroka, iiro pantayitziro jiroka, iiro poirikayitziro jiroka”.
22 Aña jiyotaashiwaitakimiro Ikantakaantaitani. Tima aririka oyaawo tsika oitya, iiro añiiro tsika onkantai, ari othonkari.
23 Tima aririka antziwintawaitya, añaajaantzi ashironkaawintatyaari Pawa akimisantanairi. Tiimaita, aminaashiwaita jiroka, tima tii owajyaantakaantziro anintashiwaitapiintari.

3

1 Aritaki añagai Cristo, isaikimotapairi Pawa jakopiroriki, ari ikaatapairi ipinkathariwintantzi. Ari pikantayitanaari iirokaiti pitsipashiritaari Cristo, awisakoshiriyitaimi. Pinkowapiintairo jashitari irirori.
2 Iiro pikinkishiritakoyitaawo isaawisato, aña iro pinkinkishiritakoyiti inkitijato.
3 Kimiwaitaka iroñaaka pinkamayitatyiirikami, tima pisaikimoshiritairi Pawa pitsipashiritaari Cristo, okantawitaka jiroka tii koñaawoini inatyi.
4 Iro kantacha, aririka impiyaki Cristo, aripaiti jañaakaayitai maawoni, owaniinkaki ankantaiya antsipatapaiyaari.

Tii opantawo apiiyitairo antayiwitakari pairani

5 Tii opantawo papiitairo pantayiwitakari pairani. Pinkimitaiyaari kaminkari, tii jantayitairo kaaripirori. Tii okantzi pimayimpiritanai, pinkaaripiroshiriyiti, pinkamaawoshiriyiti, pinintashiriwaiti, pinkowawaitiri kiriiki. Tima aririka pinkowawaitiri, aritaki piwawanitanatyaari.
6 Irootaki jantapiintayitakiri atziriiti, iro jowasankitaawintairiri paata Pawa.
7 Ari pikantayiwitakari iijatzi pairani iirokaiti, pamikiwitakawo.
8 Iro kantacha, ontzimatyii powajyaantayitairo iijatzi jirokapaini, okimitatya: Pikisawakaawaita, piñaakatsimatawakaawaita, pikimaatsitawakaawaita, pookimotawakaawaita, pikawiyawakaawaita,
9 pamatawiwaitantzi iijatzi. Tima aritaki powajyaantayitairo tsika pikantayiwita pairani.
10 Kamiithashiri pikantayitaa iroñaaka, tima iri Pawa owamiithashiritaimi, pinkimitaiyaari ikanta irirori, tima iriitaki witsikakimiri pairani. Irootaki piyopirotantaiyaariri iroñaaka.
11 Ithonka inampishiritantai Cristo maawoni, ikimitatya: Grecia-paantiri, Judá-mirinka, totamishitaari, kaaririka totamishitaari, pashinijatzitatsiri, jyininkatantaniri, kaari yowaitaniri, pimantaari, maawoni.

† **2:19** Jiroka ojyakaawintachari jaka: Tii jiyotaajaitzi iri Cristo jiwayitairi aaka, ikimiwaitakawo iriimi aito. Irooma aakaiti akimitakawo iroorikami iwatha. Tima aririka anthaamintya ankimotati awathaki, maawoni awatha othaaminta okimotayitzi, kamiitha okanta owithaawakaayita, irojatzi antariwathayitantatyaari. Irootaki aito jiwatakaantatsiri okanta othaamintantari okimoyitzi kamiitha awatha. Ari ikimitsitari iijatzi Cristo, iri jiwayitanairiri kimisantzinkariiti, irojatzi jantapashiripirotantyaari kamiithapiroini.

12 Inishironkatani Pawa pinayitzi, irootaki jiyoshiitantayitaimiri onkantantyaari jashipirotaimi. Ikowi iroñaaka pinkitishiripiroyitai. Pinishironkayitantya, pinithaantaniti, tsinampashiri pinkantya, iiro pisamawaitanta.
13 Amawi pinkantawakaayitanaiya, pimpiyakotiri owaaripiroshiriwaitimini. Tima aritaki ipiyakotaimiro iiroka Cristo piyaaripironka. Irootaki pimatanairi iijatzi iiroka.
14 Iro kowajaantachari pitakotawakaayitanaiya, inantyaari paripirotawakaanaiya.
15 Tima apaani akantanaa akimiyitaawo aakami iwatha Cristo, iro añaantyaawori kamiitha asaikayitanai, aripirotawakaanaiya. Ontzimatyii ampaasoonkiyitairi Pawa.
16 Poshiritapiintanaiyaawo pikimakoyitakiriri Cristo. Jiroka piyotanitantyaari onkantya piyotaawakaantapirotantyaari: Ontzimatyii pimpampithaayitanairo onkaati jiyotakaayitaimiri Tasorintsinkantsi, pimpampithaayitairo Salmo, pimpaasoonkitairi Pawa. Ari onkantya pinthaamintashiritawakaantyaari.
17 Ari pinkimityaari ontzimirika pantayitiri, oitya piñaawaitiri, pimpairyaapiintairi Awinkathariti Jesucristo, pimpaasoonkitiri Ashitairi Pawa.

Antayitairi akimisantayitai

18 Iinataitarí, pipinkathatairi piimiiti, tima iro pantayitanairi pikimisantairi Awinkathariti.
19 Iimintaitarí, pitakoyitaiyaawo piinaiti, iiro piñaakatsimawaitawo.
20 Itomiitarí, pinkimisantairi ashitzimiri, tima irootaki kamiithatzimotziriri Awinkathariti.
21 Iwaapatiitarí, tii okamiithatzi pinkisakaawaitashityaari powaiyani, ari onkantya iiro okantzimoniintawaitantari.
22 Ompirataarí, pinkimisantiri okaatzi inkantimiri ompiratzimiri jaka kipatsiki. Iiro powakowintashiwaita pantawaiti aririka jaminimi onkantya pinimotakaantyaariri, aña kamiitha pantawaitapiintainiri, tima pipinkathataatziiri iiroka Pawa.
23 Ari pinkimitairo maawoni pantayitanairi kamiitha pishirithawintyaawo. Pinkimitakaantanakiro iriimi ompiratimini Awinkathariti Jesucristo, kaari atziri ompirataajaitimini.
24 Aritaki piyotaiyakini iirokaiti, Awinkathariti pinayitaimini paata. Tima iri Cristo ompiratapiintayitaimiri iroñaaka.
25 Iriima ikaatzi antayitapiintanairori kaaripirori, jowasankitaayiitairi irirori. Tima Pawa, tikaatsi imaakiniti irirori.

4

1 Ompiratantaniriití, paapatziyaari pompirataniiti, tampatzika pinkantawintyaari. Pinkinkishiritiro, tzimatsi iiroka inkitiki iita ompiratzimiri.
2 Pamanamanaatapiintaiya, aamaakowintashiri pinkantya pamanamanaatya pimpaasoonkiti.
3 Pamanamanaatakotaina naaka, onkantya ishinitantaitinawori nokinkithatakotanairo kaari jiyotakowiita pairani. Tima irootaki jomontyaawintaitakinari.
4 Pamanamanaatakotina onkantya nimatantyaawori nonkinkithatakotiro kamiithapiroini, iro inkimathayiitantyaawori.
5 Ontzimatyii pisaikayiti kamiitha pisaikimoyitziri kaari kimisantatsini. Piyotairi, iiro pitsipawaitashitari.

6 Kamiitha inimotiri onkaati pinkinkithatakotiniriri, poshini onkantzimotyaari. Ontzimatyii piyoyiti tsika pinkanti pakayitiri aririka josampiyitimi.

Iwiyaantawori withataantsi

7 Aririka jariitatya iyiki Tíquico pinampiki, iriitaki kamantapaakimini tsika nokanta nosaikaiyini jaka. Tima jirika iyiki, iriitaki imitakopirotakinari jaka nantawaitziniri Awinkathariti.

8 Iro notyaantantyaariri jiñiimi tsika pikantaiyani iirokaiti janta, inkamantimiro tsika nokantaiyani jaka. Ari onkantya piñaantyaawori pinthaamintashiritaiyaani.

9 Ari notyaantimiri iijatzi iyiki Onésimo intsipatanatyaari Tíquico. Tima jirika Onésimo iriitaki poñainchari pairani pinampiki. Tyaaryoo jawintaanakari irirori Awinkathariti, nitakopirowaitani jinatzi. Apiti inkaati kamantapaakimini okaatzi nantayitakiri jaka.

10 Ari itsipatakina Aristarco jomontyaitakina jaka. Jiwithatsitaiyimini iijatzi irirori. Jiwithatsitzimi iijatzi Marcos itomithori Bernabé. Tima jirika Marcos, iriitaki nokinkithatakotakimiri pairani nokantakimi: Aririka jariitatya pinampiki paawakiri kamiitha.

11 Jiwithatsitaiyimini Jesús, jiitaitziri iijatzi Justo. Iriitaiyakini kaatakinari nokinkithatakotziro tsika okanta ipinkathariwintantai Pawa. Owanaa joimoshirinkina iriroriiti, tima tikaatsi pashini nojyininka kimityaarini itsipatakina jirikaiti.*

12 Jiwithatsitzimi iijatzi Epafras, iriitaki pashini poñainchari pairani pinampiki. Irijatzi jompiratani Cristo. Ojyiki jamanamanaatakotapiintakimi, onkantya pintyaaryooshiriyitantyaari, piyotakotantyaawori pantanairo tyaaryoopiroini ikowiri Awinkathariti.

13 Naakatajaantaki ñaakiri Epafras owanaa ikinkishiritakoyitakimi. Ari ikimitsitakari iijatzi Laodicea-jatzi, iijatzi Hierápolis-jatziiti.

14 Jiwithatzimi iijatzi Lucas aawintantaniri. Irijatzi nitakotani. Jiwithatsitzimi iijatzi Demas.

15 Nokowi naaka piwithatinari maawoni kimisantzinkariiti janta Laodicea-ki. Piwithatinawo Ninfas, iijatzi pinkimitaakiri maawoni kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitapiintachari opankoki.

16 Piñaanatiniri nosankinari ikaatzi kimisantzinkariiti janta pisaikinta. Impoña potyaantakiniri Laodicea-jatzi jiñaanatiniri kimisantayitatsiri janta. Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti, piñaanatiro nosankinatakiniriri iriroriiti.

17 Jiroka ñaantsi pinkantiriri Arquipo: “Pantawaitainiri Awinkathariti tsika okantajaanta ikantakimiri, pimonkaatiniri”.

18 Naaka Pablo, jiroka nosankinatajaantzimiri nakoki niwithatzimi. Iiro pipiyakotana jomontyiitakina, pamanamanaatakotapiintaina. Onkamintha inishironkayitaimi Pawa. Ari onkantya.

* **4:11** Ikantakotziri Pablo jaka “nojyininka”, iriiyitaki jiiyiitziri “totamishitaaniri”, tima aritaki jiiyiitziriri Judá-mirinkaiti.

JITAKARI JOSANKINATZINIRI PABLO TESALÓNICA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka notsipatari Silvano ipoña Timoteo.
Notyaantzimiro janta Tesalónica-ki pashiiti pikaataiyini jashiyitaimi Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Onkamintha inishironkataimi, isaikakaayitai kamiitha iijatzi.

Ikimitakoitari Tesalónica-jatzi

2 Aririka namanamanaatakoyitaimi, antawoiti nopaasoonkitziri Pawa.
3 Ojyiki nokinkishiritakotapiintakimi okaatzi pantayitanairi poshiritanaa, okaatzi jiñaitzimi pitakoyitanta, opoña okaatzi paakowintanaawo iijatzi poyaawintaari Awinkathariti Jesucristo.
4 Tima niyotaiyini iyikiiti, jitakoyitaimi Pawa irijatzi iyoshiiyitaimiri.
5 Piyotaiyini iirokaiti tii nokinkithatakotashitzimiro Kamiithari Ñaantsi nosaikimotantakimiri, aña Tasorintsinkantsi oshinchaashiritakinari, niyotantari tyaaryoori inatzi okaatzi nokamantayitzimiri. Piñagaiyakinani iijatzi tsika nokanta nosaikimoyitakimi, owanaa nokowapiintaki nonishironkayitimi.
6 Okantawita ojyiki piñaashitakawo, iro kantzimaitacha pikimisantayitanai, tima Tasorintsinkantsi oimoshirinkakimiri. Irojatzi pimatantanaawori okaatzi nantakiri naaka iijatzi okaatzi jantakiri Awinkathariti.
7 Ari okanta ikimitantanaimiri ikaatzi kimisantayitanaatsiri nampiyitawori Macedonia-ki iijatzi Acaya-ki.
8 Tii iri apaani kimakowintaimini tsika pikantana pikimisantairi Pawa, aña ikimakoyiitakimi iijatzi tsikarikapaini. Tima nokowawitaka nonkamantirimi tsika pikanta pikimisantayitai iiroka,
9 iri itawakinawori ikamantawakina naaka tsika pikantayitaka paawakina kamiitha, tsika pikanta powajyaantayitanairi piwawaniwitari, iro pikowanaki pantiniri ikowiri Kañaaniri Pawa Tyaaryoori.
10 Ikamantakinawo iijatzi tsika pikanta iiroka poyaawintari Jesús impiyi inkinapairo inkitiki, tima iri Pawa ashitari jañaakagairi ikamawitaka. Iriitaki matironi jowawijaakoshiritai aririka imonkaapaititaiya jowasankitaantayiitai.

2

Jantayitakiri Pablo Tesalónica-ki

1 Iyikiiti, piyotaiyini iiroka tii aminaashita okaatzi niyaataki nariitzimi.
2 Pairani tikira niyaatziita pisaikaiyini iiroka, owanaa ikisaniintaitakina Filipos-ki, jowasankitaawaitaitakina iijatzi. Iro kantzimaitacha iri Pawa shintsishiritakaakinari nokinkithatakotantakimirori Kamiithari Ñaantsi, okantawitaka ikisaniintaitana.
3 Tima tii nokinakaashitawo okaatzi noñaaniyitakari, tii nokaaripiroshiritzi nokinkithatakotantzimirori, tii nokowi namatawitanti.
4 Aña Pawa ñaantashiritakinari naaka, iri otyaantakinari nonkinkithatakotaimiro Kamiithari Ñaantsi, irootaki kaari nokinkithatakotantapaakimirori okaatzi kamiithatzimoyitziriri atziri, apa nokinkithatakotakiro kamiithatzimotziriri Pawa, tima iriitaki yoshiritantatsiri.

5 Tima piyotaiyini iiroka tii nonintaathatantimiro okaatzi nokinkithatakotakimiri, iro noñaantyaari nayi ojyiki kiriiki. Iri yotatsi Pawa.
6 Tii iro nonkowaajaiti pimpinkathatashitina. Okantawitaka naakataki Jotyaantapiroriti Cristo, ontzimatyiimi impinkathayiitaina.
7 Iro kantzimaitacha nonishironkatani nowakimi nokimitakawo apaani inaanatiitari aririka aamaakotyaari iintsiti.
8 Tii apa nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi, aña antawoiti nitakoyitakimi, irootaki noñaashintsitakowintantakimiri.
9 Pinkinkishiritaiyironi iiroka nitantanakawori nokinkithatakotzimiro iñaani Pawa, shintsiini nantawaitaki, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti. Ari okanta tii piñaantaiyawoni iiroka pintziyina.
10 Piyotaiyini iiroka tsika nokanta nosaikimotakimi iijatzi ikimitaka Pawa jiyotzi irirori, tima kamiithashiri nokantaka, kitishiri nokantaka tikaatsi iitya kantakotinari.
11 Piyotzi iijatzi owanaa nonishironkayitaimi, nokimitakotaari iwaapatiitari ikaminairi jowaiyani, jitakotari, ishintsithatziri.
12 Ari nokimitayitakimiri iiroka, inkini pantayitainiri ikowakaayitzimiri Pawa, tima iriitaki iyoshiiyitaimi, ari piñiiro pisaikai ipinkathariwintantai otzimi jowaniinkawo.
13 Irootaki niyaatakaantawori nopaasoonkitanairi Pawa. Tima pairani owakiraa pikimawakina nokamantapaakimiro ñaantsi, piyotanaki kaari jiñaani atziri, irootaki tyaaryoori jiñaani Pawa. Tima pikimisantanakiro, antakaayitaimiro okaatzi ikowakaimiri.
14 Ari pikimitakotanaari iirokaiti ikaatzi kimisantanairiri Jesucristo janta Judea-ki, tima antawoiti jowasankitaayitakiri Judá-mirinka ijyininka. Ari ikimitsitakimiri pijyininka iiroka jowasankitaayitakimi.
15 Tima iriitaki Judá-mirinka owamaakiriranki Jesús, irijatzi owamaayitakiriri pairani Kamantantaniri. Iriitaki omishitowayitakinari iijatzi naakapaini. Antawoiti ikisaniintakiri atziripaini. Irootaki kaari inimotziriri Pawa.
16 Tima tii ikowaiyini nonkinkithatakotainiri ñaantsi kaari Judámirinkatatsini, onkantya jawijakoshiriyitantaiyaari iriroriiti. Ari okanta ikaaripiroshiriyitantakari jirikaiti Judá-mirinka, ari jiñiimaitaiyaawo jowasankitaayitairi Pawa paata.

Isaikantakari Pablo intaina

17 Iyikiiti, osamani okantawitaka asaikimotawakaaka intaina, owanaa nokinkishiritakotapiintaiyakimini. Iro kantzimaitacha owanaa nokowaki iroñaaka apiitairo añaawakaayitaiya.
18 Ari nokowawitaka nariitimi, iri kantacha Satanás owanaa jotzikaakina.
19 Iro kantzimaitacha paata aririka impiyi Awinkathariti Jesucristo, iirokataki thaamintashiritakainani noñaantyaawori nonkimoshiritai. Tima iirokaiti kantakaakawori impinataitantinari naaka.
20 Iirokataiyakini kantakaiyaawoni noñaantyaawori nonkantakaapirotaiya paata nonkimoshiritai.

3

1 Iro nokinkishiritakariranki nosaiki naaka Atenas-ki,
2 iri notyaantimiri Timoteo pisaikaiyini iiroka. Tima jirika Timoteo iyiki jinatzi, ojyiki jantayitakiniriri Pawa. Ari nokaatakiri noñaashintsitakawo nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi ikantakota Cristo. Tima aririka

jariitatya pisaikaiyini iiroka, iri añaashiritakaapaakimini, inkimoshiritakaapaakimi piyaatakaantyaawori pinkimisanti.
3 Tii nokowi onkantzimoniintimi aririka jowasankitaayitakimi, tima aritaki onkantyaari, iro awijyimoyitaini.
4 Irootaki nokantayitsitakimiri nosaikimotantakimiri, iro piñaayitakiri okaatzi awijyimoyitakimiri.
5 Iro kantzimaitacha tii okantzi namawitapairo naaka, nokowaki niyoti irojatzirika pikimisantaiyini. Noñaajaantaki tzimatsi iita kowaintsiri inkaaripiroshiritakaimi, ari aminaashiwaityaami okaatzi nokamantayiwitakimiri pairani.
6 Iro kantacha jiyaataki Timoteo jariitzimi, piyaa nosaiki naaka. Ari ikamantapaana iikiro piyaatatzi pikimisantaiyini, itakotani pikantawakaiyakani. Ikamantakina iijatzi tii pimaijantina, pikowi piñiina, ari nokimitsitakari naaka nokowi noñiimi iiroka.
7 Iyikiiti, okantawitaka ojyiki noñiiro jaka jowasankitaawaitaitana, thaamintashiri nokanta, tima niyotzi iikiro piyaatakaanakitziiro pikimisantaiyanakini iiroka.
8 Tima niyotaki iikiro piyaatatzi pityaaryoowintairi Awinkathariti, kamiitha inimotana nosaiki.
9 Antawoiti nopaasoonkitakiri Pawa, tima iirokataiyakini matakirori pikimoshiripirotakaakina.
10 Iikiro naakowintatyaawo namana kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, onkantya noñaantyaawori napiitiro nariitimi, ari notampatzikatimiro tzimatsirika pikinakaashitakari pikimisantanai.
11 Iri nokowakotzi Ashitairi, Pawa, ipoña Awinkathariti Jesús, tampatzika nowanakiro niyaati pisaikaiyini iiroka.
12 Nokowakotziri iijatzi iri kantakaiyaawoni piñaantyaawori pitakotawakaiyaani, ari pinkimitsitanaiyaari pashinijatzi atziri. Iro nokowi pinkimitakotyaanawo naaka tsika nokanta nitakotaimi iiroka.
13 Iro jiñaantaimiri Ashitairi, Pawa, kitishiri pikantayitanaa, iiro itzimi iitya kantakotimini paata aririka impiyi Awinkathariti Jesús, intsipataiyaari ikaatzi kamiithashiriri.

4

Okaatzi inimotziriri Pawa

1 Ari okantari iyikiiti. Iri kantakaiyaawoni Awinkathariti Jesús, nonkantantimirori jiroka, shintsitha nonkantimiro. Pairani niyotaakimiro pantayitairo okaatzi inimotziriri Pawa. Ari pimatzimaitakawo. Iro kantacha nokowi iikiro piyaatakaatyiiro irojatzi pothotyaantapirotatyaawori.
2 Aritaki piyotaiyakini iiroka, iriitaki Awinkathariti Jesús matakaakinawori naaka okaatzi niyotaayitakimiri.
3 Jiroka okaatzi ikowiri Pawa onkantya jowamiithashiritantimiri: iiro pimayimpiritzi.
4 Ontzimatyii piyoyitai pinkinatantya, inkini ipinkathayiitaimi pintampatzikashiriyitai.
5 Iiro piñaaposhinitawo mayimpiritaantsi. Iro jimatapiintayitakiri ikaatzi kaari kimisantayitairini Pawa.
6 Paamaakowintaiya pikantzimoniintakaantarikari jirokapaini apaani iyiki kimisantanaatsiri. Tima nokamantakimiro, ari jowasankitairi Pawa inkaati antakironi jiroka.
7 Tii ikowi Pawa ankimitakotyaari mayimpiri, iro ikowaki jowamiithashiriyitai.

8 Tiirika pikimisantzi, tii naaka pinthainkaki, añaa iri Pawa pithainkaki. Tima iri Pawa otyaantakimiriri Tasorintsinkantsi.

9 Iro nonkinkithatakotimiri iroñaaka okantakota atakonka. Onkantawitya tii okowa napiitaimiro iirokaiti. Tima pimatakiro pitakotawakaayita,

10 pimatanakiri pitakoyitanaari iyikiiti ikaatzi nampiyitawori maawoni piipatsitiki Macedonia. Iro kantacha ontzimatyii piyaatakairo irojatzi pothotyaantapirotatyaawori.

11 Iro paminaminayiti pisaikayitai kamiitha. Kaari imaamanitantaitzi, pantiro okaatzi pantawairiyitari iiroka. Tima iro niyotaayitakimiri pairani.

12 Ari onkantya jiñaantimiri ikaatzi kaari kimisantayitatsini, tampatzikashiri pikantayita, tikaatsi kowityiimotimini.

Impiyairika Awinkathariti

13 Iyikiiti, nokowi nonkinkithatakotimiro tsika inkantaiya paata ikaatzi kimisantzinkari kamayitaintsiri, iro piyotantyaari iiroka. Iro iiro pikimitakotantari kaari kimisantatsini, antawoiti jiraaniinta jowashiriwaita.

14 Tima ayotaiyini aaka ikamawitaka Jesús, iro kantzimaitacha iijatzi jañagai. Ari inkimitaayitairi Pawa paata ikaatzi kimisantayitaintsiri, ari jañaakaayitairi aririka impiyi Jesús.

15 Jiroka okaatzi jiyotakairi Awinkathariti: Paata aririka impiyi, iri itanaiyaawoni jiñaawairi ikaatzi kamayitaintsiri, aakaiti impoiwaitatsini añaayitzi.

16 Ari inkimaitawairo inkaimapaaki ijiwari maninkariiti, intyootakaantapaaki Pawa. Impoña ikaatzi kamayiwitainchari, iri ityaawoni intzinaanaki,

17 ampoñaapaatya aakaiti kaari kamayitatsini, ari antsipatanaiyaari antzinaashitawaiyaari Awinkathariti, antonkiyotawaiyaari minkoriki. Ari ankantaitatyaani antsipataiyaari Awinkathariti.

18 Irootaki jiroka ñaantsi poimoshirinkawakaantyaari.

5

1 Iro kantzimaitacha iroñaaka iyikiiti, tii okowajaantzi nonkamantimiro tsikapaiti awijantayitantyaari jirokapaini.

2 Ari piyotaiyakini iiroka, tii jiyotaitziro tsikapaiti, tima omapokashitaiya, onkimitaiyaawo aririka jomapokantaiti inkoshitaiti tsiniripaiti.

3 Intzimayiwitya kantatsini: “Iroñaaka asaikai kamiitha, inimotimi pinkantya”. Iro kantacha ari jomapokaitairi japiroyiitiri maawoni. Onkimitaiyaawo tsinani okimaatsiwaita ontzimaaniti, tikaatsi inkinakaitiro awijashitantyaari onkaati pokatsini.

4 Iro kantzimaitacha tii ari pinkantayityaari iiroka iyikiiti, iiro jomapokaitzimi, ikimitaantziranki koshintzi.

5 Tima piyotakoyitairo iiroka, tii pikimitari aniiyitapiintashitachari tsiniripaiti, inkini iiro jiñaitantari. Añaa iri pinkimitakoyitya aniiyitapiintatsiri kitiijyiriki, okoñaatzimoyitairi.

6 Ari okimitari, tii okantzi ankimitakotyaari ikanta maashitachari tsiniripaiti, añaa aamaakowinta ankantayitya, ankimityaari kiyoshiriri.

7 Tima tsiniripaiti jimaapiintaitzi, ari ishinkitaitari iijatzi.

8 Iro kantzimaitacha aaka ayopirotaiyini, iri akimiyitaari ikaatzi aniitapiintayitatsiri kitiijyiriki. Ontzimatyii awitsikaantya, ankimisantayitai, atakotantya. Ankimitakotyaari jiwitsikaanta owayiri, ikithaatawo ashirotatsiri iithaari. Ankimitakotyaari iijatzi jawintaawo ashironakitatsiri jamathaitawo, ari ankimityaari aaka awintaanaiyaawo awijakoshiriyitai.

9 Tii iro inkowiri Pawa jowasankitaayitai, añaikowaki awijakoshiriyitai
akimisantairi Awinkathariti Jesucristo.
10 Iriitaki kamawintakairi. Tikaatsi oitya ankamawitya, aririka añaayitai,
aritaki añaayitairo asaikimoyitairi paata aririka impiyi.
11 Ontzimatyii poimoshirinkantawakaiyaawo jiroka, witsikashiri pinkan-
tayitya.

Ishintsithatziri Pablo kimisantanaatsiri

12 Iyikiiti, pipinkathayitairi ikaatzi yotaayitaimiri janta, ari pinkimi-
tairi ikaatzi jiwayitzimiri pikimisantairi Awinkathariti. Tima owanaa
jiñaashintsitakowintaiyakimini.
13 Pitakoyitaiyaari piñiiro okaatzi jantzimoyitakimiri. Ontzimatyii pi-
saikayitanai kamiitha.
14 Pishintsithayitairi pirantziiti. Ari pinkimitairi kaari ñaapiroshiriri,
poimoshirinkantaiyaari, potzishiriyitairi kaari aawiyashiriwaitatsini
ikimisantzi. Iiro pisamawaitari jirikapaini.
15 Tii okantzi pimpiyatantya, iro pinkowapiintiri iiroka paap-
atziyawakaiya, ari pinkimitairi ikaatzi kaari pijyininkata.
16 Pinkimoshiritapiintaiyaini.
17 Iiro powajyaantziro pamanamanaayitya.
18 Ontzimirika awijyimotimini, pimpaasoonkitiri Pawa. Tima irootaki
ikowiri ririori antayitairi akimisantairi Jesucristo.
19 Iiro pomanonkawintawo jantakaimiri Tasorintsinkantsi.
20 Tii okantzi pimanintayitiro ikamantantayiitziri.
21 Iro kantzimaitacha ontzimatyii paminawakiro kamiithaini okaataki.
Impoña pintyaaryoowintanairo onkaati kamiithashiritakaimini.
22 Okaatzi ikinkishiritari pashini atziri kaaripiro inatzi, iiro pantayitziro
iirokaiti.
23 Nokowakotziri Pawa iikiro jiyaatakaatyiiro jowamiithashiriyitaimi,
tima iriitaki kantakaawori asaikantayityaari kamiitha. Nokowakotziri jaa-
maakowintimi maawoni, piwathaki, iijatzi pishiriki. Ari onkantya iiro
otzimanta oitya ikantakoyiitaimiri paata aririka impiyi Awinkathariti Jesu-
cristo.
24 Tima tyaaryooshiripirori jinatzi ririori, aritaki jimatakairo.

Iwiyaantawori withataantsi

25 Iyikiiti, pamanakoyitapiintaina naaka.
26 Piwithatinari maawoni kimisantanaatsiri janta.
27 Nokowi piñaanatiniri iijatzi jiroka nosankinari, tima iro ikowiri
Awinkathariti.
28 Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo janta. Ari
onkantyaari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATZINIRI PABLO TESALÓNICA-JATZIITI

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka notsipatari Silvano ipoña Timoteo.
Notyaantzimiro janta Tesalónica-ki pashiiti pikaataiyini jashiyitaimi Pawa
iijatzi Awinkathariti Jesucristo.
2 Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, isaikakaayitaimi kami-
itha. Ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jaminakotairi paata Pawa kaaripiroshiriri impiyairika Cristo

3 Iyikiiti, okowapirotatya nompaasoonkitakopiintaimi Ashitairiki
Pawa, tima iikiro piyaatakaanakitziiro pikimisantayitanaki. Iikiro
piyaatakaanakitziiro iijatzi pitakoyitawakaanaka.
4 Irootaki noshiritapiintantzimiri aririka napatotaiyaani notsipayitari
pashini iyikiiti, nokantaiyini: "Iikiro jiyaatakaatziiro ikimisantaiyini
Tesalónica-jatzi, okantawitaka antawoiti ikimaatsiwaitaiyani
jowasankitaitziri".
5 Ari oñaagantari tampatzika ikanta Pawa jiyakawintantzi. Okimiwait-
akawo jiwitsikaantatyiiyaami Pawa inkini impinkathariwintimi. Irootaki
pikimaatsiwintantayitakawori iroñaaka.
6 Iro tampatzikatatsiri iijatzi inkimaatsiyitakaiyaari Pawa ikaatzi kimaat-
siyitakaakimiri iiroka.
7 Irooma maawoni aakaiti, akaatzi akimaatsiniintayitakawo, otam-
patzikatzi impinayiitai paata aririka impiyi Awinkathariti Jesús, inkinapai
inkitiki intsipayitaiyaari maninkariiti tzimatsiri ishintsinka,
8 inkimitapaatyaari ipaampaporinthatzi paampari. Ari jowasankitaayi-
itairi kaari yotairini Pawa, kaari kimisantaironi Kamiithari Ñaantsi tsika
ikinkithatakota Awinkathariti Jesucristo.
9 Iriitaki atsipitaiyaawoni japiroyiitairi, ari inkantaitatyaani
impiyashitaiya, iiro jiñiiro ishintsinka Awinkathariti.
10 Tima paata aririka impiyi, impinkathatawairi kamiithashiriyitaintsiri,
iyokitzi inkantaiya. Ari pinkimitatyaari iijatzi iiroka, tima pikimisantairo
nokamantakimiri.
11 Irootaki namanakoyitapiintantzimiri iirokaiti. Nokowakotziri
pimonkaayitantyaariri tsika inkantayitya ikaatzi jiyoshiiyitairi.
Nokowakotziri jaawiyashiritakaayitimi pimayitantyaawori kamiithayi-
tatsiri pikimisantai.
12 Iro impairyaitantyaariri Awinkathariti Jesucristo pipinkathatakaan-
tairi, impoña impinkathatakaantaimini irirori. Iri Pawa nishironkataini
aaka iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

2

Jiñaayitairi owaaripiroshiritantaniri

1 Iyikiiti, nonkinkithatakotimiro okantakota antsipataiyaari Pinkathari
Jesucristo, aririka impiyi paata.
2 Tii nokowi pinkinkishiritashiwaitya piñaajaanti aritaki piyaa
Awinkathariti. Kimitaka iro pikinkishiritaiyakarini piñaajaantzi iro

nokinkithatakotakimiri, piñaajaantzi iro nosankinatzimiri jiyotakaakinari Tasorintsinkantsi.
3 Aña tii ari onkantya, ñaa jamatawitzimikari. Tima aririka impiyi paata, itanatyaawo imaamaniitiri Pawa, impoña jiñaayiiti owaaripiroshiritantaniri jiñaiti iijatzi jiiyiitziri “Otomi Piyashiwaitaantsi”.
4 Kisaniintantaniri jinatyi, inkowi janaantapaaki inkimitakaityaari ipinkathaitziri Pawa janta tasorintsipankoki. Impoña inkanti: “Pawa ninatzi naaka”.
5 Aritaki nokamantayitakimiro jiroka nosaikimotantapaintzimiri.
6 Piyotaiyini iiroka iita otzikakiriri kaari ikoñaatsitanta owaaripiroshiritantaniri, apa inkoñaati paata aririka imonkaapaititapaatyaarika.
7 Aritaki antawaitaki imananikiini owaaripiroshiritantaniri. Iro kantzimaitacha tzimatsi otzikaapiintakiriri, irojatzi paata joñaagantantatyaariri,
8 aripaiti jiñaitiri owaaripiroshiritantaniri. Tima aririka impiyi Awinkathariti, ishintsinka japirotantaiyaariri jowamaapairi, apa intasonkakiri.
9 Jirika koñaatatsini paata, inkimitakotapaatyaari Satanás. Ari ontzimaki ishintsinka, owanaa jamatawitanti aririka intasonkawintantayiti.
10 Tzimatsi manintayitakirori inkimisantairomi tyaaryoori ñaantsi, iroowitaka jawijakoshiritantaiyaarimi. Iriiyitaki piyashitaachani jamatawitakiriri owaaripirotantaniri.
11 Iriitaki kantakaiyaawoni paata Pawa inkimisantantaityaariri owaaripirotantaniri.
12 Irootaki jowasankitaayitantyaariri inkaati thainkawaitatsini, tima owanaa ithaamintakawo jantayiitakiro kaaripirori.

Jiyoshiitaitakiri awijakoshiritaatsini

13 Iyikiiti jitakotani Awinkathariti, iikiro niyaatatzi naaka namanamanaatakotapiintakimi nopaasoonkitziri Pawa. Tima pairani tikiraamintha jiwitsikaitzimi, aritaki jiyoshiitaitakimi pawijakoshiritai, irootaki pikimisantantaawori tyaaryoori, irootaki itasorintsishiritakaantaimiri Tasorintsinkantsi.
14 Iriitaki otyaantakinari naaka nokinkithatantakimirori Kamiithari Ñaantsi, onkini piñiiro paata ipinkathayiitaimi ikimiitairi irirori Awinkathariti Jesucristo.
15 Ari okanta iyikiiti, ontzimatyii pintyaaryoowintairo okaatzi niyotaakimiri nosaikimotantapaintzimiri. Ari pinkimitairo iijatzi okaatzi nosankinatzimiri.
16 Onkamintha jitakoyitai Awinkathariti Jesucristo, iijatzi Ashitairi Pawa. Iri kimoshiritakaapiintaini, irijatzi nishironkayitairi ishinitaantairori okaatzi kamiithayitatsiri.
17 Onkamintha inthaamintashiritakaapiintaimi, iri tyaaryooshiritakaimini iijatzi, iro piyaatakaantyaawori pikinkithatakoyitanairo kamiithari iro pantayitanairi iijatzi.

3

Impinkathayiitiro iñaani Pawa

1 Iyikiiti, pamanatakoyitapiintaina naaka niyaatakaantyaawori nonkinkithatakotiri Awinkathariti, ari onkantya impinkathatantaiyaariri pashinijatzi atziriiti, inkimitaimi iiroka.
2 Pamanapiintaiya iiro jowasankitaantana kaaripiroshiriri, tima tii maawoni inkimiyitai aaka akimisantayitzi.

3 Iro kantzimaitacha tyaaryoori jinatzi Awinkathariti, ari jaawiyashiritakaayitaimi, iri kimpoyaawintimini iiro ikitsirinkantzimi owaaripiroshiritantaniri.
4 Iri Awinkathariti yotakaakinari ari piyaatakaatyiiro pantayitanairo niyotaayitakimiri, tima pikowaiyakini pantiro.
5 Nokowakotziri Awinkathariti inkinkishiripirotakaimiro tsika okanta jitakotzimi Pawa. Intyaaryooshiritakaimi pinkimitakotantyaariri Cristo.

Ontzimatyii antawaiyitai

6 Iyikiiti, tzimatsi ikowiri Awinkathariti Jesucristo nonkantimiri: Tii okantzi paapatziyaari pirawaitapiintachari kimisantzinkari. Tii jimatziro okaatzi niyotaakimiriranki.
7 Aña ontzimatyii inkimitinami naaka, tima tii nopirawaita nosaikimotantapaintzimiri.
8 Tikaatsi nonkamitimiri pimpashitina noyaari, aña nopinatzimiro maawoni pipayitanari. Nantawaitaki shintsiini, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti. Ari okanta tii piñaantaiyawoni iiroka pintziyina.
9 Aña tampatzika inawita pimpayitinami noyaari, apa nantawaitaki shintsiini onkantya paminayitantinari, iro pinkimitakotantyaanawori tsika nokantaka naaka.
10 Tima iro nokantapiintakimiri nosaikimotantapaintzimiri janta, nokantzi: “Inkaati kaari antawaitatsini, iiro jowaa iijatzi”.
11 Ari nokimaki ikantaitzi tzimatsi pikaataiyini janta pirayitachari, tii ikowi jantawaiti, apa imaamanitantayitzi.
12 Tzimatsi iijatzi ikowakaanari Awinkathariti Jesucristo nonkantayitiriri jirikaiti: “Iiro pimaamanitantzi, santzikoitiini pantawintiro powayityaari”.
13 Iyikiiti, ari pashi powiro pantapiintairo iiroka kamiithayitatsiri.
14 Tzimatsirika kaari kimisantironi jiroka nosankinatakimiri, iiro paapatziyanaari, iro jiñaantyaawori inkaaniwintawaitya.
15 Iro kantzimaitacha iiro pikisaniintziri, pinkaminaayitairi pinkimitakaantiri pirintzi jinatyi.

Iwiyaantawori tasonkawintaantsi

16 Tima iri Pawa kantakaawori asaikantayityaari kamiitha, nokowakotziri iri inimotakaimironi pisaikaiyini okantawitaka piñaayitiro onkaati awijyimoyitimiri. Nokowakotziri intsipatimi.
17 Jiroka nosankinatajaantzimiri nakoki: Tima naaka Pablo withatzimiri. Irootaki namitapiintari aririka notyaanti nosankinari.
18 Onkamintha inishironkayitaimi maawoni Awinkathariti Jesucristo janta. Ari onkantyaari.

JITAKARI PABLO JOSANKINATZINIRI TIMOTEO

Withataantsi

1 Naakataki Pablo osankinatzimirori jiroka. Jotyaantapirori Jesucristo
ninatzi, tima irootaki ikantakaantziri owawijaakotairi Pawa itsipatari Jesu-
cristo oyaatakoniintani.
2 Iiroka nosankinatzini Timoteo, nokimitakaantzimi notomi nowimi
akimisantanai. Inkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi
Awinkathariti Cristo Jesús, inkamintha jitakotimi, piñiiro pisaiki kamiitha.

Ikinakaashiitari jiyotaantaitzi

3 Pairani nawijantakari Macedonia-ki, noshintsithatanakimi pisaiki
Efeso-ki, ari onkantya piyotaantyaariri saikayitatsiri janta, jowajyaantairo
ikinakaashiyitakawo jiyotaantzi.
4 Ikinkithatakotashitawo kinkitharintsi, ikinkithatakotashitawo iijatzi
tsika ikantayita pairani ichariniiti. Tii oñaagantziro jirokapaini okaatzi
jantakiri Pawa onkantya ankimisantantaiyaariri, aña iro kantakaantakirori
jiñaanaminthatawakaantari atziripaini.
5 Aryaajaini aaka aririka ayotaanti, akinkithatakotziro tsika ikantaita
jitakotawakaita. Tima aririka ankitishiritanai, aririka ankinkishiritanairo
tampatzikatatsiri, aririka ankimisantapirotanai, ari amatziro atakotanta.
6 Ari itzipinayitakiri jirikapaini, aminaashiwaitaka okaatzi
ikinkithatakoyitziri.
7 Ikowashiwaitaka jiyotaantiro Ikantakaantaitani. Okantawitaka ish-
intsithatantzi jiyotaantayitzi, iro kantzimaitacha tii ikimathatsitawo ririori
okaatzi ikinkithatakotziri.
8 Irooma aakaiti ayotzi imapiro okamiithataki Ikantakaantaitani, iro
kantzimaitacha ontzimatyii ankimathatiro oita otzimantari jiroka.
9 Tima tii iri josankinayiitini ikaatzi kamiithashiriyitaintsiri, aña
iro jowasankitaayiitantyaariri: maamanitzinkariiti, piyathariiti,
kaaripiroshiririiti, tsimainkatzinkariiti, thainkantaniriiti, manintashiri-
tantaniriiti, owamaayitziriri ashitariri, ashiryaantzinkariiti,
10 mayimpiriiti, antaminthatawakaachari ishiramparinkaki, noshikan-
taniriiti, thiiyinkariiti, kamatawiririiti, ikaatzi otzikayitzirori ayotaantziro
kamiithari.
11 Tima inashita Kamiithari Ñaantsi owaniinkañaanitachari, irootaki ikan-
takinari Pawa Tasorintsitatsiri nonkamantantairo.

Jantawairi Pablo

12 Iriitaki Awinkathariti Jesucristo oshinchaashiritakinari. Iro
nopaasoonkitantariri, tima jiyotzi aritaki tyaaryootakina, jotyaantakina
nantawaitiniri.
13 Okantawitaka pairani ojyiki nopairyaashiwaiwitakari, noisaniintani
nowiri, nowasankitaapiintakiri jashiyitaari, iro kantzimaitacha jitakotaana
ririori. Tima tii niyowitawo okaatzi nantakiri, tikira nokimisantanakiita.
14 Iro kantacha jirika Awinkathariti antawoiti jitakopirotakina, ari
opoñaanakari nokimisantanairi Jesucristo, owanaa nitakotanaari.
15 Jiroka nonkantiri tyaaryoori inatzi, ontzimatyii inkimisantaitiro:
Ipokaki Jesucristo jaka kipatsiki jowawijaakoyitairi kaaripiroshiririiti.
Tima naaka anaayiwitakari maawoni nokaaripiroshiriwitaka.

16 Iro opoñaantari inishironkataana Jesucristo, tii isamaniintana okantawitaka naaka mapirowitakawori nokaaripirotzi. Tima tsika ikantaana naaka, ari inkantayitaiyaari pashini inkaati kimisantayitairini, ari inkantaitatyiiro jañaayitai.
17 Nokowi ari inkantaitatyiiro impinkathapiroyiitairi kantaitaachani Impinkathariti, Kañaaniri, Kaari Koñaanitatsini. Ari onkantyaari.
18 Notomí, Timoteo, tzimatsi nokowiri nonkamantimiri. Ari onkimityaawo okaatzi ikinkithatakaitakimiri pairani. Iro nonkamantantimirori pinthaamintashiritantyaari piyaatakairo piñaashintsipirotya kamiitha,
19 iikiro piyaatakaanakityiiro pinkimisantanaki, iikiro pinkinkishiritanakityiiro tampatzikatatsiri. Tima tzimayitatsi owajyaantakirori. Okantawita ikimisantayiwita, ikimiwaitakawo impitaminkakotatyiiyaami.
20 Ari ikimitakari Himeneo iijatzi Alejandro. Iriitaki noshinitakiri jowashironkaayitairi Satanás, ari onkantya jiyotantyaari iiro ipairyaashiwaitantari Pawa.

2

Ikinkithatakoyiitziro amanamanaataantsi

1 Jiroka nitawatyaari noshintsithatimiri: Ontzimatyii pamanamanaataiya, pinkowakowintanti, pinkantakowintanti, pimpaasoonkiwintairi maawoni.
2 Pamanakoyityaari pinkathariiti. Pamanakotyaari iijatzi maawoni jiwariiti pisaikayitantyaari kamiitha, pinkathatasorintsi pinkantya, tampatzikashiri pinkantya iijatzi.
3 Irootaki kamiithatatsiri maawoni jiroka. Irootaki ikowiri Pawa owawijaakoshiritairi.
4 Tima ikowatzi Pawa maawoni jawijakoshiriyiitai, ikowi iijatzi jiyotakoyiitairo tyaaryoori ñaantsi.
5 Jiroka tyaaryoori ñaantsi: Apaani ikanta Pawa. Apaani ikanta kantakowintziriri atziri janta Pawaki. Iriitaki Cristo Jesús.
6 Iriitaki pinakowintakairi maawoni ikamawintakai, ikimakoitairo inintapaititapaaki Pawa.
7 Irootaki ipairyaantakinari naaka Notyaantapiroriti, iri otyaantakinari nonkinkithatakaayitairi atziri kaari ajyininkayita, niyotaayitairi inkimisantayitairo tyaaryoori ñaantsi. Tima imapirotatya.
8 Tsikarika japatoyiitapiintya, nokowiri shiramparíiti jamanamanaayitaiya, tzinaawako inkantya ikimitapiinta. Iro kantzimaitacha kitishiri inkantayitya, iiro ikisawaita, iiro iñaanaminthatawakaawaita.
9 Ari onkimitanaiyaari tsinaniiti iiro oñaaminawaita onkithaatyaawo owaniinkatachari, apaawaitiri kiriiki amanantayitiri othatani poriryaayitatsiri, oñaawinawaityaawo owaniinkatiro oishi.
10 Aña iro amiyitaiyaari antayitapiintairo kamiithayitatsiri. Tima irootaki kamiithatatsiri antayitziri tsinani kantapiintatsiri: “Naaka, pinkathatasorintsi ninatzi”.
11 Aririka jiyotaantaiti, owakimpita onkantayitya tsinani, onkimisantanti.
12 Tii noshinitakaantziro iyotaantayiti tsinani, tii noshinitakaantziro ojiwatiri shiramparíiti iijatzi. Apa owakimpitayitya.
13 Tima iri Adán jitaitaka pairani jiwitsikayiitakiri, iro impoitapaintsiri Eva.
14 Kaari Adán jamatawiitakiranki, aña iro tsinani jamatawipiroitaki irojatzi antantakawori kaaripirori.

15 Iro kantzimaitacha, tsinaniiti, tima irootaki owaiyantaatsiri, ari onkantaki awijakoshiriyitai iikirorika iyaatakaanakityiiro onkimisanti, itakotantya, tyaaryoopiroini onkamiithashiriyiti.

3

Tsika inkantayitya jiwariiti

1 Tyaaryoo inatzi nonkantimiri: Tzimatsirika kowatsini ijiwatiri kimisantzinkariiti, ari okamiithatzi okaatzi ikowiri jantiri.

2 Ikaatzi jiwayitatsini ontzimatyii inkamiithashiriti, iiro itzimayitzi iitya kinkithatakowaitirini, inkinayityaawo iina, kimpoyaawaini inkantya, jantayitapiintiro kamiithari, impinkathatakaantya, joimaayitantaniti ipankoki, yotaantaniri inkantayitya.

3 Iiro ishinkitapiinta, iiro ikisapiinta, añа itakotaniri inkantya, tsinampashiri jinatyi, iiro inintapiintashitari kiriiki.

4 Jiyoti ijiwayitairi saikapankotziriri, pinkatha inkantanti jowaiyani, iiro ipiyathawaita.

5 Tima atziri kaari yotironi ijiwatakaanti ipankoki, ¿kantatsima ijiwawintiri ikaatzi kimisantanairiri Pawa?

6 Ari ikimitsitari owakiraatatsiri ikimisantzi, iiro okantzi ijiwatakaanti. Tima aririka jimatiro ijiwati, ari inkantakaapirowaitanatya, ari inkimitakotatyaari okaatzi awijyimotakiriri pairani kamaari.

7 Ikaatzi kaari kimisantatsini okowapirota ipinkathatairi jiwariiti. Tima iirorika ipinkathatakaanta jiwari, ari jiñaakiro inkinkithatakowaitaitiri, irojatzi jamatawitantatyaariri kamaari.

Tsika inkantayitya imitakotziriri

8 Ikaatzi imitakotziriri jiwatziriri kimisantzinkariiti, ontzimatyii impinkathatakaantya, awintaani jowayiitiri iijatzi, iiro ishinkitapiintayita, iiro inintapiintashitari kiriiki jaapithatantiri jojyiñaayitiri.

9 Okowapirota jiyotakoyitairo okaatzi akimisantairi, kaari jiyotakowiita pairani.

10 Onkantantyaari atziri jimitakotiri jiwariiti, ontzimatyii iñaantaitawatyaari kantatsiri jimatiro, aririka iñaantaitatyaari kantatsi jiyaatakairo.

11 Ari onkimiyityaari iijatzi tsinani ontzimatyii ompinkathatakaantya, iiro okinkithatakotantashiwaita, kimpoyaawaitani onkantya, ontyaaryoowintayitanairo maawoni.

12 Inkaati imitakotantatsini inkinayityaawo iina, ijiwatakairi kamiithapiroini jowaiyani iijatzi saikapankotziriri.

13 Aririka imatanairo, pinkatha jowaitiri, ari jiyotairo jawintaashiritya inkinkithatakotairo tsika okanta ikimisantantaariri Cristo Jesús.

Imapiro okamiithataki akimisantziri

14 Nokowataiki niyaatimi shintsipaiti noñiimi. Iro kantacha nitawatyaawo nosankinatimiro jiroka,

15 aamaashitya iirorika niyaatsita, nonkamantsitimiro tsika ikantaita isaikaitzi jashiyitai Pawa. Tima akaatzi jashiyitai Kañaaniri Pawa, akimitanaawo okantaranki tzinkamitsipirori, aakataki otzinkamitanaa ikinkithayiitziro tyaaryoori ñaantsi.

16 Imapiro otyaaryootzi okaatzi akimisantairi, tii jiyotakowiitawo pairani tsika ikantaita ipinkathatasorintsitaitzi. Jiroka akimisantziri:
Jatziritzimotantaki Pawa,
Iri oñaagantakiriri Tasorintsinkantsi ñaapirori jinatzi.

Iri maninkariiti aminayitakiriri,
Iri ikinkithatakoyiitairi pashinijatziki atziri.
Iri ikimisantaitziri jaka kipatsiki,
Iri tzinagaachari jowaniinkawoki.

4

Ikinkithatakotaitziri ookawintironi ikimisantawita

1 Iro kantzimaitacha, jiroka ikantairi Tasorintsinkantsi, ikantzi: Paata, ari jiñaitaki ookawintironi ikimisantawitari, iro inkowanaki inkimisantayitiro jiñaani kamaari, jamatawitantzi.

2 Jiyotaawaitashitantyaawo thiiyinkari kaari iroopirotatsiri, iiro ikimairo jowashiriniintakotyaawo jantayitziri, jampashiri ikantaka. Inkimityaawo okantaranki imatataitzi itagaita iyaampawathatakaantzi iiro akimairo katsiri.

3 Iiro ishinitakaantziro jaawakaitya, intzitakaantiro okaatzi jowayiitari. Tii okamiithatzi jiroka. Tima aakaiti akaatzi akimisantayitairi Pawa, ayotairo tyaaryoori, jiwitsikayitakairo owanawontsi. Ishinitakairo irirori owayitaiyaawo jirokapaini, ampaasoonkiyitairi.

4 Tima okaatzi jiwitsikayitakiri Pawa, kamiitha inayitaki. Tikaatsi oitya apaawaitantyaawori, aña ontzimatyii ampaasoonkiyitairi añaayitziro okaatzi ipayitakairi.

5 Tima aririka amatakiro okantziri jiñaani Pawa amanamanaatakoyitaawo okaatzi ipayitairi, ari intasonkawintakiro.

Antawaitanainiriri kamiitha Jesucristo

6 Iroorika piyotaantaki jiroka, pimatanaatziiro pantawaitainiri kamiitha Jesucristo. Pimonkaatanaatziiro okaatzi pikimisantanairi, pimatanaatziiro okaatzi jiyotaayiitakimiri.

7 Powajyaantayitairo kinkitharintsipaini kaari iroopirotatsini, irootaki amitapiintashiwitakari antawopiroriiti okinkithayitziro jiroka. Aña ontzimatyii piñaashintsishiritanaiya piñaantyaawori pipinkathatasorintsitai.

8 Tima okamiithatzimowitai iijatzi añaayitziro añaashintsiyitya koñaawoini awathaki, aña iro kamiithapirotataitatsi añaashintsishiriyitanaiya añaantyaawori ankitishiripiroyitai. Tii iro antantayitawori jiroka onkantya anintaawaitantyaari iroñaaka iiniro añaayitzi, aña, iijatzi añiiro paata anintaawaitaiya aririka añagai.

9 Tyaaryoo inatzi jiroka ñaantsi, ontzimatyii maawoni ankimisantayitairo.

10 Irootaki añaantayitawori añaashintsiyita, shintsiini antawaiyitzi, tima oyaakoniintani owiri Pawa tsika itzimi kañaanitatsiri. Kantatsi jowawijaakoshiritairi maawoni atziriiti, iriitaki jowawijaakoshiriyitai inkaati kimisantairini.

11 Irootaki jiroka piyotaantayitairi, ñaashintsi pinkantantiro.

12 Tii nokowi inthainkimawaitaitimi pimainaritzi. Aña ontzimatyii poñaagantiro tsika pikantanaa pikimisantai, ari onkantya inkimitakotantaitimiri. Ontzimatyii paamaakowintyaawo okaatzi piñaawaiyitziri, iijatzi okaatzi pantayitiri. Itakotani pinkantanti, tyaaryooshiri pini, kitishiri pinkantanaiya.

13 Shintsitha piñaanatapiintayitainiri atziriiti Osankinarintsipirori, pinkinkithatapiintairo, piyotaantapiintairo, irojatzi piñaantatyaawori nariitaimi janta.

14 Pinkinkishiritiro ikinkithatakotakimi pairani jiwariiti, ari okanta itasonkawintantakimiri jotzimikapatziitotantzimiro jako. Ña papaatzirokari itasonkawintaimi Pawa pimatantaawori jiroka.

15 Ñaashintsi pinkantawintanaiyaawo, onkantya jiñaantaitimiri iikiro piyaatakaanakitziiro pimatanakiro.

16 Paamaakowintayitaiya iiroka tsika pikantayitanaa, pinkinkishiritakotyaawo kamiitha onkaati piyotaantayitairi, onkaati pantayitiri iijatzi. Aririka pimatakiro pintyaaryoowintairo, aritaki piñiiro pawijakoshiritai, iijatzi inkimiyitaiyaari ikaatzi piyotaapiintakiri.

5

Antiniriri pashinipaini

1 Tii okantzi pishintsithatiri antaripirori, kamiitha piñaanayitiri. Iro kamiithatatsi paapatziyaari pinkimitakaantiri iriirikami piwaapati. Ari pinkimitairi mainariiti, paapatziyaari pinkimitakaantiri iriirikami pirintzi.

2 Ontzimatyii paapatziyaawo antawopirotatsiri, pinkimitakaantiro iroorikami pinaanati iiroka. Ari pinkimitairo mainawopaini, paapatziyaawo, iiro poshiritawo pimaamaniwaitiro pinkimitakaantiro iroorikami pitsiro.

3 Pitakotyaawo kamatsiri oimi tsika otzimi mapirotzirori okowityaanintzi.

4 Irooma apaani kamatsiri oimi, tzimayitatsiri iintsiti, osaripaini, iriitaki aminironi jimitakoyitiro, ontzimatyii impiyataiyaawo jaamaakowintaiyaawo okimitaakiri pairani iroori jantaritantakari irirori. Irootaki ikowiri Pawa antayitairi.

5 Irooma apaani kamatsiri oimi matzirori osaikawaitzi apaniroini, awintaiyaari iroori Pawa, aakowintyaawo amanamanaatya onkowakoyitairi.

6 Irooma onthaamintashiwaitanatyaarika onintakaanikiini jirokapaini, tii añi kamiithapiroini, kimitawaitaka onkamakityiimi.

7 Pishintsithatiro omayitantyaawori nokantakiri, ari onkantya iiro otzimanta inkinkithatakoitirori.

8 Tzimayitatsi kaari aminironi ijyininkayitari. Iri owatsipirotakirori kaari aminaironi owaiyantakiriri. Ikimiwaitana jowajyaantakityiiromi ikimisantzi. Iri mapirokitanakirori janaanakiri ikanta kaari kimisantatsini.

9 Jiroka kowachari josankinatakoitantyaawori kamatsiri oimi antawaitainiri Cristo: Ontzimi onkaati 60 osarintsiti, kinatani owapiintakiri otsipatari,

10 kamiithashiri okanta ikimakoitziro, aamaakowinta okantziri owaiyani, oimaantzi opankoki, aapiintakiri kamiitha kimisantzinkari, nishironkatani owapiintziri ashironkainkari, imatapiintakiro okaatzi kamiithayitatsiri.

11 Irooma kamatsiri oimi kaari antawotakonatatsini, iiro josankinatakoitziro. Iiro okantapirota antawaitainiri Cristo, tima iiniro onkowi ayi otsipatari.

12 Aririka omatakiro ontsipatya, ari inkantakowaitaitakiro, tima tii imonkaatziro okaatzi okantawitakari antirimi.

13 Aritaki ompiratanatyaawo iijatzi, onkinayiti pankotsipainiki, onkinkithawaitakotantayiti, akawaitantashitya.

14 Irootaki nokowantari aayitai otsipatari kamatsiri oimi kaari antawopirotatsini, owaiyantayiti, osaikiita opankoki antawaiti. Ari onkantya iiro itzimanta iitya kijyimawaitironi.

15 Tima tzimayitatsi matakirori, antawaitashitakawo ikowiri Satanás.

16 Ikaatzi kimisantzinkari ñiirori ijyininka ikami oimi, ontzimatyii jimitakoyitiro. Ari onkantya iiro jiñaantawo ikaatzi ikimisantaiyini, iñaashintsityaawo jimitakotiro. Apa jimitakoyitiro matzirori oñiiro okowityaawaitzi.

17 Ontzimatyii impinayiitairi jiwatakaantatsiri ipinkathayiitziri. Iri impapiroyiiti kinkithatakaantapiintatsiri, iijatzi ikaatzi yotaantapiintatsiri.

18 Irootaki okantakotziri Osankinarintsipirori:
Aririka pantawaitakairi piratsi, tii okantzi intajyaaniintawaiti.
Jiroka okantziri iijatzi:
Apaani antawaitatsiri ipinayiitziri.

19 Apaniroinirika ikanta atziri kantakotziriri apaani jiwari, iiro pikimisantziri. Irooma inkaatirika apiti, iirorika inkaati mawa tsika itzimi ñaakotakirini jantakiro kaaripirori, ari okamiithatzi inkimisantaitiri.

20 Iikirorika jantaitatyiiro kaaripirori, payiri tsika ipiyotaita pishintsithatiri, ari onkantya inthaawantaityaari, iiro jimatantayiitawo.

21 Noshintsithatzimi pantiro jiroka. Tima aririka pimatanairo, iiro piñiiro pimaakitanti jiyotzi Pawa nokantzimiri. Jiyotsitawo iijatzi Jesucristo, jiyotsitaka iijatzi maninkariiti ikaatzi jiyoshiitakiri.

22 Tii okantzi pathawaityaawo potzimikapatziitotantyaawo pako ijiwatantaityaari. Tima aririka jiyoitiri jantakiro kaaripirori, kimiwaitaka iirokami kantakaashityaawoni. Aña ontzimatyii pinkitishiritai iiroka.

23 Tii apa pirapiintiro jiñaa, iro kamiithatatsi piriro kapichiini kachori, ari piñaakiro pishintsiti pimantsiyawaiwita.

24 Tzimatsi atziri, tikiraamintha jiyakawintaitziriita jantakiro kaaripirori, maawoni ikimakoyiitakiri. Tzimatsi pashini iijatzi kaari jiyotakoitzi jantzirorika kaaripirori, apa inkimakoitiri paata.

25 Ari okimitari iijatzi, tii jimanakotapiintziro atziri jantayitiro kamiithari. Irooma aririka jantiro kaaripirori, ari inkowapiintawitya jimanakotya, iro kantzimaitacha ari inkimakoitakiri.

6

1 Ikaatzi jompiraitari ontzimatyii ipinkathatairi ompiratariri. Iro nokantantari, ari onkantya iiro itzimanta iitya kinkithatakowaitaini, akantakaantzirikari Pawa.

2 Apaani ompirataari ñiirori jompiratari kimisantatsiri, iiro okantzi inkantashiriwaiti: “Iiro pikimitakaantana ompirataari, tima iyiki nowanaimi”. Aña okowapirota jirika ompirataari jantawaipirotiniri tyaaryoopiroini, jitakotani jowiri, tima kimisantzinkari jinatzi. Ontzimatyii piyotaantairo jiroka, pishintsithatantairo.

Kitishiritakaantatsiri ipoña inimotaantsi

3 Aririka impoki nashityaawoni inkinkithatakaanti, kaari kimityaawoni okaatzi jiñaaniyitakari Awinkathariti Jesucristo, jinashitapaatyaawo iijatzi inkinkithatakotiro pinkathatasorintsitantatsiri,

4 kantakaapirowainiri jinatzi, tikaatsi jiyoti. Apa ikowi añaanawintawakaantyaawo ñaantsi. Iro ompoñaantyaari asamawakaawaitya, amaamanitawakaawaitya, ankawiyawakaawaitya, ankantakotawakaawaitya,

5 ankisaniintawakaapirowaitya. Iro jimayitapiintakiri kaaripiroshiriri kaari yotakotaajaitironi tyaaryoori ñaantsi. Ikinkishirita jaantyaawo kiriiki jamawinawaitawo impinkathatasorintsitaitiri. Iiro okantzi paapatziyaari iirokaiti.

6 Aritaki okantzimaita, antawo impinawintayiitairo paata apinkathatasorintsitzi. Iro kantacha añaantyaawori impinayiitai, ontzimatyii inimoyitai añiiri tzimimoyitairi.
7 Tima pairani owakiraa atzimapaaki tii amapaaki tzimimotaini. Ari okantari iijatzi aririka ankamai, onkaati tzimimotaini iiro okantzi aanairo.
8 Tima otzimapiintzirika oyaari, otzimapiintzirika ankithaatyaari, aritapaaki.
9 Iriima inkaati kowayitironi jajyaagantya, okaimashiryiiri inkaaripiroshiriti. Ikimitakowaitakari shirikachari iwirintsiki, aririka jantayitanakiro ikowashitari owaaripirotantatsiri, irootaki piyakaashitantachari.
10 Aririka jinintaitapiinti jajyaagantaitya, okimiwaitakawo iro omparithatanatyaami kaaripirotatsiri. Tzimatsi matakirori jinintayitziro jajyaagantya, jowajyaantanakiro ikimisantzi, okimiwaitakawo iriimi kimaatsitakaawaitachanimi jowathaawaitaka apaniroini.

Pinkimitakaantiro powayiriwintatyiiromi pikimisantanai

11 Irooma iiroka, jashitaimi Pawa, powajyaantairo jirokapaini, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi. Añа iro paminaminatapiintanai pintampatzikashiriti, nishironkata pinkantanti, pinkimisantairi Pawa, itakotani pinkantanti, iiro pisamaniintantzi, tsinampa pinkantya.
12 Iikiro pinkimisantanaatyi, pinkimitakaantanakiro powayiriwintanaatyiiromi kamiithayitatsiri. Pinkimitakaantanakiro iijatzi piñaashintsiwintatyiiyaawomi irojatzi paantatyaawori kantaitachani añaakagaimini. Iro ikowakaitakimiri piñiiro añaantamintotsi, ari onkantya inkimayitantaimiri atziriiti, pikantzi: “Nokimisantai”.
13 Tzimatsi noshintsithatimiri. Tima Pawa itzimi añaakaayitzirori okaatzi tzimayitatsiri, jiyotzi nokantzimiri. Jiyotsita iijatzi Awinkathariti Jesucristo, kinkithatapiintakirori tyaaryootatsiri, irojatzi ikantapaakiriranki jagaitanakiri Poncio Pilato. Jiroka onkaati noshintsithatimiri:
14 Iiro pipiyathatawo ikantakaantaitziri, iiro powashiñaawaitziro, itzimikari kinkithatakowaitashitimini. Piyaatakaanairo iiroka irojatzi impiyantaiyaari Awinkathariti Jesucristo,
15 aririka jinintapaititaki Pawa. Tima apaniroini Pawa intasorintsitai, apaniroini ijiwatakaantairo maawoni tzimayitatsiri, apaniroini impinkathariwintairi ikaatzi pinkathariwintawitachari, apaniroini ijiwawintairi iijatzi jiwariwitachari iroñaaka.
16 Iriitaki ashitawori kantaitachari añaantarintsi, ari isaikatzi tsika oshipakiryaanipirotzi, irootaki kaari jariipirotantaitari. Tikaatsi atziri matakironi jiñiiri, iiro jimaitziro iijatzi. Imapiro ipinkathaitziri. Ari inkantaitatyiironi impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.
17 Ontzimatyii piyotaayitairi ajyaagantayitachari iroñaaka, iiro ikantakaapirowaitanta. Iiro jawintaashiwaitawo jajyaagawo, tima iiro okantaitatyaani onkisotzimotiri. Añа ontzimatyii jawintaayitaiyaari Pawa, iriitaki matzirori ithaamintakaapirotantzi.
18 Piyotaantairo jantayiitairo kamiithari. Ikimita ajyaagantaniri otzimimopirowaitziri jajyaagawo, ari pinkimitanaiyaari iirokaiti ontzimimopirowaitaimi pantayitiri, iro pinkimitakaantanairimi pajyaagawo. Piyotaantairo inishironkaitantya, ayimatiri impashitantayitaiya.
19 Iroorika jimatanai jiroka, okimiwaitaka jowaantatyaawomi jajyaagawo inkajyaakaiyaari paata. Ari inkantaitatyiiro iñiiro isaikai kamiitha.

Iwiyaantapaakawori ikantziriri Pablo jirika Timoteo

20 Timoteo, pintyaaryoowintiro piyotaantairo okaatzi inishi-
ronkaitakimiri. Powajyaantairo okaatzi ikinkithatakoitziro kaaripirori.
Powajyaantiro iñaanaminthatawakaantaitawo ikimitakaantawiitari iroopirori
inatzi jiyotaniitari.
21 Tima tzimayitatsi mayitakirori, ikinashiwaiyitanaka, kimiwaitaka
intzipinatatyiimi. Onkamintha inishironkayiitimi. Ari onkantyaari.

JAPIITAIRO PABLO JOSANKINATZINIRI TIMOTEO

Withataantsi

1 Naakataki Pablo osankinatzimirori jiroka. Jotyaantapirori Jesucristo
ninatzi, tima iri Pawa kowakaakinawori nokinkithatakotairo ikajyaakaay-
itakairi, jañaakaayitai Cristo Jesús.
2 Iiroka nosankinatzini Timoteo, itzimi nokimitakaanta nitakotani no-
tomi. Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti
Jesucristo, onkamintha jitakotimi, piñiiro pisaiki kamiitha.

Pikinkithatakotairi Cristo

3 Ari nokantapiintatya tsiniripaiti iijatzi kitiijyiriki namanakoyitzimi,
nopaasoonkitziri Pawa, itzimi nantawaitainiri, nimatakotairi ikimiyitaka
nochariniiti tampatzikashiriri.
4 Aririka noshirityaawo piraawaitakaranki, owanaa nokowataiki napi-
itairo noñiimi, onkantantyaari nonkimoshiriti.
5 Owanaa nokinkishiritakotzimi tsika okanta poshiripirotantanakari.
Tima iro itanakawo pisawo Loida, ipoñaanaka pinaanati Eunice. Niyotzi
iijatzi ari pikimitanakari iiroka.
6 Irootaki napiitantzimiri nonkantimi: “Papiitairo powakiraatairo ita-
sonkawintakimiri Pawa notzimikapatziitotantakimirowanki nako, pinkim-
itakaantairo joijaitziri paampari intsiwakimataki”.
7 Tima Pawa tii ithaawashiritakaantzi. Apa ishintsishiritakaantzi, ji-
takoshiritakaanta, jiñaakoshiritakaanta.
8 Irootaki iiro pikaaniwintantawo pinkinkithatakotairi Awinkathariti,
ari pinkimitainari naaka, iiro pikaaniwintakaana jomontyaawintaitanari
Pawa. Añа iriitaki shintsishiritakaimini, pinkimitakotanakina naaka, noki-
maatsitakowintawo Kamiithari Ñaantsi.
9 Irijatzi owawijaakoshiriyitairi Pawa, iri iyoshiiyitairi atasorintsishiri-
tantaari. Tii aaka matashityaawoni apaniroini, añа iri kowaintsi jantiro. Ari
ikantaitatyaani pairani Pawa ikowapiintaki inishironkayitai Cristo Jesús.
10 Irootaki jimatakiri iroñaaka, ikoñaatakiranki Owawijaakotantaniri, Cristo
Jesús. Iriitaki matakirori joitsinampairo kaamanitaantsi, jookapaintairo
Kamiithari Ñaantsi, iro ayotantaari ari onkantaitatyaani jañaakaayitai.
11 Irootaki jowantakinari naaka Notyaantapiroriti, iri otyaantakinari
nonkinkithatakaanti, ipoña niyotaayitairi iijatzi kaari nojyininkata.
12 Irootaki iroñaaka noñaashiwaitantawori, tiimaita nokaaniwinta. Tima
niyotzi naaka itzimi noshiritaari, niyopirotsita otzimimotziri ishintsinka
onkantya iiro jowajyaantakaanawo ikowakaakinari nantainiri irojatzi
paata kitiijyiriki impiyairika.
13 Ari pinkimitanaiyaari iiroka, pimatakotinawo tsika okanta pikimakina
nokinkithayitaki, piyaatakairo poshiritya. Itakotani powanti, tima iro jan-
tapiintanairi jashiyitaari Cristo Jesús.
14 Tima inampishiritantakimi Tasorintsinkantsi, iri tyaaryooshiritakai-
mini iiro powajyaantantawo tyaaryoori ikowakaakimiri piyotaantiro.
15 Pikimayitaki iiroka tsika okanta jookawintawaitanakina Asia-jatzi.
Jirikataki: Figelo ipoña Hermógenes.

16 Iro kantzimaitacha Onesíforo, owanaa jimitakotapiintakina irirori, tii
ikaaniwintakotana joojowiitakina. Antawoiti nokowi inishironkatairi Pawa
ikaatzi saikapankotziriri.
17 Tima iri kowakowatapaakinari jariitaka Roma-ki, irojatzi
jiñaantapaakinari.
18 Iri Awinkathariti nishironkataiyaarini paata kitiijyiriki impiyairika.
Tima piyotaiyini iijatzi iiroka, owanaa jimitakotakina Onesíforo nosaikan-
takari Efeso-ki.

2

Pinkimitakaantya iirokami jowayiriti Jesucristo

1 Notomí, tima iri nishironkataimiri Cristo Jesús, ontzimatyii pintontashir-
itai.
2 Tima pikimakina tsika okanta niyotaantaki atziriitiki. Ontzimatyii
piyoshiiyiti tsika inkaati tyaaryooshiriri matanaironi jiyotaanairi iijatzi
pashini.
3 Aamaakowinta pinkantya pinkimaatsitakowintanaiyaari Jesucristo.
Pinkimitakaantya iirokami jowayiriti.
4 Tima owayiritachari tii jiñiitziri jantanairo antawairintsi jantayitapi-
intziri kitiijyiriki. Aña ontzimatyii jitapaintyaawo ikantakiriri ijiwariti.
5 Kantatsi iijatzi pinkimitakotyaari ipinaitziri anaakotantatsiri
ishiyaiyani. Tima antawoiti jiñaashintsityaawo. Iro kantacha
jimatantyaawori janaakotanti ontzimatyii jantiro jamitapiintaiyarini
jiñaashintsitya. Irooma inkowimi jamatawiyaatanti inkini janaakotantimi,
iiro ipinaitziri.
6 Kantatsi iijatzi pinkimitakotyaari pankiwairintzi. Tima iriitaki itapi-
intawo jowayitawo okithoki iwankiri.
7 Ontzimatyii pinkinkishiritakotiro nokantayitakimiri. Tima iriitaki
Awinkathariti kimathatakaapirotaimironi maawoni.
8 Pinkinkishiritakotiri Jesucristo icharinitakari David-ni. Tima añagai
irirori ikamawitaka. Irootaki jiroka Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotairi.
9 Irootaki nokimaatsitakowintari iroñaaka, noñaantawori joojowaitaitana
jomontyaitakina, ikimitakaantaitakina naakami ashiryaantzinkari. Irooma
iñaani Pawa iiro jimataitziro joojoitiro.
10 Iro namawitantakawori maawoni jiroka, okantakaantziro nitakotari
jiyoshiitairi Cristo Jesús jowawijaakoshiritairi ñaayitaironi kantaitachari
añaamintotsi, tima owaniinka onkantya.
11 Jiroka tyaaryoori ikantaitaki:
Aririka ankamakotakiri Cristo, ari antsipataiyaari jañaakaayitai.
12 Aririka amawiwainitaki, ari ankaatairi ampinkathariwintanti.
Irooma aririka ankantayiti: “Tii noñiiri”. Ari inkimitaayitairi iijatzi aakaiti.
13 Tiirika añaawityaawo ankamaiwintyaari, ikamaiwintai irirori. Tima ari
jashi jowatziiro irirori, tii ipashinitanitzi.

Pinkimityaari antawairyaantzi antakirori kamiithari

14 Piyotaantairo jiroka. Pishintsithatantiro ikowakaantapirotziri Pawa:
Iiro iñaanaminthatawakaashitawo ñaantsiyitatsiri kaari iroopirotatsini. Aña kan-
tatsi onkantzimoniintakaiyaari kimironi.
15 Ontzimatyii piñaashintsitya potampatzikatanairo ñaantsi tyaaryoori,
inkini inkanti Pawa: “¡Kamiithataki pantakiri!” Pinkimitakotyaari
antawairyaantzi kaari tzimatsini oitya inkaaniwintakotyaari.

16 Powajyaantairo iiroka iñaaniyiitari kaaripirori. Ari opoñaari ithainkatasorintsitantaitzi.
17 Okimitakotawo owawathatanta ampathaawaiti. Irootaki awijyimotakiriri Himeneo ipoña Fileto.
18 Ikinakaashiwaitanakawo irirori jiyotaantziro tyaaryoori, ikantaki: "Kaari tyaaryoori añaayitai aririka ankamayitaki, aña ojyakaawontsi inatzi, aritaki añaashirinkayitakai aakaiti owanaa akimisantanairi Awinkathariti." Tima okaatzi jiyotaantawitakari jowajyaantakaakiri ikaatzi ikimisantawitanaa.
19 Iro kantacha, okimiwaitakawo Pawa jowatzikatyiimi iroopirori itzinkami, ari jiwitsikakimi ipanko. Ipoña jontarikakotaki apiti osankinatachari kantatsiri: "Jiyotziri Awinkathariti ikaatzi jashiyitari". Impoña: "Inkaati pairyaagairini Cristo, ontzimatyii jowajyaantairo kaaripirotatsiri".
20 Janta antawoitiki ipanko, kimiwaitaka tzimayitatsimi owaniinkatachari kowitzipaini, shipakiryaa okantayita nishironka jowayitziro. Tzimayitatsi iijatzi kowitzi jiwitsikaitziro kipatsinaki, iijatzi inchatonaki kaari inishironkapirotzi.
21 Aririka ankitishiriyitanai, ari ankimitaiyaawo kowitzi inishironkatziro ashitawori, ikowapiintzi jowantayityaawo. Tasorintsishiri inkantakaanai Pawa, aamaakowinta ankantya antayitainiri kamiithayitatsiri.
22 Intaina powayitairo inintashiwaitari mainariiti, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi. Aña iro pinintapiintanaki pinkamiithashiriyitai, oshiritani pinkantya, itakotani powanti, kamiitha pisaikakaantayiti, pintsipayitaiyaari kitishiriri pairyaayitairiri Awinkathariti.
23 Ontzimatyii powajyaantayitairo piñaaniyitawo kaari opantawo, tima iro opoñaantari ikisawakaantayiitari.
24 Irooma aakaiti jompirayitai Pawa iiro okantzi amatiro añaanaminthatawakaiya. Aña ontzimatyii anishironkashiritanti, ayimaniinta ayotaantai, tsinampashiri ankantya,
25 shipitashiri ankantya ankaminaayitiri kisaniintairi, aamaa ari impiyashiritakairi Pawa, ari jiyotakotairo tyaaryoori.
26 Ari onkantya inkimitakotantyaariri omathaatari iwirintsi, tima kamaari ompiratakari, ishintsiwintziri jantayitiniri ikowakaashitari irirori.

3

Tsika inkantaitya isaikayiitai paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri

1 Ontzimatyii piyoti, paata iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri antawoiti ompomirintsitzimoyitai.
2 Jiroka inkantayitya atziriiti: Apaniroini inishironkapirowaitya, impiyotashiwaityaari iiriikiti, inkantakaapirowaitya, iiro ipinkathatantzi, inkawiyantawaiti, piyatha inkantiri ashitariri, iiro jiyotziro impaasoonkitanti, thainkatasorintsitaniri jinatyi,
3 iiro jitakoniintanta, iiro ikowanitzi impiyakotanti, thiiyakotani inkantya, iiro jomaantakaawo inintashiyitari, owatsinaantaniri jinatyi, owanaa inkisaniintiro kamiithayitatsiri,
4 pithokashitaniri jinatyi, iiro jiñaakonita, asagaawintawaitani jinatyi, iro inintapirotiri ikowashiyitari anaanakiro ikowakaawitariri Pawa,
5 ari inkimiwaityaarimi pinkathatasorintsitaniri, ithainki otzimimotziri Pawa ishintsinka. Iiro pitsipayitari iiroka.

6 Ari jimatakiro jirikaiti isaikapankotanti, jamatawiyitakiro tsinaniiti
shipitashiriri, ikinkishiritakaayitawo antawoiti okaaripiroshiritaki, ontzi-
matyii awintaiyaari jirikaiti, irojatzi ompoñaantyaari ayimawaitanakiro on-
intashiriwaitziri iroori.
7 Irootaki aminaminatapiintantyaari iyopiroti, iro kantzimaitacha tii iy-
opirotakotzimaitawo okaatzi iroopirotatsiri.
8 Iro jimatakiri pairani Janes itsipatakari Jambres, tii inimotziri jan-
takiri Moisés, ari ikimitakari jirika atziriiti amatawitantaniri, tii inimoshir-
itziri okaatzi iroopirotatsiri. Kaaripiroshiriri jinayitzi, jaminaashiwaitaka
okaatzi ikimisantayiwitari.*
9 Iiromaita jimatziro, ari jiyoyiitairi aminaashiwaita okaatzi jantziri, ari
inkimitakotaiyaari owakiraa akinkithatakotakiri.
10 Irooma iiroka, pinkimitina naaka, okaatzi niyotaantziri, tsika nok-
inakairo, oita nokowiri, oita noshiritari, namatsinkawintanta, itakotani
nokantantzi, kinatani ninatzi,
11 owatsinaari ninaki, ikimaatsitakaawaitaitakina, okimita awijyimotaki-
nari Antioquía-ki, Iconio-ki, Listra-ki. Tima ojyiki ikimaatsitakaawiitakina,
iro kantacha jowawijaakowintapiintakina Awinkathariti.
12 Ari onkantya, jowatsinayiitairi maawoni jashiyitaari Cristo Jesús
kowanaatsiri impinkathatasorintsitaniti.
13 Iriima kaaripirori atziriiti amatawitantaniri iikiro jimapirotatyiiya,
jashiminthatyaawo jamatawitantapiinti, jimaitsityaari irirori jamataw-
itaitiri.
14 Iro kantacha iiroka, kiso powiro okaatzi piyotakiri, otzimi pawin-
taanaari. Tima piyotzi iita yotaakimirori.
15 Tima pitanakawo iinta piryaanitanaki piyotakotairo Tasorintsitatsiri
Osankinarintsi. Ari piyotairi aritaki pawijakoshiritai aririka pawinta-
gaiyaari Cristo Jesús.
16 Tima maawoni Osankinarintsipirori, iri Pawa tasonkashiryaantakirori
josankinaitantakawori. Iro jiyotaayiitantari, iro ishintsithayiitantari
inkaminaantaiti, iro jotampatzikayiitantari, iro iñaantayiitantari inkini
inkamiithashiriyiiti.
17 Ari jiñiiro ikaatzi jashitaari Pawa jiyopiroshiritairo jantayitairo maa-
woni kamiithari.

4

Pikinkithatakotairo ñaantsi

1 Jiroka noshintsithatimiri pantiro. Jiyotzi Pawa nokantzimiri, jiyot-
sitawo iijatzi Awinkathariti Jesucristo, intzimi iyakawintairini maawoni
añaayitatsiri, ikaatzi kamayitaintsiri iijatzi. Tima irootaintsi inkoñaatai
ipinkatharitapai.
2 Pinkimi nonkantimi: Okowitya piwitsitya inkini pikinkithatakotairo
jiñaani, tii apa pikinkithatakotairo aririka onkamiithatzimotimi, añaa ontzi-
matyii pimatiro iijatzi aririka pinkowiinkatakoti. Aririka piyotaanti, ontzi-
matyii potampatzikatanti, shintsitha pinkaminaanti, piñaashintsithatanti, ñaa
pithaatyaawintzirokari aririka pimayitanairo jiroka.

---

* **3:8** Ikinkishiritakoitziri Janes ipoña Jambres jyiripiyaari jinaiyini, Egipto-jatzi jinatzi. Tima pairani Moisés jaantaariri Israel-mirinkaiti, jirika jyiripiyaariiti ikimitakotari Moisés, jiraantsitakairo jiñaa, ikoñaatakaayitaki iijatzi ojyiki majyiro.

3 Tima paata, iiro ikowaitai inkimisantaitiro tampatzikari okaatzi piyotaantayitziri iroñaaka, aña impiyotapaatya pashini yotairini, ari jaminaashiwaityaari inkantayiti: “Ari, kamiithataki jantayiitiro jinintashiyiitari”.
4 Iro ompoñaantyaari impiyashiyiitiro inkimisantairo ikinkithatashiyiitari, jowajyaantanakiro ikimisantziro iroopirotatsiri.
5 Irooma iiroka, ñaakotani pinkantya, pamawitanairo awijyimotimini pintzimpookayitiro Kamiithari Ñaantsi, ontzimatyii pimonkaatiro maawoni onkaati pantanainiriri Awinkathariti.
6 Tima naaka, kimitaka irootaintsi nompiyakotya, ari nonkimitakotyaawo isakoitapiintziro imiriitari aririka intagaitiniri Pawa, aritaki sakotzimataka imiriitari.
7 Tyaaryooshiri nokantapiintaka, okimiwaitakawo nimatakiro antawoiti nomankiyapiintatya. Okimiwaitakawo iijatzi aritaki nimatakiro nanaantzi nariitya janta tsika iwiyaa noshiyi.
8 Irootaki okimitantakawori iri Awinkathariti owayitakironi amathairintsi impayitairiri inkaati tampatzikashiriri. Tima Tampatzikashiri jinatzi irirori Awinkathariti, iri yotantapaatsini imapirorika ikamiithashiriitzi, aripaiti impainawo nashi naaka. Tii apaniroini naaka, ari inkimitaayitairi iijatzi inkaati kaari samaniintachani joyaakoniintziri impiyi.

Apaniroini ikantaitziri Timoteo

9 Nokowapirotataiki paminaminatiro tsika pinkantya pimpokantyaari nosaikira naaka.
10 Tima jookawintanakina Demas, aña okaimashiritairi irirori isaawijato. Jataki janta Tesalónica-ki. Iriima Crescente ikinakiro Galacia-ki. Ari ikimitakari Tito ikinaki Dalmacia-ki.
11 Apaniroini Lucas saikanaintsi itsipatana jaka. Irootaki nokowantari pimpoki iiroka pintsipatatyaari Marcos, aritaki jimatakiro irirori jimitakotina.
12 Tima notyaantakiri Tíquico janta Efeso-ki.
13 Aririka pimpokanaki iiroka, pamainawo nowiwiryaakominto nookanakiriranki Troas-ki osaiki ipankoki Carpo. Nokowi pamainawo iijatzi maawoni nosankinayitani saikatsiri janta.
14 Jirikaranki Alejandro, ashiropakori oñaashirinkapiintakinari, jowasankitaatyiiri Awinkathariti.
15 Irijatzi paamaakowintya iiroka, tima tii inimotziri okaatzi nokinkithatakoyitakiri owanaa ikisawintakinawo.
16 Tima owakiraa jaayiitakinaranki naaka isaiki pinkatharintsi nonkinkithatakotakiro okaatzi ikantakoitakinari, tikaatsi tsipatanatyaanani, ithonka ishiyapithatanakina. Iro kantacha, tii nonintziro naaka jowasankitaawintaitiri jiroka.
17 Aña itsipashiritakina Nowinkathariti, iriitaki ñaapiroshiritakaakinari. Iro nimatantakawori nokinkithatakairi maawoni, ari okanta ikimathatantakinari iijatzi kaari ajyininkata. Irootaki kaari jowankaitantana kajyikarimooki joyaana.
18 Iriitaki Awinkathariti kimpoyaawintakinari kaari jowashironkaitantana, iikiro niyaatakaatyiiro irojatzi nariitantaiyaari ipinkathariwintantzi Inkitijatzi. Ari jashi jowaitatyiiro irirori impinkathayiitairi. Ari onkantyaari.

Iwiyaantapaakawori itasonkawintantaitzi ipoña withataantsi

19 Nokowi piwithatyaanari Prisca ipoña Aquila, ari pinkimitaakiri Onesíforo, iijatzi ikaatzi saikapankotziriri.
20 Iriima Erasto, ari isaikapaaki irirori Corinto-ki. Ipoña Trófimo, naaka ookanakiriri Mileto-ki, jimantsiyawaitapaakitzi.
21 Ontzimatyii pinthaatyaati pariitantyaari nosaiki naaka tikira otyaawontsitanaita. maawoni akantayitairi jaka "iyikiiti", jiwithataiyimini. Jirika ikaatzi withatzimiri: Eubulo, Pudente, Lino, opoña Claudia.
22 Nokowaki inampishiritantimi Awinkathariti Jesucristo, inishironka jowayitaimi. Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI TITO

Withataantsi

1 Naakataki Pablo otyaantzimirori jiroka, jompiratani Pawa ninatzi. Naaka Jotyaantapirori Jesucristo onkantya joshiritantaiyaari ikaatzi jiyoshiiyitairi Pawa, inkini jiyotairo iroopirotatsiri impinkathatasorintsitairo.

2 Ari jiyoyitairi iriroriiti inkantaitatyiiro jañaayitai. Irootaki ikajyaakaantakiri pairani Pawa tikiraamintha jiwitsikiro kipatsi. Tii jamatawitantanitzi Pawa.

3 Okanta jinintapaititaki, joñaagantaka Pawa Owawijaakotantaniri. Iriitaki kantakaantakirori ikinkithatakoitairo jiñaani. Jimatakina naaka iijatzi, jotyaantakina nonkinkithatakaanti.

4 Iiroka Tito notyaantzini nosankinari. Nokimitakaantzimi tyaaryoomi notomintaimi, atsipatawakaa oshiritaa. Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo, Owawijaakotantaniri, onkamintha jitakotaimi, piñiiro pisaiki kamiitha.

Jantayitiri antaripiroriiti ipoña jiwariiti

5 Iro nookantanakimiri Creta-ki pintampatzikayitanti, pamini antaripiroriiti jiwatirini oshiritachari, iro nokowakaakimiri.

6 Inkaati jiwayitatsini ontzimatyii inkamiithashiriti, iiro itzimi iitya kinkithatakowaitashityaarini, kinatani jowiro iina, oshiritani inkantya jowaiyaniiti itzimikari kantakowaitirini piyathari jinatzi, ñaathawaitaniri jinatzi.

7 Tima iri Pawa jantawaitziniri jiwatziriri oshiritaniriiti, ontzimatyii jaamaakowintya itzimikari kantakotirini kantakaapirori jinatzi, kishinkari jinatzi, shinkiryaantzi jinatzi, antantzinkari, ojyityiiriri iiriikiti jaapithatantziri.

8 Aña ontzimatyii joimaantaniti ipankoki, jantapiintayitiro kamiithari, kamiitha inkinkishiritya, tampatzikashiri inkantya, pinkathatasorintsitaniri, jiñaakotanitya,

9 tyaaryooshiri inkantya joshirityaawo ñaantsi otzimi jiyotaayiitakiriri, inkini jimatanairo iririori jiyotaantiro tyaaryoopirori, inkini iijatzi jimonkatziyaari kaari yotaantironi tampatzikari.

10 Tima ojyiki kowatsiri jiñaanaminthatantashiwaityaawo, jiñaawaitashiwaita, jamatawitantzi. Iri antayitakirori jiroka, iitashiwaitachari “Totamishitaaniri”.

11 Ontzimatyii poijyikairi iiroka jiyotaantayitzi, tima ojyiki ikompitakaaka atziriiti ikaatzi isaikapankotaiyini. Jiyotaantashitawo jirikaiti kaari iroopirotatsiri, apa ikowashitaiyakani jaantyaawo kiriiki.

12 Tima tzimatsiranki Creta-jatzi kamantantaniritatsiri, ikantakiranki: “maawoni Creta-jatzi, thiiyinkari ninatzi, kaaripirori, pirantziiti niyawairintzi”.

13 Imapiro jiroka ikantakiri. Irootaki pishintsithatantyaariri iiroka, inkini inkimisantaitiro tampatzikari,

14 ari onkantya jowajyaantantyaawori ikimisantapiintziro ikinkithatashitari Judá-mirinkaiti, tima ishintsithatantaki jirikaiti jowajyaantaitiro tyaaryoori.

15 Irootaki akantapiintziri: Apaani kitishiritaintsiri, tikaatsi iitya owaaripiroshiritirini onkantawitatya iirorika ipinkawaitzi. Iriima

apaani thainkashiriri, kaaripiroshiritatsiri, tikaatsi iitya kitishiritakairini onkantawitatya impinkawaiwitya. Tima aritaki owaaripiroshiriwaitaka.
16 Iñaajaantzi jiyotakotairi Pawa. Iro kantacha, okaatzi jantayitziri, iro oñaagantzirori tii jiyotakotairi, aña Pawa ojyiki ipinkimatataikiri jirika. Tima ipiyathatapiintakari iijatzi jirika, tikaachaajaini apaani kamiithari jantiri.

2

Jiyotaantaitziro Kamiithari Ñaantsi

1 Irooma iiroka, okowatya piyotaantairo okaatzi tampatzikatatsiri, jiroka okantakota:
2 Kimpoyaawaini inkantaiya antaripiroriiti, impinkathatakaantya, inkinkishiritakotiro kamiithaini jantayitiri, jothotyiiro inkimisantai, jitakotantai, inkisashiwainitaiya.
3 Ari onkimityaari iijatzi tsinani antawopiroriiti, opinkathatasorintsitantai, iiro okinkithatakotantashiwaita, iiro oshinkitapiintayita. Aña ontzimatyii iyotaantayitairo okaatzi kamiithayitatsiri,
4 onkini ominthashiritakaayityaawo mainawoiti aapatziyaari oimi, iijatzi onkimitairi owaiyaniiti,
5 onkinkishiritakotyaawo kamiithaini antayitiri, kitishiri onkantya, antawairyaanto, pinkatha owiri oimiiti. Aririka omayitanairo jiroka, iiro ithainkawaitaitziro iñaani Pawa.
6 Ari inkimitanaiyaari iijatzi mainariiti, ontzimatyii inkinkishiritakoyitaiyaawo kamiithaini jantayitiri.
7 Irooma iiroka, pinkinkishiritya piyotaantairo tampatzikari, iro piñaantyaawori impinkathawintaitimiro pantayitakiri, ari jimatakoyiitanaimiro.
8 Ari onkantya iiro itzimanta kijyimawintimironi pikantayitziri, aña pashiwinta inkantya kinkishiriwitachari inkantakotashitimi.
9 Ontzimatyii pishintsithayitairi ompirataari iiro ipiyathawaitari ompiratariri, aña jaminaminati jaapatziyaityaari, iiro jiñaanaminthatziri aririka jompiratyaari,
10 iiro ikoshiniintzi kapichiini, aña ontzimatyii joñaagantiro kamiithatatsiri jamiintaityaari. Irootaki jiñaitantyaawori owanaa okamiithapirotataitzi jiyotaantaitziro iñaani Owawijaakotairi Pawa.
11 Tima Pawa joñaagayitairo owanaa inishironkayitai, iriitaki matironi jawijakoshiriyitaimi maawoni atziriiti.
12 Iriitaki yotakaayitairori owajyaantantaawori athainkatasorintsitantzi, iijatzi okaatzi anintashiritziri. Aña kimpoyaawaini ankantya iroñaaka, tampatzikashiri anatyi, apinkathatasorintsitantai,
13 aminawooki owairi oyaakoniintani. Tima irootaatsi inkoñaatai Jesucristo, iriitaki amaironi jowaniinkawo Owawijaakotairi, Pawa.
14 Iriitaki Jesucristo shinitashitainchari apaniroini jowamaitiri. Tima ikowatzi impinawintairo okaatzi akaaripiroshiriyitaki. Iro ikowairi inkitishiritakaayiitai, onkantantyaari jashiyitai irirori, ayimaniinta ankantya antayitairo kamiithari.
15 Irooyitaki jiroka, piyotaantayitairi. Pishintsithatantiro. Iro pinkaminaantyaariri. Iirokataki jowaitaki pimonkaatakaantiro jiroka, ontzimatyii jantayiitiro onkaati pinkantantiri.

3

Inishironka owamiithashiritairi

1 Ontzimatyii pinkinkishiritakaapiintiri janta kimisantzinkariiti
ipinkathayitairi pinkathariwintantatsiri pinampiki, iijatzi inkimitairi
jiwariiti. Iiro ipiyathanitanta. Ayimaniinta inkantayitya jantayitanairo
kamiithari.
2 Iiro ikijyimatanairi pashini, iiro jiñaanaminthatantashiwaita. Añа itakotan-
tani inkantya, tsinampashiri jinatyi iijatzi.
3 Pairani tzimatsi akantayiwita aakaiti, amasontzishiriwaitzi,
apiyathawaiyita, tzipinashiri anayitzi, antayitziro añaamatashitari, iijatzi
okaatzi anintakaashiyitari, owaaripirotapiintakiri pashini ajyininka,
anintakoyitantziro oiyitarika, amanintashiritantzi, akisaniintawakaayita.
4 Iro kantacha imatakaranki inishironkayitai Owawijaakotairi Pawa, ji-
takoyitaari maawoni atziriiti,
5 ari jowawijaakoshiriyitairi. Iro kantacha tzimatsi oita jantantakawori,
tii aakatajaantaki antashityaawoni apaniroini akamiithashiriyitai. Añа
inishironkamachiitakai irirori. Ikimitakaantakiro iri kiwayitainimi, kimi-
waitaka owakiraami intzimakaayitai Tasorintsinkantsi.
6 Tima okaatzi jantzimoyitairi Owawijaakotairi Jesucristo, iriitaki Pawa
kantakaawori, jotyaantakairi Tasorintsinkantsi itsipashiripirowaitai okimi-
waitakawo isakopirowaitakairimi.
7 Iro jantantakawori jiroka inkini añaayitiro ikajyaakaayitakairi, ari
añaampiyaawo iroñaaka aritaki ankantaitatyaani añaayitai. Aritaki okanta,
irootaki ikimitakaantairi kamiithashiri anatzi, tima nishironkatantaniri
jinatzi irirori.
8 Imapiro inatzi jiroka okaatzi nokantakimiri. Irootaki nokowantari piy-
otaayitairi ikaatzi awintaanaariri Pawa piyotakotanairo iiroka okowapiro-
tatya jiroka, inkini jantapiintayitanairo kamiithayitatsiri. Imapiro okami-
ithataki jiroka, owanaa jinintaityaawo.
9 Irooma aririka iñaanawintawakaashityaawo tsika ikantakota
itzimantayitakari pairani itakaantawori, iiro pimatsitawo iiroka
posatikasatikawaitya, tikaatsi oitya, aminaantsi inatzi. Ari pinkimityaari
iijatzi aririka iñaanawintawakaatsityaawo tsika okantakota Ikantakaantaitani.
10 Intzimirika owashiñaironi jiyotaantiro tyaaryoori ñaantsi niyotaantakiri
pairani, iro ompoñaantyaari jowajyaantakairi oshiriwitanainchari, pinkam-
inaathatiri. Iikirorika jiyaatakaatyiiro, papiitiri pinkaminairi. Iikirorika
jiyaatakaatyiiro iiro pishinitainiri jiyotaantai.
11 Tima jiyotaitakiri jirika ipiyaatya, ikaaripiroshiriwaitaatzi. Apaniroini
jiyakawintawaita.

Apaniroini ikantaitziri Tito

12 Notyaantatyiimiri Artemas. Iirorika notyaantzimiri irirori, kimitaka iri
notyaantimi Tíquico. Aririka jariitatya pisaiki iiroka, nokowi pimpoki iiroka
pintonkiyotina Nicópolis-ki. Ari nokowiri naaka nontyaawontsitakotiri
janta.
13 Iriima Zenas yotakopirotzirori ikantakaantaitziri, ipoña Apolos, aririka
impokimatanaki irirori, pimpawakiri paawiyiri iiroka, inkajyaakaiyaari
impokanakirika.
14 Tima maawoni aakaiti, iiro asaikashiwaitanta, ontzimatyii anishi-
ronkatiri kowityaaniintawaitatsiri.

Iwiyaantawori withataantsi ipoña tasonkawintaantsi

15 maawoni jiwithatzimi tsipayitakinari jaka. Nokowi iijatzi naaka piwith-
atinari oshiriyitachari janta ikaatzi itakotanari. ¡Onkamintha inishironkayi-
taimi maawoni iirokaiti janta! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI FILEMÓN

Withataantsi

1 Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka. Tima jomontyaawintaitakinari
naaka Jesucristo jaka. Iri notsipataka iyiki Timoteo nosankinatzimiro
jiroka. Iirokataki notyaantzini, Filemón, nitakotani nowimi, iiroka imitako-
tapiintakinari.
2 Iro nosankinatzini Apia nokimitakaantaawo "tyootyo", ipoña nosanki-
natziniri iijatzi Arquipo tsipayitakairi añaashintsiyita. Irijatzi nosankinatzini
kimisantzinkariiti ikaatzi apatotapiintachari pipankoki.
3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, iijatzi Awinkathariti
Jesucristo, kamiitha isaikakaayitaimi.

Jitakonka ipoña joshirinka Filemón

4 Aririka namanamanaatakoyitimi, antawoiti nopaasoonkitziri Pawa.
5 Tima nokimakotakimi itakotani powantzi, kinatani powiri Awinkathar-
iti Jesús, ari pikimitairi iijatzi ikaatzi jashiyitaari irirori.
6 Iro namanakotantzimiri inkini paapatziyawakaayitaiya iirokaiti
poshiriyitaa, pinkimathapirotanairo kamiitha okaatzi jantakaashiritaimiri
Cristo Jesús pikimisantairi.
7 Iyikí, itako powapiintanairi iiroka oshiriyitanaachari, irootaki
jiñaantakawori iriroriiti ithaamintashiripiroyita. Irojatzi oimoshirinkakinari
iijatzi naaka, thaaminta nokanta.

Pablo ikantakowintziri Onésimo

8 Niyotzi iroñaaka, naaka jowawitaka Cristo nimonkaatakaimiromi
onkaati pantairi.
9 Iro kantacha, apa nonkowakotashitimi kapichiini, tima niyotaki
tsika pikanta pitakotanta. Pablo ninatzi naaka, antaripirotapaakina,
jomontyaawintaitakinari Jesucristo.
10 Jirika Onésimo nokowaki paawakiri kamiitha. Iriitaki nokimitakaan-
takiri iriimi notomi, tima naakataki oshiritakaakari Cristo jomontyaitak-
ina.*
11 Tima ti opantawitari jirika, irooma iroñaaka iri opantzimotaimiri iiroka,
ari inkimitzimotinari naaka iijatzi.
12 Tima iijatzi notyaantaimiri Onésimo, itzimi nitakoniintari.
13 Ojyiki nokowawitaka intsipatinami naaka. Ari onkantakimi im-
poyaatimi iiroka jimitakoyitina jaka jomontyaitakina okantakaantziro
nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi.
14 Aña iro kamiithatatsi, tikiraata nokimi pinkantina iiroka oita pikowiri,
ti nokowi naaka noshintsiwintimi pantiro jiroka, iro nokowaki iirokatajaan-
taki kantatsini oita pikowiri pantiri.
15 Aamashitya irootajaantaki imatantakari ishinitaitziri jirika Onésimo
ishiyapithatantakimiri pairani, ari okanta ikimisantantaariri Cristo irojatzi
impiyantaiyaari intsipatapiintapaimiri iiroka.

* **1:10** Jiroka wairontsi Onésimo iñaaniki iriroriiti okimiwaitawo akantziri aaka: "Opantaari".

16 Iro kantacha, ti apa pinkimitakaantairi pompiratani pikimiwitari
pairani, añaa pinkimitakaantairi iriimi pirintzi pitakopirotani. Ari nokimi-
takaantakiri iijatzi naaka. Añaa iiroka mapirotataitironi pitakopirotaiyaari
pompiratari koñaawoini, irijatzi jompirataari iijatzi Awinkathariti.
17 Tima pikimitakaantakina iiroka, naaka pitsipatani, ari pinkimitairi
iijatzi irirori paawakiri kamiitha, pinkimitakaantiri naakami paawakimi.
18 Tzimatsirika oita kaari jinimotakaimi, tzimatsirika oitya jiriiwitzimiri,
pinkimitakaantiro naakami iriiwitimini.
19 Naakataki, Pablo osankinatajaantzimirori jiroka. Imapirotatya, ari-
taki nompinataimiro jiriiwitzimiri. Añaajaantaki iirokataki iriiwipirotanari
naaka nowawijaakoshiritakaantaimi
20 Ari okanta iyikí. Nokowataiki inkantakaiyaami Awinkathariti
paawakiri kamiitha Onésimo, tima irootaki inimoshiritinari.†
21 Iro nosankinatantzimirori jiroka niyotzi aritaki pimatakinawo, tima
aritaki pimatakiro ari panaakaanakiro okaatzi nokowakotakimiri.
22 Nokowataiki iijatzi, paamaakowintina niyaatashitimi pisaiki iiroka,
ari nomayimotapaakimiri. Iroorika pinkamitantakiri pamanakotina, ari
ishinitakiro Pawa imatya.

Iwiyaantakawori jiwithatantaitzi ipoña itasonkawintantaitzi

23 Ari jiwithatzimi Epafras, notsipatakari jaka jomontyaawintaitanari
Cristo Jesús.
24 Ari jiwithatzimiri iijatzi Marcos, Aristarco, Demas ipoña Lucas, iriitaki
notsipatapiintakari jaka.
25 ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo! Ari
onkantyaari.

† **1:20** Kantakotachari jaka “paawakiri kamiitha Onésimo”, irojatzi ikantsitari: “Nokowataiki pim-
pantzimotaina iiroka”. Tima iñaaniki iriroriiti iwairo inatzi Onésimo jiroka: “Opantaari”.

JOSANKINAYIITZINIRI HEBER-PAANTIRI

Pawa jotyaantakiri Itomi ikinkithatakotairi

1 Pairani, ikowirika Pawa jiyotakairi achariniiti oityaarika, iri Kamantantaniri amironi ñaantsi. Ojyiki japiipiintakiro Pawa, tzimatsi jimatakaayitakiriri Kamantantaniriiti.
2 Iro kantacha owakiraa iroñaaka, jotyaantakairi Itomi irirori inkinkithatakotairi. Tima iriitaki Itomi jiwitsikakaakiri pairani jiroka kipatsi, iriitaki jashitakaaka okaatzi jiwitsikayitakiri.
3 Iri Itomi ikimitakaakiri iriimi jowaniinkatani, shipakiryaa ikanta. Ari ikimiwaitakari tsika ikanta irirori Ashitariri. Tima shintsinkantsi inatzi jiñaanitakari, iro kaari inashiyitanta okaatzi jiwitsikayitakiri jaka kipatsiki. Aritaki jimonkaatapaintziro pairani imatantyaari inkitishiritakaantai, jatai inkitiki, saikapai jakopiroriki Ashitariri itsipatapaari ipinkathariwintantzi.
4 Ari opoñaanakari janaakotziri imaninkariti Pawa, antawoiti jiñaapirotakaitakari irirori.

Iri Itomi anaakoyitairiri maninkariiti

5 Tima ikantawairi Pawa:
Notomi nowimi iiroka.
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.
Ikantawairi iijatzi:
Naakataki piwaapatitaa.
Iirokataki notomintaa.
Tima Pawa tikaatsi apaani maninkari inkantiri kimityaawoni jiroka.
6 Paata aririka japiitairo jotyaantairi jaka kipatsiki itakawori itomintari, inkantayiitai:
Inthaamintaiyaari maawoni imaninkariti Pawa.
7 Tzimatsi iijatzi ikinkithatakoitziri maninkariiti, jiroka ikantaitzi:
Iriitaki matakairiri imaninkariti inkimitakotyaawo tampiyainka.
Iriitaki matakairiri jotyaantaniiti inkimitakotyaarimi paampari.
8 Irooma aririka inkinkithatakotiri Itomi irirori, jiroka ikantzi:
Pawa, iiroka kantaitaachani pimpinkathariwintantai.
Ari pinkimitakotaiyaari pinkathariiti otzimimotziri jinchakiiri jimatantari ipinkathariwintantzi. Iro kantacha aña iiroka mataironi pintampatzikashiritai aririka pimpinkathariwintantai.
9 Iiroka kowirori kamiithari, irooma kaaripirori owanaa owatsimaimi.
Iirokataki isaipatziitotai Pawa, pimpinkatharitantaiyaari. Iriitaki piwawani matakimirori.
Isaitantaimiro yiinkantsi ari pikimoshiritairi tima panaakoyitairi pitsitapiintawitari.
10 Jiroka pashini ikinkithatakoitziri Itomi, ikantaitaki:
Pinkatharí, owakiraa itantanakari pairani iirokataki witsikakirori kipatsi.
Iirokataki witsikajaantakirori inkiti.
11 Jiroka okaatzi piwitsikakiri, aritaki apirotaiya paata, irooma iiroka ari pinkantaitatyaani.
Ari onkimitakotaiyaawo okaatzi piwitsikani paijatomawori kithaarintsi.
12 Tima aririka ompaijatomawoti piithaari, pankowiimawotziro, paminai pashini owakiraari pinkithaataiyaari.
Ari pinkimitagairo paata iiroka piwitsikani kipatsi iijatzi inkiti.
Irooma iiroka ari pinkantaitatyaani iiro pipashinitanitai.

Iiro papirotaa.
13 Ikinkithatakoitakiri iijatzi, ikantaitzi:
Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti, irojatzi paata nowasankitaantyaariri kisaniintakimiri, aripaiti paatzikantaiyaari piitzi.
Tima tikaatsi maninkari inkimitakaantiri Pawa inkantiri jiroka.
14 Tima maawoni maninkariiti, apa jotyaantaitziri jimitakoyitairi atziriiti awijakoshiriyitaatsini.

2

Antawoiti owawijaakoshiritaantsi

1 Ontzimatyii ankimisantiro okaatzi jiyotaakairi, onkantya iiro owajyaantantawo.
2 Iiro owashiñaayitairo jotyaantaitantakariri pairani maninkariiti inkamantantiro. Tima maawoni kaari owakimpitatyaawoni inkimisantairo, jowasankitaitakiri ipiyathatakawo.
3 Aaka jimapiroiti jowasankitaiti, iirorika owakimpitatawo ikinkithatakoitziro antawoiti awijakoshiritaantsi, jitapaintari Awinkathariti Jesús ikinkithatakotapaintziro. Irootaki ikamantayitairi ikaatzi kimayitajaantakirori.
4 Iriitajaantaki Pawa yotakaayitakairori imapirotatya okaatzi ikamantaitakairi, tima jimatakaantakiro itasonkawintantayiitzi, joñaagakaantakiro kaari jiñaitapiintzi, Tasorintsinkantsi antakaantakirori jiroka, ari imatajaantakari ikowiri Pawa.

Matakirori jowawijaakoshiritantzi

5 Tii iri maninkariiti jimatakairi Pawa impinkathariwintairo tsika asaikayitai paata, otzimi nokinkithatakotakimiri.
6 Aña atziriiti jinayiti mataironi paata. Tima ikantaitaki pairani:
¿Iriipirorima atziriiti pikinkishiritakotantariri?
¿Iitama pikowantari pinishironkayitairi?
7 Aña kapichiini iñiiro atziriiti tii janaakotantzi, iri maninkariiti anaakoniintakiriri.
Iro kantacha, irootaatsi pamathaitairi inkini ipinkatharintsitai, otzimimotairi jowaniinkawo.
Iri anaakoyitaironi maawoni piwitsikani.
8 Pinkimitakagairi ikanta pairani aatzikiriri iisaniintani, jompirataiyaari maawoni.
Ari inkantakaayitaiyaari Pawa atziriiti, maawoni impinkatharintsitai tima tikaatsi apaani anaakotantaatsini. Iro kantacha, tikira jiñaayitziro atziriiti jiroka.
9 Iro kantacha, tzimatsi atziri jotyaantaitakiri, irijatzi ñaapaintzirori kapichiini tii janaakotantzi, iriitaki anaakotakiriri maninkariiti. Iriitaki nokinkithatakotzi Jesús. Tima iriitaki ñaakirori ikimaatsitaka irojatzi ikamantakari, ipoña jamathaitakiri ari okanta ipinkathayiitantaariri, otzimimotairi jowaniinkawo. Irootaki ikamawintantakairi maawoni, tima antawoiti inishironkayitai Pawa.
10 Owanaa otampatzikatataiki tsika ikinakaakiro Pawa ishinitakiri Jesús inkimaatsiwaitya, ari jothotyaakaakiri onkaati jantiri. Tima Jirika, ashiyitariri maawoni, kantakaantzirori itzimayitantari maawoni, irijatzitajaantaki kimaatsitakowintaari ikini jowawijaakoshiritairi, ari onkantya intsipatantataiyaariri maawoni itomiitari janta jowaniinkawoki.

11 Jiroka okantakopirota, ikimitakaantai Jesús iririntzi, tima ari akaatziri awaapatitaari Pawa. Iwaapatitari irirori itasorintsishiritakaantzi, awaapatitaari iijatzi aakaiti itasorintsishiritakaayitai Jesús.
12 Iro ikantantakari pairani:
Nonkinkithatakotaimi iiroka isaikayitzi nirintziyitaari,
Tsikarika japatotapiintaita, ari nonthaamintaimi nompampithagaiyini.
13 Ikantaki iijatzi:
Nawintaani nowairi Pawa.
Ipoña iijatzi ikantzi:
Jirika Naaka, notsipayitaari itomiiti Pawa ikaatzi ikimpoyaakaayitaanari.
14 Akantajaantayitaka aakaiti atziritzi, otzimi awatha, otzimi araani, ari ikantakari iijatzi Jesús irirori, iro jimatantakawori ikami. Aripaiti joitsinampaakiri kamaari. Tima otzimimowitatyaari kamaari ishintsinka imaamanitantariri kaamaniriiti.
15 Ari ikinakaakirori Cristo ikimitakaantaawo joimishitowaatyaimi athaawantawitawo kaamanitaantsi, okimiwaitakawo atziritanakityiimi kaamanitaantsi iro ashitayitakainimi.
16 Imapirotatya, kaari maninkariiti impokashitaki Cristo inishironkatairi. Aaka ipokashitaki, ichariniyitai Abraham-ni.
17 Irootaki jatziripirotantakari ikimitai aaka jirintziyitai, ari okanta jimatantakawori ikowapiintawitakari jimatiromi pairani Ompiratasorintsipirori. Imapiro inishironkatantaki irirori, ityaaryootaki jimatantakawori, iri kantakaantakirori ipiyakotantairori Pawa akaaripiroshiriwitaka.
18 Tima atziri jinapaintzi Jesús ikimaatsiwaitapaintawo irirori inkaaripirotakaitirimi. Irootaki jinishironkatantairi aakaiti inkowaitimi inkaaripiroshiritakaitaimi.

3

Iri Jesús anaakotziriri Moisés

1 Iyikiiti oitishiritaari, nonkantimi pikaatzi ikaimashiritaimi Inkitijatzi: Pinkinkishiritakotairi Cristo Jesús, iriitaki kimitakariri otyaantaari, irijatzi kimitakariri Ompiratasorintsipirori.
2 Jantziri otyaantaari ityaaryoowintziro ikantziriri otyaantziriri. Ari ikantakari iijatzi Jesús. Ikimitakotakari Moisés-ni, ityaaryoowintakiniri ijyininkapaini jashitari Pawa jiitaitziri “Inampipanko Pawa”.
3 Iro kantacha Jesús iri matzirori jiñaapirota janaakotziri Moisés-ni, tima iriitaki witsikakiriri pairani. Iroowaitaki ikantapiintaitzi: “Pimpinkathatiro nopanko”. Tima kaari pankotsi inkantakopiroiti impinkathaitiro, aña iri ipinkathaitzi ashitawori ipanko. Tima itzimi witsikirori pankotsi iri ñaapirotachari.*
4 Tima iri ashitawori pankotsi itzimi witsikakirori, iroowaitaki ikimitaakiro pairani Pawa jiwitsikantakawori maawoni.
5 Ikantaitaki:
Moisés tyaaryoowintakiriri ijyininkapaini jiitaitziri “Inampipanko Pawa”.
Iro kantacha ikimitakomachiitakari ompirataari, ikinkithatakotairo onkaati awijatsini.
6 Iriima Cristo, iriitajaantaki tomintariri ashitawori pankotsi, iriitaki jiwatairi ikaatzi ikimitakaantaitaari pankotsi. Ari ankaatairi jirikaiti jiitaitakiri “Inampipanko Pawa” aririka antyaaryoowintairi, kiso owanairi irojatzi iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri.

* **3:3** Iri Moisés kimitawori pankotsi, tima irijatzi ijyininka Judá-mirinka jiitaitziri “Inampipanko Pawa”.

Jimakoryaaminto jashiyitaari Pawa

7 Jiroka ikantakiri Tasorintsinkantsi:
Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, ikantzi:
8 Iiro pikisoshiriwaitzi.
Pikimitarikari pithokashitakinari pairani jookimowaitakinawo iñaani otzishimashiki.
9 Ari ikowakaawitakinawo pichariniiti nowasankitairimi, jookimowaitakinawo iñaani,
Okantawitaka jiñaawitakawo nonishironkatakiri okaatzi 40 osarintsi.
10 Irootaki nokisantanakari,
Nokantaki: Ari ikantapiintatya itzipinashiriwaitzi,
Tii jantayitziro nokowakairiri.
11 Noyatsimankakiini nokantanaki:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.
12 Iyikiiti, ñaa powajyaantzirikari Pawa, Kañaanitatsiri. Iiro pikaaripiroshiriwaitzi, iiro pithainkashiriwaitzi.
13 Iro kamiithatatsi pominthashiritawakaapiintya poshiritaiya. Pitataityaawoota onkantya iiro jamatawiitantzimi pantayitairo kaaripirori, irojatzi piñaantyaawori pinkisoshiriwaiti.
14 Iikirorika oisokiropirotanatyaari Cristo, irojatzi iwiyaantapaatyaawoni kitiijyiri, aritaki añiiro intsipaminthayitai.
15 Irootaki ikantantaitari:
Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, ikantzi:
Iiro pikisoshiriwaitzi.
Pikimitarikari pithokashitakinari pairani.
16 ¿Itzimikama pithokashitakariri ikimataawitakawo iñaani Pawa? ¿Kaarima jirikaiti ijiwatakiri Moisés-ni ipoñaakagaari Egipto-ki?
17 ¿Itzimikama ikisapiintakiri Pawa okaatzi 40 osarintsi? ¿Kaarima antapiintakirori kaaripirori, ikaatzi apirotainchari otzishimashiki?
18 ¿Itzimikama ikinkithatakoitakiri ikantaitaki:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki?
¿Kaarima jirikaiti ikantaitakiri piyathariiti?
19 Ari añiiro oita kaari jariitakaantaari, iro kantakaantakirori tii ikimisantaiyini.

4

1 Iinitatsi ikajyaakaakairi aakaiti kimiwaitakawori jariitakaayitaimi imakoryaamintoki. Irootaki pimpinkathatantaiyaariri, otzimikari oitya otzikaawakimiri, iro iiro pariitantaa.*

2 Tima akimairo aakaiti Kamiithari Ñaantsi, ari akimitaari ikanta acharinitiiti pairani. Iro kantapainchari jirikaiti, tii jinintaimaitawo ikimakowitakari, tima tii jawintaashiritawo ikimawitakari.

* **4:1** Jiroka imakoryaaminto, tzimatsi ojyakaawintachari jaka. Tima pairani, jimakoryaawintakiro Pawa jiwitsikantakawori kipatsi, ikimitakaantakiro "imakoryaaminto" jiroka 7-tapaintsiri kitiijyiri jimakoryaantakari. Ikanta osamanitaki, ishitowayitai Judá-mirinkaiti janta Egipto-ki, 40 osarintsi ikinakinawaiyitaki, irojatzi jariitantakari kipatsiki ikajyaakaakiniriri Pawa. Irojatzi jiroka kipatsi jiitaitakiri "jimakoryaaminto". Iro ojyakaawintachari iroñaaka kimitawori "Jimakoryaaminto" kimisantzinkariiti, tima tzimatsi kantatsiri: "Iro inkiti jimakoryaaminto kimisantzinkariiti". Tzimatsi pashini kantatsiri: "Iro 'jimakoryaaminto' jiroka awintaashiritaniri jowawijaakoshiritanti Pawa, tima tii okowajaanta iñaashintsiwaitaitya onkantya jawijakoshiritantaiyaari".

3 Irooma aakaiti awintaakari, aritaki jariitakaayitai imakoryaamintoki.
Jiroka ikinkithatakotakiro jimakoryaaminto, ikantaki:
Noyatsimankakiini nokantanaki:
Iiro nariitakaari nimakoryaamintoki.
Aña ithonkatakiro pairani Pawa jantawaitani owakiraa jiwitsikantakawori kipatsi.
4 Tima tzimatsi tsika okinkithatakota 7-tapaintsiri kitiijyiri, ikantaitzi:
Jiroka 7-tapaintsiri kitiijyiri, ari ipakaakiro jantawairi Pawa, jimakoryaaki.
5 Jiroka makoryaantsi irojatzi ikinkithatakoitziri, ikantaitzi:
Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.
6 Ari okantari. Irootaki intzimantaiyaari makoryaashiriyitaatsini. Iriima pashini itayitakawori, tii jariiyita, tima tii ikimisantzi ikinkithawiitanari Kamiithari Ñaantsi.
7 Okanta awijanaki pairani ojyiki osarintsi, japiitairo Pawa ikinkithatakotairo pashini jimakoryaaminto, jiitairo "iroñaaka". Irootaki josankinatakotairi David-ni, ikantaki pairani:
Pinkimairi "iroñaaka" Pawa jiñaawaitzi, ikantzi:
Iiro pikisoshiriwaitzi.
8 Aririka jimatakiromi Josué jimakoryaapirotakairimi pairani achariniiti, iirotya japiitairomi Pawa inkinkithatakotairo pashini jimakoryaaminto.
9 Ari ayotziri iinirotatsi ojyakaawintachari jimakoryaamintopirotaiyaari jashitaari Pawa.
10 Iro jojyakaawintakiri pairani Pawa jimakoryaawintakiro jantawaitani ithonkakiro. Tima ari inkimiyitaiyaari makoryaashiriyitaatsini ari onthonkaiyaari jantawaitani.
11 Ontzimatyii antyaaryoowintairo ariitantaiyaari amakoryaashiriyitai, ojyakoyitarikari piyathayitainchari pairani.
12 Tima iñaani Pawa, añaakaantaniri inatzi, shintsiñaani okanta. Okimitakawo osataamintotsi thoyimpiminitatsiri, tii ojyinkaakaanta owawiryaatonkitantzi irojatzi inthomai iipathantsiki. Imapirotzirori iñaani Pawa kimitawaitaka omokayinatatyaimi, irootaki yotakaantironi inkinkishiritaityaari, inkowashiritaitiri iijatzi.
13 Ikaatzi jiwitsikakiri Pawa iiro jimatziro jimanapithatyaari iiro jiñaantaari. Aña Pawa jiyotakotairo maawoni antayitakiri, iriitaki aminakoyitaironi.

Iri Jesús anaakotziriri Ompiratasorintsipirori

14 Jirika Jesús, Itomi Pawa, iriitaki anaapirotakirori inkiti. Iriitaki ankimitakaantya Ompiratasorintsipirori. Irootaki oisokirotantyaariri awintaashiritaari ikimaitai akantaki: "Nokimisantairi Jesús".
15 Tima Jesús ikimitaari Ompiratasorintsipirori, irootaki inishironkatantairi ontzimirika pomirintsitzimotaini. Tima pairani tzimawitaka ikowashiriwitakari irirori, ari ikimitakotakai añaayitziro awijyimotairi aakaiti. Tiimaita ikaaripirotapaintzi kapichiini.
16 Irootaki awintaantyaariri amanamanaataiyaari Jesús kimiwaitaka aashiritaatyiimi tsika ipinkatharitai. Tima aritaki inishironkayitai, aririka ankowityaashiriwaiti.

5

1 Tima Pawa owakiriri pairani atziri Jompiratasorintsipiroti. Iriitaki kantakowintairini atziriiti kaaripiroshiriyitatsiri. Iri taayitaironi jashitakaitariri Pawa.

2 Tima atziri jinaki jirika Ompiratasorintsitaari, otzimimotziri oita pomirintsitzimoyitariri. Irootaki jamatsinkawintantariri tzipinashiriwaitatsiri atziriiti pokashitziriri, masontzishiriyitatsiri iijatzi.
3 Jimatsitawo irirori itaawinta okaatzi jashitakaariri Pawa inkini impiyakotiniri ikaaripiroshiriwaitzi, jantziro ikimitaapiintziniri atziriiti.
4 Tikaatsimaita Ompiratasorintsitaari kantatsini: "¡Naaka Ompiratasorintsitaari!", aña Pawa matakairiri jompiratasorintsitantari, ikimitaakiri jowakiri pairani Aarón-ni.
5 Ari ikantakari iijatzi Cristo, tii ikowashitaka apaniroini inthaamintakoityaari, inkantimi: "¡Naaka Ompiratasorintsitaari!" Aña Ashitariri matakirori, ikantziri:
Notomi nowimi iiroka,
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.
6 Ipoña ikantaki iijatzi:
Iiroka kantaitachani Pompiratasorintsitaariti,
Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.
7 Tima pairani jatziritapaintzi Cristo, jiraaniintaka jamanamanaatakari Pawa, ikaimakaimataki shintsiini jamanari. Aña Pawa, otzimimotziri ishintsinka, ari onkantakimi jowawijaakotiri iiro jowamaantaitari. Tima Cristo pinkathatasorintsitaniri jinatzi, ikimisantakiri Pawa ikowakotakiriri.*
8 Okantawitaka Cristo iriiwitaka Itomi Pawa, ikimaatsitapainta, tima iñaakiro tsika okanta tii ipiyathataita.
9 Ikanta jimonkaatakaitakiri jantiri, ari imatakari jowawijaakoshiritairi inkaati kimisantairini, ari inkantaitatyaani jawijakotai.
10 Ari okantakari, Pawa Ompiratasorintsitakaariri, ari okimitakawo tsika okanta jompiratasorintsitakaakiri pairani Melquisedec.

Ikamantantaitziro aririka owajyaantiro awintaashiritari

11 Tzimatsi ojyiki nokowawitari niyotaimiri tsika ikantakota jirika. Iro kantacha owanaa opomirintsita nimatimiro, tima kisoshiri pikantayitaka, osamani onkantya pinkimathatantyaawori.
12 Tima osamanitaki, noñaajaantaki iirokataki yotaantanaatsinimi. Iro kantacha iinta okowa intzimi iitya yotaayitimini iirokaiti, irojatzi japiitaimiri itayitawori jiyotaantziro iñaani Pawa. Okimiwaitakawo tsika ikantaitziri ithotaitziri, tikira impaitiri tatsinaatsiri owanawontsi.
13 Ari pikantari iirokaiti, kimiwaitakimi iinchaaniki ithotaitziri, tima tikira piñaantapiintawoota kamiithashiritakaantatsiri.
14 Iriima owayitakawori tatsinaari owanawontsi, iriiwaitaki ñaantapiintakawori, tii opomirintsitzimotari jiyotziro otzimi kamiithatatsiri, otzimi kaaripirotatsiri.

6

1 Ontzimatyii niyaatakairo niyotaapirotimiro pashini tsika ikantakota Cristo. Tii okantzi napiipiintimiro piyotsitakari iirokaiti, okimitatya okantakota jiroka: Jowajyaantairo kaaripirori kaamanishiritakaantatsiri. Jawintaashiriitaari Pawa.

* **5:7** Jiroka ikantakiri Jesús, jamanamanaatakari Pawa, ikantzi: "Ashitanarí, pishinitanarika, pinkimitakaantinawo pomishitowaatyiinami iiro nokimaatsiwaitantawo onkaati nonkimaatsityaari. Iiromaita pimatanawo okaatzi nokowawitakari naaka, iro pimati okaatzi pikowakaakinari iiroka". Jiroka ikinakaakiro Pawa ikimisantakiri Jesús ikowakotakiriri, jamawitakaakiri ikimaatsiyitakari, ishinitakiri inkamimotanti jañaakagairi iijatzi.

2 Jiyotaayitakimiro iijatzi owiinkaataantsi, iijatzi otzimikapatziitotaantsi,
jañaakaayiitairi kamayitatsiri, jowasankitaayiitairi kaaripiroshiriri.
3 Irootaki aatakaantyaawori pashinitatsiri, inkamintha iri kowatsini
Pawa.
4 Onkamintha iiro aminaashiwaita pikimakiri, itasonkawintaitakimi, in-
ampishiritantakimi Tasorintsinkantsi,
5 piñaawitakawo okamiithatzimotzimi iñaani Pawa, iijatzi ishintsinka
joñaagantairi paata.
6 Tima ikaatzi ñaawitakawori jiroka, ipoña jowajyaantairo, iiro jimatairo
impiyashiritai jookantaiyaawori iyaaripironka. Kimiwaitakimi iriitakimi
apiitaironimi impaikakotakaantairimi Itomi Pawa, kimitawaitaka iriimi
thainkimawaitakirimi iijatzi ipiyotaiyani atziriiti.
7 Okimiwaitakawo owaantsi irinkapathatziro inkani, aririka impanki-
itantyaawo, iroorika jyookanaintsini pankirintsi pinawontsitachari, iri
Pawa tasonkawintakiriri pankitakirori.
8 Iroorika iyoshiitachani ojyookanaki kitochii, inchashi, tii opantawo,
katsimashiri inkantya pankitakirori, intaayiitairo paata.
9 Irooma iirokaiti, nitakoyitaní, niyotajaantzi iiro pikimitakotawo no-
jyakaawintakiri, tima niyotaiyini naaka pantanairo kamiithari owakiraa
jowawijaakoshiriyiitaimi.
10 Tima Pawa tampatzikashiri jinatzi, iiro ipiyakotaimiro pantayitakiri
iirokaiti, pitakoyitanaari ikaatzi pairyaayitairiri Irirori, iikiro
piyaatakaatziiro pitakoyitari.
11 Irootaki nokowakoyitaimiri, ari pinkantapiintatyi poñaagantairo
pintyaaryooshiriyitai, irojatzi imonkaayitantaiyaari okaatzi poyaakoshiri-
taiyarini.
12 Iiro pipirashiriwaita iirokaiti, aña iro kamiithatatsi pinkimitakotyaari
ikaatzi jatakairori ikimisantanai, ikaatzi kamaitanaawori. Tima iriitaki
aayitaironi ikajyaakagaitakiriri.
13 Tima pairani owakiraa Pawa ikajyaakaakiniriri Abraham-ni, tikaatsi
anaakotirini Pawa ipairyaakiro iwairo, iri yotironi iijatzi imapirotatya
imonkaawainiti. Aña iri pairyaachari apaniroini iwairo Pawa,
14 ikantakiri Abraham:

Imapiro nontasonkawintimi Naaka,
Imapiro nojyityiimiri Naaka pincharinityaari.

15 Tii jathawaawaita Abraham-ni, amatsinka ikantawintaka, jiñaakiro ika-
jyaakagaitakinirири.
16 Tima aririka inkowapiinti atziriiti jiyoti imapirorika imatya
ikajyaakagaitziriri, ipairyiiro iwairo anaakotziriri, ari jiyoyiiti imapiro
jimonkaawainiti paata.
17 Ari okimiwitawo okaatzi jantakiri Pawa, ipairyagaa irirori imatantyaari
ikajyaakaantakiri. Tikaatsi kantironi impashinitakairo okaatzi ikinkishiri-
takari jantiri.
18 Ari okanta otzimantanakari apiti kaari ikantayiitai impashinitakaayi-
itairo. Iro imatantari ayotai tii ithiiyanita Pawa, irootaki kimoshiripiro-
takairi aakaiti awintaashiriyitaari Irirori, ayotzi ari imonkaataiya oyaakoni-
intziri.*

* **6:18** Tima tzimatsi apiti kantakotachari jaka kaari inkantayiitzi impashinitakaayiitairo. Jiroka ita-
wori: “Pawa tii ithiiyanita, aritaki imonkaatatya okaatzi ikajyaakaantakiri”. Jiroka apititanaintsiri:
“Tikaatsi pashinitakaironi ipairyaaka apaniroini iwairo Pawa, tima tikaatsi anaakotirini irirori”.

19 Iro oyaakoniintanka jojyakaawintaitziri jaka kimitawori tinari againtaatzirori antawoiti pitotsi iiro amaatanta. Ari okimitari oyaakoniintani, againtashiri owayitai. Irootaki kantakaawori ankimitakotantyaariri tyaatsiri jotantotaitantakawo tontamawotatsiri.†
20 Ari añaampiyaawo aakaiti kantatsi antyaayitai kimitakawori jiroka, aririka oyaatzishitanairi Jesús itzimi jojyakaawintaitakiri tyagaintsiri janta. Tima iri Jesús jojyakaawintaki pairani Melquisedec. Iriitaki Jesús Ompiratasorintsipirori iroñaaka, ari inkantaitatyaani irirori.

7

Jompiratasorintsinka Melquisedec

1 Tima Melquisedec, iri pinkathariwintantaintsi Salem-ki, jompiratasorintsiti jinatzi Jinokijatzi Pawa. Iriitaki aawairiri pairani ipiyaawo Abrahamni japirotakiri pashini pinkathari jowayiritari, itasonkawintawairi.*
2 Irijatzi ipaki pairani Abraham-ni ajyaagawontsi okaatzi jaapithatantakiri jowayirita. Tima Melquisedec, tzimatsi ojyakaawintachari iwairo. Jiroka itawori ojyakaawinta: "Pinkathari Kamiithashiriri". Jiroka apititaintsiri ojyakaawinta iwairo ipinkathariwintantzi Salem-ki: "Pinkathari Saikakaantatsiri Kamiitha".†
3 Tii jiyotaitziro iwairo ashitariri, tii jiyotaitzi iijatzi itzimi ichariniyitanakari. Kimiwaitaka tii otzimimi ipoñaantanakari, tsika ithonkaka iijatzi, ikimitakotakari Pawa, ari ikantaitatziiro irirori Jompiratasorintsitaaritzi.
4 Ari añiiro ñaapirori jinatzi Melquisedec. Tima Abraham-ni, achariniyitaari aakaiti, iri ipaki pairani okaatzi jaapithatziriri pinkathariiti jowayiritari.
5 Iro kimitakawori okaatzi jantapiintayitakiri pairani Leví-mirinkaiti. Ipayitziri apaani tzimimotziriri ijyininka ontzimirika 10, tima iro oshinitaantziri Ikantakaantaitani jantayitiro Ompiratasorintsitaari. Iro jamitaiyarini, tima irimirinkaiti jinatzi ichariniyitari Abraham-ni.
6 Iriima Melquisedec kaari ajyininkata a-Judá-mirinkatzi aaka, kaari ayotaajaitzi iita charinitariri. Iro kantacha, Abraham-ni, itzimi ikajyaakaapiroitakiniriri pairani, iriitajaantaki pakiri Melquisedec apaani kaatatsiri 10 jaapithatantakiri jowayirita. Ipoña Melquisedec itasonkawintanakiri Abraham-ni.
7 Imapirotatya ikantapiintaitzi: "Itzimirika tasonkawintantatsiri, janairi itzimi itasonkawintaitziri".
8 Itzimirika ipayiitziri apaani iitarika kaatatsiri 10 jaka kipatsiki, atziri jinayitzi, kaamaniri. Iriima Melquisedec, kimiwaitaka kañaaniri jinatyiimi irirori.
9 Irojatzi jantakiri Leví-mirinkaiti, ikaatzi ipashitapiintaitari. Aña kimiwaitaka iriitakimi pinakowintantatsinimi, tima irootaki jantakiri ichariniiti Abraham-ni,
10 itanakawo ipinakowintantaki ipashitakari pairani Melquisedec itonkiyotantawaariri jowayirita. Tima tikiraamintha itzimaajaitzi Leví-ni, aritaki jantsitakawo Abraham-ni jiroka.

---

† **6:19** Iro ikinkithatakoyiitzi tontamawotatsiri jotantotantaitawori tasorintsipanko, iro jiiyiitzi tasorintsisagaaki. Apa intyi Ompiratasorintsitaniri, tii jaakowintawo intyaapiinti. Iro ikantayiitzi "ari janta joñaaganta Pawa". Irootaki ojyakaawintawori inkiti tsika añiiri Pawa paata. * **7:1** Jiroka wairontsi "Salem" irootaki jiitaitziri nampitsi Jerusalén pairani tikira jinampitawo Judá-mirinkaiti janta. † **7:2** Jiroka kantakotachari ipakiriri Abraham-ni pairani Melquisedec. Aririka jaapithatanti jowayirita Abraham-ni onkaati 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec. Ari ikantakiro maawoni jaapithatantakiri, ontzimirika 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec.

11 Pairani, ikaatzi Ompiratasorintsitaari, icharinitiri Aarón-ni jinatzi, ikantayiitziri “Leví-mirinkaiti”. Ari okanta Ikantakaantaitakiri. Iro kantacha jirikaiti Ompiratasorintsitaari, tii jimatajaantziro jowamiithashiritanti. Arimi jimatakiro, iirotya josankinatakoitaimi pashini Ompiratasorintsitaari kimitaariri Melquisedec, kaari charinitariri Aarón-ni.

12 Imapiro itzimai pashini Ompiratasorintsitaari kaari icharinita Aarón. Irootaki ompashinitantaiyaari Ikantakaantaitani, onkantantyaari intzimai pashini Ompiratasorintsitaari.

13 Tima jirika ikinkithatakotaitakiri kimitaariri Melquisedec, kaari icharinitiri Leví-ni, pashinimirinkaiti jinatzi, kaari tzimaajaitatsini apaani ijyininka intzimi jompiratasorintsitaityaari.

14 Jirika kimitakariri Melquisedec, iri Awinkathariti Jesucristo, icharinitakari Judá. Tima pairani josankinariki Moisés-ni, tii oshinitaantsitzi jompiratasorintsitaariti charinitariri Judá.

15 Ari okoñaapirotziri ontzimatyii impoki pashini Ompiratasorintsitaari kimityaarini Melquisedec,

16 tii jompiratasorintsiwita inkimityaari okinkithatakotziri Ikantakaantaitani icharinimachiini Leví-ni. Aña iri kimityaarini apaani tzimatsiri ishintsinka, kaari kaamanitatsini.

17 Tima iri ikinkithatakoitaki, ikantaitzi:

Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai,

Ari pinkimitaiyaari ikanta pairani Melquisedec.

18 Ari okanta, tima okaatzi Ikantakaantaitakiri, jowajyaantaitiri, tii imatziro owamiithashiritanti, tzimatsi kowityaachari.

19 Tima tikaatsi owamiithashiriti Ikantakaantaitani. Otzimimaita pashini poyaataawori, irootaki matakaayitaironi okaakishiritairi Pawa, tima iro oyaakoniintiri.

20 Irootaki ikajyaakaakairi jiroka Pawa, tima iriitaki pairyaincha apaniroini iwairo jiyotaitantyaari imapiro imonkaatya.

21 Iriima Ompiratasorintsitaintsiri pairani, tii ipairyaajaita Pawa jowantaitakariri jirikaiti. Iriima pashini, iri ipairyaawintaka Pawa, ikantaki:

Naaka Pinkathari pairyaawintainchari apaniroini, tii noipithokanitziro noñaani.

Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai,

Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.

22 Ari okanta, iriitaki iroñaaka Jesús yotakaayitairori imapiro imonkaataiya okaatzi jantzimoitakairi, irootaki anaakotakirori pashini itawitanakawori pairani ikajyaakaawakaitari.

23 Tima ojyiki ikaawitaka pairani Ompiratasorintsiwitainchari, ojyiki poyaayitakariri iriroriiti. Ikamapiintayitaki jirikaiti, tii okantzi jiyaatakairo jantayitirimi, aña intzimi pashini poyaatyaarini.

24 Iriima Jesús, kañaaniri jinatzi irirori, iri kantaitachani Jompiratasorintsiti.

25 Ari okanta, iri Jesús owawijaakoshiritapiintairi okaakishiritantaiyaariri Pawa, ikantakowintapiintai.

26 Iriitajaantaki Ompiratasorintsitaari akowityaapirotakiri. Jiroka ikanta irirori: Itasorintsishiritzi, ikamiithashiritzi, ikitishiritzi, tii isaikimoyitairi kaaripiroshiriri, janaapirotairo inkiti.

27 Jirika Jesús tii ikimitari Ompiratasorintsipirowitachari pairani. Tima aririka intaayitiniri atziriiti jashitakaariri Pawa, jitawo ikowakotziri Pawa

impiyakotawakiri iyaaripironka irirori. Iriima Jesús jothotyaakiro maawoni, jimonkaatakiro ishinitaka pairani apaniroini inkimitakotyaari jatsipitakaani Pawa.
28 Ikaatzi Ompiratasorintsitakaakiri pairani Ikantakaantaitani, atziri jinatzi, shipitashiriri, ikaamaniyitzi. Iriima Itomipirori Pawa pokaintsiri pairani awijaki ojyiki osarintsi, Jompiratasorintsitakaakiri Pawa ipairyaaka iwairo. Iri monkaatajaantakirori kamiithaini, ari onkantaityaani.

8

Iri Jesús kantakowintantaatsi owakiraatantaari kajyaakaawakaantsi

1 Jiroka iroñaaka otzinkamipirotari ikantaitakiri: Iriitajaantaki Cristo Ompiratasorintsiwintairi, iri saikaatsiri jakopiroriki Pinkatharipirori, itsipataari ipinkathariwintantai inkitiki.
2 Okimiwaitaawo ari jantawaitimi tasorintsithaantiki, iro kantacha, tiimaita jantawaitzi tasorintsithaantiki jiwitsikani pairani atziriiti, añа inkitiki jantawaitai, otzimi jiwitsikakaantairi Pawa.
3 Tima ikaatzi Ompiratasorintsitaintsiri pairani, tzimatsi jashitakaariri Pawa, itaayitziniri. Ari ikimitakari iijatzi Jesucristo, tzimatsi iita jashitakaariri Pawa.
4 Iro kantacha, tii okantawita jompiratasorintsitimi Jesucristo, isaikantawitapaintari kipatsiki, tii oshinitakaantziro Ikantakaantaitani, tima tii ijyininkamirinkaititari Leví-ni.
5 Tima jirikaiti Ompiratasorintsitaari ojyakaawontsi jinamachiiyitaki, añа tzimatsi iñaampiyaitakari tsika onkantaiya tyaaryoopiroini inkitiki. Irootaki ikantaitakiriri pairani Moisés, tsika inkantya jiwitsikiro tasorintsithaanti, ikantaitakiri:
Pinkimitakaantiro piwitsikiro, tsika okanta piñaampiyakawo otzishiki.
6 Ari ikantaari Jesús Ompiratasorintsitaari jinatzi, janaakotairi jompiratasorintsitaitaari atziri. Tima Pawa jowakiraatai pashini kajyaakaawakaantsi, iri jowakiriri iroñaaka Cristo ikantakowintayitai, irootaki anaakotairori okaatzi ikajyaakaantawitakari pairani, iro anaakotairori itakawori kajyaakaawakaantsi.
7 Tima tzimatsi kowityainchari itakawori kajyaakaawakaantsi kaari imonkaayitaki, irootaki okowantakari ontzimi pashini owakiraari, poyaataiyaawoni.
8 Jiroka kowityainchari, tima ikantaitaki pairani:
Ikantzi Awinkathariti:
Paminiro onkaati awijatsini paata,
Ari napiitairo ontzimi nantzimotairiri icharinipaini Israel-ni, icharinipaini Judá-ni.
9 Aririka nowakiraatairo kajyaakaawakaantsi, iiro okimitaawo nantzimowitakariri icharinііti.
Tima pairani nokimitakaantziri nonkathataatyiirimi,
Naakami iiwatairinimi nomishitowantaariri Egipto-ki.
Tii jimonkaatzimaitawo iriroriiti okaatzi ikajyaakaakinari,
Iro opoñaantari nowajyaantziro nokimpoyaawintziri.
Ari ikantaki jiñaawaitaki Pinkathari.
10 Japiitakiro jiñaawaitaki iijatzi, ikantzi:
Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñiiri paata Israel-mirinkaiti:
Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayitairi.
Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyiinirimi nokantakaantani,
Naakataki inkimitakaantai Iwawani,

Iriiyitaki nashitaiyaari Naaka.
11 Tii okowajaantai jiyotaawakaawaitaiya,
Apa ikantayitairi ijyininka: “Piyoshiripirotairi Awinkathariti”.
Tima maawoni jiyoyitaina.
Ari jiyoyitaina ñaapiroriiti iijatzi ashironkaariiti, maawoni.
12 Owanaa nonishironkatairi ikaaripiroshiriyitaki,
Ari nompiyakotainiri.
13 Tima jiitaitakiro “Kajyaakaawakaantsi Owakiraari”, ari jiyotakoyiitziro jiroka itawitakawori, kimiwaitaki paijatorimi inatyi. Tima okaatzi paijatotaintsiri, jookaitziro.

9

1 Jiroka itakawori kajyaakaawakaantsi, iro ikantakaantakiri Pawa jiyotantaityaari tsika inkantaitya impinkathaitiri. Ari okinkithatakotari tasorintsithaanti tsika ipinkathaitziri pairani.
2 Jiroka tasorintsithaanti, apiti okanta jinashitaitakawo jotantoitziro. Janta antawosagaakitzi tsika ityaapiintaitzi, ari jowayiitakiri ootamintotsi, minkochaaniki, ipoña tasorintsitanta. Ari jiiyiitziro “tasorintsisagaaki”.
3 Irooma inthomainta, tsika ithatashiitakiro tontamawotatsiri, oryaaninaki okanta. Ari jiitaitziro “tasorintsisagaakipirori”.
4 Ari osaikiri itaantapiintaitawori kasankainkari, ari osaikiri iijatzi tasorintsinaki. Iro jiwitsikayiitziri poriryaatatsiri. Ari owakotari inthomainta iipiyokiini “maná” jiwitsikañakitashiitakiro poriryaatatsiri. Ari jowaitzirori iijatzi ikotzi Aarón-ni jyookaintsiri pairani, ari osaikitari mapikota tsika osankinataka kajyaakaawakaantsi.*
5 Okanta jiñokiini tasorintsinaki, ari jowaitaki jiwitsikaitziri jojyakaawo maninkariiti, iriitaki tsimankantawori ishiwanki ashitakowo tasorintsinaki. Iro jiitaitziri “Inishironkaminto”. Iro kantacha iiro niyaatakairo nonkinkithatakotimiro tsika okantayita apaanipaini.
6 Aritaki jiwitsikayiitakiro maawoni jiroka. Ojyiki jantapiintakiri Ompiratasorintsitaari janta antawoki tasorintsisagaaki, ari jantayitziro inkini impinkathatasorintsiti.
7 Irooma iyaapirotanaki inthomainta tasorintsisagaakipiroriki, apa ishinitaitziri intyi Ompiratasorintsipirori. Apawojatzi ityaapiintzi osarintsiki. Aririka intyaaki janta, jaanaki irira piratsi intsikirisantyaawo jiiyiitziro “Inishironkaminto Pawa”. Ari onkantya inishironkatantyaariri Pawa, iiro jowasankitaawintantari iyaaripiroshirinka. Ari ikimitairi iijatzi atziriiti kaaripiroshiriyitatsiri.
8 Ari okantsitari iijatzi, tzimatsi jiyotakaayitairi Tasorintsinkantsi, jiroka okanta: Pairani otzimantawitari tasorintsithaanti, tii okantzi intyaayiti atziriiti janta otasorintsisagaakipirotzi.
9 Jiroka okantakota: Aririka impaitiri Pawa jashitakaitariri, aririka intagaitiniri, tii iro matakaajaantirini impinkathashiritairi Pawa inkini intampatzikayitairo ikinkishiritari.
10 Apa intzitaiyaawo owanawontsi, imiriyiitari, inkiwayitapiintaiya iijatzi. Iro ikantakaantaitakiri okaatzi koñaayitatsiri jantaitiro, irootaki jantayiiti irojatzi jowakiraatakaantaiyaawori Pawa kajyaakaawakaantsi.

* **9:4** Ikantakoitziri jaka poriryaatatsiri, iriitaki oro.

11 Mataka ikoñaatai Cristo, iriitaki kimitaariri iroñaaka Ompiratasorintsitaari. Tii ityaajaitzi tasorintsisagaakipiroriki otzimi jiwitsikayitakiri atziriiti, aña jimatakiro ityaaki irirori inkitiki tsika añaampiyayitakawo iroñaaka, anaakopirotantatsiri.

12 Tima Cristo tii ikimitari Ompiratasorintsitaari atziritatsiri tyaamachiitapiintatsiri tasorintsisagaakipiroriki jaanaki iriraani piratsi. Aña iriitajaantaki shinitaincha jowamagaitiri isakotapaintziro iriraani, inkini jiñaayitairo maawoni inkantaitaatyaani jawijakoshiriyitai.†

13 Ojyakaawintatziiro aririka onkamiithatzimotiri Pawa iriraani piratsi, iijatzi isamampoti, kimiwaitaka iro kitiwathatakagairini atziri itzimi antakirori ipinkaitziri.

14 Irooma iriraani Cristo, iro mapirotakirori okantakaakawo pikitishiritantayitaari. Tima ikimita irirori tikaatsi inkinakaashityaari, irijatzita shinitaincha jowamaitiri, ikantakaakari Tasorintsinkantsi. Iriitaki ojyipithataimirori kaaripirori pikinkishiritani, tima pantayitakiro kaamanitakaantatsiri. Aña ontzimatyii pantayitairo ikowakaimiri Pawa, Kañaaniri.

15 Iriitaki Cristo jotyaantakiri Pawa inkantakowintairi atziriiti, ari okanta jowakiraatakaantaawori kajyaakaawakaantsi. Tima okantakota owakiraari kajyaakaawakaantsi, ontzimatyii inkami apaani, iro jawijakotantaiyaari piyathatakawori itanakawori kajyaakaawakaantsi. Ari jiñaitairo ishiniyitakairo pairani ankañaanitai. Jiroka kajyaakaawakaantsi, iroowaitaki osankinarintsi tsika okinkithatakoyita okaatzi jashiyiitari, okinkithatakoyitziri iijatzi ashitaiyaawoni aririka inkamaminthataki iwaapatiitari.

16 Iro kaari jiyopiroyitanta intzimi aayitironi okaatzi jashitakaayiitantari, apa jiyoyitzi aririka inkamaki iwaapatiitari.

17 Iinta jañi iwaapatiitari, iiro ipitsitari ikajyaakagaitakiriri jashitaiyaawo. Apa impaitairi aririka inkamaki.

18 Ari okimitari, jitantaitakawori itanakawori kajyaakaawakaantsi, tzimatsi iita kamaintsiri, iriraani jitantaitanakari.

19 Tima pairani ithonkakiro Moisés jiñaanatakiniri atziriiti Ikantakaantani, jaaki iriraani piratsi, itsipataakiro jiñaa, jaaki inchashimpoki, jankowiitaki kityonkamawotatsiri, itsikirisantakawo osankinatainchari, ari ikimitaakiri iijatzi atziriiti.‡

20 Ikantakiri:

Jiroka iraantsi iro oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari, irootaki ikantakaantakiri Pawa.

21 Itsikirisantakawo iijatzi iraantsi tasorintsithaanti, ari ikimitaakiro okaatzi saikatsiri inthomainta.

22 Ari okanta, tima kimiwaitaka aririkami intsikirisantaityaawo iriraani piratsi, jimonkaatanairo Ikantakaantaitziri, kimiwaitaka iroomi oitiwathatantatsini. Tima iirorika otzimi iraantsi, iiro ipiyakotantairo Pawa kaaripirori.

Iri Cristo matakirori jowawijaakoshiritantzi

23 Irootaki jatsipiwintantari piratsi itagaitziniri Pawa kimiwaitaka inkitiwathatakaantatyiimi. Irootaki kimitakawori okaatzi awijaintsiri inkitiki, jotyaantakiri Pawa jatsipitakowintantya Cristo, inkitishiritakaantayitairi. Iro anaakotakirori jatsipitakowintanta piratsi.

† **9:12** Ikinkithatakoitziri jaka ikantaitzi piratsi, iri ikinkithatakoitzi cabra-paini ipoña vaca. ‡ **9:19** Kantakotachari jaka inchashimpoki, irootaki jiiyiitziri iijatzi “isopo”.

24 Tima tii ityi Cristo tasorintsisagaakipiroriki jiwitsikamachiitani atziriiti.
Añaa irootataiki ojyakaawintacha inkitiki tsika ikinai Cristo, inkantakowintayitai isaiki Pawa.
25 Tima tii japiipiintapaintziro Cristo inkamimotanti. Ari opashinitziri jantziri Ompiratasorintsitaari tyaawitapiintachari apawojatzi osarintsiki tasorintsisagaakipiroriki. Tii iri ashitaajaityaawoni iriraani isakoitziri.
26 Arimi jojyamachiityaarimi Cristo Ompiratasorintsitaari, ojyiki japiipiintiromi inkamawintanti. Arimi jitanatyaawo inkimaatsiwintantyaami owakiraa iwitsikantakari kipatsi. Añaa apawojatzi ikamawintantapaintzi. Ari ikantaitanaatziiro joitsinampaakiro kaaripirori.
27 Iroowaitaki ikantaitziri: “maawoni atziri apawojatzi okanta ikami, impoñaa Pawa yakawintairini”.
28 Iro jantakiri Cristo, apawojatzi ikamaki ikimaatsiwintakotari ojyiki kaaripiroshiriri. Iro kantacha iijatzi inkoñaatapai paata irirori, iiro ikimaatsitakaitawaari, añaa jowawijaakotairi ikaatzi oyaakoniintakiriri.

10

1 Iro Ikantakaantaitani ojyakawori aamparyaantsi. Tima okanta apaani aamparyaantsi tii otzimanitzi owatha, apa jiyoyiitzi tzimatsi iita ashitawo jaampari. Ari okantari iijatzi Ikantakaantaitani, iyotaakai tzimatsi paata kamiithataatsini. Ikantakaantaitaki ontzimatyii intaapiintaitiniri Pawa maawoni osarintsiki, iro kantacha tii owamiithapiroshiritziri atziriiti antayitakirori.
2 Arimi imapirotya owamiithapiroshiritanti, ikaatzi antayitakiro arimi jowajyaantakiromi, tima aritakimi oitishiritakiri, iiro iyaatzimi onkatsitzimoshiriwaitirimi jantayitakiro kaaripirori.
3 Añaa tii ari onkantya, iro jantapiintakiri awijayitzi osarintsipaini, itaapiintayitziniri Pawa, ikinkishiritakotawo iyaaripiroshirinka.
4 Tima jowamaayitapiintziri piratsiiti ikapathainkatakagaitziri, tii imatziro ompiyakopirotiro iyaaripironka atziri.
5 Irooma ipokaki pairani Cristo jaka kipatsiki, ikantakiri Pawa:
Tii pikowamachiitairo jamayiitaimi piratsi jashitakaayiitimiri, jatsipitakaityaari.
Añaa naakataki potyaantaki natziriti, jatsipitakaityaanawo.
6 Tii apa inimotzimi itagaitzimiri piratsi okantakaantziro iyaaripiroshirinka jirikaiti.
7 Nokantzi Naaka:
Pawá, nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,
Tima aritaki josankinatakoitakina pairani onkaati nantiri.
8 Pinkinkishiritiro kantatsiri jaka:
Tii pikowamachiitairo jamayiitaimi piratsi jashitakaitzimiri, intagaitimiri jatsipitakaitani. Tii inimotzimi intaawintimiro iyaaripiroshirinka.
Iro kantacha, ¿kaarima ikantakaantaitziri jiroka pashini?
9 Incha pinkinkishiritiro pashini kantatsiri:
Nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,
Jiroka apiitainchari ikantaitakiri, ipoyaatawo itanakawori pairani.
10 Añaa ikowaki Pawa onkimityaawo iwatha Cristo okaatzi itagaitziniriri, ari okanta ikamawintantapaintariri maawoni atziriiti. Ari opoña jowamiithashiriyitai aakaiti.
11 Pairani, maawoni Ompiratasorintsitaari jaminiri Pawa jashitakaariri, japiipiintziro kitiijyiriki itainiri piratsi. Tiimaita jimatziro jowajyaantapirotakaantiro kaaripirori.

12 Iriima Cristo, apawojatzi ishinitaka jowamaawintaitiri iyaaripironka
atziriiti, ipoña isaikai jakopiroriki Pawa itsipataari ipinkathariwintantzi,
13 ari isaiki joyaawinta irojatzi joitsinampaantapirotaiyaariri iisaniintani,
inkimitakaantairi jimakoryaakiiminto.
14 Irootaki jantantakawori apawojatzi ikamawintakiro iyaaripironka
atziriiti, ari ikantaitaatyaani jowamiithashiripiroyitairi.
15 Ari ikimitakari Tasorintsinkantsi jiyotakaakai imapirotatya. Tima iri
itakawo josankinatakaantaki:
16 Ikanta jiñaawaitaki Pinkathari, ikantzi:
Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñaitairi paata:
Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayiitiri.
Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyiinirimi nokantakaantani.
17 Iikiro ikantatzi:
Ari nompiyakotainiri ipiyathataka, jantayitakiro kaaripirori.
18 Tima aritaki ipiyakotantairo Pawa ikaaripiroshiriyiitzi, tii okamiithatai
intaayiitainiri iroñaaka.
19 Irootaki iyikiiti, tima kapathainka ikantaka Jesucristo jowamaan-
taitakariri, awintaashiri antsipashiritaiyaari Pawa, onkimiwaityaawo
antyaatyiimi tasorintsisagaakipiroriki.
20 Tima jatziritaki Cristo, irootaki okantantaari antyaayitai inkitiki, iro
ojyakaawintachari antyaatyiimi ithayiitakiro tontamawotatsiri tasorintsis-
agaakipiroriki. Aaka omapokayitairori jiroka kaari jimayiitzi pairani,
irootaki kañaanitakaantaatsiri.
21 Ikimitaari iroñaaka Cristo iriimi Ompiratasorintsipirowintaini akaatzi
jashiyitai Pawa.
22 Ari okanta. Tyaaryoopiroini ankantaiya antsipashiritaiyaari Pawa,
imapiro ankantya oshiritaiyaari. Kitishiri ikantakaayitai, iiro akinkishir-
itakoyitaawo kaaripirori. Aña ankimitakaantya inkiwantatyiiromi jiñaa
kitijyaari.
23 Kiso owanakiro awintaashiritaari, ikimaitakai akantaki: “Noyaakoniin-
tani jinatzi Cristo”. Tima tsika itzimi kajyaakaakairori, kiso jowakai irirori.
24 Ontzimatyii ankinkishiritakotairo tsika onkantya aminthashiri-
takaantyaariri pashini jitakotantya, jantayitairo kamiithari.
25 Iiro owajyaantziro apatotapiintya, tima tzimayitatsi owajyaantayi-
takirori. Aña ontzimatyii aminthashiritakaiyaari akaataiyini. Iikiro aatatyi
antanairo ayotai aritaki impiyi Cristo.

Ikamantayiitziriri antzirori inintakaanikiini kaaripirori

26 Tima aritaki ayotairo tyaaryootatsiri, aririka othataashiwaityaawo
owajyaantanakiro, impoña aatakairo antayitiro kaaripirori, iiro
ipiyakoitairo ayaaripironka.
27 Aña ikamantayitakai anthaawashiriti jowasankitagaikari, tima Pawa
japirotairi intaayitairi ikaatzi kisaniintakiriri.
28 Pairani, intzimirika piyathatatyaawoni Ikantakaantani Moisés, tii in-
ishironkaitziri, jowamaitziri inkaatirika mawa kantakotirini. Ari jowa-
maitakiri iijatzi inkaamachiitirika apiti kantakotirini.
29 ¿Tiima imapiro jowasankitagaitiri manintakirori jantzimotajaantakairi
Itomi Pawa? Tima okimiwaitakawo jaatzikashiwaitaitawo
kaari opantyaawoni, imanintashiwaitakawomi ikapathainkataki
ikamawintantaki. Ari ithainkashiritakiro jantzimotantziri Pawa
ishiniwitakanariri intasorintsishiritakairi. Ikawiyawaitakiri
Tasorintsinkantsi nishironkataniri.
30 Irooma aakaiti ayotziri itzimi kantaintsiri:

Naakataki owasankitaantatsini,
Naaka piyakowintantachani.
Iro ikantakiri Pinkathari.
Ikantaitzi iijatzi:
Jowasankitaayitziri Pinkathari ikaatzi jashitaari irirori.
31 ¡Kimitataika antawoitimi inthaawashiritakimi jiyoitai iriitajaantakimi owasankitaantaatsini Kañaaniri Pawa!
32 Pinkinkishiritakotya. Tima iirokayitaki pairani kimisantanaintsiri, kimiwaitaka pinkitiijyiinkatakotaimi. Ipoña piñaakiro ikimaatsitakaitakimi.
33 Piñaayitakiro iijatzi ikisaitakimi, jowatsinaitakimi tsika ipiyotaita. Pikimoshiritakaayitakiri awijyimoyitakiri okaatzi piñaakiri iiroka.
34 Pikimoshiritakairi ikaatzi jomontyaayiitakiri, piñaayitakiro iijatzi jaapithaitakimiro tzimimoyitzimiri. Iro kantacha, iikiro piyaatatyi piminthashiritanatya, tima piyotaiyini onkaati piñiiri paata, owanaa okamiithapirotzi, tii othonkanita.
35 Irootaki iiro powajyaantantawo okaatzi pawintaanaari, tima antawoiti impinaitaimi paata.
36 Amawi pinkantya pantayitanairo ikowakaayitzimiri Pawa, ari onkantya piñaantaiyaawori ikajyaakaakimiri.
37 Tima ikantzi Pawa:
Iiro ijyinkaa jariitantyaari aatsikitzimataintsiri,
Iiro osamani inkantya.
38 Tampatzikashiri inkantya awintaashiriri, ari jiñiiro jañaantaiyaawo.
Irooma aririka impiyashiritai, iiro jinimotakaanawo.
39 Irooma aakaiti, tii akimitari ikaatzi piyashiritachari, intzimi japiroitairi. Aña awintaashiriyitaa aakaiti, ari añiiro añaashiriyitai.

11

Awintaashirinkantsi

1 Jiroka okantakota awintaashirinkantsi. Okimitatya aririka inkantashiriiti: “Aritaki imatatya nokowapirotani”. Jiyopirotajaantaki aritaki imatatya ikowiri, onkantawitatya tikira jiñiiro.
2 Iro jawintaashirinka achariniiti kantakaawori okanta Pawa ikinkithatakotantakariri kamiithaini.
3 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori amatantawori akimathatairo okantajaantaka jiwitsikantakawori Pawa kipatsi. Apa jiñaawaitaki, matanaka iwitsika. Ari opoñaanakari iwitsikanaka jiñaayitairi iroñaaka kaari koñaataajaitatsini pairani.
4 Iro jawintaashirinka Abel kantakaariri itaantakanariri Pawa jashitakaariri, anaakotanakiro jashi Caín jashitakaawitariri Pawa. Iro kamiithatzimotakiriri itaakiri Abel. Ari ikantaki Pawa: “Kamiithashiri jinatzi Abel”. Okantawitaka ikamaki Abel, iinta akimakotapiintziri kimiwaitajaantaka irojatzi jiñaawaitimi irirori, tima iro kantakaawori ikimisantaki.
5 Iro jawintaashirinka Enoc kantakaariri jaantaitaariri, tii jiñiiro inkami. Tii jiñaitairi, tima inkitiki jagairi Pawa. Pairani iinta isaiki kipatsiki, ikantakiri Pawa: “Iiroka inimotakaapirotakinari”.
6 Tima kaari matironi ontzimi jawintaashirinka, tii inimotziri Pawa. Aña aririka inkowayiiti jiyopiroitairi Pawa, ontzimatyii inkimisantai, imapiro tzimatsi Pawa. Ontzimatyii inkimisantai ari jimatakaayitairi Pawa inkaati kowapirotaatsini jiyotairi.

7 Iro jawintaashirinka Noé kantakaariri jiwitsikantakawori antawoiti
shintsipaa inkini jowawijaakotiri ijyininkamirinkaiti. Tyaaryoo
ipinkathatasorintsitanitzi irirori. Tima iri Pawa kamantakiri onkaati
awijatsini, kaari jiñaitaajaitzi pairani. Iro opoñaantari jiñaitakiro
mapirotachari jowasankitaayiitairi isaawijatziiti. Ari jowamiithashiritakiri
Pawa, tima irootaki ikajyaakagaitakiniriri kimisantaniriiti.

8 Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori ikimisantantakariri
Pawa ikantakiri pairani ishitowi inampiki jiyaatiro pashini nampitsi
ikajyaakaakiniriri. Iro jantakiri Abraham, jataki okantawitaka tii jiñiiro
tsika jiyaati.

9 Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori jimatantakawori
jinampitawo pashiniki kipatsi tsika tii itzimapai ijyininka irirori. Ari
isaikakiri ipankojyitatari mishinantsimashi. Ari ikimitaakari Isaac, Jacob,
tima irijatzi ikajyaakagaitakiniriri iijatzi.

10 Iro jimatantakawori Abraham inampitakawo, tima jiyotzi ari
inkañaanitai inkitiki. Kimiwaitaka iri ñaampiyakawori nampitsi otzimajaantzi
jiwitsikairi Pawa, tsika inampipirotaiyaawo paata.

11 Aña imatsitataikawo iroori Sara, owaiyantai okantakaawo awin-
taashirinka. Aritaki antawopirowitaka, kaawitapaaka owaiyantantyaari.
Iro kantacha, imatairo owaiyantai, tima awintaashiritanakari Pawa aritaki
jimonkaatakiniro ikajyaakaakinirori.

12 Ari okanta. Oimi Sara, owamaimawitakari jantaripironka, jowaiyan-
takairo iina, irojatzi ijyikitantaari icharinyitari, ikimitaari ijyikitzi im-
pokiro, ikimitaawo impaniki ojyikitzi jiñaathapiyaaki. Imapiro ijyikipirotai,
tikaatsi matironi jiyoitai tsika ikaatzi ijyikitzi.

13 maawoni jirikaiti (Abraham, Isaac, Jacob, Sara), ikamakoyitakiro
jawintaashirinka, tii jiñaajaitziro okaatzi ikajyaakagaitakiriri. Apa
jiñaampiyanakawo. Intaina okantaka inkiti ikowashiritakiri inampitaiyaawo.
Irootaki ikantayitantari: “Asaikaminthatashita kipatsiki, kaari anampi,
akimitakowaitakari kaari tzimatsini ijyininkamirinkaiti”.

14 Tima jiñaawaitaitakiro kantainchari ñaantsi, ari ayopirotziri imapiro jam-
inaminaitzi pashini nampitsi tsika inampipirotaityaawo kamiithaini.

15 Iroomi inkinkithatakoyiti impiyamachiiyitaimi inampiitiki
ipoñaayitakawo pairani, aritya jimatakiromi impiyayitai.

16 Aña tzimatsi pashini ikowapirotakiri anaakopirotzirori, janta inkitiki
ikowiro. Irootajaantaki jiwitsikakiniriri Pawa jashiiti jirikaiti, tima Pawa tii
ikaaniwintakotari ikantapiintakiri “Nowawani”.

17 Iro jawintaashirinka Abraham kantakaakawori itaantyaanaririmi
Pawa japintziti itomi Isaac, tima Pawa jiñaantatyaawo jawintaashirinka Abra-
ham. Iroowitainchami japintziryiirimi jowaiyani itomi,

18 okantawitaka ikantakiri Pawa:

Iri Isaac piñaantaiyaari intzimai ojyiki pincharinityaari.

19 Tima Abraham jawintaashiritakari Pawa jiyotzi ari jañaakagairi kamatsiri.
Irootaki Pawa joipiyantaanariri Isaac, tima iri ojyakaawintakiro jañaayiitai.

20 Iro jawintaashirinka Isaac kantakaawori itasonkawintantakariri Jacob
ipoña Esaú, iro ojyakaawintacha awijayitatsini paata.

21 Iro jawintaashirinka Jacob kantakaakawori itasonkawintantakariri api-
tiroiti itomi José. Irojatzi jawintaashirinka Jacob-ni kantakaawori ithaam-
intantakariri Pawa ikotzipookitantakari ikamimataki.

22 Iro jawintaashirinka José kantakaariri ikantantanakari ikamimataki,
ikantzi: “Aririka ishitowayitai Egipto-ki ajyininka itzimi ichariniyitari Is-
rael, jaminai tsika inampitaiyaawo”. Ikantaki iijatzi: “Ontzimatyii jai-
tanairo paata notonkipooki”.

23 Iro jawintaashirinka ashitariri Moisés kantakaariri jimanantakariri
jiinchaanikiti owakiraa itzimapaaki, irojatzi itzimakotantakari mawa
kashiri. Tima kamiithaini ikantaka iinchaaniki. Ari ipiyathawaantitakawo
ashitariri Moisés ikantakaantakiri pinkathari, intsitokaitiri maawoni
iinchaaniki shiramparitatsini.

24 Iro jawintaashirinka Moisés kantakaariri kaari ikowanta
incharinityaari pinkathari Faraón, okantawitaka iro oimotantakiri irishinto
pinkathari.

25 Aña iro ikowaki intsipatyaari atziriiti jashitari Pawa, ari
itsipatakari ijyininkapaini jowasankitaawaitaitziri, tii ikowaajaitziro
jinintaawaityaawo kapichiini jinintashiyitari irirori.

26 Tima jiyotaki Moisés okowapirota jowinkatharyaitiri Cristo, iro anairori
ontzimimotairimi jajyaagawo Egipto-jatzi. Aña iro jiñaampiyakari impinayi-
itairiri paata.

27 Iro jawintaashirinka Moisés kantakaariri ishiyantakari Egipto-ki. Tii
iro jimanantakari ithaawantari pinkathari inkisaniintiri, aña ityaaryoowin-
tatziiro onkaati jantakairiri Pawa, okimiwaitakawo jiñaapootatyiirimi Pawa
kaari koñaanitatsini.

28 Iro jawintaashirinka Moisés kantakaawori jimonkaatziro ikantakaan-
taitakiro Anankoryaantsi, itsikirisantakawo iraantsi iiro jowamaantari
maninkari apirotaniri itzinkamitari jowaiyaniiti.

29 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimontyaantakawori Inkaari Ki-
tyonkaari, janiitaiyakini okisopathataki. Irooma jimawitapaakawo Egipto-
jatzi, piinkaiyakini.

30 Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimatantakawori jinkijinki-
takiro Jericó okaatzi 7 kitiijyiri, irojatzi jiñaantayiitakawori opookathapitaki
nampitsi.

31 Iro awintaashirinka Rahab kantakaawori aantawakariri kamiitha
owayiriiti aminaantachari, ari okanta tii otsipatantari piyathariiti
japiroitakiri. Okantawitaka jiroka Rahab mayimpiro inawitaka.

32 ¿Nonkinkithatakotirima pashini? Iiro nothotyaakotziri. Jirika ikaatzi:
Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ipoña Kamantantaniriiti.*

33 Iro jawintaashirinka jirikaiti kantakaayitaariri okanta: Itziman-
tari oitsinampaayitairiri pinkathariiti, pashini tampatzikashiriyitaatsiri,
pashini ñaayitairori ikajyaakagaitakiniriri, pashini jookawiitakari imoonaki
kajyikari tii jatsikiri,

34 pashini jookawiitakari paampariki tii itagaa, pashini jo-
maaminthaitakiri jowathaitirimi, pashini ishintsitakagaitakiri, pashini
ñaapirotaachari jowayirita, pashini jomishiyayitaki owayiriiti poñaachari
pashiniki nampitsi.

35 Tzimatsi tsinani ñaayitairiri ojyininkamirinkaiti jañaayitai ikamawitaka.
Iro kantacha tzimatsi pashini kamimayitaintsiri jompojawaitaitakiri, tii

* **11:32** Ikaatzi iitachari jaka: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, iri jiwayitakiriri Judá-mirinkaiti pairani,
owakiraa jinampitakawo Canaán-ki. Iro kipatsi ikajyaakaakiniriri Pawa jinampityaawo janta.
Jirikaiti jiwari itsipatakari jowayiriti ontzimatyii jomanatya jimatantyaawori jinampityaawo janta
tsika ikajyaakaakiri Pawa.

jowajyaantanakiro jawintaashirinka impakaantaityaaririmi. Añaoyaaniinta ikanta jañaapiroyitai paata, iiro okimitaawo añaawita iroñaaka.
36 Tzimatsi itzimi ithainkawaitaitziri ipoña ipajawaitaitakiri, pashini joojoyiitakiri ipoña jomontyaayiitakiri.
37 Tzimatsi ipichiitakiri, pashini itankaitakiri, pashini josataayiitakiri. Tzimatsi pashini anii-aniiwaitatsiri apa ikithaamachiitakari mishinantsimashi, pashini kowityaapirowaitani ikantaka, pashini ojyiki jaminaminayiitakiri, pashini ikimaatsitakagaitakari.†
38 Pashini ikinawaiyitaki otzishimashiki, pashini inampiyitakawo omoonaki. Tii aritaajaitzi ankimitakaantiri jirikaiti isaawijatziiti. Añairiitaki kowapirotachari.
39 Iro jawintaashirinka jirikaiti kantakaawori okanta ikinkithatakotantaariri Pawa kamiithaini, okantawita tikira jiñaayitairo ikajyaakaayitakiriri.
40 Tima jiñaampiyakawo Pawa otzimi anairori: Ikowakaakairo aakaiti antsipataiyaari jirikaiti, inkamiithashiritakaayitai maawoni.

12

Kimpoyaa owanairi Jesús

1 Irootaki, añaashintsiyitantyaari iijatzi aakaiti, ankimitakaantiro anaakotantatyiimi, okimiwaitakawo iijatzi impiyotatyiiyaami jirikaiti jaminayitaimi mayitakirori jawintaashiritaka, amatakoyitairi aakaiti. Amatantyaawori ashiyi shintsiini, ookanairo asamawopooki amatsinkakairi ashiyi. Iro ojyakaawintachari asamawopooki aririka ookawintairo akaaripiroshiriwaitzi. Ari añiiro aakowintyaawo ashiyapiintai.
2 Ikimita shiyachari ikamaitawo jaminiro tsika jariitya, ari ankimitanaiyaari aakaiti, kimpoyaa owanairi Jesús itakawori jawintaashiritakaayitakai. Iriitaki monkaatakaironi iijatzi awintaashiritani. Iriitaki ankimitakotaiya, tima jiñaampiyakawo irirori jinintaiyaari. Irootaki jamawitantakawori ipaikakowiitakari, okamiithatzimotakiri ikaaniwintawiitakari ikamawitapaintai. Ari saikai iroñaaka jakopiroriki Pawa ipinkathariwintantai.
3 Aririka ankinkishiritakotiri Jesús jamawitakiro ikisaniintawaitakiri kaaripiroshiriri, iro thaamintashiritakagaini iijatzi aakaiti amawitiro, iiro okantzimoniintashiriwaitai.
4 Aritaki piñaashintsiyitakari iirokaiti kaaripirori, iro kantacha tikira piñiiro inkapathainkatakaimi.
5 Aamaa pipiyakotakiro ishintsithatantzimiro Pawa osankinarintsi, ikimitakaantzimi iirokami itomiiti, ikantzimi:
¡Notomí! Iiro pimanintziro aririka jowasankitaimi Piwinkathariti.
Iiro okantzimoniintawaitzimi aririka ishintsithatimi.
6 Tima iri jitakotajaantani Pinkathari jiñaantakaapiintari.
maawoni ikimitakaantaari itomi, jowasankitairi.
7 Onkaati awijyimoyitimiri pinkimitakaantiro Awinkathariti ñaantakaashiritzimiri. Tima ikimitakaantaimi Pawa iiroka itomi. ¿Tiima jowasankitaapiintziri itomi ikaatzi iwaapatiitari?
8 Ontzimatyii jowasankitaayitai maawoni. Tiirika piñiiro iiroka, kimitaka tikira itomipirotzimi Pawa, añaotomi mayimpiro pinatzi.
9 Okimita iijatzi, tzimatsi koñaaniri ashitairi owasankitairi, apinkathatziri irirori. ¿Iiroma amapirotzirori apinkathatairi Ashitairi kaari koñaaniri, onkantantyaari añaashiriyitai?

† **11:37** Ikantakoitziri jaka mishinantsimashi, iro imishina oijya ipoña cabra.

10 Tima ikaatzi ashitairi koñaaniri kapichiini jowasankitaayitai, tsika okantz-
imotari irirori. Iriima Pawa jowasankitaayitai irirori onkantya inkami-
ithashiritakaantairi, ari onkantaki iijatzi intasorintsishiritakai ikimita
irirori.
11 Tii inimoshiriyitai jowasankitaaminthaitai, aña owanaa onkantzimoniin-
tashiriwaitai. Iro kantacha paata, ikaatzi kaari manintironi jowasankitaay-
itziri, aririka inkamiithashiriyitai, ari jiñiiro isaikai kamiithaini.

Apaatakirori inishironka Pawa

12 Irootaki piñaashintsitantyaari pinkimityaari ñaantapiintakawori ishiya,
jiñaashintsita ijyiwata ishipitajyimpawitaka, ari ikimitairo iijatzi ishipitayir-
itowitaka, jiñaashintsita.
13 Pinkimiyitaiyaari iirokaiti shiyapiintachari tsika okamiithawokitzi
kaari ñaayitironi inkithoki ishipitakiitaki. Aña ontzimatyii intikatsikiiti.
14 Aapatziya pinkantawakaiya, piñaashintsitya pintasorintsiriti. Tima
iirorika pimayitairo jiroka, iiro piñiiri Apinkathatani.
15 Paamawintyaari inkaati apaatakironi inishironkayitai Pawa. Paamaw-
intyaari oitzipinashiritaniri, joitzipinairikari ikaatzi kimisantatsiri.
16 Paamawintyaari mayimpiritatsiri. Paamawintyaari thainkatasorintsi-
taniri kimityaarini pairani Esaú, ikowajaantzi jowawatya apawojatzi, ari
ipimantakiro ikajyaakaitakiriri itzinkamitari itzimi.
17 Tima piyotzi iirokaiti aritaki jimatakiro Esaú kantachari, ojyiki ikowaw-
itaa iñiiromi intasonkawintayiitiri, antawoiti jiraakotakawo. Iro kantacha tii
jiñiimaitaawo tsika inkinakagairo ikinakaashitakari.
18 Tima tii pikimitari iirokaiti aakirori pairani Ikantakaantaitani.
Jiyaataiyakini irirori otzishiki tsika otzimi koñaanitatsiri. Ojyiki otaantzi,
tsiniriki okantaka, ooriinkataki, antawoiti otampiyataki.
19 Ikimakiro ityootaitzi. Ikimaki iijatzi antawoiti jiñaawaitaitzi, ari
ithaawaiyanakini, ojyiki jamanaiyawitakani iiro ikimantawo kantachari.
20 Tima ojyiki ithaawantashitakawo okaatzi ikantakaantayiitakiri, ikan-
taitzi:
Iiro pikinayitzi jaka otzishiki. Tii aritaajaitzi pinkinakaayitiri kapichiini
pipirayitari janta. Aririka inkinayiitaki kapichiini janta, ontzimatyii
intsitokaitiri, ontzimatyii jowathaitiri.
21 Imapirotatya okowiinkatzi ikantzi Moisés:
Antawoiti nothaawaki, okawaitakina.
22 Tii pikimitari iirokaiti ikaatzi ñaakirori, aña iirokaiti ojyakariri jataintsiri
otzishiki iitachari Sion, saikatsiri nampitsiki Jerusalén. Iro ojyakaawin-
tachari piyaayitai inkitiki tsika isaiki Pawa Kañaaniri. Tima ari pintsi-
pataiyaari iirokaiti ipiyotapaa maninkariiti.
23 Pintsipataiyaari piyotachari janta jawintaashiritaari Itzinkamitani
Pawa, tima iriiyitaki osankinatakotainchari isaikayitai inkitiki.
Pintsipatajaantaiyaari Pawa, yakawintairini maawoni. Pintsipataiyaari
ishiriiti kimisantzinkariiti jothotyaitakiri ikamiithashiritakaitairi iroñaaka.
24 Pintsipataiyaari iirokaiti Jesús, poñaakaantanaawori owakiraari
kajyaakaawakaantsi, kapathainkataintsiri ikamawintayitakai. Tima
jiroka iriraani Jesús kimiwaitakami oñaawaitatyiimi, anaanakiro
okinkithatakotakiri pairani iriraani Abel.*

* **12:24** Pairani itsitokantakariri Caín iririntzi Abel, ikantaki Pawa: "Kimiwaitaka onkaimatyiimi iri-
raani Abel jaminaminatzi inkisawintayiityaari". Ari ipoñaari ikantayiitzi kimiwaitaka oñaawaitatyiimi
iraantsi. Irooma oñaawaitzi iriraani Cristo, tii ikowi inkisawintaityaari, aña okowi ompiyakotantiro
kaaripirori.

25 Paamaiya papaatzirikari Pawa aririka jiñaanashiritimi. Tima pairani ikaatzi kimawitakariri Pawa jiñaawaitzi jaka kipatsiki, jowasankitaakiri jimanintakiro okaatzi ikantziriri. Aaka jimapiroti jowasankitaayitai, aririka ampiyashiritaki akimayiwitakari jiñaanashiritakai inkitijatzi.
26 Pairani aririka jiñaawaiti Pawa, jontziñaakaawo kipatsi. Irooma iroñaaka, tzimatsi okaatzi ikajyaakaakairi, ikantzi:

Ari napiitairo nontziñaakairo, tii apa kipatsi, aña ari imatsitaiya inkiti iijatzi.
27 Tzimatsi iita ojyakaawintachari ikantziri: “Ari napiitairo”. Iro ojyakaawintacha aririka jotikairo okaatzi jiwitsikayitakiri, japirotairo jiwitsikani kaari initatsini, apa osaikayitai initatsiri.
28 Irooma aakaiti, impinkathariwintayitai janta tsika initanitapai. Irootaki ampaasoonkitantyaariri Pawa, pinkatha owairi, antawaitainiri.
29 Tima Pawa, iriitaki kimitakariri paampari taantatsiri.

13

Jantanairi kimisantatsiri

1 Ontzimatyii pitakotapiintanaiyaari “Iyikiiti”.
2 Iiro powajyaantziro poimaayitiri pipankoki ariiyitachari pinampiki. Tima itzimayitzi antakirori, tikaatsi kamantirini, iri maninkariiti joimaaki ipankoki.
3 Iiro pipiyakotziro paamaakowintaiyaari pikaatzi pikimisantayitai itzimi jomontyaayiitziri. Pinkimitakaantiro aririkami pinkaatiri jomontyagaitimi. Ari pinkimitairi ikaatzi jowatsinawaitaitzi, paamaakowintaiyaari, tima piyotzi iiroka tsika okantawaita aririka inkimaatsitakaayitai.
4 Pinkinataiyaari piimi, iiro japitiwaitzimi pashini. Tima jowasankitairi Pawa mayimpiriwaitatsiri.
5 Iiro pinintashiwaita pojyityiiri kiriiki. Inimotimi piñiiro tzimimoyitakimiri. Tima iri Pawa payitimironi kowityiimotimiri, jiroka ikantaki:

Iiro nookawintaimi.

Iiro nookimi apaniroini.
6 Irootaki awintaashiritantyaariri aakaiti, ankantayitai:

Iri Nowinkathariti nishironkataanari.

Tikaatsi nonthaawakaiya.

¿Tzimatsima inkantaina atziri?

7 Pinkinkishiritakotiri jiwatakaimiri pikimisantayitai, kinkithatakotapiintzimirori jiñaani Pawa. Pinkinkishiritakotiri tsika ikantayita isaiki, oita jimonkaayitakiri iriroriiti. Pinkimitakotaiyaari tsika ikantakiro jawintaashiriyitaka.
8 Irojatzi ikanta iroñaaka Jesucristo, tsika ikantapainta, ari inkantaitatyaani irirori.
9 Iiro pishinitairi jamatawiyitimi yotaantzirori kaari tampatzikatatsini, kaari ikimapiintaitzi. Tima iriitaki Pawa tampatzikashiritakaayitairi, inishironkayitai. Ampinkawaitirorika jowayiitari tii otampatzikashiritakaantatzi. Tima tzimatsi mayiwitakawori jiroka, tiimaita owamiithashiritziri.

10 Okimiwaitakawo ontzimimoyitaimi owakiraari taapirimintotsi. Itzimi jowamaitakiri janta, iri kamawintakairi aakaiti. Tii okantaajaitzi jowayitaiyaari antawaitatsiri tasorintsithaantiki.*
11 Tima jayiro pairani Ompiratasorintsipirori iriraani piratsi inthomai tasorintsithaantiki onkantya impiyakoyiitantyaariri iyaaripironka, jaayitziro iwatha piratsi othapitapaa nampitsi ari intaayitiro.
12 Ari okimitakari iijatzi, jowamaayiitakiri Jesús othapiki nampitsi, ari ikimaatsitakowintantaka ikapathainkataki jowamiithashiriyitantairi.
13 Ontzimatyii ankimitakaantiro aakaiti ashitowatyiimi nampitsiki aatatyi tsika isaiki Jesús, manintaari jowayiitai ikimitaitakiri pairani irirori.
14 Tima jaka tsika asaikayitzi iroñaaka iiro okantaitatyaani. Irootaki añaampiyantawori tsika anampitaiyaawo paata.
15 Irootaki, anthaamintantyaari, ampairyiiro iwairo irirori. Iro poyaataawoni okithoki pankirintsi jashitakaayitakariri pairani.
16 Ari okimitari iijatzi, iiro powajyaantziro kamiithari, pimpawakaiya tzimimotzimiri. Irojatzi kimitakawori kamiithatzimotziriri pairani Pawa itaayiitzinириri.
17 Iiro pipiyathatari jiwayitziriri kimisantanaatsiri, iriitaki aamaashiritakowintzimiri. Iri kamantairini paata Pawa iita awijyimoyitakiriri jaamaakoshiriwintayitakimi. Kamiitharika onkantya inkinkithatiri, kimoshiri inkantaiya iriroriiti, iijatzi pinkimitaiyaari iirokaiti. Irooma owashiririka onkantakaiyaari inkinkithatiri, iijatzi onkimitzimotaimi iirokaiti paata, iiro iroopirotzimotaimi.
18 Pamanakotapiintaana onkantya jiñaantaityaanari tampatzikashiri ninatzi. Kimitaka iro nimatakiri.
19 Pamanakotapiintaana iijatzi niyaatashitantimiri thaankiini iirokaiti.

Iwiyaantawori withataantsi ipoña tasonkawintaantsi

20 Namanamanaatari Pawa, tima iriitaki kamiithari saikakaayitimini, iriitaki añaakagairiri pairani Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka. Iri Pawa kimitakaantaimini ñaapirori aamaakowintariri oijya. Owanaa ikapathainkataki jowakiraatakaantaawori kajyaakaawakaantsi kantaitaachari iroñaaka.
21 Namanakowintakimi jiwitsikashiritantimiri pimayitairo kamiithari ikowakaimiri. Pamañaari iijatzi iiroka pimatantyaawori okaatzi inimotziriri, tima ayotzi iriitajaantaki Jesucristo matakaironi. Ari inkantaitatyaani ipinkathaitairi irirori. Ari onkantyaari.
22 Iyikiiti, iiro pisamawo pinkimisantiro okaatzi nosankinatakimiri, tima tii ojyikipirotzi.
23 Nokowi piyoti iijatzi jomishitowayiitairi iyiki Timoteo. Aririka jariitapaiya jaka, iriitaki nontsipatanatyaari niyaatashitimi noñiimi.

---

* **13:10** Kantakotachari jaka antawaitatsiri tasorintsithaantiki, iriiyitaki Ompiratasorintsitaari. Itzimi ishinitaitaki jowapiintyaari tzimagaantatsiri piratsi, tzimagaantatsiri okithoki pankirintsi okaatzi jamayitziri atziriiti jashitakaiyaari Pawa. Irooma taapirimintotsi, ari intaapiintayiitiniri Pawa okaatzi jashitakaayiitariri, ari ikowakotapiintziri impiyakotainiri iyaaripironka. Iro kantacha ipaikakoyiitakiri pairani Cristo, irojatzi ikamantakari okanta ipiyakopirotantaawori irirori kaaripirori, iro poyaatapaakawori okaatzi itaapiintayiitakiro jashitakagaitariri Pawa janta taapirimintotsiki. Tima jiroka inchakota tsika ikamaki Cristo ipaikakoyiitakiri, iro kimitanaawori iroomi owakiraari taapirimintotsi. Tii onkantanai jirika Ompiratasorintsitaari joyaari kamaintsiri janta. Ari okantari iijatzi, ikaatzi pankinatawori jimonkaayitiromi ikantakaantaitani, ikaatzi pinkawaitzirori owanawontsi, jaminaminawitawo impiyakoyiitainiri iyaaripironka, iiro jiñairo jinintagaiyaawo okaatzi ikamawintantaki Cristo.

24 Piwithatinari ikaatzi jiwatzimiri janta, iijatzi pashini oitishiritaari. Ari
ikimitari Italia-jatziiti jiwithayitzimi.
25 ¡Onkamintha inishironkayiitaimi maawoni iirokaiti janta! Ari
onkantyaari.

JOSANKINARI SANTIAGO

Withataantsi

1 Naaka Santiago osankinatzirori jiroka, jompiratani jowana Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Niwithatari ikaatzi jashiyitaari Pawa pookayitaintsiri pashiniki nampitsi.*

Pawaki opoña yotanitaantsi

2 Iyikiiti, kimoshiri pinkantya aririka piñaayitiro awijyimoyitimini.
3 Ontzimatyii piyoyiti jiñaantaitatziimi tyaaryoorika pikimisantzi. Irootaki piñaantyaawori pintyaaryooshiriyitanai.
4 Piyaatakairo pamawiyitanairo jiroka, aritaki piñaayitakiro pantapashiriyiti irojatzi pothotyaantatyaawori.
5 Tiirika piyotziro pamawiwaitaniti, pinkowakotiri Pawa, iriitaki yotakaimironi tsika pinkantya. Tima tii ishintsithatziri ikaatzi kamiyitziriri. Aña ari jiyotakaapiroyitakiri, tii jiyotzi irirori inthañaawainitya.
6 Aririka pinkamitiri Pawa, iiro pikantashiriwaitashita: "¿Ari inkimaajaitakina Pawa okaatzi nokamitziriri?" Tima ikaatzi kisoshiriwaitatsiri ikimitawo okantaranki inkaari kaari mairyaatatsini aririka ontasonkaatiro tampiya.
7 Paamaakowintya pikimitarikari kisoshiriri, tima tii jiñaayitziro irirori ikamiwitariri Awinkathariti.
8 Tima tzimatsi ikinkishiriwitari jantirimi okanta oñaatamani tzimatsi pashini inkowiri jantiri, tii apaani onkantya ikinkishiriwitari.
9 Ontzimatyii inkimoshiriyitai ashironkainkariiti kimisantanaatsiri, tima ari impinkatharitakaayitairi Pawa paata.
10 Ari inkimityaari iijatzi ajyaagantzinkariiti, ontzimatyii inkimoshiriyiti onthonkaiya okaatzi tzimimowitariri. Tima inkimitakotyaawo inchatiyaki oparyaatiyatzi.
11 Aririka jooryi shintsiini ooryaatsiri okamatiyatzi inchatiyaki, iiro jiñaitairo owaniinkatiyatani. Ari inkimitaiyaari iijatzi ajyaagantzinkariiti iiro jiñaakoitairi jowaniinkatantawo jajyaagawo.

Thaamintashiri ankantya jiñaantashiriyiitairika

12 Aririka añaawityaawo onkaati awijyimoyitaini, iikirorika aatakaanakityiiro antyaaryooshiritanaki, ankimoshiriti, tima tzimatsi jantzimotairi Pawa aririka amawitakiro, ikantakiranki: "maawoni itakotaanari naaka, ari onkantaitatyaani nañaakaayitairi paata inkimitakaantairo namathaitaatyiirimi".
13 Aririka ompokimotai ankowashiritiro kaaripirori, kaari Pawa kantakaiyaawoni. Tima Pawa, tii jinintziro irirori. ¿Kantatsima ishinitairo aaka? Tima iiro.
14 Aña aakataki nintapiintashitawori kaaripirori, irootaki akinkishiritantapiintawori.
15 Tima opokimotai akowashiritzi antiro, aakowintanakawo akinkishiritakotziro, irojatzi añaantatyaawori antiro kaaripirori. Irootaki ankimaatsiwaitantaiyaarimi paata ankamai.
16 Iyikiiti nitakotaní, paamaiya otzimikari pikinakaashitani.

* **1:1** Ikantaitziri jaka, "jashiyitaari Pawa", iriiyitaki kimiyitariri 12 pashiniyitatsiri ichariniyitari Israel-ni.

17 Tima okaatzi jantzimoyitairi Pawa kamiitha okanta, irootaki jantapiintatyiiri. Tima tii ipashinitanitzi irirori, tii ikimitari jiwitsikani shipakiryaanitatsiri, añiiri ishitowamanai impoña añiiri intyaanai tsiniriitiini.

18 Tima ikowaki irirori jiyotakaayitairo tyaaryoopirotatsiri jiñaani, irootaki atantawatyaawoni aaka ankimisantiri, ari inkimitsitaiyaari pashini jiwitsikani inkaati kimisantairini paata.

Tsika inkantanaiya kimisantanairini Pawa

19 Irootaki nokantantari iyikiiti: Owakimpita pinkantayitya, iiro pakashiwaita aririka inkinkithawaitaiti, iiro ayimawaitashitzimi pimashirinka.

20 Aririka ayimawaitai amashirinka, iiro antziro ikowakaayitairi Pawa.

21 Okowapirotatya owajyaantairo okaatzi owaaripiroshiritakairi, tsinampashiri ankantya ankimisantanairo ñaantsi, irootaki matanaironi owawisaakoshiriyitai.

22 Iro kantacha ontzimatyii antayitairo okaatzi akimayitakiri, tiirika akimisantziro, apaniroini amatawiwaitaka.

23 Itzimirika kimawitawori iro kantzimaitacha tii inkimisantiro okaatzi ikimawitakari, jojyakotashitakari aminapootachari ñaawontsiki.

24 Apa jiñaapootapainta, iro osamaniityaanaki ipiyakotanairo tsika okanta jiñaawitakawo ipoo.

25 Tzimatsi pashini aminapootachari, kaari piyakotzirori ipoo tsika okanta jiñaakiro. Ari ankimitanaiyaari aaka, kinkithashiri owanairo ñaantsi, iiro apiyakotairo. Tima irootaki matzirori ookakaakowintantzi. Kimoshiri ankantawintanaiyaawo onkaati antayitairi.

26 Tzimatsi ñaawitawori jimatakiro ikimisantanai. Iro kantzimaitacha tii jimairiwaantitzi, jaminaashiwaitaka ikimisantzi, apaniroini jamatawiwaita.

27 Jiroka iroopirori inimotziriri Ashitairi Pawa aririka ankimisantanai: Atakotaiyaari miritziiti, ari ankimitsitaiyaawo kamatsiri oimi. Ontzimatyii ankitishiriyitai, iiro akimitakotari ikantayita saikashiwaitachari jaka kipatsiki.

2

Ikinkithatakoitziro manintaantsi

1 Iyikiiti tima pikimisantairi Awinkathariti Jesucristo ipinkathapiroitziri, iiro pimanintawakaa.

2 Thami ojyakaantawakiro: Aririka piñi papatotapiinta owaniinkatachari ikithaata, poriryaa ikanta jowayitziri jakoki, impoña piñi intyaapaaki pashini owapatankapooki ikantaka.

3 Iri paaki kamiitha owaniinkatainchari posatikakiri niyankiniki papatotaiyani, iriima owapatankapookitachari, pinkantakiri: “Ari pinkatziyawaki iiroka, tikaatsi pisaiki, pikowirika pisaiki isaawiki”.

4 Aririka pikantakari pimatakiro pimanintashiritantzi, tima apaani paaki kamiitha, pimanintakiri pashini.

5 Pinkimi nonkanti iyikiiti. Jiyoshiitairi Pawa ashironkainkariiti, ikimisantakaapiroyitairi. Tima ikantsitaka kitziroini Pawa: “Ari nompinkathariwintairi maawoni itakotinani naaka”.

6 Iro kantzimaitacha iirokaiti, pimanintashiriwaitakiri ashironkainkari. Pimaijantakiro ikisaniintapiintzimi ajyaagantachari ikowi jowasankitaakaantimi.

7 Iri tyaaryootapiintatsi ithainkashiritziro iwairo pikimisantairi.

8 Pantakiro kamiithari imapirorika pikimisantanairo iroopirori Ikantakaantaitziri, tima josankinaitaki pairani, kantatsiri:
Pitakotyaari pijyininka, pinkimitakaantiri pitakotawo piwatha iiroka.

9 Irooma, iintatsirika pimanintawakaa, tzimaki pikinakaashitani, ari
jowasankitaawintaimiro iroopirori ikantakaantaitakiri pairani.
10 Intzimirika kantatsini: “Nokimisantziro maawoni ikantakaantaitziri”.
Iro kantzimaitacha tzimatsirika yotapainchani apaani kaari inkimisantaki,
tzimaki ikinakaashitani.
11 Tima ikantaitzi pairani:
Iiro pimayimpiritzi.
Iiro pitsitokantzi.
Tii imayimpiriwiita, iro kantzimaitacha iinirorika itsitokantaitzi, tzimatsi
ikinakaashiitakari.
12 Aña iro kamiithatatsiri antayitairo iroopirori ikantakaantaitziri, antayi-
tairo añaawaiyitziri iijatzi okaatzi antayitziri. Ari onkantya iiro jowasanki-
taantai paata, jowawisaakoyitai
13 Tima iirorika atakoyitanta, ari jowasankitaapiroitai. Irootaki kowapiro-
tacha atakoyitantya iiro jowasankitaitantai.

Iirorika antziro kamiithayitatsiri, aminaashiwaita awintaawitanaari Pawa

14 Iyikiiti, tiirika antanairo kamiithayitatsiri, aminaashiwaita akantzi:
“Nawintaari Pawa”. Jiroka awintaashiwaitaantsi, tii iro owawisaakoshiri-
tantatsini.
15 Piyotzirika iiroka okowityiimowaitakari apaani iyiki iithaari, tajyaani-
inta ikantaka,
16 ompoña pinkantiri: “Pimatiro pawijyi iyikí, kithaapirowaita pinkan-
tanatya, kamiitha powapirowaitapaiya iijatzi”. Tiirika pipawakiri kowityi-
imotariri, ¿Pitakotakarima? Aña tii.
17 Ari okimitsitari iijatzi awintaawitari Pawa. Tiirika antayitziro kami-
ithari, aminaashiwaitaka.
18 Ari okimita itzimirika kantatsini: “Nawintaari Pawa”. Pashini, ikantzi:
“Nantziro kamiithatatsiri”. Iirorika pantanairo iiroka kamiithari, ¿kantat-
sima poñaagantiro pawintaani? Naakarika, ari noñaagakimiro nawintaani,
nantanairo kamiithayitatsiri.
19 Pikantawitapiinta iiroka: “Niyotziri Pawa apaniroini ikanta”.
Imapirowitatya. Iro kantzimaitacha jimatsitawo piyariiti jiyotziro jiroka,
ithaawantawitari Pawa.
20 Kaari jimasontzitaitzi, ontzimatyii ayotai aaka: tiirika antayitairo kami-
ithayitatsiri, aminaashiwaita awintaawitari Pawa.
21 Ankinkishiritakotawakiri pairani Abraham-ni. Ishinitakiri itomi Isaac
intainirimi Pawa. Irootaki ikantantakariri Pawa:
Owanaa naapatziyakimi Abraham.
22 Ari añiiro, tii apaani ikantaki: “Nawintaari Pawa”. Tima jantakiniri
okaatzi ikantziriri. Ari okanta joñaagantantawori imapiro jawintaapirotari
Pawa.
23 Ari imonkaatari josankinaitakiri pairani, okantzi:
Jawintaakari Pawa jirika Abraham, irootaki ikimitakaantaariri itam-
patzikashiritani.
Irootaki ikantantaitakariri iijatzi pairani Abraham-ni:
Jaapatziyani jinatzi Pawa jirika.
24 Ñaakiro. Tii apaniroini otampatzikashiritakaantzi akantzi: “Nawin-
taanaari Pawa”. Ontzimatyii ankimisantanairi iijatzi.
25 Ari okimitakari iijatzi pairani tsinani iitachari Rahab, mayimpirow-
itachari. Okimisantakiri iroori Pawa, imanakiri opankoki owayiri, ipoña
otyaantairi inkinantanaiyaawo pashini aatsi iiro itsitokantaitari. Tima
irootaki jaapatziyantakawori Pawa okimisantanairi.

26 Iirorika otzimanai ashiri, piyakotakai. Ari okimitsitari iijatzi, iirorika antayitziro kamiithayitatsiri, aminaashiwaita awintaawitari Pawa.

3

Mairiwaantitaantsi

1 Iyikiiti, iiro akowashiwaita ayotaantayiti, ontzimatyii antayitiro okaatzi akinkithatakotziri. Paata, ari inkantapai Pawa: "¿Pantakiroma iiroka okaatzi piyotaantziri?"

2 maawoni otzimayitzi akinakaashiyitari. Irooma tzimatsirika mairiwaantitatsiri kaari kantzimoniintakaiyaarini ijyininka, iriitaki kamiithashiritatsiri, ari onkantaki jaamaakowintaiya iiro jantantanaawo kaaripirori.

3 Joojoponthoitziri mora, ari itzimpatakoitziri, irootaki ikinantayitari tsika inintakaitziri. Oryaani inawitaka itzimpatakoitantariri, iro kantacha imatziri okimakairi, okantawitaka antari jinatzi mora.

4 Pinkinkishiritakotiro antawo pitotsi. Aririka ontampiyatakoti niyanki inkaariki, ayiro tampiya tsikarika onintakaawo. Iro kantacha tzimatsi oyomawaaniki, okitsirinkiro okinakairo tsikarika inintziro komatzirori.

5 Ari okimitakari iijatzi paantintsi, tii antawowita, iro añaawaitantapiintari. Okimitakawo paampari, oryaani inawita owakiraa omorikanaki, iro kantacha aritaki onkantaki impaampatakairo antawoiti antami.

6 Ari okantari iijatzi paantintsi okimitakari paampari, aririka añaawaitaki kapichiini, antawoiti owaaripiroshiriwaitaka, kantatsi iijatzi añiiro ari okantaitatyaani owaaripiroshiritanti. Tima sarinkawiniri yotairori añaawaitantawori owaaripiroshiritantatsiri.

7 Pinkimi. Kantatsi impiraityaari piratsiyitatsiri, tsimiriyitatsiri, maankipaini, jiñaawiripaini, maawoni. Amiyitacha jirikapaini impirataityaaririka.

8 Iro kantzimaitacha tikaatsi atziri kantironi jimairiwaantiti, inkimitakaantya ipiraitari piratsi. Okimitakawo ipaanti piyantatsiri, owamaantaniro inatzi.

9 Iro apaanti akantantapiintariri Pawa: "Ashitanarí, kamiitha pinatzi". Irojatzi apaanti akantzimatantariri ajyininka, ikaatzi kimishiriyitariri Pawa.

10 Apaani inawita apaanti, ari añaawaitantawo kamiithari, iijatzi kaaripirori. Iyikiiti, tii okantzi antsipataayitiro añaaniyitari.

11 Pinkimi nojyakaawintawakiro. Tsikarika ishitowaatzi jiñaa, kitijyaaniki okanta, iiro añiiro onkipijyaati.

12 Iyikiiti, ¿Kantatsima pankirintsi uva onkithokitantyaawo higo? Ari okimitsitari jiñaa iroori, aririka onkatyomiraati, iiro añiiro onkitijyaanikiti.

Inkitiki opoñaawo yotanitaantsi

13 Ayotanitzirika, akinkishiritanaarika, atakotantya, tsinampashiri akantya okantakaakai ayotanitai.

14 Irooma añiirorika asamaniintantzi, tii okantzi asagaawintawaitya. Anthiiyawaitya ankanti: "Yotaniri ninatzi".

15 Aririka amayitakiro jiroka, tii iri Pawa yotakaironi. Iri kinkishiritakaantzirori kamaari.

16 Ari okanta aririka asamaniintantzi, iiro amatziro aapatziyawakaiya, kaaripiroshiriri ankantapiintaiya.

17 Iro kantacha iriirika Pawa kowakaironi ayotanitai, ari onkantaki ankamiithashiritanai, iiro akisashiriwaitanaa, atakotantani ananaatyi,

iiro apiyathatanaa, nishironka ankantanti, owamiithatiro antawaiyitziri, tyaaryoo ankantanaiya, iiro athiiyinkaritanai iijatzi.

18 Aririka ankantapiintanaiya aapatziyashiritawakaanaiya, ari añiiro paata jowamiithashiripiroyiitai. Okimitatyaawo ipankiwaitaitzi, ari añiiro paata oyiipatairo okithoki.

4

Aapatziyawori isaawisato

1 ¿Oitama opoñaantari owayiritaantsi? ¿Oitama ikisaniintawakaantari atziriiti? ¿Kaarima kantakaantzirori ikowashiyitawo ikowityaaniintziri?

2 Ikowapiroshiritakiro tsikarika oiyita, tiimaita otzimimoyitziri. Inintakotantashita, tii otzimimotziri. Jowamaantawitaka, jowayiritantawitaka, tii jiñiimaitawo ontzimimotiri ikowawitari, tiira ikamitziri Pawa.

3 Jimawitakawo ikamitziri Pawa ikowayitziri, tii ipimaitari. Ikamikowintashitaka jantayitantyaawori kamiithatzimotziriri irirori.

4 Ikimitashitakawo kaari kinatariri oimi, oñaaki pashini, iro okisaniintantanakariri oimi. Ari ikimitari maawoni kowayitzirori jaapatziyaawo isaawisato, ikisaniintatziiri Pawa.

5 ¿Aminaashitama josankinaitakiri pairani, kantatsiri: "Jotyaantakiri Pawa Tasorintsinkantsi nishironkayitaini, iriitaki aamaakowintaini iiro antantayitawo kaaripirori?"

6 Jitakotai Pawa, iro okantantari osankinarintsi:

Antawoiti jowasankitairi Pawa ñaapirowaitaniri, iriima tsinampashiriri owanaa jitakotaiyaari irirori.

7 Irootaki nokantantari naaka: Patsipiwintaiyaawo ikowakaimiri Pawa. Pimpiyatyaari kamaari, aritaki piñaakiro jowajyaantimi.

8 Kinkithashiri powanairi iiroka Pawa, kiso jowanaimi irirori. Kaaripiroshirika pinawita, powajyaantairo. Tiirika pityaaryoowintairi, pinkitishiriwintairi.

9 Pinkinkishiritakotiro pantawitakari, pikimoshiriwintashitakawo kaaripirori. Ontzimatyii powashiritakotaiya okaatzi pikimoshiriwintashitakawo pantawitakari pairani.

10 Tsinampashiri pinkantawintaiyaari Awinkathariti, tima iriitaki pinkathatakaantaimini paata.

Kantakotawakaantsi

11 Iyikiiti, tii opantawo akantakotawakaiya. Aririka pinkantakotiri pashini, pithainkatziiro Ikantakaantaitani.

12 Apaniroini ikanta osankinatakaantakirori pairani Ikantakaantaitziri, iriitaki matzirori jowawisaakoshiritantzi, iri matzirori iijatzi jowasankitaantzi sarinkawiniki. Tikaatsi aitya aaka onkantantyaari ankantakotiri pashini.

Tii ikantakaapirowintaitawo antiri paata

13 Tzimayitatsi kantashiwaitachari: "Oñaatamanai niyaati nampitsiki, apaani osarintsi nosaikawaiti janta, nompimantayiti oitarika, nayi ojyiki nokowayitziri".

14 Iro kantacha tii jiyotzimaita oitya awijyimotirini oñaatamanai. Okimiwaitawo añaantari minkoryiinka. Tii ojyinkaanita, kapichi onkantapaintya, ompoña ompiyanaiya, iiro añaawairo.

15 Jiroka inkantayitimi: "Iriirika Pawa pinawoni nañaaminto, ari nantakiro ikowakaanari irirori".

16 Iro kantacha jawintaashiwaitakawo jiñaapirowaitaka apaniroini. Aminaantsi inatzi, tii opantawo.
17 Ayowitaworika owamiithashiritantatsiri, tiimaita antziro, tzimaki akinakaashitani, kaaripiroshiritakai.

5

Ikinkithatakoitziri ajyaagantzinkari owashironkaantatsiri

1 Pinkimi ajyaagantzinkarí. Piraakoniintaiya iiroka, irootaintsi piñiiro pashironkaawaitaiya.
2 Ari ompathaayitai maawoni pajyaagawo. Ompiirimawoyitai pikithaayitari.
3 Inthontya impowayitai piiriikiti, poriryaayitatsiri, maawoni. Ari jiyotaitimiri pipiyotashitakari, tima iriitaki taakaimini paata. ¿Irootakima pojyiñaantakariri?
4 Jiyotakimi Pawa tii pitakotanta, irootaki jowasankitaantaimini. Tii pipinatziri patziriti, pipiyotashitakawo pajyaagawo. Ikijyimatakimi patziriti, ikimaki Pawa, tima ipinkathariwintziri maawoni irirori.
5 Apaniroini pinintaawaitaka, tii pikinkishiritakotziri pashini, apa pikimoshiriwintakiro pajyaagawo. Pikimitakari piratsi jowathantaitziri, aririka intyiitaki kamiitha, inkantaki ashitariri: “Thami oyaari nopira, kamiitha ityiitaki”. Ari inkimitaiyaari Pawa irirori, inkantai: “Ojyiki jajyaagawo jirika, monkaapaititapaaka nowasankitaantyaariri”.
6 Powashironkaayitaki ojyiki kamiithashiriri, irojatzi ikamantayitakari, tii piñaawitawo impiyakowintya.

Amawiwaini pinkantya, pamanayitaiya

7 Iyikiiti, amawiwaini pinkantya poyaawintaiyaari impokai Awinkathariti. Pinkimityaari pankiwairintzi, amawiwaini ikanta joyaawintawo inkani omparyaakoti iwankiri jiñaantyaawori onkithokiti.
8 Ari pinkimityaari iiroka, amawiwaini pinkantya poyaawintya, oisokiro powanakiri, tima iiro osamani onkantya impiyantaiyaari Awinkathariti.
9 Irootaki, iyikiiti, tii okamiithatanta pinkantakotiri pashini. Tima pokimatai kantayitapaimini iiroka: “Pantakiro kaaripirori”.
10 Pinkinkishiritakotiri kamantantaniri pairani. Pawa otyaantakiri ikinkithatakoyitairi. Iro kantacha owanaa jashironkaawaitaka irirori amawiwaini ikanta joyaawintari Awinkathariti. Ari pinkimitaiyaari iijatzi iiroka.
11 Owanaa inkimoshiritai atsipitawori ikimaatsiwaita. Inkimitakotaiyaari Job-ni, amawiwaini ikantaka joyaawintari Awinkathariti, ikimaatsikowintakari. ¿Tiima inishironkatairi Pawa? Ayotzi ari ikantaitatyaani inishironkatantzi Pawa.
12 Iro kantzimaitacha iyikiiti, ontzimirika pinkinkithatakoyitiri, iiro pipairyaashiwaitawo inkiti iijatzi kipatsi. Imapirorika pantiro pikantziri, pinkanti: “¡Ari!” Irooma iirorika pantziro, pinkanti: “¡Iiro!” Ñaa jowasankitaitzimikari.
13 Piñiirorika onkantzimoshiriwaitimi, pamañaari Pawa. Irooma pikimoshiriwaitzirika, pimpampithaawintiri Pawa.
14 Pimantsiyawaitzirika, pinkamantiri antaripiroriiti kimisantzinkari, jamanakotimi, impoña intziritantimiri yiinkantsi impairyaakiri Awinkathariti.
15 Tima aririka jamanakotantya kimisantatsiri tyaaryoopiroini, aritaki joshinchagairi Pawa mantsiyawitachari. Iroorika omantsiyaakiriri ikaaripiroshiriwaitzi, aritaki impiyakotainiri iijatzi.

16 Pikantzimoshiritakaaririka pijyininka, pinkantairi: “Pimpiyakotaina”. Pamanaiyaari Pawa iijatzi, pinkantiri: “Ashitanarí, poshinchaayitairi mantsiyayitatsiri”. Tima aririka jamanakotantya kamiithashiriri, jantaitziniri ikowayitziri.
17 Atziri jinatzi pairani Elías, ari ikimitai akantayita aaka awathaki. Iro kantzimaitacha ikimisantakiri kamiithaini Pawa. Ikowakotakiri Pawa iiro oparyaantaa inkani. Mataka, tima awisaniintanaki mawa osarintsi tii oparyagai.
18 Ipoña japiitairo ikowakotairi, irojatzi oparyaantaari inkani. Jyookayitanai pankirintsi.
19 Iyikiiti, aririka pikimisantakagairi ikaatzi owajyaantawitakawori ikimisantziri Pawa,
20 powawisaakotairi ikaaripiroshiriwitaka. Jawitaka sarinkawiniki aririka ikamaimi. Imapiro ikaaripiroshiriwaiwitaka, iro kantzimaitacha ikimisantai iijatzi, impiyakotainiri Pawa maawoni, iiro ikinkishiritakotaawo.

JITAKARI JOSANKINARI PEDRO

Withataantsi

1 Naaka Pedro osankinatzimirori jiroka. Iirokaiti nosankinatzi pikaatzi tii ijyininkayiitzimi tsika pisaikayitzi, tima tzimpooka pikantayitaka pinampitawo Ponto-ki, Galacia-ki, Capadocia-ki, Asia-ki opoña Bitinia-ki.*

2 Jiyotsitaka Pawa pairani ari jiyoshiiyitaimi onkantya jowamiithashiritantaimini. Ari pinkimisantairi Jesucristo itzimi kapathainkawintakimiri ikamawintakimi. ¡Onkamintha inishironkayitaimi, isaikakaayitaimi kamiitha!

Añaashiritaantsi oyaakoniintziri

3 Anthaamintaiyaari Pawa, iri Iwaapati Awinkathariti Jesucristo, tima inishironkapiroyitai okimiwaitaawo owakiraami antzimayitaimi. Añaashiritakaayitai oyaakoniintziri, tima añagai Jesucristo ikamawitaka.

4 Iro akowajaantairi ikajyaakaayiitakairi, ari onkantaitatyaani añiiro, iiro othonkaa. Irojatzi ikajyaakaayiitakimiri iirokaiti inkitiki.

5 Iro ishintsinka Pawa ikimpoyaawintantaimiri iirokaiti. Iriitaki kantakaiyaawoni pinkimisantantaiyaariri onkantya jowawisaakoshiritantaimini paata.

6 Irootaki pikimoshiritantakari, okantawitaka piñaayitakiro pikimaatsiwitapainta, jiñaantashiriyiitakimi.

7 Jojyakaawintakimi ikantayiitziri oro, itaayiitziri jiñaantaityaariri iriipiroririka oro. Okantawitaka jirika oro iiro ikantaitatyaani añiiri, ari japirotaiya. Iro kantacha, aririka impiyapaaki Jesucristo, ari jiñaitimiri tyaaryoorika pikimisantairi. Ari inkimoshiriwintaitiri Cristo, pinkatha jowayiitairi, ojyiki inkinkithatakoyiitairo jowaniinkawo.

8 Pitakopiro powanairi Cristo okantawitaka tii piñiiri. Pikimisantairi, kimoshiri pikantawintakari, okantawita tii piñaajaantziri iroñaaka.

9 Tima pikimisantayitairi, ari piñaayitairo jowawisaakoshiriyiitaimi.

10 Ikinkithatakoyitakimi pairani Kamantantaniriiti aritaki inishironkayiitaimi, ari piñiiro jowawisaakoshiriyiitaimi. Jamatsinkawintakawo, owanaa josampikowintakiro,

11 ikowajaantaki jiyotiri owawisaakotantatsiri, tsikapaiti inkoñaati. Tima iriitaki Itasorinka Cristo thawitakaayitakiriri, ojyiki inkimaatsitakaawiityaari Cristo impoña jiñiiro jowaniinkawo.

12 Tzimatsi yotakaakiriri Kamantantaniriiti, tii iri ñaajaantironi, aña iirokaiti. Tima pikimayitairo iroñaaka Kamiithari Ñaantsi. Jotyaantaitakiri Tasorintsinkantsi ipoñaakawo inkitiki ikinkithatakaantakimirori. Irojatzi ikowawitaiyakarini maninkariiti inkimathatairomi.

Tasorintsishiri ankantawintaiyaari Pawa

13 Aamawinta pinkantawintyaawo pikinkishiritani, pinkimityaari itzimi owajyimpatawori iithaari. Kamiitha pinkinkishiryiiya. Oyaawinta pinkantya inishironkataimiita Jesucristo aririka impiyapaaki.

14 Pinkimityaari shirithari iintsi. Iiro pantashiwaitawo pikowashiyitari, okantakaantzimi pimasontzinka.

---

* **1:1** Kantakotachari “pikaatzi tii ijyininkayiitzimi tsika pisaikayitzi” tzimatsi kantayitatsiri iri ikantakoyiitziri kimisantzinkariiti saikimoyitairini kaari jashitaari Pawa.

15 Aña iri pinkimitakotyaari Tasorintsi itzimi kaimashiritakimiri. Iriitaki
kitishiritakaimini maawoni pantainiri.
16 Tima osankinataka kantatsiri:
Pinkitishiriti, tima naaka Kitishiriri.
17 Tima pikantapiintziri "Paapá" jirika kaari maakitantatsiri aminakoyi-
taironi paata okaatzi jantayitakiri atziriiti, ontzimatyii pinkimisantapiin-
tairi iiniro pisaiki jaka kipatsiki.
18 Tima piyotzi kaari kiriiki, kaari oro ipinakoyiitantakimiri, pawisakoshir-
itantaari pisaikawaiwitaka jakapiroitiini pikimitakotari pichariniiti. Tima
tii opantapirotari oro iijatzi kiriiki, ari inthonkaiya.
19 Aña iro iriraani Cristo ipinakowintantakairi, ikimitakotakari oijya kaari
tzimatsiri iyaaripironka, tikaatsi ikantawaita iwathaki.
20 Tikiraamintha jiwitsikaajaitziro Pawa kipatsi jiyotsitaka oita jantiri
Cristo. Iro kantacha owakiraa piñiiro iroñaaka, ipokaki, jowawisaakoshiri-
taimi.
21 Okaatzi jantakiri Cristo, iro opoñaantari pawintaashiritaari Pawa. Tima
iri Pawa añaakagairiri, jiñaitantawori jowaniinkawo. Oyaakoniinta powairi
iroñaaka Pawa pawintaashiritaari.
22 Tima shiritha pikantawintaawo tyaaryoori, kitishiri pikantayitaa,
pitakotapiintayitaari maawoni pikantayitziri "iyikiiti".
23 Tima okimiwaitakawo papiitaatyiiromi pintzimayitaimi iroñaaka. Iro
kantacha itzimi piwaapatitaari, kaari atziri kaamaniri, aña kañaaniri ji-
natzi irirori. Okanta apiitantaari itzimakaayitaimi, iro jiñaani, otzimi
kañaanitatsiri iijatzi.
24 Tima:
Awatha okimiwaitawo inchato.
Tzimawitacha owaniinkawo, okimiwaitawo inchato otzimi otiyaki.
Iro kantacha okamashitzi inchato.
Opoña oparyaatiyatzi.
25 Iro kantacha jiñaani Awinkathariti okantaitatyaani.
Irootajaantaki jiroka ñaantsi otzimi ikamantayiitakimiri iiroka.

2

1 Irootaki powajyaantantyaawori pikaaripirotzi, iiro pithiiya, iiro pa-
matawitantzi, iiro pisamaniintantzi, iiro pikijyimatantzi.
2 Pinkimityaari iintsi owakiraa tzimatsiri ikowi inthoti. Ari pinkantay-
itanaiyaari iirokaiti, pinkowairo tasorintsitatsiri ñaantsi antapashiritakai-
mini, onkantya pawisakoshiritantaiyaari paata,
3 tima piñaakiro jitakoyitaimi Awinkathariti.

Mapitatsiri kañaaniri

4 Pinkimisantiri iirokaiti itzimi kimitakawori mapi, iro kantacha kañaaniri
jinatzi irirori. Ojyiki atziriiti manintakirori mapi, iro kantacha Pawa ikimi-
takaantawo ikowapiroitziri mapi, ojyiki owinawo.
5 Ari pikantsitaari iijatzi iirokaiti pikimitaawo mapi, tsika otzimi
jaayiitakiri jiwitsikayiitantyaawori pankotsi, okantawitaka tii
pikimitajaantawo mapi, tima añagaimi iiroka. Pinkimiyitaiyaari iijatzi
Ompiratasorintsitaari itzimi saikantaiyaawoni jiroka pankotsi, pinkimi-
takaantiro pintaashiritaatyiirimi patsipitakaani kamiithatzimotirini Pawa,
okantakaantziro okaatzi jantayitairi Jesucristo.
6 Tima iro okantziri Osankinarintsipirori:
Nowatziiro mapi ikowapiroitziri janta otzishiki Sion. Irootaki otzitironi
pankotsinampi. Ojyiki owinawo jiroka.

Inkaati awintaashiritaiyaarini kimitakawori mapi, iiro jaminaashiwaita paata.
7 Iirokaiti pikaataiyini pikimisantai, pinintaayitaawo mapi tzimatsiri ojyiki owinawo. Iriima kaari kimisantatsini, tii jiñiiro iriroriiti, iri okantakotakiri osankinarintsipirori:
Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantacha jowayiitairo pankotsinampiki ikimitakaitaawo iroorikami tzinkamitsi.
8 Ikantaitaki iijatzi:
Owaryaantzi mapi, aririka jantziwaityaawo.
Tima okimiwaitawo imparyaantatyiiyaawomi mapi ikaatzi piyathayitakawori ñaantsi. Iriiyitaki jiyoshiiyitakiri Pawa jowasankitaayitairi.

Ijyininkayitaari Pawa

9 Irooma iirokaiti, jiroka pikantayitaari:
Ijyininkamirinkataimi jiyoshiiyitaimi,
Jompiratasorintsitaimi Pinkathari,
Itasorintsishiritakaimi jinashitaimiri pashini-jatzi,
Jashiyitaimi Pawa.
Ari pikantayitaari onkantantyaari pinkinkithatakotairo kamiithaini tsika okanta ikaimashiriyitaimiri pisaikawitaka otsinirikitzi, kimiwaitaa iroñaaka pisaikaatyiimi tsika ikitiijyiinkatakairo irirori.
10 Pairani iirokaiti tii pijyininkatawakaawita, irooma iroñaaka pimatairo tima ijyininkataimi Pawa. Pairani iirokaiti tii pitsipawitari jitakotani Pawa, irooma iroñaaka piñairo jitakoyitaimi.

Jompiratani Pawa anayitai

11 Nitakotaniití, pikimitakaantziro iirokaiti iiromi pijyininkatanaari isaawisatzi. Irootaki noshintsithatantzimiri powajyaantairo pikowashiwitawo isaawisato. Tima iro kimitakawori jirokapaini iroomi maamanishiriyitimini.
12 Onkaati pantayitiri, kamiitha inimoyitairi atziriiti. Aamaa tzimatsi kijyimawaiyitakimiri iroñaaka, iro kantacha aririka jiñaapiintanakiro pantanairo kamiithari, ari inkinkishiritanaiya, inthaamintanaiyaari Pawa.
13 Ikowi Pinkathari iiro pipiyathayitari atziriiti ikaatzi pinkathariwintzimiri pinampiki. Pimatsityaari itzinkamitajaantari pinkathariwintantatsiri pinampiitiki.
14 Iiro pipiyathayitari iijatzi jotyaantani owasankitaayitirini kaaripirori, tima iri inthaamintyaari atziriiti saikatsiri kamiitha.
15 Irootaki ikowakaimiri Pawa. Aririka pantanairo jiroka tampatzikatatsiri, ari jomairintakiri masontzishiriri inkowimi inkantakotimi.
16 Saikashiwaiyitaimi iroñaaka iirokaiti. Iro kantacha, iiro pantanairo kaaripirori, aña pinkimitakotyaari jompiratani Pawa.
17 Pimpinkathatiri maawoni. Pitakotyaari iyikiiti. Pinkatha powiri Pawa. Pipinkathatairi pinkathariwintzimiri pinampiki.
18 Iirokaiti ompirataarí, shiritha pinkantya jompirataitzimi. Tii apa pimpinkathatiri aapatziyimiri, pimatsityaari iijatzi itzimi owatsimaawaitzimiri.
19 Itzimirika antakirori ikowiri Pawa, ipoña jamawitakiro imanintawiitakari, iri inthaamintawintya atziriiti jiñaakiri jimatakiro kamiithari.
20 Tzimatsirika amawitakirori jowasankitaawintaitziri jantziro kaaripirori, tikaatsi thaamintawintyaarini. Irooma iirokaiti, aririka pamawitakiro jowasankitaawintaitimiro tampatzikari, irootaki inimotziriri Pawa.

21 Iro ikaimashiriyiitantakimiri, tima iri Cristo kimaatsikowintakimiri
iiroka. Ari okanta joñaagantapaintzimirori onkaati pantairi iiroka.
22 Tikaatsi kaaripirori jantapainti irirori,
Tii ithiiyapaantitapainta.
23 Ikawiyawaitaitakiriranki irirori, tii ipiyatanta. Ikanta jowasankitaawait-
aitakiri tii jasaryiimatanta impiyatantya, aña iri jawintaapirotaika itzimi
yotzirori tampatzikari.
24 Ari okanta ipaikakoitantakariri, okantakaantakiro ayaaripironka. Iro
añaantaiyaaworimi owajyaantayitairo kaaripirori, kamiithashiri anayitai,
ankimitakaantanairomi ankamayitaatyiimi ompoña añaayitaimi iijatzi.
Tima:
Jowatsinawaitaitakiri pairani, ikimaatsitakaitakari, iro pawisakoshiriyitan-
taari iirokaiti iroñaaka.
25 Pairani iirokaiti pikimitakari oijya tzipinari. Iro kantacha iroñaaka kimi-
waitaka pimpiyaatyiimi isaiki aamaakowintariri oijya, iriitaki aamaakow-
intashiriyitaimini.

3

Jantayitairi tsipayitachari

1 Jiroka pinkantayityaari iirokaiti aayitatsiri oimi: Shiritha pinkantaw-
intyaari piimiiti, onkantawitya iiro ikimisantawitawo iñaani Pawa. Aa-
maashitya ari onkantaki pinkimisantakagairi aririka jiñaakimi tsika pikan-
tanaa,
2 kitishiri pinkantanaiya, pinkatha pinkantanti.
3 Iiro aminaashiwaita jiñaitzimi owaniinka pikanta, pimpitayitziro piishi,
piporiryaapirowaitzi, owaniinka pikithaayita.
4 Aña iro kamiithatatsi pimatanairo kaari koñaanitatsiri, pinkami-
ithashiriyitai. Tima aririka antsinampashiriwaiti iiro athaawakowaita,
okantaitani iroori tii othonkanita, irootaki ikowapirotziri Pawa.
5 Ari okantayitakari pairani kitishiriri otzimi awintaashiritakariri Pawa,
pinkatha owayitziri oimiiti.
6 Okimita pairani Sara shiritha okantzimotari Abraham, okantziri oimi:
“Nopinkathatani nowimi”. Iirokaiti kimitaawori osawoyitaari aririka pi-
matanairo tampatzikari. Ari onkantya iiro otzimanta oitya pinthaawan-
taiyaari.
7 Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti aayitatsiri iinaiti, piñaantapiintyaawo
pinintaatiro piina. Pitakotyaawo, tsinani inatzi iroori. Pinkimitakaantiro
jitakoyiitawo sataanitatsiri owamintotsi. Pinkatha powiro tima
inishironkayiitairo iijatzi iroori añaashiriyitai ikimiitaimi iiroka, tii
opashinitzi okaatzi ishinitaayiitaimiri. Irootaki pantanairi ari onkantya
iiro omanonkawaitanta pamanamanaatani.

Pankinatawori jantayitanairo kamiithari

8 Ari okantari: aapatziya pinkantawakaiya, nintaatha pinkantanti,
pitakotawakaiya, tima okimitanaatyaawo pirintzitawakaanaatyiiyaami.
Nishironka powanairi pikaataiyini. Tsinampashiri pinkantya.
9 Iiro pikimaatsitakaari itzimi kimaatsitakaimiri iiroka, iiro pikawiyiri itz-
imi kawiyimiri iiroka. Aña paapatziyaari onkimiwaityaawo pintasonkaw-
intatyiirimi. Tima iro ikaimashiritantaimiri Pawa intasonkawintayitaimi
iiroka.
10 Tima:
Itzimi kowirori inintagaiya kamiitha jañagai,

Jowajyaantairo ikawiyawaitantzi, jowajyaantairo ithiiyawaita iijatzi.
11 Ontzimatyii jowajyaantairo kaaripirori. Añairo kamiithatatsiri jantairo
kamiithari.
Iro jaminaminatairi jaapatziyawakaiya.
12 Tima jiyotziri Awinkathariti ikaatzi kamiithashiriri.
Owakimpita jowiri ikaatzi amanamanaatachari.
Iriima kaaripiroshiririiti, katsima jaminiri Awinkathariti.
13 Aamaapirorika pantayitanairo kamiithari, ¿tzimatsima kimaatsi-
takaapirotaimini?
14 Tzimatsirika owasankitaakimini pantziro kamiithari, ari intasonkaw-
intaimi Pawa. Tima ikantayiitaki:
Iiro pithaawapirowaitashita, iiro okantzimoshiriwaitashitzimi iijatzi.
15 Añairo kamiithatatsiri poshiritaiyaari Cristo, tima iriitaki pipinkathapiro-
tairi. Witsika pinkantapiintya pinkamantantiro tsika okantakota poy-
aakoniintziri, aririka intzimi iitya osampitimini. Iro kantacha kamiithaini
pinkantanti pinkamantantiro, pinkatha pinkantanti iijatzi.
16 Iikiro piyaatatyi pinkinkishiritiro otzimi tampatzikatatsiri, pantayitairo
kamiithari itsipashiriyitaimi Cristo. Aamaashitya ari inkaaniwintanaiya
ikaatzi thiiyakotzimiri.
17 Tikaatsi oitya pinkimaatsikowintyaawo pantayitziro kamiithari, iroorika
ikowiri Pawa. Iro mapirotzirori okaaripirotzi piñiiro jowasankitaawin-
taitimiro pantziro kaaripirori.
18 Pinkimitakotaiyaari Cristo, tampatzikashiri ikanta irirori, ikamawin-
takiri tzipinashiriiriti okantakaantziro jantayitziro kaaripirori. Iro jantan-
takawori jiroka onkantya intsipashiritakaantairiri Pawa. Ojyiki ikimaatsi-
wathatakaawiitakari, iro kantacha añagai.
19 Iri jatashirinkataintsiri ikinkithatakaayitairi ishiri ikaatzi itayitakawori
pairani itzimi jomontyaashiriyiitakiri.
20 Owanaa ipiyathayitaka iriroriiti jiwitsikantakawori pairani Noé anta-
woiti shintsipaa, oyaawintacha Pawa tii ithaatyaanitzi. Iro kantacha
kapichiini atziri awisakoyitaatsiri impiinkimi, ikaamachiitzi 8.
21 Iri pikimitakotaari iirokaiti tsika pikanta pawisakoshiriyitai powiinkaay-
itaara. Jiroka owiinkaataantsi tii okimitaajaitawo ipiinkaitzi jiñaaki iki-
waitziro iipatsiwathati. Añaa amanaantsi inatzi, tsika ikowakoyiitziri Pawa
inkinkishiritakaantiro tampatzikashiritatsiri. Irootaki jañaantaari Jesu-
cristo.
22 Isaikai inkitiki iroñaaka Cristo jakopiroki Pawa ipinkathariwintairi
maninkariiti, ipinkathariwintairi inkitiwiri pinkatharitatsiri, ipinkathari-
wintsitari tzimayitatsiri ishintsinka.

4

Antawaitainiri kamiitha Pawa tima tzimatsi jimatakaayitairi

1 Ari okanta, ikimaatsitakowintai Cristo. Iro poshiritanaiyaari iijatzi
iirokaiti. Tima ikaatzi ñiirori ikimaatsitakaitari, tii ikowairo jantairo
kaaripirori.
2 Ari pinkimityaari iirokaiti iiniro pisaikayitzi iroñaaka jaka isaawiki, iro
pantapiintanai ikowiri Pawa. Iiro pantashiyitawo pinintashiyitari, tima
irootaki jantapiintakiri pashini atziri.
3 Irootaki pantapiintakiri pairani, tima pikimitakari pashini atziriiti nin-
tashiwaitachari. Tima jamitapiintakawo jimayimpiryookitzi, jantsitakawo

kaaripirotatsiri, ishinkiwaita, jinintziro joimoshirinkawaitya jantantyaawori kaaripirori, niyawaitaniri ikantaka, jamanamanaatapiintakawo tsika oiyita ikimitakaantakiro iriimi iwawani.

4 Owanaa okompitzimotakari ikaatzi pitsipawitari pairani, tii inimotziri powajyaantanairo pitsipaminthatari jantayitziro kaaripirori. Iro opoñaantari ikijyimawaitanakimi.

5 Iro kantacha jirikaiti ontzimatyii jiyakawintairi paata Pawa. Tima Pawa, iri yotzirori maawoni jantayitakiri ikaatzi añaayitatsiri iroñaaka, okaatzi jantayitakiri iijatzi kamayitatsiri.

6 Irootaki ikinkithatantaitakawori Kamiithari Ñaantsi, jimatsitaitakari iijatzi kamayitaintsiri. Tima okantawitaka jowasankitaawathawiitaari, iro okantantaari jañaakaashiritairi Pawa.

7 Irootaatsi onthonkataiya añiiri iroñaaka kipatsiki. Iro poshiritantyaawori pantanairo kamiithari, aakowinta pinkantya pamanamanaatya.

8 Iro kowapirotachari, piyaatakaapiroyitanairo pitakotawakaanaiya. Tima:

Itzimirika atakoyitaari, apiyakotairi jowaaripirowaiwitakai.

9 Poimaantantapiinti pipankoki, iiro pikiñaanikowintziro.

10 Itasonkawintayiitaimi onkantya pantantyaawori ikowakaayitzimiri Pawa. Okaatzi ikowakaayitzimiri iiroka, pimitakotairi pashini, pantanairo kamiithari, tima inishironkataimi iiroka Pawa.

11 Ikaatzi jowayitakiri ikinkithatzi, iriitaki Pawa ikinkithatakotziri. Ikaatzi jowayitakiri jitakotantayiti, jantawaitantyaawo ishintsinka ipakiriri Pawa. Ari onkantya impinkathayiitantyaariri Pawa, ikantakaantziro Jesucristo otzimimotairi jowaniinkawo, ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.

Kimisantzinkari anatzi ojyiki ankimaatsityaari

12 Nitakotaní, ñaa omapokimikari aririka piñaanakiro pomirintsitzimotimini. Tii awijyimowaitashitzimi jiroka, aña jiñaantashiritaitatziimi.

13 Iro ikimaatsitapaintari iijatzi Cristo. Aririka piñiiro iiroka inkimaatsitakaapiroyiitaimi ikimitaitakiri irirori, kantatsi pinkimoshiriwintiro. Tima ari pinkimoshiriwintairi impiyairika irirori jamairo jowaniinkawo.

14 Aririka inkishimaitimi iiroka okantakaantziro pawintaashiritaari pipairyagairi Cristo, tasonkawintaari pinatzi. Tima iro oñaagantzirori isaikantzimi shintsitatsiri Itasorinka Pawa.

15 Tii okantzi powamaanti, pinkoshitanti, pantiro kaaripirori, pimaamanitanti, ari piñaakiro jowasankitaawintaitimiro.

16 Iro kantacha iroorika jowasankitaawintaitimiri jashitaimira Cristo, iiro pikaaniwaitashita. Aña iro kamiithatatsiri pinthaamintyaari Pawa jiiyiitaimi “Cristo-wiri”.

17 Tima monkaataka iroñaaka jiyakawintantzi Pawa. Aakaiti akaatzi jashiyitai, jitayitakai jowasankitayiitakai. Iri mapirotaironi inkimaatsitaiya ikaatzi thainkakirori Kamiithari Ñaantsi.

18 Tima otzimimoyitziri iroñaaka pomirintsitzimoyitariri kamiithashiriri onkantya jawisakoshiritantaiyaari,

¿Tsikama oita awijyimotairini kaaripiroshiriri thainkatasorintsitatsiri?

19 Tima ikaatzi kimaatsiwaitachari iroñaaka, iri Pawa shinitairiri inkimaatsiwaitya. Ontzimatyii jawintaashiritaiyaari witsikakiriri, jantayitanairo okaatzi tampatzikayitatsiri.

5

Ikaminaitziriri kimisantzinkariiti

1 Tzimatsi nokowiri nonkaminaimiri iirokaiti pikaatzi pijiwayitairi kimisantzinkariiti. Iijatzi naaka nojiwatziri kimisantzinkariiti, ari akaataiyini. Naaka ñaajaantakiriri Cristo tsika ikanta ikimaatsitakaitakari, aritaki nimatairo naaka onkaati jiñaitairi paata owaniinkapiro onkantaiya.

2 Jiroka nonkaminaimiri: Kimpoyaa powayitairi kimisantzinkariiti pinkimitakaantiri ikimpoyaitziri oijya. Iiro pantashiwaitawo aririka ishintsiwintaitimi pantiro, aña iriirika Pawa kowakaimironi, pimatiro. Iiro pantziro pikowashitari paantyaawo kiriiki, aña iro pantantyaawori piminthatashitanatyaawo iiroka.

3 Iiro pikowashiwaita pompiratantya, ontzimatyii poñaayiri ikaatzi pikimpoyaayitairi pantanainiri iiroka inkini jimatanairo iriroriiti.

4 Inkini paata aririka inkoñaatapai Jiwaripirori itzimi pikimpoyaakiniri joijyati, ari jamathaitantaimiro owaniinkatachari kantaitachani oshipakiryaani.

5 Iirokaiti mainariiti pimpinkathatiri antaripiroriiti. Ontzimatyii pimpinkathatawakaayitaiya maawoni. Tima:
Tii ikowiri Pawa asagaawintzinkari,
Iriima itzimi tsinampashiritatsiri owanaa jitakotaiyaari.

6 Tsinampa pinkantawintyaawo okaatzi jimatakaayitaimiri Pawa. Irojatzi paata aririka inkowapaititapaaki, iriitaki kantakaiyaawoni onkantya impinkathariwintantaimini.

7 Aririka piñaayitiro onkantzimoshiriwaiyitimi, pawintaiyaari Pawa. Tima iriitaki nishironkataimini.

8 Pinkinkishiritapiintairo kamiithari, aamaakowintashiri pinkantya. Tima kamaari itzimi kisaniintairi, ikimitakari kajyikari kinakinawaitatsiri, jasootzi jaminaminatzi iita jatsikiri.

9 Iro kantacha ontzimatyii pimpiyatyaari, pintyaaryoowintanairo pawintaashiritanaiyaari Pawa. Tima piyotzi ari pikimitakari maawoni iyikiiti pikimaatsitaiyani jaka kipatsiki.

10 Iro kantacha aririka onkaatapaaki pikimaatsiwaitaka kapichiini, ari intampatzikashiripirotakaimi Pawa, jaawiyashiritakaimi, amawiwaini inkantakaayitaimi. Tima nishironkataniri jinatzi, iriitaki kaimashiritaimini piñaantaiyaawori kantaitachani jowaniinkawo Cristo.

11 Iriitaki inkimoshiriwintaiti Pawa. Ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.

Iwiyaantapaakawori withataantsi

12 Iri Silvano nosankinatakaaki jiroka. Iriitaki nokimitakaantairi naaka iriirikami iyi okaakiini. Irootaki nosankinatakaantakariri iipichokiini nokaminaimi, nokamantzimiro tsika ikanta Pawa inishironkapirotantzi. Ontzimatyii pintyaaryoowintairi.

13 Jiwithayitaimi kimisantzinkariiti itzimi apatotapiintachari Babiloniaki, ikaatzi kimiyitzimiri iirokaiti jiyoshiiyiitaimi. Jiwithatzimi iijatzi Marcos, itzimi nokimitakaantari iriima notomi.*

14 Itako pinkantya piwithatawakaanaiya. ¡Onkamintha pisaikayitai kamiithaini pikaatzi jashiyitaimi Jesucristo! Ari onkantyaari.

---

* **5:13** Ikantakotziri Pedro jaka “Babilonia” iro ikinkithatakotziri Roma. Tima jimanakotatziiro inampi Roma ikinkithatakotaitziro, irootaki ikinkithatakotantapiintawori Babilonia. Ari onkantya iiro jiyotaitantari tsikarika isaiki osankinatzirori, iiro jowasankitaantaitari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINARI PEDRO

Withataantsi

1 Naaka Simón Pedro osankinatzimirori jiroka. Naaka jompiratani
Jesucristo, Jotyaantapirotani ninatzi. Iirokaiti nosankinatzini pikaatzi
pikimisantanai pikimiyitaana naakaiti, tima iri kamiithapirotatsiri
akimisantairi, okantakaantakiro itampatzikashirinka Pawa, ari ikimitaari
iijatzi Jesucristo owawisaakoshiritairi.
2 ¡Onkamintha inishironkapiroyitaimi, isaikakaapiroyitaimi kamiitha!
Iikiro piyotanaatyiiri Pawa iijatzi Awinkathariti Jesús.

Tsika onkantya pintasorintsishiritantaiyaari iirokaiti

3 Tima antawoiti itasorinka Pawa, iriitaki kantakaiyaawoni ontzimi-
motantairi maawoni kowityiimoshiritairi ampinkathatasorintsitairi. Ari
okanta, imapiro ayopirotairi. Tima owaniinka ikantaka irirori, owanaa
ikamiithapirotaki, iro imatantaari ikaimashiriyitai.
4 Irootaki ishinitantairori pinapirotachari, kamiithapirotajaantatsiri,
inkini pintasorintsishiriyitai iirokaiti. Iro powajyaantantaiyaawori
pikaaripiroshiriwaitzi, pikimiwitari isaawisatzi antapiintakirori
ikowashiyitari.
5 Pinkimisantapiintairi iiroka, iiro pamataawaitashitawo. Aririka
pinkimisantapiintanai, ari piñaayitairo pintampatzikashiritai. Ompoña
pimatapiintanairo jiroka, aritaki piyotanitai.
6 Ompoña pimatapiintanakiro jiroka, aritaki piñaakotanaiya. Ompoña
pimatapiintanairo jiroka, aritaki pinkamaiwintanaiyaawo. Ompoña pimat-
apiintanairo jiroka, aritaki pimpinkathatasorintsiyitanai.
7 Ompoña pimatapiintanairo jiroka, aritaki pinishironkayitantanai. Om-
poña pimatapiintanakiro jiroka, aritaki pitakotapiintantanaiya.
8 Iroorika pimatapiintanaki iiroka, ari jiñaitaimi imapiro piyotairi
Awinkathariti Jesucristo, iiro itzimawaitzi kantakotimini: “Tii opantari
jirika”.
9 Irooma intzimirika kaari matanaironi kinkithatakotainchari, ikimi-
takari kamampotaakiri. Aña jimaijantakitziiro jantayitakiri Cristo ikitishir-
itakaantariri, tima kaaripiroshiriri jinawita pairani.
10 Ari okantari iyikiiti, ontzimatyii pinkinkishiritapiintaiya, iiro
piñaantawo pinkisoshiriwintiro jiyoshiiyiitaimi, kaimashiritaari pinatzi.
Tima iroorika pimatapiintanaki ikowakaayiitakimiri tsika pinkantanaiya,
iiro piñiiro pintzipinashiriyitai.
11 Ari onkantya piñaantaiyaawori owanaa okamiithapirotaki intyaakaayi-
itaimi ipinkathariwintantapai owawisaakoshiritairi Awinkathariti Jesu-
cristo.
12 Irootaki, iiro nowajyaantantawo nokinkishiritakaimiro okaatzi
akinkithatakotakiri, okantawita aritaki piyowitakawo, pikantayitzi:
“Imapiro inatzi jiroka”.
13 Iro tampatzikatatsiri nonkinkithashiritakaimiro iinta nañi naaka,
14 tima kapichitapaaki nonkamantyaari. Ari okanta jiyoshiritakaakina
Awinkathariti Jesucristo.
15 Ojyiki nokowi naaka iro pinkamaitya pinkinkishiritapiintairo jiroka-
paini aririka nookawintanaimi nonkamaki.

Ñaajaantakirori jowaniinkawo Cristo

16 Tima pairani, owakiraa nokinkithatakotapaakimiri Awinkathariti Jesucristo, nokantapaakimi: “Otzimimotziri ishintsinka, aritaki japiitairo impiyai”. Tii niyotashitawo naakaiti, tii namatawitantapaakimiro. Aña naakatajaantaki okikitakariri Cristo, owanaa ipinkatharipirotaki irirori.
17 Iriitajaantaki Ashitairi Pawa kantakaawori ipinkathayiitairi, joñaagantakiro jowaniinkawo, ikantaki pairani jiñaawaitaki:
Notomi jinatzi jirika nitakotakari, owanaa nokimoshiriwintakiri, pinkimisantairi.
18 Naakayitaki kimajaantakirori jiñaawaitakiranki inkitiki notsipatantariri Jesús janta otzishiki tasorintsiitoki.
19 Ontzimatyii pinkimathayitairo josankinatakiri Kamantantaniriiti. Irootaki yotakaapirotaimini, okimitakowaitatyaari ootamintotsi ikoñiinkatzi otsinirikitzi. Iro pantayitanairi iiroka irojatzi impiyantaiyaari Jesucristo inthaamintashiritakaapaimi, inkimitapaatyaari impokiro oñaaminki.
20 Ontzimatyii ankimathatiro jiroka: maawoni osankinatainchari pairani osankinarintsipiroriki, tiira ikinkithatashiwaitawo Kamantantaniri.
21 Tii iri yotashiwaityaawoni atziriiti, aña Tasorintsinkantsi yotakaantakirori ikowakaakiriri Pawa.

2

Kamantantashiwaitachari ipoña yotaantashiwaitachari (Jud. 3-13)

1 Iro kantacha, tzimatsi pairani kamantantashiwaitachari. Irojatzi okanta iroñaaka pisaikayitzi iirokaiti. Ari piñaaki kantimini, “Naaka yotaantaniri”. Aña amawinawaitaniri jinatzi, ikowatzi jirikaiti jowaaripirotantimiro jiyotaayitimiri. Jimanintatziiri Awinkathariti, pinakowintakairi jowawisaakoshiriyitai. Iiro ojyinkaa jiñaayitairo jirikaiti japirotaiya.
2 Iro kantacha tikira japirotaata, tzimatsi ojyiki kimitakotyaarini joñaagantakiri, imayimpiriwaitzi. Iri kijyimatakaantirini aniitantanaawori “Aatsipirori”.
3 Owanaa inkowapirotiri kiriiki, inkowapiintaki pimpinatiri okaatzi jiyotaashiwaitakimiri. Iro kantacha Pawa iiro ijyinkaa jaminakoyitairi jantayitziri, ari japirotairi.
4 Tima pairani ikaaripiropaititantakari kiyopayipaini maninkari, jimatakiro Pawa jowasankitaayitakiri, jookakiri sarinkawiniki, tsiniriki ikantakoyitaka joyaawinta jowasankitaapirotaitiri.
5 Ari ikimitaakiri Pawa kaaripiroshiriri atziriiti itayitanakawori pairani inampitawo kipatsiki, apirotaka ipiinkaki oonkapaititantakari. Iro kantacha Pawa jowawisaakotakiri Noé, itzimi kinkithatakotakirori pairani tsika inkantya kamiithashiriri. Tima irijatzi Pawa owawisaakotakiriranki ijyininkaiti, ikaatzi 7.
6 Ari ikimitsitakari iijatzi nampitawori Sodoma opoña Gomorra, japirotakiri ipomitakiri. Ari jiñaitziro oitya awijyimotairini thainkatasorintsitaniriiti.
7 Iro kantacha, Pawa jowawisaakotairi Lot, tima kamiithashiriri jinatzi. Jirika Lot antawoiti oñaashirinkakiri kaaripirori okaatzi jantayitziri piyathariiti.
8 Ari okantatya kitiijyiriki jirika tampatzikashiriri Lot tsipatakariri kaaripiroshiriri, jiñiiri, ikimiri jantayitakiro kaaripirori. Antawoiti okantzimoshiritakari.

9 Ari okantari, jowawisaakotziri Awinkathariti pinkathatasorintsitaniri
ñaapiintakirori ñaantashiritaantsi, onkantya iiro inintashiriwaitanta. Tima
jitakawo kitziroini jowasankitaayitziri kaaripiroshiriri, irojatzi paata jam-
inakoyitantaiyaariri maawoni.
10 Jimapirotairi Pawa jowasankitairi antayitzirori kaaripirotatsiri inin-
tashitari, ipiyathayitakawo ikantawiitariri. Tii jiñaakotanita kantakaapirori.
Tii ithaawantaajaitari ikijyimatziri maninkariiti otzimimotziri ishintsinka.
11 Iriima maninkariiti, okantawitaka otzimimopirotziri ishintsinka, tii
ikijyimatziri jirikaiti, jiyaatashitapiintziri Pawa ikinkithatakotziri.
12 Jirikaiti kaaripiroshiriri ikimiwaitakari piratsi, tii jiyotzi inkinkishiryi-
iya. Itzimashiwaiyitaka impoña jiñiiro japirotaiya. Ari inkimitaiyaari japiro-
taiya kijyimayitakiriri maninkariiti kaari jiyotakotaajaitzi tsika ikantayita
iriroriiti.
13 Iro inkimaatsitantyaari okantakaantziro ikimaatsitakaantaka irirori,
iro kimityaawoni impinataatyiiromi iyaaripironka. Tima jirikaiti, tii ikaan-
itanitzi jantayitziro kaaripiroyitatsiri kitiijyipaiti. Okimiwaitakawo iriimi
owitsintayitakimini jatyooyitakimi jirikaiti ikowayitzi jamatawiyitimi.
14 Iro jaakowinta imayimpiryookiwaitzi, iwathakitakawo kaaripirori.
Ikaimashiriyitziri shipitashiriri inkaaripirotakairi. Jaminaminatapiintaki
kiriiki. Iro jowasankitaitantyaariri.
15 Ikinashiwaiyitaka, jimanintakiro tampatzikari. Jantakiro okaatzi
jantakiri Balaam, itomi Beor, jaminaminataki impinaitiri jantantyaawori
kaaripirori.
16 Iro kantacha jirika Balaam, jantakiro kantachari, iri burro
shintsithatakiriri. Okantawita tii jiñaawainiwita burro, jirika burro
ikimitanakari atziri jiñaawaitanaki, ari okanta jowajyaantakaantaariri
ikinkishiritari inkojyikawaityaami Balaam.
17 Jirikaiti kaaripiroshiriri inkantaitatyaani jowasankitaayiitairi
otsinirikipirotzi. Tima ikimiwaitakawo okantaranki opiryaatzi omotyaa
jiñaa, ikimiwaitakawo iijatzi okantaranki minkori atainkatziro tampiya,
ompoña añiiro iiro oparyi inkani.
18 Ari okanta jojyakaawintaitziri kaaripiroshiriri, tima jowapiyashita
tsika ikanta jiñaawiitari, ikimitakawo opiryaatzi omotyaa jiñaa. Tima
kantakaapirori ikanta jiñaawaiyitzi, ari onkantaki jamatawitiri owakiraa
kimisantatsiri, shiyapithawitawori kaaripirori, inkantiri: “Kamiitharini
apiitairo akowashiyitari, tikaatsi oitya amayimpiriti”.
19 Jamatawitantashita jirikaiti jiyotaantzi, ikantayitzi: “Oshinitaantsitzi
pantayitairo pikowashiyitari”. Iro kantacha, jirikaiti yotaantashiwait-
achari, tii isaikashiwainita irirori, aña ikimitakotakari ompirataari, ikimi-
takaantawo kaaripirori iroomi iwinkatharitimi ompirawaityaarini.
20 Pairani jirikaiti kaaripirori owakiraa ikimisantawitanakari
Awinkathariti Owawisaakotairi, jowajyaantawitanakawo jantayitziro
kaaripirotatsiri. Okanta osamaniityaanaki jimaijantanairo, jantayitanairo
kowiinkayitatsiri, irojatzi jimapirotantakari iroñaaka tii ikimita ikantawita
pairani.
21 Ari okamiithawita iiromi jiñiiro “Aatsipirori” tampatzikashiritakaan-
tatsiri. Tima mapirotaka okowiinkatzi okaatzi jantayitanairi, ikimisantaw-
itanakawo ikantakaantawitari tasorintsitatsiri, ipoña jowajyaantanakiro
osamaniityaanaki.
22 Ikimiwaitakawo ikantapiintaitziri:
Otsitsi, aririka inkamaankaki, ipiyashitawo jowaiyaawo.
Ipoña ikantayiitzi iijatzi:
Chancho, aririka inkiwaitiri joipatsitaka, ipiya iijatzi joipatsiwaitya.

3

Impiyantaiyaari Awinkathariti

1 Nitakotaní, iro apititatsiri jiroka osankinarintsi notyaantzimiri,
nominthashiritakaantimini,
2 pinkinkishiritantyaawori ikantayitakiri Kamantantaniriiti
tasorintsishiriri, ikantakiri iijatzi Awinkathariti Owawisaakotantaniri,
otyaantayitakinari nonkamantaimiro iirokaiti.
3 Ontzimatyii ankimathatiro jiroka: Tikira ipiyaminthataa Cristo, intzimi
ojyiki thainkawaitantaniri. Iriiyitaki antashiwaityaawoni inintashiyitari.
4 Ojyiki inthainkawaiti inkanti: “¿Tsikapaitima jiñaitiro ikantaitzi ari impiyi
Cristo? Iiro ipiyaa. Kaarima añiiro ompashiniti kipatsi, irojatzi okanta
owakiraa jiwitsikaitakiro. Ari kamayitataiki tsika ikaatzi itanakawori
Otyaantapirori, tii añiiro ompashiniyiti”.
5 Ikinakaashiwaitakawo ikaatzi kantatsiri. Tii jiyotzi iri Pawa wit-
sikakirori inkiti, jiñaani jiwitsikantakari. Jiwitsikakiro iijatzi kipatsi, iro
otzimantanakari jiñaa, tima okantaitanatyaani kipatsi okowi jiñaa.
6 Irojatzi jiñaa japirotantakari Pawa pairani, oonkantakari kipatsi.
7 Iro kantacha, tii ipashinitakairo Pawa inkiti iijatzi kipatsi. Iro ikan-
takaantakiri pairani iiro opashiniwaitzi jiwitsikani irojatzi paata aririka
jaminakoyitairo maawoni, impoña japirotairi kaaripirori thainkatasorintsi-
taniri aririka intagairo maawoni.
8 Nitakotaní, ontzimatyii piyotairo jiroka: Ikimitakaantawo Awinkathariti
apaani kitiijyiri, ojyikini osarintsi. Aririka onkaati ojyiki osarintsi, iroowait-
aki onkaatimi apaani kitiijyiri.
9 Tii josamaninkashitawo Awinkathariti jimonkaatairo okaatzi
ikajyaakaantakiri, tima tzimayitatsi kinakaashiwaitakawori ikinkishirita
josamaninkashitatyaawo. Aña amatsinka ikanta Awinkathariti, ikowi
jawisakoshiriyitaimi maawoni, tikaatsi piyashiwaitaachani apaani.
10 Irooma paata impiyairika, inkimitapaatyaari jomapokantzi koshintzi.
Ari inkimayiitairo antawoiti poimataatsini, aripaiti apirotaiyaari inkiti. Ari
onkimitsitaiyaari iijatzi kipatsi, apirotaiya. maawoni okaatzi jagaitakiri
jiwitsikaitantakawori kipatsiki, onthontya ontagaiya. Ari onkimitagaiyaari
maawoni jiwitsikani atziriiti, ontagaiya maawoni.
11 Tima ari inkantayiitairo japiroyiitairo maawoni, ¿Tsikama pinkantya
pisaikai iirokaiti iiro otzimanta pikinakaashitani? ¿Iiroma pinkitishiritai?
¿Iiroma pimpinkathatasorintsitai?
12 Aamaakowinta pinkantawintanaiya, pinkamaitanaiya, tima irootaintsi
impiyi Awinkathariti, aripaiti intaayitairo Pawa inkiti, impookayitairo ja-
gaitakiri jiwitsikantaitakawori kipatsiki.
13 Irooma aakaiti, aritaki añaampiyakawo owakiraari inkiti, iijatzi owaki-
raari kipatsi, tsika janta inampiyitaiyaawo kamiithashiriri. Tima iro ika-
jyaakaakairi Pawa.
14 Ari okantari nitakotaniití. Tima aritaki piñaampiyakawo iirokaiti maa-
woni jiroka, minthashiri pinkantya, inkini jiñaapaimi paata Pawa kitishiri
pinkantya, iiro ikantakowaitzimi pantakiro kaaripirori.
15 Pinkinkishiritiro, amatsinka ikanta Awinkathariti, josamaninkatzi-
iro impiyantaiyaari onkantya jawisakoshiriyitantaiyaari atziriiti. Tii
opashinitzi jiroka, ari okimitawo josankinatakimiri atakotani iyiki Pablo.
Tima iri Pawa yotakaakiriri Pablo maawoni jiroka,
16 ari okimitakari iijatzi pashini josankinayitakiri. Kompitaa inawita
inkimathaitiro okaatzi josankinayitakiri Pablo. Irootaki itzimantayitari

atziri kaari yotakopirotironi, tima tii jaawiyashiritanitzi, ikinakaashiwaitanakawo jiyotantawitawo josankinari Pablo. Ari ikimitaayitakiro iijatzi maawoni Osankinarintsipirori. Arimaita japiroyiitairi ikaatzi kinakaashiwaitakawori.

17 Irooma iirokaiti nitakotaniití, tima aritaki nokamantsitakimiro, aamaakowinta pinkantayitya iiro ikinakaashiwaitantzimi jirikaiti piyathariiti. Paamaakowintya jowajyaantakaimirokari pikamaitanitzi.

18 Aña iro kamiithatatsi iirokaiti piyaatakairo pantapashiriyitai, piyaatakaanairo piyopirotakoyitanairi Awinkathariti Owawisaakotantaniri Jesucristo, tsika ikantakiro ririori inishironkatantaimiri. Ari jashi jowaitatyiiro ririori impinkathayiitairi. Ari onkantyaari.

JITAKARI JOSANKINATAKIRI JUAN

Ñaantsi okantakota Añaamintotsi

1 Jirika nosankinatakotzimiri jaka: Iri jiitaitziri “Ñaantsi okantakota Añaamintotsi”. Itzimitataika pairani owakiraa itantanakawori jiwitsikantaitzi. Naakayitaki kimataikiriri, naakayitaki ñaataikiri, notirotapiintakiri.

2 Tima jirika iitachari “Añaamintotsi”, joñaagantaka irirori. Inampitapaintawo kipatsiki, naakayitaki ñaakiriri. Irootaki nokinkithatakotantzimiriri kantaitachani añaamintotsi, tima jañiitataika pairani irirori itsipatakari Ashitariri. Iriitaki oñaagaanari naakaiti.

3 Irootaki nokinkithatakotantzimiriri nokikitajaantakari, nokimajaantakiri iijatzi, inkini aapatziyawakaayitaiya aakaiti. Iriitajaantaki Ashitairi aapatziyaari, ari akimitsitanaari iijatzi Itomi.

4 Iro opoñaantari nosankinayitaimiro iirokaiti, ari onkantya pinintaapirowaitantyaari.

Jiitaitziri Pawa “Kitainkari”

5 Jiroka ñaantsi jiyotakaanari Cristo, irootaki nowawisaimiri iirokaiti: Jiitaitziri Pawa “Kitainkari”, tii ikimitawo tsiniriri.

6 Aririka ankanti “Naapatziyari Pawa”, iikirorika antapiintatyiiro kaaripirori, athiiyaka. Okimiwaitakawo tsiniripaiti aniitzi, apiyathatakawo tyaaryoori.

7 Irooma aririka asaikanai kamiitha tikaatsi antzimotanti, ayotaantanairo tyaaryoori, ari amatakiro aapatziyawaiya. Tima okimiwaitakawo asaikanaatyiimi okitiijyitzi, akimitakotanaari Pawa isaiki irirori okitiijyitzi. Ari onkantya impiyakotantairori antawitakawo kaaripirori, irootaki ikapathainkatantakari Cristo ikamawintakairanki.

8 Aririka ankanti “Tii nantanitziro kaaripirori”, apaniroini amatawiwaitaka, tii ayotakotziro tyaaryoori.

9 Irooma aririka ankamantairi Pawa antayitziro kaaripirori, aritaki jimatakiro irirori impiyakotairo. Tima ityaaryoowintapiintakai irirori, tampatzikashiriri jinatzi, iriitaki kitishiripirotakaini.

10 Aririka ankantawaiti “Tii nokaaripirotzi”, okimiwaitakawo ankantatyiimi “Thiiyinkari jinatzi Pawa”. Tii ayotakotairo jiñaani.

2

Iri Cristo ookaakowintayitairi

1 Notomiiti, opoñaantari nosankinatzimiro jiroka onkantya iiro pantantawo kaaripirori. Aririka antakiro kaaripirori, tzimatsi ookaakowintaini janta Ashitairiki. Iriitaki Jesucristo, kamiithashiriri.

2 Iriitaki otsimaryaakiriri Pawa jowasankitaawintairomi ayaaripironka. Tii apaani jookaakowintai aakaiti, aña maawoni atziri ikaatzi nampitawori kipatsiki.

3 Jiroka ayotantyaari tyaaryoorika ayotairi Cristo: Aririka amonkaatapiintanairo ikantakaantairi.

4 Tzimatsirika kantawitachani, “Niyotziri naaka”, iro kantacha jirika iiniro ipiyathatawo ikantakaantani, ithiiyaka jirika. Tii jiyotakotziro tyaaryoori.

5 Itzimirika monkaatanairori ikantakaantaitani, iri itakopirotanaariri Pawa. Iro ayotantyaari tyaaryoo atsipashiritanaari.

6 Tzimatsirika kantatsini, “Notsipashiritaari naaka”, ontzimatyii isaikanai
kamiitha jojyakotaiyaari ikantapainta Cristo.

Owakiraari ikantakaantaitani

7 Iyikiiti, kaari owakiraari ikantakaantaitani nosankinatzimiri. Aña iro
piyotsitakari pairani. Irootaki ñaantsi pikimayitakiri pairani iirokaiti.
8 Irojatzimaitaka kimitakawori owakiraari ikantakaantaitani,
okantakaawo jantapaintziri Cristo. Okantakaawo pantayitanairi
iijatzi iirokaiti. Kimiwaitaka awisainkatanaki tsiniriinkatatsiri, iri
kitiijyiinkatapaintsiri ñaapirori kitainkari.
9 Tzimatsirika kantatsini, “Jashitaana kitainkari”, irojatzimaitaka ikisani-
intawakaa ikaatzi ikimisantzinkaritzi, tikiraata jimatziro, aña okimiwait-
akawo irojatzimi isaikimi otsiniritzi.
10 Iriima itakotanaariri ikaatzi ikimisantzinkaritzi, iriitaki kimitanaariri
aniitanaatsiri okitiijyiinkatzi, tii jantziwawaita, tima tikaatsi inkantzimoni-
intakaiyaari.
11 Itzimi kisaniintawakaachari ikaatzi ikimisantzinkaritzi ikimitakari ani-
itantawori otsiniritzi. Tii jiyotzi tsika ikini, tii jokichaatzi otsiniripaititzi.

12 Notomiití, iiroka nosankinayitzini jiroka tima pikimisantairi Cristo,
pipairyaapiintairo iwairo, irootaki ipiyakotantaimirori piyaaripironka.
13 Iwaapatiitarí, iiroka nosankinayitzini jiroka tima piyotairi Cristo
añiitsitainchari pairani itantanakawori jiwitsikantayiitzi. Mainariití, iiroka
nosankinayitzini jiroka tima poitsinampagairi kamaari. Notomiití, iiroka
nosankinayitzini jiroka tima piyotairi Ashitaimiri.
14 Iwaapatiitarí, iirokaiti nosankinayitzini tima piyotairi añiitsitainchari
pairani jitantanakawori jiwitsikantayitzi. Mainariití, iiroka nosankinay-
itzini jiroka tima shintsishiri pikantayitaa, piyotairo iñaani Pawa, poitsinam-
pagairi kamaari.
15 Iiro pitashiwaitawo isaawisato. Tzimatsirika itashiwaityaawoni isaaw-
isato, tii jitakopirotaari Pawa.
16 Tima maawoni isaawisato tii ompoñiiya Pawaki, aña isaawiki opoñaawo.
Jiroka okanta isaawisato: anintashiwaitawo kaaripirotatsiri, anintashiwait-
awo añaayitziri, ankowi ankantakaapirowaitya.
17 maawoni jiroka isaawisato jinintayitziri atziriiti, ari apirotaiya. Iriima
antanaironi ikowiri Pawa, jashi jowairo jañagai.

Kisaniintziriri Cristo

18 Notomiití, irootaintsi onthonkimataiya kipatsi. Pikimaiyakini iiroka
ari inkoñaatapaaki kisaniintirini Cristo aririka onthonkimataiya. Tzimataiki
iroñaaka jaka kisaniintayitziriri Cristo. Iro ayotantari irootzimataintsi on-
thonkimataiya kipatsi.
19 Jirikaiti kisaniintayitakiriri Cristo, iriiyitaki akaawitapiintakari
akimisantzi, itzimi ookawintanakairi. Imapirotatyaarikami intsipayitaimi,
iiromi jookawintayitaimi. Irooma jookawintayitanakai, ari ayoyitzi tii
jimapirotajaanta inkaashiriyitai aakaiti.
20 Iro kantacha iirokaiti, jotyaantaitakimiri Tasorintsinkantsi inampishir-
itantaimi, kimiwaitaka isaipatziitotantatyiimiri. Aritaki piyotairo iirokaiti
jiroka.
21 Irootajaantaki nosankinatantzimirori jiroka, tima aritaki piyotairo
iiroka tyaaryoopirori. Aritaki piyotsitaawo iijatzi pinashiyitaawo iroorika
thiiyaantsi.

22 ¿Itzimikama thiiyachari? Iriitaki kantatsiri “Jesús kaari Cristo”. Iriitaki
kisaniintakiriri Cristo. Irijatzi manintakiriri Pawa, ari ikimitaakiri iijatzi
Itomi.
23 Itzimirika manintawaitakirini Itomi Pawa, irijatzi imanintajaantaki
Ashitariri. Iriima tsika itzimi kimisantairiri Itomi, imapiro jashitajaantaari
Ashitariri.
24 Irooma iirokaiti, oisokiro pinkantanakiro pitakari pikimakiro pairani.
Iroorika pimatanakiri, ari poisokirotaiyaari Itomi, ari pinkimitaanakiri
iijatzi Ashitariri.
25 Jiroka ikajyaakaajaantakairi irirori: Ari ankantaitatyaani añaashiriyitai.
26 Iro nosankinatzimiri tsika ikantakota ikaatzi kowatsiri jamatawiyitimi.
27 Iro kantzimaitacha iirokaiti, oisokiro pikantawintanakawo
isaipatziitoyiitakimi. Irootaki iiro okowityaanta intzimi pashini yotaimini.
Jirika Tasorintsinkantsi ikimitakaantaitakimiri isaipatziitoyiitantyaamiri,
iri yotaayitzimiri kamiitha. Jiyotaimiro tyaaryoori, kaari thiiyaantsi
jiyotaimiri. Ontzimatyii pantayitairo tsika okantajaanta jiyotaimi irirori,
pintsipashiritaiyaari.
28 Ari okanta notomiití, ontzimatyii antsipashiriyitaiyaari Cristo,
onkantya iiro akaaniwaitanta aririka impiyaki, aña awintaashiri akantya
antonkiyotawaiyaari.
29 Aritaki piyoyitairi kamiithashiriri jinatzi Cristo, ari piyotairi iijatzi
itzimirika ashiminthatanaawori jantanairo kamiithari, kimiwaitaka japi-
itakiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Cristo.

3

Itomiiti Pawa

1 Pinkinkishiritiro jiroka: Antawo jitakotai Pawa, itomiyitai. Imapiro.
Tii ikimathatziro isaawisatzi tsika iita Cristo-tatsiri, ari ikimiyitairi iijatzi
aakaiti tii ikimathayitai.
2 Ari okanta nitakotaniití. Itomi Pawa anayitai. Tikira ayotaajaitziro tsika
ankantayitaiya paata. Apa ayotzi ari ankimitaiyaari ikanta Cristo aririka
impiyapaaki, tima ari onkantaki añiiri tsika ikantajaanta irirori.
3 maawoni atziri kowaironi jiñiiro impiyantaiyaari Cristo, jantapiintairo
onkaati kitishiritakairini. Tima kitishiri ikanta irirori Cristo.
4 Iriima kaari owajyaantironi jantayitziro kaaripirori, ipiyathatatyaawo
ikantakaantziri Pawa. Tima jiroka kaaripirori, piyathataantsi inatzi.
5 Piyotaiyini iiroka oita ipokantakari Cristo kipatsiki, iro ipokantakari
inthonkairo kaaripirori. Tii jantapaintziro irirori kaaripirori.
6 Ikaatzi oisokirotanaariri Cristo, tii okantzi jantairo kaaripirori. Tima
ikaatzi oisokirotawori kaaripirori, tii jiyotaajaitziri Cristo.
7 Notomiití, iiro jamatawiitzimi. Inkaati antapiintanaironi kamiithari,
iriitaki kamiithashiriri, ikimitakotanaari Cristo ikamiithashiritzi irirori.
8 Itzimirika antapiintakirori kaaripirori, joisokirotatyaari kamaari. Tima
iri kamaari itakaantakawori jantakiro kaaripirori. Iro ipokantajaantakari
Itomi Pawa kipatsiki, inthonkairo kaaripirori joñaagantakiri pairani ka-
maari.
9 Iriima ikaatzi jowamiithashiritairi Pawa kimiwaitaka owakiraami intzi-
mayitaimi, tii jantapiintanairo kaaripirori. Tima Pawa tomitanaariri, kimi-
waitaka japiitatyiiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Pawa.
10 Irootaki kaari ikompitanta ayotiri jashiyitari Pawa, jashiyitari kamaari.
maawoni kaari antapiintaironi kamiithari, tii itsipataari Pawa. Ari ikimitari
iijatzi kaari itakotawakaachani ikimisantzinkaritzi, tii itsipatari Pawa.

11 Jiroka ñaantsi pikimayitawakiri pairani owakiraa pikimisantanaki, ikantaitzi: Ontzimatyii atakotawakaayitaiya.
12 Iiro ojyakotari ikanta Caín, kaaripiroshiri jinaki jowamaakiri iririntzi. ¿Oitama jowamaantakariri? Aña iro jowamaantakariri okantakaari ikaaripiroshiritzi Caín, iriima iririntzi kamiithashiri jinawitaka irirori.
13 Iyikiití, iiro okantzimotzimi aririka inkisaniintawaitimi isaawisatzi.
14 Ayotaiyini aaka, kimiwaitaka kamashiri akantayiwitaka pairani. Irooma iroñaaka, kimiwaitaka añaashiriyitai. Iro ayotantari, tima atakoyitawakaapiinta akimisantayitai. Kaari itakotantachani, ikimitakari kamashiriri.
15 Itzimirika kisaniintantatsiri, ikimitakari ashiryaantzinkari. Ayotaiyini, apaani ashiryaantzinkari iiro jiñiiro jañaashiriyitai.
16 Jirika oñaagantapirotakirori tsika ikantaita jitakotantaita: Ikamimotakai Cristo aakaiti. Iro amatanairi aakaiti, shiritha ankantya ankamimotanti.
17 Tzimatsirika otzimimotziri jajyaagawo, impoña iñi iyiki okowityiimowaitari, ari ijyampitsiwaitakiri jirika iyiki, tikira jimapirotziro jitakotaiyaari Pawa.
18 Notomiití, tii okantzi ankantashiwaitapiintya, “Nitakotanta”. Ontzimatyii antanairo oñaagantzirori itakotaantsi.
19 Irootaki ayotantaari imapiro jashiyitai Pawa. Tima ayotai jashiyitai Pawa, irootaki awintaashiritantaariri amanamanaataari,
20 onkantawitatya ontzimayitimi oita katsitzimoshiritaini. Tima Pawa jiyotziro maawoni, jiyotsitawo akinkithashiritani okaatzi katsitzimoshiritaini akaaripirotaki.
21 Nitakotaniití, aririka owajyaantairo okaatzi katsitzimoshiritakairi, ari añaakiro awintaashiritaiyaari Pawa amanamanaataari.
22 Iro ayotantyaawori aritaki jimatakairo okaatzi akowakotziriri. Tima amonkaayitairo ikantakaantani, antapiintainiri ikowiri irirori.
23 Jiroka ikantakaantani: Ontzimatyii awintaiyaari, ampairyaapiintairi Itomi Jesucristo. Ontzimatyii atakotawakaayitaiya. Iro ikantakaantani amatairi.
24 Inkaati monkaayitaironi ikantakaantani, iriitaki tsipashiritaariri. Iri Tasorintsinkantsi jotyaantakairi yotakaayitairi imapiro atsipashiritaari.

4

Itasorinka Pawa ipoña iisaniintashiritani Cristo

1 Nitakotaniití, tzimatsi ojyiki kantawitachari: “Naaka kamantantaniri”. Iri kamaari ñaawaitakairiri. Iiro pikimisantziri inkantayitiri, ontzimatyii piñaantyaari iriitajaantakirika Pawa ñaawaitakaakiri jirika kamantantaniri.
2 Jiroka ayotantyaari iroorika Itasorinka Pawa ñaawaitakairiri, aririka inkanti: “Jatziritzimotai Jesucristo”.
3 Iriima thainkakirori ikantaitakiri, tii jashitari Pawa, iriitaki jiñaawaitakaakiri iisaniintashiritani Cristo. Pikimakotakiri iirokaiti, ari intzimaki jaka kipatsiki ñaawaitironi jiroka. Aritaki tzimaki.
4 Irooma iirokaiti, notomiiti, jashitaimi Pawa, iiroka anaakoyitakiriri. Tima antawoiti ishintsinka Cristo, pitsipashiritaari iirokaiti. Janaakotairi ikaatzi tsipashiritakariri isaawisatzi.
5 Jirikaiti ojyawitakariri kamantantaniri, isaawisatzi jinatzi. Irootaki ikimisantawakaantari ikaatzi jisaawisatzitzi.
6 Irooma naakaiti, jashiyitaana Pawa. Irootaki pikimisantantanari pikaatzi jashipirotaimi Pawa. Tiimaita ikimisantayitai kaari yotairini Pawa. Ari okanta, tii okompita ayoyitairi jiñaawaitakairi Tasorintsinkantsi,

jimatantanaawori jiyotaantairo tyaaryoori. Ari ayotziri jashitari kamaari yotaantzirori kantashiwaitachari.

Pawa jiitaitziri "Itakonkantsi"

7 Nitakotaniití, ontzimatyii pitakotawakaayitaiya. Itzimirika antanairori jiroka, kimiwaitaka japiitakiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Pawa. Iriiyitaki yoyitairiri.

8 Itzimirika kaari itakotantachani, tii jiyotairi Pawa. Tima Pawa jiitaitziri irirori "Itakonkantsi".

9 Jiroka ikanta Pawa joñaagairo imapiro jitakotai: Jotyaantakairi japintziti Itomi jaka kipatsiki, okanta jimatakaayitantairori aakaiti añaashiriyitai.

10 Jiroka okantakota iroopirori itakotaantsi: Tii aakaiti poñaakaantyaawoni atakotaiyaari Pawa, añaa iri Pawa poñaakaantakawori jitakoyitai. Tima antawoiti jitakoyitai, jotyaantakairi Itomi. Iriitaki oitsimaryaakiriri Pawa jowasankitaawintairomi ayaaripironka.

11 Nitakoyitaní, jitakotai antawoiti Pawa, ari ankimiyitaiyaari aakaiti atakotawakaayitaiya.

12 Tikaatsi atziri ñaakirini Pawa. Iro kantacha aakaiti kantatsi antsipashiritaiyaari, aririka atakotawakaayitaiya. Iriitaki Pawa matakaironi aatakaantyaawori atakotantapiintaiya.

13 Tima Pawa jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, iro ayotantaari imapiro atsipashiritaari.

14 Tima naakayitajaantaki ñaayitairiri Itomi Pawa, jotyaantakiri kipatsiki. Iriitaki nokinkithatakoyitairi.

15 Itzimirika kantatsiri, "Jesús Itomi jinatzi Pawa", iriitaki mapirotzirori itsipashiritaari Pawa.

16 Ayotai aakaiti tsika ikanta jitakoyitakai Pawa, akimisantayitairi. Tima Pawa jiitaitziri "Itakonkantsi". Inkaati itakotantanaachani, itsipashiritanaari Pawa.

17 Irootaki aatakaantyaawori atakotantaiya awintaashiri owiri Pawa, irojatzi paata antonkiyotantawaiyaariri aririka jiyakawintairi maawoni. Tima aripaiti ankimitaiyaari Cristo. Aritaki amatsitataikawo akimitakari iroñaaka iinta asaikayitzi jaka kipatsiki.

18 Iiro athaawantari itzimi itakopirotairi. Itako jowai irirori, iiro athaawantari jowasankitai. Aririka anthaawantatyaari, tikiraata ayopirotzi imapiro jitakotai.

19 Irootaki atakotantaariri aakaiti Pawa, oipiyatziiniri jitakoyitakai kitziroini aakaiti.

20 Intzimirika kantatsini, "Nitakotani Pawa", iro kantacha ikisashiriwaitziri iyiki, ithiiyaka jirika. Tima kaari itakotyaarini ijyininka, jiñiiri, ¿Tsikama inkini jitakotyaari Pawa, kaari koñaanitatsini?

21 Irootaki otzimantari ikantakaantakiri, ikantaki: Ikaatzi itakotaariri Pawa, ontzimatyii jitakotaiyaari iyikiiti.

5

Awintaashirinka oitsinampaantyaawori isaawisato

1 maawoni awintaashiriiti kantatsiri, "Jirika Jesús, Cristo jinatzi", itomi Pawa jinayitaatzi, kimiwaitanaa japiitaatyiiromi intzimayitaimi. Ikaatzi itakotanaariri Ashitairi, jitakotaari iijatzi itomiyitaari irirori.

2 Aririka atakotaiyaari Pawa, aririka amonkaatainiri ikantakaantani iijatzi, iro ayotantatyaari imapiro atakoyitaari itomiyitari irirori.

3 Aririka atakopirotanaiyaari Pawa, irootaki kimitawori amonkaatiniri
ikantakaantani. Iiro opomirintsita amonkaayitairo ikantakaantani.
4 Ikaatzi ikimitakaayitari Pawa japiitatyiiromi intzimayitai, ari joitsinam-
paayitairo isaawisato. Tima awintaashirinka oitsinampaantayitya.
5 ¿Itzimikama matironi joitsinampagairo isaawisato? Iriitaki
awintaashiririiti, kantatsiri: "Itomi Pawa jinatzi Jesús".

Ikinkithatakaantziri Tasorintsinkantsi

6 Tima Cristo ipokaki jaka kipatsiki. Iro kantzimaitacha, tii apa ipokaki
impiinkaatantyaawo jiñaa, aña ontzimatyii inkapathainkati iijatzi, jowa-
maitakiri. Iri Tasorintsinkantsi kinkithatakaantakirori okantakota jiroka.
Okaatzi ikinkithatakaantakiri irirori, iroopirori inatzi.
7 Tima mawajatzi japiitaitakiro ikantaitzi, "Itomi Pawa jinatzi jirika
Cristo".*
8 Iriitajaantaki Tasorintsinkantsi kinkithatakaantatsiri. Iriitajaantaki
Pawa ñaawaitaintsi jowiinkaapaititantakari Jesús. Iriitajaantaki Pawa
ñaawaitaintsi ikinkithawaitakotziro Jesús tsika inkantya jowamaitiri.†
9 Tima akimisantziri atziriiti ikantayitairi, iri owatsipiro ankimisantairi
Pawa ikantairi. Jiroka ikantaki ikinkithatakotziri Jesucristo, ikantzi: "Iri-
itaki Notomi jirika".
10 Itzimirika kimisantairini Itomi Pawa, iriitaki kimathatairori imapiro
Jesús itomitari Pawa. Iriima kaari kimisantatsini, ithiiyanitakaakari Pawa,
tima ithainkañaanitakiri iijatzi ikantaki "Notomi jinatzi Jesús".
11 Jiroka ikantaitakiri: Iri Pawa kantakaiyaawoni añaashiritantaiyaari, tima
atsipashiritaari Itomi.
12 Intzimirika oyaashiritanairiri Itomi ari jañaashiritai. Iriima kaari oy-
aashiritanairini Itomi Pawa, iiro jañaashiritai.

Ayoyitai ari ankantaitatyaani añaashiriyitai

13 Pipairyaapiintairi iirokaiti Itomi Pawa pikimisantairi. Irootaki nosank-
inatantzimirori jiroka onkantya piyopirotantyaari ari pinkantaitatyaani
pañaayitai paata.
14 Awintaashiri ankantairi Pawa, tima ayoyitzi ikimayitai aririka amana-
manaatakotyaawo tsika okanta ikowakaajaantairi irirori.
15 Ayoyitai ikimai Pawa aririka amañaari, ayotsita iijatzi ari imatakairo
okaatzi akowakotakiriri.
16 Piñiirika iiroka apaani iyiki tzimatsiri ikinakaashitani, pamanako-
taiyaari, aritaki jañaakaashiritairi Pawa. Iri nokinkithatakotzi jaka tzimat-
siri ikinakaashitani kaari mapirotachani okaaripirotzi. Tima tzimatsi

---

* **5:7** Jowawisaañaanitantaitakawori pairani jiroka osankinarintsi iñaaniki Roma-jatzi (Latín), ari jowanaayiitakiro kapichiini kaari osankinatajaantachani owakiraini. Jiroka okantzi jowanaayi-itakiri: "Mawa ikaatzi ñaawaitatsiri inkitiki: Ashitairi, Ñaantsi, Tasorintsinkantsi. Jirika mawatatsiri, apaani ikanta". Irootaki jiroka ñaantsipaini josankinayiitakiri iñaaniki Wirakocha jiitaitakiri "Reina Valera". † **5:8** Okaatzi kantakotachari jaka, iri ikinkithatakoyiitzi: "Tasorintsinkantsi, Jiñaa, Iraantsi. Ikaataki mawa, tii opashinitzi ojyakaawintachari". Ikowatzi jaka Juan, jiyotakopiroyiitiri Jesús imapiro Itomitari Pawa. Mawajatzi ikinkithatakotziro okaatzi ikantayiitakiri, "Itomi Pawa jinatzi Jesús". Itanakawori, iriitajaantaki Tasorintsinkantsi yotakaayitakiriri jotyaantaniiti Cristo jiy-otaantayiti. Apititatsiri, iro "Jiñaa" ojyakaawintachari jowiinkaataka Jesús. Irootaki ikinkithatakota-jaantakiri Pawa, okaatzi osankinatainchari Mt. 3.16-17. Mawatatsiri, iro "Iraantsi" ojyakaawintacha ikapathainkataki Jesús jowamaantaitakariri. Iro ikinkithatakotajaantakiri Pawa isaikantakari Jesús otzishiki ikinkithawaitakairi Moisés, Elías tsika onkantya jowamaitiri. Okaatzi osankinatainchari Lc. 9.31-35; Jn. 12.27-33.

kaaripirori owamaashiritantatsiri. Tii iro nonkinkithatakotiri. Tima tii okantzi amanakotyaari antakirori jiroka mapirotachari okaaripirotzi.

17 Nokinkithatakotakiro “kaaripirori kaari imapirotachani”, tii nokantatyi kamiitha jiroka. maawoni kaari kamiithatatsi, iiro okantzi antayitiro. Iro kantacha tzimatsi kaaripirori kaari owamaashiritantatsini.

18 Ayoyitzi tii jantapiintairo kaaripirori ikaatzi itomitaari Pawa. Iri Cristo kimpoyaawintairiri, iiro ikimaatsitakaantaari kamaari.

19 Ayoyitai aaka jashiyitai Pawa. Iriima isaawisatzi, iri ashitaariri kamaari, ipinkathariwintziri.

20 Ayoyitai ipokaki Itomi Pawa, iri kimathatakaayitaironi tyaaryoori. Irootaki amatantaawori ayotairi jiitaitziri “Tyaaryoori”. Atsipashiritaari Tyaaryoori, tima atsipashiritaatyaari itomi. Iriitaki Pawa jiitaitzi “Tyaaryoori”, jiitaitziri iijatzi “Kañaaniri”.

21 Notomiití, paamaiyaari ojyakaawairintzi. Ari onkantyaari.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATAKIRI JUAN

Withataantsi

1 Antaripirori ninatzi nosankinatakimiro jiroka. Iiroka nosankinatzini jiiyiitziri "Iyoshiitaawo tsinani ipoña otomiiti". Nitakotani pinayitzi, tima akaatzi akimisantziro tyaaryoori. Ti apaniroini naaka nitakotzimi, aña jitakotsitzimi maawoni yotairori tyaaryoori.*

2 Ari okantari, oisokiro owayitairo tyaaryoori, ari ankantaitatyaani.

3 Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa. Jitakoyitaimi, kamiitha pisaikayitai. Ari inkimitaimiri iijatzi Itomi Jesucristo, piyoyitairo tyaaryoori, pitakotawakaayitaiya.

Oisokiro powiro jiyotaimiri Cristo

4 Ojyiki nokimoshiritanaki noñaayitaki tsika pikaatzi iirokaiti pimatapiintanakiro tyaaryoori, pimatajaantanakiro ikantakaantakiri Ashitairi.

5 Iiro nosankinatzimi iroñaaka owakiraari ikantakaantaitani, iro nonkinkishiryaakaimiri okaatzi nokamantayitakimiri owakiraa pikimisantantanakari. Jiroka okanta: Ontzimatyi atakotawakaiya.

6 Aririka antapiintanairo ikantakaantani Ashitairi, aritaki amatanairo atakotawakaanaiya. Iro nokantsitakimiri pantapiintairo okaatzi pantayitanakiri owakiraini pikimisantantanakari.

7 Tzimayitatsi iroñaaka ojyiki thiiyinkariiti. Ikantayitzi jirikaiti, "ti jatziritaajaitapaintzi Jesucristo". Tima thiiyinkari jinatzi ñaawaitzirori jiroka, ikisaniintatziiri Cristo.

8 Paamaakowintya, powajyaantzirokari okaatzi niyotaakimiri. Ti nokowi paminaashiwaitaiya, iiro piñiiro pinintaawaitaiya paata.

9 Itzimirika owanaashiwaitawori, ti joisokirotawo jiyotaantapaintziri Cristo, ti itsipashiritari Pawa. Iriima tsika itzimi oisokirotakawori jiyotaantapaintziri Cristo, iriitaki matakirori itsipashiritari Ashitairi, ari ikimitsitakariri iijatzi Itomi.

10 Itzimirika iita ariitimini, impoña inkowi jiyotaimiro inashitachari kinkitharintsi, iiro pishinitziri isaikapankotimi. Iiro okantaajaitzi piwithatyaari iijatzi.

11 Tima aririka piwithatyaari, kimiwaitaka pakakotatyiirimi iyaaripironka okaatzi jantziri irirori.

Nokowaki noñagaiyimini

12 Tzimatsi ojyiki nosankinatimiri, iro kantacha ti apa nonkowi nosankinatimiro, aña nokowatzi niyaatashitimi noñiimi, onkini nonkinkithawaitakaimi, ankimoshiritaiyaini iijatzi.

13 Jiwithatzimi jiitaitziri "otomiiti pitsiro iyoshiitawo". Ari onkantyaari.†

---

* **1:1** Tzimatsi kinkishiritakotawori jiiyiitziri "Iyoshiitaawo tsinani ipoña otomiiti", iri ojyakaawintachari jaka ikaatzi kimisantzinkariiti itzimi apatoyitachari nampitsiki. Okantawitaka ti ayotziro tsika otzimi nampitsi japatoyitantari jirikaiti kimisantzinkariiti. † **1:13** Tzimatsi kinkishiritakotawori jiiyiitziri "otomiiti pitsiro iyoshiitawo", iriiyitaki ojyakaawintachari kimisantzinkariiti apatoyitachari janta tsika inampitawo Juan osankinatzirori jiroka.

MAWATANAINTSIRI JOSANKINATAKIRI JUAN

Withataantsi

1 Antaripirori ninatzi, nosankinatantzimirori jiroka. Iiroka nosankinatzini Gayo, nitakopirotani pinatzi.

2 Nitakotaní, namanamanaatakotzimi piñaantyaawori ontzimimotimi kowityiimoyitakimiri koñaawoini. Namanamanaatakotzimi iijatzi piñaantyaawori pintikatsiti kamiithaini. Tima niyotzi kamiitha pikanta poshiritanaa.

3 Ari nokimoshiripirotanaki noñaakiri jariiyitaka iyikiiti ikamantapaakina irojatzi pikantaiyanakani iiroka poisokirotawo tyaaryoori.

4 Tikaatsi anaironi nokimoshiritanaki, nokimaki oisokiro jowanakiro tyaaryoori ikaatzi nokimisantakaayitairi naaka.

Ikimoshiriwintairi Gayo joimaantapiintaki ipankoki

5 Nitakotaní, pimatakiro iiroka tampatzikatatsiri pimitakoyitakiri iyikiiti ikaatzi awisayitatsiri pisaikinta.

6 Ikinkithatakoyitakimi iriroriiti jaka japatotaiyani iyikiiti tsika okanta pitakoyitakari. Tima jantawaitakaani jinayitzi Pawa jirikaiti, ari okamiithatziri pimpayitiri kowityiimotariri aririka piñiiri.

7 Tima jiyaayitatzi jirikaiti ikinkithatakotairi Cristo, kaari kaaripiroshiriiriti payitirini ikowayitziri.

8 Irootaki ampayitantyaariri aakaiti oitarika kowityiimotariri. Ari onkantya antsipatantyaariri kinkithatzirori tyaaryoori, inkimakoyiitantaiyaawori.

Ithainkañaanitantziri Diótrefes

9 Nosankinawitakanari pairani apatoyitachari pinampiki. Iro kantacha Diótrefes ithainkawakiro nosankinari. Ikimitakaantashiwaitaka iriroriñaapirorimi jinatyi.

10 Irootaki nonkamantapaakiriri maawoni janta okaatzi jantakiri jirika. Ikantakowaitashitakina. Ti apaani jiroka, ojyiki jimanintashiriwaitawakiri “iyikiiti”, ti ishinitziri jaawakiri kamiitha jariiyita. Jomishitowayitakiri iijatzi japatotapiinta kimisantzinkariiti.

Kamiitha ikinkithatakoyiitakiri Demetrio

11 Nitakotaní, ti okantzi pimatiro iiroka kimitawori jiroka kaaripirori. Aña iro pimatapiintai kamiithari. Itzimirika antaironi kamiithari, iri jashitaari Pawa. Itzimirika antzirori kaaripirori ti jiyotakotairi Pawa.

12 Iriima jirika Demetrio, maawoni ikinkithatakoitziri kamiithaini, ikantaitzi “Jiñaawaitapiintziro tyaaryoori irirori”. Ari nimatsitakawo iijatzi naaka, nokantzi “Kamiithari jinatzi”. Piyotaiyini iirokaiti okaatzi nokantziri tyaaryoori inatzi.

Iwiyaantawori withataantsi

13 Tzimawitacha ojyiki nosankinatimiri, ti apa nonkowi nosankinatimiro,

14-15 aña nokowatzi niyaati noñiimi, onkini ankinkithawaitaiyini. Onkamintha pisaikayiti kamiitha. Jiwithataiyimini akaayitziri. Piwithatsitinari iijatzi saikatsiri janta.

JOSANKINATAKIRI JUDAS

Withataantsi

1 Naaka Judas osankinatzimirori jiroka. Jompiratani Jesucristo ninatzi. Naaka iririntzi Jacobo. Iirokaiti nosankinayitzini itasorintsitakaimi Ashitairi Pawa, pikaatzi ikaimashiriyitaimi. Iirokayitaki ikimpoyaawintani Jesucristo.

2 ¡Inkamintha inishironkapiroyitaimi, isaikakaapiroyitaimi kamiitha, tima jitakopiroyitaimi!

Yotaantashiwaitachari
(2 P. 2.1-17)

3 Nitakotaní, nokowawitaka nosankinatakotimiro tsika okanta awisakoshiriyitantaari aakaiti. Iro kantacha iroñaaka okowapirotatya nosankinatimiro tsika okantakota piyaatakaantyaawori pinkimisanti, pinkimitakotyaari itayitanakawori oitishiritaari.

4 Tima tzimayitatsi atziri amawinawaitachari isaikimotantayitzi. Thainkatasorintsitaniri jinayitzi, ikinkithatakaantashiwaitaka, ikantayitzi: “Inishironkatani jowayitai Pawa, kantatsi iroñaaka antayitiro akowayitziri, kantatsi iijatzi amayimpiriwaiti”. Jirikaiti ñaawaitakirori ñaantsi, jimanintakiri Pawa, apanironitatsiri jompiratanta. Ari ikimitaakiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Irootaki ikinkishiritantakari pairani Pawa jowasankitaayitairi jirika.

5 Nokowi nonkinkishiritakaimiro onkaati piyopirotaiyirini. Okantawitaka Pawa itasonkawintapirowaiwitakari jashitaari irirori, jirikaiti jomishitowayitairi Egipto-ki, iro kantzimaitacha japathakiroryaitakiri ikaatzi thainkatasorintsitaniriiti.

6 Ari ikimitakari iijatzi maninkariiti jomishitowayiitakiri inkitiki, kaari jatakaironi tampatzikaini impinkathariwintanti. Kimiwaitaka joojotakotatyiirimi Pawa tsika otsinirikitzi, ari joyaawintari jowasankitaayiitairi.

7 Ari ikimitari iijatzi pairani Sodoma-jatzi, Gomorra-jatzi ipoña saikanampitakiriri. Kaaripiroshiri jinayitaki, ipaantawakaawaitaka ishiramparinkakiini, jimayimpiriwaitzi. Iro jowasankitaantakariri paampari. Ari jiñaitziro oitya awijyimoyitairini kimityaarini jirikaiti jowasankitaantaitaari paampari kaari tsiwakanitatsini.

8 Ari ikimitakari jirikaiti kinkithatakaantashiwaitachari, kinkishiritakaantashiwaitachari, paantawakaawaitachari, thainkawaitaniri. Ti ithaawantari ikijyimatziri maninkariiti otzimimotziri ishintsinka.

9 Iro kaari jimataajaiti maninkari Miguel, jiwatziriri maninkariiti, ti jiñaawaitashiwaita irirori jiñaanaminthatziri kamaari ikinkithatakotziri Moisés ikamantapaintari. Apa ikantaki Miguel: “Iri Pinkathari kijyimini”.

10 Iriima jirikaiti atziri kamantantashiwaitachari, ithainkashiriwaitakiro kaari jiyotaajaitzi. Tima okaatzi jiyotashiwaitari iriroriiti okimitakawo jiyotanitari piratsi. Apaniroini japirowaitaka.

11 ¡Jimapiroitiri jowasankitaayiitairi! Tima jantakiro ojyawori jantakiri pairani Caín. Ikinashiwaitaka ikimitakari Balaam, apa ikowashiwaitaka jaantyaawo kiriiki. Ikimitakotakari ikaatzi kamayitaintsiri jowayiritantakari Coré.

12 Okimiwaitakawo iriimi owitsintayitakimini jatyooyitakimi. Tima itsipatashitzimi ithainkatasorintsiwaitantzi, apa ikowi jantayitiro inimotziriri irirori. Ikimitakawo minkori otasonkainkatziro tampiya iiro oparyiimaita.

Ikimitakawo pankirintsi ti okithokinitzi imonkaapaitiwitaka onkithokitantyaari, kamapirotaki, aritaki imponchakiryaitairo.

13 Ikimitakawo otamaryaani inkaari oshimoryaatakaashiwaitawo jiñaa,
irootaki jimayitakiri jirikaiti joñaagantashiwaitakawo iyaaripironka. Ikimitakotakari jinitsi ikimakaanta apirotaiya, ari inkimiyitaiyaari iriroriiti japirotaiya otsinirikitzi.

14 Iriiyitaki ikinkithatakotsitakari pairani Enoc icharinitanakari Adán,
ikantakiranki:
Pamini, ipokaki Pinkathari itsipatakari ojyiki itasorintsiti.*

15 Ipokaki jowasankitairi maawoni.
Ipokaki jaminakotairi okaatzi jantayitakiri thainkatasorintsitaniri.
Ipokaki jaminakotairo ikijyimatantaki iijatzi.

16 Jirikaiti kinkithatakaantashiwaitaniri, kijyimatantaniri jinayitatzi. Thiiyakowaitantaniri ikantaka. Jantayitziro inintashiyitari irirori. Kantakaapirowaitaniri jinayitzi. Inintaathatantakimiro jiyotaantziri ikowi jaantashiwaityaawo kiriiki.

Ikaminaayiitziriri kimisantzinkari

17 Irooma iirokaiti, nitakotaní, poshirityaawo jiyotaayitakimiri pairani
Jotyaantapirotani Awinkathariti Jesucristo.

18 Tima ikantayitaki irirori: “Paata iwiyaantapaatyaawoni intzimayiti
thainkantaniriiti, iri antashiwaityaawoni jinintashiyitari”.

19 Iriiyitaki kantakaawori inkisawakaantayiityaari, apa ikinkishiritawo
isaawisato. Ti inampishiritantari Tasorintsinkantsi.

20 Irooma iirokaiti, nitakotaní, piwitsikashiritawakaayitaiya pinkimisantapiintanairo tasorintsitatsiri awintaankantsi. Pamanamanaataiyaari
Pawa, tsika okanta ikowakaajaantairi Tasorintsinkantsi.

21 Oisokiro jowanakimi Pawa jitakoyitaimi, oyaako powiro piñaayitiro
inishironkatani Awinkathariti Jesucristo onkantaitatyaani jañaakaayitai.

22 Nishironka powiri inkaati kisoshiriniironkatatsini.

23 Pashini, pinkimitakaantiri kapichiini okantaka powawisaakotantaariri
intagaiyaami. Pashini, ontzimatyi pinishironkayitairi. Irooma
iyaaripironka, kisaniinta powiro. Ari pinkantakiro ikithaatari
ikaaripiroshiritantakari, pinkimitakaantiro pinkisaniintatyiiromi.
Thaawanta powiro jiroka pimatzirokari iiroka.

Thaamintaantsi

24 Anthaamintaiyaari matzirori ikimpoyaawintayitai iiro antziwashiriwaitanta. Anthaamintaiyaari jirika kimoshiritakagaini antsipataiyaari, iiro
otzimai akinakaashitani.

25 Anthaamintaiyaari Pawa apaanitatsiri, yotaniri, owawisaakotantaniri. Iriitaki jirika Pawa tzimatsiri jowaniinkawo, pinkatha jowaitakiri,
imapiro otzimi ishintsinka, pinkatharipirori jinatzi, iri itakawori itzimi
tikiraamintha otzimayitzi maawoni, irojatzi ikanta isaiki iroñaaka, ari inkantaitatyaani. Ari onkantyaari.

---

* **1:14** Jirika Enoc, iri 7-tanaintsiri icharinitanakari Adán. Jiroka okaatzi jiñaanitakari Enoc, ti opoñaayita janta Osankinarintsipiroriki, aña pashiniki osankinarintsi opoñaakawo, jiitaitziro “Josankinari Enoc”.

JOÑAAGAITAKIRIRI JUAN

Joñaagantakiri Jesucristo

1 Jiroka joñaagantakiri Pawa tsika ikantakota Jesucristo, iri Pawa kantakaawori jiyotantyaari jompirataniiti tsika onkantakotya pokimataintsiri jiñaitiro. Iro jotyaantantakariri Pawa imaninkariti inkamantiri Juan. Tima jirika Juan iri jompiratapiintakari Pawa.

2 Iri Juan kinkithatakirori okaatzi jiñaakiri. Iñaani Pawa ikinkithatakiri ikantakaantakiri Jesucristo inkamantantiro.

3 Kimoshiri inkantaiya ñaanataironi jiroka kamantaantsi, ari inkimityaari iijatzi kimisantaironi. Kimoshiri inkantaiya monkaataironi osankinatainchari. Tima okaakitzimatai jiñaantaityaawori.

Jiwithaitari kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoita

4 Naaka Juan osankinatzirori jiroka. Iiroka nosankinatzini kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 papatoyita nashiyitachari nampitsi saikatsiri Asia-ki. Tima añaatsi Pawa, iri itakawori pairani itzimaki, irootaintsi impiyi, nishironka inkantaimi irirori, kamiitha isaikakaayitaimi janta. Ari inkimitaimiri jiitaitziri "7 tasorintsi".

5 Ari inkimitaimiri iijatzi Jesucristo, tyaaryoori inatzi ikinkithatakotziri. Iriitaki itanaawori ipiriinta ikamawitaka, iri pinkathariwintairiri maawoni pinkathariwitachari jaka kipatsiki. Iriitaki itakoyitairi aakaiti. Iriitaki kimitakaantairi inkiwaatyiimi, ipiyakotairo ayaaripironka ikapathainkataki pairani ikamawintayitai.

6 Iriitaki pinkatharitakaayitakairi. Iriitaki ompiratasorintsitakaayitairi antawaitantaanariri Pawa Ashitariri. Iriitaki otzimimotairi jowaniinkawo, iriitaki pinkatharipirotaatsiri. Ari inkantaitatyaani. Ari onkantyaari.

7 Jirika Cristo, inkinapai minkoriki, maawoni jiñaitawairi. Jimatsityaawo jiñaawairi owathaamirikitakiriri. Jiraakoitaiyaari maawoni jaka kipatsiki, jimatsityaawo kaari jyininkatawakaachani. Ari onkantyaari.

8 Jiroka ikantzi Awinkathariti Pawa:

Naakataki ojyawori itawori osankinarintsi, Naaka ojyawori iijatzi iwiyaantawori.

Añaachana Naaka iroñaaka, Naaka itakawori pairani notzimaki, Naaka piyaatsini paata.

Naakataki tzimapirotatsiri noshintsinka.

Joñaagantaka Itomi Atziri

9 Naaka Juan, pirintzi powayitana pikimisantzinkaritai, ari akaataiyakini amawitakiro akimaatsiwaitaka, ari atsipatawakaa ipinkathariwintayitai Jesús. Pairani nosaiki othampishiki iitachari Patmos nokinkithatziro jiñaani Pawa, nokamantantziro ikantakinari Jesús.

10 Okanta apaani kitiijyiri ikinkishiritakotapiintaitari Awinkathariti, tzimatsi joñaagakinari Tasorintsinkantsi. Nokimakiri notaapiiki iita kantanari, ikimitakawo tyootaantsi jiñaawaitzi,

11 ikantakina: "Posankinatiro onkaati noñaayimiri. Iro potyaantiniriri kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka nashitakawori nampitsi saikatsiri Asia-ki. Tima jiroka 7 nampitsi, iitachari: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea".

12 Ari nopithokanaka notaapiiki naminiri iita ñaanatanari. Noñaatziiri
ootamintotsipaini jiwitsikaitziri oro. Ikaatzi 7.
13 Iro kantacha janta niyankiniki ari josatikaka apaani kimitakariri Itomi
Atziri. Opamankakiri iitziki iithaari. Jontarikakari ichopiniiki jiwitsika-
jyironkaataitziri oro.
14 Kitamaapowainka ikantaka iitoki, kimiwaitaka iroomi iwitzi oijya,
kitamaaki okantaka iroowaitaki jiriniki. Irooki okimitakari paampari.
15 Shipakiryaa okantayitaka iitzi, iriiwaitaki iporiryaatzi kiriiki itagaitziri.
Okimiwaitakawo iñaani opoimaatzi oshinchaani jiñaa.
16 Joirikaki impokiropaini jakopiroki, ikaatzi 7. Jomishitowimaitawo
ipaantiki kimitakawori osataamintotsi, apimini okanta othoyimpitaki.
Ikimitakari ipooki ikanta ooryaatsiri ishipakiryaapirotzi tampatzikapaiti.
17 Ikanta noñaakiri, tyaanakina nokamanaki. Iro kantacha jotirotantak-
inawo jakopirori, ikantana: “Iiro pithaawi, Naakataki itawori, Naakataki
iwiyaantyaawori.
18 Naakataki kañaaniri, nokamawitaka iro kantacha ari nonkantaitatyaani
nañagai. Naakataki ashitaawori shintsinkantsi jowaitaana nompiyakaantya
notyaantantai sarinkawiniki.
19 Posankinatiro okaatzi piñaakiri, iro pitanatya piñaakiri iroñaaka, impoña
onkaati piñiiri paata.
20 Ikaatzi ootamintotsi piñaakiri kaatatsiri 7, iri ojyakaawintariri
kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka jinashitakawo nampitsi. Ikaatzi
piñaakiri impokiro noirikakiri nakopiroki, kaatatsiri 7, iri ojyakaawintariri
maninkariiti tsipataariri kimisantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka”.*

2

Kamantaantsi jotyaantaitakiniriri 7 japatoita kimisantzinkariiti:

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Efeso-ki

1 “Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantatsiri apatotachari Efeso-
ki. Iri ñaanatziriri oirikakiriri 7 impokiro jakopiroriki, osatikainchari niyanki
ipaampataki 7 ootamintotsi. Ikantziri:
2 ‘Niyotziro okaatzi pantayitziri, tsika pikanta pantawaitaki, okaatzi pa-
mawitakiri. Pisamayitakari kaaripiroshiriiriti. Piñaantawaitaari iitashiwait-
achari, “Otyaantapiroriiti” itzimi yotaantashiwaitachari. Piyotairi iiroka
thiiyinkari jinayitzi.
3 Tyaaryoori pinatzi, amawiwaini pikantaka, ojyiki pikimaatsiwaitaka
jowasankitaawintaitzimiro pipairyairo nowairo. Tiimaita pisamawaita.
4 Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka
okanta: Powajyaantanakiro iirokaiti pitakotanta, tii pantairo pikimiwi-
tanakawo pairani.
5 Pinkinkishiritiro tsika pikanta pairani owakiraa pikimisantanaki. Powa-
jyaantiro tsika pikanta iroñaaka, pantairo tsika pikantanaka owakiraini
pikimisantanaki. Tima iirorika powajyaantairo, ari niyaatashitakimi, naap-
ithataimiri ootamintotsi saikimotakimiri janta.
6 Iro kamiithataintsi pantakiri iirokaiti pikisaniintakiro jantakiri ikaatzi
kimisantanairiri jiyotaantziri pairani Nicolás. Nimatsitataikari naaka.*

* **1:20** Tzimatsi kantatsiri jirikaiti “maninkariiti” kinkithatakotainchari jaka, iriitaki atziriiti ikaatzi jiwayitairiri kimisantzinkariiti. Tzimatsi pashini kantatsiri, iriiyitaki tyaaryoori maninkariiti.

* **2:6** Tii jiyopiroitzi itzimi “kimisantanairiri jiyotaakiri pairani Nicolás”. Kimitaka iriitaki nashitain-
cha japatota, iri yotaashiwaitakariri kimisantzinkariiti, aamashitya iri kimitakariri Balaam okaatzi
jantakiri pairani irirori.

7 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziri
kimisantzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi, ari noshinitairi joyaawo
chochoki añaakaantatsiri pankitainchari itasorintsipathatiki Pawa' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Esmirna-ki

8 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Esmirna-ki. Iri ñaanatziriri itakawori, iwiyaantyaawoni. Iri ñaanatziriri
kamawitainchari iro kantacha añagai iijatzi. Ikantziri:

9 'Niyotziro pantayitziri, niyotziro pikimaatsiwaitaka, niyotziro
pashironkaawaitaka, iirokawitaka ajyaagantashiritaniri. Niyotzi iijatzi
ithiiyakotakimi Judá-mirinkaiti janta. Jiitashiwaitaka Judá-mirinka, aña
Satanás ashitakariri.

10 Iiro pithaawantashitawo onkaati pinkimaatsityaari. Tima irootaintsi
piñiiri tsika inkaati jomontyaakaantiri kamaari. Ari pisaikiri onkaati 10
kitiijyiri pinkimaatsiwaitya, jiñaantashiritatziimi kamaari. Iro kantacha
ontzimatyii pintyaaryooshiriti iirokaiti piyaatakairo onkantawitatya intsi-
tokaitimi, aritaki nañaakaimi paata, onkimiwaityaawo namathaiyitaatyiim-
imi.

11 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziri
kimisantzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, iiro jiñairo inkimaat-
siwaitaiya japiitairo inkamai' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Pérgamo-ki

12 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Pérgamo-ki. Iri ñaanatziriri otzimimotziri josataaminto apiminitatsiri othoy-
impitzi. Ikantziri:

13 'Niyotziro pantayitziri, niyotzi pisaikimotakiri ipinkathariwintziri Sa-
tanás. Iro kantacha niyotzimi iijatzi oisokiro powakina pipairyaapiintakiro
nowairo, tii powajyaantziro pawintaashiritana. Tii powajyaantanakiro
iirokaiti okantawitaka jowamaawiitakari noyimisantakaapirotani Antipas,
itzimi kinkithatakotakinari inampitawo Satanás.

14 Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka
okanta: Tzimayitatsi pikaataiyini kimitakariri Balaam jiyotaantzi. Tima
pairani Balaam, jiyotaapiintakiri Balac onkantya inkaimashiryaantyaariri
charinitanakariri Israel-ni jowakaiyaari itainiriri ikimitakaantashitari
iwawani. Imayimpiritakaakiri iijatzi.

15 Ari okimitakari iijatzi tzimayitatsi kimisantayitakirori jiyotaantziri
pairani Nicolás.

16 ¡Powajyaantairo! Iirorika powajyaantziro, ari niyaatashitakimi nowayir-
itiri, iro nowayiritantyaariri osataamintotsi shitowatsiri nopaantiki.

17 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi iñaanatziri
kimisantzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, ari nompakiri joy-
aawo manaantsitatsiri maná. Ari nompakiri iijatzi kitamaari mapi osank-
inataka owakiraari wairontsi kaari jiyoitzi, apa jiyotairo aakironi jiroka
mapi' ".

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Tiatira-ki

18 "Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Tiatira-ki: Iri ñaanatziriri Itomi Pawa, kimitakariri irooki paampari,
poriryaataintsiri iitziki. Ikantziri:

19 'Niyotziro pantayitziri, pitakoyitantaka, pikimisantaki, pantawaitaki,
kamaitaniri pinatzi. Iikiro pinkamaitanatyaawo iroñaaka panaakaanakiro
pikantawita pairani.

20 Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka okanta: Paapatziyakawo iirokaiti tsinani iitachari Jezabel. Okantzi iroori kamantantaniro inatzi, iro kantacha okaatzi iyotaantakiri iroori, ojyiki oitzipinashiritakiri nompiratani. Iro opoñaantari owakaayitakari itagaitzinirirri ikimitakaantashiitari iwawani. Omayimpiritakaayitakiri iijatzi.
21 Osamani noyaakowitakawo owajyaantantyaawori antakiri, iro kantacha tii okowi owajyaantiro omayimpiriwaitzi.
22 Iirorika owajyaantashitaawo, ari nomantsiyaakiro tsika omayimpiriwaitapiintaki, ari onkimaatsiwaityaari. Ari nonkimitaakiri inkaati mayimpiritakironi.
23 Ari nowamaayitairi ikaatzi iyotaayitakiri. Iro ompoñaantyaari jiyotai maawoni kimisantzinkariiti naakataki iyoshiritziriri maawoni, niyotzi iita ikinkishiriyitari, niyotzi iita ikimashiritziri. Ari onkantya noipiyantimirori okaatzi pantayitakiri iirokaiti.
24 Irooma iirokaiti, yotapainchari janta Tiatira-ki kaari kimisantakironi okaatzi iyotaantashiwitakari, iiro noshintsithatzimi. Tima tii pipankinawaitawo okaatzi iyotaashiwitantakari jiitaitziri “jimanakaapirotani Satanás”.
25 Iro kantacha iirokaiti ontzimatyii pintyaaryooniti irojatzi nompiyantatyaari.
26 Intzimirika kitsirinkakironi jimonkaatiro noñaani irojatzi iwiyaantapaatyaawoni, aritaki nimatakaakiri impinkathariwintairi atziriiti.
27 Ari ojyatyaawo ikimitaakina Ashitanari naaka, jimatakaakinawo ipinkatharitakaana, ari inkimitagairi iijatzi iriroriiti impinkatharitakairi.
Ari ijiwatantaiyaari jashirokotziti.
Irijatzi apirotairini iisanitani, inkimitakaantairi ipookaitziro kowitzi.
28 Niitairi naaka kimitakariri impokiro Oñaaminki.†
29 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziri kimisantzinkariiti’ ”.

3

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Sardis-ki

1 “Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Sardis-ki. Iri ñaanatziriri jiitaitziri ‘7 tasorintsi’, oirikiriri 7 impokiro. Ikantziri: ‘Niyotzimiro pantayitakiri, ikantaitzimi “añaashiriri”, aña tii ari pinkantya, kamashiriri pinayitzi.
2 Pinkakimpishiritai. Pintyaaryooshiriti iiro pikamashiritanta. Tima Pawa jiñiiro okaatzi pantziri tii pimonkaatziro ikowakaimiri.
3 Pinkinkishiritiro ikamantaitakimiri pairani, pimonkaatiro. Powajyaantiro pantapiintakiri. Iirorika pikakimpitai, ari nomapokapaimi nompiyairika, nonkimityaari jomapokantzi koshintzi.
4 Iro kantacha tzimatsi janta Sardis-ki kiyopayipaini matakirori ikitishiritzi. Iriiyitaki kimitakariri kaari oipatsitironi iithaari, irootaki jiriipirotantaari jirikaiti onkantya intsipatantaiyaanari nokithaatawo kitamaari.
5 Intzimirika kitsirinkakironi, aritaki nonkithaatairi kitamaari. Iiro nojyitziro iwairo itsipataari josankinatakotaka inkaati kañaaniyitaatsini. Nonkantairi Ashitanari, iijatzi maninkariiti: “Ikimisantaana jirika”.
6 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri kimisantzinkariiti’ ”.

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Filadelfia-ki

† **2:28** Ari jiitsitari iijatzi Jesús, ikantaitzi “Oñaaminki”. Paminiro Ap. 22.16.

7 “Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Filadelfia-ki. Iri ñaanatziriri Tasorintsitatsiri, Tyaaryoopirori. Iri ñaanatziriri
jowaitakiri jashitaryagainiri atziriiti, irijatzi jowaitakiri jashitapithatairi
intyaayiti. Ari inkimitaiyaari David-ni. Tikaatsi shintsithatirini jirika
jashitaryagainiri, jashitapithatairi iijatzi. Ikantziri:
8 ‘Niyotziro pantayitziri. Pamini. Noshinitakimi pintyai, tikaatsi
otzikawakimini. Iro nimatakimiri tii pishintsishiritaiyini, iro kantacha
pimonkaatakinawo noñaani, tii ikimaitzimi pinkanti: “Tii jashitana Pawa”.
9 Iriima jirikaiti kantashiwaitachari: “Naaka Judá-mirinka”. Kaarimaita
Judá-mirinkapirori, aña iri jashiyitakari Satanás. Irootaki notziirowakaan-
taiyaariri paata impinkathayitaimi. Ari jiyotairi imatatya nitakotakimi.
10 Tima pityaaryoowintakiro iirokaiti pimonkaayitziro noñaani, aritaki
nonkimpoyaawintakimi iiro jiñaantashiritantaitzimi. Tima kapichitapaaki
jiñaantantimiri ikaatzi nampitawori kipatsiki.
11 Irootaintsi nompiyaki. Kiso powiro pikimisantakiri, iiro paminaashi-
waitanta pinintaiyaawo impayiitaimiri, jamathaitaimi.
12 Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, ari nonkimitakaantairi tzinkamitsi
otzinampitzirori itasorintsipankoti Pawa. Ari jashi jowairo isaikai. Ari
nonkintakotainiri iwathaki iwairo Pawa, ari jiyoiti Pawa ashitaari. Ari
nonkintakotainiri iwathaki owairo nampitsi Jerusalén, ari jiyoitai isaikai
jirika inampiki Pawa, ariitaachani isaawiki ompoñagaiyaawo inkitiki. Ari
nonkintakotainiri iijatzi iwathaki owakiraari nowairo.
13 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri
kimisantzinkariiti’ ”.

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Laodicea-ki

14 “Jiroka posankinatiniriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari
Laodicea-ki. Iri ñaanatziriri jiitaitziri ‘Ari onkantyaari’, iri jawintaashiritapi-
intaitari jiñaawaitziro tyaaryoori. Iri ñaanatziriri jiwitsikakaitakiri pairani
jiroka kipatsi. Ikantziri:
15 ‘Niyotziro pantayitziri. Pikimitakawo saawaironkatatsiri, jampaatat-
siri. Nokowiri naaka, saawaari. Iirorika osaawatzi, katsinkaari.
16 Irooma pikimitawo jampaatatsiri jiñaa, ari noowawintaimi.
17 Pikantapiintaiyini iirokaiti: “Ajyaagantakina, tikaatsi nonkowityiri”.
Iro kantacha tii ari pinkantya, aña owashiriri pinatzi, manintaari,
ashironkaari, amajyookiri, aatonkoryaamirikiri.
18 Aña ontzimatyii pinkimitakaantairo pamanantaatyiirimi n-oro-
ti itagaitakiri imporikapirotantyaari. Ari pimatairo pajyaagantya.
Pinkimitakaantairo pamanantaatyiiromi kitamaari noithaari, iiro
paatonkoryaamirikiwaitanta ompoñaantyaari pinkaaniwintawaitya.
Pinkimitakaantiro pamanantaatyiiromi naawintawo pishintsitantaiyaari
pikamaatyaakitaki.
19 Iro namitari naaka noshintsithatziri nitakotani, nowasankitairi. Ontzi-
matyii pintyaaryootai iirokaiti, pimpiyashiritai.
20 Pamini, kimiwaitaka nonkatziyatyiimi jikokiroki nokaimi
nontyaantyaari. Tzimatsirika inthomainta kimakinari, ishinitanarika
nontyi, ari atyootawakaiyaari.
21 Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, aritaki intsipataina nompinkathari-
wintanti. Tima nimatakiro naaka nokitsirinkakiro, notsipataari isaikam-
intoki Ashitanari nopinkathariwintantai.
22 Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri
kimisantzinkariiti’ ”.

4

Thaamintaantsi inkitiki

1 Okanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ashitaryaanaka inkiti. Irijatzi apiitapairo jiñaanatapaana noñaakiri kitziroini poimatapaintsiri ikimitari tyoorintsi. Ikantana: “Pimpoki jinoki, ari noñaayimiro onkaati awijatsini paata”.

2 Ikanta niyaashirinkatanaki jinoki, noñaakiro saikamintotsi, okimiwaitakawo isaikantapiintari pinkatharipirori, owaniinka okantaka. Tzimatsi saikantakawori.

3 Jirika saikaintsiri shipakiryaa ikantaka, ikimitakawo kityonkaironkari mapi kaninakitatsiri. Itapotakiri oyi isaikamintoki, ikimiwaitakawo oyi natsiryaakiri mapi kaninakitatsiri.*

4 Tzimatsi pashini saikamintotsi okaatzi 24, iro osatikakiriri niyankiniki saikaintsiri. Ari isaikayitakiri Antaripiroriiti, kitamaa okantayitaka iithaari, oro inayitaki jamathairi.

5 Noñaaki ookathawontsi, nokimakiro oñaanaki opoñaanaka saikamintotsiki. Tzimatsi 7 ootamintotsi owaampatainchari, iri imontitakari saikamintotsi. Iriitaki ojyakaawintziriri Itasorintsiti Pawa, kaatatsiri iijatzi 7.

6 Tzimatsi inkaari imontitakari saikamintotsi, kitijyaaniki okantaka. Tzimatsi 4 inkitiwiri katziyainchari, iri piyowintakawori saikamintotsi. Iro kantacha jirika inkitiwiriiti otzimi ojyiki irooki, irootaki jaminantayitari tsikarika, jaminantayitawo iijatzi itaapiiki.†

7 Apaani inkitiwiri jojyakari kajyikari. Pashini jojyakari vaca iryaani. Pashini atziripoo jinatzi. Iriima pashini jojyakari jiwowaita pakitha.

8 Omapokashitanaka otzimayitanaki ishiwanki jirika inkitiwiri, 6 ishiwanki tzimayitanaintsiri. Otzimi ojyiki irooki iwathaki, otzimitanaka irooki inthomainta iwathaki. Iriitaki aakowintanakawori ipampithaapiintaki, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, ikantzi:

Tasorintsi, Tasorintsi, Tasorintsi jinatzi Pinkathari Pawa, Shintsipirotatsiri.
Iriitaki añaagatsi iroñaaka, iri itakawori pairani itzimakiri, irootaintsi impiyi.

9 Ari ikantapiintatya jirikaiti inkitiwiri ithaamintawintari saikaintsiri, kantaitachari jañi. Ikanta joñaagantakiro jirikaiti ipinkathatapiintaitakiri, ipaasoonkitapiintakiri,

10 jimatanakiro iijatzi 24 Antaripiroriiti jotziirowashitanakari saikaintsiri, kantaitachari jañi. Ithaamintawintanakari, jamathairyiimotanakiri. Ari jiñaitziro imapiro janaakotantzi jirika saikaintsiri ipinkatharitzi, okantawita ipinkathariwintantawita iijatzi Antaripiroriiti. Ikantaiyanakirini:

11 Nowinkatharití, Pawá,
Iro kowapirotaitacha ontzimimotimi iiroka powaniinkawo, pinkatha inkantaitimi, ontzimimotimi pishintsinka.
Iirokataki witsikayitakirori maawoni, tima iirokataki kowashitainchari ontzimayiti piwitsikani.

5

Osankinarintsi ipoña Oijya

1 Noñaatziiri saikaintsiri saikamintotsiki, joirikaki jakopiroki osankinarintsi. Kamiitha apinaitaka, 7 okaatzi japiipiintaitakiro jontsirikaitakiro iiro japinairyaantaitawo.

---

* **4:3** Mapi “kityonkaironkari kaninakitatsiri” jiitaitziro “jaspe”, jiitaitziro iijatzi “cornalina”. Irooma mapi “natsiryaakiri kaninakitatsiri” jiitaitziro “esmeralda”.

† **4:6** Kantakotachari jaka “kitijyaaniki” okimitakawo okanta botella, vidrio iijatzi cristal.

2 Noñaatzi apaani maninkari tzimatsiri ishintsinka, shintsiini jiñaawaitzi,
ikantzi josampitantzi: “¿Iitaka jowaitakiri jontsirikaryiiro osankinarintsi,
impoña japinairyiiro?”
3 Tikaatsi apaani matironi japinairyiiro jiñaanatiro. Tii itzimi inkitiki,
tikaatsi iijatzi kipatsiki, ari ikimitakari sarinkawiniki, tii itzimi apinairyi-
ironi.
4 Antawoiti niraanaka, tima tikaatsi matironi japinairyiiro jiñaanatiro.
5 Ikantana apaani Antaripirori: “Aritaki piraaka. Pamini. Tzimatsi
apaani matakirori otzimimotziri itasorinka, iri matironi jontsirikaryiiro,
japinairyiiro iijatzi. Iriitaki charinitakariri Judá, jiitaitziri ‘Kajyikari’. Iri-
jatzi charinitakariri David-ni. Iriitaki jowaitakiri jimatiro”.
6 Opoñaashitaka noñaaki apaani Oijya. Ikatziyaka niyankiniki osaikaki
saikamintotsi, josatikari inkitiwiriiti, josatikari Antaripiroriiti. Kimiwait-
aka jirika Oijya aritaki jowamaawiitakari pairani. Tzimatsi okaatzi 7 ichii.
Tzimatsi iijatzi 7 irooki. Iri ojyakaawintachari 7 Tasorintsi, ikaatzi jiñaitairi
maawoni kipatsiki.
7 Ikanta jirika Oijya, jiyaatashitakiri okaakiini saikaintsiri. Joirikapaakiro
osankinarintsi.
8 Ikanta inkitiwiriiti ipoña Antaripiroriiti, jotziirowashitanakari Oi-
jya, ipinkathatanakiri. Tzimayitatsi ipampithaaminto. Tzimayitatsi
kasankainkari itaayiitziri jotitaitakiro oro-nakiki. Jiroka kasankainkari iro
ojyakaawintacha jamanamanaatani oitishiritaari.
9 Ari ipampithagaiyanakironi owakiraari pampithagaantsi,
ipampithaakotziri Oijya, ikantzi:
Iiroka jowaitakiri poirikiro osankinarintsi, iiroka ontsirikaryiironi,
Tima iiroka kapathainkataintsi jowamaawiitakimi, ari pipinakowintairi
atziriiti jashitantaariri Pawa.
Ari opoña jashiyitaari Pawa tsika ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.*
10 Iiroka kantakaawori ikimitantaariri pinkathariiti, ikimitaari Ompirata-
sorintsitaari, jantawaitainiri Pawa.
Iriiyitaki pinkathariwintairini isaawijatziiti.
11 Opoñaashitaka noñaaki ijyiki maninkariiti piyowintapaakawori saikam-
intotsi, tsika isaikaki inkitiwiriiti ipoña Antaripiroriiti. Ari ipiyopirotaiya-
paakani ijyiki, ijyiki maninkariiti.
12 Ikantaiyini:
Jirika Oijya jowamaawiitakari, iri iriipirotaitatsiri otzimimotziri:
itasorinka, jajyaagawo, jiyotani, ishintsinka. Impinkathayiitairi,
jowaniinkataiya, inthaamintawintaityaari.
13 Nokimatzi ipampithagaiyanakini maawoni saikantawori inkiti, kipatsi,
inkaari, sarinkawini. Ikantaiyini:
Jirika saikaintsiri saikamintotsiki, itsipatakari Oijya, thaamintaari jinatzi,
pinkathataari jinatzi, otzimimotziri jowaniinkawo, ipinkathariwin-
tantzi, ari inkantaitatyaani.
14 Iri inkitiwiriiti apiipiintzirori ikantzi: “Ari onkantyaari”. Iriima
Antaripiroriiti otziirowa ikantaiyakani ipinkathataiyirini jirika
kantaitaachaniri.

6

Jontsirikayiitakiro

* **5:9** 5.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshi-
iyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari
tsikarikapaini.

1 Ipoña noñaakiri Oijya jontsirikaryaanakiro itanakawori jontsirikaitakiro.
Ari ishinchiinkatanaki jiñaawaitanaki apaani inkitiwiri, okimiwaitakawo
ookathawontsi, ikantzi: "¡Pimpoki! ¡Pamini!"
2 Noñaatziiri ishiyataipaaka kitamaari mora, joirikakiro iyaani
tyaakaakariri mora. Jamathaitaitawakiri, jataki jowayiritya, japirotanti.
3 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkiti-
wiri, ikantzi: "¡Pimpoki! ¡Pamini!"
4 Ari ishiyataipaaka pashini mora kityonkari, ipaitawakiri antawoiti
owathaamintotsi tyaakaakariri. Iri jowayiitaki jowajyaantakairi atziriiti
isaiki kamiitha kipatsiki. Irojatzi opoñaantanakari jowamaawakaayita.
5 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inki-
tiwiri, ikantzi: "¡Pimpoki! ¡Pamini!" Noñaatziiri ishiyataipaaka pashini mora
kisaari, joirikataiki jotinakaminto tyaakaakariri.
6 Nokimatzi ñaawaitanaintsiri ikatziyaiyakani inkitiwiri, ikantaitzi: "Pimpi-
mantayiti iipiyokiini piwankiri, pimpinatakaapirotyaawo, tima tii otz-
imapirotzi. Ari paaki ojyiki kiriiki apaani kitiijyiri, irojatzi jiñaitantyaawori
antawoiti tajyitsi. Iro kantacha tikiraata powaaripirotziro pankirintsi tsika
jaayiitziro imiriitari, tsika jaayiitziri iijatzi yiinkantsi".*
7 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkiti-
wiri, ikantzi: "¡Pimpoki! ¡Pamini!"
8 Noñaatziiri ishiyataipaaka pashini mora kitiriri, jiitaitziri "Kaamani-
taantsi" tyaakaakariri. Ari itsipatakari jiitaitziri "sarinkawini". Jirika
jiitaitziri "Kaamanitaantsi" jowaitakiri jowamaayiti ijyiki isaawijatziiti. Tzi-
mayitatsi jowamaakaantakiri jowathaantayityaari osataamintotsi, tzimatsi
owamaayitiri itajyi, pashini aayitakiri mantsiyarintsi, pashini jatsikayitiri
katsimari piratsi.†
9 Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Noñaatzi oponkitziki taapir-
imintotsi ishiriiti ikaatzi jowamaawintaitakiri ityaaryootzi ikinkithatziro
iñaani Pawa.
10 Iri kaimayitanaintsi shintsiini, ikantaiyini: "Nowinkatharipiroritĺ,
Tasorintsirí, Tyaaryoorí. ¿Tsikapaitima onkaati poyaawintya pimpiyakowin-
tantyaanari, powasankitaayitairi isaawijatziiti?"
11 Ipoña ipayiitakiri kitamaari kithaarintsi inkithaatya, ikantaitziri:
"Apaatatyaami pimakoryaawaki irojatzi jariitantatyaari pirintziiti pitsi-
patakari pantawaitaki. Tima ontzimatyii jowamaitiri iijatzi iriroriiti inkim-
itakotaimiro iirokaiti".
12 Noñaatziiri Oijya jontsirikaryaakiro pashini, yotapaaka apaani
inthonkatantyaawori. Ari omapokanakari antawoiti ontziñaanaka.
Tsiwakimatanaki ooryaatsiri, tsiniriki okantanaka. Kityonka ikantanaka
kashiri ikimitanakawo iraantsi.
13 Ari itziroryaayitanaki impokiro, ikimiwaitanakawo oparyaakitzi
irakakiri chochoki otikakitziro antawoiti tampiya.‡
14 Tii okoñaatanai inkiti, okimiwaitanakawo apinaita antawoiti tsipana. Tii
jiñaitairo otzishipaini otaankayitanaki, iijatzi othampishipaini.
15 Manaiyanakani atziriiti impiitamooki. Ari ikaatzi jimanaiyanakani
maawoni, pinkathariiti, ñaapiroriiti, ijiwaripaini owayiriiti, ajyaagantaniri-
iti, shintsiriiti, ompirataariiti, saikashiwaitaniriiti iijatzi.

* **6:6** Iro ikantajaantaitakiri jaka: "Pimpimanti apaponawoini harina onkaati ompinatya apaani denario. Pimpimanti mawaponawoini cebada onkaati ompinatya apaani denario". † **6:8** Jiroka kantakotachari jaka "tzimayitatsi", intzimirika 4 atziri, apaani kamagaantatsini. Ari inkantyaari pashiniki nampitsi tsikarika itzimayitzi 4 atziri, apaani kamagaantatsini. Ari inkantayityaari maawoni kipatsiki. ‡ **6:13** Jiroka chochoki ikantakoitzi jaka higuera inatzi.

16 Jirikaiti manayitanainchari ikaimakaimatanakiro otzishi, mapiiti,
ikantzi: “Pimpichiina. Pimanina iiro noñaantari saikaintsiri saikamintotsiki.
Pimanina iiro noñaantari Oijya kisaniintakinari”.
17 Tima monkaapaititapaaka iyatsimanka. ¿Iitama amawitironi?

7

144,000 ikintakotamakoitakiri

1 Ikanta othonkapaa jiroka, noñaaki ikatziyayita 4 maninkariiti ochimpi-
tapaa kipatsi. Iriitaki otzikakirori antawoiti tampiya. Iro kaari jiñaitantawo
ontamaryaatakairo inkaari, tii jiñaitziro iijatzi aapanatakairo oshi inchato.
2 Ipoña noñaaki iijatzi pashini maninkari itonkaapaaki ishitowapiintzi
ooryaatsiri. Shintsiini jiñaanatapaakiri 4 maninkariiti. Tima jirikaiti 4
maninkariiti, otzimimotziri ishintsinka, jowaitakiri jowaaripirotiro kipatsi
iijatzi inkaari.
3 Ikantapaakiri: “Paata powaaripirotziro kipatsi, inkaari, inchatopaini,
nonkintakotamakotawakiri jompirayitaari Pawa”.
4 Nokimatzi apaani kinkithatakotanakiriri ikaatzi ikintakotamakoitakiri.
Ikaataiyini 144,000. Iriiyitaki kaatatsi 12 jinashiyitaa ichariniyitari Israel-ni.
5 Ikintakotamakoitaki 12,000 Judá-mirinkaiti, 12,000 Rubén-mirinkaiti,
12,000 Gad-mirinkaiti,
6 ipoña 12,000 Aser-mirinkaiti, 12,000 Neftalí-mirinkaiti, 12,000 Manasés-
mirinkaiti,
7 ipoña 12,000 Simeón-mirinkaiti, 12,000 Leví-mirinkaiti, 12,000 Isacar-
mirinkaiti,
8 ipoña 12,000 Zabulón-mirinkaiti, 12,000 José-mirinkaiti, 12,000 Benjamín-
mirinkaiti.

Kitamaayitaintsiri ikithaayitaka

9 Ikanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ipiyotaiyakani atziriiti. Tima
ijyikipiro ikantaka, tikaachaajaini matironi jiyotiri tsikarika ikaataiyini.
Iriiyitaki atziriiti nampiyitawori tsikarikapaini. Jirika atziriiti, iriitaki
katziyayitachari isaikamintoki Oijya, kitamaa ikantayitaka ikithaayitaka.
Jotiyaki oryaani kompiroshi.*
10 Thaaminta ikantaiyakani, ikaimaiyini ikantzi:
Iri Pawa owawijaakotantatsiri, iriitaki saikaintsiri saikamintotsiki, itsi-
patakari Oijya.
11 Ipoña jotziirowaiyanakani ikaatzi tapothaitakirori saikamintotsiki. Jirika
ikaataiyakini: maninkariiti, Antaripiroriiti, ipoña inkitiwiriiti. Ithaam-
intawintanakari Pawa,
12 ikantaiyini: “¡Ari onkantyaari! Thaamintaari jinatzi irirori, otzimimotziri
jowaniinkawo, yotaniri jinatzi, paasoonkitaari jinatzi, pinkathataari jinatzi,
tzimatsi itasorinka iijatzi ishintsinka. Onkantaitatyaani anthaamintaiyaari
Pawa. Ari onkantyaari”.
13 Ipoña jiñaanatanakina apaani Antaripirori, ikantzi josampitana: “¿Iitaka
jirikaiti kitamaathaitaintsiri ikithaataka? ¿Tsikama ikinapaakika?”
14 Ari nokantanakiri naaka: “Iintaantya, piyotziro iiroka nowinkathar-
iti”. Ipoña ikantanakina irirori: “Iriiyitaki ñaayitakirori ‘Antawoiti Kimaatsi-
waitaantsi’. Okimiwaitakawo inkiwantantyaawomi iithaari iriraani Oijya,
irootaki kitamaamawotakaapirotakirori.

---

* **7:9** 7.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshi-
iyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari
tsikarikapaini.

15 Irootaki ikitsirinkantaawori jirikaiti ikatziyimotaari Pawa isaikamintoki. Ari inkantaitatyaani kitiijyiri, iijatzi tsinirirriki jantawaitainiri itasorintsipankotiki. Jirika saikaintsiri isaikamintoki, ikimitaawo iriimi katziyathaantitainchani jontsirityaarimi jirikaiti.
16 Iiro itajyaaniintawaitai, iiro imiriniintawaitai, iiro ikimaatsiwaitaari ooryaatsiri,
17 tima jirika kimitakariri Oijya, katziyimotakariri niyankiniki saikaintsiri isaikamintoki, iriitaki aamaakowintaiyaarini, inkimitakaantairi jaamaakowintaitari oijya, iriitaki aayitairini jirakairi jiñaa otzimi añaakaantatsiri. Tima Pawa ojyiyookipirotairini, jiraawaiyitaka".

8

Kaatapaintsiri 7 jontsirikaitakiro

1 Ikanta Oijya jontsirikaryaakiro kaatapaintsiri 7 jontsirikaitakiro. Osamaniironka jimairiitapaintzi inkitiki, tikaachaajaini apaani ñaawaitatsini.*
2 Ipoña noñaakiri 7 maninkariiti itsipatapiintakari Pawa. Ipaitakiri tyoomintotsi.
3 Ipoña ipokapaaki pashini maninkari, ikatziyimotapaakawo taapirimintotsi, joirikanakitakiro jiwitsikaitziri oro. Jirika maninkari, ipaitawakiri ojyiki kasankainkari intaantyaawo joirikanakitakiri. Ari otsipatakawo jamanamanaatani atziriiti oitishiritaari, kimiwaitaka ompiyotatyaami onaminaki taapirimintotsiki.
4 Okanta otaanaka kasankainkari janta joirikanakitakiri maninkari, katziyainkatanaka oyachaarinka otsipainkatanakawo jamanamanaatani oitishiritaari, owanaa inimotakiri Pawa.
5 Ipoña jirika maninkari oirikanakitakirori ikitaminto, jaaki owaamparaiminkiti taapirimintotsi, jotitakiro joirikanakitakiri. Jookakiro kipatsiki. Ari omapokanakari kamiñainkatanaintsiri, antawoiti ookathatanaka, antawoiti ontziñaanaka iijatzi.

Tyoomintotsiiti

6 Witsikaiyanakani 7 maninkariiti intyootaiyini.
7 Ari jitanakawo apaani maninkari ityootanaki, omapokashitapaaka oparyaapaaki kipatsiki jiriniki, iijatzi paampari, kimiwaitapaaka iraantsi. Otaapaakiro kipatsi. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi ontaiya inchatopaini, iijatzi inchashipaini.†
8 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka otonkanaki kimitakawori antawoiti otzishi, shitowanaki paampari, ookapaaka inkaariki, okimitapaakawo iraantsi. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi tsika otzimayitzi jiñaa,
9 iro japirotyaami inkamayitimi ikaatzi saikayitantawori inkaari, iijatzi ikimiyitakari saikayitantakawori antawoiti pitotsi.
10 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka itziroryaanaki impokiro, paampa ikantanaka irojatzi tsika otzimayitzi jiñaa, iro apirotyaami kajyitani kipatsi otzimayitzi jiñaa.

---

* **8:1** Kantakotachari jaka "osamaniironka", aamaashitya okaatzi 1/2 hora. † **8:7** Jiroka kantakotachari jaka "Iro apirotyaami kajyitani kipatsi". Aririka ankotaryiiromi mawakota kipatsi, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori, maawoni inchatopaini, shimapaini, othonka oshityaatanaki jiñaa janta.

11 Jirika impokiro paryaintsiri kipatsiki jiitaitziri “Kipishiri” Tima kipijyaa ikantakaapaakawo maawoni jiñaa tsika oparyaayitaki ipomiki. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi inkamayitimi atziri opiyakiri jirakiro jiñaa.

12 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka itsiniritanaki ooryaatsiri, iro japirotyaami kajyitani tii jooryaantsipirotai. Ari ikimitanakari iijatzi kashiri ipoña impokiro, tii joorintapirotaa tsiniripaiti.

13 Nokimatzi poimatapaintsiri jaapaaki inkitiki, noñaatziiri pakitha jinatzi, ikantapaaki jatiki: “¡Iijowí, iijowí, iijowí, inkantamachiitiri inkaati nampitaiyaawoni kipatsiki, iriitaki apishityaawoni iwiyaantapaakawori intyootawai mawa maninkariiti!”

9

1 Ipoña ityootanaki pashini maninkari. Noñaatzi ijyaawiinkapaaki kipatsiki apaani kimitakariri impokiro. Iri jowaitaki jashitaryiiro omoona inthomaintapirotatsiri.

2 Ikanta jashitaryaakiro, ari oshitowainkatanaki kachaari, iroowaitaki okanta antawoiti ootaantsi. Opamankanakiri ooryaatsiri, iijatzi tampiyainka.

3 Ari ishitowanakiri kachaariki ijyiki tsitsiriniro, ikimitapaakari ikintantzi kitoniro.

4 Tii ishinitaitziri jowaaripirotiro pankirintsi, inchashipaini, inchatopaini. Apa ikintayitapaakiri atziriiti kaari ikintakotamakoyitzi Pawa.

5 Jirikapaini tsitsiriniro, tii ishiniitziri jowamairi atziriiti ikintayitakiri. Apa ikimaatsitakaashitakari ikaatzi 5 kashiri. Antawoiti ikatsitzimotakiri, iroowaitaki iyatsinka kitoniro.

6 Owanaa inkimaatsiwaitya atziriiti, inkowayitanaki atziriiti inkamapithatiri, iiro okantzimaita.

7 Jirikapaini tsitsiriniro ikimitakotakari morapaini iñaantakaayiitari jowayiritya, jamathaiyitakari oro. Atziripoowaitaki ikantayitaka.

8 Santhapitaishi okanta iishi, iroowaitaki oishi tsinani. Antawopaini iraiki, iroowaitaki iraiki kajyikari.

9 Kimiwaitaka inkithaatatyaawomi ashirotaki ishipaniiki. Antawoiti impoimatanaki jaiyanakini, irirowaitaki ipoimatzi imorani atziriiti aririka jowayiritawakaiya.

10 Ikimitakari kitoniro otzimayitzi ithoyini ipatzishithaki. 5 kashiri osamanitzi awijantyaari iyipiyanka.

11 Jirika ijiwaritikari tsitsiriniro, maninkari jinawitaka, iriitaki pinkathariwintantatsiri janta inthomaintapirotzi omoona. Jiitaitziri jirika “Apirotantaniri”. Iñaaniki Heber-mirinka, jiita “Abadón”. Iñaaniki Greciajatzi, jiita “Apolión”.

12 Ari iwiyaari itanakawori jatikaita “¡iijowí!” Iro kantacha iiniro iyota apiti inkantaiti “¡iijowí!” imonkaatya.

13 Ipoña ityootanaki pashini maninkari, iiniro iyotapaaka intyootawai apaani maninkari irojatzi imonkaatantyaari 7 maninkariiti. Nokimatzi ñaawaitanaintsiri osorinachiinampiki taapirimintotsi montitakariri Pawa.

14 Jiñaanatapaakiri maninkari tyootanaintsiri, ikantziri: “Poojoryaakotiri 4 maninkariiti kimitakawori oojotatyiirimi antawaani jiñaa jiitaitziri ‘Eufrates’ ”.

15 Jashitaryaakoitakiri maninkari ayimatakiri intsitokanti. Iri apirotirinimi intsitokiri atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi. Irootaki jashitaryaakoitantakariri japirotanti.*
16 Tzimatsi ijyiki owayiriiti tyaakaayitanakariri imorani. Ikantaitakina, ikaataiyini 200,000,000 owayiriiti.
17 Ipoña noñaaki ikoñaapirotanaki jirika owayiriiti noñaawiyatakari, ikithaayitakawo ashirotaki ishipaniiki. Tzimatsi porikathaitaintsiri ikimitakari paampari, pashini kityonkaniironkathaitaintsiri, pashini kitirithaitaintsiri. Jirika morapaini, iriiwaitaki iito kajyikari. Oshitowanaki ipaantiki paampari, kachaari, kitirimoito okantanaka, ojyiki oshitzinka.
18 Iro apirotirinimi owamairi atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi, okaatzi shitowanaintsiri ipaantiki.
19 Tima ipaantiki morapaini otzimayitaki ishintsinka. Aña kantatsi jatsikantantyaawo iijatzi ipatzishitha, ikimiwaitakari maanki.
20 Iro kantzimaitacha, tii jowajyaantziro ikaaripiroyitzi atziriiti kaari jowamaayiiti. Iikiro jiyaatakaatziiro ipinkathayitanakiri kamaari, ipinkathatziri ojyakaawontsi jiwitsikaitziri oro, kiriiki, ashiro, mapi, inchakota, ikimitakaantakiri pawa, tiimaita ikimanitzi, tii janiitanitzi.†
21 Tii jowajyaantanakiro iijatzi itsitokantayitzi, ikisaminthatantzi, imayimpiritzi, ikoshiyitzi.

10

Maninkari oirikakirori oryaani osankinarintsipana

1 Ipoña noñaaki ijyaawiinkapaaki pashini maninkari, ikinantapaakawo minkori, kimitawaitaka iro inkithaatatyaami minkori. Kimitawaitaka iri oyi jamathaitatya iitoki. Shipakirya ikantaka ipooki, kimiwaitaka ooryaatsiri. Omorikataiki iporipaini.
2 Joirikaki oryaani osankinarintsipana. Jayiitzimatapaaki, jaatzikantapaakawo iitzipirori inkaari, irooma jampati, iro jaatzikantapaaka kipatsi.
3 Ikaimapaaki shintsiini, iriiwaitaki ikaimi kajyikari. Omapokashitanaka ookathatanaka, 7 okaatzi apiipiintanakiro.
4 Okanta othonkapaaka 7 ookathataka, ari nokowawita nosankinatiromi nokimakiri jiñaawaiyiitakiri ookathawontsiki. Nokimatzi jiñaanatanakina apaani inkitijatzi, ikantana: “Iiro posankinatziro pikimakiri ookathawontsiki”.
5 Ipoña jiñaawaitanaki noñaakiri maninkari jaatzikapaakiro inkaari, ipoña kipatsi. Itzinaawakotanakiro jakopirori,
6 iro jiyoitantyaari tii ithiiya jiñaawaitziri ipairyiiro iwairo Pawa Kañaaniri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, maawoni ikaatzi tzimantawori. Ikantanaki: “Tii osamanitapai,
7 irootaintsi intyooti wiyaantawori maninkari, ari imonkaapaititya ikaatzi Pawa ikantakiriri Kamantantaniriiti inkamantantiro kaari jiyotakowiita pairani”.
8 Nokimatzi japiitanakiro jiñaanatana inkitijatzi, ikantana: “Piyaatashitiri maninkari katziyainchari inkaariki iijatzi kipatsiki, payiro iiroka panaryainchari joirikakiri”.
9 Ari nokantakiro. Niyaatashitanakiri maninkari, nokamitapaakiri, nokantziri: “Pimpinawo osankinarintsi”. Ipoña ikantanakina irirori:

* **9:15** Jiroka kantakotachari “Iri apirotirinimi itsitokiri atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi”. Aririka ankotaryiiromi mawakota kipatsi, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori.
† **9:20** Kantakotachari jaka “ashiro” irijatzi jiitaitziri bronce.

“Jiroka, poyaawo. Owanaa owochanka, iriiwaitaki pitsi aririka powatyaawo, irooma aririka piniyakiro, owanaa oyipishikimi pimotziki”.

10 Ari nokantakiro, naakiro, nowakawo. Ari okantaka, pochakitaki iriiwaitaki pitsi, iro kantacha owanaa oyipishikanakina nomotziki.

11 Ipoña ikantanakina maninkari: “Pinkamantayitiri onkaati awijyimoyitirini atziriiti nampiyitawori tsikarikapaini. Pinkamantayitiri iijatzi pinkathariiti”.*

11

Apiti kinkithatakaantaniri

1 Ipoña ipaitakina apaani kotzitsi, nimonkaaminto inatyi. Ikantaitana: “Piyaati pimonkaatiro tasorintsipanko, iijatzi taapirimintotsi. Piyotiri iijatzi tsika ikaatzi piyotainchari janta ipinkathatantzi.

2 Iiro pimonkaatziro jikokiroki tasorintsipanko. Iro ishinitaitakiniriri pashinijatzi atziriiti, ari impiyotaiyaani maamanitantaniri janta tasorintsinampitsiki. Ari awijyiri inkaati 42 kashiri osamaniti.*

3 Aripaiti, notyaanti apiti kinkithatakotinari, iriitaki kinkithatapaakironi awijayitatsini, onkaati 1260 kitiijyiri inkinkithatakotina. Inkimitakotatyaari ikanta ikithaayita owashiritakotariri kaminkari”.

4 Jirikaiti apiti kinkithatakaantaniri, iri jojyakaawintaitakiri pairani apiti inchato, irijatzi jojyakaawintaitakiri apiti jootaminto Pawa pinkathariwintziriri kipatsijatzi.†

5 Intzimirika kowatsini jimaamanitiri jirika apiti kinkithatakaantaniri, ari ishitowanaki ipaantiki paampari, japirotakiri kisaniintziriri. Ari inkantyaari maawoni kowawitachani jimaamanitiri, ari inkamaki.

6 Jirika kinkithatakaantaniri ontzimimotiri ishintsinka. Ari inkantakaatyaawo irirori iiro oparyaagai inkani irojatzi jimonkaatantatyaawori ikinkithatakaantzi. Ari onkantaki impiyiro iraantsi jiñaapaini. Ari onkantaki ontzimi oitya pomirintsitzimowaityaarini isaawijatzi. Ari japiipiintiro okaatzi ikowiri irirori.

7 Aririka onthonkapaatya ikinkithataki, ari ishitowanakiri kowiinkari piratsi impoñaatyaawo omooki inthomaintapirotatsiri, jimaamanitapaakiri apiti kinkithatakaantaniri, irojatzi jowamaantatyaariri.

8 Jookanakiri jowamaani aatsiki saikatsiri janta antawoiti nampitsi, tsika ipaikakotajaantaitakiri pairani Iwinkathariti. Iro ojyakaawintachari janta “Sodoma” ipoña “Egipto”.

9 Iiro ishiniitziri inkitaitiri jowamaani, ari awijaniintanakiri mawa kitiijyiri onkaati osamaniti jaminaminthaitiri. Inthontya jiñaayitiri ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.‡

10 Antawoiti joimoshirintya kipatsijatziiti, impashitawakaayitya oiyitarika. Kimoshiri inkantayitya jowamaitakiri apitiroiti kinkithatakaantaniri kimaatsitakaayitakariri kipatsijatziiti.

---

* **10:11** 10.11 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini. * **11:2** Kantakotachari jaka “42 kashiri” irojatzi ojyawori ikantaitakiri “1260 kitiijyiri”. Irootaki kantakotachari awijaniintanaki mawa osarintsi osamaniti. † **11:4** Kantakotachari jaka “apiti inchato” irootaki “olivo”. ‡ **11:9** 11.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

11 Iro kantacha, awijaniintanaki pashini mawa kitiijyiri, itasonkairi Pawa jirikaiti, añaayitai. Ipoña ipiriintaa. Owanaa ithaawaitanaki jiñaitakiri ipiriintaa.
12 Ikimaitaki shintsiri ñaantsi inkitiki, ikantaitaki: “Patiiti jaka jinoki”. Jomapokashitanaka itzinaantanaawo minkori. Ari jiñaawairi maawoni kisaniintawaitakiriri.
13 Ari otziñaanakari antawoiti kipatsi, iro apirotiromi nampitsi, ikamayitaki ikaatzi 7000 atziri. Iriima kaari kamatsini, ikantayitanaki: “Imapiro otzimi ishintsinka Pawa saikatsiri inkitiki”.§
14 Iro awijawitaka apiti ikantaitaki “¡iijowí!” Iro kantacha, irootaintsi jiñaitiro mawatatsini.

Iwiyaantawori tyootaantsi

15 Ipoña ityootanaki iwiyaantawori maninkari, ari ikaimaitanaki shintsiini inkitiki, ikantaitzi: “Iroñaaka impinkathariwintantai Awinkathariti kipatsikinta. Ari impinkathariwintantai Cristo, itzimi jotyaantakiri Pawa, ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai”.
16 Ari jotziirowaiyanakani 24 Antaripiroriiti, ithaamintawintanakari Pawa,
17 ikantaiyini: “Pawá, Pinkatharí, Shintsipirorí, iirokataki añaagatsi iroñaaka, pitzimita iiroka pairani, irootaintsi pimpiyi. Owanaa nompaasoonkitimi, tima pimatakiro poñaagantziro pishintsinka, pipinkathariwintantzi.
18 Pairani owanaa ikisaniintakimi atziriiti, iro kantacha iroñaaka, monkaatapaaka poñaagantyaariri piyatsimanka, powasankitaayitairi kamayitaintsiri, papiroyitairi owamaantayitaintsiri. Aripaiti pimpinayitairi Kamantantaniriiti pompiratani iiroka, ari pinkimitaakiri oitishiritaari pairyaayitairori piwairo ipinkathayitaimi, maawoni pimpinayitairi pitanatyaari antariiti irojatzi iryaaniiti, maawoni”.
19 Ipoña ashitaryaanaka itasorintsipankoti Pawa janta inkitiki, koñaawaitanaki tasorintsinaki tsika jotitakoitziro kajyaakaawakaantsi. Antawo ookathatanaka, ontziñaanaka kipatsi, paryainkatapaaki antawoiti jiriniki.

12

Tsinani ipoña noonki

1 Opoña okoñaatanaki inkitiki aamparyaantsi. Noñaatzi apaani tsinani, ojyawaitakari ooryaatsiri okithaatakari, iri kashiri okatziyantaka. Amathaitakotakari ikaatzi 12 impokiro.*
2 Omotzitatzi jiroka tsinani. Owanaa okaimakaimawaitaki okimaatsita ontzimaaniti.
3 Opoña okoñaatanaki inkitiki pashini aamparyaantsi. Noñaatzi apaani noonki, kityonka ikantaka. Tzimatsi 7 iito, ipoña 10 ichii. Jamathaiyitakiro iito.
4 Ijyiki impokiro jataantakari itzinko, iro japirotirimi kajyitani inkitiki ikaatzi tzimayitatsiri impokiroiti. Ari ipokashitapaakiro tsinani, ikowi jowitsityaawo iinchaanikiti aririka intzimapaaki.†

§ **11:13** Ikantaitziri “otziñaanaka antawoiti kipatsi”, tsika otzimi 10 pankotsi, opookanaki apaani. Ari okantakari maawoni nampitsi. * **12:1** Kantakotachari jaka “tsinani”, iriitaki ojyakaawintachari Judá-mirinkaiti. Kantakotachari “otomiyaaniki”, iri ojyakaawintachari Jesucristo. † **12:4** Jiroka kantakotachari jaka “kajyitani inkiti”, aririka ankotaryiiromi mawakota inkiti, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori.

5 Okanta otzimaanitaki tsinani, shiramparyaaniki jinatzi. Iriitaki jiwatantyaarini atziriiti jashirokotziti. Omapokashitaka jagaitanakiri isaikaki Pawa isaikamintoki.
6 Okanta tsinani shiyanaka iroori otzishimashiki. Ari jiwitsikiniro Pawa tsika onampityaawo, onkaati 1260 kitiijyiri intziyaitiro.
7 Aripaiti otzimaki owayiritaantsi inkitiki. Iriitaki Miguel itsipayitakari imaninkariti. Iri jowayirita noonki itsipayitakari imaninkariti irirori.
8 Iro kantacha jirika noonki, tii otzimapirotzi ishintsinka, jotsiroryaitakiri inkitiki.
9 Ari itsipatsitakari imaninkariti jotsiroryaitakiri. Jirika noonki jotsiroryaitakiri, iri iitachari "Kamaari", jiita iijatzi "Satanás". Iri kowatsiri jamatawitiri maawoni atziriiti ikaatzi nampitawori kipatsiki.
10 Nokimataitatzi ñaawaitanaintsiri shintsiini inkitiki, ikantzi: "Jitatainakawo ipinkathariwintantzi Pawa, jitatainakawo joñaagantziro ishintsinka, jowawijaakotantai. Jitatainakawo iijatzi Cristo jashitantaa. Tima aritaki jotsiroryaakiri thawitakotapiintakiriri Pawaki jiitaitziri 'iyikiiti'.
11 Iro kantacha jirikaiti jiitaitziri 'iyiki' joitsinampagairi kamaari, tima aritaki ikamawintairi Oijya, kapathainka ikantaka ikamaki. Iro joitsinampaantaariri iijatzi ikinkithatairo ñaantsi, jominthataawo irirori inkamawintairi Cristo.
12 Irootaki, pinthaamintantyaari iirokaiti inkitijatzi. Inkantamachiitimi iirokaiti kipatsijatzi, iijatzi inkaarijatzi, tima katsima ikantanaka kamaari jotsiroryaitakiri, jiyotzi yotakotapaaka kapichiini".
13 Ikanta jiñaakiro noonki jotsiroryaitakiri kipatsiki, jitanakawo ikimaatsitakaawaitanakawo tsinani owaiyantakiriri shiramparyaaniki.
14 Iro kantacha, tzimanaki apiti oshiwanki, iroowaitaki ishiwanki pakitha. Iro aantanari iyaatiro otzishimashiki. Ari jimanapithatakari antariiti maanki. Ari awijaniintanakiro mawa osarintsi osaikawaitzi janta.‡
15 Ikanta antariiti maanki joimishitowanaki jiñaa ipaantiki, iroowaitanaki antawaani jiñaa. Ikowawita jowiinkiromi aririka oonkakotanatya.
16 Iro kantzimaitacha, tankanaki kipatsi, oniyaatawakiro jiñaa, ari okanta awijakotantakari tsinani.
17-18 Ari ikatsimapirotanaki noonki. Jataki jowayirityaari pashini otomiiti jiroka tsinani. Iriiyitaki jojyakaawintaitzi kimisantakirori ikantakaantani Pawa, kamaitanakawori ikinkithatakotairi Jesucristo.

13

Apiti kowiinkari piratsi

1 Ipoña nokatziyapaaka inkaarithapiyaaki. Noñaatzi ishitowaatapaaki kowiinkari piratsi. Tzimatsi okaatzi 10 ichii, 7 iito. Jamathaitakiro ichiipaini. Tzimatsi josankinaitakiri iitoki, ithainkatasorintsiwaitaitzi.
2 Jirika piratsi iriiwaitaki kaninari kajyikari. Jojyawaitakari okanta iitzipaini maini. Iroowaitaki ipaanti kajyikari. Ikanta noonki, ipakiri ishintsinka jirika piratsi, ñaapiro ikantanaka ipinkathariwintantanaki.
3 Okanta apaani iito kimitawaitaka jowamagaitakityiiro, iro kantacha iijatzi añaagai. Iyokitzi ikantanaka isaawijatziiti,
4 owanaa ipinkathaitanakiri, ithaamintawintanakari, ikantaiyini: "¿Iitama monkaatyaarini jirika piratsi? ¿Iitama kitsirinkirini?" Ari

‡ **12:14** Kantakotachari jaka "ari awijaniintanakiro mawa osarintsi", iro ikantajaantaitziri: "apaani osarintsi, osarintsipaini ipoña kajyitani osarintsi".

ikimitsitaitanakari iijatzi noonki, ithaamintawintaitanakari, tima iriitaki pakiriri ishintsinka jirika piratsi.
5 Ipoña jiñaawaitanaki jirika piratsi, ithainkatasorintsiwaitanaki. Iriitaki jowaitaki impinkathariti, onkaati osamaniti 42 kashiri impinkathariwintanti.
6 Owanaa ithainkatasorintsiwaitaki ipairyaaminthawaitashitakari Pawa, ipairyaaminthawaitashitakawo tasorintsithaanti, ipairyaaminthawaitashitakari inkitijatzi.
7 Jirika thainkatasorintsitaniri, iriitaki owayirityaarini oitishiritaari, inkowi joitsinampairi. Iri jowaitaki impinkathariwintairi ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.*
8 Owanaa ipinkathatanakiri kipatsijatziiti kaari osankinatakotachani tsika josankinatakoyitaka jiyoshiitakiri pairani jiwitsikantaitakawori kipatsi, inkaati jañaakaayiitairi, ikaatzi ikamawintayitairi Oijya.
9 Kowirori inkimathatiro jiroka, inkimisanti.
10 Inkaati jomontyaawaitaitiri, ¡Jimatiro! Inkaati owamaantantyaawoni osataamintotsi, ari inkimitaitiri paata irirori jowamaantayiitaiyaari osataamintotsi. Irootaki joisokirotantyaawori oitishiritaari.
11 Ipoña noñaaki pashini kowiinkari piratsi ikitawaryaanaka kipatsiki. Tzimatsi apiti ichii, iroowaitaki otapotirimpita ichii Oijya. Jiñaawaitapaaki, ikimitapaakari noonki.
12 Jirika piratsi otzimimotziri ishintsinka. Irootaki ipasapiyaakariri itakawori piratsi jowamaawiitakari iitoki, ipoña jañagai iijatzi. Ishintsiwintakiri atziriiti impinkathatiri itakawori piratsi.
13 Joñaagantapaaki kaari jiñaitapiintaitziri. Ithonka jiñaayitakiri maawoni atziri jowayiitaki paampari.
14 Ojyiki kipatsijatziiti jamatawitantakari ishintsinka ipasapiyaakariri itakawori piratsi itsitokawiitakari iitoki. Ipoña ishintsiwintakiri atziriiti jiwitsiki jojyakaawo itakawori piratsi.
15 Ikanta jirika piratsi kimitakariri ichii Oijya, itasonkakiri ojyakaawontsi, añaanaki. Kantanaki jiñaawaitzi. Japirotakiri jowamaayitakiri kaari pinkathatirini.
16 Ikintakotamakotakaantakiri atziriiti, tiirika jakopiroki. maawoni atziriiti ikintakotakaantakiri, antariiti, iryaaniiti, kowityaawainiriiti, ajyaagantaniriiti, ompirataniriiti, ompirataariiti, maawoni.
17 Tzimatsirika kaari ikintakoyiitziri, tii ishiniitziri jamanantawaiti, iijatzi impimantawaiti. Irootaki okowantapirotari inkintakoyiitiniri iwairo piratsi maawoni atziriiti. Intzimayiti pashini ikintakoyiitakiniri ojyawitawori iwairo piratsi.
18 Apaani yotaniri, ari onkantaki inkimathatiro jiroka ojyakawori iwairo piratsi. Tima jiroka ojyakawori iwairo piratsi, irootaki josankinaitziri “666”.†

14

Ipampithaani kaatatsiri 144,000

* **13:7** 13.7 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini. † **13:18** Kantakotachari jaka, tima maawoni letra josankinatantari Heber-paantiri ipoña Grecia-paantiri, kantatsi inkimitakaantaitiro número. Okimitatya jiroka: a=1, b=2, c=3, ari okantayita maawoni. Aritaki okantaki ayoyitiro wairontsipaini aririka apatotiro letra-paini. Irootaki kantakotachari iijatzi jaka.

1 Ipoña napiitakiro naminanai, noñaatziiri Oijya ikatziya janta otzishiki jiitaitziri Sion. Ari itsipayitakari kaatatsiri 144,000 kintakotamakoyitakawori iwairo irirori, iijatzi jashi Ashitariri.

2 Nokimatzi poimatanaintsiri inkitiki iroowaitaki owaryiinkariti jiñaa, iroowaitaki shintsiri ookathawontsi, iroowaitaki ipiyompiwaitaitzi.

3 Iri pampithagaiyatsini kaataintsiri 144,000 ipinakowintairi Oijya. Itapothaitakiri ipampithaawintziri saikaintsiri saikamintotsiki, ari ikatziyitakari iijatzi 4 inkitiwiri, ipoña Antaripiroriiti. Iri iyoshiitacha ipampithagaiyakini jirikaiti, tikaatsi pashini matironi impampithairo.

4 Jirikaiti kaataintsiri 144,000, kitishiriri jinayitatzi, tii jantayitziro kamaawoyitatsiri imayimpiritiro tsinani. Iriiyitaki oyaatapiintakiriri Oijya tsikarika ikinayitzi. Iriiyitaki jitakari jashitaari Pawa, irijatzi jashiyitakari Oijya.

5 Tii inthiiyapaantitya, tii otzimawaitzi iyaaripiroshirinka oitya inthawitakoitiriri isaiki Pawa.

Ikamantantakiri mawa maninkari

6 Ipoña noñaaki jaapaaki inkitiki pashini maninkari, ikinkithatakaapaakiri kipatsijatzi ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini. Ikinkithatakotapaakiniri kantaitachari Kamiithari Ñaantsi.*

7 Ikaimapaaki shintsiini, ikantzi: “Pimpinkathatiri Pawa. Pinthaamintawintaiyaari. Tima irootaintsi jaminakoitairi maawoni jantayitakiri. Irootaki pinthaamintawintantyaariri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, iijatzi jiñaapaini”.

8 Ipoña ipokapaaki pashini maninkari, shintsiini ikaimapaaki, ikantzi: “Japathakiroryaitakiro antawoiti nampitsi Babilonia. Japiroitakiri atziriiti nampitantawori, aakowintawori imayimpiriwaitaki. Tima ikaimashiriyitakiri pashinijatzi atziriiti jimatakotiri okaatzi jantayitakiri irirori. Okimiwaitakawo ishinkitatyiirimi okanta imayimpiritakaantakariri”.

9 Ipoña ipokapaaki pashini maninkari, ikaimapaaki shintsiini ikantzi: “Itzimayitzirika pinkathatakiriri piratsi, pinkathayitakirori iijatzi jojyakaawo, kintakotamakoyitakawori iwairo, jakoki,

10 irijatzitaka inkisaniintayitiri Pawa. Onkimiwaitaiyaawo joiyitaatyiirimi piyantatsiri. Antawoiti inkimaatsitakaayitaiyaari intagairi, jatsipitaiyaawo kachaari, kitirimoito onkantanatya, owanaa oshitzinka. Ari jiñaayitairi maawoni maninkariiti tasorintsitaintsiri, ari jiñiiri iijatzi Oijya.

11 Ari inkantaitatyaani inkimaatsitaiyaawo kachaari, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti, iiro otsiwakaajaitzi kapichiini. Ari inkimitagaiyaari maawoni pinkathatakiriri piratsi, pinkathatakirori jojyakaawo, kintakotakawori iijatzi iwairo”.

12 Irootaki inkamaitantyaawori jamawiwainiti ikitishiritakaitairi ikimisantairi Jesús, jimonkaatapiintairo ikantakaantziri Pawa.

13 Nokimatzi jiñaawaitanaki apaani inkitijatzi, ikantzi: “Posankinatiro jiroka: Aririka inkamayiti ikaatzi jashitaari Awinkathariti, kimoshiri inkantaiya”. Irojatzi ikantanakiri iijatzi Tasorintsinkantsi, ikantzi: “Imatyaata, tima tii okowajaanta iroñaaka iñaashintsishiriwaitaiya, aña kamiitha jimakoryaawaiti, jinintaawaitapaawo okaatzi jantawintakiri”.

Joyiipataitziri kipatsiki

* **14:6** 14.6 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

14 Opoña okoñaatapaaki kitamaari minkori, noñaatziiri isaikaki kimitakariri
Itomi Atziri. Jamathaitakari oro, joirikaki thoyimpiminitatsiri kotsiro.
15 Ipoña ishitowanaki tasorintsipankoki pashini maninkari, ikaimota-
paakiri shintsiini saikaintsiri minkoriki, ikantziri: “Sampainkataki pankir-
intsi, poyiipatantyaawo piyotsiroti”.
16 Ikanta jirika saikaintsiri minkoriki, itotantakawo iyotsiroti, joyiipatan-
taki kipatsiki.
17 Ikanta pashini maninkari saikantawori tasorintsipanko janta inkitiki,
shitowanaki ririori, irojatzi joirikaki thoyimpiyaanikiini kotsiro.
18 Ari ishitowanaki pashini maninkari ipoñaanakawo taapirimintotsiki.
Jiyaatashitanakiri jowayiitakiri inkimpoyairi paampari. Ikaimotanakiri
shintsiini pashini oirikakirori kotsiro, ikantziri: “Pinchikayitiro kithokiyi-
taintsiri kipatsiki, aritaki irakayitaki”.†
19 Ari jimatakiro maninkari, ichikakiro kithokitaintsiri kipatsiki, ipiy-
otakiro inchatonaaki, inkawirinkaitiro. Okaatzi ojyakaawintari piyantat-
siri imiriitari, iro ikajyaakaakiriri Pawa maawoni iisaniintani.
20 Okaatzi ojyakaawintari inchatonaa irootaki othapiki nampitsi tsika
jowamaantaitaki. Ojyakaawintakiri ikawirinkaitakiri, iro iriraani kamayi-
taintsiri. Tima ojyiki iraantsi shitowaintsiri opamankanakiro nampitsi. Ari
imonkaatakari ipaantiki mora iwiyaiya ochiinkaatzi iraantsi. Jataki intaina
oonkaatya onkaati 300 kilómetro.‡

15

Maninkariiti amironi paata 7 owasankitaantsi

1 Ipoña noñaaki pashini aamparyaantsi inkitiki. Kamiitha okantaka,
owanaa niyokitziiwintanakiro. Tzimatsi ikaatzi 7 maninkari. Iriiyi-
taki nashiyitakawori jowasankitaantayitaki. Tima okaatzi jantayitakiri
maninkari, ari imonkaatari jiñaitziro iyatsimanka Pawa.
2 Ari noñaaki iijatzi inkaari, okimiwaitakari ñaawontsi. Iro kantacha
morikathanthaataki jiroka inkaari. Ari ikatziyayitakari oitsinampaakiriri
kowiinkari piratsi, joirikayitakiro iwiyompiminto ipawairiri Pawa. Iri-
iyitaki kaari pinkathatironi jojyakaawo piratsi, kaari kintakoyityaawoni
iwairo.
3 Iro ipampithagaiyirini jirikaiti ipampithaakiri pairani Moisés-ni. Ji-
itaitziro “Iwampithaani Oijya”, okantzi:
Nowinkathariti Pawá, Shintsipirotatsiri,
Kamiitha pantakiri, iyokitzi nokanta.
Pantapiintakiro iiroka tampatzikari, tima piñaanitawo tyaaryoori.
Iiroka pinkathariwintairiri atziriiti.
4 ¿Iiroma itzimi iitya pinkathataimini, iitya thaamintawintaimini, iitya
pairyaironi piwairo?
Apaniroini iiroka pitasorintsitzi.
Iiroka impokashiyitai atziriiti, ipinkathayitaimi.
Tima aritaki poñaagantakiro owanaa okamiithataki pantayitakiri.
5 Opoña noñaaki inkitiki tasorintsipanko, ashitaryaanaka tasorintsis-
agaakipirori.
6 Ari ishitowanakiri tasorintsipankoki 7 maninkariiti intzimi owasanki-
taantatsini. Kitamaaniki okantayitaka iithaari, shipakiryaapirowaitaki
owaniinkataka. Jowathakichopiniitakari oro.

† **14:18** Kantakotachari jaka kithokiyitaintsiri, okithoki “uva” inayitatzi. ‡ **14:20** Okaataki iyaataki 300 kilómetro, iro kimitakawori aririka aniiti onkaati 7 kitiijyiri, iirorika onkaati 8 kitiijyiri. Irootaki ikantaitziri 1600 estadio.

7 Ikanta apaani inkitiwiri kaatatsiri 4, ipayitawakiri maninkariiti apaani pamoko. Kimiwaitaka janta pamokoki, ari ojaikitimi iyatsimanka Pawa, kantaitachari inkañaanitai.
8 Kachaaryiinkatanaki tasorintsipanko, okantakaakawo jowaniinkawo Pawa iijatzi itasorinka. Tikaatsi kantironi intyi tasorintsipankoki irojatzi onthonkantapaatyaari jowasankitaantaki maninkariiti.

16

Pamokopaini ojaikitaka katsimataantsi

1 Nokimatzi inkitiki, iita ñaanatanakiriri 7 maninkariiti, ikantziri: “Piyaati pisakotiro kipatsiki okaatzi jaikitaintsiri 7 pamokoki kimitakawori iyatsimanka Pawa”.
2 Ari jitanakawo apaani maninkari isakotakiro kipatsiki jaikitaintsiri iwamokotiki. Ari omapokashitanakari ipathaawaitanaki antawoiti ikaatzi kintakotakawori iwairo kowiinkari piratsi, ikaatzi pinkathatakirori jojyakaawo.
3 Ikanta pashini maninkari isakotakiro inkaarimashiki jaikitaintsiri pamokoki. Okimitanakawo iraantsi inkaari, japirotaka ikamaki saikantawori.
4 Ikanta pashini maninkari isakotakiro jiñaamashiki, oyaapiyaaki jiñaatinimashi jaikitaintsiri iwamokotiki. Okimiwaitanakawo iraantsi jiñaapaini.
5 Nokimatzi jiñaawaitanaki maninkari jowayiitakiri inkimpoyaawintiri jiñaawiri, ikantanaki: “Tasorintsí, ikaatzi añaatsiri, jañiitaka pairani, tampatzikashiriri pinatzi iiroka, tima iiroka aminakotaironi kamiithaini jiroka.
6 Tima ikaatzi owamaayitakiriri oitishiritaari, ikaatzi kapathainkatakaakiriri Kamantantaniriiti jowamaayitakiri, iriiyitaki miriyityaawoni jiroka iraantsi. Tima iro ikowatziiri”.
7 Ipoña nokimaki jiñaawaitanaki pashini janta taapirimintotsiki, ikantanaki: “¡Ariwí! Nowinkathariti Pawá, okaatzi pikowakiri pantiro tampatzika okantayitaka. Tyaaryoori inatzi”.
8 Ikanta pashini maninkari, isakotakiro ooryaatsiriki jaikitaintsiri iwamokotiki. Jomapokashitanaka ooryaatsiri jotsiyanakiri atziriiti.
9 Antawoiti jotsiyakiri atziriiti ooryaatsiri, ari ipoñaanakari ithainkatasorintsiwaitanaki, jookimowaitashitanakari Pawa, ashitawori ishintsinka, owasankitaantatsiri. Tii okantzimoshiritari impiyashiriyitai, impinkathatairi Pawa.
10 Ikanta pashini maninkari, isakotakiro tsika ipinkathariwintantzi piratsi jaikitaintsiri iwamokotiki. Antawoiti otsiniritanaki. Antawo jashironkaayitaka atziriiti janta, jatsikawaitakiro inini ikimaatsiwaita.
11 Ari ithainkatasorintsiwaitanaki, ikijyimawaitanakiri Inkitijatzi Pawa, tima ojyiki ikimaatsiwaitaka, ojyiki ipathaawaitaki. Iro kantacha tii jowajyaantzimaitawo iyaaripironka.
12 Ikanta pashini maninkari, isakotakiro antawaaki jiñaa Eufrates jaikitaintsiri iwamokotiki. Omapokashitanaka opiryaatanaki. Kantatsi imontyaayitapaaki pinkathariyitatsiri tsika ishitowapiintzi ooryaatsiri, jowayiritya.
13 Ipoña ishitowanaki piyari ipaantiki noonki. Ishitowanaki iijatzi piyari ipaantiki piratsi, ari okimitakari ipaantiki thiiyinkari kamantantaniri, ishitowanaki piyari. Ikaatzi piyari shitowayitapaintsiri, iriiwaitaki majyiro,

14 kantatsi jantayitiro kaari jiñaitapiintzi. Ithonka jiyaatashitakiri ikaatzi
pinkathariyitatsiri kipatsiki. Jiñaantakaayitakari jowayiritakaiyaari, impiya-
paititakirika Pawa shintsipirotatsiri.
15 (Pamini, nonkimitapaiyaari koshintzi aririka nompiyai. Kimoshiri
inkantya itzimirika aamagaiyaanani, kimitakariri owirori okaakiini
iithaari inkini inkithaatanatyaawo, iiro ishiyamirikitantanaka,
jowaañiitairi.)
16 Ipoña jirikaiti piyari, japatoyitakiri pinkathariiti janta oita
“Armagedón”. Iñaani inatzi Heber-paantiri jiroka Armagedón.*
17 Ikanta iwiyaantapaakawori maninkari, isakotakiro tampiyainkaki jaik-
itaintsiri iwamokotiki. Ikimaitatzi kaimanaintsiri tasorintsipankoki, osaiki
saikamintotsi, ikantaitzi: “¡Ari othonkapaaka!”
18 Ari jiñaitakiro oporikanaki ookathawontsi, ikimaitakiro antawoiti
ontziñaanaka kipatsi. Tii jiñaitapiintziro kimitakawori jiroka ontziñaantsi,
irojatzi pairani owakiraa itzimayitantanakari atziriiti kipatsiki.
19 Okanta antawo nampitsi, mawakota okantanaka otankanaki. Ari apiro-
takari iijatzi opookanaki nampitsiiti tzimayitatsiri kipatsiki. Ari inkinkishir-
itakoitanatyaawo awijyimotirini Babilonia-jatzi, imirityaawo “imashirinka
Pawa”, okimitakawo piyantatsiri.
20 Ari apirotakari maawoni othampishi, tii jiñaitairo. Ari okimitakari iijatzi
otzishipaini.
21 Ari oparyaapaaki tinayitatsiri jiriniki, awitsinaayitapaakiri atziri-
iti. Iikiromaitaka jiyaatakaanakitziiro ithainkatasorintsiwaitanaki, ikijyi-
mawaitantanaki ikimaatsiwaitaka ojyiki.†

17

Jowasankitaitziro kimitakawori antawo mayimpiro

1 Ipoña ipokashitapaakina apaani maninkari kaataintsiri 7
joirikayitakirori iwamokoti, ikantapaakina: “Pimpoki, piñiiro tsika
inkantaitiri jowasankitaayiitiri atziriiti, tima ikimitakawo apaani
mayimpiro saikathapiyaatantakawori oponkityaamashiki jiñaa”.
2 Jiroka kimitakawori mayimpiro, kimiwaitaka iroomi imayimpiriyi-
takimi ikaatzi pinkathariwintantatsiri nampitsiitiki. Okimiwaitakawo ii-
jatzi, apirotakirimi oshinkiyitirimi kipatsijatziiti.
3 Ipoña jaashirinkatanakina otzishimashiki. Ari noñaakiro apaani tsinani
otyaakaakari kityonkari piratsi, okaatzi 7 iito, 10 ichii. Tzimatsi wairontsi-
paini osankinatainchari iwathaki, ithainkatasorintsiwaitaitzi.
4 Okityonkamawotatzi okithaatakari jiroka tsinani, opitzirishimawotaki
iijatzi. Kamiitha jowaniinkayiitantakawo oro, ipoña poriryaatatsiri
mapiki. Oirikanakitaki jiwitsikaitziri oro. Kimiwaitaka ari ojaikitakimi
oyaaripironka, iijatzi omayimpirinka.
5 Tzimatsi osankinatainchari otamakoki, kaari ikimathawiita pairani,
okantzi: ANTAWO BABILONIA, ANTAWOITI MAYIMPIRO, KISANIINTAPIRO-
TAAWO KIPATSIKI.*
6 Naminapirotanakiro jiroka tsinani, aña oshinkitatyaawo iriraani
oitishiritaari ikaatzi jowamaayiitakiri. Iriraani iijatzi ikaatzi

* **16:16** Kantakotachari jaka “Armagedón”, iro janta tsika jowayiritapiintaka pairani Judá-mirinkaiti.
† **16:21** Kantakotachari jaka “tinayitatsiri”, iro ikantaitziri iijatzi “apaani talento”, irojatzi ikantaitairi iroñaaka “40 kilo”. * **17:5** Tzimayitatsi kantatsiri jiroka “Babilonia”, irootaki nampitsi Roma. Tima iro iñaaniyitakari imananikiini pairani kimisantzinkariiti, ikinkithatakotziro jiroka Roma, ikantzi: “Babilonia”. Paminiro iijatzi janta 1 P. 5.13.

jowamaayiitakiri ikinkithatakotanakiri Jesús. Ikanta noñaakiro jiroka, iyokitzii nokantanaka.

7 Ipoña ikantana maninkari: "¿Iitama iyokitziitakaantzimiri jiroka? Ari nonkantakimi oita ojyakaawintachari, tii jiyotakowiitawo pairani jiroka tsinani, iijatzi jirika piratsi otyaakaakari, ojyikitatsiri iito, iijatzi ichii.

8 Itzimitaka pairani jojyakaawintaitziri piratsi, tii jiñaitziri iroñaaka, iro kantacha irootaintsi ishitowi impoñaatyaawo omoonaki inthomaintapirotatsiri. Impoñaashitatya jowamaayiitakiri. Jirikaiti kipatsijatzi, kaari osankinatakotachani pairani jiwitsikantaitakawori kipatsi, iyokitzii inkantiri piratsi. Tima iiro ikimathatziro oita kantakotachari: 'Itzimitaka pairani, tii jiñaitairi iroñaaka, irootaintsi impiyaki'.

9 Imatantyaari inkimathaitiro jiroka, okowapirotatya ontzimi yotanitaantsi. Kaataintsiri 7 iitontsi otyaakaakari tsinani, iro ojyakaawintacha 7 otzishi.†

10 Tzimaki pairani ikaatzi 7 pinkathariwintakirori janta. Aritaki joitsinampagaitaki ikaatzi 5 pinkathari. Tzimatsi apaani pinkatharitatsiri iroñaaka. Iriima pashini, intzimi pinkatharitatsini, tikiraamintha itzimaajaitzi. Jirika iwiyaantyaawoni kapichiini impinkathariwintantapainti, iiro osamanipirotzi.

11 Jirika piratsi tzimitachari pairani, kaari jiñaitzi iroñaaka, pashini jinatzi, iriitaki kaatapaintsini 8. Iro kantacha, ari jojyawitapaatyaari pashini kaataintsiri 7 pinkathariiti. Ari japirotzimaitaitatyaari.

12 Irooma kaataintsiri 10 chiitsi, irijatzi ojyakaawintziri pinkathariiti, kaatatsiri 10. Tikiraata ipinkathariwintantayitzi irirori. Tima aririka impinkathariwintantanaki piratsi, iriiyitaki intsipayityaari impinkathariwintanti. Iiro osamanipirotzimaita, apa ishirinkapaintya kapichiini ooryaatsiri.

13 Jirikaiti pinkathariiti jakakotawakaiyaawoni jantiri. Pinkatha inkantiri piratsi, iiro ipiyathawaitari.

14 Owanaa jowayiriminthatyaari Oijya. Iro kantacha jirika Oijya, iriitaki oitsinampaantatsini. Tima iriitaki ompirayitari ikaatzi ompirayitantachari. Iriitaki pinkathariwintziriri pinkathariwintantatsiri. Iriitaki intsipayitaiyaari irirori, ikaatzi ikaimashiriyitairi, jiyoshiiyitakiri, ikaatzi oisokirotakariri".

15 Ipoña ikantakina iijatzi maninkari: "Jiroka oponkityaamashi jiñaa osaikathapiyaatantakari tsinani, iri ojyakaawintachari atziriiti piyoyitainchari tsikarikapaini.‡

16 Jirikaiti atziri saikantawori 10 nampitsi, ojyakaawintakari 10 chiitsi, ari inkisaniintanakiri saikantawori nampitsi ojyakaawintakari tsinani. Ari inkimitaakiro iijatzi piratsi owanaa inkisaniintanakiro. Onkimiwaityaawomi jaatonkoryaatziiromi tsinani, jowawathawaitatyaawomi, intaawaitakiromi. Tima japirotakiro nampitsi ojyakaawintakari tsinani.

17 Iriitaki Pawa kantakaawori akakotawakaantawori antayitantakawori jiroka. Irijatzi kantakaawori ikimisantantakariri piratsi. Irootaki jantaitiri, irojatzi imonkaatantatyaari ikantakiri Pawa.

18 Ari okantakari, tima jiroka tsinani iro ojyakaawintacha antawo nampitsi. Tima ikaatzi saikantawori nampitsi, ipinkathariwintawitakari nampiyitawori pashini nampitsiiti".

---

† **17:9** Tzimayitatsi iiyitzirori nampitsi Roma, ikantaitziro: "Roma, inampitsiti 7 pinkathariiti". Ikantaitzi iijatzi: "Roma, onampitawo 7 otzishi". ‡ **17:15** Ikantakoitziri jaka atziriiti "piyoyitainchari tsikarikapaini", irijatzi ikantaitsitari nampiyitawori tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

18

Japathakiroryaitakiro Babilonia

1 Ikanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ijyaawiinkapaaki pashini maninkari. Otzimimotziri irirori owanaa ishintsinka, ojyiki jowaniinkawo. Joorintapaakiro kipatsi.

2 Ikaimapaaki, ikantzi: “Japathakiroryaitakiro antawo nampitsi Babilonia. Apa inampiyitaawo iroñaaka nashiwaiyitachari piyari janta, tii ishiniitairi ishitowi janta. Ari ikimitagaitakiri iijatzi nashiwaiyitachari tsimiri ipinkaitziri owapiintakariri kaminkari.

3 Tima atziriiti ikaatzi saikantawitakawori nampitsi ojyakaawintakari tsinani, ajyaagantapirowaiwitaka, jiyompariwitapiintakari atziriiti saikayitatsiri pashiniki nampitsi. Ikaimashiritakiri atziriiti jojyakotaiyaari ikantayiwita iriroriiti, apa ikowapiroyitziro ajyaagawontsi, inintashiminthawaitari iijatzi. Iro opoñaantari iñaayitakiro tii ikinataari Pawa, ikimiwaitakawo okanta tsinani mayimpiro. Irootaki ojyantakawori ishinkitatyiiyaawomi ajyaagawontsi, iro jantayitantakawori kimitawori mayimpiritaantsi”.

4 Ipoña nokimaki japiitanakiro jiñaawaitanai inkitijatzi, ikantzi: “Ajyininká, iiro pitsipatari saikantawori nampitsi ojyakaawintakari tsinani, pitsipataarikari jowasankitaayiitairi.

5 Tima Pawa, ikinkishiritziro iyaaripironka ikaatzi tsipatakariri, kimiwaitaka ontzinagaatyaami iyaaripironka inkitiki, ari opiyotakari.

6 Pimpiyakowintaiyaari, papiipiintiri powasankitairi. Tima okaatzi ojyakaawintachari omiritakaakariri tsinani shinkitantatsiri, poipiyiniro iroori, tontaaki pinkantakiro oyipiyanka.

7 Aminaashiwaitaka iroori okantapiintzi: ‘Naaka pinkathawo, iiro iñaitana nashironkaawaitya nonkimitakotyaawo kamatsiri oimi’. Tima ojyiki okantakaapirowaiwintakawo owaniinkatani, aakowintakawo omayimpirowaitaki. Irootaki oñaantyaawori iroñaaka onkimaatsipirotaiya.

8 Irootaki omapokantaiyaari jowasankitagairo apaaniki kitiijyiri, ari omantsiyataki, onkimaatsiwaitaiya, ojyiki ontajyaaniintawaitai, ompoña intagaitairo. Iriitaki mataironi Awinkathariti Pawa jowasankitagairo. Tima otzimimotziri irirori ishintsinka.

9 Aririka iñaayiitakiro oyachaarinka ontagaiya nampitsi ojyakaawintakari tsinani, owanaa jowashiritakotyaawo, jiraakowaityaawo pinkathariiti, tima iri tsipayitakariri saikantakawori jantayitakiro okaatzi ojyayitawori mayimpiritaantsi.

10 Intaina inkatziyaki iriroriiti inthaawantaiyaawo jowasankitaitakiri, inkantaiyini: ‘¡Ikantamachiitziri nampitawori Babilonia-ki!’ Iroopirowaiwitaka nampitsi. ¿Okatzimatakima jowasankitaitakimi? Tikiraatya ishirinkapirotaajaitzi ooryaatsiri.

11 Ari inkimitatyaari ikaatzi jiyomparitapiintakari, owanaa jowashiriniintakotyaari, jiraakowaityaari, tima tikaatsi jiyomparitaiyaari.

12 Tima iri jiyompariwitapiintakari ir-oro-ti, iiriikiti, poriryaari imapini, nashiwaiyitachari kithaarintsi, kitamaamawori, pitzirishimawotatsiri, kityonkamawopirotatsiri, karinthamawotatsiri. Tzimayiwitacha ojyawori santari. Tzimayiwitacha jiwitsikani ipothoyitakiri kamiithaini, chiitsi, inchakota pinayitachari, ashiro, mapi.

13 Tzimayiwitacha mitaki, tzimayiwitacha nashiwaitachari kasankaari, tzimayiwitacha imiriitari, tzimayiwitacha owaaki inchato kimitariri yiinkantsi, tzimayiwitacha opani jowayiitari, tzimayiwitacha i-vaca-ti, joijyati, imorani ishiyakomintotari, tzimayiwitacha jompiratanipaini iijatzi.

14 Ari othonkapaakari chochoki pinintapiintsitakari. Tii otzimayitai
ajyaagawo pikowapiintakiri, ari okaatapaaki owaniinkata.
15 Intaina jaminakotairo jiyomparitapiintari, thaawa inkantya iiro it-
sipataayiitziri jowasankitagaitakiri. Antawoiti jiraakotyaari jowashiri-
takotanatyaari.
16 Inkantaiyini: '¡Ikantamachiitziri nampitawori janta! Iroopirowaiwitaka
nampitsi. Tzimayiwitacha ojyiki iroopirori kitamaamawori imanthaki,
pitzirishimawotatsiri, iijatzi kityonkapiromawotatsiri. Tzimayiwitacha
ojyiki ir-oro-ti, imapini poriryaayitatsiri.
17 Apa ishirinkaniintanaka kapichiini ooryaatsiri, ari japiroitakiro
antawo ajyaagawo'. Ari ikimitakari saikayitaintsiri jamaatakomintoki,
intaina ikatziyayitaka jaminakotziri tsika ikanta japiroitakiri. Ari
ipiyotaiyakani ikaatzi antakoyitziro jamaatakominto, itsipayitakari ikaatzi
otitantawori.
18 Ikanta jiñaakiro oyachaarinka nampitsi otagaa, owanaa jiraakotakawo,
ikantayitzi: 'Tikaatsi pashini nampitsi kimitaiyaawoni jiroka iroopirowita'.
19 Antawoiti jowashiriniintaka, ikantaiyakini: 'Ikantamachiitziri ikaatzi
nampitakawori janta. Tima ajyaagantayiwitakai aakaiti aayitapiintakiro
ajyaagawontsi amaatakomintoki. Tima apa ishirinkapainta kapichiini
ooryaatsiri, ari japiroitakiro'.
20 Irooma iirokaiti inkitijatzi, oitishiritaariiti, otyaantapiroriiti, kaman-
tantaniriiti, ontzimatyii pinkimoshiriyiti, tima ikamantsitayitakai Pawa iro
jowasankitaantakariri saikantawori antawo nampitsi, ipiyakowintaiyatzii-
mini iirokaiti".
21 Ikanta apaani maninkari tzimatsiri ishintsinka, jaaki antawo mapi,
jookakiro inkaariki, ikantzi: "Nokimitaakiro nookakiro antawo mapi, ari
nonkimitaakiro iijatzi antawo nampitsi Babilonia. Ari ompiyaari, iiro
jiñaitairo.
22 Iiro ikimaitaimi pimpampithai, onkamiñainkati piwiyompiminto,
pisonkari, iijatzi pityoori. Iiro jiñaitaimi pikaatzi piwitsikayitziro tsikarika
oiyitari. Iiro ikimaitairo ompoimati pitoonkaminto.
23 Iiro jiñaitairi imporikai pootaminto. Iiro jiñaitaimi paawakaiya. Ari
okaatapaaki maawoni jiroka, tima ojyiki poitzipinashiriyitakiri pashinijatzi
atziriiti, kimiwaitaka pinkisaminthatatyiirimi. Tima antawoiti ishintsi-
witaka ikaatzi yomparitapiintakamiri.
24 Iriitaki owatsinawaitakiriri pashinijatziiti, ikapathainkatakaawaitakiri
Kamantantaniriiti. Ari ikantakiri maawoni oitishiritaari".

19

Ithaamintaita inkitiki

1 Okanta othonkapaaka jiroka, nokimatzi kamiñainkatanaintsiri inkitiki
ikaimaiyini, ikantzi:
¡Iijowí! Iriitajaantaki Pawa owawijaakoyitairi. Otzimimotziri jowani-
inkawo, iijatzi ishintsinka.
2 maawoni ikowiri jantiri irirori, tampatzika okantayitaka.
Tyaaryoori inatzi.
Tima jowasankitaakiro mayimpiro owaaripirotakiriri kipatsijatziiti.
Ipiyakowintaari ikaatzi jowamaitakiri jompiratani.
3 Irojatzi japiipiintaiyirini, ikantzi:
¡Iijowí! Onkatziyainkatawiiti oyachaarinka.
4 Ikanta 24 Antaripiroriiti, itsipatakari 4 inkitiwiriiti, jotziirowaiyanakani,
tima ipinkathatanakitziiri Pawa isaikaki irirori saikamintotsiki, ikantaiyini:

¡Ari onkantyaari! ¡Iijowí!
5 Tzimatsi ñaawaitanaintsiri saikamintotsiki, ikantaitzi:
maawoni jompirayitaari Pawa, pinthaamintaiyaari.
Pimpinkathatairi maawoni, pitanatyaawo tsinampashiririiti iijatzi iri-
ipiroriiti, maawoni.
6 Ipoña nokimaki kamiñainkatapaintsiri, iriiwaitaki ipiyotaiyani atziriiti,
iroowaitaki oparyiinkatzi jiñaa, iroowaitaki iijatzi ookathawontsi. Ikan-
taitzi:
¡Iijowí! Aritaki pinkathariwintantai Pawa, iri Apinkatharitsitaari
Shintsipirori.
7 Thami ankimoshiriwintiri, thami ampinkathatiri, tima irootaintsi
joimoshirinkiri jaawakaiya Oijya. Aritaki witsikaka iinatyaari.
8 Kitamaa okantaka ithaari, tii okipatsiwaitzi, poriryaa okantaka.
Ojyakaawintachari “iinatyaari”, iriiyitaki oitishiritaari. Ojyakaawintachari
“tii okipatsiwaitzi iithaari”, iro kamiithari jantayitakiri jirikaiti.

Jatyootaitiri jaawakaiya Oijya

9 Ipoña ipokashitapaakina inkitijatzi, ikantzi: “Posankinatiro jiroka:
Owanaa inkimoshiritai ikaimayiitakiri jatyootairi jaawakaiya Oijya”. Ipoña
ikantakina iijatzi: “Jiroka, iñaanipiro inatzi Pawa”.
10 Ari notziirowanaka nopinkathatanakiri maninkari, ipoña ikantana:
“¡Iiro pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini jompiratai Oijya, ari nojyimi
iiroka, ari nojyakari iijatzi ikaatzi oisokiroyitakawori ikinkithatapaintziri
Jesús. Aña iri pimpinkathatajaanti Pawa. Tima okaatzi ikinkithatapaintziri
Jesús, irootajaantaki yoshiritakaariri Kamantantaniriiti”.

Tyaakaakariri kitamaari mora

11 Ipoña noñaaki ashitaryaanaka inkiti. Tzimatsi janta kitamaari mora.
Itzimi tyaakaakariri, iriitaki jiitaitziri “Oisokirotaniri”, jiitaitziri iijatzi
“Tyaaryoori”. Aririka jowasankitaanti, tampatzika okanta. Ari okimitari
iijatzi aririka jowayiritanti.
12 Irooma irooki iriiwaitaki paampari. Amathaipirowaita ikantaka.
Josankinatakawo wairontsi kaari jiyotakoitzi apa jiyotziro irirori.
13 Ikithaatakotakawo othakakiri iraantsi. Iri jiitaitziri iijatzi “IÑAANI
PAWA”.
14 Tzimatsi inkitikinta jowayiriti. Kitamaathaitaki okantaka iijatzi
iithaari, tii onkipatsiwaiti. Iriitaki oyaatakiriri tyaakaakariri iijatzi kita-
maari imorani.
15 Ari oshitowanakiri ipaantiki kimitakawori othoyimpiminitzi osataam-
intotsi, irootaki jompojantayitaiyaariri iisaniintani. Iri ompiratantaiyaarini
jashirokotziti. Irijatzi witsikakiniriri ojyakawori jimiritaitari jiitaitziri
“Imashirinka Pawa Shintsipirori”.
16 Josankinatakawo wairontsi iithaariki, iijatzi iporiki. Jiroka wairontsi:
PINKATHARIWINTZIRIRI PINKATHARIITI. OMPIRATARIRI OMPIRATANIRI-
ITI.
17 Ipoña noñaaki pashini maninkari ikatziyantakari ooryaatsiri, ikaima-
paakiri maawoni tsimiriiti aayitatsiri, ikantziri: “Pimpoki papatotya, poy-
aawo onkaati impayitimiri Pawa.
18 Tima powayityaari atziriwatha: iwatha pinkathariiti, iwatha ijiwari
owayiriiti, iwatha ñaapiroriiti, iwatha tyaakaapiintariri imoraniti. Ari
powanatyaawo iijatzi iwatha imoraniiti. Tii apa powaiyaari jirikaiti, aña
powayitaiyaari iijatzi iwatha maawoni: ompirataari, ompirataniri, an-
taripiroriiti, oryaanipaini, maawoni”.

19 Ipoña noñaakiri kowiinkari piratsi, noñaakiri iijatzi kipatsijatzi
pinkathariiti itsipayitakari jowayiriti. Ari ipiyotaiyakani inkini jowayiritiri
jirika tyaakaakariri kitamaari imorani itsipayitakari iijatzi jowayiriti.
20 Tzimatsi iita oirikawakiriri kowiinkari piratsi. Ari ikimitaakiri thi-
iyinkari kamantantaniri itsipatapiintakari itasonkawintantzi. Ari okanta
jamatawitantakariri kintakoyitakawori iwairo piratsi, ikaatzi pinkathay-
itakirori jojyakaawo. Jirika piratsi ipoña thiiyinkari kamantantaniri,
jookaitakiri opaampaporinthaataki inkaari, tsika okitiryainkataki shitzi-
wawo oyachaarinka.
21 Jowamaayiitakiri maawoni kimisantanakiriri, jowathaitantakari shi-
towapaintsiri ipaantiki tyaakaakariri kitamaari mora. Kimaniintapirowait-
aka tsimiripaini.

20

Ojyiki osarintsi, onkaati 1000

1 Ipoña noñaaki jayiitapaaki pashini maninkari. Joirikakiro
jashitaryaantyaawori omoona inthomaintapirotatsiri. Joirikaki iijatzi
antawoiti ashirotha.
2 Jaakiri noonki, maanki tzimitainchari pairani. Iriitaki Kamaari, Satanás.
Joojotakiri onkaati 1000 osarintsi,
3 jotsiroryaakiri omoonakiki inthomaintapirotatsiri. Jojyipitakotakiri,
jiwichaakotakiri onkantya iiro jamatawitantaari atziriiti, irojatzi
imonkaatantatyaari onkaati 1000 osarintsi. Aririka onthonkapaatya jiroka,
ari joojoryaakotapaintiri kapichiini.
4 Ipoña noñaaki ojyiki saikamintotsi tsika isaikayitai inkaati pinkathari-
wintantatsini. Ari noñaakiro ishiriiti ikaatzi jowamaawintaitakiri ikimisan-
tairo iñaani Pawa, ikinkithatapaintziri Jesús. Jirikaiti, tii ipinkathatziri kowi-
inkari piratsi, tii ipinkathatziro jojyakaawo iijatzi. Tii ikintakotamakotawo
iriroriiti iwairo piratsi, iijatzi jakoki. Iriiyitaki piriintaachari, ipinkathari-
wintantayitai itsipataari Cristo okaatzi 1000 osarintsi.
5 Iriima pashini ikaatzi kamayitaintsiri, tii jañaayitai irirori, irojatzi
imonkaatantapaakari 1000 osarintsi. Irootaki jiitaitziri "Itawori Añagaantsi".
6 Kimoshiri inkantaiya inkaati piriintaachani jiitaitakiri "Itawori
Añagaantsi". Tima tasorintsishiriri jinayitaki. Iiro japiitziro inkamayitai.
Aña kañaaniri inkantaiya, iri kimitaiyaarini Ompiratasorintsitaari
jantawaitainiri Pawa, jantawaitainiri iijatzi Cristo. Ari itsipataari
ipinkathariwintantai okaatzi 1000 osarintsi.
7 Aririka imonkaatapaatya 1000 osarintsi, ari jomishitowaitapaintiri Sa-
tanás jashitakoitakiri.
8 Aririka ishitowanaki, jitapaiyaawo jamatawitapairi maawoni atziri
tsikarika inampiyitawo. Jiroka nampitsiiti jiitaitakiro "Gog", pashini "Ma-
gog". Japatotairi maawoni inkini jowayiritakaiyaari. Intzimapiroti ojyiki
atziri, iroowaitaki okanta ojyikitzi impaniki jiñaathapiyaaki.
9 Jiyaataiyakini tsika owintinipathatzi, jotzikapaakiri oitishiritaariiti
tsika ipiyotaiyakani iriroriiti. Ari okaatzi jotzikapaakiro iijatzi jiitaitziri
"Itakopirotaawo Nampitsi". Omapokashitanaka oparyaapaaki paampari,
apirotakiri maawoni.
10 Ari jookaitakiri Kamaari janta opaampaporinthaataki inkaari, ki-
tiryainka okantaka shitziwawo oyachaarinka. Tima ari jookitsitaitakari
irirori kowiinkari piratsi, itsipataitakiri thiiyinkari kamantantaniri. Ari
inkantaitatyiiro inkimaatsiwaitaiya.

Jaminakoitantai kitamaariki saikamintotsi

11 Ipoña noñaaki antawoiti kitamaari saikamintotsi. Tzimatsi saikantakawori, iriitaki matakirori japirotairo inkiti iijatzi kipatsi.
12 Ari ikatziyiiyakani kamayitaintsiri janta kitamaariki saikamintotsi, jitakari itsipayitaari antariiti iijatzi iryaaniiti, maawoni. Ari japinairyaanakiro osankinarintsi, japinairyaanakiro iijatzi pashini tsika josankinatakoyita añaayitaatsini. Jaminakoyitairi atziri tsikarika oiyita jantakiri okaatzi josankinatakoitakiriri.
13 Iijatzi ikaatzi piinkayitaintsiri jiñaaki, ari ipiyoyitakari iriroriiti. Ikaatzi kamayitaintsiri, ari isaikitsitari iijatzi janta, okimiwaitakawo atziritatyiimi "Kaamanitaantsi", ompakagairi ompirawaiwitakari. Ari ikaatzi jaminakoitairi iriroriiti jantayitakiri.
14 Ari jookaitakiro "Kaamanitaantsi" opaampaporinthaataki inkaari ontagaiya. Jiroka opaampaporinthaataki inkaari, iro jiitaitakiri "Apititanaintsiri Kaamanitaantsi".
15 Ipoña jookaitakiri opaampaporinthaataki inkaari maawoni kaari osankinatakotachani jañaayitai.

21

Owakiraari inkiti, owakiraari kipatsi

1 Ipoña noñaaki owakiraari inkiti, owakiraari kipatsi. Tima aritaki apirotaka paijatori inkiti, iijatzi paijatori kipatsi. Tii jiñaitairo inkaari.
2 Ipoña noñaaki ijyaawiinkapaaki inkitiki apaani nampitsi tasorintsitatsiri, jiitaitziri "Owakiraari Jerusalén". Iri Pawa owayiitakaantakirori. Owaniinkakitaka, iroowaitaki apaani tsinani owaniinkatashitari oimityaari.
3 Ari jiñaawaitaitanaki shintsiini saikamintotsiki, ikantaitzi: "¡Pamini! Ari osaikimotairi kipatsijatziiti jiroka tasorintsithaanti tsika inampitawo Pawa. Ari itsipatajaantaari Pawa tsika isaikayitzi ijyininkataari.
4 Tima Pawa ojyiyookipirotairini, inkimoshiritakaayitairi. Iiro ikaamaniyitai, tikaatsi onkatsitzimowaitai, tikaatsi iragaachani, tikaatsi kimaatsiwaitaachani. Tima ari okaatapaaki maawoni jiroka".
5 Ipoña jiñaawaitanaki saikaintsiri saikamintotsiki, ikantzi: "Nowakiraatakagairo maawoni". Ikantanaki iijatzi: "Posankinatiro jiroka, tima tyaaryoori ñaantsi inatzi, ari okantaitatyaani".
6 Ari ikantana: "¡Ari iwiyaapaaka! Naakataki ojyawori itawori osankinarintsi. Naaka ojyawori iwiyaantawori iijatzi. Naakataki itakaantanakawori. Naakataki thonkaironi. Tzimatsirika miritatsiri, ari nomiritakaiyaari jiñaa tsika otzimi añaakaantatsiri. Impashiitaiyaari, tii opinawontsitzi.
7 Irootaki nokajyaakaakiniriri kitishiritaniriiti. Naaka Pawa ipinkathayitai. Iriitaki nonkimitakaantairi notomiiti.
8 Iro kantzimaitacha iiro notomitaari thaawinkariiti, kisoshiriri, kisanintaniri, tsitokantaniri, mayimpiri, matsitaniri, pinkathatakiriri ojyakaawontsi, thiiyinkariiti. Aña iri taayitaachani opaampaporinthaataki inkaari, kitiryainkataintsiri oyachaarinka. Iro apititanaintsini inkamayitai".

Owakiraari Jerusalén

9 Ikanta othonkapaaka jiroka, ipokashitapaakina apaani maninkari owasankitaantaniri oirikakirori iwamokoti. Ikantapaakina: "Pimpoki, noñaayimiro ojyakaawintari tsinani iinatyaari Oijya".
10 Jaashirinkatanakina tonkaari otzishiki. Joñaagakinawo nampitsi tasorintsitatsiri jiitaitziri Jerusalén, jowayiitairi Pawa opoñagaawo inkitiki.

11 Janta nampitsiki, ari jiñaitairo jowaniinkawo Pawa, shipakiryaawaitaki,
iroowaitaki okanta mapiki porikatsiri, pinapirotachari.*
12 Antawo okantaka otantonampi. Tzimatsi 12 ityaapiintaitzi. Tzimatsi
12 maninkariiti aamaakowintayitawori ityaapiintaitzi. Ari josankinaitakiro
iwairo itomiiti Israel-ni.
13 Okaatzi mawa ityaapiintaitzi montitakariri ishitowapiintzi ooryaatsiri.
Iijatzi ityaapiintzi ooryaatsiri, okaatzi mawa. Katonkanta, okaatzi mawa.
Kirinkanta, okaatzi mawa.
14 Tzimatsi okaatzi 12 antawoiti mapi otzitakirori otantonampi. Ari
osankinayitakari 12 iwairopaini Otyaantapiroriiti.
15 Jirika ñaanatakinari, joirikaki imonkaamintoshithaki jiwitsikaitziri oro,
iro jimonkaatantyaawori otantonampi, iijatzi ityaapiintaitzi.
16 Ari jimonkaanampitawakaa jiroka nampitsi, tii anaawakaa. Ikanta
jirika, jitanakawo jimonkaanampitakiro, okaatzi 2200 kilómetro osan-
thanka, iijatzi okaataki ojinokitzi.†
17 Ipoña jimonkaatakiro iijatzi otantonampi, okaatzi otontatzi 144 ji-
monkaatantakawo ikonaki. Iro jimonkaatantakari jirika maninkari kimita-
wori ikonaki atziri jimonkaatantapiintakari irirori.
18 Jiroka otantonampi, ojyawaitakawo mapi porikaki okantaka. Jiyoshiita
oro jiwitsikantaitakawori nampitsi, porikaki okantaka.‡
19 Itzinkamiitantakawori otantonampi, jaayiitaki porikakiyitatsiri
mapiki, pinapiroyitachari. Jiroka owairopaini mapiki jaayiitakiri: jaspe,
zafiro, ágata, esmeralda,
20 ónice, cornalina, crisólito, berilo, topacio, crisopraso, jacinto, amatista.
21 Okaataki 12 ityaapiintayiitzi, iro jaayiitaki antawopirori kitamaari
mapi, iro jimokakiri jiwitsikantakawori. maawoni aatsiti nampitsi, jiyoshi-
ita oro jiwitsikaitantakawori, porikaki okantaka.§
22 Tii otzimapai janta tasorintsipanko. Tima iro inampi Awinkathariti
Pawa Shintsipirori itsipataari Oijya. Iriiyitajaantaki poyaataiyaawoni tasor-
intsipanko janta.
23 Tii ikowajaanta ooryaatsiri, iijatzi kashiri. Tima jowaniinkawo Pawa
kitiijyiinkatakaironi. Iri Oijya kimitaiyaarini ootamintotsi.
24 Iriitaki kitiijyitakaironi janiiyitai atziriiti janta. Pinkathariiti
tzimayiwitachari jowaniinkawo kipatsiki, kamiithaini isaikayitai janta
ipinkathatairi Pawa.
25 Iiro otsiniritapai, aña okantaitatyaani onkitiijyitapai. Iiro ashitanitaa
nampitsi janta.
26 Ikaatzi tzimayiwitachari jowaniinkawo kipatsiki, ipinkathayiitairi,
kamiitha isaikayitai ipinkathatairi Pawa.
27 Iiro itzimai kaaripirotapaatsini, iiro jiñaitairi antayitaironi ipinkaitziri,
iiro itzimapai iijatzi thiiyapaachani. Apa inampitaiyaawo josankinatako-
takiri Oijya jañaayitai janta.

22

1 Ipoña joñaagakinawo jiñaa kañaanitakaantatsiri. Kitijyaaniki okantaka. Iro
shitowaatatsiri isaikamintoki Pawa itsipatakari Oijya,*

* **21:11** Kantakotachari jaka “porikatsiri”, iro jiitaitziri iijatzi “jaspe”. † **21:16** Kantakotachari jaka “2200 kilómetro” iro ikantaitziri iijatzi “12000 estadio”. ‡ **21:18** Kantakotachari jaka “porikaki”, okimitakawo okanta botella, iijatzi vidrio. § **21:21** Kantakotachari jaka “kitamaari mapi” irojatzi jiitaitziri “perla”. * **22:1** Kantakotachari jaka “kitijyaaniki” okimitakawo okanta botella, vidrio iijatzi cristal.

2 irootaki shiyaatainchari niyankiniki aatsi. Omontithapiyaatakawo ojyookantakawo chochoki kañaanitakaantatsiri. Okantaitani kashiriki okithokitapai osarintsiki. Oshinchaantapai oshi.

3 Iiro otzimapai owasankitagaantsi janta. Ari osaikapairi isaikaminto Pawa, iijatzi jashi Oijya. Inkantaitatyaani jantawaitapainiri jompiratani.

4 Ari iñaapooyiitairi Pawa. Inkintakotamakotaiyaawo atziriiti iwairo Pawa.

5 Iiro otsiniritapai janta. Iiro itzimapai ooryaatsiri. Tima iri kitiijyinkataatsini Awinkathariti Pawa. Ari ikantaitatyiiro impinkathariwintantapai atziriiti janta.

Irootaintsi impiyi Cristo

6 Ipoña ikantanakina maninkari: "Tyaaryoo inatzi jiroka ñaantsi, kantatsi ankimisantiro". Tima ikimitaakiri pairani Awinkathariti Pawa jiyotakaayitakiri Kamantantaniriiti, ari ikimitaakinari iijatzi naaka, jotyaantakinari imaninkariti joñaagayitakinawo jiroka, iro jiyoitantaiyaari jompirataniiti irootaintsi awijayiti oiyityaari paata.

7 Jiroka ikantzi Jesús: "¡Pamini! Irootaintsi nompiyi. Kimoshiri inkantaiya kimisantakironi ikamantantaitakiri jaka osankinarintsiki".

8 Naakataki Juan osankinatzirori jiroka. Naaka ñaajaantakirori maawoni, naaka kimajaantakirori iijatzi. Ari notziirowawitanaka nompinkathatiri maninkari oñaagakinawori maawoni jiroka.

9 Ikantanakina irirori: "¡Iiro pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini jompiratai Pawa, ari nojyimi iiroka, ari nojyari Kamantantaniriiti piiyitziri 'iyikiiti', nojyakari iijatzi inkaati kimisantaironi osankinayitainchari jaka. Añairi pipinkathatajaantai Pawa".

10 Ipoña ikantanakina iijatzi: "Okaatzi posankinatakotakiri awijayitatsini paata, iiro pontsirikakotziro, tima irootaintsi iñaitiro awijatsini.

11 ¡Inkaaripiroshiritawiiti kaaripiroshiritaintsiri iroñaaka! ¡Inkamaaripiroshiritawiiti kamaarishiritaintsiri iroñaaka! ¡Inkamiithapirowaitai antakirori kamiithari iroñaaka! ¡Inkitishiripirowaitai kitishiritaintsiri iroñaaka!

12 ¡Irootaintsi nompiyi! Irootaintsi nompinatairi atziriiti okaatzi jantawintakiri apaanipaini.

13 Naaka ojyawori itawori osankinarintsi, Naaka ojyawori iwiyaantawori iijatzi. Naakataki itawori, Naakataki iwiyaantyaawoni. Naakataki itakaantanakawori, Naakataki thonkaironi".

14 Kimoshiri inkantaiya kiwayitaironi iithaari, inkini ishiniyiitainiri chochoki añaakaantatsiri, inkini intyaayitai ityaapiintaitzi nampitsiki.

15 Iiro ityaayitai kimitakoyitariri otsitsi, kisaminthatantaniri, antapiintakirori kamaawotatsiri, tsitokantaniri, pinkathatakiriri ojyakaawontsi, amitapiintakawori ithiiyanita.

16 "Naakataki Jesús, otyaantakiri maninkari inkamantimiro jirokapaini, inkini powawijayiniri iiroka apatowintapiintakariri Pawa tsikarikapaini. Naaka charinitariri David-ni. Naakataki jiitaitzi 'Impokiro Oñaaminki' ".

17 Ikantzi Tasorintsinkantsi: "Pimpokiita". Ari okantsitari iijatzi kimitakawori tsinani iinataityaari. Inkaati kimayitaironi jiroka, inkantayitai: "Pimpokiita". Impokayitiita miriyitatsiri. ¡Itzimirika kowanaintsiri imirityaawo jiñaa añaakaantaniri, jirawaiti, tii opinanita!

18 Tzimatsi nonkamantiriri inkaati kimaironi jiroka tsika osankinatakoyitaka awijayitatsini paata: Tzimatsirika owanaawaitakironi okaatzi osankinatainchari jaka, ari jowanagainiri Pawa inkimaatsitaiyaawo irirori okaatzi kinkithatakotainchari osankinarintsiki.

19 Tzimatsirika thañaapithatantyaawoni okaatzi osankinatainchari jaka,
ari inthañaapithataiyaari paata Pawa irirori iiro ishinitainiri chochoki
añaakaantatsiri. Iiro ityagai nampitsiki ikinkithatakotaitakiri jaka.
20 Jirika kinkithatakaantakirori maawoni jiroka, ikantzi: “Irootaintsi
nompiyi”. Ari nokantzi naaka: “Ari onkantyaari, thaankiini pimpiyi”.
21 Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo janta. Ari
onkantyaari.